

การประชุมวิชาการระดับชาติ
เรื่อง คุณภาพของการบริหารจัดการและนวัตกรรม ครั้งที่ 6
(6th National Conference on Quality Management and Technology Innovation)

วันเสาร์ที่ 28 พฤศจิกายน 2563
ณ ห้องประชุมฟองจันทร์ ตึก President
มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น
จ.อุบลราชธานี ประเทศไทย ,
www.umt.ac.th

สาส์นจากอธิการบดี

มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

Research Research Research

Knowledge Knowledge Knowledge!!

การวิจัยเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้จากโลกของการศึกษา ถึงแม้วันนี้มีสิ่งที่มาชะงักงานการใช้ชีวิตของพวกเรา จากการกำเนิดของโรคระบาดไวรัสโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อารดำรงชีวิตและวิธีการทำงาน ความสำคัญของงานวิจัยไม่ได้น้อยลงแม้แต่น้อย แต่กลับมีความสำคัญยิ่งขึ้น และนั่นทำให้ความพยายามที่จะพัฒนางานวิชาการ ความพยายามที่จะพัฒนาสังคมผ่านงานวิจัยของพวกเรามีความหมายมากกว่าเวลาใดๆ ในอดีต

มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์นเล็งเห็นและตระหนักถึงภารกิจในการแสวงหาองค์ความรู้ที่จะนำมาใช้แก้ไขปัญหาในสังคม ต่อยอดนวัตกรรมจากสิ่งที่มีอยู่เดิม และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ผ่านศาสตร์แห่งการจัดการและเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารจัดการในท่วงเวลาดิจิทัล (Digital Era) มหาวิทยาลัยจึงได้จัดเวทีให้เป็นพื้นที่เผยแพร่ แบ่งปันความรู้ที่ได้จากงานวิจัยในงานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งนี้ เรื่อง คุณภาพการบริหารจัดการและนวัตกรรม และได้มีเจ้าภาพร่วมในการจัดงานกับอีกสองสถาบัน ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาหลักในจังหวัดอุบลราชธานี คือ มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี และวิทยาลัยบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์

ขอขอบพระคุณผู้เข้าร่วมประชุม ผู้บรรยายพิเศษ รศ.ดร. ธนสุวิทย์ ทับทิมสุวรรณ ผู้นำเสนอผลงานวิจัย ตลอดจนบุคลากรของมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี และวิทยาลัยบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ และคณะกรรมการจัดงานทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือและสนับสนุน จนทำให้การจัดงานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ หวังว่าคงได้พบกับทุกท่านอีกครั้งในการจัดงานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งต่อไป

ดร.จินตียา จินารัตน์

อธิการบดีมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

Content

	Page
บทความวิจัย	
1. เว็บไซต์การท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษาอำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง (Community-based tourism website case study: yantakhao district, trang province) <i>กิตติศักดิ์ แก้วนิลประเสริฐ, สุพัฒธนา สุขรัตน์, อัจฉรา หลีระพงศ์, ลิปปกานต์ กลัดสวัสดิ์</i>	1
2. ผลลัพธ์และแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรการจัดดอกไม้ของเกษตรกรผู้ทำธุรกิจโฮมสเตย์ในตำบลสวนหลวง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม (Outcomes and guideline for improving the flower arranging course of homestay business farmers in suan luang subdistrict, amphawa district, samut songkharm province) <i>สุชญา ฉัตรวิริยะ, กมลวรรณ ลีใส</i>	12
3. การพัฒนาแบบทดสอบเพื่อสำรวจความบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (Test development to explore defects in math problem solving of grade 4 students) <i>อรรวรรณ อนุรักษวัฒน์</i>	25
4. ผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทย : การยอมรับระบบอีคอมเมิร์ซ (Balance scorecard of small and medium enterprise in thai southern region : the acceptance on e-commerce system) <i>โสธยา สุขยีน, อรุชคง รุ่งโชค, พวงเพ็ญ ชูรินทร์</i>	40
5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการภาวะวิกฤติของธุรกิจร้านอาหารในกรุงเทพมหานคร ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Factors affecting the success of crisis management of the bangkok restaurant business in the situation of the epidemic of covid-19 infection) <i>ธนภัทร โพธิ์ศรี, ผศ.ดร. สมหมาย จันทร์เรือง, ดร.ณัจยา แก้วนุ้ย</i>	51

Content

	Page
บทความวิจัย	
6. ความอยู่รอดของตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้ (The survival of insurance agents in southern region) <i>ก้องยศ ทองโชติ, อรุช คงรุ่งโชค, พวงเพ็ญ ชูรินทร์</i>	59
7. การจัดการการเงินส่วนบุคคลของผู้สูงอายุอย่างมีความสุขในเขตภาคใต้ตอนบน (The well-being of individual financial management for elderly in upper southern region) <i>สุชานาฏ ไปอินทร์, อรุช คงรุ่งโชค, พวงเพ็ญ ชูรินทร์</i>	71
8. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 (The management according to the good governance of the school administrators at thungfon school group under udun thani primary education service area office 3) <i>ดาวประกาย กุลวงศ์</i>	83
9. การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 (School administration according to good governance principles of small school administrator a in the suwankhuha educational quality development network center) <i>ต้อม แก้วกันหา</i>	94
10. แนวทางพัฒนากระบวนการบริหารและการจัดการของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเมืองหนองคาย กลุ่ม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 (guidelines for the development of administrative processes and management of the educational institution network.nong khai city group 4, under the office of nong khai primary educational service) <i>นาตยา ศรีวงวาง</i>	105

Content

	Page
บทความวิจัย	
11. ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนห้วยหาดวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 (The satisfaction of the student parents towards the education management of hua-had wittaya school under the office of nong khai primary educational service area 1) <i>วรรณธยา เหล่าตระกูล</i>	119
12. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน กลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน อำเภอทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 (The satisfaction of teachers at thungfon school group under udun thani primary education service area office 3) <i>สุภามิตร กุลวงศ์</i>	131
13. การศึกษาและพัฒนาลายอัตลักษณ์ผ้าทอพื้นถิ่นของคนไทยเชื้อสายภูไทยชุมชนบ้านค่านางโือก จังหวัดมุกดาหาร (A study and development of pattern weaving identity in native fabrics focused on the puthai in khamnang-ok village mukdahan province) <i>กิตติกา เทียงธรรม, พรวิภา คำแก้ว, รัฐธรรมบุญ อาจหาญ, เชษฐธิดา ศรีโยหะ</i>	142
14. วิถีชีวิตของคนกัมปงไอร์ ประเทศบรูไนดารุสซาลามภายใต้กระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Way of life of the kampong ayer people brunei darussalam under the ecotourism trend) <i>เก็ดถวา บุญปราการ, เจตน์สฤษฏี สังข์พันธ์, ปัญญา เทพสิงห์, ปกรณ์ ลีมีโยธิน</i>	153
15. ผลการจัดการเรียนรู้รายวิชากลศาสตร์ หน่วยงานและพลังงาน โดยใช้ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (The results of learning management for mechanics unit of work and energy using the inquiry – based learning (5e) activity packages for mathayom sukka 4 students) <i>วุฒิชัย ปุคะธรรม, ผศ.ดร.เจริณวิชญ์ สมพงษ์ธรรม</i>	162

Content

	Page
บทความวิจัย	
16. การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ในเด็กระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (The instructional management that supports creative thinking in basic education students) เครือฟ้า แก้วคุ้ม	174
17. ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง เซตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ๑(ดอนสักผดุงวิทย์) Effects of using learning activity packages of mathematical by applying constructivist theory on the set for matthayomsuksa 4 students , suratthani provincial administration oraganiztion school 1 (donsakphadoongwit) จิราพร อักษรทิพย์, ผศ.ว่าที่ ร.ต.ดร.สิริสวัสดิ์ ทองก้านเหลือง, ผศ.ดร.วัฒนา รัตนพรหม	194
18. การศึกษาปัญหาและการดำเนินกลยุทธ์การเพิ่มยอดบัตรเครดิต เพื่อการแก้ไขปัญหายอดบัตรเครดิตไม่เป็นไปตามเป้าหมาย กรณีศึกษารณาคารออมสินสาขาแคราย (Problems and implementation of strategies in orderto solve the problem of an insufficient of credit card's registration to the target,a case study of the government savings bank, khae rai branch) จุฑามาศ บำรุงทรัพย์	205
19. แนวทางการยกระดับคุณภาพการให้บริการธุรกิจที่พักAirbnb ในจังหวัดภูเก็ต (Guidelines for the enhancement of the service quality management of phuket airbnb businesses) น.ส.พิมลรัตน์ รัตภูเขียว,น.ส.พรชชล สุชาภา,นายภาณุวัฒน์ หลีบำรุง,น.ส.นันทวรรณ สืบสิงห์,น.ส.สิตาพรแก้วกำลัง,น.ส.สุมนชาอุสาหะ,น.ส.รัตนกร ดาหลาย, น.ส.ภัทราพร เรืองณรงค์	215
20. เครื่องให้อาหารสุกรอัตโนมัติควบคุมด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์ (Arduino automatic pig feedercontrol system using an arduino microcontroller) สิทธิพงศ์ อินทรายุทธ ,เจษฎา สารสุข	226

Content

	Page
บทความวิจัย	
21. รูปแบบการวิเคราะห์ต้นทุนตามฐานกิจกรรม:กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้ (Activity based costing analysis model : a case study of southern rajabhat universities) อุไร สัมเกลี้ยง, อรุช คงรุ่งโชค, พวงเพ็ญ ชูรินทร์	235
22. การปรับปรุงกระบวนการให้บริการจัดส่งสินค้าด้วยแนวคิดการจัดการซัพพลายเชนแบบลีนโดยใช้ แผนผังสายธารคุณค่า กรณีศึกษา: ร้านขายเฟอร์นิเจอร์ท้องถิ่น (Improvement of the delivery service process with the concept of lean supply chain management using the value stream mapping (vsm): a case study of local furniture store) ช่อทิพย์ ลือไชยวุฒิ, อุทุมพร อยู่สุข	247
23. การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในตำบลอ่างทองอำเภอเกาะสมุยจังหวัดสุราษฎร์ธานี (Solid waste management in ang thong sub-district, koh samui district, surat thani province) สรวิศ บรมธนรัตน์, พิสิฐ โอ่งเจริญ	258
24. สภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส (The learning management situation to develop learners to become citizens in the 21st century of students in private islamic schools. narathiwat province) เจตนัสฤกษ์ สักขพันธ์ , เกตถวา บุญปราการ , ปกรณ์ ลิมโยธิน	268
25. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในศาลยุติธรรมไทย (Application of blockchain technology in the thai court of justice) เกษฎา สรรณวิช , ผศ.ดร.เฉลิมเกียรติ วงศ์วินชทวี	279

Content

	Page
บทความวิจัย	
26. การลดระยะเวลาในการค้นหาสินค้า และการลดเวลาการบันทึกข้อมูลการขายสินค้า กรณีศึกษา บริษัท ยัวร์ เลนส์ จำกัด โดยใช้ระบบสารสนเทศ (Decreasing the time for searching products and reducing the time to record sales report in case of your lens co., ltd. by using information system) <i>จิรายุ เจนศิริสกุล, ดร.ต้นติกร พิชญ์พิบูล</i>	292
27. การเพิ่มประสิทธิภาพเครื่องจักรด้วยระบบบำรุงรักษาเชิงป้องกัน กรณีศึกษาโรงงานผลิตเม็ดพลาสติก (Efficiency improvement of machine by preventive maintenance system a case study plastic manufacturing plant) <i>เชกสรร สิงห์ธนู, ธุษาปนา นามประดิษฐ์, ลัคนา เพิ่มพูล</i>	301
28. ทักษะคติที่มีต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะตามความคิดเห็นของ นักศึกษาศาสาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (Attitude toward on the local politicians' role of public service providers in political science students' opinion in college of law and government, sisaket rajabhat university) <i>วิไลรัตน์ รัตนเจริญมิตร</i>	318
29. นวัตกรรมและส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อแผ่นซึมซับปัสสาวะ ของผู้หญิงในจังหวัดนนทบุรี (Innovation marketing and marketing mix affecting the decision-making behavior of buying urine absorption sheets of women in nonthaburi province) <i>ปริตภา รุ่งเรืองกุล</i>	332
30. อุปสงค์และอุปทานผลิตภัณฑ์ข้าวเจ้าของไทย (Demand and supply for thai rice products) <i>ไพฑูล สีใส</i>	342

Content

	Page
บทความวิจัย	
31. การพัฒนาผลิตภัณฑ์แผ่นไม้อัดความหนาแน่นปานกลางจากวัชพืชชนิดย่อย (Developing of medium density fiberboard from granulated weed) <i>ฐิติพงษ์ อุ่นใจ, วงศ์พัทธ์ ชูรา, วิรกรรณ แสงเดือน, สุภัสสรา ธาณี</i>	355
32. การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงสระเอีย และสระเอือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสหภาพแรงงานการไฟฟ้านครหลวง ด้วยชุดฝึกทักษะการอ่าน (The development of the reading of the vowels ia and ua for grade 1 students at sahaphap reanggan karn faifa nakhon luang school with reading skill training kit) <i>ธิชาภัทร หล่องตากกล้า, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณณวิชญ์ ใบกุหลาบ</i>	366
33. สื่อการตลาดดิจิทัลกับกลุ่มซิลเวอร์เอจ (Digital marketing media with the silver age group effecting to consumer's buying behavior in nonthabiri) <i>สุนทรีย์ สองเมือง</i>	384
34. การศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก (A study of the conditions of participatory administration in the management of dual vocational education in the office of phitsanulok vocational education commission) <i>วรรษุชา ชดช้อย, อาจารย์ ดร.สมหมาย อ่ำดอนกลอย</i>	395
35. การศึกษาคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์เพื่อการเป็นผู้นำยุค 4.0 ในอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ (The study of leadership characteristic needs effect on a personalof the fourth industrial revolution leader in the auto parts industry) <i>นันทน์ภัส จันทรเยี่ยม</i>	409

Content

	Page
บทความวิจัย	
36. การศึกษาคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าที่มีต่อบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทรา (Service quality affecting the customers loyalty of a medical supplies manufacturing distribution companies in chachoengsao) <i>ประจักษ์ พนมศิริ</i>	420
37. การศึกษาคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าที่มีต่อบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทรา(Service quality affecting the customers loyalty of a medical supplies manufacturing distribution companies in chachoengsao) <i>วีระ หินคำ</i>	429
38. การพัฒนาระบบนัดหมายออนไลน์สำหรับคลินิก (Development of an online appointment system for clinics) <i>ธีระ พร้อมเพรียง, รัฐธรรมนุญ อาจหาญ, สุรัตน์ สิงห์ทอง</i>	441
39. การฟื้นฟูวัฒนธรรมการใช้ชีวิตของครอบครัวสู่การวางผังในการใช้พื้นที่แบบวิถีชีวิตใหม่ (Restoration of family-oriented culture by space utilization layout planning for new normal) <i>พุทธพร ไพบูลย์, อนุรักษ์ ณ หนองคาย, ปานพิมพ์ ยิ้มมงคล</i>	451
40. การพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านความยืดหยุ่นและการทรงตัวโดยใช้กิจกรรมโยคะประกอบเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย (The development of gross motor in elasticity and balance by yoga activity with songs for early childhood students) <i>กนกกร ศิริโกศาสมบุญ, สุภัทราวรรณ เขียวสด, เอ็นดู เกาดี</i>	462
41. Problems and needs of staff working in thai massage shops in sakon nakhon <i>Nanthita Mahnu, Khomsin Samtong and Chayakorn Sutakote</i>	469

Content

	Page
บทความวิจัย	
42. การวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชี ด้วยแบบจำลอง CAMELS ANALYSIS เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นกรณีศึกษา สหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด (Analysis of accounting data with models camels analysis in guiding administration for better efficiency: a case study of phetchabun technical college cooperative limited) <i>ธนารัตน์ หงษ์เม่น, เดชา โลจนสิริศิลป์</i>	481
43. อัตลักษณ์อาหารท้องถิ่นของการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดภูเก็ต (Local food identity of community based tourism in phuket) <i>นภชนก ตลับเงิน, พฤตนิยาพร มณีรัตน์</i>	495
44. ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (Parents' needs on educational provision of rajaprajanugroh28 in yasothon province under the jurisdiction of special education bureau) <i>นิตยา สาริพันธ์, ดร.สุรางคณา มัณยานนท์, ผศ.ดร.เจริญวิชญ์ สมพงษ์ธรรม</i>	509
45. การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายห้วยข้าสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 (The operation of internal quality assurance of schools by administrators and teachers in huai kha school network group under the jurisdiction of ubonratchathani primary educational service area 5) <i>พิชาพร คล้ายพยัฒ, ดร.สุรางคณา มัณยานนท์, ผศ.ดร.เจริญวิชญ์ สมพงษ์ธรรม</i>	520
46. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 (โพธิ์ไทร-สารภี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 (Academic leadership of administrators in school network group 13 (pho sai-saraphi) under the jurisdiction of ubonratchathani primary educational service area 2) <i>ศิรินันท์ โยธี, ดร.สุรางคณา มัณยานนท์, ผศ.ดร.เจริญวิชญ์ สมพงษ์ธรรม</i>	532

Content

บทความวิจัย

47. การทำงานเป็นทีมของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ที่ 17(บุงค้ำ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 (Teamwork of
administrators as perceived by teachers in educational quality network group 17(bung
kha) under the jurisdiction of yasothon primary educational service area 2)
สุพรรณษา บุญยัง, ดร.สุรางคนา มัณยานนท์, ผศ.ดร.เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม 542
48. ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 17 (สิรินธร) สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 (Professionalism of
administrators in school network group 17 (sirindhorn) under the jurisdiction of
ubonratchathani primary educational service area 3)
อาทิตยยา ทิมา, ดร.สุรางคนา มัณยานนท์, ผศ.ดร.เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม 554
49. การศึกษาความเป็นไปได้ของธุรกิจวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสับปะรด หมู่บ้านรวม
ไทย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (A feasibility study of community enterprise
products from pineapple on through the network ban romthai sub-district
amphoekuiburiprachupkhiri khan province)
บัณฑิตพงษ์ ศรีอำนาจ, สืบศักดิ์ ลีลาอัมพรสิน, กนกภรณ์ อ่วมพราหมณ์ 567
50. ข้อจำกัดในข้อพิพาททางพาณิชย์ระหว่างประเทศในการระงับข้อพิพาททางเลือกภายใต้กฎหมาย
ไทย (Limitations of international commercial disputes in alternative dispute
resolutions under thai laws)
ผศ.ดร.อรรษา ลิงห์สงบ, ดร.อรนิชา สวัสดิ์ชัย, ดร.ภราดา แก้วภราดัย 581
51. อิทธิพลของกลยุทธ์การขายด้านพนักงานขายและคุณภาพการบริการต่อการตัดสินใจใช้
บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการ (The influences of sales strategy
based on seller oriented and service quality affecting entrepreneurs decision to use
commercial credit of kasikornbank)
วรรณวรา มะกรุดทอง, ดร.ชลลดา ลัจจานิตย์ 598

Content

	Page
บทความวิจัย	
52. สัดส่วนของคณะกรรมการที่มียศทางทหารและตำรวจกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 (The proportion of royal thai soldier and police ranks in the board of directors and firm performance of companies listed in the stock exchange of thailand set100) <i>ศุภฎี พรามแก้ว, วศินี ธรรมศิริ</i>	610
53. การพัฒนาเครื่องบดย่อยวัชพืชเคลื่อนที่ชนิดปั่นเหวี่ยง (Development of automatic weed grinder of centrifuge) <i>วิรงรอง แสงเดือน, ฐิติพงษ์ อุ่นใจ, สุภัชญา ธาณี, วงศ์พัทธ์ ชูรา</i>	622
54. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อและการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา (Media exposure behavior and facebook media literacy of songkhla rajabhat university's students) <i>ศราณี เวศยาลิรินทร์, ศุภฤกษ์ เวศยาลิรินทร์, วนภรณ์ จักรมานนท์, ศิริวรรณ ลักษณะวงศ์, จุฬารัตน์ จุลภักดิ์, ฆโนทัย ไชยยาว</i>	635
55. การรับรู้และความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์ของประชาชนจากองค์การบริหารส่วนตำบลรามแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา (The perceptions of public relations fromram daeng subdistrict administrative organization, singhanakhon, songkhla) <i>ศิริวรรณ ลักษณะวงศ์, ศราณี เวศยาลิรินทร์, ศุภฤกษ์ เวศยาลิรินทร์, วนภรณ์ จักรมานนท์, จุฬารัตน์ จุลภักดิ์, ปิยะนุช เอียดเจริญ</i>	647
56. การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้บอร์ดเกม (The development of problem-solving skills of early childhood students by board games) <i>ภัทรพร คำอ้วน, สุพัตตรา กัญญาพงษ์, สุพัตตรา เกษรักษา</i>	657
57. การพัฒนาทักษะสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครอง (EF brain skills development for the kindergarten using a participatory process with the parents) <i>ปิยะนุช คุณภาพี, ศุภรดา โชติสนธิ์, สุภรัตน์ อัครอำนวย</i>	666

Content

	Page
บทความวิจัย	
58. การเพิ่มมูลค่าจากเศษวัชพืชเหลือทิ้งโดยการหมักร่วมกับมูลโคเพื่อใช้เลี้ยงสัตว์น้ำ (Value added from weed residues by composting with cow dung for aquaculture) <i>สุภัชญา ธานี, จูติพงษ์ อุ่นใจ, วิรงรอง แสงเดือน, ศิวาพร พันธุ์สุข, วันวิสา แอ่งสุข</i>	676
59. เจตคติต่อการเรียนรู้ในรายวิชาทัศนศิลป์ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในเครือกิตติวิทย์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา (Attitude towards learning in visual arts courses of prathomsuksa6 students at kittiwit group schools, hat yai district, songkhla province) <i>อรัญญา กี่ซ้อ, เก็ดถวา บุญปรากฏ, จุฑารัตน์ คชรรัตน์</i>	686
60. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวัดปากน้ำแฆมหนู จังหวัดจันทบุรี (Cultural tourism management pak numkamnhu temple chantaburi province) <i>อัมมณัฐษา ทองลา, เปรมปรีดา ทองลา</i>	701
61. แนวทางการพัฒนาแอปพลิเคชันตลาดถนนคนเดินออนไลน์ของผู้ประกอบการในตลาดถนนคนเดินอำเภอเมืองอุบลราชธานี (Application development guideline of online walking street market for entrepreneurs in mueang ubon ratchathani walking street) <i>อำไพ ยงกุลวณิช, สันชัย ยงกุลวณิช, ศุภเทพ สติมัน, รติ ท้าโพธิ์</i>	712
62. เจตคติทางบวกและทางลบในรายวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรศิริกุล จังหวัดตรัง (The positive and negative attitudes in mathematics courses. Of students in Grade 2 at Ponsirikul School, Trang Province) <i>ประพิมพ์พรรณ ไชยเสนีย์, เก็ดถวา บุญปรากฏ, จุฑารัตน์ คชรรัตน์</i>	727
63. สภาพ และปัญหาการเรียนรู้ในรายวิชาคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่องานอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคกระบี่ (Situations and problems in learning computer and information for work of year 1 vocational certification krabi technical college) <i>กุลธิรัตน์ สุทณะ , เก็ดถวา บุญปรากฏ , จุฑารัตน์ คชรรัตน์</i>	742

Content

	Page
บทความวิจัย	
64. การเพิ่มศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงอาหาร โดยใช้หลักการอาหารเนิบช้า (Enhancing the potential of food tourism using the principle of slow food movement) ชนิดา ไต่บุญ	759
65. ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าอบรมของกรรมการกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET100) (The relationship between director training and firm performance of set100 companies) พิรดาวยะเอื้อ , วศินี ธรรมศิริ	769
66. การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เรื่องตารางธาตุ(Enhancing grade 11 student's problem-solving skills by stem education in periodic table) ปริญวรรณ สุนทรักษ์ , กานต์ตะวัน วุฒิเสลา	782
67. ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดและผลตอบแทนของหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มหุ้นยั่งยืน (The relationship between cash flow and stock returns of companies listed in Thailand Sustainability Investment index(THSI) สร้อยสุดา โมใหญ่ , สุกัญญา รักพานิชย์	794
68. พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด (Work safety behavior of production employees at forth ems limited) ศิรินันท์ พรหมบังเกิด, ฤทธิพล ไชยบุรี, กนกกร เกิดเงิน	806

Content

	Page
บทความวิจัย	
69. การศึกษาพฤติกรรมและการใช้พื้นที่ครัวของผู้สูงอายุ กรณีศึกษาเทศบาลบางแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ (A study of the behaviors and use of the kitchen space of the elderly: a case study of the bang kaeo municipality, samut prakan province) <i>ลิริโสภา องคมานวงค์, สมชาย สุพิสาร</i>	816
70. การส่งเสริมความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณโดยการจัดการเรียนรู้ผสมผสานแบบโครงการเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง (The promoting computational thinking ability based on blended with project-based learning for mathayomsuksa 4 students at watsathong municipality school) <i>อรรถพล พรหมมาลี, ทรงศักดิ์ สองสนิท, ทิวรัตน์ ประเสริฐสังข์</i>	729
71. การส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุนประกอบการเรียนรู้รายวิชา แอนิเมชันสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย (Promoting success incentives through learning management as a competitive team Social media to support the learning of animation courses For Mathayom Suksa 4, Roi Et Wittayalai School) <i>อาณัติ ลุนทองทา, ทรงศักดิ์ สองสนิท, วณิชชาคร</i>	742
72. สมรรถนะของตัวแทนประกันชีวิต ในบริษัท เอไอเอ จำกัด (ประเทศไทย) (Competency of life insurance agents in aia co., ltd (THAILAND) <i>เสาวณีย์ ม้าสุวรรณ, ตระกูล จิตวัฒน์นกร, พิชญาน ยศดา</i>	755
73. การเปลี่ยนแปลงและคาดการณ์แนวโน้มการใช้ที่ดินในเขตพื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสักห้วยทาก จังหวัดลำปาง (Land use change and land use trends in huay tak teak biosphere reserve, lampang province) <i>นลินธรร พิลาทแหวน</i>	765

Content

	Page
บทความวิจัย	
74. การแก้ไขปัญหาตำแหน่งที่ตั้งจุดให้บริการรถฉุกเฉินสำหรับผู้สูงอายุกรณีศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี (Solving locations problem of provides emergency medical sevicees for the elderly a case study in the area of muangubonratchathani district, ubonratchathani province) <i>ธนรัตน์ เหล็กเพชร, ฐาปกรณ์ การก่ำ, สุรศักดิ์ ธานี, เกียรติศักดิ์ พระเนตร</i>	777
75. การจัดเส้นทางการขนส่งของธุรกิจค้าส่ง กรณีศึกษาบริษัท ABC ไอศกรีม จำกัด (The vehicle routing problems of wholesale business a case study abc ice cream co.,ltd.) <i>ฐาตดา โคตมงคล, ลิทธิโชค ทาริยะวงศ์, ออมทรัพย์ ศรีธรรม, โยธิน พานแก้ว</i>	788
76. การปรับปรุงกระบวนการคว้านสวมลูกสูบรถแทรกเตอร์ล้อยางด้วยเทคนิคเอฟเอ็มอีเอและอีซีอาร์เอส (Fmea and ecrs application for waste reduction in cylinder grinding process of wheel tractors) <i>ศิริวรุฒ สงวนสิน, ภิม พรประเสริฐ</i>	780
77. การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดส่งของผู้จัดจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง กรณีศึกษา บริษัท โฮมฮับ จำกัด สาขาทัพไท อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี (Delivery efficiency increasing for construction material supplier: a case study of home hub (ban thapthai) co.,ltd, warin chamrap district ubon ratchathani province) <i>จิรพร บุญชู, ศิริรัตน์ นารณะ, ปวีณยุดา บุญรัมย์, ภิม พรประเสริฐ</i>	794
78. การพยากรณ์ปริมาณความต้องการโลหิตและปริมาณการบริจาคโลหิตภาคบริการโลหิตแห่งชาติที่ 7 จังหวัดอุบลราชธานี (Forecasting of blood demand and blood donation volume of national blood service region 7, ubonratchathani province) <i>กาญจนา เชื้อนุ่น, สายสมร กาวีสว่าง, ศชา ทานอก, ณัฐภักดิ์ พละพันธ์</i>	805

Content

	Page
บทความวิจัย	
79. การลดความเสี่ยงในกระบวนการผลิตขวดน้ำในอุตสาหกรรมน้ำดื่มบรรจุขวดในจังหวัดอุบลราชธานี (Risk reduction in water bottle manufacturing process in the bottled drinking water industry in ubon ratchathani province) <i>ภิรม พรประเสริฐ, อมรรัตน์ พรประเสริฐ, ชลธิรา เหลาผา, ชาญวิทย์ ลาดสมดี, ปัฐวี หล้าคำ</i>	816

การประชุมวิชาการระดับชาติ

เรื่อง คุณภาพของการบริหารจัดการและนวัตกรรม ครั้งที่ 6

(6th National Conference on Quality Management and Technology Innovation)

ณ ห้องประชุมฟองจันทร์ ชั้น 4 ตึก President

มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

วันเสาร์ที่ 28 พฤศจิกายน 2563

08.30-09.00 น.	ลงทะเบียน
09.00-09.20 น.	ชมวีดิทัศน์แนะนำมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น
09.20-09.35 น.	พิธีเปิดการประชุมวิชาการ และถ่ายภาพร่วมกัน
09.35-10.30 น.	ฟังการบรรยายพิเศษ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ รศ.ดร.ธนสุวิทย์ ทับหิรัญรักษ์
10.30-11.00 น.	พักเบรก
11.00-12.00 น.	การนำเสนอผลงานวิจัยแยกตามห้อง ดังนี้ ห้องที่ 1 ด้านการศึกษา (Lecture 1 ชั้น 3) ห้องที่ 2 ด้านบริหารธุรกิจ (Lecture 2 ชั้น 3) ห้องที่ 3 ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Lecture 3 ชั้น 3) ห้องที่ 4 ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ห้องกานดา ชั้น 3)
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00-16.00 น.	การนำเสนอผลงานวิจัยแยกตามห้อง (ต่อ) ห้องที่ 1 ด้านการศึกษา (Lecture 1 ชั้น 3) ห้องที่ 2 ด้านบริหารธุรกิจ (Lecture 2 ชั้น 3) ห้องที่ 3 ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Lecture 3 ชั้น 3) ห้องที่ 4 ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ห้องกานดา ชั้น 3)
16.00 น.	พิธีปิดการประชุมวิชาการแยกตามห้อง

- หมายเหตุ
- 1) กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม
 - 2) รับเกียรติบัตรแยกตามห้อง

ดาวน์โหลดไฟล์รวมเล่ม Proceeding

ผลลัพธ์และแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรการจัดดอกไม้ของเกษตรกรผู้ทำธุรกิจโฮมสเตย์
ในตำบลสวนหลวง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

Outcomes and guideline for improving the flower arranging course of homestay
business farmers in suan luang subdistrict, amphawa district, samut songkharm
province

ลุชญา ฉัตรวิษุภะ¹

กมลวรรณ สีใส²

^{1,2}สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
โทรศัพท์ 089-8101321E-mail: kamonwan.s@mail.rmutk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ต้องการวิเคราะห์ผลลัพธ์ของการจัดการอบรมและทราบแนวทางการปรับปรุงการอบรมของ
หลักสูตรการจัดดอกไม้ในธุรกิจโฮมสเตย์ จากข้อมูลของผู้เข้าอบรมจำนวน 35 ราย โดยใช้กรอบคิดปัจจัยด้าน
วิทยากร ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการฝึกปฏิบัติ มีผลต่อทักษะการจัดดอกไม้รูปทรง
พื้นฐานและการออกแบบจัดดอกไม้

การวิจัยสรุปได้ว่า(1) การจัดการอบรมหลักสูตรการจัดดอกไม้ควรมีจำนวนรูปแบบไม่มากเกินไปเนื่องจาก
ทำให้การจัดกิจกรรมการปฏิบัติไม่เหมาะสมเท่าที่ควร(2) วิทยากรควรเน้นคุณสมบัติด้านความสามารถในการ
ถ่ายทอดความรู้และความสามารถในการตอบข้อซักถาม(3) การเลือกสถานที่ใช้จัดอบรมควรเลือกให้เหมาะสมกับ
การจัดอบรมการจัดดอกไม้แต่ละรูปแบบ (4) ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติของการอบรมควรปรับปรุงสำหรับการอบรม
การจัดดอกไม้ทุกรูปแบบ(5)ผลลัพธ์การอบรมจะเพิ่มขึ้นด้วยการทบทวนการเลือกวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้อบรมและการ
ปฏิบัติของผู้สอนและทีมงาน

คำสำคัญ: หลักสูตรการจัดดอกไม้, ธุรกิจโฮมสเตย์

ABSTRACTS

This research wants to analyze the results of training and know how to improve the training of flower arrangement courses in the homestay business. The study uses 35 trainees' data. The conceptual framework is the ability of the speakers, the training site and facility, and the practice methods that affect the flower arrangement skills, the basic shape and the flower arrangement design.

The research concluded that (1) the flower arrangement training course should not be in many forms because the operation activities will not be suitable. (2) The key qualities of the speaker are the ability to pass on knowledge and the ability to answer questions. (3) Training location should be selected to be suitable for each type of flower arrangement training. (4) The training process of the training should be improved for all types of flower arrangement training. (5) The training results will be increased by reviewing the selection of training materials and the practice of the instruction and team.

Keywords: *flower arranging course, homestay business*

ความสำคัญของปัญหา

การดำเนินธุรกิจบริการมักจะมีการแข่งขันกันในการให้บริการเพื่อดึงดูดลูกค้า การให้บริการจะทำได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับศักยภาพของธุรกิจเหล่านั้น ถ้าเป็นธุรกิจขนาดเล็กหรือขนาดย่อมก็มักจะเสียเปรียบธุรกิจขนาดใหญ่ การที่จะช่วยให้ธุรกิจขนาดเล็กหรือขนาดย่อมสามารถแข่งขันในเชิงธุรกิจได้มากขึ้นนั้น ภาครัฐควรเข้ามามีบทบาทเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจเหล่านี้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพียงบางส่วนของภาครัฐแต่ละแห่งจะสามารถเข้ามามีบทบาท เนื่องจากด้วยอำนาจหน้าที่และศักยภาพของแต่ละหน่วยงาน เช่น มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งที่มีภาระงานด้านการให้บริการวิชาการจะให้บริการในสาขาวิชาที่ตนเองมีความถนัด และตามนโยบายของหน่วยงานตั้งแต่ระดับนโยบายมาจนถึงระดับคณะและระดับสาขาวิชา

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ศึกษาได้ศึกษาความต้องการของชุมชนที่มีอาชีพเกษตรกรรมและทำที่พักรูปแบบโฮมสเตย์ซึ่งต้องการปรับปรุงอาชีพของตนเองให้สอดคล้องกับความสามารถในการแข่งขันการให้บริการ สาขาวิชาฯ ได้วิเคราะห์ความต้องการของกลุ่มเกษตรกรในชุมชนดังกล่าวและความสอดคล้องกับศักยภาพที่สาขาวิชาฯ สามารถให้บริการวิชาการได้ กล่าวคือ ชุมชนมีวัสดุอุปกรณ์ที่หาได้ง่าย สามารถนำมาใช้เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มในการให้บริการด้านที่พักโฮมสเตย์ได้ ดังนั้น การนำไม้ดอกไม้ประดับทั้งที่เป็นดอกไม้ ก้าน หรือส่วนต่างๆ ของไม้เหล่านี้มาใช้โดยไม่ต้องลงทุนเพิ่มเติมใดๆ ย่อมส่งผลดีต่อการแข่งขันทางธุรกิจของชุมชนได้มากขึ้น เนื่องด้วยแรงงานและผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ส่วนใหญ่มักจะจัดดอกไม้ตามความเคยชินที่ทำมา ยังไม่มีความรู้และทักษะในการจัดดอกไม้ที่ถูกต้องและทันสมัย การจัดการอบรมการจัดดอกไม้พื้นฐานและต่อยอดด้วยการจัดดอกไม้ที่ซับซ้อนมากขึ้นจึงเป็นแนวทางที่จะพัฒนาความสามารถของผู้ประกอบการเหล่านี้ได้

อย่างไรก็ตาม การจัดการอบรมเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จจากการอบรม ขณะที่ความสำเร็จจะมากขึ้นถ้าหากนำเอาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นนำมาใช้ปรับปรุงการอบรมครั้งต่อไป ทั้งนี้การวิเคราะห์ควรคำนึงถึงในระดับผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้ทราบแนวทางการปรับปรุงที่ตรงประเด็น ชัดเจน และเป็นรูปธรรม ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้อบรมและการนำไปใช้ประโยชน์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ผลลัพธ์ของการจัดการอบรมหลักสูตรการจัดดอกไม้ในธุรกิจโฮมสเตย์ ตำบลสวนหลวง อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

2. เพื่อทราบแนวทางการปรับปรุงการอบรมของหลักสูตรการจัดดอกไม้ในธุรกิจโฮมสเตย์ ตำบลสวนหลวง อำเภอมัฒนา จังหวัดสมุทรสงคราม

ขอบเขตของการวิจัย

1) ขอบเขตของพื้นที่ จากการสำรวจพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการจัดอบรมหลักสูตรการจัดดอกไม้จะต้องมีดอกไม้และวัสดุอุปกรณ์ตลอดจนเป็นท้องถิ่นที่ทำอาชีพโฮมสเตย์ด้วย ท้องถิ่นที่เหมาะสมในการจัดการอบรมและสามารถนำมาเป็นหน่วยวิจัยได้คือพื้นที่ของเกษตรกรที่มีอาชีพทำโฮมสเตย์ในตำบลสวนหลวงอำเภอมัฒนา จังหวัดสมุทรสงคราม

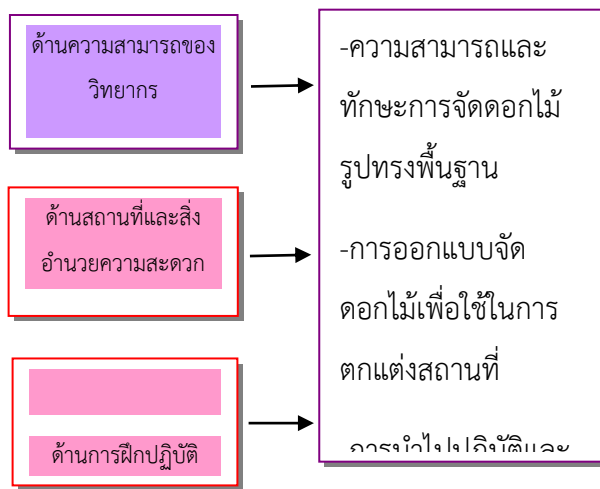
2) ขอบเขตของเวลาดำเนินการวิจัยในปี 2563

สมมติฐานการวิจัย

ผู้เข้าอบรมมีพื้นฐานความรู้ไม่แตกต่างกัน

กรอบแนวคิด

ปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถตลอดจนทักษะการจัดดอกไม้จากง่ายไปหายาก กล่าวคือมีปัจจัยด้านวิทยากร ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการฝึกปฏิบัติ ทำให้ความสามารถและทักษะการจัดดอกไม้รูปทรงพื้นฐาน ไปสู่การออกแบบจัดดอกไม้เพื่อใช้ในการตกแต่งสถานที่ จึงมีกรอบแนวคิดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ศึกษา

ทฤษฎีและสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

การอบรมความรู้ต่างๆ จะได้ผลลัพธ์ออกมาเป็นความรู้ความสามารถที่นำไปใช้ในการปฏิบัติต่อไป ดังนั้น ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อความสามารถในการจัดดอกไม้จึงเป็นปัจจัยการผลิต ขณะที่ความรู้ความสามารถในการจัดดอกไม้ในรูปแบบต่างๆ จะเป็นผลผลิต โดยปัจจัยการผลิตและผลผลิตจะวัดเป็นระดับ เนื่องจากเป็นการวัดทางอ้อม กล่าวคือ ปัจจัยการผลิตวัดจากระดับความรู้ความสามารถของวิทยากร (A) ระดับความเหมาะสมของสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก (B) และระดับความเหมาะสมของการฝึกปฏิบัติ (C) ซึ่งจะมีผลต่อระดับความสามารถและทักษะการจัดดอกไม้รูปทรงพื้นฐาน (D) และระดับความสามารถในการออกแบบจัดดอกไม้เพื่อใช้ในการตกแต่งสถานที่(E)และการนำไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้ (F) นั่นคือ D หรือ E หรือ F เป็นฟังก์ชันกับ A, B, C หรือสัมพันธ์กันนั่นเอง

สารสนเทศที่เกี่ยวข้อง

สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการอบรมหลักสูตรการจัดดอกไม้ของธุรกิจโฮมสเตย์มีสารสนเทศที่สำคัญ 2 ด้าน ได้แก่ (1) ลักษณะของธุรกิจโฮมสเตย์และ (2) ลักษณะของการจัดดอกไม้ โดยมีสาระสำคัญเพื่อการวิจัยดังนี้

1) ลักษณะของธุรกิจโฮมสเตย์โฮมสเตย์ (Homestay) คือ รูปแบบที่พักประเภทหนึ่งของการท่องเที่ยวในท้องถิ่นชนบทและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยที่พักอยู่ในชุมชนชนบทที่มีประชาชนเป็นเจ้าของบ้าน และประชาชนสมาชิกในครัวเรือนอาศัยอยู่ประจำ และบ้านนั้นเป็นสมาชิกในรูปแบบของกลุ่มที่ร่วมจัดกันเป็นโฮมสเตย์ในชุมชน โดยนักท่องเที่ยวสามารถเข้าพักร่วมกับเจ้าของบ้าน และผู้เป็นเจ้าของบ้านเองก็มีความยินดีในการบริการ รับรองเรื่องห้องพัก อาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ กับนักท่องเที่ยว ตลอดจนมีความเต็มใจที่จะถ่ายทอดประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยว โดยมีกิจกรรมเกี่ยวกับการพานักท่องเที่ยวไปท่องเที่ยว ชีวจักรยาน เดินป่าศึกษาธรรมชาติเรียนรู้ประเพณี วัฒนธรรม การประกอบอาชีพและวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่นนั้นๆ(Wikipedia, 2563) ซึ่งแม้ว่าจะเป็นที่พักที่ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกเทียบเท่าที่พักอื่นๆ เช่น โรงแรม แต่โฮมสเตย์เป็นที่พักที่มีความแตกต่างจากที่พักอื่นๆ และไม่มีที่พักรูปแบบใดที่เหมือน ดังนั้น โฮมสเตย์จึงเป็นที่พักรูปแบบหนึ่งที่มีจุดเด่นแม้ว่าจะมีจุดด้อยดังกล่าว การสร้างจุดเด่นที่ชัดเจนด้านต่างๆ จึงสามารถเพิ่มมูลค่าของโฮมสเตย์นั้นๆ มากยิ่งขึ้น จะเห็นว่าในปัจจุบันภาครัฐได้ส่งเสริมให้มีโฮมสเตย์มากขึ้นเพื่อเป็นทางเลือกให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสใช้บริการที่พักที่จัดการโดยคนในชุมชน ช่วยทำให้บุคคลหรือครอบครัวผู้ให้เช่าที่พักแบบโฮมสเตย์มีรายได้เพิ่มขึ้น และทำให้ชุมชนในท้องถิ่นนั้นๆเป็นแหล่งที่เสริมสร้างความรู้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ของคนในพื้นที่ชนบทไม่ต้องออกไปทำงานยังต่างถิ่น

2) ลักษณะของการจัดดอกไม้

การจัดดอกไม้จะต้องอาศัยหลักการจัดดอกไม้พื้นฐานเป็นเบื้องต้นแล้วจึงจัดให้หลากหลายและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากดอกไม้ยังคงเป็นที่ชื่นชอบของมนุษย์ทุกยุคทุกสมัย ทำให้ดอกไม้มีประโยชน์หลากหลายทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการนำไปใช้ทำประโยชน์ด้านใด บางครั้งสามารถนำมาทำเป็นยา อาหาร หรือเครื่องสำอาง หรืออื่นๆ ซึ่งดอกไม้ส่วนใหญ่จะใช้เป็นตัวแทนของความสุข ความรื่นเริง ความสวยงาม หรือมีความหมายในทางสร้างสรรค์ ดอกไม้ที่อยู่บนต้นไม้เมื่อบานอยู่เพียงดอกเดียวที่ต้นของมันก็สร้างความสุขและความพึงพอใจแก่ผู้พบเห็นได้ ยิ่งถ้าหากมนุษย์นำมาประดับด้วยวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมแล้วยิ่งเพิ่มทั้งคุณค่าและมูลค่าให้กับเจ้าของได้ ดังนั้น ศิลปะในการสร้างสรรค์การจัดดอกไม้ตามแบบที่นิยมกับสิ่งต่างๆ ด้วยความคิดสร้างสรรค์ที่หลากหลายต่างๆ ขึ้นมา เพื่อให้เป็นที่ชื่นชอบและน่าสนใจ เนื่องจากศิลปะชิ้นนี้มนุษย์สามารถบริโภคด้วยการมองเป็นสำคัญ การจัดดอกไม้ที่เกิดจากศิลปะการตกแต่งจึงมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเนื่องจากสอดคล้องกับความต้องการของมนุษย์มากยิ่งขึ้นดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นการจัดดอกไม้ในรูปแบบใดก็ตาม ถ้าหากทำให้ลูกค้ามีความพึงพอใจเกิดขึ้นแล้วย่อมก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มต่อธุรกิจได้อย่างแน่นอน ทั้งนี้ขึ้นกับความชอบของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ ความพึงพอใจจะมากน้อยเพียงใดอาจวัดได้ยากแต่สามารถวัดได้จากการแสดงออกของลูกค้าที่ผ่านความรู้สึกโดยผู้เกี่ยวข้องหรือเจ้าของกิจการ

การวิเคราะห์

ประชากรเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรสำหรับการวิจัยคือเกษตรกรที่ทำอาชีพโฮมสเตย์และทำหน้าที่ในการจัดแต่งดอกไม้ของโฮมสเตย์ ในตำบลสวนหลวงอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย คือ เกษตรกรที่ทำอาชีพโฮมสเตย์และทำหน้าที่ในการจัดแต่งดอกไม้ของโฮมสเตย์ ในตำบลสวนหลวงอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่เข้าอบรมจำนวน 35 คน

ข้อมูลและตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์

ข้อมูลด้านความรู้ความสามารถของวิทยากรวัดเป็นระดับความรู้ความเชี่ยวชาญ ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกวัดเป็นระดับความเหมาะสม และด้านการฝึกปฏิบัติวัดเป็นระดับความเหมาะสม ขณะที่ด้านความสามารถและทักษะการจัดดอกไม้รูปทรงพื้นฐาน การออกแบบจัดดอกไม้เพื่อใช้ในการตกแต่งสถานที่ และการนำไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้ วัดเป็นระดับความสามารถในการนำไปใช้ปฏิบัติ โดยข้อมูลได้จากแบบสอบถามเกษตรกรที่ทำอาชีพโฮมสเตย์และทำหน้าที่ในการจัดแต่งดอกไม้ของโฮมสเตย์ ในตำบลสวนหลวงอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่เข้าอบรมจำนวน 35 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาจะได้จากกรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วยตัวแปรต้น (Independent variables) และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ตัวแปรต่างๆ ประกอบด้วยดังนี้

ความรู้ความสามารถของวิทยากร(A)ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ (A1) ความเชี่ยวชาญในการสอน (A2) ความสามารถในการตอบข้อซักถาม (A3) และอารมณ์และมนุษยสัมพันธ์ (A4) วัดเป็นระดับความสามารถด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก(B) สถานที่เปิดงาน (B1) สถานที่จัดอบรม (B2) สถานที่รับประทานอาหาร (B3) ห้องน้ำ (B4) วัดเป็นระดับความเหมาะสม ด้านกิจกรรมการอบรม(C) วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้อบรม (C1) ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ (C2) การปฏิบัติของผู้สอนและทีมงาน (C3) การจัดกิจกรรม(C4) ระยะเวลาการจัดกิจกรรม (C5) การอำนวยความสะดวกและการบริการ (C6) วัดเป็นระดับความเหมาะสม ด้านความสามารถและทักษะการจัดดอกไม้รูปทรงพื้นฐาน(D) การจัดจิ้งหะ 2 ดอก (D1) การจัดจิ้งหะ 3 ดอก (D2) การจัดรูปทรงแนวตั้ง (D3) การจัดรูปทรงกลม (D4) การจัดรูปทรงสามเหลี่ยมหน้าจั่ว (D5) การจัดรูปทรงสามเหลี่ยมมุมฉาก (D6) การจัดรูปทรงพัด (D7) การจัดรูปทรงแนวอน (D8)วัดเป็นระดับความสามารถในการจัดดอกไม้การออกแบบจัดดอกไม้เพื่อใช้ในการตกแต่งสถานที่ (E) การจัดแจกันดอกไม้บนโต๊ะลงทะเบียน (E1) การจัดแจกันดอกไม้บนโต๊ะอาหาร (E2) การจัดแจกันดอกไม้บนโต๊ะบรรยาย (E3) การจัดดอกไม้บนโพเดียม(E4) การจัดเสตนดอกไม้สำหรับตัดลิบบิน (E5) การจัดพวงดอกไม้แขวน (E6) การจัดดอกไม้ฉากถ่ายรูป (E7)การจัดดอกไม้ตกแต่งสถานที่ (E8) วัดเป็นระดับความสามารถในการจัดดอกไม้

การนำไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้ (F) ความรู้เพิ่มมากขึ้น (F1) การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (F2) การนำความรู้ไปเผยแพร่ได้ (F3)วัดเป็นระดับความสามารถในการนำไปใช้ปฏิบัติ

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลจะเริ่มจากการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล นำเครื่องมือไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล และเลือกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

จากการอบรมเสร็จสิ้นลงแล้วใช้แบบสอบถามสำรวจข้อมูลของตัวแปรต้นและตัวแปรตามที่ต้องการ โดยใช้แบบสอบถามที่มีองค์ประกอบของการอบรมในแต่ละส่วนเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยอาศัยเกณฑ์การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Scale) เป็น 5 ระดับ (วาโร เฟิงส์วีสต์, 2553: 173-180) ดังนี้ 5 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ/ต้องการ/เพิ่มขึ้น มากที่สุด

- 4 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ/ต้องการ/เพิ่มขึ้น มาก
- 3 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ/ต้องการ/เพิ่มขึ้น ปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ/ต้องการ/เพิ่มขึ้น น้อย
- 1 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ/ต้องการ/เพิ่มขึ้น น้อยที่สุด

เครื่องมือที่สร้างขึ้นจะมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยทดสอบแบบสอบถามทั้ง 2 ด้านได้แก่ด้านความตรงและด้านความเชื่อถือได้ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540: 211-212) ดังนี้

ความตรง (validity) คือคำถามนั้นๆ ใช้วัดค่าตัวแปรที่จะศึกษาได้ หรือไม่แน่ใจว่าใช้วัดได้ หรือไม่สามารถใช้วัดได้ ผลที่ได้แสดงว่าการใช้ภาษาและโครงสร้างของแบบสอบถามมีความถูกต้อง เนื่องจากผลการตรวจสอบมีค่าคะแนน 0.80 แสดงว่าแบบสอบถามมีความตรง

ความเชื่อถือได้ (reliability) คือการนำแบบสอบถามไปใช้ทดสอบก่อนการใช้จริง ปรากฏว่ามีความสอดคล้องกันมีค่าสหสัมพันธ์ 0.94 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันร้อยละ 94 แบบสอบถามจึงมีความเชื่อถือได้ แสดงถึงการนำแบบสอบถามไปใช้แต่ละครั้งจากผู้ตอบแบบสอบถามจะให้คำตอบที่สอดคล้องกัน นั่นคือผู้ตอบมีความเข้าใจในคำถามนั้นๆ เหมือนกัน

2. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อผู้เข้าอบรมได้อบรมเนื้อหาของหลักสูตรการจัดดอกไม้แล้ว เจ้าหน้าที่จะสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่จัดเตรียมไว้

3. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติวิเคราะห์ค่ารวม ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าสหสัมพันธ์ และค่าความแปรปรวน เพื่อนำมาวิเคราะห์ผลการวิจัยต่อไป

ผลการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย

1. ด้านวิทยากร รูปแบบการจัดดอกไม้ที่ผู้อบรมสามารถนำไปใช้มาก (Norah T. Hunter, 2000:50-95) ได้แก่ การจัดจิงหะ 2 ดอก (D1) การจัดจิงหะ 3 ดอก (D2) การจัดพวงดอกไม้แขวน (E6) การจัดแจกันดอกไม้บนโต๊ะลงทะเบียน (E1) และการจัดดอกไม้ตกแต่งสถานที่ (E8) มีระดับคะแนน 4.60, 4.51, 4.49, 4.46 และ 4.43 ตามลำดับโดยที่ผู้เข้าอบรมสามารถใช้การจัดดอกไม้แต่ละรูปแบบดังกล่าวในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่การจัดดอกไม้รูปแบบอื่นๆ ผู้เข้าอบรมสามารถนำไปใช้ได้มีระดับน้อยกว่า 4.37ความสามารถในการ

ถ่ายทอดความรู้ (A1) ความเชี่ยวชาญในการสอน (A2) ความสามารถในการตอบข้อซักถาม (A3) และอารมณ์และมนุษยสัมพันธ์ (A4) มีระดับคะแนน 4.66, 4.74, 4.49 และ 4.71 ตามลำดับความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ (A1) ความเชี่ยวชาญในการสอน (A2) ความสามารถในการตอบข้อซักถาม (A3) และอารมณ์และมนุษยสัมพันธ์ (A4) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับความต้องการอบรมการจัดดอกไม้เรื่องการจัดจิงหะ 2 ดอก (D1) การจัดจิงหะ 3 ดอก (D2) การจัดแจกันดอกไม้บนโต๊ะลงทะเบียน (E1) การจัดพวงดอกไม้แขวน (E6) และการจัดดอกไม้ตกแต่งสถานที่ (E8) โดยส่วนใหญ่มีนัยสำคัญ (มีเพียงบางตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญ ได้แก่ A2 กับ E1, A4 กับ D2, A2 กับ E6) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านวิทยากรกับตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

	D1	D2	E1	E6	E8	F1	F2	F3
A1	.579**	.475**	.573**	.618**	.591**	.518**	.364*	.433**
A2	.483**	.393*	.314 ^{NS}	.569**	.395*	.367*	.334*	.090 ^{NS}
A3	.461**	.403*	.461**	.449**	.620**	.374*	.497**	.234 ^{NS}
A4	.425*	.329 ^{NS}	.349*	.333 ^{NS}	.495**	.394*	.349*	.266 ^{NS}

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญ 0.01 *มีนัยสำคัญ 0.05 และ NS ไม่มีนัยสำคัญ

ขณะที่ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ (A1) ความเชี่ยวชาญในการสอน (A2) ความสามารถในการตอบข้อซักถาม (A3) และอารมณ์และมนุษยสัมพันธ์ (A4) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับความรู้เพิ่มมากขึ้น (F1) และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (F2) โดยมีเพียงความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ (A1) เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับทั้งความรู้เพิ่มมากขึ้น (F1) การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (F2) และการนำความรู้ไปเผยแพร่ได้ (F3) ดังตารางที่ 1 ดังนั้น ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ (A1) เป็นปัจจัยสำคัญต่อผลลัพธ์ของการอบรมมากกว่าปัจจัยอื่นๆ

นอกจากนี้ความรู้เพิ่มมากขึ้น (F1) การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (F2) และการนำความรู้ไปเผยแพร่ได้ (F3) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญอีกด้วย นั่นคือค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง F1 กับ F2, F1 กับ F3, F2 กับ F3 มีค่า .715, .731 และ .766 ตามลำดับ ด้วยนัยสำคัญ 0.01

2. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก คุณภาพของสถานที่เปิดงาน (B1) สถานที่จัดอบรม (B2) สถานที่รับประทานอาหาร (B3) และห้องน้ำ (B4) มีคุณภาพเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ขณะเดียวกันสถานที่เปิดงาน

(B1) สถานที่จัดอบรม (B2) และสถานที่รับประทานอาหาร (B3) จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการจัดแจกันดอกไม้บนโต๊ะลงทะเบียน (E1) อย่างมีนัยสำคัญ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกกับตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

	B2	B3	B4	D1	D2	E1	E6	E8
B1	.595**	.595**	.405*	.149 ^{NS}	.094 ^{NS}	.557**	.225 ^{NS}	.142 ^{NS}
B2		.788**	.664**	.173 ^{NS}	.119 ^{NS}	.373*	.136 ^{NS}	.193 ^{NS}
B3			.470**	-.032 ^{NS}	-.095 ^{NS}	.341*	.013 ^{NS}	.000 ^{NS}
B4				.072 ^{NS}	-.015 ^{NS}	.292 ^{NS}	.086 ^{NS}	.258 ^{NS}

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญ 0.01 *มีนัยสำคัญ 0.05 และ NS ไม่มีนัยสำคัญ

3. ด้านกิจกรรมการอบรม วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้อบรม (C1) ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ (C2) การปฏิบัติของผู้สอนและทีมงาน (C3) การจัดกิจกรรม (C4) ระยะเวลาการจัดกิจกรรม (C5) และการอำนวยความสะดวกและการบริการ (C6) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการจัดดอกไม้แต่ละรูปแบบ แม้ว่าบางรูปแบบมีนัยสำคัญแต่บางรูปแบบไม่มีนัยสำคัญดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านกิจกรรมการอบรมกับตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

	D1	D2	E1	E6	E8	F1	F2	F3
C1	.423*	.513**	.340*	.325 ^{NS}	.185 ^{NS}	.119 ^{NS}	.070 ^{NS}	.019 ^{NS}
C2	.243 ^{NS}	.278 ^{NS}	.098 ^{NS}	.193 ^{NS}	.303 ^{NS}	.338*	.209 ^{NS}	.142 ^{NS}
C3	.251 ^{NS}	.402*	.205 ^{NS}	.217 ^{NS}	.347*	.304 ^{NS}	.187 ^{NS}	-.013 ^{NS}
C4	.461**	.309 ^{NS}	.285 ^{NS}	.292 ^{NS}	.264 ^{NS}	.374*	.585**	.387*
C5	.384*	.182 ^{NS}	.419*	.508**	.514**	.582**	.643**	.776**
C6	.461**	.403*	.373*	.527**	.620**	.553**	.673**	.387*

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญ 0.01 *มีนัยสำคัญ 0.05 และ NS ไม่มีนัยสำคัญ

3.1 กิจกรรมการอบรมมีผลต่อความสำเร็จของการอบรมการจัดดอกไม้รูปแบบต่างๆ

(1) วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้อบรม (C1) ยังไม่สอดคล้องมากนักสำหรับการจัดพวงดอกไม้แขวน (E6) และการจัดดอกไม้ตกแต่งสถานที่ (E8)

(2) ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ (C2) ยังไม่สอดคล้องมากนักสำหรับการอบรมการจัดดอกไม้ทั้งหมด

(3) การปฏิบัติของผู้สอนและทีมงาน (C3) ยังไม่สอดคล้องมากนักสำหรับการจัดจิงหะ 2 ดอก (D1) การจัดแจกันดอกไม้บนโต๊ะลงทะเบียน (E1) และการจัดพวงดอกไม้แขวน (E6)

(4) การจัดกิจกรรม (C4) ยังไม่สอดคล้องมากนักสำหรับการจัดจิงหะ 3 ดอก (D2) การจัดแจกันดอกไม้บนโต๊ะลงทะเบียน (E1) การจัดพวงดอกไม้แขวน (E6) และการจัดดอกไม้ตกแต่งสถานที่ (E8)

(5) ระยะเวลาการจัดกิจกรรม (C5) ยังไม่สอดคล้องมากนักสำหรับการจัดจิงหะ 3 ดอก (D2)

(6) การอำนวยความสะดวกและการบริการ (C6) สอดคล้องกับการอบรมการจัดดอกไม้ทั้งหมด

3.2 กิจกรรมการอบรมมีผลต่อการนำไปใช้

(1) วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้อบรม (C1) ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ (C2) การปฏิบัติของผู้สอนและทีมงาน (C3) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับความรู้เพิ่มมากขึ้น (F1) การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (F2) และการนำความรู้ไปเผยแพร่ได้ (F3) อย่างไม่มีนัยสำคัญ ยกเว้นขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ (C2) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับความรู้เพิ่มมากขึ้น (F1) อย่างมีนัยสำคัญ

(2) การจัดกิจกรรม (C4) ระยะเวลาการจัดกิจกรรม (C5) และการอำนวยความสะดวกและการบริการ (C6) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับความรู้เพิ่มมากขึ้น (F1) การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (F2) และการนำความรู้ไปเผยแพร่ได้ (F3) อย่างมีนัยสำคัญ

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1) การอบรมหลายรูปแบบมีข้อดีคือทำให้ผู้เข้าอบรมสามารถเรียนรู้แต่ละแบบแล้วเลือกนำไปใช้ตามความเหมาะสมในการนำไปใช้งาน และการอบรมในแต่ละรูปแบบก็สามารถนำไปใช้ได้ไม่ต่างกันมากนัก กล่าวคือมีคะแนนของการนำไปใช้ไม่น้อยกว่า 4.37 แต่มีข้อเสียคือทำให้การเตรียมงานอาจมากเกินไปทำให้การจัดกิจกรรมการปฏิบัติไม่เหมาะสมเท่าที่ควร

2) ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ (A1) เป็นปัจจัยสำคัญต่อผลลัพธ์ของการอบรมมากเนื่องจากมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการจัดดอกไม้ทุกประเภท (D1, D2, E1, E6, E8) ความรู้เพิ่มมากขึ้น (F1) การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (F2) และการนำความรู้ไปเผยแพร่ได้ (F3) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ ความสามารถในการตอบข้อซักถาม (A3) ก็เป็นปัจจัยสำคัญต่อผลลัพธ์ของการอบรมมากเนื่องจากมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการจัดดอกไม้ทุกประเภท (D1, D2, E1, E6, E8) ความรู้เพิ่มมากขึ้น (F1) และการนำ

ความรู้ไปประยุกต์ใช้ (F2) แม้ว่าวิทยากรที่ทำหน้าที่ในการอบรมมีคุณสมบัติด้านต่างๆ สูง แต่ก็ควรเน้นคุณสมบัติด้านความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ (A1) และความสามารถในการตอบข้อซักถาม (A3) ให้มากขึ้น เนื่องจากเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จมากกว่าปัจจัยอื่นๆ แต่มีคุณสมบัติที่มีคะแนนน้อยกว่าปัจจัยอื่นๆ (ระดับคะแนน 4.66 และ 4.49 ตามลำดับ) การอบรมก็จะประสบความสำเร็จได้มากขึ้น

3) สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกแม้ว่าจะมีความสอดคล้องกับการเป็นสถานที่เปิดงาน (B1) สถานที่จัดอบรม (B2) และสถานที่รับประทานอาหาร (B3) แต่ยังไม่สอดคล้องกับการจัดอบรมการจัดดอกไม้แต่ละแบบเท่าที่ควร เนื่องจากมีผลต่อการอบรมการจัดดอกไม้ในรูปแบบต่างๆ อย่างไม่มีนัยสำคัญ (ยกเว้นเพียงรูปแบบการจัดแจกันดอกไม้บนโต๊ะลงทะเบียน (E1) เท่านั้น) ดังนั้น การเลือกสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกสถานที่ที่ใช้จัดอบรมควรเลือกให้เหมาะสมกับการจัดอบรมการจัดดอกไม้แต่ละรูปแบบ จะทำให้การจัดอบรมได้ผลดียิ่งขึ้น

4) ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ (C2) ควรมีการปรับปรุงสำหรับการอบรมการจัดดอกไม้ทุกแบบ ขณะที่การอำนวยความสะดวกและการบริการ (C6) ควรดำเนินในแนวทางที่ได้ดำเนินการมาแล้ว ส่วนการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้อบรม (C1) การปฏิบัติของผู้สอนและทีมงาน (C3) การจัดกิจกรรม (C4) และระยะเวลาการจัดกิจกรรม (C5) ควรนำมาปรับให้เหมาะสมกับรูปแบบการจัดดอกไม้แต่ละแบบ

5) ควรทบทวนการเลือกวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้อบรม (C1) ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ (C2) และการปฏิบัติของผู้สอนและทีมงาน (C3) ขณะเดียวกันก็ให้การจัดกิจกรรม (C4) ระยะเวลาการจัดกิจกรรม (C5) และการอำนวยความสะดวกและการบริการ (C6) ให้ดำเนินการในรูปแบบที่ได้ดำเนินการไว้เดิม จะทำให้การอบรมมีผลสำเร็จต่อความรู้เพิ่มมากขึ้น (F1) การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (F2) และการนำความรู้ไปเผยแพร่ได้ (F3) อย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

การจัดการอบรมหลักสูตรการจัดดอกไม้ควรมีจำนวนรูปแบบการจัดดอกไม้ให้มีจำนวนรูปแบบไม่มากเกินไป เนื่องจากการเตรียมงานอาจมากเกินไปทำให้การจัดกิจกรรมการปฏิบัติไม่เหมาะสมเท่าที่ควรนอกจากนี้ วิทยากรควรเน้นคุณสมบัติด้านความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ และความสามารถในการตอบข้อซักถาม ตลอดจนเลือกสถานที่อบรมให้เหมาะสมกับการจัดอบรมการจัดดอกไม้แต่ละรูปแบบ และสิ่งที่ควรปรับปรุงอย่างมากคือขั้นตอนการฝึกปฏิบัติของการอบรมแต่ละรูปแบบ

เอกสารอ้างอิง

วาโร เฟ็งสวัสดิ์. (2553). สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์. สุวีริยาสาส์น, กรุงเทพฯ:
หน้า 173-180

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2540). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒน
บริหารศาสตร์. หน้า 211-212.

Norah T. Hunter. (2000). *The art of floral design. 2nd ed, United States of America*, 50-95 pp.

Wikipedia. (2563). Homestay. Retrived February 11, 2020, from en.wikipedia.org/wiki/homestay.

การพัฒนาแบบทดสอบเพื่อสำรวจความบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

Test development to explore defects in math problem solving of grade 4
students

อรรรรณ อนุรักษ์วัฒน์¹

¹มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

โทรศัพท์ 093-2742027 E-mail: orajade.an@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) สร้างแบบสำรวจความบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก การลบ การคูณ การหาร และระคนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 และ (2) ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบเพื่อสำรวจความบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนชุมชนที่ 11 วัดสุวรรณประดิษฐ์ จนวน 14 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัยได้แก่ แบบทดสอบสำรวจความบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความตรงเชิงเนื้อหา การแจกแจงความถี่

ผลการวิจัยปรากฏว่า แบบทดสอบเพื่อสำรวจความบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ การบวก การลบ การคูณ การหาร และระคน มีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งแบบทดสอบมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

คำสำคัญ: แบบสำรวจความบกพร่อง, การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์

ABSTRACTS

This research aims to (1) create a survey of problems solving math problems in addition, subtraction, multiplication, division and mingling for Grade 4 students in schools under the Primary Education service Area Office. Phitsanulok District 1 and (2) examined the quality of the quiz to explore flaws in solving math problems. For grade 4 students in schools under Phitsanulok Primary Educational Service Ares Office 1. The sample consisted of 1 4 students in elementary school, academic year 2020, community school 11, Suwanpradit Temple. A quiz exploring flaws in solving math problems. The statistics used for data analysis were content straightness.

The research results show that The test to explore defects in mathematical problem Solving, addition, subtraction, multiplication, division and mingling had the content validity quality of 0000, the difficulty was between 0000, the classification value was between 0000, and the test was of the quality criteria Designated.

Keywords: *Fault survey, Solving math problems*

บทนำ

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาความคิดของมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ ระเบียบมีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วน ทำให้เป็นบุคคลที่สามารถคาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจแก้ปัญหาและนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง คณิตศาสตร์จึงเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552)

หลักการที่สำคัญของคณิตศาสตร์ก็คือ การเป็นวิชาที่ต่อเนื่องกันเป็นลำดับชั้นการเรียนรู้ เนื้อหาบางเรื่องไม่สามารถทำได้ถ้าไม่เรียนรู้เรื่องที่เป็นพื้นฐานมาก่อน ดังนั้นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนคณิตศาสตร์ ก็คือ การที่ต้องเรียนเรื่องใหม่โดยที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องเดิมที่เป็นพื้นฐานของเรื่องใหม่ ทำให้ไม่สามารถเกิดการเรียนรู้เรื่องใหม่ที่กำลังเรียนได้ (ดวงเดือน อ่อนน่วม, 2533)

จากการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (National Test NT) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 ที่มีขนาดแตกต่างกัน เพื่อศึกษาคุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านต่าง ๆ สำหรับกลุ่มสาระคณิตศาสตร์วัดความสามารถด้านการคำนวณ พบว่า นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 48.02 โรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 47.28 โรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 45.77 และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีค่าเฉลี่ย อยู่ที่ 50.13 โดยค่าเฉลี่ยระดับประเทศอยู่ที่ 47.19 (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

จากผลการทดสอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ข้างต้น จะเห็นได้ว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยด้านการคำนวณต่ำกว่าระดับประเทศ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางถึงแม้จะมีคะแนนสูงกว่าระดับประเทศแต่ระดับคะแนนยังไม่ถึงห่าง ผลไม่เป็นที่น่าพอใจ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาแบบทดสอบเพื่อสำรวจความบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหา คณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ เพราะครูสามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงจุด รวมไปถึงตัวนักเรียนเองก็จะได้รับประโยชน์ทำให้ทราบว่าตนเองมีความบกพร่องทางการเรียนเรื่องใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบสำรวจความบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก การลบ การคูณ การหาร และระคน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2. ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบเพื่อสำรวจความบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ขอบเขตในการวิจัย

ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2563 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนที่ 11 วัดสุวรรณประดิษฐ์ จำนวน 14 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก โจทย์ปัญหาการลบ โจทย์ปัญหาการคูณ โจทย์ปัญหาการหาร และ โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หาร ระคน

ระยะเวลาที่ใช้

ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนชุมชนที่ 11 วัดสุวรรณประดิษฐ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 14 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนชุมชนที่ 11 วัดสุวรรณประดิษฐ์ จำนวน 14 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบทดสอบสำรวจความบกพร่องใน

การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แบบเติมคำ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก โจทย์ปัญหาการลบ โจทย์ปัญหาการคูณ โจทย์ปัญหาการหาร และโจทย์ปัญหาระคน การสร้างเครื่องมือวิจัย

แบบทดสอบเพื่อสำรวจความบกพร่อง

ในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดหัวข้อวิจัยวิชา คณิตศาสตร์ เรื่อง การแก้โจทย์ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยทำการวิเคราะห์ศึกษาเอกสารหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

การสร้างแบบทดสอบเพื่อสำรวจ

2. สร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีลักษณะเป็นข้อสอบแบบเขียนตอบ และแสดงวิธีทำสั้น ๆ เพื่อหาจุดบกพร่อง

3. นำแบบทดสอบดังกล่าวข้างต้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ รวมถึงความเหมาะสมกับการนำไปใช้กับกลุ่มนักเรียนที่ใช้ในการศึกษา

4. นำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ของข้อสอบโดยใช้สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง โดยมีค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาเท่ากับ +1

5. พิมพ์ข้อสอบฉบับจริง ได้แบบทดสอบทั้งหมด 10 ข้อ โดยแบ่งเป็นเรื่องโจทย์ปัญหาการบวก จำนวน 2 ข้อ โจทย์ปัญหาการลบ จำนวน 2 ข้อ โจทย์ปัญหาการคูณ จำนวน 2 ข้อ โจทย์ปัญหาการหาร จำนวน 2 ข้อ และโจทย์ปัญหาระคน จำนวน 2 ข้อ

6. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

7. นำกระดาษคำตอบมารวบรวมคำตอบที่ผิด นำมาวิเคราะห์ เพื่อหาข้อบกพร่อง ในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก การลบ การคูณ การหาร และ

ระคน ไปดำเนินการทดสอบกับกลุ่มนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งก่อนทำแบบทดสอบ ผู้วิจัย ได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำแบบทดสอบ ประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำแบบทดสอบ และ วิธีการทำแบบทดสอบจากตัวอย่างในแบบทดสอบอย่างละเอียด เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัย ก่อนทำแบบทดสอบ เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจและตั้งใจทำแบบทดสอบอย่างเต็มความสามารถ

2. กลุ่มนักเรียนที่ใช้ในการทดลองเริ่มทำแบบทดสอบพร้อมกัน (ไม่กำหนดเวลาในการทำแบบทดสอบ)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ตรวจคำตอบจากแบบทดสอบสำรวจข้อบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก การลบ การคูณ การหาร และระคน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนที่ 11 วัดสุวรรณประดิษฐ์ พร้อมบันทึกข้อบกพร่องลงในแบบบันทึก

2. พิจารณาข้อบกพร่องรายด้านในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก การลบ การคูณ การหาร และระคน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนที่ 11 วัดสุวรรณประดิษฐ์

ด้านการทำความเข้าใจหรือวิเคราะห์ปัญหา แบ่งเป็น

- โจทย์ต้องการทราบอะไร
- โจทย์กำหนดอะไรมาให้บ้าง

ด้านการวางแผนแก้ปัญหา แบ่งเป็น

- ใช้วิธีใดในการหาคำตอบ
- เขียนเป็นประโยคสัญลักษณ์ได้อย่างไร

ด้านดำเนินการแก้ปัญหา แบ่งเป็น

- แสดงวิธีทำ
- สรุปคำตอบ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การแจกแจงความถี่ โดยใช้ตารางแจกแจงความถี่ ซึ่งองค์ประกอบของตารางจะประกอบด้วยส่วนของข้อมูลและส่วนความถี่ โดยที่ส่วนของข้อมูลจะประกอบด้วยข้อเท็จจริงต่างๆ และส่วนของความถี่เป็นจำนวนของข้อเท็จจริงต่าง ๆ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก พบข้อบกพร่อง ดังนี้ ด้านการทำความเข้าใจ หรือวิเคราะห์ปัญหา นักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์โจทย์ต้องการทราบอะไรไม่ได้ เป็นจำนวน 7 คน วิเคราะห์โจทย์กำหนดอะไรมาให้ไม่ได้ จำนวน 6 คน ด้านการวางแผนแก้ปัญหา วิเคราะห์วิธีการหาคำตอบผิด จำนวน 2 คน เขียนประโยคสัญลักษณ์ผิด จำนวน 5 คน และด้านดำเนินการแก้ปัญหา แสดงวิธีทำผิด จำนวน 4 คน และสรุปคำตอบไม่ถูกต้อง จำนวน 4 คน

2. การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง การลบ พบข้อบกพร่อง ดังนี้ ด้านการทำความเข้าใจ หรือวิเคราะห์ปัญหา วิเคราะห์โจทย์ต้องการทราบอะไรไม่ได้ จำนวน 3 คน วิเคราะห์โจทย์กำหนดอะไรมาให้ไม่ได้ จำนวน 9 คน ด้านการวางแผนแก้ปัญหา วิเคราะห์วิธีการหาคำตอบผิด จำนวน 6 คน เขียนประโยคสัญลักษณ์ผิด จำนวน 6 คน ด้านดำเนินการแก้ปัญหา แสดงวิธีทำผิด จำนวน 8 คน และสรุปคำตอบไม่ถูกต้อง จำนวน 8 คน

3. การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง การคูณ พบข้อบกพร่อง ดังนี้ ด้านการทำความเข้าใจหรือวิเคราะห์ปัญหา วิเคราะห์โจทย์ต้องการทราบอะไรไม่ได้ จำนวน 3 คน วิเคราะห์โจทย์กำหนดอะไรมาให้ไม่ได้ จำนวน 12 คน ด้านการวางแผนแก้ปัญหา วิเคราะห์วิธีการหาคำตอบไม่ได้ จำนวน 3 คน เขียนประโยคสัญลักษณ์ผิด จำนวน 13 คน ด้านการวางแผนแก้ปัญหา แสดงวิธีทำผิด จำนวน 13 คน และสรุปคำตอบไม่ถูกต้อง จำนวน 13 คน

4. การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร พบข้อบกพร่อง ดังนี้ ด้านการทำความเข้าใจหรือวิเคราะห์ปัญหา วิเคราะห์โจทย์ต้องการทราบอะไรไม่ได้ จำนวน 6 คน วิเคราะห์โจทย์กำหนดอะไรมาให้ไม่ได้ จำนวน 13 คน ด้านการวางแผนแก้ปัญหา วิเคราะห์วิธีการหาคำตอบผิด จำนวน 4 คน เขียนประโยคสัญลักษณ์ผิด จำนวน 9 คน ด้านดำเนินการแก้ปัญหา แสดงวิธีทำผิด จำนวน 8 คน และสรุปคำตอบไม่ถูกต้อง จำนวน 8 คน

5. การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ระคน พบข้อบกพร่อง ดังนี้ ด้านการทำความเข้าใจหรือวิเคราะห์ปัญหา วิเคราะห์โจทย์ต้องการทราบอะไรไม่ได้ จำนวน 12 คน วิเคราะห์โจทย์กำหนดอะไรมาให้ไม่ได้ จำนวน 14 คน ด้านการวางแผนแก้ปัญหา วิเคราะห์วิธีการหาคำตอบผิด จำนวน 13 คน เขียนประโยคสัญลักษณ์ผิด จำนวน 13 คน ด้านดำเนินการแก้ปัญหา แสดงวิธีทำผิด จำนวน 12 คน และสรุปคำตอบไม่ถูกต้อง จำนวน 12 คน

6. ความบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก การลบ การคูณ การหาร และ ระคน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนที่ 11 วัดสุวรรณประดิษฐ์ มีจำนวนทั้งหมด 251 ความบกพร่อง เรียงลำดับจำนวนความบกพร่องจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ความบกพร่องในการวิเคราะห์โจทย์ กำหนดอะไรมาให้บ้าง จำนวน 54 ความบกพร่อง คิดเป็นร้อยละ 21.51 ของจำนวนความบกพร่องทั้งหมด ความบกพร่องในการเขียนประโยคสัญลักษณ์ จำนวน 46 ความบกพร่อง คิดเป็นร้อยละ 18.32 ของจำนวน ความบกพร่องทั้งหมด ความบกพร่องในการแสดงวิธีทำและ การสรุปคำตอบมีจำนวนความบกพร่องเท่ากัน คือ 45 ความบกพร่อง คิดเป็นร้อยละ 17.92 ของจำนวนความบกพร่องทั้งหมด ความบกพร่องในการวิเคราะห์ โจทย์ต้องการทราบอะไร พบความบกพร่อง จำนวน 33 ความบกพร่อง คิดเป็นร้อยละ 13.14 ของจำนวน ความบกพร่องทั้งหมด และใช้วิธีใดในการหาคำตอบ จำนวน 28 ความบกพร่อง คิดเป็นร้อยละ 11.15 ของ จำนวนความบกพร่องทั้งหมด

7. ความบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก การลบ การคูณ การหาร และ ระคน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนที่ 11 วัดสุวรรณประดิษฐ์ จำแนกเป็นรายด้าน พบ ความบกพร่องด้านการดำเนินแก้ปัญหามากที่สุด จำนวน 90 ความบกพร่อง คิดเป็นร้อยละ 64.28 ของจำนวน ข้อบกพร่องทั้งหมด รองลงมาคือด้านการทำความเข้าใจหรือวิเคราะห์ปัญหา จำนวน 87 ความบกพร่อง คิดเป็น ร้อยละ 34.66 ของจำนวนข้อบกพร่องทั้งหมด และด้านการวางแผนแก้ปัญหาพบข้อบกพร่องจำนวน 74 ข้อบกพร่อง คิดเป็นร้อยละ 29.48 ของจำนวนข้อบกพร่องทั้งหมด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ในการวิเคราะห์เพื่อหาข้อบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก การลบ การคูณ การหาร และระคน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนที่ 11 วัดสุวรรณประดิษฐ์ พบความ บกพร่องในการวิเคราะห์โจทย์กำหนดอะไรให้มากที่สุด จำนวน 54 ข้อบกพร่อง คิดเป็นร้อยละ 21.51 ของ ข้อบกพร่องที่พบทั้งหมด ทั้งนี้เพราะนักเรียนยังขาดทักษะในการวิเคราะห์ทางด้านการอ่าน เห็นได้จากรายงาน ข้อมูลนักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ จากรายงานผลการประเมินการอ่านเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-6 ข้อมูลพบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีนักเรียนที่อ่านไม่ได้เลย และอ่านได้เป็นบางคำ คิด เป็นร้อยละ 23.43 และนักเรียนที่อ่านรู้เรื่อง จับใจความสำคัญ ไม่ได้ คิดเป็นร้อยละ 26.56 ของจำนวน นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ทั้งหมด ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากสภาพครอบครัวที่ขาดการเอาใจใส่ เพราะเด็กส่วนใหญ่

อาศัยอยู่กับผู้ปกครองที่ไม่ใช่พ่อแม่ จึงทิ้งเด็กไว้ให้ญาติเลี้ยงซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ถาวร บุบผาวงษ์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมากที่สุดคือ การส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง รองลงมาคือการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียน การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยของผู้ปกครอง และการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันของผู้ปกครอง ทั้งนี้มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.) ได้ให้ข้อมูลว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็กมากที่สุด คือ พ่อแม่ผู้ปกครอง ซึ่งการอ่านเป็นพื้นฐานที่จำเป็นที่สุดในการทำความเข้าใจ โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ตามงานศึกษาของ Newman (1977 : 82) ซึ่งให้เห็นว่า ความผิดพลาดของทักษะพื้นฐานเป็นส่วนหนึ่งของความผิดพลาดส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ความผิดพลาดในการแก้โจทย์ปัญหา คณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก การลบ การคูณ การหาร และระคน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้ผลสรุปว่า อุปสรรคของการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์อย่างหนึ่ง คือ อุปสรรคในด้านการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชายแถม และวีเวอร์ (Suydam & Weaer, 1977 : 121) ได้กล่าวว่า สาเหตุที่นักเรียนทำโจทย์คณิตศาสตร์ผิด เนื่องมาจากนักเรียนมีความล้มเหลวต่อการอ่านเพื่อเก็บรายละเอียดต่าง ๆ และ งานวิจัยของ Marinas & Clements (1990 : 17) กล่าวว่า ปัจจัยทางภาษาเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงจำเป็นต้องมุ่งในการวางรากฐานทางภาษา ฝึกฝนให้นักเรียนมีทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ ช่วยให้เกิดทักษะการสื่อสารที่ดีมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (กาญจนา ทนินไชย, 2549 : 21)

ความบกพร่องด้านการทำความเข้าใจหรือวิเคราะห์ปัญหา พบจำนวนความบกพร่อง 87 ความบกพร่อง คิดเป็นร้อยละ 34.66 ของความผิดพลาดทั้งหมด โดยแบ่งเป็นความผิดพลาด โจทย์กำหนดอะไรมาให้บ้าง พบ 54 ความบกพร่อง เป็นความบกพร่องที่พบมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก ความรู้ หรือทักษะพื้นฐานของนักเรียนในเรื่องความเข้าใจคำศัพท์ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความ

ผิดพลาดในขั้นนี้ขึ้น โดยผู้วิจัยพบว่า สาเหตุส่วนหนึ่งนั้นมาจากผู้เรียนไม่สามารถเข้าใจในสิ่งที่อ่านหรือไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาหรือกล่าวได้ว่า ขาดความเข้าใจในการอ่านระดับจับใจความ วารสารวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 82) ได้แบ่งระดับของความเข้าใจในการอ่านออกเป็น 4 ระดับ คือ การอ่านในระดับการรับรู้คำและเข้าใจความหมายของคำ ประโยค และสำนวน การอ่านในระดับการจับใจความ การอ่านในระดับตีความ และการอ่านในระดับการวิเคราะห์วิจารณ์ ซึ่งจะทำให้นักเรียนไม่สามารถจับใจความสำคัญได้เมื่อนักเรียนไม่สามารถอ่านได้ หรืออ่านได้เป็นบางคำจึงมีผลกระทบต่อ การแก้โจทย์ปัญหา ในขั้นการทำความเข้าใจ

จากผลการวิจัยของสุภาพร สิทธิการ (2541 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่าความสามารถในการอ่านในวิชาภาษาไทยขึ้น ความเข้าใจและขั้นการวิเคราะห์ร่วมกันสามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ได้เพิ่มขึ้น จากความสามารถทางการอ่านขึ้นความเข้าใจ ส่วนความผิดพลาดในขั้นการทำความเข้าใจศัพท์เฉพาะนั้น มี นักเรียนที่ยังไม่เข้าใจคำว่า ผลต่าง แยกต่าง และผลรวม มากกว่า น้อยกว่า ซึ่งจะเห็นว่าคำบางคำ หรือ ข้อความบางข้อความ เป็นคำที่สื่อความหมายได้ตรงตัว แต่ในความเป็นจริงแล้ว ในการจัดการเรียนการสอนแม้จะมีการอธิบายและมีการแสดงตัวอย่างการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ที่มีคำหรือข้อความเหล่านี้อยู่ในชั่วโมงเรียน ปกติ ก็ยังไม่ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจโจทย์นั้นได้ และจากการที่นักเรียนไม่สามารถบอกได้ว่า โจทย์ต้องการ ให้ทำอะไร อาจมีสาเหตุมาจาก นักเรียนไม่สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของข้อมูลที่มีในโจทย์ปัญหา จึงไม่สามารถบอกความหมายของโจทย์ปัญหา ทำให้ไม่สามารถบอกได้ว่าโจทย์ต้องการอะไร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ บรูคเนอร์ และกรอสนิคเคิล (Bruckner & Grossnickle, 1974 : 91) ได้กล่าวถึงอุปสรรคในการแก้ปัญหา คือ นักเรียนไม่สามารถเข้าใจโจทย์ปัญหาทั้งหมดหรือบางส่วน เนื่องจากขาดประสบการณ์และขาดมโนภาพที่จะ พิจารณาสภาพของปัญหา และมีความบกพร่องในการอ่าน จึงส่งผลไปสู่การทำความเข้าใจของปัญหา

ความบกพร่องในด้านการวางแผนแก้ปัญหา พบจำนวน 74 ความบกพร่อง คิดเป็นร้อยละ 11.15 ของ ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นทั้งหมด ทั้งนี้สาเหตุอาจจะมาจากการที่นักเรียนมองไม่เห็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในโจทย์ ปัญหาทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลที่มีในโจทย์ปัญหามาสัมพันธ์กันหรือเขียนเป็นประโยคสัญลักษณ์ได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของเมตตา มาเวียง (2544 : บทคัดย่อ) ได้พบข้อบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ คือ ทำไม่ครบขั้นตอนหรือลำดับขั้นตอนผิด เปลี่ยนประโยคภาษาเป็นประโยคสัญลักษณ์ไม่ได้ และบอกสมบัติ กฎ สูตร หรือนิยาม

ความบกพร่องการดำเนินการแก้ปัญหา พบจำนวน 90 ความบกพร่อง คิดเป็นร้อยละ 35.85 ของ ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นทั้งหมด ทั้งนี้สาเหตุส่วนใหญ่จะเกิดจากการที่นักเรียนมีทักษะความรู้พื้นฐานในการ ดำเนินการทางคณิตศาสตร์ไม่เพียงพอ จึงทำให้นักเรียนไม่สามารถแสดงวิธีหาคำตอบได้ถูกต้อง หรืออาจเกิดจาก การคำนวณผิดพลาดขึ้น ทั้งผลการศึกษาพบความผิดพลาดในขั้นการเปลี่ยนรูปและความผิดพลาดในขั้นการทำความเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของนิวแมน (Newman, 1977) ที่พบว่าการที่นักเรียนแก้โจทย์ปัญหา คณิตศาสตร์ไม่ได้นั้นเกิดจากการผิดพลาดในการทำความเข้าใจคำถาม คำศัพท์ และการเปลี่ยนรูป

และความบกพร่องด้านดำเนินการแก้ปัญหาประเภทการสรุปคำตอบ พบจำนวนความบกพร่อง 45 ความบกพร่อง คิดเป็นร้อยละ 17.92 ของความผิดพลาดที่เกิดขึ้นทั้งหมด ซึ่งในขั้นตอนนี้เกิดความบกพร่องทั้งนี้

สาเหตุอาจเนื่องมาจาก นักเรียนไม่ได้นำคำตอบที่ได้ไปตรวจสอบกับโจทย์ปัญหาก่อนการสรุปคำตอบ นักเรียนจึงสรุปคำตอบได้ไม่ครบถ้วน ไม่สมบูรณ์ตามที่โจทย์ต้องการ หรือได้คำตอบผิด

ความบกพร่องที่สำคัญที่สุดในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก การลบ การคูณ การหาร และระคน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนที่ 11 วัดสุวรรณประดิษฐ์ คือ ความบกพร่องด้านดำเนินการแก้ไขปัญหา รองลงมาคือ ด้านการทำความเข้าใจ หรือวิเคราะห์ปัญหา และด้านการวางแผนแก้ปัญหา พบความบกพร่องเป็นลำดับสุดท้าย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์เพื่อหาความบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก การลบ การคูณ การหาร และระคน เรียงลำดับประเภทของการบกพร่องที่พบจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ความบกพร่อง ในเรื่อง โจทย์กำหนดอะไรมาให้บ้าง ความบกพร่องในเรื่องการเขียนประโยคสัญลักษณ์ ความบกพร่องในเรื่องการแสดงวิธีทำ ความบกพร่องในเรื่องการสรุปคำตอบ ความบกพร่องในเรื่องโจทย์ต้องการทราบอะไร และความบกพร่องในเรื่องการใช้วิธีใดในการหาคำตอบ

2. การจำแนกประเภทความบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก การลบ การคูณ การหาร และระคน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนที่ 11 วัดสุวรรณประดิษฐ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบประเภทความบกพร่องทั้งหมด 251 ความบกพร่อง สามารถจำแนก ความบกพร่องและคิดเป็นร้อยละของความบกพร่องที่เกิดขึ้นทั้งหมด ได้ดังนี้ ความบกพร่องในเรื่องโจทย์กำหนดอะไรมาให้บ้าง ความบกพร่อง คิดเป็นร้อยละ 21.51 ความบกพร่องในเรื่องเขียนเป็นประโยคสัญลักษณ์ ความบกพร่อง คิดเป็นร้อยละ 18.32 ความบกพร่องในเรื่องแสดงวิธีทำ ความบกพร่อง คิดเป็นร้อยละ 17.92 ความบกพร่องในเรื่องสรุปคำตอบ ความบกพร่อง คิดเป็นร้อยละ 17.92 ความบกพร่องในเรื่องโจทย์ต้องการทราบอะไร ความบกพร่องคิดเป็นร้อยละ 13.14 และ ความบกพร่องในเรื่องการใช้วิธีใดในการหาคำตอบ ความบกพร่องคิดเป็นร้อยละ 11.15 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะในการสอนซ่อมเสริม

ในการสอนซ่อมเสริมการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ควรเน้นให้นักเรียนอ่านโจทย์เพื่อทำความเข้าใจ และควรจัดสอนซ่อมเสริมเป็นรายบุคคล

2. ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน

ในการจัดการจัดกระบวนการเรียนการสอนควรเน้นการอ่านเพื่อทำความเข้าใจ การอ่านแบบวิเคราะห์ เพื่อการทำความเข้าใจโจทย์ปัญหาเรื่องการบวก การลบ การคูณ การหาร และระคน เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจ ความหมายของโจทย์ปัญหาได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการหาคำตอบของโจทย์ปัญหาได้อย่างถูกต้อง เป็นขั้นตอน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *เทคนิค วิธีการและสื่อสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน*.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

กาญจนา ทนไชย. (2549). *การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องการเขียนสะกดคำ สำหรับนักเรียน*

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). อุตรดิตถ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรดิตถ์.

กรมวิชาการ. (2546). *แนวทางการสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ :

คุรุสภาลาดพร้าว.

กฤษรัตน์ วิทยาเวช. (2551). *การพัฒนาแบบทดสอบวินิจฉัยทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์*

ตามแนวคิดเมตาคognitionในด้านความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จากรุวรรณ กุศลการณ. (2554). *การพัฒนาแบบทดสอบวินิจฉัยคณิตศาสตร์เรื่อง พื้นที่ผิวและ*

ปริมาตร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชลประทานวิทยา จังหวัดนนทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

โชติ เพชรชื่น. (2549). *แบบทดสอบวินิจฉัยในการวัดและประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ :

โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ดวงเดือน อ่อนน่วม. (2547). *การสอนซ่อมเสริมคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถาวร บุบผางษ์. (2546). *ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*

- โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดสระบุรี. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต).
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยทางการวัดและประเมินผล. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ :
 สุวีริยาสาส์น.
- บุญศรี พรหมมาพันธุ์ และนवलเสน่ห์ วงศ์เชิดธรรม. (2545). แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 ใน ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินการศึกษา. (หน่วยที่ 5).
 นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ภัทราวดี ศรีสุวรรณ. (2553). การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
 เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในสังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุทรธานี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
 ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เมตตา มาเวียง. (2544). การศึกษาข้อบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง สมบัติของจำนวน
 นับของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น. (วิทยานิพนธ์
 การศึกษามหาบัณฑิต). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิดา ช่อนขำ. (2545). การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยจุดบกพร่องในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์
 เรื่องจำนวนและการดำเนินการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (ปริญญาโท
 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิสารตัน วงศ์ภูรี. (2556). การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยจุดบกพร่องในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์
 สาระที่ 4 พีชคณิต เรื่อง การแก้โจทย์ปัญหาด้วยสมการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.
 (ปริญญาโทปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภัก ดอนกระสินธุ์. (2553). การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
 เรื่องการคูณและการหารจำนวนที่ตัวตั้งมีสองหลัก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุทรธานี เขต 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตี
 พิมพ์). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุดสวาท หน่อแก้ว. (2557). การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียน เรื่อง การบวก การลบ
 การคูณ และการหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตร

มหาดบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สุภาพร สิทธิการ. (2541). *ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางการอ่านกับความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต).

สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2558). *นิยามความสามารถของผู้เรียนด้านภาษา ด้านคำนวณ และด้านเหตุผล (Literacy, Numeracy & Reasoning Abilities).*

กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

Adams, Georgia S. and Theodore L.Torgerson. (1964). *Measurement and Evaluation in Education on Psychology and guidance.* New York : Rinehart and Winston.

Anderson, K.B. and Pingry, R.E. (1973). *The Learning of Mathematics : Its Theory and Practice.* Washington D.C. : The National Council of Teachers of Mathematics.

Bowman, Deanna Gay. (1976). *A Basic Mathematics Diagnostic Instrument.* Dissertation Abstracts International, 37, 7260 – A.

Bruckner, Leo T. and Foster E. Grossnickle. (1996). *Mathematics education research : Past, present and Future.* Bangkok : UNESCO.

Ebel, R.L. and Frisbie, D.A. (1986). *Essentials of Educational Measurement. (4th ed).* Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice – Hall Inc.

Ellis, Lesle Clyde. (1972). *A Diagnostic Study of Whole Number Computation of Certain Elementary Students.* Dissertation Abstracts International, 33, 2234-A.

Gronlund, N.e. (1976). *Measurement and Education in Teaching – New York : Macmillan.*

Gropper, George L. (1974). *A Technology for Developing Instruction Material V.3 Hand Book Part F, Develop Diagnostic and Evaluation Test. Research in Education,* 9,145.

Kramer, Klass. (1976). *Teaching Elementary School Mathematics.* Boston : Allyn and Bacon.

Marinas, B. and Clements, M. A. (1990). *Understanding the problem : A prerequisite to Problem solving in mathematics. Journal of Science and Mathematics Education*

In S.E. Asia, 13, 14-20.

Newman, A. (1977). *Language and Mathematics*. Melbourne : Harcourt Brace Jovanovich Group (Australia) Pty Limited.

Polya, George. (1957). *How to Solve It: A New Aspect of Mathematical Method*. New York : Doubleday and

Singha, H.S. (1974). *Modern Education Testing*. New Delhi : Sterling Publishing.

Suydam, Merily N. (1977). "Untangling Clues From Research on Problem Solving," *Problem Solving in School 1 Mathematics*. N.p. : The Nation Council of Teachers of Mathematics.

Thorndike, Robert Ladd and Elizabeth Hagen. (1969). *Measurement and Evaluation in Psychology and Education*. (3rd ed). New York : Wiley.

ผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทย
: การยอมรับระบบอีคอมเมิร์ซ

Balance scorecard of small and medium enterprise in thai southern region
: the acceptance on e-commerce system

โสรยา สุขยีน¹

อรุชคง รุ่งโชค²

พวงเพ็ญ ชูรินทร์³

^{1,2,3}หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ 089-9088900 E-mail: sorayasukyuen6336@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานเชิงคุณภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทยผ่านการใช้ระบบอีคอมเมิร์ซ โดยใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูลซึ่งได้รับค่าความน่าเชื่อถือได้เท่ากับ 0.964 ตามที่ 400 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้เป็นกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายสภาพทั่วไปของธุรกิจและปัจจัยการขับเคลื่อนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมขณะที่ใช้การวิเคราะห์ปัจจัยตัวแปรเพื่อสกัดตัวแปรอิสระอย่างถูกต้องรวมทั้งใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันเพื่อทดสอบสมมุติฐานของการวิจัยนี้

ผลการวิจัยพบว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทยให้ความสำคัญต่อการยอมรับระบบอีคอมเมิร์ซของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ความสัมพันธ์ของสิ่งอำนวยความสะดวกที่ส่งเสริมการแข่งขัน และลักษณะการดำเนินงานที่สร้างความน่าเชื่อถือของลูกค้าซึ่งมีอิทธิพลโดยตรงและมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทย ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 โดยปัจจัยดังกล่าวสามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทยได้ถึงร้อยละ 77.56 และผลการวิจัยดังกล่าวสามารถถูกใช้เพื่อยกระดับผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ผ่านการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและสถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

คำสำคัญ: ผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ, วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, เขตภาคใต้

ABSTRACTS

The primary objective of this study was to ascertain factors impacting the balance scorecard of small and medium enterprise in Thai Southern region from the acceptance one-commerce system. Questionnaires were used for collecting data, as the value of reliability was received about 0.964, from 400 small and medium enterprises in Thai Southern region as chosen with using stratified sampling. The descriptive statistics were used for expounding business generality as well as factors for propelling small and medium enterprises while factor analysis was also employed to intercept the accurate independent variables including multiple regression analysis and Pearson correlation coefficient were also used for examining this research hypothesis.

The results discovered that the small and medium enterprises' opinion in Thai Southern region have always given the much importance with the acceptance on e-commerce system of small and medium enterprises, the relationship of promoted facilities for competition, and the operating characteristics for making customer reliance, these factors have exactly had the direct influence and positive relationship to the balance scorecard of small and medium enterprise in Thai Southern region at the level of significance 0.01 while those independent variables aforementioned have totally influenced to approximately predict the balance scorecard of small and medium enterprise in Thai Southern region from the acceptance on e-commerce system about 77.56%. The result of this research can be applied to enhance for the balance scorecard of small and medium enterprise in Thai Southern region from the acceptance one-commerce system through related governmental parties' support and promotion in particular Office of Small and Medium Enterprise Promotion and Institute for Small and Medium Enterprises Development.

Keywords: *Balance Scorecard, Small and Medium Enterprise, Southern Region*

บทนำ

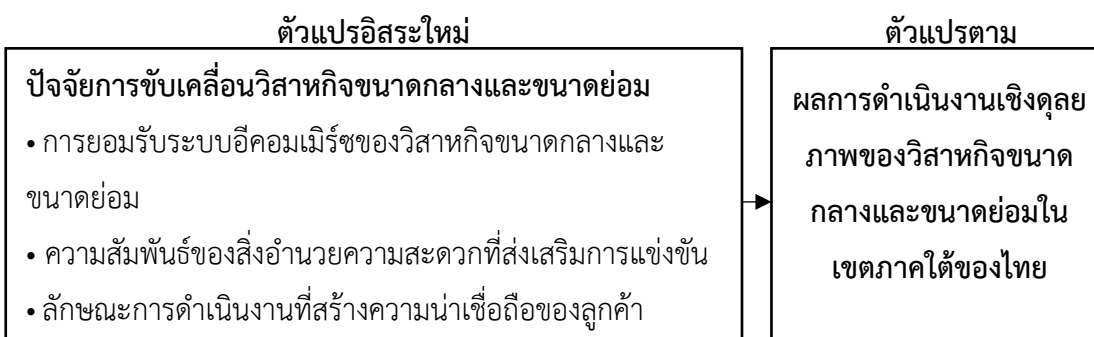
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises : SME) เป็นกลุ่มธุรกิจที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศรวมทั้งเป็นแหล่งจ้างงานสร้างรายได้และเชื่อมโยงกับธุรกิจขนาดใหญ่ ในภาคการผลิตที่เกี่ยวข้อง (กัลยา แก้วมา, 2560) จากการเปิดเผยข้อมูลในรายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในปี 2562 พบว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ของ SMEs มีมูลค่ากว่า 7 ล้านล้านบาท ซึ่งคิดเป็น 43.0% ของ GDP โดยรวมของประเทศ (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2561) ขณะเดียวกันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นอย่างมากตามที่วิสาหกิจกำลังประสบปัญหาการเปิดตลาดเพื่อประชาสัมพันธ์และกระจายสินค้าไปสู่มือผู้บริโภค (นฤมล ชูชินปรการ, 2559) จึงส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการในการดำเนินธุรกิจโดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่เข้ามาใช้เพื่อเพิ่มโอกาสการแข่งขันทางธุรกิจและขยายตลาดเพื่อกระจายสินค้าไปสู่ผู้บริโภคนั่นเอง (นันทพร ดำรงพงศ์, 2561; Chowdhury, Alam, and Arif, 2013) ดังนั้นภาครัฐจึงได้เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยเข้าสู่อุตสาหกรรม 4.0 โดยเน้นการดำเนินงานผ่านการใช้เทคโนโลยีเพื่อที่จะผลักดันธุรกิจและอุตสาหกรรมไปสู่เวทีระดับสากล (กรมประชาสัมพันธ์, 2559) รวมทั้งมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำระบบอีคอมเมิร์ซ (E-Commerce) มาใช้ในการประกอบธุรกิจอีกด้วยเช่นกัน (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2562) และหากจะวัดผลสำเร็จว่าระบบอีคอมเมิร์ซสามารถเข้ามาช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้ธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีประสิทธิภาพประสิทธิผลได้มาน้อยเพียงใดนั้นสามารถใช้เครื่องมือวัดผลการดำเนินงานที่หลากหลายได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวัดผ่านดัชนีวัดผลการดำเนินงานเชิงดุลยภาพ (Balance Scorecard) ซึ่งสามารถสะท้อนทุกมิติของผลการดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นในด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายในองค์กร และด้านนวัตกรรมและการเรียนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และงานบริการ (Al-Tit, Omri, and Euch, 2019; Malagueno, Valeiras, and Conde, 2018) ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้จึงจำเป็นต้องค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีวัดผลการดำเนินงานเชิงดุลยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจากการส่งเสริมและสนับสนุนองค์ความรู้และผลักดันให้ใช้ระบบเทคโนโลยีอีคอมเมิร์ซแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทย ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยจะนำไปพัฒนาเป็นข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนและส่งเสริมการให้องค์ความรู้และผลักดันให้ใช้ระบบอีคอมเมิร์ซในเขตพื้นที่ภาคใต้รวมทั้งเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจังแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ในการยกระดับศักยภาพของตนเองรวมทั้งเตรียมความพร้อมในการดำเนินธุรกิจโดยใช้ระบบอีคอมเมิร์ซดำเนินงานให้เกิดความสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยประกอบด้วย

1. เพื่อศึกษาระดับการยอมรับระบบอีคอมเมิร์ซของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทยจากการสนับสนุนและส่งเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับระบบอีคอมเมิร์ซของภาครัฐ
2. เพื่อศึกษาระดับการให้ความสำคัญในปัจจัยสภาพธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทย
3. เพื่อศึกษาระดับการให้ความสำคัญในผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทย
4. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยการขับเคลื่อนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผ่านการทดสอบความน่าเชื่อถือได้โดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ตามที่ได้รับค่าความน่าเชื่อถือได้เท่ากับ 0.964 และผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขต 14 จังหวัดภาคใต้ของไทย ที่ขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวน 415,461 ราย (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2561) และได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างผ่านการคำนวณตามวิธีการของ Taro Yamane (1967) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้คือแบบสอบถาม ที่มีข้อคำถามทั้งข้อคำถามแบบปลายเปิดและข้อคำถามแบบปลายปิด โดยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามทางอิเล็กทรอนิกส์ (Google form) เพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อการเก็บข้อมูล อีกทั้งยังลดความเสี่ยงภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นจากกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ข้างต้น โดยขอความอนุเคราะห์ไปยังบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยเข้าพบผู้ประกอบการวิสาหกิจเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามทั้งอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องเพื่ออำนวยความสะดวกตามความเป็นจริงอย่างถูกต้อง

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้จะใช้สถิติขั้นพื้นฐาน (Descriptive Statistics Analysis) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งมีผลต่อผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทยโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์ความมีอิทธิพลของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีผลกระทบต่อตัวแปร และทดสอบสมมติฐานการวิจัยนี้ใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยถึงตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างไร

ผลวิจัยและอภิปรายผล

ผลวิจัย

การวิเคราะห์และทดสอบข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้ยังพบว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจอยู่ในช่วง 1-5 ปี ซึ่งส่วนใหญ่ยังจำหน่ายโดยผ่านหน้าร้าน ขณะที่สิ่งอำนวยความสะดวกและเครื่องมือที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้ความสำคัญคือสถานประกอบการที่เหมาะสม ขณะที่วิสาหกิจมีความรู้ด้านระบบเทคโนโลยีอีคอมเมิร์ซในระดับพอใช้เท่านั้น ส่งผลให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีรายได้จากการดำเนินงานโดยเฉลี่ยต่อปีประมาณ 0-100,000 บาท

ตารางที่ 1 แสดงผลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ประเด็นตัวแปร	\bar{X}	S.D.	ผลการเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์กำหนด
การยอมรับระบบอีคอมเมิร์ซ			
1. การรับรู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับในการใช้งาน	3.61	1.094	มาก
2. การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน	3.33	1.115	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	3.47	1.104	มาก
สภาพธุรกิจ			
1. รูปแบบการดำเนินธุรกิจ	4.30	.778	มากที่สุด
2. ประเภทธุรกิจ	4.23	.787	มากที่สุด
3. ขนาดธุรกิจ	4.19	.843	มาก
4. ทรัพยากรในธุรกิจ	4.38	.756	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.27	.791	มากที่สุด
ผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ			
1. การเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่เพิ่มขึ้น	4.49	.721	มากที่สุด
2. ปริมาณยอดขายที่เพิ่มขึ้น	4.39	.778	มากที่สุด
3. จำนวนรายได้ที่เพิ่มขึ้น	4.34	.858	มากที่สุด
4. จำนวนกำไรที่เพิ่มขึ้น	4.28	.856	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.37	.803	มากที่สุด

ขณะเดียวกันผลการวิเคราะห์การยอมรับระบบอีคอมเมิร์ซของวิสาหกิจโดยวิเคราะห์จากค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากนั้นเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้พบว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีการรับรู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับในการใช้งานในระดับมากที่สุด (3.61) และมีการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งานในระดับปานกลาง (3.33) นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทย พบว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้ความสำคัญต่อทรัพยากรในธุรกิจในระดับมากที่สุด (4.38) รองลงมาคือให้ความสำคัญต่อรูปแบบการดำเนินธุรกิจ (4.30) ให้ความสำคัญต่อประเภทธุรกิจ (4.23) และให้ความสำคัญต่อขนาดธุรกิจ (4.19) ตามลำดับ ขณะเดียวกันผลการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทย พบว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้ความสำคัญ

ต่อการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่เพิ่มขึ้น (4.49) ปริมาณยอดขายที่เพิ่มขึ้น (4.39) จำนวนรายได้ที่เพิ่มขึ้น (4.34) และจำนวนกำไรที่เพิ่มขึ้น (4.28) ตามลำดับ

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนของสภาพทั่วไปของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทย พบว่า ระดับการศึกษาของเจ้าของกิจการ ช่องทางการตลาด สิ่งอำนวยความสะดวก ความรู้ด้านอีคอมเมิร์ซ และรายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อปี มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทย

ขณะเดียวกันการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Y) ผ่านตัวแปรอิสระทุกปัจจัย พบว่า การยอมรับระบบอีคอมเมิร์ซของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (X_1) ความสัมพันธ์ของสิ่งอำนวยความสะดวกที่ส่งเสริมการแข่งขัน (X_2) ลักษณะการดำเนินงานที่สร้างความน่าเชื่อถือของลูกค้า (X_3) มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทย ซึ่งสามารถสร้างเป็นสมการทางคณิตศาสตร์ได้ต่อไปนี้

$$Y = 0.893 + 0.612 (X_1) + 0.365 (X_2) + 0.356 (X_3)$$

จากสมการข้างต้นค่า R – Square ที่ได้รับเท่ากับ 0.769 หรือ 76.90% แสดงว่าสมการข้างต้นมีความน่าเชื่อถือได้ในการพยากรณ์ผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตภาคใต้ของไทย เท่ากับ 76.90% ส่วนอีก 23.10% ยังมีความคลาดเคลื่อนอยู่ซึ่งอาจมีปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ ของไทย และการทดสอบสมมติฐานการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยการขับเคลื่อนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทย พบว่าการยอมรับระบบอีคอมเมิร์ซของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ความสัมพันธ์ของสิ่งอำนวยความสะดวกที่ส่งเสริมการแข่งขัน และลักษณะการดำเนินงานที่สร้างความน่าเชื่อถือของลูกค้า มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทย

อภิปรายผล

สภาพทั่วไปของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถสะท้อนถึงความอยู่รอดของธุรกิจ ซึ่งโดยที่ส่วนใหญ่แล้ววิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไม่สามารถดำเนินธุรกิจต่อได้นานส่งผลให้เกิดการเลิกกิจการซึ่งหากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต้องการประสบผลสำเร็จและสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้นั้นวิสาหกิจจำเป็นต้องมีการยกระดับและเพิ่มศักยภาพของตนเองเพื่อให้เกิดผลการดำเนินงานที่ดียิ่งขึ้น ตามที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริญา ตังนฤมิตร (2558) ที่ได้อธิบายอย่างชัดเจนว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมขององค์กรล้วนแล้วแต่

มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งสิ้น ในส่วนของการยอมรับระบบอีคอมเมิร์ซวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทยมีการยอมรับระบบอีคอมเมิร์ซอย่างเห็นได้ชัดเจน ซึ่งจากผลการวิเคราะห์พบว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทยมีการรับรู้ถึงประโยชน์ที่จะได้ในการใช้งานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทยมีการเล็งเห็นถึงประโยชน์ที่ธุรกิจกิจจะได้รับหากมีการนำระบบอีคอมเมิร์ซเข้ามาใช้งาน ตามที่สอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุณีตา หะยีบุระ และคณะ (2560) ที่อธิบายว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้ความสำคัญต่อความง่ายในการใช้งานเทคโนโลยีและประโยชน์ที่จะได้รับในการใช้งานเป็นสำคัญ กล่าวคือระบบเทคโนโลยีอีคอมเมิร์ซสามารถช่วยส่งเสริมทางการตลาดและการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้เพิ่มมากขึ้น ขณะที่ผลการวิเคราะห์การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งานระบบอีคอมเมิร์ซของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทยพบว่าส่วนใหญ่ยังขาดความเชี่ยวชาญและความชำนาญในการใช้งานระบบอีคอมเมิร์ซอันเนื่องมาจากระบบอีคอมเมิร์ซมีระเบียบ ข้อปฏิบัติ และขั้นตอนในการปฏิบัติเป็นจำนวนมาก ดังนั้นรัฐบาลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบจึงควรมีการส่งเสริมในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีการนำระบบอีคอมเมิร์ซเข้ามาใช้ในการดำเนินงาน เพื่อยกระดับและเพิ่มศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เกิดผลการดำเนินงานที่ดียิ่งขึ้น ตามที่สอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของ Karltorp (2017) ที่ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนผ่านมาใช้ระบบเทคโนโลยีดิจิทัลของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถดำเนินงานด้านการแข่งขันทางการตลาดและตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทยยังให้ความสำคัญต่อสภาพธุรกิจเป็นอย่างมาก ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างชัดเจน ตามที่สอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา สุคันธสิริกุล (2554) กล่าวว่า ปัจจัยสภาพธุรกิจมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยโดยสิ้นเชิง ขณะเดียวกันผลการศึกษาก็เกี่ยวกับการนำผลการชี้วัดความสำเร็จของผลการดำเนินงานเชิงดุลยภาพมาใช้เพื่อพัฒนาองค์กร พบว่าองค์กรไม่จำเป็นต้องมีการนำปัจจัยการชี้วัดทั้ง 4 ด้านมาใช้งาน เนื่องจากแต่ละธุรกิจมีความแตกต่างกันส่งผลให้ตัวชี้วัดนี้ไม่มีรูปแบบที่แน่นอนตายตัวขึ้นอยู่กับความเหมาะสม (อมรศิริ ดิสสร, 2556; ภาคภูมิ นันทปรีชา, 2555; สุริรัตน์ ทองเต๊ะ, 2555; พัชราพรรณ พุทธกาล, 2554) จากผลการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานเชิงดุลยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทย แสดงให้เห็นว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ให้ความสำคัญต่อการนำระบบอีคอมเมิร์ซมาใช้ในธุรกิจเพื่อให้เกิดผลการดำเนินงานเชิงดุลยภาพที่มีประสิทธิภาพ ตามที่สอดคล้อง

กับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี กุรัตนาวิจิตรา (2560) ในประเด็นที่ว่า การนำพาองค์กรธุรกิจให้อยู่รอดภายใต้สถานการณ์ของเศรษฐกิจในยุคดิจิทัลในประเทศไทย โดยอาศัยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานก็เพื่อช่วยยกระดับการแข่งขันและเพิ่มศักยภาพให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ข้อสรุป

จากผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ของไทยที่เข้าร่วมกิจกรรมอบรมและสนับสนุนการให้ความรู้ในโครงการส่งเสริมกิจกรรมทางด้านการตลาดของหน่วยงานรัฐบาลส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้ประกอบการที่มีระดับความรู้ทางด้านอีคอมเมิร์ซในระดับพอใช้ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีเครื่องมือหรือสื่อแนะนำการใช้งานอย่างละเอียด นอกจากนี้อาจมีการสร้างโปรแกรมหรือเครื่องมือที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเหล่านั้นสามารถใช้งานได้ง่ายและเข้าใจ นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดกิจกรรมการอบรมสัมมนาในเชิงลึก ควรมีระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมที่เหมาะสม และมีเจ้าหน้าที่คอยติดตามผลเพื่อให้คำปรึกษาแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

เอกสารอ้างอิง

- กรมประชาสัมพันธ์. (2559). การสนับสนุนและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 [Online]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.prd.go.th/main.php?filename=relations> [2563, กุมภาพันธ์ 18].
- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2562). รายละเอียดโครงการประจำปีงบประมาณ 2562. [Online]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.dip.go.th/th/news/lists/2019-01-04-04-35-28> [2563, กุมภาพันธ์ 18].
- กัลยา แก้วมา. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). กลยุทธ์การสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดย่อมในการเข้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสารวิชาการการตลาดและการจัดการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*. 4(2), 16-31.
- กาญจนา สุคันธสิริกุล. (2559). ผลกระทบของธุรกิจแห่งนวัตกรรมที่มีต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย. รายงานการวิจัย เทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ณัฐวุฒิ วิเศษ. (2555). ปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จังหวัดนนทบุรี. รายงานการวิจัย บริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- นฤมล ชูชินปราการ. (2559, มกราคม-มีนาคม). การพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย: รูปแบบการพัฒนาแบบเป็นขั้นตอน. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 30(93), 17-32.

- นันทพร ดำรงพงษ์. (2561, มกราคม-มิถุนายน). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อรองรับเศรษฐกิจยุคดิจิทัลในประเทศไทย. *วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่*, 11(1), 239-255.
- พัชรพรพรรณ พุทธกาล. (2554). ปัญหาและอุปสรรคการจัดการองค์กรด้วย *Balanced Scorecard* ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 18 กรมสรรพากร. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ภาคภูมิ นันทปรีชา. (2555). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการดำเนินงานโดยตัวชี้วัดตามแนวคิด *Balanced Scorecard*: กรณีศึกษาสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน). การค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วารุณี กุรัตนาวิจิตรา. (2560). ปัจจัยด้านนวัตกรรมทางธุรกิจส่งผลต่อการดำเนินงานของธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (ประเภทบริการ). การค้นคว้าอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริญา ตั้งนฤมิตร. (2558). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2561). สถิติ SMEs. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.sme.go.th/> [2562, ตุลาคม 9].
- สุนีตา หะยีบุระ, นูรียะห์ โต๊ะเง่ง, ชูไฮนี มะเซ็ง, อานิชะ มามู, นิมารุณี หะยีวาเงาะ และสุทัศน์ รุ่งระวีวรรณ. (2560). การยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของ SMEs ขนาดเล็กในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. ใน เอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ วันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2560 (หน้า 489 – 493). เพชรบูรณ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- สุรียรัตน์ ทองเต๊ะ. (2555). การศึกษาความสัมพันธ์ผลของการใช้ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน (KPI) ในมุมมองของระบบวัดผลการปฏิบัติงานเชิงคุณภาพ (BSC): กรณีศึกษา บริษัทสยามเทค แอนด์ ดีเวลลอป จำกัด. สารนิพนธ์ การบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- Al-Tit, A., Omri, A. & Euch, J. (2019). Critical Success Factors of Small and Medium-Sized Enterprises in Saudi Arabia: Insights from Sustainability Perspective. *Administrative Sciences*, 9(32), 1-12.
- Chowdhury, Mohammed S., Zahurul Alam and Md. Ifttekhar Arif. (2013). Success Factors of Entrepreneurs of Small and Medium Sized Enterprises: Evidence from Bangladesh. *Business and Economic Research*, 3(2), 38-52.

Karltorp, L. (2017). *Digital Transformation Strategies in Small Businesses: A Case Study in the Swedish Manufacturing Industry*. Business Administration Jonkoping University.

Malagueno, R., Valeiras, E. L. & Conde, J. G. (2018). Balanced scorecard in SMEs: effects on innovation and financial performance. *Small Business Economics*, 51, 221-244.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการภาวะวิกฤติของธุรกิจร้านอาหารในกรุงเทพมหานคร
ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

Factors affecting the success of crisis management of the bangkok restaurant
business in the situation of the epidemic of covid-19 infection

ธนภัทร โพธิ์ศรี¹

ผศ.ดร. สมหมาย จันทร์เรือง²

ดร.ณัฏยา แก้วนัย³

^{1,2,3}หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการ มหาวิทยาลัยสยาม

โทรศัพท์ 081-4905946 E-mail: posri_ti@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ การจัดการภาวะวิกฤติของธุรกิจร้านอาหารในกรุงเทพมหานคร ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ เชิงลึกจากผู้ประกอบการร้านอาหารประชากรกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครจำนวน 18 ราย และผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจร้านอาหาร เช่น นายกสภาคผู้ประกอบการ ร้านอาหาร นักการตลาดด้านธุรกิจร้านอาหาร จำนวน 3 ราย

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ การจัดการภาวะวิกฤติ ของธุรกิจร้านอาหารในกรุงเทพมหานคร ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 ประกอบด้วย 1) การวางแผน การจัดหาแหล่งวัตถุดิบที่สด ใหม่ สะอาด ปลอดภัย 2) มีการจัดการบุคลากรให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ จัดหาวัตถุดิบ ที่มีคุณภาพ การจัดสถานที่เพื่อเว้นระยะห่างเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรค พัฒนาช่องทางทางเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย 3) ผู้ประกอบการต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้รับบริการและบุคลากรสร้างความสัมพันธ์เหมือนครอบครัวเดียวกัน 4) ผู้ประกอบการต้องควบคุมคุณภาพทั้งในด้านความสะอาด สุขาภิบาลอาหาร รสชาติให้คงที่

คำสำคัญ: การจัดการ, ธุรกิจร้านอาหาร , การแพร่ระบาด , โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ABSTRACTS

This research aims to study the factors affecting the success of crisis management of the restaurant business in Bangkok in the situation of the corona virus 2019 outbreak. This was a qualitative research and data was collected by in-depth interviews from 18 restaurant operators, sample population in Bangkok and restaurant business specialist such as the president of the restaurant operator association, 3 restaurant business marketers.

The results of the research revealed that the factors affecting success crisis management of the restaurant business in Bangkok in the situation of the corona virus 2019 outbreak consisted of 1) Planning for sourcing fresh, clean, safe raw materials 2) Personnel management to suit the position and duties Provide quality raw materials Establishing spaced locations to prevent the spread of pathogens. Develop channels to increase income, reduce expenses 3) Entrepreneurs have to build confidence with clients and personnel to build family-like relationships. 4) Entrepreneurs must control the quality in terms of cleanliness, food sanitation, taste preservation.

Keywords: *Management , Restaurant Business ,Outbreak, the epidemic of COVID 19*

บทนำ

ในปี พ.ศ. 2563 สถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อทั่วโลกขณะนี้ไม่พ้นการกำเนิดขึ้นของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ที่มีรายงานการพบผู้ป่วยเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2562 และแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการได้รับเชื้อส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการสูดเอาละอองขนาดใหญ่ที่มีไวรัสติดอยู่เข้าไปหรือได้รับเชื้อผ่านทางสัมผัสเนื่องจากเป็นไวรัสที่คงการติดเชื่อได้นานบนพื้นผิว องค์การอนามัยโลกได้ประกาศชื่อทางการของไวรัสชนิดนี้ว่า Coronavirus disease 2019 หรือ Covid – 19 พร้อมประกาศให้เป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระดับนานาชาติ และยกระดับให้เป็นโรคระบาดทั่วโลก (Pandemic) สำหรับประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการระบาดใหญ่ในครั้งนี้เช่นกัน เนื่องจากพบผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนาเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ โดยปัจจุบัน (28 ตุลาคม 2563) พบผู้ป่วยยืนยันแล้ว 3,759 คน เสียชีวิตแล้วกว่า 59 คน (กรมควบคุมโรค , 2563) เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและป้องกันโรค ได้มีการประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคติดต่ออันตรายลำดับที่ 14 การจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) และประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ราชกิจจานุเบกษา , 2563) โดยมีข้อห้ามในการเข้าพื้นที่เสี่ยง ห้ามคนต่างดาวเดินทางเข้าราชอาณาจักร การงดการเดินทางข้ามจังหวัด รวมถึงมาตรการเคอร์ฟิว รวมทั้งมีการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (กรุงเทพมหานคร,2563) ในการประกาศปิดสถานที่เสี่ยง เช่น การปิดตลาดทั้งหมด เปิดได้เฉพาะการจำหน่ายอาหารสด อาหารแห้ง การปิดห้างสรรพสินค้า เปิดได้เฉพาะซูเปอร์มาร์เก็ตและร้านขายยา การปิดร้านอาหาร อนุญาตเฉพาะบริการซื้อกลับบ้านเท่านั้น (นิตยสารสารคดี,2563) อย่างไรก็ตาม แม้รัฐจะมีมาตรการในการบรรเทาผลกระทบในด้านต่าง ๆ แต่สถานการณ์การแพร่ระบาดที่มีความรุนแรง หรือแม้กระทั่งมาตรการป้องกันและควบคุมโรคของรัฐเอง กลับส่งผลกระทบอย่างมากต่อเศรษฐกิจในขณะเดียวกัน ธุรกิจร้านอาหารก็เป็นธุรกิจหนึ่งที่ได้รับผลกระทบอยู่ไม่น้อย แม้จะเป็นธุรกิจที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตก็ตาม ศูนย์วิจัยกสิกรไทย (marketthink , 2563) เปิดเผยว่า ปัจจัยลบต่าง ๆ เช่น การหดตัวของเศรษฐกิจ ภาวะชบเซาของภาคการท่องเที่ยว กำลังซื้อที่อ่อนแรงลง การระมัดระวังในการใช้จ่ายและการหลีกเลี่ยงการรวมกลุ่มในที่สาธารณะของผู้บริโภค ส่งผลให้คาดการณ์ว่ามูลค่าธุรกิจร้านอาหารในปี พ.ศ. 2563 จะหดตัวลงร้อยละ 9 ถึงร้อยละ 10.6 จากปีที่ผ่านมาและถือเป็นการพลิกกลับมาหดตัวครั้งแรกในรอบ 8 ปี ส่วนร้านอาหารทั่วไปหรือร้านอาหารขนาดเล็ก แม้จะมีการคาดการณ์มูลค่าของร้านอาหารประเภทนี้ว่าจะมีการหดตัวเพียงร้อยละ 2.5 เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ได้รับการผ่อนปรนให้กลับมาเปิดให้บริการอีกครั้งภายใต้การจัดระเบียบการเข้าใช้บริการเป็นกลุ่มแรกและเป็นธุรกิจขนาดเล็กที่สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบของธุรกิจได้ง่าย แต่ผู้ประกอบการก็ต้องเผชิญกับปัญหารายได้ที่ลดลงทั้งยอดขายต่อวันและยอดขายต่อมือ แต่ต้นทุนบางชนิด เช่น ค่าเช่าสถานที่ ค่าจ้างพนักงาน ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา คงเดิม ในขณะที่อาจมีต้นทุนแฝง

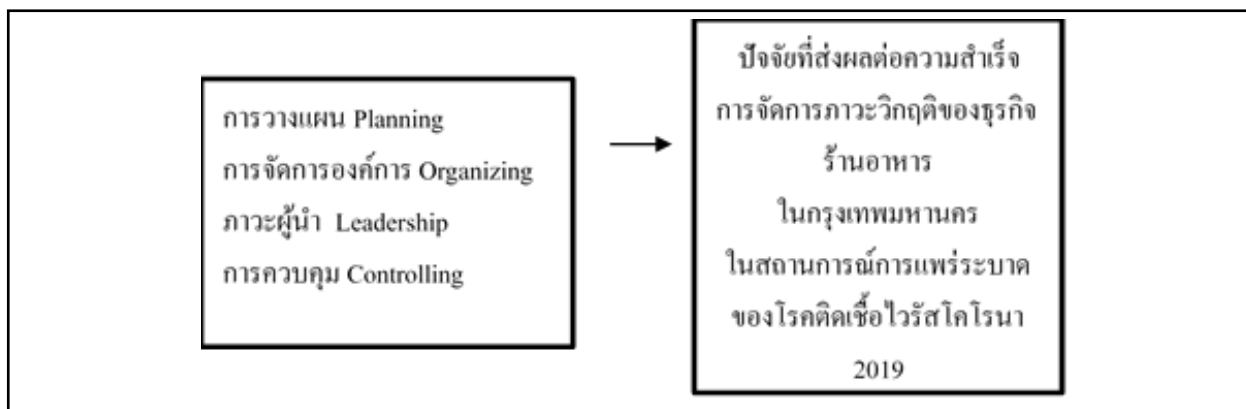
เพิ่มขึ้นจากการเพิ่มช่องทางการขายผ่านบริการออนไลน์และบริการจัดส่งถึงที่พัก (Delivery) ค่าใช้จ่ายสำหรับอุปกรณ์ทำความสะอาด ตลอดจนความผันผวนของราคาวัตถุดิบที่ผลิตและขนส่งในช่วงที่มีการแพร่ระบาด เป็นต้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านอาหารประเภทร้านอาหารทั่วไป ในเขตกรุงเทพมหานคร ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการภาวะวิกฤติของธุรกิจร้านอาหารในกรุงเทพมหานคร ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ

ไวรัสโคโรนา 2019

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การจัดการองค์การหรือการจัดการธุรกิจ (Management) ได้นำหลักการจัดการแนวคิดของ Drucker (1979) ที่ผ่านกระบวนการได้ทำการออกแบบไว้

เป็นขั้นตอน โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือ การให้องค์การประสบความสำเร็จ ผ่านหน้าที่หลัก 4 ประการ คือ

1. การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดเป้าหมายในการหา

แหล่งวัตถุดิบในการผลิตอาหาร การคิดหาเมนูอาหารหรือประเภทของอาหารที่จะนำมาจำหน่าย และการตลาด หรือกลุ่มผู้บริโภคที่จะมาใช้บริการ

2. การจัดการองค์การ (Organizing) คือ การจัดหาทรัพยากร และการจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น พนักงาน วัตถุดิบ เงินทุนและสถานประกอบการ

3. ภาวะผู้นำ (Leading) คือ การสร้างจูงใจพนักงาน และการพัฒนาศักยภาพเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของพนักงาน

4. การควบคุม (Controlling) คือ การควบคุม การจัดการ การผลิตและการบริการ (Drucker, 2006 อ้างถึงใน สาคร สุขศรีวงศ์, 2560, หน้า 25)

ระเบียบวิธีวิจัย

สำหรับการดำเนินการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทางสังคมศาสตร์ แบบไม่มีการทดลอง (Non-experimental Design)

ประชากรตัวอย่าง

1) ผู้ประกอบการร้านอาหารทั่วไป ขนาดเล็ก 1-2 คูหา ส่วนใหญ่อยู่ภายในอาคาร เป็นอาหารประจำท้องถิ่นและประกอบกิจการมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

2) ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจร้านอาหาร เช่น นายกสมาคมผู้ประกอบการร้านอาหาร นักการตลาดด้านธุรกิจร้านอาหาร

เครื่องมือวิจัย

แบบสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการ บทความวารสาร วิทยานิพนธ์ คุชฎินิพนธ์ต่าง ๆ รวมทั้งรายงานการวิจัย ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นการรวบรวมข้อมูลระดับปฐมภูมิ

2. สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) จากผู้ประกอบการร้านอาหาร ประชากรกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครจำนวน 18 ราย และผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจร้านอาหาร เช่น นายกสมาคมผู้ประกอบการร้านอาหาร นักการตลาดด้านธุรกิจร้านอาหาร จำนวน 3 ราย

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัจจัยการจัดการภาวะวิกฤติของธุรกิจร้านอาหารในกรุงเทพมหานคร ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้แก่ 1) ผู้ประกอบการร้านอาหารทั่วไป ขนาดเล็ก 1-2 คูหา ส่วนใหญ่อยู่ภายในอาคาร เป็นอาหารประจำท้องถิ่นและประกอบกิจการมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี ที่สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 18 ราย 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจร้านอาหาร เช่น นายกสมาคมผู้ประกอบการร้านอาหาร นักการตลาดด้านธุรกิจร้านอาหาร จำนวน 3 ราย โดยในการวิเคราะห์เนื้อหาและนำผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นดังกล่าวจากการสัมภาษณ์เชิงลึก แล้วอธิบายเป็นความเรียง

ผลวิจัยและอภิปรายผล

ผู้วิจัยทำการเจาะประเด็น กรณีศึกษาที่สำคัญจากทั้งตัวแปรทั้ง 4 ปัจจัยที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านอาหารทั่วไปขนาดเล็ก 1-2 คูหา ที่ประกอบกิจการมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี โดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 18 ราย และผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจร้านอาหาร เช่น นายกสภาคมผู้ประกอบการร้านอาหาร นักการตลาดด้านธุรกิจร้านอาหาร จำนวน 3 ราย ผลการวิจัยพบว่า การวางแผน การจัดการ ภาวะผู้นำ และการควบคุมที่ส่งผลต่อความสำเร็จการจัดการภาวะวิกฤติของธุรกิจร้านอาหารในเขตกรุงเทพมหานครในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สามารถสรุปได้ดังนี้ การวางแผน

1.วางแผนการสรรหาคูคลากรที่มีความเหมาะสมในการทำงานในร้านอาหารในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เนื่องจากในสถานการณ์ที่ต้องรักษาระยะห่างทางสังคม จึงไม่ควรมียังจำนวนพนักงานในร้านอาหารมากนัก การสรรหาคูคลากรจึงควรคัดเลือกผู้ที่มีศักยภาพสูง ที่สามารถทำงานได้หลากหลายหน้าที่ ทั้งยังเป็นการลดต้นทุนค่าใช้จ่ายของร้านอาหารด้วยอีกทางหนึ่ง

2.วางแผนการกำหนดต้นทุนในการบริหารจัดการร้านอาหาร เนื่องจากการประกอบธุรกิจร้านอาหารในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้รับบริการหรือลูกค้ามักจะไม่นิยมที่จะรับประทานอาหารนอกที่พักอาศัย ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงควรวางแผนบริหารต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น ค่าจ้างพนักงาน ค่าสถานที่ และวัตถุดิบ อย่างระมัดระวัง เพื่อไม่ให้ได้รับผลกระทบมากนัก

3.วางแผนการซื้อวัตถุดิบมากักตุนให้เหมาะสมกับสถานการณ์คือไม่มากจนเหลือทิ้ง และไม่น้อยจนทำให้ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ นอกจากนี้ ควรเลือกซื้อวัตถุดิบที่สด สะอาด และปลอดภัยจากแหล่งผลิตและจำหน่ายที่เชื่อถือได้

4.วางแผนการให้บริการ โดยการปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการ ตลอดจนเพิ่มช่องทางการขายให้มากขึ้น เช่น การส่งอาหารและการรับชำระเงินผ่านทางแอปพลิเคชันต่างๆ การส่งอาหารผ่านบริการ Delivery เป็นต้น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความสะดวกและปลอดภัยของผู้รับบริการเป็นสำคัญการจัดการ

1.ผู้ประกอบการร้านอาหารควรปรับการจัดการร้านอาหารของตนให้เป็นไปตามมาตรการของรัฐในการเฝ้าระวังและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่น การรักษาความสะอาดของสถานที่ วัตถุดิบ อุปกรณ์สำหรับการปรุง ประกอบและการรับประทานอาหาร การรักษาความสะอาดของผู้ปรุงและผู้เสิร์ฟอาหาร เป็นต้น

2.จัดให้มีการตรวจวัดอุณหภูมิพนักงานและผู้รับบริการก่อนเข้าร้าน

3.กำหนดให้มีการบริการอาหารแบบเป็นเซ็ท อาหารกล่อง ผ่านแอปพลิเคชัน Delivery และการชำระเงินผ่านระบบออนไลน์ของธนาคาร เป็นต้น

4.ให้มีการกำหนดระยะห่างระหว่างบุคคล เช่น ระยะห่างระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ โดยการกำหนดจุดชำระราคาสินค้าหรือบริการ กำหนดจุดในการรับคำสั่งซื้อของลูกค้า หรือระยะห่างระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ โดยการกำหนดจำนวนพนักงานในการเข้าทำงานในแต่ละช่วงเวลา หรือระยะห่างระหว่างผู้รับบริการกับผู้รับบริการ โดยการกำหนดระยะห่างในการเข้าใช้บริการหรือรับประทานอาหารที่ร้าน

ภาวะผู้นำ

1.ผู้ประกอบการต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับพนักงานและลูกค้าสร้างความเชื่อมั่นให้กับพนักงาน โดยทำความเข้าใจกับพนักงานในร้านให้มั่นใจว่าจะมีงานทำต่อไป แต่ต้องร่วมมือกันเพื่อผ่านพ้นวิกฤติไปได้ แม้ผู้ประกอบการอาจมีรายได้น้อยลง หรือแม้กระทั่งต้องปรับลดค่าตอบแทนของพนักงานก็ตามสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้า ผ่านการให้บริการที่ลูกค้าสามารถเห็น รับรู้ และสัมผัสได้ว่าร้านอาหารที่จะเข้ารับบริการนั้น มีความสะอาด ปลอดภัย และมีการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้เป็นอย่างดี

การควบคุม

1.ด้านวัตถุดิบ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก เห็นด้วยมากที่สุดว่าการจัดการด้านวัตถุดิบเป็นสิ่งสำคัญ โดยวัตถุดิบที่นำมาปรุง ประกอบอาหารต้องมีความสะอาด สารปรุงแต่งอาหารควรเลือกจากแหล่งที่มีคุณภาพจากผู้ผลิตที่เชื่อถือได้

2. สร้างความแตกต่างและเอกลักษณ์ให้กับร้าน โดยการคิดค้นสูตรอาหารขึ้นใหม่ ที่มีรสชาติอร่อย ถูกปาก โดยใช้วัตถุดิบที่ใหม่ สด สะอาด ถูกหลักอนามัย

3. ภาชนะหรือบรรจุภัณฑ์ โดยการเลือกภาชนะที่ใส่อาหารให้เหมาะสมกับอาหารแต่ละประเภท โดยคำนึงถึงความสวยงาม ลักษณะของอาหาร และความปลอดภัยเป็นสำคัญ

ข้อสรุป

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ การจัดการภาวะวิกฤติของธุรกิจร้านอาหารในเขตกรุงเทพมหานคร ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูล ประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านอาหารเชิงลึก ทำให้ได้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการร้านอาหาร ปัจจัยที่สำคัญคือ การวางแผน การจัดการองค์การ ภาวะผู้นำ และการควบคุม

สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การให้การสนับสนุนและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่พนักงานของผู้ประกอบการ การสร้างความได้เปรียบเพื่อเพิ่มโอกาสในการแข่งขันผ่านการวางแผนอย่างเป็นระบบในทุกขั้นตอน เพื่อความยั่งยืนขององค์กรและสามารถ ตอบสนองความต้องการของลูกค้าอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลที่ได้ สามารถนำมาประยุกต์กับผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในสภาวะวิกฤติ หรือผู้สนใจที่จะศึกษาในปัจจัยที่ส่ง

ผลต่อความสำเร็จในการจัดการภาวะวิกฤติของธุรกิจร้านอาหารในเขตกรุงเทพมหานคร ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อเป็นประโยชน์ในการรับมือกับสถานการณ์หากมีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมโรค.(2563). *สถานการณ์ในประเทศไทย*.เข้าถึงได้จาก

<https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/index.php>.

ราชกิจจานุเบกษา.(2563). *ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 1)*. เล่มที่ 137 ตอนพิเศษ 69 ง. ลงวันที่ 25 มีนาคม 2563.หน้า 10

กรุงเทพมหานคร.(2563). *ประกาศกรม. เรื่อง สั่งปิดสถานที่เป็นการชั่วคราว(ฉบับที่ 2)*. เข้าถึงได้จาก

www.prbangkok.com/th/post/view/MDY1cDBzNnM0NHlyb3Ezc3E2NnEyNDk0cDRyOTQzcjQ3MjY1MQ==

กรุงเทพมหานคร.(2563). *ประกาศกรม. เรื่อง สั่งปิดสถานที่เป็นการชั่วคราว (ฉบับที่ 3)*. เข้าถึงได้จาก

www.prbangkok.com/th/post/view/MDY1cDBzNnM0NHlyb3Ezc3E2NnEyNDk0cDRyOTQzcjQ3MjY1MQ==

ศรัณย์ ทองปาน .(2563). *ลำดับเหตุการณ์โควิด – 19 ในประเทศไทย*. นิตยสารสารคดี ปีที่ 36 ฉบับที่ 423 มิถุนายน 2563.

Marketthink .(2563). *ธุรกิจร้านอาหารยังเจอความท้าทาย แม้ได้รับการผ่อนปรน*. เข้าถึงได้จาก

<https://www.marketthink.co/5624>.

Drucker. Peter F. (1979). *The Effective Executive*. New York : Harper and Row.

ความอยู่รอดของตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้

The survival of insurance agents in southern region

ก้องยศ ทองโชติ¹

อรุช คงรุ่งโชค²

พวงเพ็ญ ชูรินทร์³

^{1,2,3}หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

โทร. 084-6849991 E-mail:kongyot31@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความอยู่รอดของตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้ โดยใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูลซึ่งได้รับค่าความน่าเชื่อถือได้เท่ากับ 0.977 ตามที่ 400 ตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้เป็นกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิโดยสรุปผลการวิจัยอย่างเป็นระบบผ่านการใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายสภาพส่วนบุคคลและปัจจัยการดำเนินงานของตัวแทนประกันภัยที่ส่งผลต่อความอยู่รอดของตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้รวมทั้งการวิเคราะห์ปัจจัยตัวแปรเพื่อสกัดตัวแปรอิสระอย่างถูกต้องและใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันเพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัยนี้

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้ให้ความสำคัญต่อปัจจัยการดำเนินงานของตัวแทนประกันภัยในระดับมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป้าหมายที่ต้องการในอาชีพตัวแทนประกันภัย การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของตัวแทนประกันภัยรวมทั้งระบบบริหารงานและชื่อเสียงขององค์กรตามที่ตัวแทนประกันภัยมีความเข้าใจต่อการให้บริการอย่างมีคุณภาพในตัวผลิตภัณฑ์ประกันภัยและการรับรองลูกค้าผ่านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพซึ่งมีอิทธิพลโดยตรงและมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความอยู่รอดของตัวแทนประกันภัยในเขตใต้ ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 โดยปัจจัยดังกล่าวสามารถพยากรณ์ความอยู่รอดของตัวแทนประกันภัยโดยรวมถึงร้อยละ 87.20 ผลการวิจัยนี้สามารถถูกใช้เพื่อปรับตัวให้อยู่รอดอย่างยั่งยืนและนำไปสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพตัวแทนประกันภัยและพัฒนาศักยภาพของตัวแทนประกันภัยจากองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: ความอยู่รอด, ตัวแทนประกันภัย, เขตภาคใต้

ABSTRACTS

The primary objective of this study was to ascertain factors impacting the survival of insurance agents in Southern region. Questionnaires were used for collecting data, as the value of reliability was received about 0.977, from 400 insurance agents in Southern region as chosen through using stratified sampling. The results were systemically summarized through using descriptive statistics for explaining individual status as well as operating factors of insurance agents affecting the survival of insurance agents in Southern region including factor analysis was also employed to intercept and classify those questions for obtaining the accurate independent variables while multiple regression analysis and Pearson correlation coefficient were also used for examining this research hypothesis.

The results discovered that the operating factors of insurance agents were given the much important level through the insurance agents' opinion in Southern region especially the required insurance agent career goals, the insurance agents' compliance with ethics including the management system and the corporate reputation as insurance agents have explicitly had the understanding in terms of the quality services in insurance products and customer services via physical characteristic presentation, these factors have exactly had the direct influence and positive relationship to the survival of insurance agents in Southern region at the level of significance 0.01 while those independent variables aforementioned have totally influenced to approximately predict the survival of insurance agents in Southern region about 87.20%. The result of this research can be applied to adapt for the sustainable survival and leading to the accomplishment on insurance agent occupation as well as the potential development of insurance agents from their organizations and related parties.

Keywords: *Survival, Insurance Agents, Southern Region*

บทนำ

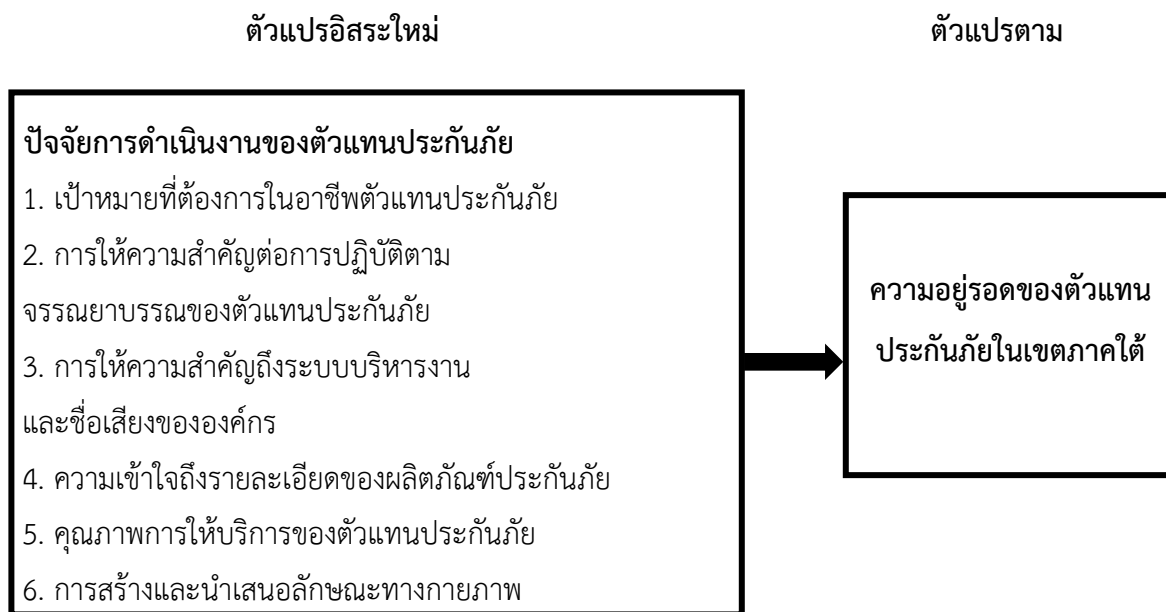
อาชีพตัวแทนประกันภัยมีความสำคัญต่อธุรกิจประกันภัยเป็นอย่างมากตามที่ตัวแทนประกันภัยเปรียบเสมือนเครื่องมือในการระดมเงินทุนจากประชาชนมายังบริษัทประกันภัยเพื่อที่จะนำเงินที่ได้มาจากประชาชนหรือผู้ที่เอาประกันไปลงทุนต่อยอดในธุรกิจอื่นซึ่งให้ผลตอบแทนที่น่าพอใจตามที่กฎหมายกำหนดไว้ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย, 2562; ชญาชล มาลาหอม, 2560; จิตาภา จันทะวงศ์, 2559) ขณะที่การซื้อประกันภัยมีหลากหลายช่องทางไม่ว่าจะซื้อผ่านตัวแทน นายหน้า ทางโทรศัพท์ ธนาคารพาณิชย์ หรือทางอินเทอร์เน็ตก็ตาม (คชบท พัทธโรภิชัย, 2560; ธราพงศ์ ลิ้มสุทธิวันภูมิ, 2560) ซึ่งส่วนใหญ่ผู้เอาประกันจะซื้อผ่านตัวแทนตามที่ตัวแทนสามารถอธิบายรายละเอียดได้อย่างชัดเจน (Mokhtar, 2016; นุชจรี ปากคำ, 2557) แต่ในปัจจุบันการขายผลิตภัณฑ์ทางด้านประกันภัยเปิดโอกาสให้มีช่องทางการขายประกันโดยไม่ต้องผ่านตัวแทนจึงทำให้ตัวแทนถูกลดบทบาทและความสำคัญลงตามลำดับ (Freeman, 1977) ดังนั้นผู้เอาประกันอาจตัดสินใจทำประกันภัยโดยไม่ผ่านตัวแทนซึ่งเป็นเหตุทำให้เกิดผลกระทบต่อการขายประกันของตัวแทนอย่างมากและนำไปสู่การถอนตัวออกจากอาชีพการเป็นตัวแทนขายประกันภัยในที่สุด (วิชยานันท์ ชันละ, 2559) ตามที่เหตุการณ์ดังกล่าวมาแล้วข้างต้นทำให้ตัวแทนขายประกันอาจมีความต้องการที่จะออกจากวิชาชีพนี้รวมทั้งมีเหตุผลอื่นที่ทำให้ตัวแทนประกันต้องตระหนักเป็นอย่างดีต่ออุปสรรคในอาชีพตัวแทนประกันภัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแข่งขันในการหาลูกค้าระหว่างตัวแทนมีความยากขึ้นประกอบกับการมีช่องทางการขายอื่นเข้ามาช่วงชิงอีกต่างหาก (ประสิทธิ์ รัตนพันธ์, มณีรัตน์ รัตนพันธ์ และจาริณี แซ่ว่อง, 2561; สุรพงษ์ มั่นสประกัลภ์, 2555) ขณะที่เงื่อนไขของการได้รับผลประโยชน์ของตัวแทนจากขายประกันภัยมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นส่งผลทำให้รายได้ที่ได้รับน้อยลงไม่คุ้มค่าต่อความเหนื่อยล้าของตัวแทนตามที่ตัวแทนประกันไม่มีเงินเดือนตายตัว (รติรัตน์ ภาสตา, 2559; ณัฐชัย นิมนवल, 2553) ผลกระทบดังกล่าวข้างต้นหากตัวแทนขายประกันวินาศภัยและประกันชีวิตยังอยากอยู่ในอาชีพตัวแทนขายประกันต่อไป ตัวแทนต้องพิจารณาอย่างระมัดระวังว่าทำอะไรให้อยู่รอดในการดำเนินกิจกรรมการขายประกันโดยใช้บริการตนเองต่อไป ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การวิจัยในครั้งนี้จำเป็นต้องค้นหาปัจจัยที่นำไปสู่ความอยู่รอดของตัวแทนประกันภัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตภาคใต้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการของตัวแทนรวมทั้งให้เกิดการยอมรับในความปลอดภัยของผู้เอาประกันที่มีผลต่อตัวแทนขายประกันวินาศภัยและประกันชีวิต ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะนำไปพัฒนาเป็นข้อเสนอแนะแก่ตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้ตามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยประกอบด้วย

1. เพื่อศึกษาระดับความเข้าใจในส่วนประสมทางการตลาด 7'Ps ของตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้
2. เพื่อศึกษาระดับการให้ความสำคัญต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับตัวแทนประกันภัยและความอยู่รอดของตัวแทนในเขตภาคใต้
3. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยการดำเนินงานของตัวแทนประกันที่ส่งผลต่อความอยู่รอดของตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทดสอบความน่าเชื่อถือได้โดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ตามที่ได้รับค่าความน่าเชื่อถือได้เท่ากับ 0.977 ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้ของไทย ซึ่งประกอบด้วย 14 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกระบี่ จังหวัดชุมพร จังหวัดตรัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี จังหวัดพังงา จังหวัดพัทลุง จังหวัดภูเก็ต จังหวัดยะลา จังหวัดระนอง จังหวัดสงขลา จังหวัดสตูล และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งตัวแทนมีทั้งหมด 193,550 ราย (สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย, 2562) และผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างผ่านการใช้สูตรตามวิธีการของ Taro Yamane (1967) ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยในครั้งนี้เท่ากับ 400 ราย

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้คือการใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งจะมีทั้งข้อคำถามแบบปลายปิด และข้อคำถามแบบปลายเปิด โดยสะท้อนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อความอยู่รอดของตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามทางอิเล็กทรอนิกส์ (Google form) เพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยเข้าพบผู้ตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้ในแต่ละจังหวัด เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินการอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านระบบออนไลน์แบบสอบถามทางอิเล็กทรอนิกส์ (Google form)

สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการวิเคราะห์ปัจจัยตัวแปร (Factor Analysis) เพื่อสกัดและจัดกลุ่มคำถามในการได้มาซึ่งตัวแปรอิสระอย่างถูกต้องแม่นยำ และนำมาวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อความอยู่รอดของตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้ และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้

ผลวิจัยและอภิปรายผล

ผลวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า ตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้ ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง (65.80%) ซึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 25 – 30 ปี (20.80%) รองลงมาอยู่ในช่วง 31 – 35 ปี (19.50%) ช่วง 41 - 45 ปี (16.30%) และช่วง 36 – 40 ปี (12.50%) การศึกษาการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี

(67.00%) รองลงมาการศึกษาอยู่ในระดับอนุปริญญา/ปวส (13%) และการศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี (10.50%) ซึ่งสถานภาพการสมรสส่วนใหญ่ สมรส (52.80%) ในขณะที่ตัวแทนประกันภัยส่วนใหญ่ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท (30.50%) รองลงมา มีรายได้ 20,001 - 30,000 บาท (22.50%) ซึ่งตัวแทนประกันภัยมีเป้าหมายการก้าวเข้าสู่อาชีพประกันภัยส่วนใหญ่มีความสำเร็จในอาชีพ (26.70%) รองลงมา มีรายได้จากการทำงานสูง (26.00%) มีคุณภาพชีวิตที่ดี (24%) และมีความมั่นคงในชีวิต (23.30%) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงผลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ประเด็นตัวแปร	\bar{X}	S.D.	ผลการเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์กำหนด
ส่วนประสมทางการตลาด 7'Ps			
1. ด้านผลิตภัณฑ์	4.29	.745	มากที่สุด
2. ด้านราคา	4.30	.738	มากที่สุด
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	3.68	.985	มาก
4. ด้านส่งเสริมการตลาด	3.79	.898	มาก
5. ด้านบุคคล	4.27	.766	มากที่สุด
6. การสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ	4.29	.718	มากที่สุด
7. ด้านกระบวนการ	4.35	.714	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.13	.795	มาก

ตารางที่ 1 แสดงผลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย (ต่อ)

ประเด็นตัวแปร	\bar{X}	S.D.	ผลการเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์กำหนด
สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับตัวแทนประกันภัย			
1. ระบบบริหารงานขององค์กร	4.23	.725	มากที่สุด
2. ชื่อเสียงองค์กร	4.36	.688	มากที่สุด
3. ความเชื่อมั่นของลูกค้า	4.31	.714	มากที่สุด
4. เป้าหมายขององค์กร	4.37	.675	มากที่สุด
5. เป้าหมายที่ต้องการในอาชีพตัวแทน	4.17	.808	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.29	.722	มากที่สุด
ความอยู่รอดของตัวแทนประกันภัย			
1. ความมั่นคงในอาชีพ	4.25	.718	มากที่สุด
2. รายได้จากการทำงานที่ได้รับตามที่คาดหวังไว้	4.21	.794	มากที่สุด
3. การได้รับรางวัลจากการแข่งขัน	4.18	.789	มาก
4. ความก้าวหน้าในการเลื่อนขั้นตำแหน่ง	4.16	.802	มาก
5. การยอมรับในสังคม	4.24	.738	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.21	.768	มากที่สุด

ขณะเดียวกันผลการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาด 7'Ps โดยรวมของตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างระดับความเข้าใจของส่วนประสมทางการตลาด พบว่า ตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้มีระดับความเข้าใจโดยรวมในส่วนของด้านกระบวนการ (4.35) ด้านราคา (4.30) ด้านผลิตภัณฑ์ (4.29) ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (4.29) ด้านบุคคล (4.27) ด้านการส่งเสริมการตลาด (3.79) และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (3.68) ตามลำดับ ขณะที่การวิเคราะห์การให้ความสำคัญต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับตัวแทนประกันภัย ผลการวิจัย พบว่า ตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้มีระดับการให้ความสำคัญโดยรวมมากที่สุด (4.29) โดยให้ความสำคัญกับเป้าหมายขององค์กร (4.37) ชื่อเสียงขององค์กร (4.36) ความเชื่อมั่นของลูกค้า (4.31)

ระบบบริหารงานขององค์กร (4.23) และเป้าหมายที่ต้องการในอาชีพตัวแทน (4.17) ตามลำดับ ในขณะที่เดียวกัน ตามที่ความอยู่รอดของตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้เป็นประเด็นตัวแปรตามที่ตัวแทนประกันภัยให้ความสำคัญ ต่อความอยู่รอดของตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ตัวแทนประกันภัยให้ความสำคัญต่อความอยู่รอดของตัวแทนประกันภัยโดยรวมในระดับมากที่สุด (4.21) โดยตัวแทนประกันภัยให้ความสำคัญต่อ ความมั่นคงในอาชีพ (4.25) การยอมรับในสังคม (4.24) รายได้จากการทำงานที่ได้รับตามที่คาดหวังไว้ (4.21) การได้รับรางวัลจากการแข่งขัน (4.18) และความก้าวหน้าในการเลื่อนขั้นตำแหน่ง (4.16) ตามลำดับ

ขณะที่เดียวกันแสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของสภาพส่วนบุคคลต่อความอยู่รอดของตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งประกอบไปด้วย ระดับการศึกษา และระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อความอยู่รอดของตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้ นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของความอยู่รอดของตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้ (Y) ผ่านตัวแปรอิสระทุกปัจจัย พบว่า เป้าหมายที่ต้องการในอาชีพตัวแทนประกันภัย (X_1) การให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติ ตามจรรยาบรรณของตัวแทนประกันภัย (X_2) การให้ความสำคัญถึงระบบบริหารงานและชื่อเสียงขององค์กร (X_3) ความเข้าใจถึงรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ประกันภัย (X_4) คุณภาพการให้บริการของตัวแทนประกันภัย (X_5) และการ สร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (X_6) มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อความอยู่รอดของตัวแทนประกันภัยในเขต ภาคใต้ ซึ่งสามารถสร้างเป็นสมการทางคณิตศาสตร์ได้ต่อไปนี้

$$Y = .028 + .141(X_1) + .094(X_2) + .230(X_3) + .149(X_4) + .059(X_5) + .320(X_6)$$

จากสมการข้างต้น ค่า R – Square ที่ได้รับ เท่ากับ 0.872 หรือ 87.20% แสดงว่าสมการข้างต้นมีความ น่าเชื่อถือได้ในการพยากรณ์ความอยู่รอดของตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้ เท่ากับ 87.20% ส่วนอีก 12.80% ยังมีความคลาดเคลื่อนอยู่ ซึ่งอาจมีปัจจัยอื่นที่มีผลกระทบต่อความอยู่รอดของตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้ ซึ่ง ในขณะที่การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดสอบสมมติฐานการวิจัยว่าตัวแปรอิสระใดมีความสัมพันธ์โดยตรงเชิงบวกกับ ความอยู่รอดของตัวแทนประกันภัย พบว่า ตัวแปรเป้าหมายที่ต้องการในอาชีพตัวแทนประกันภัย การให้ ความสำคัญต่อการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของตัวแทนประกันภัย การให้ความสำคัญถึงระบบบริหารงานและ ชื่อเสียงขององค์กร ความเข้าใจถึงรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ประกันภัย คุณภาพการให้บริการของตัวแทน ประกันภัย และการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ตามลำดับ มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อความ อยู่รอดของตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า ตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงซึ่งมีอายุอยู่ระหว่าง 25 – 45 ปี รวมทั้งการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรีและมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท และตัวแทนประกันภัยมีเป้าหมายการก้าวเข้าสู่อาชีพประกันภัยโดยต้องการประสบความสำเร็จในอาชีพด้วยการได้รับรายได้จากการทำงานสูง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีความมั่นคงในชีวิต ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เป้าหมายของความสำเร็จในอาชีพตัวแทนประกันภัยจะเป็นบรรทัดฐานให้ตัวแทนประกันภัยดำเนินการตามกระบวนการทำงานที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งจะสอดคล้องกับการศึกษาของ วิภาวรรณ จันทร์ประทุม (2559) และ ศศิธร สุริยพรหม (2557) ซึ่งพบว่าโดยทั่วไปบุคคลที่อยู่ในวัยทำงานต้องการความมั่นคงของชีวิตค่อนข้างมากกับการปฏิบัติงานในอาชีพที่ตนเองรัก มีรายได้ที่พึงพอใจทำให้บุคคลได้รับความมั่นคงในชีวิตและอาชีพการทำงานของตนเองในที่สุดเช่นกัน ขณะที่การวิเคราะห์ความแปรปรวนของสภาพส่วนบุคคลต่อความอยู่รอดของตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้ พบว่าระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อความอยู่รอดของตัวแทนประกันภัย กล่าวคือ ปัจจัยสภาพส่วนบุคคลดังกล่าวมีความสำคัญต่อความอยู่รอดของตัวแทนประกันภัยเนื่องจากระดับการศึกษาและระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสำคัญต่อความอยู่รอด ตามที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตภา จันทะวงศ์ (2559) ค้นพบว่า อายุ การศึกษาสูงสุด และรายได้ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้คุณค่าต่ออาชีพประกันภัย ความเข้าใจและให้ความสำคัญต่อปัจจัยการดำเนินงานของตัวแทนประกันภัยของตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้ให้ความสำคัญต่อความเข้าใจถึงรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ประกันภัย ดังที่ตัวแทนประกันภัยต้องมีความเข้าใจในการนำเสนอรูปแบบกรมธรรม์ให้กับลูกค้า รวมทั้งคุณภาพการให้บริการของตัวแทนประกันภัย ตัวแทนประกันภัยต้องมีการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ แจ้างสิทธิและโครงการพิเศษต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์กับลูกค้าโดยยึดหลักจรรยาบรรณของตัวแทนประกันภัย ขณะเดียวกันมีการเพิ่มช่องทางการขายแบบผสมผสานเพื่อที่จะเข้าถึงลูกค้าเป็นการเพิ่มยอดขายและรายได้ให้กับตัวแทนประกันภัยอีกด้วยเช่นกัน ตามที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ของ Giri (2018) กล่าวไว้ว่า การซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตและประกันภัยอื่นส่วนใหญ่ซื้อผ่านตัวแทนประกันภัยตามที่เป็นแหล่งข้อมูลในการอธิบายถึงรายละเอียดอย่างชัดเจนและบ่งชี้ถึงกระบวนการและผลประโยชน์ที่จะได้รับของผู้เอาประกันได้เป็นอย่างดีอีกด้วยการให้ความสำคัญต่อความอยู่รอดของตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้ให้ความสำคัญต่อทุกปัจจัย โดยเฉพาะให้ความสำคัญต่อความมั่นคงในอาชีพ ดังที่ตัวแทนประกันภัยทุกคนมีต้องการความมั่นคงของชีวิตกับการปฏิบัติงานในอาชีพที่ตนเองรัก และมีความถนัดความเชี่ยวชาญในการทำงานจะนำไปสู่การได้รับความมั่นคงในชีวิตและอาชีพการทำงานของตนเองในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตรัตน์ ภาสตา (2559) กล่าวไว้ว่า ความมั่นคงในอาชีพเป็นเครื่องกระตุ้นให้มีความขยันหมั่นเพียรทำงานอย่างมีความสุขและเป็นแรงจูงใจให้เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงาน นอกจากนี้ตัวแทนประกันภัยยังมีความต้องการทั้งในส่วน ของ รายได้

คาดหวัง รางวัลจากการแข่งขัน และการก้าวเลื่อนขึ้นตำแหน่งซึ่งเป็นตัวผลักดันและเป็นเครื่องมือหนึ่งในการกระตุ้นให้ตัวแทนประกันภัยทำงานอย่างทุ่มเทเพื่อให้ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานของตนสามารถแข่งขันกับพนักงานคนอื่นได้จนกระทั่งทำให้ได้รับรางวัลไม่ว่าจะได้รับในรูปของสิ่งของ เงินทอง ซึ่งเป็นผลดีในการบรรลุเป้าหมายขององค์กรตามที่ได้กำหนดไว้ ขณะเดียวกันการที่ตัวแทนประกันภัยได้รับการยอมรับในสังคมภายในองค์กรก็จะเป็นแรงผลักดันและจูงใจให้ตัวแทนประกันภัยทุ่มเททั้งร่างกายแรงใจทำงานให้กับองค์กรนั้นอย่างมากเช่นกัน ดังนั้นการที่ตัวแทนประกันภัยจะได้รับการยอมรับจากคนในสังคมเดียวกันได้นั้น ตัวแทนประกันภัยจำเป็นต้องแสดงถึงศักยภาพและความสามารถอย่างยาวนานเพื่อให้เกิดการยอมรับในสังคมอย่างยั่งยืน

สรุป

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า ตัวแทนประกันภัยในเขตภาคใต้มีความเข้าใจและให้ความสำคัญต่อปัจจัยการดำเนินงานของตัวแทนประกันภัย ซึ่งตัวแทนประกันภัยจำเป็นต้องมีเป้าหมายที่ต้องการในอาชีพตัวแทนประกันภัยไม่ว่าจะเป็นการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้นในอนาคต การสร้างทีมงานของตนเองเพื่อที่จะสร้างผลงานร่วมกันนำไปสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพตัวแทนประกันภัย ในการบริการตัวแทนประกันภัยต้องให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของตัวแทนประกันภัยไม่กระทำผิดในจรรยาบรรณของการเป็นตัวแทนประกันภัย นอกจากนี้ตัวแทนยังคงให้ความสำคัญถึงระบบบริหารงานและชื่อเสียงขององค์กรชื่อเสียงขององค์กรมีอิทธิพลต่อการรักษาไว้ซึ่งลูกค้ารายเดิมและเพิ่มลูกค้ารายใหม่ นอกจากนี้ตัวแทนประกันภัยต้องมีการพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้าโดยเปรียบเสมือนญาติคนหนึ่งและเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่องค์กรอีกด้วยเช่นกัน ตามที่ตัวแทนมีความเข้าใจถึงรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ประกันภัยจะทำให้ตัวแทนมีความรู้ที่สามารถจะนำเสนอรายให้กับลูกค้าได้อย่างครบถ้วนทำให้ลูกค้ามีความเชื่อมั่นและตัดสินใจซื้อง่ายขึ้นด้วยเช่นกัน คุณภาพการให้บริการของตัวแทนประกันภัยเลยเป็นสิ่งสำคัญในการให้บริการลูกค้ามาตรฐานการบริการแก่ผู้เอาประกันภัยทุกคนเท่าเทียมกันอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพตัวแทนประกันภัยต้องให้ความสำคัญกับร่วมมือกับบริษัทในการรักษาความสะอาดเรียบร้อยภายในอาคาร และจัดสถานที่รับรองลูกค้าไว้อย่าง ซึ่งสามารถถูกใช้เพื่อปรับตัวให้อยู่รอดอย่างยั่งยืนรวมทั้งนำไปสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพตัวแทนประกันภัยและพัฒนาศักยภาพของตัวแทนประกันภัย

เอกสารอ้างอิง

ชญาชล มาลาหอม. (2560). การตัดสินใจเลือกเป็นตัวแทนประกันวินาศภัย: กรณีศึกษาบริษัทแห่งหนึ่งในอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

- จิตาภา จันทะวงศ์. (2559). *การให้คุณค่าต่ออาชีพตัวแทนประกันชีวิต*. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสังคม ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- คชบท พิชร์โคภิชฐ์ และสุธรรม พงศ์สำราญ. (2560, เมษายน). ปัจจัยในการปฏิบัติงานของตัวแทนประกันชีวิตมีผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของตัวแทนประกันชีวิต บริษัท เอ ไอ เอ จำกัด. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 13(44), 1 – 11.
- ธราพงศ์ ลิ้มสุทธิวันภูมิ. (2559). *การศึกษาช่องทางการขายหลักของบริษัทประกันชีวิตผ่านตัวแทนประกันชีวิต*. ปรัญญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐชัย นิ่มนวล. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของลูกจ้างชั่วคราว ในหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- นุชจรี ปุกคำ. (2557). *กระบวนการขายของตัวแทนประกันชีวิตเพื่อทำให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผล กรณีศึกษา : บริษัท เอไอเอ (ประเทศไทย) จำกัด จังหวัดลำปาง*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประสิทธิ์ รัตนพันธ์, มณีรัตน์ รัตนพันธ์ และจาริณี แซ่ว่อง. (2561, กรกฎาคม). การพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายและการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทอาหารในจังหวัดสงขลา. *วารสารวิจัยการพัฒนาชุมชน*, 11(4), 42 – 51.
- รติรัตน์ ภาสตา. (2559). *ความมั่นคงในการทำงานและความจงรักภักดีของพนักงานเงินรายได้ สายสนับสนุน วิชาการภายหลังมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ*. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสังคม ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย. (2562). *คู่มือการประกันภัย พ.ศ. 2562*.
- Freeman, J. (1977). The Population Ecology of Organization. *American Journal of Sociology*, 82(5), 929-964.
- Giri, M. (2018). *A Behavioral Study of Life Insurance Purchase Decisions*. Department of Industrial and Management Engineering Indian Institute of Technology Kanpur.
- Mokhtar, R. (2016). *Factors Influencing Service Performance of Insurance Agents*. Thesis

Submitted to Othman Yeop Abdullah Graduate School of Business In Partial Fulfilment of the Requirement for the Master of Sciences Utara Malaysia University.

การจัดการการเงินส่วนบุคคลของผู้สูงอายุอย่างมีความสุขในเขตภาคใต้ตอนบน
The well-being of individual financial management for elderly
in upper southern region

สุชานาฏ โปอินทร์¹

อรุณ คงรุ่งโชค²

พวงเพ็ญ ชูรินทร์³

^{1,2,3}หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

โทร.065-5053474 E-mail: suchanatjib@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการการเงินส่วนบุคคลของผู้สูงอายุอย่างมีความสุขในเขตภาคใต้ตอนบน โดยใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูลซึ่งได้รับค่าความน่าเชื่อถือได้เท่ากับ 0.975 ตามที่ 400 ผู้สูงอายุในเขตภาคใต้ตอนบนเป็นกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบชั้นภูมิ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายสภาพส่วนบุคคลและปัจจัยด้านการจัดการการเงินส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการจัดการการเงินส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ ขณะที่การวิเคราะห์ปัจจัยตัวแปรถูกใช้เพื่อสกัดตัวแปรอิสระอย่างถูกต้อง ส่วนเทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันถูกใช้เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้

ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุในเขตภาคใต้ตอนบนให้ความสำคัญต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีส่วนตัวเพื่อจัดสรรรายได้ในการวางแผนการใช้จ่ายการบริหารหนี้สิน การลงทุน และการออม ขณะที่การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีส่วนตัวเพื่อจัดสรรรายได้ในการวางแผนการใช้จ่าย การรับรู้ถึงความรู้ความเข้าใจและการมีประสบการณ์ในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล การบริหารหนี้สิน และการลงทุนมีอิทธิพลโดยตรงและมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดการการเงินส่วนบุคคลของผู้สูงอายุอย่างมีความสุขในเขตภาคใต้ตอนบน ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 ซึ่งปัจจัยดังกล่าวสามารถพยากรณ์การจัดการการเงินส่วนบุคคลของผู้สูงอายุอย่างมีความสุขได้ถึงร้อยละ 86.30 ผลการวิจัยนี้สามารถถูกประยุกต์เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีอย่างมีความสุขของผู้สูงอายุจากการจัดการการเงินส่วนบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพหากได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกรมกิจการผู้สูงอายุ

คำสำคัญ: ความสุข, การจัดการการเงินส่วนบุคคล, ผู้สูงอายุ, เขตภาคใต้ตอนบน

ABSTRACTS

The primary objective of this study was to ascertain factors impacting the well-being of individual financial management for elderly in upper southern region. Questionnaires were used for collecting data, as the value of reliability was received about 0.975, from 400 elderly persons in Upper Southern region as chosen with using stratified sampling. The descriptive statistics were employed to expound the individual status and individual financial management factors affecting the elderly's individual financial management while factor analysis was also employed to intercept the accurate independent variables and then multiple regression analysis and Pearson correlation coefficient were also used for examining this research hypothesis.

The results discovered that the elderly persons in Upper Southern region have explicitly given the much importance on the preparation of household and private accounting for revenues allocation to spending planning, debt management, investment, and savings while the preparation of household and private accounting for revenues allocation to spending planning, the perceived understanding and experiences on individual financial planning, debt managements, and investments have exactly had the direct influence and positive relationship to the well-being of individual financial management for elderly in upper southern region at the level of significance 0.01. Likewise, those independent variables aforementioned have been able to be used for approximately predicting the well-being of individual financial management for elderly about 86.30%. The result of this research can be applied to enhance for the elderly's happily well-being from the effective individual financial management from related parties' support and promotion in particular the Department of Older Persons.

Keywords: *Well-Being, Individual Financial Management, Elderly, Upper Southern Region*

บทนำ

ตามทีทุกประเทศกำลังเผชิญกับสถานการณ์สังคมสูงวัยซึ่งมีการเปลี่ยนผ่านอย่างรวดเร็ว (ชมพูนุท พรหมภักดี, 2556) ขณะที่ความเร็วในการเปลี่ยนผ่านจากสังคมสูงวัย (Aging society) ไปสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (Aged society) เกิดขึ้นในแถบเอเชียรวมทั้งประเทศไทยซึ่งกำลังเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยตั้งแต่ ปี 2548 โดยมีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปสูงถึงร้อยละ 10 ของประชากรในประเทศไทยทั้งหมด (จารีย์ ปิ่นทอง, ธนภรณ์ จิตตินันทน์, ปกัสสร แสงสุขสันต์, และณัคนางค์ กุลนาถศิริ, 2561; ฤชพงศ์ โนดไธสง, 2561) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อในทุกด้านไม่ว่าด้านเศรษฐกิจ สังคม และโดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข ดังนั้นผู้สูงวัยจำเป็นต้องดูแลตัวเองอย่างเคร่งครัดขณะที่การจัดการการเงินส่วนบุคคลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งยวดและถือเป็นจุดเริ่มต้นในการกำหนดแบบแผนการดำเนินชีวิตให้สามารถเลี้ยงดูตัวเองได้ในยามชรา (อนพัทธ์ หนองคู และพรพรรณ นันทแพทย์, 2559; ชารวี บุตรบำรุง, 2554) โดยจากผลการสำรวจสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2561) พบว่า ผู้สูงวัยส่วนใหญ่มีรายรับมาจากสมาชิกในครอบครัวซึ่งมีอัตราการพึ่งพิงของประชากรสูงวัยที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 18.1 ในปี 2554 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 25.3 ในปี 2560 และคาดว่าจะมีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นอย่างเป็นลำดับ ขณะที่ผู้สูงวัยในเขตภาคใต้ตอนบนมีลักษณะโครงสร้างและจำนวนผู้สูงวัยในอดีตแต่ละครอบครัวขาดซึ่งการวางแผนในการมีบุตรจนกระทั่งมีนโยบายของรัฐในการคุมกำเนิดทำให้โครงสร้างครอบครัวเปลี่ยนไปจากครอบครัวใหญ่กลายเป็นครอบครัวเดี่ยวตามที่มีสถิติการอยู่ตามลำพังของผู้สูงวัยซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในช่วงเวลา 10 ปี ระหว่างปี 2537 ถึงปี 2557 โดยมีผู้สูงวัยอยู่ตามลำพังร้อยละ 3.6 ในปี 2537 ร้อยละ 7.7 ในปี 2550 ร้อยละ 8.6 ในปี 2554 และร้อยละ 8.7 ในปี 2557 ตามลำดับ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) ดังนั้นความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัยจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ฉะนั้นประชากรผู้สูงวัยจึงจำเป็นต้องดูแลตนเองและปรับตัวให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วัชรภรณ์ ชิวโคภิษฐ, 2562; จุฑารัตน์ แสงทอง, 2560) รวมทั้งควรมีการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับปัญหาทางการเงินที่เป็นประเด็นสำคัญในการจัดการคุณภาพชีวิตตามที่การจัดการการเงินส่วนบุคคลจึงถือเป็นอาวุธสำคัญที่ผู้สูงวัยจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจทางการเงินเพื่อที่จะสามารถจัดการการเงินส่วนบุคคลของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมที่สุดรวมทั้งสามารถขับเคลื่อนการดำเนินชีวิตของผู้สูงวัยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงและอยู่ดีมีสุขในบั้นปลายชีวิตในที่สุด (สยามนทร์ สหุพันธ์, 2561; พิจิตรา แก้วพิชัย, อรุช คงรุ่งโชค, และพวงเพ็ญ ชูรินทร์, 2559) ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจึงนำไปสู่การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เพื่อที่จะค้นหาปัจจัยการจัดการการเงินส่วนบุคคลของผู้สูงวัยอย่างมีความสุขในเขตภาคใต้ตอนบน ซึ่งผลการวิจัยที่ได้รับจะนำไปใช้ในการกำหนดข้อเสนอแนะ แก่ผู้สูงวัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการการเงินส่วนบุคคลให้เกิดความสุขต่อ

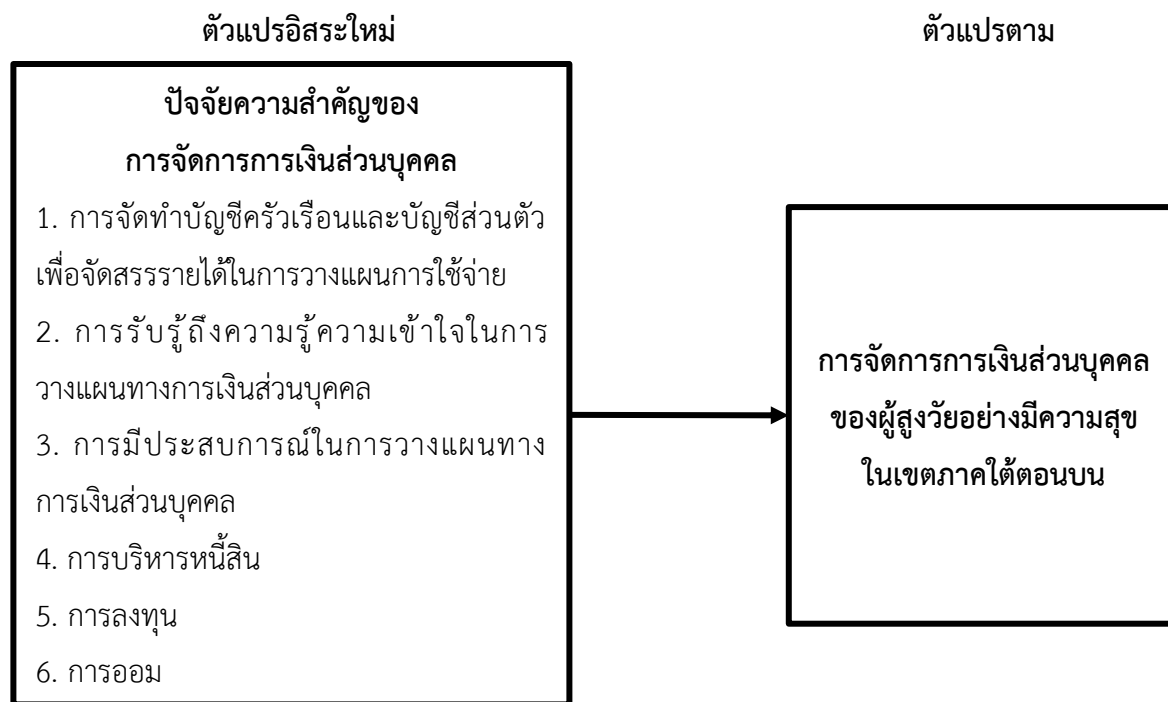
การดำเนินชีวิตรวมทั้งเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งทางสังคมและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยประกอบด้วย

1. เพื่อศึกษาระดับการให้ความสำคัญต่อปัจจัยความสำคัญของการจัดการการเงินส่วนบุคคลและปัจจัยการจัดการการเงินส่วนบุคคลของผู้สูงวัยอย่างมีความสุขในเขตภาคใต้ตอนบน
2. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยความสำคัญของการจัดการการเงินส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการจัดการการเงินส่วนบุคคลของผู้สูงวัยอย่างมีความสุขในเขตภาคใต้ตอนบน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผ่านการทดสอบความน่าเชื่อถือได้โดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ตามที่ได้รับค่าความน่าเชื่อถือได้เท่ากับ 0.975 ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลจะถูกอธิบายดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้สูงวัยในเขตภาคใต้ตอนบน ประกอบด้วย 7 จังหวัด อันได้แก่ จังหวัด กระบี่ จังหวัดชุมพร จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดระนอง และจังหวัด สุราษฎร์ธานี ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 684,969 คน (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2562) และผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างผ่านการคำนวณตามวิธีการของ Taro Yamane (1967) ซึ่งได้ตัวแทนในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 400 ราย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยคือ การใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ทั้งข้อคำถามแบบปลายปิด และข้อคำถามแบบปลายเปิด โดยสะท้อนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการจัดการการเงินส่วนบุคคลของผู้สูงวัยอย่างมีความสุขในเขตภาคใต้ตอนบน ทั้งนี้ได้สร้างแบบสอบถามทางอิเล็กทรอนิกส์ (Google form) เพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายโดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยเข้าพบผู้สูงวัยในเขตภาคใต้ตอนบน 7 จังหวัด และเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ ตามรูปแบบของแบบสอบถามทางอิเล็กทรอนิกส์ (Google form)

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยพิจารณาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการวิเคราะห์ปัจจัยตัวแปร (Factor Analysis) เพื่อสกัดและจัดกลุ่มคำถามในการได้มาซึ่งตัวแปรอิสระอย่างถูกต้องแม่นยำ และนำมาวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้

ผลวิจัยและอภิปรายผล

ผลวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้มาจากแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด ที่เก็บจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้สูงวัยในเขตภาคใต้ตอนบน ซึ่งมีอัตราการตอบกลับร้อยละ 100 ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพส่วนบุคคลของผู้สูงวัยในเขตภาคใต้ตอนบน พบว่า ผู้สูงวัยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (54.25%) ซึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 60 - 69 ปี (69.50%) โดยมีการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา (33.25%) รองลงมาผู้สูงวัยในเขตภาคใต้ตอนบนมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี (26.00%) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. (11.50%) รวมทั้งส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส (85.50%) ขณะที่ผู้สูงวัยมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 - 4 คน (51.00%) ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับคู่สมรส (72.25%) รองลงมาอาศัยอยู่กับบุตร (51.75%) และหลาน (27.75%) และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 30,000 บาท (45.00%) นอกจากนี้ ผู้สูงวัยส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาด้านสุขภาพ (37.75%) แต่ในกรณีที่มีมักมีปัญหาโรคความดัน (32.00%) ปัญหาด้านสายตา (23.75%) และโรคไขมันในเลือดสูง (15.75%) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงผลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ประเด็นตัวแปร	\bar{X}	S.D.	ผลการเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์กำหนด
การรับรู้ถึงความรู้ความเข้าใจทางการเงิน			
1. ความรู้ทางการเงิน	4.08	.958	มาก
2. ความเข้าใจในการวางแผนทางการเงิน	4.14	.923	มาก
3. การวางแผนชีวิตส่วนบุคคล	4.21	.914	มากที่สุด
4. ประสบการณ์ในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล	4.04	1.035	มาก
5. ทักษะในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล	4.16	.959	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.13	.958	มาก
การจัดการการเงินส่วนบุคคล			
1. การจัดสรรรายได้เพื่อการประมาณรายจ่าย	4.28	.871	มากที่สุด
2. การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีส่วนตัว	4.11	.939	มาก
3. การตั้งเป้าหมายในชีวิต	4.29	.862	มากที่สุด
4. การออม	3.91	.872	มาก
5. การลงทุน	3.09	1.426	ปานกลาง
6. การบริหารหนี้สิน	3.90	1.186	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	3.93	1.026	มาก
การจัดการการเงินส่วนบุคคลอย่างมีความสุข			
1. การมีความมั่นคงในชีวิต	4.37	.813	มากที่สุด
2. การมีความเป็นอยู่ที่ดี	4.35	.822	มากที่สุด
3. การมีสุขภาพแข็งแรง	4.34	.839	มากที่สุด
4. การมีทรัพย์สินเพียงพอต่อการดำรงชีพ	4.25	.895	มากที่สุด
5. การวางแผนเพื่อการเกษียณอย่างเหมาะสม	4.23	.858	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.31	.845	มากที่สุด

ขณะเดียวกันการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ถึงความรู้ความเข้าใจทางการเงินซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ใช้วัดค่าระดับการรับรู้ถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเงินเพื่อที่ผู้สูงวัยจะสามารถจัดการการเงินส่วนบุคคลของตนเอง

ได้อย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ดีมีสุข โดยจะวิเคราะห์จากค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากนั้นเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สูงวัยมีการวางแผนชีวิต ส่วนบุคคล (4.21) มากที่สุด รองลงมาคือทักษะในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล (4.16) ความเข้าใจในการวางแผนทางการเงิน (4.14) ความรู้ทางการเงิน (4.08) และประสบการณ์ในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล (4.04) ตามลำดับ ขณะที่ปัจจัยการจัดการการเงินส่วนบุคคลของผู้สูงวัยในเขตภาคใต้ตอนบนก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่นำไปสู่การจัดการการเงินส่วนบุคคลของผู้สูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพเช่นกัน โดยจะวัดค่าได้จากระดับการให้ความสำคัญแต่ละประเด็นที่มีผลต่อความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงวัยในเขตภาคใต้ตอนบน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สูงวัยให้ความสำคัญต่อการตั้งเป้าหมายในชีวิต (4.29) มากที่สุด รองลงมาคือการจัดสรรรายได้เพื่อการประมาณรายจ่าย (4.28) การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีส่วนตัว (4.11) การออม (3.91) การบริหารหนี้สิน (3.90) และให้ความสำคัญในส่วนการลงทุน (3.09) ตามลำดับ ขณะที่ปัจจัยการจัดการการเงินส่วนบุคคลของผู้สูงวัยอย่างมีความสุขในเขตภาคใต้ตอนบนเป็นประเด็นตัวแปรตามที่จะเกิดขึ้นหากผู้สูงวัยมีการรับรู้ถึงความรู้ความเข้าใจทางการเงินและให้ความสำคัญต่อการจัดการการเงินอย่างเหมาะสมจึงนำไปสู่การจัดการการเงินส่วนบุคคลของผู้สูงวัยอย่างมีความสุข ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สูงวัยให้ความสำคัญต่อการมีความมั่นคงในชีวิตในระดับมากที่สุด (4.37) รองลงมาคือการมีความเป็นอยู่ที่ดี (4.35) การมีสุขภาพแข็งแรง (4.34) การมีทรัพย์สินเพียงพอต่อการดำรงชีพ (4.25) และการวางแผนเพื่อการเกษียณอย่างเหมาะสม (4.23) ตามลำดับ

นอกจากนี้ได้ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และการมีอิทธิพลของตัวแปรในส่วนของประเด็นปัจจัยสภาพส่วนบุคคลของผู้สูงวัยโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test) ซึ่งพบว่า ระดับการศึกษา และรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการจัดการการเงินส่วนบุคคลของผู้สูงวัยอย่างมีความสุขในเขตภาคใต้ตอนบน ขณะเดียวกันการวิจัยในครั้งนี้ยังวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งพบว่าตัวแปรการจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีส่วนตัวเพื่อจัดสรรรายได้ในการวางแผนการใช้จ่าย (X_1) การรับรู้ถึงความรู้ความเข้าใจในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล (X_2) การมีประสบการณ์ในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล (X_3) การบริหารหนี้สิน (X_4) และการลงทุน (X_5) มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการจัดการการเงินส่วนบุคคลของผู้สูงวัยอย่างมีความสุขในเขตภาคใต้ตอนบนซึ่งสามารถสร้างเป็นสมการทางคณิตศาสตร์ได้ดังต่อไปนี้

$$Y = 0.953 + 0.705 (X_1) + 0.402 (X_2) + 0.303 (X_3) + 0.065 (X_4) - 0.034 (X_5)$$

จากสมการข้างต้น ค่า R - Square ที่ได้รับ เท่ากับ 0.863 หรือ 86.30% แสดงว่าสมการข้างต้นมีความน่าเชื่อถือในการพยากรณ์การจัดการการเงินส่วนบุคคลของผู้สูงวัยอย่างมีความสุขในเขตภาคใต้ตอนบน เท่ากับ 86.30% ส่วนอีก 13.70% เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำมาพิจารณา ในขณะที่การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดสอบสมมติฐานการวิจัยว่าตัวแปรอิสระใดมีความสัมพันธ์โดยตรงเชิงบวกกับการจัดการการเงินส่วนบุคคล

บุคคลของผู้สูงวัยอย่างมีความสุขในเขตภาคใต้ตอนบน ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยความสำคัญของการจัดการการเงินส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการการเงินส่วนบุคคลของผู้สูงวัยอย่างมีความสุข พบว่า ตัวแปรการจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีส่วนตัวเพื่อจัดสรรรายได้ในการวางแผนการใช้จ่าย การรับรู้ถึงความรู้ความเข้าใจในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล การมีประสบการณ์ ในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล การบริหารหนี้สิน และการลงทุน ตามลำดับ มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการจัดการการเงินส่วนบุคคลของผู้สูงวัยอย่างมีความสุขในเขตภาคใต้ตอนบน ขณะที่การออมไม่มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการจัดการการเงินส่วนบุคคลของผู้สูงวัยอย่างมีความสุขในเขตภาคใต้ตอนบน

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า ผู้สูงวัยในเขตภาคใต้ตอนบนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงซึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 60 - 69 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ระดับปริญญาตรี และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ทั้งนี้มีสถานภาพสมรส ขณะที่จำนวนสมาชิกในครอบครัวอาศัยอยู่ร่วมกัน 3 - 4 คน ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับคู่สมรส บุตร และหลาน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการพักพิงอาศัยของผู้สูงวัยในปัจจุบันยังอาศัยกันอยู่เป็นครอบครัวตามที่สมาชิกครอบครัวพื้นฐานจะมีความสัมพันธ์ฉันท์สามี-ภรรยาและบุคคลซึ่งสืบทอดสายโลหิต ทำให้ความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันและการดูแลเอาใจใส่จึงเป็นปัจจัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตนภา ฉิมจินดา (2555) ได้กล่าวว่า หากครอบครัวมีพัฒนาการในการเลี้ยงดูผู้สูงวัยดีและสมาชิกในครอบครัว มีความสัมพันธ์กันอย่างอบอุ่นส่งผลให้ผู้สูงวัยสามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขตลอดช่วงบั้นปลายชีวิตได้เช่นกัน ขณะที่ ระดับการศึกษา และรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการจัดการการเงินส่วนบุคคลของผู้สูงวัยอย่างมีความสุขในเขตภาคใต้ตอนบน ตามที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Khan et al. (2017) และ Folk et al. (2012) ซึ่งพบว่ารายได้ส่วนบุคคลมีอิทธิพลต่อสภาพทางการเงินส่วนบุคคลที่ดีและ ในการประยุกต์หลักการจัดการการเงินส่วนบุคคลให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลได้ตามที่การมีความเป็นอยู่ที่ดีจะมากขึ้นขึ้นอยู่กับมาตรฐานการครองชีพซึ่งผันแปรตามรายได้ที่ได้รับซึ่งต้องอาศัยกลไกในการจัดการการเงินเพื่อการจัดสรรเงินให้ไปเป็นตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ซึ่งจะนำไปสู่การมีสภาพทางการเงินที่ดีและมีความเป็นอยู่ที่ดีในบั้นปลายชีวิตดังกล่าวเช่นกัน ขณะที่ผู้สูงวัยในเขตภาคใต้ตอนบนมีการรับรู้ในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลอย่างมากซึ่งส่งผลให้สามารถบริหารการชำระหนี้สินได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรณิกา วาระวิชนี (2560) และ Chan et al. (2012) ซึ่งสรุปไว้ว่า หากบุคคลใดมีความรู้ทางการเงินเป็นอย่างดีจะทำให้บุคคลนั้นมีความเป็นอยู่ที่ดีจากการจัดการการเงินส่วนบุคคลของตนเองตามที่สามารถชำระหนี้ได้ตรงตามระยะเวลาที่กำหนดและจัดสรรเงินได้อย่างเพียงพอเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน ในขณะที่เดียวกันการมีประสบการณ์ทางการเงินก็เป็นปัจจัยสำคัญ หากบุคคลซึ่งเคยประสบกับปัญหาทางการเงินของตนเองมาก่อนบุคคลดังกล่าวจะมีกระบวนการคิดเพื่อแก้ปัญหาจากวิกฤตทาง

การเงิน ของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Khan et al. (2017) และ Kharchenko (2011) คือบุคคลจะสามารถจัดการและวางแผนการดำเนินชีวิตได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับการมีประสบการณ์มากน้อยเพียงใดและสามารถใช้ในการจัดการการเงินส่วนบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลได้เพียงใดเช่นกัน สำหรับในการวางแผนการจัดการการเงินส่วนบุคคลจำเป็นต้องมีการบันทึกข้อมูลรายรับรายจ่ายรวมทั้งข้อมูลหนี้สินของตนเองและของครัวเรือนเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดแผนการใช้จ่ายเงินและเพื่อที่จะจัดสรรเงินได้อย่างเพียงพอตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุณี จอมโคกสูง (2555) และ Kongrungsok (2016) ซึ่งสรุปผลการศึกษาว่า การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีส่วนตัวเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการการเงินส่วนบุคคลอย่างยิ่งย่น กล่าวว่าคุณสมบัติที่ไม่มีการจัดทำบัญชีส่วนบุคคลและครัวเรือนหรือละเลยรายละเอียดการใช้จ่ายคงที่ในชีวิตประจำวันจะส่งผลให้เกิดหนี้สินผูกพันตามมาจากการไม่รับรู้สถานะทางการเงินหรือการวางแผนการใช้จ่ายเงิน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการจัดทำบัญชีส่วนบุคคลและครัวเรือนจึงถือเป็นปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดทิศทางในการดำเนินชีวิตอย่างระมัดระวังได้เพื่อที่จะมีความมั่นคงและความสุขในแต่ละครัวเรือนนั่นเอง และในการลงทุนของผู้สูงวัยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการลงทุนเพื่อประกอบธุรกิจส่วนตัวขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ. 2562 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2562) ที่พบว่า ผู้สูงอายุที่ทำงานประกอบธุรกิจส่วนตัวสูงถึงร้อยละ 62.1 ของผู้สูงอายุที่ทำงานทั้งหมด โดยแสดงให้เห็นว่าผู้สูงวัยมั่งคั่งจะมีอาชีพและสร้างรายได้ให้กับตัวเองเพื่อหารายรับจากทางอื่นที่นอกเหนือจากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและรอรับเงินจากลูกหลานโดยไม่อยากเป็นภาระให้กับลูกหลานและเพื่อให้ตัวเองรู้สึกมีคุณค่าที่ยังสามารถทำงานเลี้ยงดูตนเองได้

ข้อสรุป

การวิจัยในครั้งนี้ได้ข้อสรุปว่า ผู้สูงวัยในเขตภาคใต้ตอนบนมีการรับรู้ถึงความเข้าใจในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลอย่างเหมาะสมส่งผลให้มีชีวิตที่มั่นคง ทั้งนี้ผู้สูงวัยมีประสบการณ์ในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเป็นอย่างดี จะเห็นได้ว่าสามารถวางแผนเพื่อจัดสรรเงินได้อย่างเพียงพอเพื่อใช้ในการใช้ชีวิตประจำวัน ใช้ในยามฉุกเฉิน และมีไว้ใช้ในยามชราอย่างมีความสุข ขณะเดียวกันผู้สูงวัยยังให้ความสำคัญต่อการจัดสรรรายได้เพื่อการประมาณรายจ่ายในการดำรงชีวิตอย่างเพียงพอโดยการจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีส่วนตัวซึ่งเป็นแผนการกำหนดการใช้จ่ายเงินในครอบครัวอย่างเหมาะสมรวมทั้งได้รับรู้ถึงสถานะทางการเงินของครัวเรือนอย่างทันเวลานอกจากนี้ ผู้สูงวัยยังคงมีการเก็บเงินออมไว้ใช้ในยามฉุกเฉินและเพื่อการปลดเปลื้องหนี้สินได้อย่างเป็นระบบและรวดเร็วที่สุดเพื่อลดภาระผูกพันในวัยชรา อีกทั้งยังผู้สูงวัยส่วนใหญ่นำเงินไปลงทุนเพื่อประกอบธุรกิจส่วนตัวขนาดเล็กซึ่งอาจถือเป็นการสร้างอาชีพและรายได้ของตัวเองในช่วงบั้นปลายชีวิตให้สามารถเลี้ยงดูตัวเองได้อย่างมีความสุข ซึ่งจากผลการวิจัยการจัดการการเงินส่วนบุคคลของผู้สูงวัยอย่างมีความสุขในเขตภาคใต้ตอนบนนำไปสู่

การได้ข้อเสนอแนะที่สามารถถูกใช้เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีอย่างมีความสุขของผู้สูงวัยจากการจัดการการเงินส่วนบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพหากได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย เช่นกันโดยเฉพาะกรมกิจการผู้สูงวัย กระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เอกสารอ้างอิง

- กรณิกา วาระวิชะนี. (2560). ความรู้ทางการเงินและความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของพนักงานในสถาบันการเงิน กรณีศึกษาจากพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์. การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการเงิน มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2562). สถิติผู้สูงอายุ [Online]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.dop.go.th/th/know/1/275> [2563, มกราคม 4]
- จารีย์ ปิ่นทอง ธนภรณ์ จิตตินันท์ ปกัสสร แสงสุขสันต์ และณัคนางค์ กุลนาถศิริ. (2561). สังคมสูงวัยกับความท้าทายของตลาดแรงงานไทย. กรุงเทพฯ : โครงการศึกษาด้านโครงสร้างเศรษฐกิจไทยที่มีนัยต่อการดำเนินนโยบายสายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- จารุณี จอมโคกสูง. (2555). การวางแผนการเงินส่วนบุคคลของประชากรอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (การเงินและการธนาคาร) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จิตนภา นิมนจินดา. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขในชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- จุฑารัตน์ แสงทอง. (2560, มกราคม). สังคมผู้สูงอายุ (อย่างสมบูรณ์) : ภาวะสูงวัยอย่างมีคุณภาพ. *วารสารกึ่งวิชาการ*, 38(1), 6-28.
- ชมพูนุท พรหมภักดี. (2556, สิงหาคม). การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย (Aging society In Thailand). สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 3(16), 1-19.
- ชารวี บุตรบำรุง. (2554). การจัดการเงินและความต้องการความรู้ด้านกฎหมายกับการอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลศาลายา. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- พิจิตรา แก้วพิชัย อรุช คงรุ่งโชค และพวงเพ็ญ ชูรินทร์. (2559). ความสำเร็จของการวางแผนทางการเงินในครัวเรือนของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในอำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ “วลัยลักษณ์วิจัยทางการจัดการครั้งที่ 5” วันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2559. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

- ภูษพงศ์ โนนไธสง. (2561). แอลงข่าว “สถิติบอกอะไร ผู้สูงวัยปัจจุบันและอนาคต” [Online]. เข้าถึงได้จาก : http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/Press_Release/2561/N10-04-61-1.aspx [2562, กรกฎาคม 30]
- วัชรกรรณ์ ชิวโคภิษฐ. (2562, มกราคม). สังคมผู้สูงอายุ: ปัจจัยการตลาดที่เปลี่ยนไป. *วารสารมหาจุฬานาค รทรรคนันท์*, 6(1), 38-54.
- สยามนันท สหุพันธ์. (2561, พฤษภาคม). พฤติกรรมการบริหารจัดการเงินส่วนบุคคลของนักศึกษาวิทยาลัยดุสิตธานี พัทยา. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 12(2), 369-383.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). *การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557*. กรุงเทพฯ : เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น.
- _____. (2561). ผลการสำรวจประชากรผู้สูงอายุ [Online]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.nso.go.th> [2562, กรกฎาคม 30]
- _____. (2562). *สรุปผลที่สำคัญการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2562*. <http://www.nso.go.th> [2563, สิงหาคม 10]
- อนพัทธ์ หนองคู และพรพรรณ นันทแพทย์. (2559, มกราคม). การวิเคราะห์รูปแบบการออมสำหรับวัยสูงอายุในประเทศไทยและต่างประเทศ. *วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*, 5(1), 145-153.
- Chan, F. S., Chau, W. A., and Chan, Y. K. (2012, March). Financial knowledge and aptitudes: impacts on college students' financial well-being. *College Student Journal*, 46(1), 114-132.
- Folk, Y. J., Beh, S. L., and Baranovich, D. (2012, February). Financial education: Determinant of retirement planning in malaysia. *Journal of Business Management and Economics*, 3(2), 069-078.
- Khan, N., Khan, S., Leng, T. O., Chen, B. T., and Vergara, G. R. (2017). Explore the Factors that Influence Elderly Poverty. *Journal of Southeast Asian Research*, (2017), Article ID 938459, 13pages.
- Kharchenko, O. (2011). *Financial literacy in ukraine: determinants and implications for saving behavior*. A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of MA in economics. Kyiv : School of Economics.

Kongrunchok, A. (2016). *The Effectiveness of Personal Financial Planning of Rubber Farmers in Thailand: Case Study of Suratthani Province*. Proceedings of International Academic Conferences 25th September 2016 (pp. 254-264). London : IISES.

Yamane, T. (1967). *Statistics: An introductory analysis (2nd ed.)*. New York Harper & Row.

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

The management according to the good governance of the school
administrators at thungfon school group under udun thani primary education
service area office 3

ดาวประกาย กุลวงศ์¹

¹มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี

โทร.086-2338454 E-mail: daophrakai102521@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มทุ่งฝน ผู้ให้ข้อมูล คือ ข้าราชการครูในกลุ่มทุ่งฝน จำนวน 45 คน เลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยศึกษา 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.41 ถึง 0.83 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม โดยมีรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้านคือ ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้สามารถพัฒนาตนเองและพัฒนางานต่อเนื่อง ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตตรงไปตรงมา ยอมรับผลที่เกิดจากการตัดสินใจและการกระทำ ทั้งผลดีและผลเสียและสามารถอธิบายเหตุผลในการกระทำนั้นได้ จัดให้มีกลไกตรวจสอบผลการดำเนินงานในทุกขั้นตอน ยึดถือหลักปฏิบัติตามแนวทางกฎหมายอย่างถูกต้องและรัดกุม ส่งเสริมการทำงานในรูปของคณะกรรมการ

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACTS

The primary objective of this study was to ascertain factors impacting the well-being of individual financial management for elderly in upper southern region. Questionnaires were used for collecting data, as the value of reliability was received about 0.975, from 400 elderly persons in Upper Southern region as chosen with using stratified sampling. The descriptive statistics were employed to expound the individual status and individual financial management factors affecting the elderly's individual financial management while factor analysis was also employed to intercept the accurate independent variables and then multiple regression analysis and Pearson correlation coefficient were also used for examining this research hypothesis.

The results discovered that the elderly persons in Upper Southern region have explicitly given the much importance on the preparation of household and private accounting for revenues allocation to spending planning, debt management, investment, and savings while the preparation of household and private accounting for revenues allocation to spending planning, the perceived understanding and experiences on individual financial planning, debt managements, and investments have exactly had the direct influence and positive relationship to the well-being of individual financial management for elderly in upper southern region at the level of significance 0.01. Likewise, those independent variables aforementioned have been able to be used for approximately predicting the well-being of individual financial management for elderly about 86.30%. The result of this research can be applied to enhance for the elderly's happily well-being from the effective individual financial management from related parties' support and promotion in particular the Department of Older Persons.

Keywords: *The good governance of the school administrators*

บทนำ

เพื่อเป็นการสร้างความแข็งแกร่งให้กับประเทศที่จะสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงและต้านกับภาวะวิกฤตอย่างทันสถานการณ์ จำเป็นต้องใช้หลัก Good Governance หรือ ธรรมาภิบาล หรือ การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เพราะเป็น กติกา หรือ กฎเกณฑ์การบริหารปกครองที่ดี เหมาะสมและเป็นธรรม มีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างกฎเกณฑ์และกลไกบริหารให้ดีขึ้น พัฒนาศักยภาพของนักวิชาการให้สามารถช่วยในการเสนอแนะแนวทางบริหารกิจการบ้านเมืองอย่างถูกต้องกล้าหาญ และมีจริยธรรม ให้มีการปรับปรุงระบบการตัดสินใจและบริหารงานของภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน ขยายโอกาสให้ประชาชนรับรู้ข่าวสาร และการขจัดการทุจริต ประพฤติมิชอบต่างๆ ทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน โดยมีหลักการบริหารพื้นฐานอยู่ 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งจะต้องดำเนินการทั้งระดับประเทศ ภาครัฐ และองค์กรต่างๆ ด้วยการสร้างกลยุทธ์ระยะเฉพาะหน้า ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อสนับสนุนให้ธรรมาภิบาลมีความยั่งยืน ในการปฏิรูป 3 ส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนโดยมีมาตรการที่จะเร่งรัดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2542 : 51 - 207)

แนวคิดธรรมาภิบาลนี้ได้รับการขานรับจากนักวิชาการ นักธุรกิจ นักบริหาร ปัญญาชน สื่อมวลชน และกลุ่มองค์กรต่าง ๆ (พรอัมรินทร์ พรหมเกิด 2543 : 27) และเรียกร้องให้รัฐบาลสร้างหลักธรรมาภิบาลแห่งชาติขึ้น (ชัยสิทธิ์ เฉลิมประเสริฐ ม.ป.ป : 117) รัฐบาลขณะนั้นเห็นความจำเป็นที่ประเทศจะต้องมีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ สามารถรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างทันการ จึงได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีขึ้นในระบบต่างๆ ของประเทศทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน (สำนักงาน ก.พ. 2542 :7 - 8)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 เห็นความสำคัญของหลักการดังกล่าวจึงมีนโยบายเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลในหน่วยงานทุกระดับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความเข้าใจ เกิดความตระหนัก และปรับปรุงระบบงานของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการและปฏิรูปการศึกษา ส่วนการศึกษากิจการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จากการติดตามการดำเนินงานมาโดยตลอด ทั้งโรงเรียนใน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ยังไม่พบว่ามีการศึกษาวิจัยผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาไว้แต่อย่างใด โดยเฉพาะด้านการบริหาร ดังนั้นจึงไม่มีข้อมูลที่จะทำให้ทราบได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนได้บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมากน้อยเพียงใด ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 15 โรงเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางพัฒนาในการบริหารให้มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่มี

ประสบการณ์ทำงานด้านการบริหารสถานศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน อำเภอทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี 3 เขต ครึ่งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาตามกรอบแนวคิด จากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ดังนี้

1. หลักนิติธรรม
2. หลักคุณธรรม
3. หลักความโปร่งใส
4. หลักความรับผิดชอบ
5. หลักการมีส่วนร่วม
6. หลักความคุ้มค่า

การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน อำเภอทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูในกลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 15 โรงเรียน รวม 143 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในกลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 15 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ข้าราชการครู จำนวน 45 คน แบ่งเป็น ผู้บริหาร จำนวน 16 คน ครูผู้สอนจำนวน 29 คน โดยใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการบริหารงานตามหลัก ธรรมชาติของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน อำเภอทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา อุดรธานี เขต 3 ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการบริหารงานตามหลักธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยถามตามกรอบแนวคิด แบบสอบถามนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบบเป็น 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert, 1961) มีทั้งหมด 50 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี อุดรธานี ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 15 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์แจ้งผู้เกี่ยวข้องตามแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้านำหนังสือและแบบสอบถามแจกกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเอง โดยดำเนินการระหว่างวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2563 ถึง 30 มีนาคม 2563

การวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. รวบรวมแบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 45 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด
 2. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ จำนวน 45 ฉบับ ปรากฏว่าเป็นฉบับสมบูรณ์คิดเป็น 30 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถาม ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ น้ำหนัก ดังนี้

การปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด	5	คะแนน
การปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก	4	คะแนน
การปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง	3	คะแนน
การปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย	2	คะแนน
การปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด	1	คะแนน

4. วิเคราะห์แบบสอบถามโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 – 5.00	การปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
3.50 – 4.49	การปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
2.50 – 3.49	การปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
1.50 – 2.49	การปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
1.00 – 1.49	การปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพแบบสอบถาม

1.1 วิเคราะห์หาค่าจำแนกแบบสอบถามเป็นรายข้อโดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อรวมรายด้าน (Item-total Correlation) ตามวิธีของเพียร์สัน (Pearson)

1.2 วิเคราะห์ความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน อำเภอทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักคุณธรรมและหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม

2. การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 รายด้าน

2.1 ด้านหลักนิติธรรม การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูง 3 อันดับแรก คือ ยึดถือหลักปฏิบัติตามแนวทางของกฎหมายอย่างถูกต้องและรัดกุม การพิจารณาเรื่องใดๆ ให้ความสำคัญต่อครูและบุคลากรอย่างเท่าเทียมกันและทั่วถึงโดยไม่เลือกปฏิบัติ สนับสนุนส่งเสริมและยกย่องชมเชยบุคลากรที่ปฏิบัติตนตามกฎ ระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรถือปฏิบัติตามกฎระเบียบ ของทางราชการ

2.2 ด้านหลักคุณธรรม การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูง 3 อันดับแรก คือ ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตตรงไปตรงมา เป็นผู้มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเอื้อเฟื้อและมีน้ำใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและบุคคลทั่วไป พร้อมทั้งจะบริการงานทั่วไปโดยที่ไม่เลือกปฏิบัติ

2.3 ด้านหลักความโปร่งใส การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูง 3 อันดับแรก คือ จัดให้มีกลไกตรวจสอบผลการดำเนินงานในทุกขั้นตอน มีการสื่อสารให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้และเข้าใจนโยบาย เป้าหมายและทิศทางการดำเนินงานตรงกับสิ่งที่คาดหวังโดยการแจ้งให้ทราบถึงแผนงาน/โครงการ

ระเบียบ หลักเกณฑ์ สวัสดิการและสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่พึงจะได้รับอย่างทั่วถึง ปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศให้มีความถูกต้องเป็นปัจจุบันและตรงความเป็นจริงและจัดให้มีการรายงานผลการรับ-จ่ายเงินและจัดทำรายงานผลการจัดการศึกษาประจำปีเสนอต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน

2.4 ด้านหลักความรับผิดชอบ การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูง

3 อันดับแรก คือ ยอมรับผลที่เกิดจากการตัดสินใจและการกระทำ ทั้งผลดีและผลเสียและสามารถอธิบายเหตุผลในการกระทำนั้นได้ จัดโครงสร้างองค์การบริหารงานระบุมารกิจและวัตถุประสงค์ชัดเจน ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องตามรายงานผลการตรวจสอบและผลการประเมินจากฝ่ายตรวจสอบอย่างจริงจัง

2.5 ด้านหลักการมีส่วนร่วม การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูง 3 อันดับแรก คือ ส่งเสริมการทำงานในรูปของคณะกรรมการ เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในปัญหาสำคัญๆ และร่วมประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานปรับปรุงและพัฒนา

2.6 ด้านหลักความคุ้มค่า การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูง 3 อันดับแรก คือ ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้สามารถพัฒนาตนเองและพัฒนางานต่อเนื่อง ท่านส่งเสริมสนับสนุนให้นำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่หรือดัดแปลงให้เกิดผลผลิตใหม่ ระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษา เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ เป็นต้น

อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน อำเภอทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักความคุ้มค่า และด้านที่มีอันดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักนิติธรรมและ หลักการมีส่วนร่วม ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จได้นั้น ไม่มีทฤษฎีและหลักการใดที่เหมาะสมที่สุด ที่สามารถนำมาใช้บริหารได้กับทุกโรงเรียน แต่ถ้าโรงเรียนนั้นมีผู้บริหารที่เป็นมืออาชีพ ใช้หลักธรรมาภิบาลใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญในการนำเทคนิค ทฤษฎีและหลักการต่างๆที่หลากหลายมาบูรณาการ เพื่อปรับใช้กับการบริหารจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์ สถานที่ ระยะเวลา และปัจจัยแวดล้อม จึงจะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพในที่สุด สอดคล้องกับ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย พบว่าการสร้างระบบส่งเสริมธรรมาภิบาลและความสุจริตในการบริหารบ้านเมือง

เป็นหัวใจสำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ จึงสมควรให้องค์กรต่างๆในภาคประชาชนรวมตัวกันเป็น
สภาสุจริตแห่งชาติ (National Integrity Council)

พิจารณารายด้าน ปรากฏผล ดังนี้

1. ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะข้อที่ปฏิบัติมากที่สุดคือยึดถือหลักปฏิบัติตามแนวทาง
กฎหมายอย่างถูกต้องและรัดกุมที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลนั้นต้องการความถูกต้อง
ตามกอบของกฎหมายไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ลำเอียง มีการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมกับบุคลากรโดยเท่า
เทียมกันทุกคนในสังคมอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายเดียวกัน

2. หลักคุณธรรม อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะข้อที่ปฏิบัติมากที่สุดคือปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์
สุจริตตรงไปตรงมา ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ สอดคล้อง
กับ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างผู้นำทาง
จริยธรรม (Ethical Leadership) โดยได้จัดประชุมโต๊ะกลมผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์
เกี่ยวกับกลยุทธ์ส่งเสริมจริยธรรม ป้องกันการทุจริต ซึ่งผลการประชุมสรุปประเด็นที่น่าสนใจ แนวทางการ
ดำเนินการ ควรส่งเสริมให้มีค่านิยมใหม่ เมื่อเห็นอะไรผิดอะไรไม่ดีต้องเปิดเผยออกมา โดยจะต้องลงมือร่วมกัน
ดูแลส่วนรวม ที่ผ่านมามีการศึกษาวินิจฉัยปัญหาฉ้อราษฎร์บังหลวง ต่อไปนี้จะเป็นการลงมือปฏิบัติเป็นรูปธรรมมาก
ยิ่งขึ้น

3. หลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะข้อที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ จัดให้มีกลไกตรวจสอบผลการ
ดำเนินงานในทุกขั้นตอน เป็นเช่นนี้อาจเพราะ การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลนั้น ต้องดำเนินงานต่างๆทุก
ขั้นตอน ทุกคนสามารถที่จะตรวจสอบได้ และผู้บริหารสามารถชี้แจงด้วยเหตุผล จึงจะทำงานให้ประสบ
ความสำเร็จ สอดคล้องกับ บุซบง ชัยเจริญวัฒน์และบุญมี ลี (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ตัวชี้วัด
ธรรมาภิบาล พบว่า สังคมเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้ธรรมาภิบาลมีความเข้มแข็งและยั่งยืน ซึ่งสังคมที่คาดหวัง
ควรเป็นสังคมที่สามารถเข้าถึงข่าวสาร ที่ถูกต้อง ทันการณ์และครบถ้วนสมบูรณ์ มีความโปร่งใส ต้องสร้างกลไก
ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ มีสื่อที่เป็นอิสระและต้องสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

4. หลักความรับผิดชอบต่อ อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะข้อที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ ยอมรับผลที่เกิดจากการตัดสินใจ
และการกระทำทั้งผลดีและผลเสียและสามารถอธิบายเหตุผลในการกระทำนั้นได้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการ
บริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลนั้น จะเกิดความผิดพลาดมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความเอาใจใส่ติดตามของ
ผู้บริหารเป็นหลักสำคัญ

5. หลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะข้อที่ปฏิบัติมากคือ ส่งเสริมการทำงานในรูปแบบของ คณะกรรมการ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารงานที่ใช้หลักธรรมาภิบาลนั้นต้องให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งการทำงานจะต้องออกมาในรูปแบบขอคณะกรรมการจึงจะทำให้เกิดความรอบคอบและเกิดความภูมิใจร่วมกันเมื่องานสำเร็จ สอดคล้องกับ รอง ปัญสงกา (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดอุดรธานี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากในด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักคุณธรรมและด้านหลักความโปร่งใส

6. หลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะข้อที่ปฏิบัติมากคือ ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาบุคลากรให้สามารถพัฒนาตนเองและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลนั้น ในการทำงานเราต้องมีเป้าหมายอันเดียวกันแต่วิธีการที่จะดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้นมีวิธีการดำเนินงานที่หลากหลายแต่เราต้องเลือกวิธีที่ประหยัดและคุ้มค่าที่สุด สอดคล้องกับ สุวรรณ ทองคำ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายหลัก ส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากทุกหลัก ผู้บริหารโรงเรียนเกือบทุกคุณลักษณะและสถานภาพส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก ยกเว้นผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมากที่สุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการศึกษาไปใช้

ผลการศึกษาค้นคว้าให้ข้อเสนอแนะทั่วไปดังนี้

1. ควรสนับสนุนส่งเสริมและยกย่องชมเชยบุคลากรที่ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด
2. ควรเป็นผู้อดทนอดกลั้นและมีอารมณ์หนักแน่นมั่นคงและเป็นผู้ที่มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเอื้อเฟื้อและมีน้ำใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและคนทั่วไป
3. ควรจัดให้มีกลไกตรวจสอบผลการดำเนินงานในทุกขั้นตอนและปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศให้มีความถูกต้องเป็นปัจจุบันและตรงความเป็นจริง

4. ควรดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องตามรายงานผลการตรวจสอบและผลการประเมินจากฝ่ายตรวจสอบอย่างจริงจัง

5. ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานปรับปรุงและพัฒนา

6. ควรการประเมินผลการใช้ทรัพยากรเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

2. ควรมีการศึกษาปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

เอกสารอ้างอิง

ชัยสิทธิ์ เถлимมีประเสริฐ. *การบริหารจัดการภาครัฐและภาคเอกชนที่ดี (Good Public and Private Governance)*. ม.ป.ท.,ม.ป.ป. 109-144

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2542). *การสร้างธรรมาภิบาล (Good governance) ในสังคมไทย*. เอกสารวิจัยส่วนบุคคลชมเชย ในฐานะนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 41 ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2541-2542 กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี. (2544). *ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล* รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. (2543). *ธรรมนุญกับการปฏิรูปสังคมและการเมือง*. รัฐสภาสาร. 48(3): มีนาคม 2543.

รอง ปัญสังกา. (2548). *พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุดรธานี*.

สุวรรณ ทองคำ. (2545). *สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี*. วิทยานิพนธ์ ค.บ. สิงห์บุรี.

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก
ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2
School administration according to goodgovernance principles
of small school administrator a in the suwankhuha
educational quality development network center

ต่อม แก้วกันหา¹

¹มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี

โทร.082-8592824 E-mail: Keawkanha4@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา เปรียบเทียบและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 4 แห่ง ผู้ให้ข้อมูล คือ ข้าราชการครูและผู้บริหาร จำนวน 35 คน เลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 การเก็บรวบรวมข้อมูลเก็บด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา โดยใช้สถิติ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ F-test

ผลการวิจัย พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก การปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก มีดังนี้ควรมีการจัดสรรงบประมาณด้วยความเป็นธรรม ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ข้อบัญญัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประชาชนให้ทราบอย่างทั่วถึงควรมีการนำความคิดเห็นที่เสนอโดยประชาชน ประชาคมไปบรรจุในแผนและจัดทำเป็นข้อบัญญัติเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา รวมทั้งมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาให้มากที่สุด ผู้บริหารควรจัดให้บริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล, การบริหารงาน, ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1

ABSTRACTS

This research is for educational purposes compare and make recommendations about the administration according to the principles of good governance of the school administrators in the Educational Quality Development Network Center SuwanKuha 1, NongBua Lam Phu Primary Educational Service Area Office 2. The population and sample were 4 small schools, 35 administrators and teacher officials choose a specific one. The research tool was a questionnaire with the confidence value of 0.97. Collection of information collected manually Content analysis. By using statistics such as frequency, percentage, mean, standard deviation and F-test.

The research results were found that. School administration according to good governance principles of small school administrators a practice related to administration according to the principles of good governance Overall, each aspect was at a high level. Compare the administration according to the good governance principles of the school administrators. Classified by educational background and overall work experience and individual aspects No different. Suggestions about the administration according to the good governance principles of school administrators for small schools are as follows: The budget should be allocated fairly. There should be dissemination of information and information. Laws and laws relating to the public are thoroughly informed. The opinions proposed by the public should be introduced. The community was included in the plan and made the provisions for concrete implementation. There should be opportunities for the public to participate in the development of the development plan as well as the participation in the development planning as much as possible. Executives should provide efficient and thorough public service.

Keywords: *The good governance of the school administrators*

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นความสำคัญตามหลักการดังกล่าวจึงมีนโยบายเสริมสร้างการบริหารงานตามหลักการของธรรมาภิบาล ในหน่วยงานทุกระดับโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ ก่อให้เกิดความตระหนักและปรับปรุงระบบงานของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังสอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการและการปฏิรูปการศึกษา การบริหารที่ทันต่อเหตุการณ์ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน โดย ชีระ รุญเจริญ (2548, หน้า 91-92) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารการศึกษาว่าการบริหารการศึกษาต้องดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาล จึงจะเป็นการบริหารที่สอดคล้อง กับแนวโน้มของสภาพปัญหาและความต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ นำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรและเป็นหลักประกันความสำเร็จของการบริหารจัดการ

โรงเรียนในฐานะองค์กรของรัฐและเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่เล็กที่สุด แต่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะขับเคลื่อนการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แนวทางหนึ่งที่น่านำมาถือเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินการด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน คือการใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อการบริหาร โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนถือว่าเป็นตัวจักรที่สำคัญ ของการบริหารจัดการศึกษาเป็น ผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว ดังนั้น ภาระหน้าที่อันสำคัญคือ การบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุตามจุดหมาย ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความสามารถ ด้วยความซื่อสัตย์ เป็นธรรม โปร่งใส เป็นแบบอย่างที่ดี จะส่งผลให้ได้รับความศรัทธาน่าเชื่อถือความสามารถ มีทักษะ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงบริหารงาน จากครู นักเรียน ผู้ปกครองและคนในชุมชน ซึ่ง ชีระ รุญเจริญ (2548 หน้า 108 - 109) ได้กล่าวว่าการบริหารงานในโรงเรียนขึ้นอยู่กับผู้บริหาร จะบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต้องมีการบริหารรูปแบบใหม่ จัดหาทรัพยากรทางวิชาการ และข้อมูลสารสนเทศ เน้นการบริหารโดยองค์คณะบุคคล ฟังตนเองมุ่งประโยชน์ ต่อผู้เรียนเป็นหลัก ทั้งต้องทำงานด้วยความรับผิดชอบมีอิสระ มีการประสานร่วมมือกับองค์กร บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษา มีการประเมินตรวจสอบเป็นระยะๆ อย่างโปร่งใส ชาญชัย อาจินสมาจาร (2548, หน้า 2) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียน ในฐานะขององค์กร และระบบขององค์กรก็เหมือนกับคน ที่มีการเปลี่ยนแปลงในรูปคุณลักษณะตามกาลเวลา มีความแตกต่างกัน การจะนำหลักการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพต้องสามารถดัดแปลงการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม โรงเรียนก็เป็นองค์กรหนึ่งที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ผู้ศึกษาเห็นว่าการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้บริหาร โรงเรียน เป็นหลักการที่สามารถทำให้การบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากลักษณะการบริหารงานดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2 ว่าได้มีการนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานมากน้อยเพียงใด และเพื่อจะได้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาพัฒนา ส่งเสริมการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2 ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนผู้รับบริการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

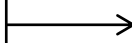
1. ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2
2. เปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน
3. ศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภูเขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภูเขต 2 ผู้วิจัยใช้หลักการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานคณะกรรมการการพลเรือน(ก.พ.) พ.ศ. 2546

ตัวแปรอิสระ

สถานภาพ - วุฒิกการศึกษา - ต่ำกว่าปริญญาตรี - สูงกว่าปริญญาตรี 2. ประสบการณ์การทำงาน - น้อยกว่า 10 ปี - 10-20 ปี - มากกว่า 20 ปี

ตัวแปรตาม

การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหาสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2 1. ด้านหลักนิติธรรม 2. ด้านหลักคุณธรรม 3. ด้านหลักความโปร่งใส 4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม 5. ด้านหลักความรับผิดชอบ 6. ด้านหลักความคุ้มค่า

การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูและผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 35 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูและผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำนวน 35 คน โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 มีลักษณะรายการและแบบมาตราส่วนระดับคุณภาพ (Rating Scale) 5 ระดับ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของลิเคอร์ท (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด. 2552, หน้า 96) คือ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แบ่งเป็น 6 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย

1. ด้านหลักนิติธรรม	จำนวน 6 ข้อ
2. ด้านหลักคุณธรรม	จำนวน 4 ข้อ
3. ด้านหลักความโปร่ง	จำนวน 5 ข้อ
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	จำนวน 6 ข้อ
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	จำนวน 4 ข้อ
6. ด้านหลักคัมค่า	จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบคำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นปัญหาข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือรับรองจากภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชธานีถึงผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามไปยังผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

2. นำแบบสอบถามที่ใช้ศึกษาพร้อมหนังสือไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดและบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้วิธีแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติของผู้บริหารโดยใช้สถิติค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการแปรผลค่าเฉลี่ยที่ใช้ ในแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) การแปรผล 5 ระดับ (บุญชมศรีสะอาด, 2552, 96)

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความ

คิดเห็นเพิ่มเติมใน 6 ด้านเป็นการบรรยายหลังจากเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้ครบแล้วผู้วิจัย ได้ดำเนินการ ดังนี้คือ

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดจำนวน 35 ฉบับ
2. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์ไว้ดังนี้

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาก	ให้ 4 คะแนน
การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลน้อย	ให้ 2 คะแนน
การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

3. นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 - 5.00	ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมากที่สุด
3.50 - 4.49	ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาก
2.50 - 3.49	ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลปานกลาง
1.50 - 2.49	ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลน้อย
1.00 - 1.49	ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยโดยใช้

ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค

2. สถิติพื้นฐาน

ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ F-test (One-way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ข้าราชการครูผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน เห็นว่ามีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

2. ความคิดเห็นของข้าราชการครูและผู้บริหาร เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ที่มีตามวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน เห็นว่าได้มีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ($p > .05$) และความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จากประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมและรายด้าน พบว่าผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน เห็นว่าได้มีการปฏิบัติโดยรวมและทุกด้านไม่แตกต่างกัน ($p > .05$)

3. ข้อเสนอแนะของข้าราชการครูและผู้บริหาร เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ได้เสนอแนะไว้ และนำมาสรุป ปรากฏผลดังนี้

ต้องการมีการจัดสรรงบประมาณด้วยความเป็นธรรม ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ข้อบัญญัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประชาชนให้ทราบอย่างทั่วถึง ควรมีการนำความคิดเห็นที่เสนอโดยประชาชน ประชาคมไปบรรจุในแผนและจัดทำเป็นข้อบัญญัติเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ควรมีการควบคุมการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัดและด้วยความคุ้มค่า ควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนารวมทั้งมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาให้มากที่สุด ผู้บริหารควรจัดให้บริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง ควรมีการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ ตามลำดับความสำคัญและความจำเป็นก่อน-หลัง

อภิปรายผล

จากการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรองค์การบริหาร

1. ข้าราชการครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ได้เห็นว่าการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมรายด้านทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชาติ โชติชัชวาลกุล (2550) ซึ่งได้ ศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบล: กรณีศึกษาเขตอำเภอ หนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยพบว่า พนักงานส่วนตำบล และ นักการเมืองท้องถิ่นมีระดับความคิดเห็นในการใช้หลักธรรมาภิบาลตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก และยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชิน เรืองบุญส่ง (2551) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า ระดับการปฏิบัติงานของ ผู้บริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. เปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำแนกตาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

2.1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหาร เป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องยึดถือปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 อีกทั้งผู้บริหารและครูในโรงเรียนทั้งที่มีวุฒิมัธยมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ต่างรับรู้และยอมรับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลจากการฝึกอบรม การเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือการศึกษาต่อที่ได้ ดำเนินการอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดุจหทัย ครุฑเดชะ (2550) ที่ได้ทำการวิจัย เกี่ยวกับการศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการที่ดีตาม หลักธรรมาภิบาล : ศึกษา กรณีองค์การบริหารส่วน ตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่าเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหาร จัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ พบว่าประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการที่ดี ตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน สำหรับประชาชน ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

2.2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2 ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันต่างให้ความสำคัญในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาให้ตีมีประสิทธิภาพทำให้การปฏิบัติงานในสถานศึกษาสำเร็จตามเป้าหมายและลุล่วงด้วยดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรา นิยะดิษฐกุล (2547) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับคุณสมบัติที่เหมาะสมของผู้บริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของข้าราชการและลูกจ้างสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการ และลูกจ้างสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจมีความคิดเห็นต่อคุณสมบัติที่เหมาะสมของผู้บริหารตามหลักธรรมาภิบาลจำแนกตามเพศชายและเพศหญิง จำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด จำแนกตามสถานภาพการทำงานและจำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับ ดูแล รัฐวิสาหกิจและกิจการที่รัฐบาลเข้าไป ถือหุ้น จึงจำเป็นต้องปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ จึงทำให้ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2 ควรมีการจัดสรรงบประมาณด้วยความเป็นธรรม ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ข้อบัญญัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประชาชนให้ทราบอย่างทั่วถึง ควรมีการนำความคิดเห็นที่เสนอโดยประชาชน ประชาคมไปบรรจุในแผนและจัดทำเป็นข้อบัญญัติเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนารวมทั้งมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาให้มากที่สุดผู้บริหารควรจัดให้บริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการควบคุมการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัดและด้วยความคุ้มค่า
2. ควรมีการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ ตามลำดับความสำคัญและความจำเป็นก่อน-หลัง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในรูปแบบของการประเมินผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล

2. ศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มประชากรอื่น ๆ เช่น ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

3. ศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสุวรรณคูหา 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

เอกสารอ้างอิง

ชาญชัย อาจันสมอาจาร. (2548). *สู่ทิศทางใหม่การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ. : ก้าวใหม่.

ดุจหทัย ครุฑเดชะ. (2550). *ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิอำเภอมะนัง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงาน ท้องถิ่น, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ธีระ รุญเจริญ.(2548). *สู่ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ*. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.

บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2552). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ : 5. กทม. : ประสานการ พิมพ์.

ภัทรา นิยะถิรกุล. (2547). *คุณสมบัติที่เหมาะสมของผู้บริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของข้าราชการและลูกจ้างสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ*. ปัญหาพิเศษ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุชิน เรืองบุญส่ง. (2551). *การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2*.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2551). *พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551*. กรุงเทพฯ : โกลบอลอินเตอร์คอมมิวนิเคชั่น.

อภิชาติ โชติชัชวาลย์กุล. (2550). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาเขตอำเภอนองหว้าไชย จังหวัดสุพรรณบุรี*.การศึกษาอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนหัวหาดวิทยาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

The satisfaction of the student parents towards the education management
of hua-had wittaya school under the office of nong khai primary educational
service area 1

วรรณชยา เหล่าตระกูล¹

¹มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี

โทร. 091-3734180 E-mail: wanthaya@hotmail.co.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนหัวหาดวิทยา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนหัวหาดวิทยา ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนหัวหาดวิทยา จำนวน 123 คน เลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 การเก็บรวบรวมข้อมูลเก็บด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1.) ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษา ของโรงเรียนหัวหาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล 2.) ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษา โดยมีรายชื่อที่มีค่าร้อยละสูงสุดในแต่ละด้าน คือ โรงเรียนควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ โรงเรียนควรจัดให้มีอาคารเรียน อาคารประกอบ และห้องน้ำที่เพียงพอแก่นักเรียน และโรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน, วัด, โรงเรียนและชุมชน

คำสำคัญ: ความพึงพอใจของผู้ปกครอง, การจัดการศึกษา

ABSTRACTS

This research is a survey research. the objectives of this research was to study satisfaction and recommendations of student parents towards education management of the Hua-Had Wittaya School under the NongKhai primary educational service area office 1. The population and sample were the Hua-Had Wittaya School. Informants are students' parents Hua-Had Wittaya School, 123 students, choose a specific one. The research tool was a questionnaire, the confidence value is 0.97. Collection of information collected manually, analysis of content analysis using statistics such as percentage, mean and standard deviation.

The research results were found that 1.) The satisfaction of the student parents towards the education management of Hua-Had Wittaya School under the office of Nong-Khai primary educational service area 1, by overall and each aspect at a high level by sorting the average score descending, including academic administration general management budget management and personnel management. 2.) Suggestions of the student parents on the management of education with the items with the highest percentage value in each area are schools should use technology to develop teaching and learning activities, teachers should provide up-to-date and up-to-date teaching and learning activities, schools should provide students with adequate school buildings, assemblies and toilets and schools should organize activities that build cooperative relationships between homes, temples, schools and communities.

Keywords: *satisfaction of the student parents, the education management*

บทนำ

โรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด การปฏิบัติงานของโรงเรียนนั้นต้องจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทั้งด้านคุณภาพที่พึงประสงค์ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทุกกลุ่มสาระ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสุขภาพอนามัยที่ดี โดยมีปัจจัยในการบริหารที่เป็นตัวสนับสนุนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล 4) ด้านการบริหารทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 28)

โรงเรียนห้วยหาดวิทยา แม้ว่าจะเป็นโรงเรียนที่ได้รับการพัฒนาจนเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี แต่จากการที่ได้ออกเยี่ยมบ้านนักเรียน การเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมประชุม และการดำเนินกิจกรรมสัมพันธ์ชุมชน จึงได้มีโอกาสพบปะพูดคุยกันกับผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการบริหารงานของโรงเรียน คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ผู้ปกครองยังไม่เข้าใจในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ปรับปรุงพุทธศักราช 2560) ทั้งเรื่องการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน ในด้านการบริหารงบประมาณ ปัญหาและอุปสรรคในการบริหาร คือ ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดทำให้การจัดสรรทรัพยากรไม่เพียงพอต่อความต้องการและทำให้ขาดประสิทธิภาพในการบริหารงานเพื่อการจัดการเรียนการสอน ในด้านบริหารงานบุคคล ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ต้องการให้โรงเรียนดูแลและกวดขันเรื่องความประพฤติของนักเรียน แต่มีบางส่วนอยากให้โรงเรียนปกครองนักเรียนโดยใช้หลักจิตวิทยาในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน และในด้านการบริหารทั่วไป ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนและทำกิจกรรมของนักเรียน ต้องการให้โรงเรียนมีกิจกรรมสัมพันธ์กับชุมชนให้มากขึ้น มีการแจ้งข่าวสารระหว่างโรงเรียนถึงผู้ปกครอง ชุมชนอย่างรวดเร็ว และปัญหาที่พบบ่อยในระหว่างปีการศึกษา ผู้ปกครองจะย้ายนักเรียนเข้า และย้ายนักเรียนออก ส่งผลให้จำนวนนักเรียนระหว่างปีการศึกษาและในแต่ละปีการศึกษาไม่คงที่และนักเรียนเรียนไม่ต่อเนื่อง

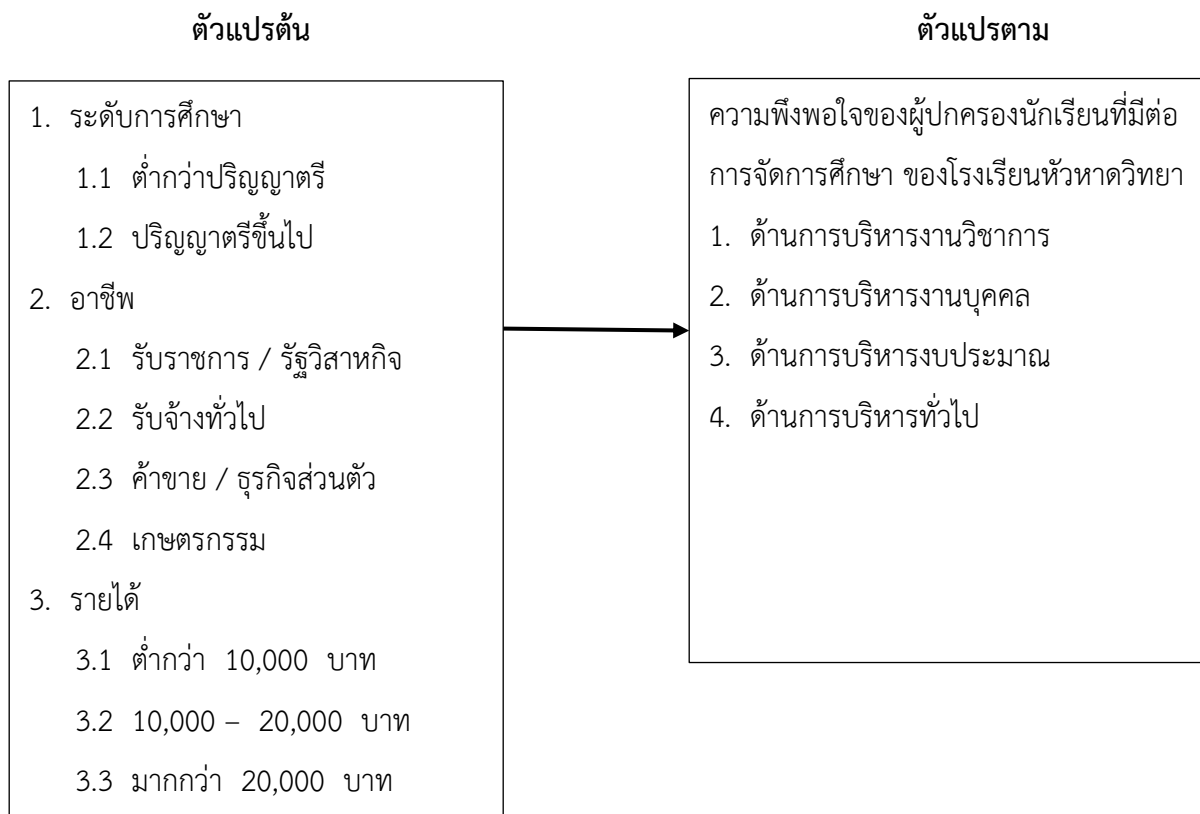
จากปัญหาดังกล่าว จึงต้องการทราบระดับความพึงพอใจและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนห้วยหาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองคาย เขต 1 ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องและเป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนหัวหาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนหัวหาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษา ของโรงเรียนหัวหาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาตามกรอบแนวคิด ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนหัวหาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนหัวหาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 175 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนหัวหาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ปีการศึกษา 2562 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608 อ้างถึงใน รศ.นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์, 2554, หน้า 130) และได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างมาทั้งสิ้นจำนวน 123 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนหัวหาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพ ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนหัวหาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ

ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบบเป็น 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert, 1961) มีทั้งหมด 40 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ความพึงพอใจของผู้ปกครองอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ความพึงพอใจของผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ความพึงพอใจของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ความพึงพอใจของผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ความพึงพอใจของผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน

หัวหาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open end) จำนวน 4 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือรับรองจากภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชธานีถึงผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนหัวหาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามไปยังผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

2. นำแบบสอบถามที่ใช้ศึกษาพร้อมหนังสือไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดและบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์จากแบบสอบถามที่ได้รับคืนแต่ละฉบับ แล้วนำฉบับที่สมบูรณ์มาให้คะแนนตามน้ำหนักของคะแนนแต่ละข้อ แล้วบันทึกลงในคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์หาข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

2. วิเคราะห์แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าความถี่และค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

3. วิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนหัวหาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานนำเสนอในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

การแปลความหมายของคะแนน

4.51 - 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนหัวหาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยใช้วิธีหาค่าความถี่ สรุปลอกมาเป็นคำร้อยละและนำเสนอในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 หาค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมรายด้านหรือโดยรวมทุกด้าน (Item Total Correlation) ตามวิธีของเพียร์สัน (Pearson)

1.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์

2.1 วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนหัวหาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 สถิติที่ใช้ คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2.2 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนหัวหาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ และคำร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 123 คน ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรและมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท

2. ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนห้วยหาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณ และ ด้านการบริหารงานบุคคล

3. เมื่อพิจารณารายด้าน สรุปผลการวิจัย ดังนี้

3.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องความต้องการของท้องถิ่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียน เรียนอย่างมีความสุขจัดกิจกรรมส่งเสริมรักการอ่านของผู้เรียนและข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูให้ความเอาใจใส่ดูแลในด้านการเรียนการสอนแก่นักเรียนด้วยความเสมอภาค

3.2 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนและบุคคลทั่วไป ครูให้ความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ครูมีความสามัคคีและอุทิศเวลาให้กับทางราชการ และข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีจำนวนครูเพียงพอสำหรับจัดการเรียนการสอนและเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง

3.3 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนมีการใช้จ่ายเงินเพื่อพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน โรงเรียนจัดระบบควบคุมดูแลบำรุงรักษาพัสดุและครุภัณฑ์ให้สามารถใช้งานได้เสมอ โรงเรียนวางแผนจัดหาพัสดุและสินทรัพย์ให้เพียงพอกับการจัดการศึกษาและข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานแผนงาน การเงินและพัสดุโดยเฉพาะ

3.4 ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนส่งเสริมให้บุคคลในชุมชนเป็นวิทยากรให้ความรู้

แก่นักเรียน โรงเรียนจัดระบบฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายในโรงเรียน โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อนักเรียนและข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีห้องน้ำ ห้องส้วม เพียงพอและถูกสุขลักษณะ

4 ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนห้วยทาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 เมื่อพิจารณารายด้าน สรุปผลการวิจัย ดังนี้

4.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยร้อยละจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนรองลงมาคือ โรงเรียนควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรและประเมินผลงานของนักเรียน และโรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนการสอนที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

4.2 ด้านการบริหารงานบุคคล เรียงอันดับค่าเฉลี่ยร้อยละจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ รองลงมาคือ ครูควรประพฤติตนที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน และครูควรมีความกระตือรือร้นและตั้งใจที่จะช่วยเหลือนักเรียนเมื่อมีปัญหา

4.3 ด้านการบริหารงบประมาณ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยร้อยละจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนควรจัดให้มีอาคารเรียน อาคารประกอบและห้องน้ำที่เพียงพอแก่นักเรียนรองลงมาคือ โรงเรียนควรมีเครื่องมืออุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนที่เพียงพอและทันสมัย และโรงเรียนควรรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

4.4 ด้านการบริหารทั่วไป เรียงอันดับค่าเฉลี่ยร้อยละจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน, วัด, โรงเรียนและชุมชน รองลงมาคือ โรงเรียนควรจัดบริเวณสนามเด็กเล่นให้มีความปลอดภัยและตรวจสภาพการใช้งานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และโรงเรียนควรจัดสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือนักเรียนและผู้ปกครอง เช่น การจัดหาทุนการศึกษา การทำประกันอุบัติเหตุแก่นักเรียน

อภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนห้วยทาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 อภิปรายผล ดังนี้

1. ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนห้วยทาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะปัจจุบันโรงเรียนห้วยทาดวิทยาได้มีแผนการพัฒนาการจัดการทุกด้าน มีการปรับแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา มี

แผนปฏิบัติการประจำปีทุกปี มีการประกันคุณภาพการศึกษาและการได้รับการประเมินจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก โรงเรียนมีการบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการ ร่วมคิด ร่วมพิจารณาตัดสินใจในการดำเนินการด้านต่างๆ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนมีบุคลากรไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษา ครูขาดทักษะการใช้สื่อ เทคโนโลยี ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนหัวหาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้นักเรียนรู้จักแก้ปัญหาและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข โรงเรียนยังมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับผู้เรียน จนเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไปและหน่วยงานอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธมกร ดุลยปรภรณ์ชัย (2556 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสตรีชัยภูมิ 2 จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนหัวหาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 เป็นการบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล มีกฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลกำหนดไว้เป็นแนวปฏิบัติอย่างชัดเจน ทั้งการอบรมพัฒนาบุคลากร ให้มีความก้าวหน้าอยู่เสมอตามนโยบายพัฒนาบุคลากรและยกระดับครูทั้งระบบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1, 2562)

1.3 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนหัวหาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ได้จัดทำแผนการเงินประจำปีในการใช้เงินให้สอดคล้องกับเป้าหมายแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการต่างๆและรวมถึงกระบวนการติดตามผล ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลการใช้จ่ายเงินในแต่ละปีการศึกษาและผลการดำเนินงานต่างๆ มีการเปิดเผยรายงานให้ผู้ปกครองได้รับทราบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิภูจิวรรณ วิยาภรณ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่

ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนหัวหาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ได้เห็นความสำคัญในหน้าที่ นโยบาย เป้าหมาย จัดทำแผนพัฒนา จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และสถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้หน่วยงานอื่นๆหรือหน่วยงานท้องถิ่น ภายนอกโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายันต์ วิไลวัฒน์ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดคูมอญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก

2. ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนหัวหาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยมีรายชื่อที่มีค่าร้อยละสูงสุดในแต่ละด้าน ดังนี้ โรงเรียนควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ โรงเรียนควรจัดให้มีอาคารเรียน อาคารประกอบ และห้องน้ำที่เพียงพอแก่นักเรียน โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน, วัด, โรงเรียนและชุมชน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ครูให้ความเอาใจใส่ดูแลในด้านการเรียนการสอนแก่นักเรียนด้วยความเสมอภาคดั่งนั้น โรงเรียนควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาหรือเพิ่มเติมเนื้อหาในหลักสูตร โดยการออกแบบการเรียนรู้ ที่ครอบคลุมกับความต้องการและความเหมาะสมตามศักยภาพของนักเรียนทุกคน และโรงเรียนควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน

2. ด้านการบริหารงานบุคคลในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนมีจำนวนครูเพียงพอสำหรับจัดการเรียนการสอนและเอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึงดั่งนั้น โรงเรียนควรรายงานและประสานงานกับกลุ่มบริหารงานบุคคลเพื่อวางแผนอัตรากำลังและครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์

3. ด้านการบริหารงบประมาณในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบแผนงาน การเงิน และพัสดุโดยเฉพาะดั่งนั้น โรงเรียนควรจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบแผนงานการเงินและพัสดุตามโครงสร้างการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย มีคำสั่งโรงเรียนในการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายการเงินและพัสดุ และการมอบหมายงานให้กับ

เจ้าหน้าที่การเงินและเจ้าหน้าที่พัสดุโดยเฉพาะ และ โรงเรียนควรจัดให้มีอาคารเรียน อาคารประกอบ และ หอพักที่เพียงพอแก่นักเรียน

4. ด้านการบริหารทั่วไปในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนมีห้องน้ำ ห้องส้วม เพียงพอและถูกสุขลักษณะ ดังนั้น โรงเรียนควรจัดหาห้องน้ำ ห้องส้วมให้เพียงพอและถูกสุขลักษณะ โดยการของบประมาณ จากงบลงทุน ค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง นอกจากนี้ โรงเรียนจัดทำผ้าป่าโรงเรียนเพื่อสร้างห้องน้ำ ห้องส้วมให้นักเรียน และการพัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน, วัด, โรงเรียนและชุมชน

เอกสารอ้างอิง

ชมกร ดุลยปกรณ์ชัย (2556). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสตรีชัยภูมิ 2 จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย.

นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2557). *นิตยย่อบริหาร*. กรุงเทพฯ : ตีรณสาร.

ศิวธิวรรณ วิทยาภรณ์. (2550). ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สายันต์ วิไลพัฒน์. (2554). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดคูมอญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. ฉะเชิงเทรา : สำนักวิทยการและเทคโนโลยี สารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. (2562). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ2562*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ* สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : ชุมชนมุข สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน กลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน อำเภอทุ่งฝน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

The satisfaction of teachers at thungfon school group under udun thani primary
education service area office 3

สุภามิตร กุลวงค์¹

¹มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี

โทร.093-5178809 E-mail: krusupamit62@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน กลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน อำเภอทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน ผู้ให้ข้อมูล คือ ครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน จำนวน 30 คน เลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95 การเก็บรวบรวมข้อมูลเก็บด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน กลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน อำเภอทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน ด้านความสำเร็จในงาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านการปกครองบังคับบัญชา ด้านการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านเงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูล ด้านความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน และด้านนโยบายการบริหาร โดยมีรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้าน คือ รู้สึกภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายสำเร็จ ผู้บริหารได้ให้ความไว้วางใจมอบหมายงานสำคัญๆ ให้ปฏิบัติ งานที่ปฏิบัติเป็นงานที่ได้ใช้ความรู้ความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่ มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุถึงความสำเร็จของงาน หน่วยงานเปิดโอกาสให้ทุกคนได้พัฒนาตนเอง หน่วยงานมีแผนปฏิบัติงานล่วงหน้าอย่างชัดเจน มีความรู้สึกมั่นใจในตำแหน่งหน้าที่การงานที่กำลังดำรงอยู่ ปฏิบัติกับเพื่อนร่วมงานด้วยความรู้สึกสบายใจ เงินเดือนที่ได้รับเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และได้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมกับเพื่อนร่วมงานอย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

ABSTRACTS

The objective of this research was to study on performance satisfaction of teachers at Thungfon school group under Udon Thani Primary Education Service Area Office 3. The sample was Thungfon school group, and information providers were 30 Thungfon school group teachers specifically chosen. The analysis tools in this study was the questionnaire which had the confidence value of the whole issue was 0.95. Also, the data were gathered by myself, and they were evaluated by content analysis. The statistical results were averages and standard deviation.

The results in this study demonstrate that the overall and in all aspects of teachers' the performance satisfaction at Thungfon school group under Udon Thani Primary Education Service Area Office 3 were at the high levels. For more clarification, the highest average work accomplishment was operational responsibility, followed by success in work, relationship with colleagues, command, respect, characteristics of work performance, salary and supporting benefits, the progress of work, and Management policy, respectively. The issue which had the highest average in each aspect was their proud in their work when they were successful their assignment. Also, their other proud related to others were as follows: supervisor's trust to design important works, appointed jobs utilizing their knowledge and abilities, performed intention in order to do assigned tasks to the job achievement, the agency providing opportunities for everyone in order to develop themselves, the organization having clear action plans, feeling of confidence in the current job position, comfortable feeling with co-workers, salary received suitable for knowledge and ability, and appropriate participation in social events with co-workers.

Keywords: *Performance satisfaction*

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 4 กล่าวว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม สืบสานวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้กันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม

ปัจจัยที่จะทำให้การศึกษาได้รับการพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่กำหนดมีอยู่หลายประการ เช่น คน งบประมาณ และการบริหารจัดการ นอกจากนี้ยังมีหลักสูตร ระบบการบริหารการศึกษาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นผู้พัฒนาการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ที่จะส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโดยตรง ครูจึงต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อทันกับการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างใหม่ของระบบราชการ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการปฏิบัติงาน เพื่อบรรลุเป้าหมายของทางราชการที่กำหนดไว้ ดังนั้นในการปฏิบัติงานที่จะบังเกิดผลดีได้ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความพอใจในงานที่ทำ จึงจะส่งผลให้งานนั้นมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจและไม่พอใจในการทำงาน คือ ปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factors) และปัจจัยค้ำจุน (hygiene Factors) ได้แก่ความสำเร็จในหน้าที่การงาน การยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความก้าวหน้า ความรับผิดชอบ นโยบายและการบริหาร การปกครอง บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เงินเดือน และสภาพแวดล้อม ถ้าหากข้าราชการครูได้รับการตอบสนองตามปัจจัยดังกล่าวข้างต้นนี้แล้ว จะทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การปฏิบัติราชการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนในกลุ่มอำเภอทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ว่าครูมีความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจในเรื่องอะไรบ้าง และเรื่องใดสำคัญกว่ากัน เพื่อนำผลการศึกษานี้ไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย การวางแผนการบริหารการศึกษา บริหารบุคคลเพื่อให้ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย การวางแผนการบริหารการศึกษา บริหารบุคคลเพื่อให้ใช้เป็นแนวทางในการยกระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูให้สูงขึ้น อันจะส่งผลในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

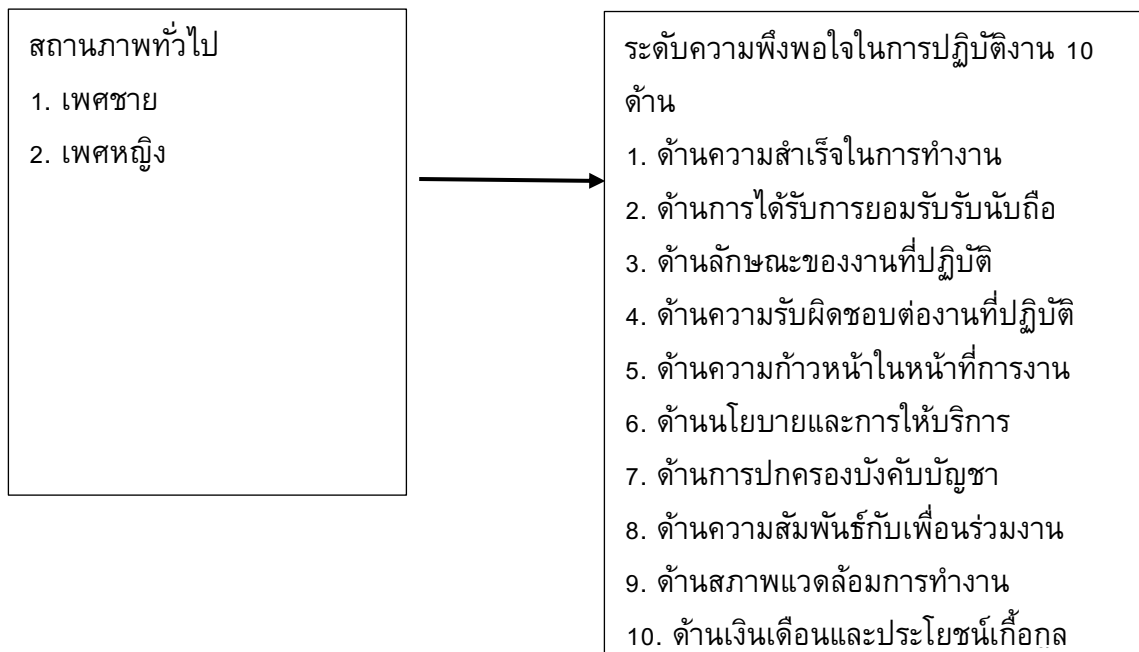
เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน กลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน อำเภอทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน กลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน อำเภอทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาตามกรอบแนวคิด ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน กลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน อำเภอทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูสายปฏิบัติการสอนในกลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 15 โรงเรียน รวม 127 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูสายปฏิบัติการสอนในกลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 15 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งหมด 30 คน โดยใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2562 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สร้างขึ้นเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยถามตามกรอบแนวคิด แบบสอบถามนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบบเป็น 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert, 1961) มีทั้งหมด 50 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้เชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน
2. นำหนังสือและแบบสอบถาม แจกครูผู้สอน
3. ผู้ศึกษาค้นคว้าได้เก็บแบบสอบถามข้อมูลด้วยตนเองตั้งแต่วันที่ 15 กันยายน - 30 ตุลาคม 2562

การวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. รวบรวมแบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 30 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด
2. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ จำนวน 30 ฉบับ ปรากฏว่าเป็นฉบับสมบูรณ์คิดเป็น 30 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถาม ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ น้ำหนัก ดังนี้

การปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด	5	คะแนน
การปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก	4	คะแนน
การปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง	3	คะแนน
การปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย	2	คะแนน
การปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด	1	คะแนน

4. วิเคราะห์แบบสอบถามโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลความหมาย (ัญญุกรณ์ ปิ่นแก้ว, 2556, หน้า 25) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 – 5.00	การปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
3.50 – 4.49	การปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
2.50 – 3.49	การปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
1.50 – 2.49	การปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
1.00 – 1.49	การปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพแบบสอบถาม

1.1 วิเคราะห์หาค่าจำแนกแบบสอบถามเป็นรายข้อโดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อรวมรายด้าน (Item-total Correlation) ตามวิธีของเพียร์สัน (Pearson)

1.2 วิเคราะห์ความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน กลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน อำเภอทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาราย

ด้านพบว่าอยู่ในระดับ มากทุกด้าน เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน ด้านความสำเร็จในงาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านการปกครองบังคับบัญชา ด้านการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านเงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูล ด้านความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน และด้านนโยบายและการบริหาร

2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนกลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน อำเภอทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 รายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านความสำเร็จในงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ท่านรู้สึกภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายสำเร็จ ท่านพอใจในความสำเร็จของงานที่ให้ปฏิบัติ และท่านสามารถปฏิบัติงานปรากฏผลงานที่เด่นชัด

2.2 ด้านการยอมรับนับถือ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารให้ความไว้วางใจมอบหมายงานสำคัญ ๆ ให้ท่านปฏิบัติ ผู้บริหารและเพื่อนครูเห็นความสำเร็จของงาน หรือโครงการที่ท่านปฏิบัติอยู่ และเพื่อร่วมงานให้การสนับสนุนในผลงานที่ท่านได้กระทำจนสำเร็จ

2.3 ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรกคืองานที่ท่านปฏิบัติเป็นงานที่ท่านได้ใช้ความรู้ความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่ งานที่ท่านปฏิบัติเอื้อต่อการสร้างความร่วมมือกับครู และงานที่ท่านปฏิบัติมีขอบเขต และรายละเอียดในการปฏิบัติที่ชัดเจน

2.4 ด้านความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ท่านมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุถึงความสำเร็จของงาน ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ท่านตัดสินใจในการทำงานได้อย่างอิสระ และท่านได้พยายามปรับปรุงแก้ไขวิธีการปฏิบัติงานในความรับผิดชอบ

2.5 ด้านความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรกคือ หน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้ท่านทุกคนได้พัฒนาตนเอง งานที่ท่านปฏิบัติอยู่นั้นทำให้ท่านมีประสบการณ์และความชำนาญในการปฏิบัติเพิ่มขึ้น และท่านได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมประชุมอบรมและสัมมนาเกี่ยวกับงานในหน่วยงานของท่านทุกครั้ง

2.6 ด้านนโยบายและการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ หน่วยงานของท่านมีแผนปฏิบัติงานล่วงหน้าอย่างชัดเจน ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้องตัดสินใจร่วมกันเมื่อเกิดปัญหาสำคัญในหน่วยงาน และท่านได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างเพียงพอเกี่ยวกับแผนงานและนโยบายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่

2.7 ด้านการปกครองบังคับบัญชา โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ท่านที่ความรู้สึกมั่นใจในตำแหน่งหน้าที่การงานที่ท่านกำลังดำรงอยู่ ท่านมีความรู้สึกมั่นใจว่าการปฏิบัติงานในหน้าที่นี้ได้งานเท่าที่ท่านต้องการ และผู้บังคับบัญชาให้ความคุ้มครองและรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานของท่าน

2.8 ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ท่านปฏิบัติกับเพื่อนร่วมงานด้วยความรู้สึกสบายใจ ท่านสามารถปรึกษาเพื่อนร่วมงานเพื่อแก้ปัญหาในการทำงานได้ และบุคลากรในหน่วยงานให้ความร่วมมือสนับสนุนซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี

2.9 ด้านเงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูล โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ เงินเดือนที่ได้รับเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของท่าน เงินเดือนที่ท่านได้รับเหมาะสมกับปริมาณที่ท่านปฏิบัติอยู่ สิทธิประโยชน์และสวัสดิการต่าง ๆ ที่ท่านได้รับมีส่วนส่งเสริมการปฏิบัติงานของท่าน

2.10 ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับ มากทุกข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมกับเพื่อนร่วมงานอย่างเหมาะสม กฎ ระเบียบ และระบบที่ใช้อยู่ช่วยส่งเสริมความสะดวกในการปฏิบัติงาน และสภาพอาคารเรียนช่วยส่งเสริมให้ท่านอยากทำงาน

อภิปรายผล

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน กลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน อำเภอทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการตอบสนองความต้องการส่วนบุคคลตามทฤษฎีของเฮิร์ซเบิร์ก ทำให้บุคคลมีความพอใจในการปฏิบัติงานมาก เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏผลดังนี้

1 ด้านความสำเร็จในงาน ข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือท่านรู้สึกภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายสำเร็จ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ให้ความก้าวหน้าในวิชาชีพ มีกิจกรรมและเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สมคิด กองจันทร์ดี (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเรื่องขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์อำนวยการเครือข่ายร่มภูพาน ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏผลผล ดังนี้ ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์อำนวยการเครือข่ายร่มภูพานโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2 ด้านการยอมรับนับถือ ข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุดคือ ผู้บริหารมีความไว้วางใจมอบหมายงานสำคัญๆ ให้ท่านปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในปัจจุบัน ได้ทำงานเป็นทีม ได้ใกล้ชิดกับเพื่อน

ร่วมงาน และผู้บริหารมากขึ้น มีโอกาสให้คำปรึกษาซึ่งกันและกัน มีการยกย่องชมเชยประกาศเกียรติคุณ และยกย่องชมเชยจากผู้บังคับบัญชา ส่งผลให้เห็นถึงกายอมรับในความสำเร็จของงานนั้นด้วย

3 ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ งานที่ท่านปฏิบัติเป็นงานที่ทำให้ท่านได้ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ข้าราชการครูได้มีโอกาสสอนตรงกับสาขาวิชาที่ตนถนัด และได้ใช้ความรู้ความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่

4 ด้านความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน ข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือท่านมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุถึงความสำเร็จของงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มีการมอบหมายงานและแจกแจงรายละเอียดของงาน จัดทำปฏิทินงานแนวปฏิบัติ รวมถึงการประเมินผลการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจนในการมอบหมาย

5 ด้านความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน ข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ หน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้ทุกคนได้พัฒนาตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เปิดโอกาสให้ทุกคนได้พัฒนาตนเอง โดยการอบรม ศึกษาต่อ ประชุมสัมมนาเกี่ยวกับงานในหน่วยงาน และพัฒนาผลงานเพื่อขอวิทยฐานะ

6 ด้านนโยบายและการบริหาร ข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ หน่วยงานของท่านมีแผนปฏิบัติงานล่วงหน้าอย่างชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนมีแผนปฏิบัติงานล่วงหน้าอย่างชัดเจน เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้องตัดสินใจร่วมกัน เมื่อเกิดปัญหาสำคัญขึ้นในหน่วยงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวดี บัวทัน (2554:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนสุเม็ส้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู โดยรวมรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

7 ด้านการปกครองบังคับบัญชา ข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ ท่านมีความรู้สึกมั่นใจในตำแหน่งหน้าที่การงานที่ท่านกำลังดำรงอยู่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สิ่งจูงใจเกี่ยวกับความรู้สึกมั่นใจในตำแหน่งหน้าที่ราชการที่กำลังดำรงอยู่ ทำให้สามารถทำหน้าที่ได้เต็มศักยภาพ ทำให้สำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

8 ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ ท่านปฏิบัติกับเพื่อนร่วมงานด้วยความรู้สึกสบายใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ข้าราชการครูในกลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ สามารถปรึกษาเพื่อนร่วมงานเพื่อแก้ปัญหาในการ

ทำงานได้ มีวุฒิภาวะทางด้านสังคมที่ดี เข้าใจคน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ เสียสละเพื่อราชการ ช่วยเหลือให้ความร่วมมือสนับสนุนซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี

9 ด้านเงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูล ข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ เงินเดือนที่ได้รับเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของท่าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนทุ่งฝน ตามพระราชบัญญัติครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 หมวด 5 มาตรา 72 และ 73 ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู โดยยึดหลักการปฏิบัติที่เหมาะสม และปฏิบัติราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

10 ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน ข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ ได้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมกับเพื่อนร่วมงานอย่างเหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ข้าราชการครูได้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมกับเพื่อนร่วมงานอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการศึกษาไปใช้

ผลการศึกษาค้นคว้าให้ข้อเสนอแนะทั่วไปดังนี้

โรงเรียนควรมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการเป็นระยะๆ โรงเรียนควรจัดโครงการบำรุงขวัญและกำลังใจให้แก่ครู และมีการยกย่องชมเชยครูผู้สอนที่มีผลงานดีเด่นในแต่ละกิจกรรม โรงเรียนควรศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามโครงการเก่า หรือโครงการใหม่ของครูผู้สอนที่เป็นการพัฒนาสถานศึกษา โรงเรียนควรมอบหมายงานให้ครูผู้สอนตามความสามารถ วุฒิการศึกษา โรงเรียนควรมีเกณฑ์ความสามารถในการเลื่อนขั้นเงินเดือน หรือตำแหน่ง ที่เป็นรูปธรรม ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนและโรงเรียนควรจัดหางบประมาณในการดำเนินการด้านสวัสดิการแก่บุคลากรในโรงเรียนอย่างทั่วถึง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่3) พ.ศ. 2545(และฉบับที่3) พ.ศ.2553 กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ ม.ป.ป.
- ภวดี บัวพัน. (2554). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนสุเมธาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1, รายงานการค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม. อุบลราชธานี มหาวิทยาลัยราชธานี.
- สมคิด กองจันทร์ดี. (2553). ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์อำนวยการเครือข่ายร่มกู่พาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 1.

สุภาพภัคตร์ หาญกล้า. (2553). การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชธานี.

รายงานการค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม. อุบลราชธานี มหาวิทยาลัยราชธานี.

การศึกษาและพัฒนาลายอัตลักษณ์ผ้าทอพื้นถิ่นของคนไทยเชื้อสายภูไท
ชุมชนบ้านค่านางโอก จังหวัดมุกดาหาร

A study and development of pattern weaving identity in native fabrics focused
on the puthai in khamnang-ok village mukdahan province

กิตติกา เทียงธรรม¹

พรวุฒิ คำแก้ว²

รัฐธรรมนุญ อัจจหาญ³

เชษฐธิธา ศรีโยหะ⁴

^{1,2,3,4}วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร เลขที่ 199 หมู่ 10 บ้านบุงอูทัย ตำบลนาสีนวน อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร 49000

โทร. 088-7435447 อีเมล andy6012@gmail.com

บทคัดย่อ

การพัฒนาลายอัตลักษณ์ผ้าฝ้ายทอผ้าพื้นถิ่นของคนไทยเชื้อสายภูไทในจังหวัดมุกดาหาร เป็นการศึกษาองค์ความรู้ และกระบวนการถ่ายทอดความรู้การทอผ้าพื้นเมือง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านค่านางโอก ตำบลโชคชัย อำเภอนิคมน้ำอ้อม จังหวัดมุกดาหาร โดยการเลือกจากกลุ่มชาวบ้านที่ยังคงมีการทอผ้าแบบดั้งเดิม ที่ได้รับการสืบทอดต่อกันมา ของกลุ่มทอผ้าเชื้อสายภูไท (บ้านค่านางโอก) ตำบลโชคชัย อำเภอนิคมน้ำอ้อม จังหวัดมุกดาหาร ได้รวบรวมข้อมูลจากการสังเกต และการสัมภาษณ์ระดับลึก

ผลการวิจัยพบว่า ลายดอกสาเป็นลายที่อยู่คู่กับชุมชนมาอย่างยาวนาน และเป็นลายที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อด้านศาสนา โดยความเชื่อของคนภูไทเชื่อว่าจะทำให้อยู่เย็นเป็นสุข จึงได้เลือกลายดอกสา เป็นลายอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านค่านางโอก การออกแบบ โดยการแกะแบบ จากลายผ้าชินโบราณ ที่ได้รับตกทอดจากบรรพบุรุษ ซึ่งต้องมีดมหี่จำนวน 45 ลำ และพัฒนาขึ้นเป็น 49 ลำเพื่อให้ลายมีความสมบูรณ์และสวยงามมากยิ่งขึ้น ส่วนการศึกษาภูมิปัญญาและการถ่ายทอด พบว่า ชาวบ้านทอผ้าไว้เพื่อจำหน่าย และสวมใส่ในเทศกาลสำคัญ ที่มีการทอผ้า แบบดั้งเดิม คือ การทอขัด การทอผ้ามัดหมี่ ลวดลายบนผืนผ้า แบ่งได้ เป็น 2 กลุ่มคือ ลวดลายเรขาคณิต และ ลวดลายจากธรรมชาติ การใช้สี เช่น สีน้ำเงิน สีเหลือง สีเทา สีส้ม เป็นต้น กระบวนการถ่ายทอดความรู้ในการทอ โดยวิธีเรียนรู้จากการเลียนแบบ การสาธิตให้ดู แล้วลงมือปฏิบัติจริง

คำสำคัญ: ผ้าฝ้าย ทอผ้า ผ้าพื้นเมือง ภูไท มุกดาหาร

ABSTRACTS

Development of indigenous cotton weaving patterns of Phu Thai people in Mukdahan It is the study of knowledge and the process of transferring local weaving knowledge The sample used for this research was Ban Kham Nang Ok local weaving group, Chokchai Sub-district, Nikhomkham Soi Mukdahan by choosing from a group of villagers who still have traditional weaving. That have been inherited from each other Of the Phu Thai weaving group (Ban Kham Nang Ook) Chokchai Sub-District Nikhomkham Soi Mukdahan Has gathered information from observation and in-depth interviews The research results were found that Dok Sa pattern is a pattern that has been with the community for a long time. And is a pattern associated with religious beliefs in which the beliefs of the Phu Thai people believe that it will make them stay cool Therefore chose a Dok Sa pattern It is the identity pattern of Ban Kham Nang Oak community, designed by carving in traditional sarong pattern. Inherited from ancestors Which had to tie 45 ships and developed into 49 to make the pattern more complete and beautiful as for the study of wisdom and transmission, it was found that the villagers weave cloth for sale. And wear it at an important festival The traditional weaving is weaving, polishing, weaving of mudmee. The patterns on the fabric can be divided into 2 groups: geometric patterns and natural patterns, using colors such as blue, yellow, gray, orange, etc. By means of learning from imitation Demonstration to see Then take action

Keywords: *Cotton weaving Phu-Thai local cloth Mukdahan*

บทนำ

ผ้าทอมือเกิดจากภูมิปัญญาและองค์ความรู้ของคนไทยที่เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกรสรร ปรุงแต่ง พัฒนาและถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหา และ พัฒนาวถีชีวิตของคนไทยให้สมดุลกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย มีลักษณะเป็นองค์รวม ของภูมิปัญญาหลายด้าน เช่น เกษตรกรรม อุตสาหกรรมหัตถกรรมปรัชญา ศาสนา และประเพณีของ ไทย ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้จากการทอผ้า นั้นเกิดขึ้นมาจากครั้งบรรพบุรุษ ที่ยังคงรักษาวิถีชีวิตดั้งเดิม ได้อนุรักษ์วัฒนธรรมที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้ยังคงดำรงอยู่ เพื่อแสดงความเป็นชาติ เอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่ไม่มีชาติไหนเหมือน ถ้าเรื่องของการทอผ้าพื้นเมืองของไทยนั้นมีความวิจิตร งดงามทั้งลึกลับ และลวดลาย โดยเฉพาะขั้นตอนวิธีการทอที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น แต่ละถิ่นฐานก็จะมี ความสวยงามต่างกันขึ้นอยู่กับบริบทของสังคมนั้น ๆ ผ้าทอพื้นเมืองกลุ่มคนไทยเชื้อสายญไทเป็นกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่มี วิธีการดำรงชีวิตในการ สืบสานขั้นตอนวิธีการทอดั้งเดิมมาช้านาน มีความโดดเด่น มีเอกลักษณ์เฉพาะ ในเรื่องการทอ การย้อม การใช้สีและลวดลายบนผ้าทอ การทอผ้าของคนในชุมชนยังสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน กลุ่มคนไทยเชื้อสายญไทนี้ เดิมบรรพบุรุษอพยพอยู่ในประเทศไทยช่วงสงครามไทย - ลาว ตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรีถึงสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์โดยกลุ่มชาวญไทที่ถูกนำเข้ามาใน ประเทศไทยมีวิถีการดำรงชีวิตแบบดั้งเดิม โดยการใช้องค์ความรู้ภูมิปัญญา ขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ ได้รับการสืบทอดต่อกันมาในการดำรงชีวิต ผู้วิจัยจึงมีความสนใจอย่างยิ่งที่จะศึกษาลายอัตลักษณ์ผ้าทอพื้นถิ่นของคนไทยเชื้อสายเชื้อสายญไทที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านค่านางโอกและมีการทอผ้าพื้นเมืองแบบดั้งเดิมที่ได้รับการสืบทอดมาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ ในการศึกษาเรื่องของภูมิปัญญาการทอผ้าครั้งนี้ทำให้เรียนรู้ เข้าใจถึงวิถีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยง หรือเป็นปัจจัยที่อยู่เบื้องหลังของการ เรียนรู้การถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาการทอผ้าของคนในชุมชน อีกทั้งยังเก็บเป็นหลักฐานข้อมูลช่วยกันอนุรักษ์ไว้ให้อยู่คู่กับสังคมไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและพัฒนาลายอัตลักษณ์ของผ้าทอพื้นถิ่นของคนไทยเชื้อสายเชื้อสายญไทในชุมชนบ้านค่านางโอก อำเภอ尼คมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร
2. เพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้การทอผ้าพื้นเมืองของคนไทยเชื้อสายญไทใน บ้านค่านางโอก อำเภอ尼คมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร

ความสำคัญของการวิจัย

- 1) ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการศึกษา และใช้พัฒนาหลักสูตร ท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) เยาวชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง เห็นคุณค่าช่วยกันสืบสานอนุรักษ์ตระหนักถึงภูมิปัญญาการทอผ้าพื้นเมืองในท้องถิ่นที่กำลังจะสูญหายไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาภูมิปัญญาในการทอผ้าพื้นเมืองของคนไทยเชื้อสายญไท บ้านคำนาโอก อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร
2. จัดการองค์ความรู้ในการทอผ้าลายอัตลักษณ์
3. สร้างกระบวนการถ่ายทอดความรู้การทอผ้าพื้นเมือง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทอผ้า บ้านคำนางโอก อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 30 คนจำนวนผ้าทอ 20 ผืน ในจังหวัดมุกดาหาร โดยการเลือกจากกลุ่มชาวบ้านที่ยังคงมีการทอผ้าแบบดั้งเดิม ที่ได้รับการสืบทอดต่อกันมา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์โดยใช้แนวคำถาม (Guide line) เป็นคำถาม แบบปลายเปิดที่ครอบคลุมและอยู่บนพื้นฐานประเด็นปัญหาการวิจัย การถ่ายภาพและการบันทึกข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์การถ่ายภาพ และการบันทึกข้อมูลเป็นวิธีการศึกษา ซึ่งวิธีนี้เป็นวิธีการที่มีคุณภาพเหมาะสมสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เชิงคุณภาพ เพราะผู้วิจัยสามารถซักถามและหารายละเอียดของประเด็นปัญหาได้อย่างชัดเจน และตรงประเด็น การสัมภาษณ์เป็นการซักถามพูดคุยแบบตัวต่อตัว ซึ่งผู้วิจัยสามารถดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองได้โดยผู้วิจัยใช้แนวคำถาม (Guide

line) ที่กำหนดขึ้น เป็นคำถามแบบปลายเปิดที่ครอบคลุมและอยู่บนพื้นฐานประเด็น ปัญหาการวิจัย ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับภูมิปัญญาการทอผ้าของคนในชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน ละเอียดถี่ถ้วน และเป็นข้อมูลจริง

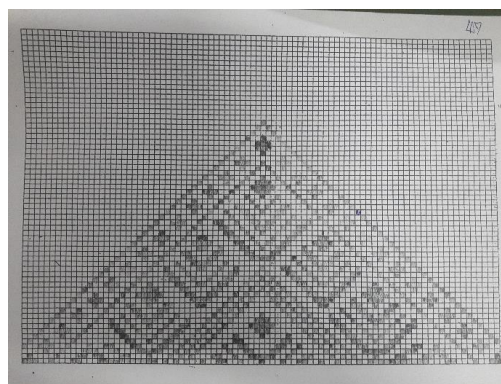
จรรยาบรรณในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการบนหลักการรักษาสีทิมมนุษย์ชน ของผู้ให้ข้อมูล เป็นสำคัญ ด้วยการป้องกันสิ่งที่คาดว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัย จึงยึดแนวทางการปฏิบัติ คือ การสัมภาษณ์ทุกครั้ง ผู้วิจัยสร้างความไว้วางใจ โดยการแนะนำตนเอง อธิบายวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ให้ผู้ให้ข้อมูลด้วยความเต็มใจในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยขออนุญาตในการบันทึกเสียง และจดบันทึก โดยอธิบายให้ผู้ให้ข้อมูลทราบว่าข้อมูลที่ได้ทั้งหมดถือเป็นความลับให้ดีที่สุด ระหว่างสัมภาษณ์ถ้าผู้ให้ข้อมูลขอยุติหรือไม่ยินยอมสัมภาษณ์สามารถกระทำได้

จากการอธิบายและคัดเลือกจากผ้าลายตัวอย่างต่างๆ ที่อยู่ในชุมชน ชุมชนมีความเห็นร่วมกันว่า ลายดอกสา เป็นลายที่อยู่คู่กับชุมชนมาอย่างยาวนาน และเป็นลายที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อด้านศาสนา โดยความเชื่อของคนภูไทยเชื่อว่าจะทำให้อยู่เย็นเป็นสุข จึงได้เลือกลาย “ดอกสา” เป็นลายอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านค่านางโอก การออกแบบร่าง (Sketch design)

การออกแบบ โดยการแกะแบบจากลายผ้าชิ้นโบราณที่ได้รับตกทอดจากบรรพบุรุษ ซึ่งมีอายุมากที่สุด ในหมู่บ้านค่านางโอก คือ 90 ปี และบรรพบุรุษชาวภูไทย ได้แกะลวดลายออกมาเป็นผ้ามัดหมี่ มีลายที่ชัดเจน สวยงาม โดดเด่น ซึ่งต้องมัดหมี่จำนวน 45 ลำ โดยอาศัยเทคนิคและความชำนาญในการมัดย้อม ทำให้เกิดลวดลายที่สวยงาม ใช้ชื่อทอว่า ลายดอกสา โดยมีลายหลักคือ ลายดอกสา ลายประยุกต์จากรูปทรงต่าง ๆ หรือ เรียกलयประกอบ จำนวน 3 ลายด้วยกัน คือ 1) ลายดอกสา 2) ลายดอกปิ่น 3) ลายดอกจิก

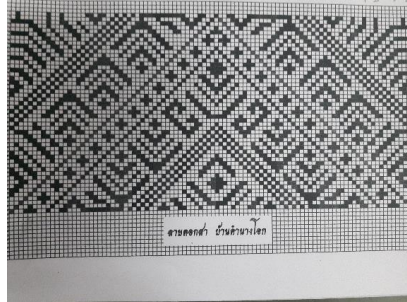
แนวคิดในการพัฒนาแบบการพัฒนาแบบ (Design development)

จากการออกแบบร่าง คณะผู้จัดทำได้นำแบบผ้าชิ้นที่เหลืออยู่เพียง 1 ผืน มาพัฒนาเพื่อให้สามารถนำไปใช้งานได้จริง โดยแกะลวดลายลงบนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ดังรูปที่ 1 แบบร่างลายดอกสา 45 ลำ

รูปที่ 1 แบบร่างลายดอกสา 45 ลำ

และสำหรับการพัฒนาแบบร่างให้มีลวดลายที่ชัดเจนและโดดเด่นมากยิ่งขึ้น จนกลายเป็นแบบร่างลายดอก
สา 49 ล้ำ ดังรูปที่ 2 แบบร่างลายดอกสา 49 ล้ำ

รูปที่ 2 แบบร่างลายดอกสา 49 ล้ำ

ผลวิจัยและอภิปรายผล

จากการศึกษากระบวนการทอผ้าสามารถสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมวัตถุดิบ (เส้นไหม)

หมู่บ้านค่านางโกล ตำบลร่มเกล้า อำเภอนิคมน้ำอ้อม จังหวัดมุกดาหาร ประชากรในหมู่บ้านจะปลูกฝ้าย
และยาพาราเป็นอาชีพหลัก ดังนั้นวัตถุดิบที่ใช้ในการทอผ้าจึงมาจากฝ้าย 100% โดยในขั้นตอนนี้มีกระบวนการ
ดังนี้

1. นำฝ้ายที่เก็บมาจากต้น ไปตากแดดให้แห้ง
2. นำฝ้ายที่แห้งแล้วมาทำการอ้วฝ้าย คือ กระบวนการคัดแยกเมล็ดฝ้ายออก ให้เหลือแต่ปุยฝ้าย
3. เมื่อผ่านกระบวนการตีฝ้ายแล้ว จะได้ปุยฝ้ายที่นุ่ม พู หลังจากนั้นให้นำมาม้วนเป็นหลอด ๆ
4. เสร็จแล้วนำเส้นไหมที่ได้มาพันในเป็ย (ภาษาภูไทเรียกว่า เป) ดังรูปที่ 3 นำเส้นไหมที่ได้มาพันในเป็ย

รูปที่ 3 นำเส้นไหมที่ได้มาพันในเป็ย

5. นำเส้นไหมที่เป็นก้อนแล้วออกจากเป็ย แล้วสะบัดด้วยมือสองข้างเพื่อให้เส้นไหมเรียงเส้น ไม่พันกัน

รูปที่ 4 การนำเส้นไหมที่เป็นก้อนแล้วออกจากเปีย

6. นำเส้นไหมม้วนเป็นใจ แล้วพับเก็บไว้ เพื่อทำก้อนต่อไป
7. นำก้อนไหมที่ได้ไปแช่น้ำเปล่า ในระหว่างแช่น้ำให้ขยี้เส้นไหมได้ด้วยเพื่อให้ น้ำเข้าไปดูดซับเส้นไหม แช่ไว้ประมาณครึ่งชั่วโมง
8. นำเส้นไหมขึ้นจากน้ำเปล่า จากนั้นบิดให้หมาด ๆ
9. นำเส้นไหมลงไปแช่น้ำข้าวสุก หรือ ในน้ำแป้งที่ละลายด้วยแป้งมัน เพื่อให้เส้นฝ้ายแตกเป็น เส้น ๆ ไม่เป็นขุย และในขณะที่แช่ต้องคอยนำเส้นไหมขึ้นมาสะบัดเพื่อไม่ให้เส้นไหมพันกัน เสร็จแล้วนำกลับไปแช่อีกครั้ง

รูปที่ 5 เปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างของเส้นไหมที่ยังไม่ได้ผ่านการแช่น้ำแป้ง กับเส้นไหมที่ผ่านการแช่แป้งแล้ว จะเรียงเป็นเส้นไม่พันกัน และไม่เป็นขุย

10. นำเส้นไหมที่แช่น้ำแป้งเสร็จแล้วบิดให้หมาด ๆ นำไปตากแดดจนแห้งสนิท
11. นำเส้นไหมที่แห้งสนิทแล้วมาพันใส่ผ้อมัดหมี่ ตามการทอลายดอกสา จำนวน 45 ล้า
12. การมัดลายผ้า ให้ใช้เชือกฟางสำหรับมัดหมี่โดยเฉพาะ โดยให้มัดหมี่ด้วยเชือกฟางตามแบบที่สร้างไว้

รูปที่ 6 แสดงการมัดลายผ้า

ขั้นตอนที่ 2 การย้อมสีเส้นไหม

1. นำเส้นไหมจากเส้นใยธรรมชาติ (ฝ้าย) ไปทำความสะอาด โดยนำไปต้มทำความสะอาดกำจัดไขมัน
2. ต้มน้ำให้เดือดพอท่วมเส้นไหม นำสีสังเคราะห์ (สีคราม) / สีธรรมชาติ มาผสมลงในน้ำที่เดือดแล้ว
3. นำเส้นไหมไปต้มในหม้อต้มสีย้อมที่เตรียมไว้ โดยต้องขยำเส้นไหมให้เข้ากับสีย้อมแล้วแช่ไว้ประมาณ 1 ชั่วโมง ในระหว่างนั้นจะต้องกลับเส้นไหมเพื่อให้เส้นไหมมีการจับสีสม่ำเสมอ
4. ยกเส้นไหมออกจากหม้อต้มสีย้อม นำมาบิดหมาด แล้วนำไปตากจนแห้ง
5. นำเส้นไหมที่แห้งแล้วมาแกะเชือกฟางที่มัดลายออกจนหมด ดังรูปที่ 7

รูปที่ 7 การนำเส้นไหมที่แห้งแล้วมาแกะเชือกฟาง

6. นำเส้นไหมที่ได้ลายแล้วนำไปสวมใส่กง แล้วปั่นใส่อ๊ก
7. นำเส้นไหมที่ปั่นใส่อ๊ก เรียบร้อยแล้ว (เส้นไหมลาย) มาปั่นใส่หลอด แล้วร้อยด้ายเรียงลำดับไว้ตามลายที่มัด เพื่อป้องกันการสลับที่กัน ดังรูปที่ 8

รูปที่ 8 เส้นไหมลายมาป๋นใส่หลอด

ขั้นตอนที่ 3 การทอผ้า

นำเส้นไหมที่ได้ไปขึ้นเครื่องทอผ้า ซึ่งคนไทยพื้นบ้านภาคอีสาน เรียกว่า กี่ หรือ หูก แล้วทอผ้าโดยใช้ที่กระทบ

1. เริ่มทอผ้าจนแล้วเสร็จ ดังรูปที่ 9

รูปที่ 9 ผ้าที่ทอเสร็จแล้ว

ข้อสรุป

จากข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัย พบว่า ลายดอกสาเป็นลายที่อยู่คู่กับชุมชนมาอย่างยาวนาน และเป็นลายที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อด้านศาสนา โดยความเชื่อของคนไทยเชื่อว่าจะทำให้อยู่เย็นเป็นสุข จึงได้เลือกลาย “ดอกสา” เป็นลายอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านคำนางโสก การออกแบบ โดยการแกะแบบจากลายผ้าสีนโบราณที่ได้รับตกทอดจากบรรพบุรุษ ซึ่งมีอายุมากที่สุดในหมู่บ้านคำนางโสก คือ 90 ปี และบรรพบุรุษชาวภูไท ได้แกะลวดลายออกมาเป็นผ้ามัดหมี่ มีลายที่ชัดเจน สวยงาม โดดเด่น ซึ่งต้องมัดหมี่จำนวน 45 ลำ และพัฒนาขึ้นเป็น 49 ลำ เพื่อให้ลายมีความสมบูรณ์และสวยงามมากยิ่งขึ้น โดยอาศัยเทคนิคและความชำนาญในการมัดย้อม ทำให้เกิดลวดลายที่สวยงาม ใช้ชื่อทอว่า ลายดอกสา โดยมีลายหลักคือ ลายดอกสา ลายประยุกต์จากรูปทรงต่าง ๆ หรือเรียกสายประกอบ จำนวน 3 ลายด้วยกัน คือ 1) ลายดอกสา 2) ลายดอกปิ่น 3) ลายดอกจิก ภูมิปัญญาการทอผ้าพื้นเมืองของคนไทยเชื้อสายเชื้อสายภูไทในบ้านคำนางโสกจังหวัดมุกดาหาร พบว่า มีคนไทยที่สืบทอดเชื้อสายภู

ไทอาคัยอยู่ในชุมชน และยังคงมีการทอผ้าพื้นเมืองแบบดั้งเดิมอยู่ คงรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองที่สืบทอดมาช้านาน ชาวบ้าน เลือกใช้เส้นใยฝ้ายเป็นวัสดุในการทอ ปัจจุบันมีทั้งปลูกฝ้ายเพื่อเป็นการลดรายจ่ายให้กลุ่มทอผ้าเอง และผลิตจำหน่ายให้กลุ่มทอผ้ากลุ่มอื่นและซื้อจากร้านค้า

ผ้าทอพื้นเมืองมีทั้งผ้าทอแบบดั้งเดิม และผ้าทอที่สร้างสรรค์รูปแบบขึ้นมาใหม่ เพื่อตอบสนอง ความต้องการด้านประโยชน์ใช้สอยของคนในปัจจุบัน ผ้าทอแบบดั้งเดิมเป็นผ้าทอที่ใช้เทคนิควิธีการทอ สีเส้น ลวดลายแบบดั้งเดิมทุกอย่างที่ยังคงเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่สืบสานต่อกันมา ลวดลายส่วนใหญ่เป็นลวดลายดั้งเดิมที่มีอยู่ในท้องถิ่นโดยชาวบ้านดูแบบลวดลายและสีเส้นจากผ้าเก่าที่แต่ละบ้านที่มีอยู่ ยังคงดำรงรักษาสืบทอดเรื่อง ของสีเส้นและลวดลายแบบดั้งเดิม ส่วนผ้าทอที่สร้างสรรค์รูปแบบ ขึ้นมาใหม่ มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสีเส้นของผ้าใหม่เพื่อให้เข้ากับยุคสมัยและตามความต้องการของผู้บริโภค การบริหารจัดการองค์กร ชาวบ้านมีการรวมกลุ่มสมาชิกทอผ้าในชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยน ความรู้ สร้างรายได้ พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ส่งผลให้ผ้าทอพื้นเมืองของ คนไทยเชื้อสายภูไทบ้านคำนางโฮกเริ่มมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จัก ชาวบ้านมีงานทอผ้าอย่างไม่ขาดสาย มีรายได้จากการทอผ้าไปเลี้ยงปากท้อง ของคนในครอบครัวในการถ่ายทอดความรู้การทอผ้าพื้นเมือง ของคนบ้านคำนางโฮก พบว่าการถ่ายทอดองค์ความรู้ขั้นตอน วิธีการทอผ้าจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง เรียนรู้โดย วิธีการเลียนแบบคือ พ่อแม่ หรือปู่ย่า ตายายทำให้ลูกหลานดูแล้วให้ลูกหลานทำตาม

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากผ้าทอพื้นเมืองแบบดั้งเดิมยังคงมีผู้สืบทอดองค์ความรู้ในการทอผ้าอยู่ จึงควรมีหน่วยงานที่มาให้การสนับสนุน เพื่อเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการทอผ้าซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ของไทยให้สืบทอดต่อไป และยังคงดำรงอยู่ต่อไป
2. การบริหารจัดการเรื่องของผ้าทอพื้นเมืองของชาวบ้าน ที่มีหน่วยงานเข้ามาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้ความรู้แก่ชาวบ้านในเรื่องการทอผ้า ควรมีการดูแลและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้สร้างงานสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน
3. ควรส่งเสริมเรื่องขององค์ความรู้การทอผ้าพื้นเมืองหลากหลายรูปแบบ เช่น ให้เข้าไปอยู่ในสถานศึกษา เป็นการเรียนรู้ในท้องถิ่น ให้ชาวบ้าน ครู นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ให้กับ คนรุ่นใหม่ เพื่อจะได้สืบทอดภูมิปัญญาการทอผ้าต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กมลรัตน์หนองรัง. (2547). *การศึกษาหัตถกรรมผ้าชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงใหม่ปริญยานิพนธ์ กศ.ม.*
(ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กฤษฎา ยศชรัฐ. (2546). *การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าสู่โรงเรียนกรณีศึกษาจังหวัดราชบุรีสารนิพนธ์ กศ.ม.*
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กาญจนา เกียรติมณีรัตน์. (2546). *ภูมิปัญญาในการทอผ้าพื้นเมืองภาคเหนือ: รูปแบบการเรียนรู้ และการถ่ายทอดความรู้ของครูภูมิปัญญาไทย. ปริญญา ศศ.ด. (อาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ:*
- กิตติกรณ์ นพอุดมพันธุ์. (2549). *หัตถกรรมผ้าทอพื้นบ้าน: กรณีศึกษาหัตถกรรมผ้าทอกลุ่มหนึ่ง ตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในเขตจังหวัดมุกดาหาร. กรุงเทพฯ: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- จินดา ซาติวงศ์. (2529). *การศึกษาลักษณะของภาษาเขื้อสายภูไทที่ตำบลห้วยด้วน อำเภอคอนตูม จังหวัดนครปฐม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.*

วิถีชีวิตของคนกัมปงไอร์ ประเทศบรูไนดารุสซาลามภายใต้กระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

Way of life of the kampong ayer people brunei darussalam under the ecotourism trend

เก็ตถวา บุญปรากฏ¹
เจตน์สฤกษ์ สังกข์พันธ์²
ปัญญา เทพลิงหิ³
ปกรณ์ ลิมโยธิน⁴

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา E-mail: kettawa@hotmail.com โทร.0862971458

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาวิถีชีวิตของคนกัมปงไอร์ ประเทศบรูไน ดารุสซาลาม ภายใต้กระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านกัมปงไอร์ ประเทศบรูไนดารุสซาลาม นักท่องเที่ยว คนขับเรือ โกด ผู้นำชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ จำนวน 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการนำข้อมูลมาจำแนกหมวดหมู่ตามประเด็น ติความ สร้างข้อสรุป ผลการวิจัยพบว่า 1) วิถีชีวิตของคนกัมปงไอร์ภายใต้กระแสการท่องเที่ยวมองผ่านคนขับเรือรับจ้างและช่างต่อเรือ พบว่า กลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตที่สัมผัสกับนักท่องเที่ยวมากที่สุดคือ คนขับเรือรับจ้าง เพราะส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวสนใจศึกษาเที่ยวชม หมู่บ้านน้ำ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และวัฒนธรรม คนขับเรือจึงมีความสำคัญ นอกจากจะขับเรือเป็นแล้วยังต้องเป็นคนสุภาพและสามารถสื่อสารภาษามลายูบรูไนได้แล้วยังต้องสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ด้วย และยังต้องมีความรู้ในวัฒนธรรมของตนเองสามารถอธิบายให้นักท่องเที่ยวฟังได้ ส่วนคนต่อเรือยังเป็นอาชีพที่สามารถอยู่รอดได้เนื่องจากมีความจำเป็นต้องอาศัยเรือสัญจร 2) วิถีชีวิตวัฒนธรรมของคนกัมปงไอร์มองผ่านที่พักโฮมสเตย์ และคนขายของในกัมปงไอร์ จากการศึกษาพบว่า จำนวนคนทำโฮมสเตย์ในหมู่บ้านน้ำ (Kampong Ayer) มีไม่มากนัก คนทำโฮมสเตย์ส่วนหนึ่งใช้บ้านหลังเก่าที่ปล่อยทิ้งเนื่องจากไปอยู่บ้านหลังใหม่บนบก ปรับให้เป็นโฮมสเตย์หรือให้เช่ารายเดือน บ้างใช้บ้านหลังใหม่อันทันสมัยที่รัฐจัดสรรให้บริเวณใกล้เคียงกับบ้านแบบประเพณี โดยจัดสรรบางห้องให้เป็นที่พักของนักท่องเที่ยว ส่วนคนขายของจะสามารถนำสินค้าที่ระลึกมาขายให้กับนักท่องเที่ยวจำหน่ายอาหาร และเครื่องดื่มในกัมปงไอร์

คำสำคัญ: กัมปงไอร์ บรูไนดารุสซาลาม, การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, วิถีชีวิต

ABSTRACTS

This article aims to study to study the way of life of Kampong Ayer people in Brunei Darussalam under the ecotourism trend. The data was collected by in-depth interviews with people living in Kampong Air Village. Brunei Darussalam Tourists, boat drivers, guides, community leaders who organized a homestay tour of 15 people, analyzed the data by categorizing them according to the issue, interpreting, creating conclusions. The Research result that: 1) Looking through boat drivers and boat builders, it was found that the lifestyles most exposed to tourists were boat drivers, mostly because tourists were interested in exploring water villages and ecotourism and people culture. Driving a boat is important, in addition to being able to drive a boat, be polite and able to communicate in Malay, Brunei, and also be able to communicate in English, and still need to have knowledge of their own culture to be able to explain to tourists while boatbuilding is still a career that can survive because it is necessary to use a roaming boat. 2) Homestay and a merchant in Kampong Ayer, the study found that the number of homestay workers in Kampong Ayer is low, and some homestay workers use the old houses that were left behind as they live on land. Convert it into a homestay or for some monthly rent, use a new, modern house allocated by the state close to a traditional home. By allocating some rooms as tourist accommodation, vendors can bring souvenirs, food and drinks to the tourists in Kampong Ayer.

Keywords: *Kampong Ayer, Brunei Darussalam, Ecotourism, Cultural tourism, Way of life*

บทนำ

กัมปงไอเยอร์ (Kampong Ayer) ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของประเทศบรูไน บริเวณแม่น้ำบรูไน ส่วนประเทศบรูไนตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเกาะบอร์เนียว โดยมีทิศเหนือจดทะเลจีนใต้ ทิศตะวันออก ทิศตะวันตก และทิศใต้จรดรัฐซาราวักของประเทศมาเลเซีย ประชากรส่วนใหญ่ปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม และยึดถือประเพณีแบบชาวมลายูค่อนข้างเคร่งครัด นับถือศาสนาอิสลามนิกายสุหนี่ถึงร้อยละ 67% (ดลมนรรัตน์ บากา และชัยวัฒน์ มีสัญฐาน, 2557) หากพิจารณาบริบทอาเซียนจะพบว่า สภาพภูมิศาสตร์มีความหลากหลาย ส่งผลต่อพัฒนาการตั้งถิ่นฐานของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคนี้แตกต่างกัน มีชุมชนโบราณหลายแห่ง บริเวณฝั่งทะเลหรือแม่น้ำเติบโตขึ้นเป็นเมืองท่า หรืออาณาจักรสำคัญ โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มมลายูซึ่งส่วนใหญ่เติบโตจากวิถีชานน้ำตั้งแต่สมัยศรีวิชัยที่สามารถควบคุมการค้าทางทะเล (ศิริพร ดาบเพชร และจารุพรรณ ลาภสุรเทียนทอง, 2551) ในปัจจุบันพบว่าประชากรเกือบครึ่งหนึ่งของอาเซียนมีวัฒนธรรมแบบมลายู นับถือศาสนาอิสลาม พูดภาษามลายูภาษา กัมปงไอเยอร์ จัดเป็นหมู่บ้านหนึ่งที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตชานน้ำของวัฒนธรรมมลายูในประเทศอาเซียนที่ใหญ่ที่สุด และเป็นหนึ่งในหมู่บ้านที่กำหนดเป็นเขตอนุรักษ์ด้านวัฒนธรรมตั้งแผนงานจัดตั้งประชาคมอาเซียน ด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ที่กำหนดไว้ว่า อาเซียนจะบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติทั้งหลายด้วยแนวคิดอนุรักษ์ ขณะเดียวกันก็ตระหนักถึงความเป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น (Localization) ในด้านของวัฒนธรรม วิถีชีวิต และเศรษฐกิจ เพื่อแสวงหาการบูรณาการที่ผสมผสานระหว่างความเป็นโลกาภิวัตน์กับเอกลักษณ์ท้องถิ่นของแต่ละอนุภูมิภาคในอาเซียนให้ได้อย่างลงตัว (การพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทอาเซียน, 2558) จึงกล่าวได้ว่า กัมปงไอเยอร์ (Kampong Ayer) ไม่เพียงเป็นหมู่บ้านที่มีบริบทวัฒนธรรมเหมือนคนส่วนใหญ่ในอาเซียน แต่ยังเป็นหมู่บ้านที่กำลังเติบโตด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมวิถีชีวิตชานน้ำในกัมปงไอเยอร์ (Kampong Ayer) ประเทศบรูไนได้สะท้อนถึงสถานะที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและเงื่อนไขใหม่ แม้ว่ากัมปงไอเยอร์ (Kampong Ayer) จะรักษารูปแบบของหมู่บ้านมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 7 จนถึงปลายศตวรรษที่ 20 แต่ด้วยบริบทการเมือง การค้า การติดต่อกับโลกภายนอก ทำให้การเปลี่ยนแปลงระหว่างคน สินค้า ความคิด ระหว่างทะเล แม่น้ำ และแผ่นดิน จากผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า ไม่ว่าบ้านที่อยู่อาศัย วิถีชีวิต และความสัมพันธ์ทางสังคมย่อมได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าพื้นที่ใดก็ตามในประเทศไทยหรือประเทศอื่น ๆ ชาวกัมปงไอเยอร์ (Kampong Ayer) ดำรงรักษาอัตลักษณ์ไว้เป็นเวลากว่า 10 ศตวรรษ จนรัฐบาลจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อย่างไรก็ตามจากสภาพผู้คนที่มาท่องเที่ยวมีจำนวนมากขึ้น ทำให้การดำเนินวิถีชีวิตเปลี่ยนไป กัมปงไอเยอร์เจริญมาตั้งแต่สมัยสุลต่าน มุฮัมมัด ซาห์ ซึ่งครองอำนาจอยู่ในราว 1363-1402 มีบันทึกของผู้เดินทางอิตาลีระบุว่า มีประชากรอาศัยราว 25,000 คน โดยมีพระราชวังอยู่กึ่งกลางเป็นหมู่บ้านน้ำกลางเป็นท่าเรือที่สำคัญ ส่งสินค้าออกหลากหลาย แต่ก็เสื่อมลงเมื่อสุลต่านสิ้นอำนาจ ประชากรก็

เริ่มลดลง ปัจจุบันมีประชากรราว 30,000 คน กลายเป็นชุมชนใหญ่มีมัสยิด โรงเรียน ประจำหมู่บ้าน (Yunos, 2006) ภายใต้กระแสการท่องเที่ยว หน่วยงานต่าง ๆ ของบรูไน ไม่ว่าจะเป็นองค์กรรัฐ องค์กรท่องเที่ยว บริษัททัวร์ กำหนดให้หมู่บ้านชาวน้ำเป็นแหล่งหนึ่งของสถานที่ท่องเที่ยวบรูไนดังที่การท่องเที่ยวแห่งชาติบรูไนชูนโยบายการท่องเที่ยวเป็น 3 รูปแบบคือ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงกีฬา และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ดลมนรรัตน์ บากา และชัยวัฒน์ มีสัญฐาน, 2557) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ดำเนินควบคู่กับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมซึ่งอาจทำให้การดำรงอยู่ของผู้คนเปลี่ยนแปลงไป สิ่งก่อสร้างปรับปรุงเพื่อการท่องเที่ยว จากปรากฏการณ์ดังกล่าวผู้วิจัยจึงเกิดคำถามว่า ผู้คนในกัมปงไอร์มีวิถีชีวิตอย่างไรภายใต้กระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม ข้ามพรมแดนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ หรือหาแนวทางพัฒนาเพื่อการดำรงวิถีชีวิตชาวน้ำที่อยู่ภายใต้กระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่อื่น ๆ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของคนกัมปงไอร์ ประเทศบรูไน ดารุสซาลามภายใต้กระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับชีวิต

รุ่งรัตน์ ทองสกุล. (2549) ได้กล่าวถึงวิถีชีวิตว่าเป็นแบบแผนหรือแนวทางพฤติกรรมที่ใช้ร่วมกันหรือยึดถือปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาเป็นแบบแผนในการดำรงชีพของบุคคลใดบุคคลหนึ่งครอบครัวใดครอบครัวหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งซึ่งแสดงออกถึงการประกอบกิจกรรมเพื่อการอยู่รอดการพักผ่อนและความสุขที่ตัวเองต้องการและเห็นคุณค่าแบบแผนดังกล่าวมีปัจจัยทางสภาพแวดล้อมเศรษฐกิจและสังคมเป็นตัวกำหนดการจัดระเบียบทางสังคมและพฤติกรรมแต่ละคนในสังคมย่อมมีวิถีชีวิตเป็นของตนเองเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมมีการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์มีหลากหลายวิถีทาง ขึ้นอยู่กับบริบทสิ่งแวดล้อม ลักษณะการปรับตัว บทบาทหน้าที่ของแต่ละคน รวมถึงประสบการณ์ในอดีตที่สั่งสมกันมาแตกต่างกัน จากการศึกษาเอกสารพบว่าแนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตจึงมีหลายแนว ขึ้นกับมุมมอง บ้างเน้นไปทางศาสนา บ้างเน้นไปทางบริโภคนิยม อย่างไรก็ตามแนวคิดที่น่าสนใจก็คือ ชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับการกระทำโต้ตอบซึ่งกันและกัน แนวคิดนี้สัมพันธ์กับแนวคิดปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ ดังที่เมด (George Herbert Mead อ้างถึงใน สุภางค์ จันทวานิช, 2551, น.128) อธิบายว่า สิ่งที่มีมนุษย์แตกต่างจากสัตว์ คือกลไกทางความคิดที่ทำให้มนุษย์รู้จักวางแผน และปรับพฤติกรรมให้เข้ากับสถานการณ์ และเป้าหมายที่วางไว้ รู้จักสื่อสารกับผู้อื่น โดยการใช้สัญลักษณ์ต่างๆ ที่สำคัญที่สุดคือ ภาษา มนุษย์รู้จักตีความสิ่งที่ผู้อื่นพูดและโต้ตอบ มีสำนึกว่าผู้อื่นก็มีความรู้สึก ความคิดเห็นตามแบบแผนของเขาเอง มนุษย์จึงเรียนรู้ที่จะทำความเข้าใจผู้อื่น ตีความสถานการณ์ต่างๆ ตลอดจนรับรู้เกี่ยวกับมนุษย์เอง เกิดเป็นตัวตนและภาพลักษณ์เกี่ยวกับตัวตน มีการดำเนินชีวิตโดยการโต้ตอบหรือสื่อสารกับคนอื่น ๆ รับรู้สัญลักษณ์ร่วมกันและสวมบทบาทต่างๆ กัน ใน

กระบวนการโต้ตอบนี้ต่างก็ส่งความหมายและตีความให้กันและกัน เป็นความหมายที่ยืดหยุ่นไปตามสถานการณ์และบริบท โลกมนุษย์จึงเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องของการต่อรองความหมาย หรือความสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน

ในแง่การต่อรองเดอแซร์โต (de Certeau, 1984 อ้างถึงใน เก็ดถวา บุญปรากร, 2559) มีความเห็นว่าการดำเนินชีวิตประจำวันเป็นเรื่องของการแย่งชิงและต่อรองความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้กำหนดกับผู้ใช้ทั้งสิ้น ทั้งหมดนี้ไม่ใช่ความสัมพันธ์ทางเดียว แต่เป็นวงจรของอำนาจที่หมุนเวียนอย่างไม่สิ้นสุดในชีวิตประจำวัน จุดนี้เองทำให้ชีวิตประจำวันมีมิติทางการเมืองด้วย เดอแซร์โตเห็นว่า การบริโภคมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงแนบแน่นกับเรื่องราวชีวิตประจำวัน หากพิจารณาการกระทำของชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะ การพูด การเดิน การอยู่อาศัย จะเห็นบทบาทของผู้บริโภคที่ไม่ใช่ผู้ถูกกระทำ แต่มีวิธีการที่สัมพันธ์กับอำนาจ ชีวิตประจำวันเป็นเรื่องของการแย่งชิงและต่อรองความสัมพันธ์เชิงอำนาจ เขาจึงสนใจการนำเสนอชีวิตประจำวันที่ไม่ใช่เพียงวาทกรรม แต่เน้นความสำคัญที่การเล่าเรื่องปฏิบัติการของชีวิตประจำวัน

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ปัจจุบันกระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้รับการขานรับจากทุกประเทศ ไพฑูรย์ พงศะบุตร (2548) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีหลักการคือการดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงอยู่สภาพเดิม ไม่ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลง โดยอาศัยวิธีการต่างๆ คือ 1) กระตุ้นจิตสำนึกของคนในท้องถิ่นให้ช่วยกันดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยว ไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นผลเสียต่อทรัพยากรการท่องเที่ยว เพียงเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว 2) ให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยว เพื่อตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเดินทางไปเยือน ให้ความร่วมมือแก่ชุมชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มิให้เกิดความเสียหายและเสื่อมโทรม 3) ระมัดระวังมิให้มีการก่อสร้างใดๆ ที่กระทบต่อความเป็นธรรมชาติ และความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว เช่น การตัดถนน สร้างสะพาน การก่อสร้างอาคารที่พักและร้านค้า 4) ควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวมิให้มากเกินไปจนขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว 5) ดัดป้ายบอกทางไปยังสถานที่ต่างๆ ที่เป็นจุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว ทำทางเดินและจุดรับชมทัศนียภาพเป็นระยะๆ เพื่อป้องกันมิให้นักท่องเที่ยวหลงทางหรือเดินสะเปะสะปะเข้าไปทั่วบริเวณแหล่งท่องเที่ยว

จากข้างต้นจะเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีลักษณะเดียวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการดำรงรักษาไว้ซึ่งสภาพเดิม The International Ecotourism Society (TIES) (1015) ได้ให้ความเห็นต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าเป็นการเดินทางที่มีความรับผิดชอบต่อธรรมชาติเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความยั่งยืน และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแก่คนในท้องถิ่น รวมถึงการให้ความหมายและการศึกษา โดยเฉพาะการเรียนรู้ซึ่งต้องมีทั้งเจ้าของแหล่งและผู้มาท่องเที่ยว นอกจากนี้ TIES ยังระบุถึงหลักคิดเบื้องต้นว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ควรส่งผลกระทบต่อลักษณะทางกายภาพ พฤติกรรมสังคม และจิตใจของผู้อยู่อาศัยน้อยที่สุด สร้างความตระหนักรู้ถึงวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมรวมถึงความเคารพให้ประสบการณ์ทางบวกทั้งกับผู้มาเยือนและบุคคลท้องถิ่น ไห

ประโยชน์ด้านการเงินโดยตรงเพื่อการอนุรักษ์ ก่อผลประโยชน์แก่บุคคลในท้องถิ่นและองค์กรส่วนบุคคลให้ ประสบการณ์ความทรงจำที่ดีแก่นักท่องเที่ยว ที่ช่วยปลูกจิตสำนึกในความร่วมมือส่วนร่วม ทั้งด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อม และสังคม ตระหนักถึงสิทธิและความเชื่อทางจิตใจของคนพื้นเมือง สามารถเข้ามามีส่วนในการทำงานเพื่อเพิ่มขีด ความสามารถในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ถือเป็นกระแสใหม่แทนการท่องเที่ยวแบบเดิมๆ ดังที่สายสุนีย์ สิงห์ทัศน์ (2012) เห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แตกต่างจากการท่องเที่ยวแบบเดิม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะมีขอบข่าย ในการพิจารณาที่ลึกซึ้งและให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์เป็นหลัก ซึ่งสามารถระบุวัตถุประสงค์ได้ 4 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาจิตสำนึกและความเข้าใจของนักท่องเที่ยวในการทำประโยชน์แก่สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ 2) เพื่อ เพิ่มพูนประสบการณ์ที่มีคุณภาพหรือคุณค่าสูงให้นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนแหล่งท่องเที่ยว 3) เพื่อปรับปรุง คุณภาพชีวิตของชุมชนที่แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ 4) เพื่อดูแลรักษาและคงไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่ง ท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่น่าสนใจของชุมชน ท้องถิ่นจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ได้รับความนิยมมากขึ้น จึงทำให้มีผู้ให้ข้อคิดเห็นต่างๆ กัน Buckley (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540) แห่ง Centre of Ecotourism Research of Griffith University เห็นว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการท่องเที่ยวที่ถูกจัดการดูแลอย่างยั่งยืน อยู่บนพื้นฐาน ของธรรมชาติ มีการศึกษาเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์และความพอใจ แก่นักท่องเที่ยว งานศึกษาของวรรณพร วัฒนชานุกร และสถาบันราชภัฏสวนดุสิต (2540) สะท้อนให้เห็นว่าการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เกี่ยวข้องกับคนและองค์กรกลุ่มต่างๆ ได้แก่ นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ บริษัทท่องเที่ยว ชุมชน เจ้าของถิ่น รัฐบาลของชาตินั้นๆ และองค์กรระดับภูมิภาคและนานาชาติ และเปรียบเทียบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เสมือนคนตาบอดคลำช้าง เมื่อสัมผัสที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของช้างก็สรุปว่ามีลักษณะเช่นเดียวกับอวัยวะในส่วนที่ตน สัมผัสอยู่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงดูเหมือนให้ความสำคัญกับนักท่องเที่ยวด้วย ดังที่ Green (1991 อ้างถึงใน สายสุนีย์ สิงห์ทัศน์ 2553) เห็นว่า นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ควรเป็นผู้รักษาธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม ควรเป็นผู้ที่ พักอยู่ในแคมป์ได้โดยไม่ต้องใช้ถ้วยกระดาษ ไม่ใช่ผ้าปูพื้นพลาสติกเพียงครั้งเดียวแล้วทิ้ง และไม่ดื่มโคคาโคล่าเป็น ลังๆ อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทุกคนก็ไม่ได้มีมาตรฐานเดียวกันหมด เขาได้แบ่งนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อย่างหยาบๆ 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบสมบุกสมบัน มักเป็นกลุ่มหนุ่มสาว ไปจนถึงวัยกลางคน ชอบท่องเที่ยวคนเดียวหรือกลุ่มเล็กๆ มาจากองค์กรอิสระ พักโรงแรมราคาถูก ใช้รถประจำทาง รับประทานอาหาร พื้นเมือง ชอบกีฬาและการท่องเที่ยวแบบผจญภัย 2) นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบสบายๆ เป็นกลุ่มคนวัยกลางคน ชอบเดินทางเป็นกลุ่มจัดโดยบริษัทนำเที่ยว พักโรงแรมสามดาว หรือห้าดาว ชอบใช้แท็กซี่รับประทานอาหารในห้อง หู ชอบการท่องเที่ยวแบบธรรมชาติ และซาฟารี 3) นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สนใจเฉพาะเรื่อง เป็นกลุ่มหนุ่มสาว ไปจนถึงผู้สูงอายุชอบเดินทางคนเดียว ชอบการท่องเที่ยวแบบอิสระและมีความสนใจเฉพาะทาง ไม่ให้ความสำคัญกับ เรื่องที่พำนักใช้ยานพาหนะหรือรับประทานอาหารอะไรก็ได้ มีความสนใจงานอดิเรก และการสำรวจทางวิทยาศาสตร์

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีวิธีวิจัยดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้คนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านกัมปงไอร์ ประเทศบรูไนดารุสซาลาม นักท่องเที่ยวคนขับเรือ โกต์ ผู้นำชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ จำนวน 15 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เป็นเพียงแนวคำถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย นอกจากนั้นใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมของการใช้ชีวิตประจำวันของคนในชุมชนกัมปงไอร์ ประเทศบรูไนดารุสซาลาม สังเกตการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว พฤติกรรมการท่องเที่ยว และชีวิตประจำวันของคนกัมปงไอร์
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลภาคสนามจากการสังเกต และสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลในประเด็นวิถีชีวิตของคนกัมปงไอร์ภายใต้กระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์แบบเจาะลึกมาจำแนกหมวดหมู่ตามประเด็น ติความ สร้างข้อสรุป นำเสนอด้วยวิธีพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ผลการวิจัย

วิถีชีวิตของคนกัมปงไอร์ภายใต้กระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ชีวิตของคนในหมู่บ้านน้ำ (Kampong Ayer) จะดำเนินไปตามสถานะและการประกอบอาชีพ ซึ่งผู้อาศัยมีหลายสถานะหลายอาชีพ ได้แก่ ชาวประมง ข้าราชการ และพนักงานเอกชนหรือภาคธุรกิจ งานส่วนตัวหรือขับเรือรับจ้าง คนต่อเรือ โกต์ คนทำโฮมสเตย์เพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว

1. คนขับเรือจ้าง

ในชุมชนที่อยู่บนผืนน้ำ เรือโดยสารเป็นที่ต้องการและมีความจำเป็นอย่างยิ่งของคนจำนวนมาก ไม่ว่าจะการไปมาหาสู่กัน เดินทางไปทำงาน หรือทำภารกิจต่างๆ คนในหมู่บ้านน้ำ (Kampong Ayer) ส่วนหนึ่งมีอาชีพขับเรือจ้าง เกือบทุกครอบครัวมีเรือประจำบ้าน คนในครอบครัวบางคนยึดอาชีพขับเรือรับจ้างเป็นหลัก ขณะที่คนอื่นๆ ทำอาชีพประมง รับราชการ รับจ้างหรืออื่น การขับเรือรับจ้างทำได้ง่าย โดยไม่ต้องขึ้นทะเบียนขออนุญาตจากรัฐ บางคนเป็นนักเรียนนักศึกษาที่มาหารายได้จุนเจือครอบครัว (P03, Po4, Po15 สัมภาษณ์วันที่ 10 มกราคม 2562) จากการสัมภาษณ์คนขับเรือพบว่า ต้องวางแผนออกเรือและกลับบ้านเฉพาะตอนน้ำขึ้น บางบ้านน้ำแห้งอาจเหลือแต่โคลน การเฝ้าคอยสังเกตเป็นสิ่งควรกระทำ เมื่อออกงานต้องมาเทียบท่ารอผู้โดยสารตามลำดับคิวก่อนหลัง โดยไม่มีการแย่งชิง และไม่มีผู้ทรงอิทธิพลคอยเรียกเงินพิเศษหรือหัวคิว การให้บริการมีสองลักษณะคือ การรอผู้โดยสารตรงท่าเรือตามลำดับก่อนหลังซึ่งรัฐจัดสร้างขึ้นโดยเฉพาะ และการเรียกผู้โดยสารนอกท่า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยว เมื่อตกลงจึงไปย้งท่าเรือ ค่าโดยสารตามตกลง การเรียกค่าบริการหากผู้โดยสาร

ในท้องถิ่นจะได้รับอัตราแน่นอน หากเป็นคนต่างถิ่นจะเสนอราคาสูงขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความซื่อสัตย์ของคนขับเรือแต่ละคน เรือบางลำแล่นรอบเกาะคิดค่าโดยสาร 25 ดอลลาร์บรูไน ในขณะที่เรือบางลำคิดค่าโดยสารเพียง 20 ดอลลาร์บรูไนเท่านั้น ส่วนในช่วงเย็นจะมีคนโดยสารน้อยลงอาจทำให้ค่าโดยสารเหลือเพียง 10 ดอลลาร์บรูไน โดยเฉลี่ยแล้วคนขับเรือรับจ้างจะมีรายได้ประมาณ 30-50 ดอลลาร์บรูไนต่อวัน ซึ่งคนขับเรือรับจ้างบางคนจะให้บริการนำเที่ยวบ้างแล้วทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์ไปในตัว ให้บริการไม่เกินหนึ่งทุ่ม แต่บางครั้งอาจเลยเวลาไปถึงสี่ทุ่ม รายได้ไม่แน่นอนขึ้นกับวัน วันที่รายได้ลดลงคือช่วงฤดูฝน ซึ่งนักท่องเที่ยวเข้ามาน้อย ช่วงปิดภาคการศึกษา วันที่รายได้ดีส่วนใหญ่เป็นวันที่มีงานเฉลิมฉลองหรือเทศกาลประจำหมู่บ้าน อย่างไรก็ตามเป็นที่สังเกตว่าเรือรับจ้างเหล่านี้คนขับไม่เตรียมเครื่องชูชีพใดๆ แก่ผู้โดยสาร จึงอาจเป็นอุปสรรคต่อการหารายได้กับนักท่องเที่ยวที่มีความวิตกกังวลต่อความปลอดภัยสูง (P01, P02 สัมภาษณ์วันที่ 15 มกราคม 2562)

2. คนต่อเรือ

จากสภาพพื้นน้ำที่มีความต้องการใช้เรือจำนวนมาก ความต้องการหลากหลายสไตล์ของนักขับเรือ ประกอบกับสภาพเรือที่เสื่อมลง จึงมีไม่น้อยที่ยึดอาชีพให้บริการเกี่ยวกับเรือ ปัจจุบันมีบ้านที่ทำเรือขายประมาณ 5 หลัง ดังคนทำเรือขายผู้หนึ่ง ในอดีตเคยรับราชการมาก่อน ทำอยู่นาน 5 ปีจึงลาออกมาประกอบอาชีพต่อเรือ ส่วนหนึ่งต้องการสืบทอดจากบรรพบุรุษ มีลูกจ้างซึ่งส่วนใหญ่เป็นต่างชาติ เขาผลิตเพื่อจำหน่าย ทั้งแบบเรือประมงและแบบเรือแท็กซี่ ราคาจำหน่ายเรือประมงประมาณ 1500 ดอลลาร์บรูไน ส่วนเรือแท็กซี่ประมาณ 2500 ดอลลาร์บรูไน ใช้เวลาการผลิตอย่างน้อยหนึ่งอาทิตย์สำหรับเงินสด หากเงินผ่อนอาจนานกว่านี้ ใน 1 เดือนผลิตได้ 3 ลำ ผลกำไรต่อลำ เรือแท็กซี่ประมาณ 1000 ดอลลาร์บรูไน เรือประมงประมาณ 800 ดอลลาร์บรูไนต่อลำ โดยส่วนใหญ่เรือแท็กซี่จำหน่ายได้มากกว่าเรือประมง อย่างไรก็ตามในปี 2015 จำหน่ายได้น้อยลงเนื่องจากเศรษฐกิจไม่ดีและความนิยมเรือไฟเบอร์กลาสมีมากขึ้น ใน 1 ปี มีผู้สั่งเรือราว 10 ลำ สำหรับเรือประมงและ 3 ลำต่อเดือนสำหรับเรือแท็กซี่ เรือใช้ไม้กาบที่ทนน้ำ กายู กาบด เป็นไม้มียางได้จากเขาบรูไน ส่วนกลูจิง เป็นไม้ไม่มียางได้จากเขตตุง ไม้เหล่านี้บ้างลักลอบจากประเทศมาเลเซีย แหล่งผลิตอยู่ที่บ้าน โดยต่อเฟิงข้างบ้านเป็นที่ต่อเรือ นอกจากทำขายแล้วยังเปิดให้นักท่องเที่ยวชม และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวที่สนใจภูมิปัญญาท้องถิ่น (P05, P06 สัมภาษณ์วันที่ 11 ตุลาคม 2562)

3. คนขายของ

คนขายสินค้าในหมู่บ้านน้ำ (Kampong Ayer) มีไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง ขายของชำประเภทเครื่องบริโภคในครัวเรือน ประเภทขนมขบเคี้ยว ร้านส่วนใหญ่ตั้งใกล้โรงเรียน จำหน่ายขนม ของเล่น หรือเครื่องเขียน ชีวิตคนขายของไม่ได้ผูกติดกับกำไรนัก เพราะรายได้เกิดอาชีพอื่นเป็นหลัก เช่น สามีรับราชการ หรือบุตรทำงานบริษัทนอกหมู่บ้านออกไป รายได้อย่างต่ำในวันปิดเทอมประมาณ 10 ดอลลาร์บรูไนโดยเฉลี่ย หากเปิดเทอมขายได้มากขึ้น (P09, P010 สัมภาษณ์วันที่ 20 กันยายน 2562) จากการสัมภาษณ์แม่ค้าขายของชำพบว่า

สามีทำงานภายนอกอาศัยอยู่กับบุตรสองคน ไม่เคยเรียนหนังสือจึงหารายได้จากการขายเล็กๆ น้อยๆ บ้านเคยประสบวาทภัย สิ่งของเสียหาย แจ้งไปยังทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้รับการช่วยเหลือไม่ถึงหนึ่งอาทิตย์ เพื่อนบ้านย้ายไปอยู่บ้านหลังใหม่บนบกเกือบหมด แต่เขายังเสียดาย มีใจต้องการอนุรักษ์บ้านหลังเดิมไว้ แต่ไม่มั่นใจอนาคตหากบุตรหลานไม่เห็นความสำคัญ ในอดีตเคยนำของฝากบรูไน ของที่ระลึกมาขายในร้าน ให้ร่วมมือกับเอเจนซี่ แต่นักท่องเที่ยวซื้อน้อย ไม่คุ้มค่าการลงทุน จึงเลิกกิจการประเภทนี้ (Saleema Haya, ผู้ให้สัมภาษณ์ วันที่ 30 ธันวาคม 2562) จากการใช้ชีวิตของแม่ค้านี้สะท้อนให้เห็นว่า มีคนหมู่บ้านน้ำ (Kampong Ayer) ที่ยังตระหนักถึงความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรม และต้องการให้บริการนักท่องเที่ยว ที่เน้นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น อย่างไรก็ตามความต้องการของนักท่องเที่ยวมีน้อย ส่วนมากซื้อสินค้าที่ระลึกจากศูนย์เรียนรู้ของหมู่บ้านน้ำ (Kampong Ayer) ที่ตั้งอยู่ใกล้ๆ มากกว่า ภายใต้กระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นอกจากเป็นกลไกจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวแล้ว หากไม่ได้รับความร่วมมือจากเอเจนซี่ก็ไม่สามารถขายสินค้าโดยลำพัง คนขายมีชีวิตแบบสมถะ ไม่พยายามสร้างแรงจูงใจแก่ลูกค้าแต่อย่างใด เมื่อไม่เห็นผลพร้อมยกเลิกทันที การขายของจึงดูเป็นเครื่องเล่นเครื่องประดับชีวิตมากกว่าจริงจังกับผลกำไร (P012, Po13 สัมภาษณ์วันที่ 22 กันยายน 2562)

4. คนทำโฮมสเตย์

จำนวนคนทำโฮมสเตย์ในหมู่บ้านน้ำ (Kampong Ayer) มีไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในประเทศอื่นๆ คนทำโฮมสเตย์ส่วนหนึ่งใช้บ้านหลังเก่าที่ปล่อยทิ้งเนื่องจากไปอยู่บ้านหลังใหม่บนบก ปรับให้เป็นโฮมสเตย์หรือให้เช่ารายเดือน บ้างใช้บ้านหลังใหม่อันทันสมัยที่รัฐจัดสรรให้บริเวณใกล้เคียงกับบ้านแบบประเพณี โดยจัดสรรบางห้องให้เป็นที่พักของนักท่องเที่ยว โฮมสเตย์หลังหนึ่งที่เป็นจุดเด่นของผู้มาเยือนหมู่บ้านน้ำ (Kampong Ayer) คือบ้านของผู้ใหญ่บ้านโลรง เซอกูนา (Lorong Sekuna) ในเขตตำบลเปอรามู ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นตัวแทนของชาวบ้านในการต้อนรับนักท่องเที่ยว ด้วยการสังเกตพบว่า บ้านได้รับการตกแต่งอย่างสวยงาม เป็นผู้ชื่นชอบการสะสมของเก่า และงานหัตถกรรม บางส่วนเป็นเงินสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้เป็นศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมของหมู่บ้านน้ำ (Kampong Ayer) ควบคู่กับฝ่ายพัฒนาการท่องเที่ยว ภายนอกตั้งโต๊ะอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยวด้วยอาหารพื้นเมือง ผัสดัดผลิตภัณฑ์ประเภทหมวก ฝาชี ไม้พาย เครื่องดินเผา เพื่อสร้างแรงดึงดูดใจ ส่วนภายในบ้านจัดวางเฟอร์นิเจอร์พร้อมเครื่องประดับตกแต่งประเภทเครื่องโลหะ เครื่องแก้ว หรือภาพถ่าย อีกสิ่งหนึ่งคือซุ้มบัลลังก์แต่งงาน โดยนักท่องเที่ยวสามารถนั่งคู่เพื่อถ่ายรูปเป็นที่ระลึก โดยไม่เสียค่าบริการใดๆ โดยว่าจ้างช่างตกแต่งโดยเฉพาะ (P07, Po8 สัมภาษณ์วันที่ 12 กันยายน 2562)

จากการสัมภาษณ์พบว่า บ้านผู้ใหญ่บ้านหลังเก่าถูกไฟไหม้ จึงได้มาซื้อบ้านหลังใหม่ในราคาถูกสุดท่านสนับสนุนให้ส่วนหนึ่ง อาศัยอยู่กับครอบครัวและบุตรหลานหลายคน นอกจากเป็นผู้นำชุมชนแล้ว ยังรับบริการจัดทัวร์แบบครบวงจร นับแต่ไปปรับสนามบินเข้ามายังหมู่บ้านและส่งกลับโดยคิดในอัตราย่อมเยา มีเรือให้เช่า รายได้จากการจัดบริการไม่มากนัก หากทำเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับประเทศ และเป็นการประชาสัมพันธ์

ด้านการท่องเที่ยว ห้องนอนของนักท่องเที่ยวจัดอยู่ในโซนเดียวกับห้องของสมาชิกในครอบครัว ใช้ห้องน้ำข้างนอก จึงทำให้นักท่องเที่ยวสัมผัสชีวิตคนในหมู่บ้านน้ำ (Kampong Ayer) ได้อย่างใกล้ชิด อย่างไรก็ตามโฮมสเตย์หลังนี้ ยังอาจไม่ได้ให้คุณค่าของวัฒนธรรมแบบท้องถิ่นแท้จริง เพราะทุกอย่างที่เป็นวัฒนธรรมสร้างใหม่เกือบทั้งสิ้น มีเพียงวิถีคนที่ให้กลิ่นอายแบบมลายู เปลือกนอกสร้างเสริมเติมแต่งเพื่อการท่องเที่ยว ในกระแสการอนุรักษ์มีบางสิ่งถูก ตัดทอน หรือสร้างใหม่ เพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่หลากหลาย (P011, Po12 สัมภาษณ์วันที่ 2 ตุลาคม 2562)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. วิถีชีวิตของคนกัมปงไอร์ภายใต้กระแสการท่องเที่ยวมองผ่านคนขับเรือรับจ้างและช่างต่อเรือ พบว่า กลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตที่สัมผัสกับนักท่องเที่ยวมากที่สุดคือ คนขับเรือรับจ้าง เพราะส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยว สนใจศึกษาเที่ยวชมหมู่บ้านน้ำ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และวัฒนธรรม คนขับเรือจึงมีความสำคัญ นอกจากจะขับ เรือเป็นแล้วยังต้องเป็นคนสุภาพ สามารถสื่อสารภาษามลายูบูรูนได้แล้วยังต้องสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ด้วย และยังต้องมีความรู้ในวัฒนธรรมของตนเองสามารถอธิบายให้นักท่องเที่ยวฟังได้ เมื่อถูกถาม ตลอดจนสร้างความ พึงพอใจในการพานักท่องเที่ยวเที่ยวชมธรรมชาติและเป็นผู้ที่ตระหนักถึงการรักษาสีงแวดล้อมที่เป็นไฮไลท์ของกัม ปงไอร์ ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของสายสุณี สิงหัทศน์ (2553) ที่เห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ควรมี องค์ประกอบสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ ได้แก่ 1) การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม หากธรรมชาติและระบบนิเวศได้รับผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ในรูปแบบใดก็ตาม โอกาสที่ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะเสื่อมโทรมลงหรือถูกทำลายลงก็มีอยู่สูง การให้ความรู้ความเข้าใจหรือการสร้าง จิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนจึงเป็นสิ่งสำคัญ 2) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีความสัมพันธ์กับ องค์ประกอบแรกโดยตรง เพราะนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มักเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความปรารถนาหรือสนใจที่จะ ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติในลักษณะต่าง ๆ และสภาพภูมิทัศน์ตามธรรมชาติ ตลอดจนธรรมชาติที่ยากลำบาก ต่อการเดินทางและทำหาย 3) การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เพราะการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่นในระยะยาวมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ การเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมี ส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบต่าง ๆ จะช่วยให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้ง ทางตรงและทางอ้อม นอกจากนี้ยังพบว่าช่างต่อเรือยังคงมีความสำคัญของกัมปงไอร์ ทั้งนี้เนื่องจากผู้คนอาศัยอยู่ บนน้ำ เรือจึงยังคงมีความสำคัญ และมีการว่าจ้างให้ต่อเรืออยู่ตลอด ประกอบกับการท่องเที่ยวที่มีจำนวน นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เรือเล็กที่วิ่งอยู่บริเวณกัมปงไอร์จึงมีความสำคัญ

2. วิถีชีวิตวัฒนธรรมของคนกัมปงไอร์มองผ่านที่พักโฮมสเตย์ และคนขายของบนกัมปงไอร์ จาก การศึกษาพบว่า จำนวนคนทำโฮมสเตย์ในหมู่บ้านน้ำ (Kampong Ayer) มีไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับแหล่ง

ห้องเที่ยวชุมชนในประเทศอื่นๆ คนทำโฮมสเตย์ส่วนหนึ่งใช้บ้านหลังเก่าที่ปล่อยทิ้งเนื่องจากไปอยู่บ้านหลังใหม่บนบก ปรับให้เป็นโฮมสเตย์หรือให้เช่ารายเดือน บ้างใช้บ้านหลังใหม่อันทันสมัยที่รัฐจัดสรรให้บริเวณใกล้เคียงกับบ้านแบบประเพณี โดยจัดสรรบางห้องให้เป็นที่พักของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานเขียนของ Awg Ismail bin Haji AwgNordin (2008) ผู้ศึกษาพัฒนาการและความเจริญของกัมปงไอเยอร์ ในฐานะสถานที่ท่องเที่ยวในบรูไน ดารุสซาลาม เขาชี้ว่ากัมปงไอเยอร์ มีชื่อเสียงก็เพราะสถานที่ท่องเที่ยวอันน่าสนใจของผู้มาเยือนประเทศบรูไนเสน่ห์ของกัมปงไอเยอร์ คือประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาดั้งเดิม ประเพณีวัฒนธรรม รวมถึงความเชื่อและการใช้ชีวิตในสังคมกลายเป็นชุมชนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว อย่างไรก็ตามปัจจุบันกัมปงไอเยอร์ ก็ได้ประสบปัญหาหาลพิช ขยะและภัยพิบัติจากไฟไหม้ การก่ออาชญากรรม จนสูญเสียความน่าเชื่อถือและขาดความจริงใจ ข้อมูลข่าวสาร ความช่วยเหลือและการบริการนักท่องเที่ยว ตลอดจนร้านค้าต่าง ๆ ที่ให้บริการนักท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านอาหาร ขายเครื่องดื่ม ขายสินค้าที่ระลึก เป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวที่พักที่พักโฮมสเตย์และกลุ่มที่เดินเที่ยวดูรูปแบบบ้านวิถีชีวิต วัฒนธรรม ซึ่งหลายปัจจัยชี้ให้เห็นถึงความท้าทายต่อการเติบโตของสถานที่ท่องเที่ยว ขณะเดียวกันปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ทำให้เกิดผลกระทบต่อการศึกษาวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต และเอกลักษณ์ของชนมลาญบรูไน โดยเฉพาะเขาเสนอว่า ถ้าจะให้รู้จักวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของกัมปงไอเยอร์ควรดูแลรักษาพื้นที่แห่งนี้และคนในหมู่บ้านก็ไม่ต้องอพยพไปอยู่บนฝั่ง สิ่งที่รัฐควรทำคือพัฒนาคุณภาพชีวิตพร้อมกับบ้านที่อยู่อาศัยในกัมปงไอเยอร์ เพราะเป็นมรดกของชาติ และรัฐควรสร้างดุลยภาพระหว่างความมั่งคั่งกับความต้องการของคนในหมู่บ้านเพื่อความเจริญที่มีความซับซ้อนยิ่งขึ้น ให้เป็นโมเดลแห่งความเจริญเป็นเมืองที่ทันสมัย เมื่อนั้นจะมีการลงทุนเสริมศักยภาพของกัมปงไอเยอร์ ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว ทั้งนี้ควรเตรียมโครงสร้างพื้นฐาน ความช่วยเหลือ รวมถึงการบริการที่สนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดีนอกจากนี้ก็มีงานของ Muhammad Hadi bin Muhammad Melayong (2008) ซึ่งเขียนเรื่อง กัมปงไอเยอร์ ในฐานะมรดกแห่งชาติ เขาสรุปผลว่ากัมปงไอเยอร์ ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากแม้กระทั่งโครงสร้างอาคารและวัสดุอุปกรณ์ของบ้านที่มีการปรับปรุงให้ทันสมัยหมู่บ้านแห่งนี้ไม่ได้เป็นศูนย์ราชการแล้ว กิจกรรมมากมายทางวัฒนธรรมและความเจริญทางเศรษฐกิจที่เคยมีมาก่อนหน้านี้ก็ไม่ได้ดำเนินการอีกต่อไปแล้ว อย่างไรก็ตามวันเวลาที่ผ่านไป กัมปงไอเยอร์ก็ยังคงสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในประเทศบรูไน

เอกสารอ้างอิง

การพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทอาเซียน, (2558). ค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2562, จาก:

<http://www.aseangreenhub.in.th/envinat-ac/th/developmentsection/9-development>

เก็ดตวา บุญปรากฏ (2559) ผู้ค้าข้ามแดนไทย-มาเลเซียและพื้นที่ชีวิตในตลาดปาดังเบซาร์ เชียงใหม่: ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ดลมนรณ บากา และชัยวัฒน์ มีสัญฐาน (2557). ประวัติศาสตร์บรูไน กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

ธเนศ อภรณ์สุวรรณ (2550). ความเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวมลายูมุสลิม. ในมลายูศึกษา (หน้า 158) กรุงเทพฯ: อมรินทร์

นฤมล ชุนวิช่วย และมานะ ชุนวิช่วย (2553). รายงานวิจัยเรื่องชีวิตและวัฒนธรรมชาวอูรักลาไวย์แห่งทะเลอันดามัน กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2550). สังเขปประวัติศาสตร์มลายูปัตตานี. ใน มลายูศึกษา กรุงเทพฯ: อมรินทร์.

ประพัทธ์ชัย ไชยนอก (253) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาบ้านด่านซ้ายอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ปานจิตร จินหิรัญ และพีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์ (2556) ศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนชาวเกาะพังงา. ในการประชุมมหาดใหญ่วิชาการ ครั้งที่ 4 วันที่ 10 พฤษภาคม 2556 ที่หอประชุม มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่. (หน้า 158-160). สงขลา: มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่.

แผนการพัฒนากลยุทธ์เพื่อการท่องเที่ยวบรูไน (2554) ค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2562, จาก: www.eastasiawatch.in.th/.../EAU_Bruneu's%20

พรพิมล ปาฐะเดชะ (2550). การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์กับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่หมู่บ้านป่าสักงามตำบลหลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ไพฑูริย์ พงศะบุตร (2548). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่ม 5 กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์

มัสลัน มาหะมะ (2011). อิสลามกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ค้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2558, จาก: www.islammore.com/main/content.php?page=sub&category=55&id=1005

รุ่งรัตน์ ทองสกุล. (2549). การจัดการการท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชน ประเพณี และวรรณกรรมท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต,

- วิชชุดา ให้เจริญ (2544). รายงานวิจัย การจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวิถีชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนเกาะยาวน้อย จังหวัดพังงา. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมวัฒนธรรม
- ศิริพร ดาบเพชร และจากรุพรรณ ลาภสุรเทียนทอง (2551) *อาเซียนศึกษา* กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2540). การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
- สมเกียรติ ชัยพิบูลย์ (2550). การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัราชภัฏกำแพงเพชร สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาเศรษฐศาสตร์
- สายสุนีย์ สิงห์ทัศน์ (2553). *การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
ค้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2558, จาก www.highlightthailand.com/th/mail/detail_content/Ecotourism/214.html
- สุภางค์ จันทวานิช. (2551). *ทฤษฎีสังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- โสมสุดา ลียะวนิช (2010). มรดกโลกกับการอนุรักษ์มรดกชุมชน ในมรดกโลก มรดกร่วม: การนำเสนอ คุณค่า และการจัดการ. กรุงเทพฯ: อีโคโมสไทย
- อมรา พงศาพิชญ์ (2549). สังคมและวัฒนธรรม กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อาภรณ์ อุกฤษณ์ (2554). พลวัตการปฏิสัมพันธ์และชาติพันธุ์ของชาวเกาะลันตา จังหวัดกระบี่. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม.
- de Certeau, Michel. (1984). *The Practice of Everyday Life*. Berkeley: University of California Press.
- Lebrance, R (2001) *Brunei Kampong Ayer: an analysis of the structure and the conditions of evolution of a Borneo Malay urbanism* from <http://dl.lib.mrt.ac.lk/handle/123/8353>
- Yunos,R. (2006). *The Brunei's Kampong Ayer the Daily Brunei Resources* from [http://bruneiresources. Blogspot.com/2006/05/bruneis-kampong-ayer.html](http://bruneiresources.Blogspot.com/2006/05/bruneis-kampong-ayer.html).

ผลการจัดการเรียนรู้รายวิชากลศาสตร์ หน่วยงานและพลังงาน โดยใช้ชุดกิจกรรม
การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

The results of learning management for mechanics unit of work and energy
using the inquiry – based learning (5e) activity packages
for mathayom sukca 4 students

วุฒิชัย ปุคะธรรม¹

ผศ.ดร.เจริญวิชญ์ สมพงษ์ธรรม²

^{1,2}สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี

Tel. 063-6693859 Email: Wootthichaipk@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้รายวิชากลศาสตร์ หน่วยงานและพลังงาน โดยใช้ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารัตนาธิปไตย มุกดาหาร ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะการทำงานกลุ่ม ความมีวินัยในการเรียน และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารัตนาธิปไตย มุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยงานและพลังงาน จำนวน 6 แผน 2) ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) จำนวน 6 ชุด 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ 4) แบบประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ 5) แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม 6) แบบประเมินความมีวินัยในการเรียน และ 7) แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t – test) แบบไม่อิสระ (Dependent Samples) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเรียนรู้ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ได้แก่ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะการทำงานกลุ่ม ความมีวินัย และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ที่ร้อยละของคะแนน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรม การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) กลศาสตร์

ABSTRACTS

The purposes of this study were to 1) The results of learning management for mechanics unit of work and energy using the inquiry – based learning (5E) activity packages Mathayom Suksa 4 students of Princess Chulabhorn Science High School Mukdahan in aspect of achievement, Scientific process skills, group process skills, discipline and learning satisfaction, 2) compare the achievement of students before and after learning using the developed learning activity packages. The sample consisted of 24 Mathayom Suksa 4 Students in Princess Chulabhorn Science High School Mukdahan on the first semester of the academic year 2020, who were obtained using simple random sampling. The research instruments consisted of 1) 6 instructional plans 2) 6 inquiry – based learning (5E) activity packages 3) an achievement test, 4) scientific process skills evaluation form 5) group process skills evaluation form, 6) a discipline evaluation form and 7) The learning satisfaction evaluation form. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, and dependent samples t-test. Research findings were as follows : 1) The learning outcome of students in all aspects including achievement, scientific process skills, group process skills, disciplined and learning satisfaction were significantly higher than the threshold set at 60% of the full score at the .05 level. 2) The achievement of students after learning through the developed learning activity packages were significantly higher than before learning at the .05 level.

Keywords: *Activity package, The inquiry – based learning (5E), Mechanics*

บทนำ

ในปัจจุบันสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นผลมาจากการได้รับกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้ผู้คนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ประเทศไทยก็ได้รับอิทธิพลดังกล่าวด้วย ส่งผลให้ประเทศไทยต้องพยายามประดิษฐ์สร้างและพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมใหม่ๆ รวมไปถึงการพัฒนาคนเพื่อรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และการศึกษาถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศและได้รับการคาดหวังให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ ดังนั้นการศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดให้เหมาะสมกับความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าแก่สังคมไทยได้ (ศศิวิมล สนิทบุญ. 2559, หน้า 11) นอกจากนี้ยังมีการนำวิทยาศาสตร์ไปใช้ในด้านต่างๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับทุกคนในชีวิตประจำวันและอาชีพต่างๆ ตลอดจนเทคโนโลยีเครื่องมือเครื่องใช้ล้วนเป็นผลมาจากวิทยาศาสตร์ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และศาสตร์อื่นๆ ดังนั้นทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ และมีคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551, หน้า 75) จากข้างต้นจะเห็นว่าวิทยาศาสตร์มีความสำคัญต่อการพัฒนาความคิดของมนุษย์ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นความสำคัญนี้จึงบรรจุวิทยาศาสตร์เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) การศึกษาในด้านวิทยาศาสตร์นั้นยังถูกแบ่งย่อยออกเป็นฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา โลกดาราศาสตร์ และอวกาศ เป็นต้น ซึ่งดูได้จากผลการเรียนของนักเรียนย้อนหลัง 2 ปีที่ผ่านมา พบว่าเนื้อหาในหน่วยงานและพลังงานนี้เป็นเนื้อหาที่นักเรียนได้คะแนนที่ต่ำมากเมื่อเทียบกับเนื้อหาในหน่วยอื่นๆ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าเนื้อหานี้เป็นเนื้อหาที่ยากจะเข้าใจ มีความซับซ้อน และมีภาษาทางวิชาการซึ่งอาจทำให้นักเรียนสับสนได้ง่าย นักเรียนจึงอาจเกิดความเบื่อหน่าย มีความสนใจในการเรียนลดลง โรงเรียนและครูจึงควรให้ความสำคัญต่อรูปแบบการจัดการเรียนการจัดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น วิธีการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการจัดการเรียนรู้ได้คือการสืบเสาะหาความรู้ซึ่งเป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาความคิดได้อย่างเต็มที่ มีโอกาสได้ฝึกความคิด ฝึกกระทำ เรียนรู้การจัดระบบความคิดและวิธีเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2552, หน้า 80) จากปัญหาดังกล่าวในข้างต้น การนำนวัตกรรมต่างๆ มาช่วยในการเรียนการจัดการเรียนรู้จะสามารถช่วยแก้ปัญหาในการเรียนการจัดการเรียนรู้ได้ โดยนวัตกรรมสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทดังนี้ 1. นวัตกรรมประเภทวิธีการจัดการเรียนรู้ คือ เทคนิคกลวิธีต่างๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการขั้นตอนวิธีการหรือการกระทำขึ้น ดังนั้น เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้จึงหมายถึงกลวิธีต่างๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนรู้ หรือการดำเนินการทางการจัดการเรียนรู้ใดๆ

เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งนวัตกรรมที่เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ คือ วิธีการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) มีหลักการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นวิธีการที่มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองโดยใช้กระบวนการแสวงหาความรู้ ซึ่งครูมีหน้าที่เป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือจัดเตรียมสภาพการณ์และกิจกรรมให้เอื้อต่อกระบวนการที่ฝึกให้คิดหาเหตุผล สืบเสาะหาความรู้รวมทั้งการแก้ปัญหาให้ได้โดยใช้คำถามและสื่อการเรียนการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ของจริง สถานการณ์ ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติการสำรวจ ค้นหาด้วยตนเอง บรรยากาศการเรียนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีอิสระในการซักถาม การอภิปราย และมีแรงเสริม 2. นวัตกรรมประเภทสื่อการเรียนการจัดการเรียนรู้ อุปกรณ์ ชิ้นงาน เป็นนวัตกรรมที่มีสื่อการเรียนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความกระจ่างชัดเจน มีความเข้าใจ และสามารถพัฒนาทักษะทางด้านการเรียนรู้ต่างๆ ได้เร็วยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2535, หน้า 45) ข้อดีของชุดการจัดการเรียนรู้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2551, หน้า 109) คือ 1) ช่วยสร้างความสนใจ 2) ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี จากการที่ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมด้วยตนเอง 3) ช่วยให้การเรียนรู้เป็นอิสระ 4) แก้ปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล 5) สร้างความพร้อมและความมั่นใจให้แก่ครู 6) ส่งเสริมการเรียนรู้แบบต่อเนื่อง หรือการศึกษาตลอดชีพ 7) ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ เป็นสื่อที่เหมาะสมกับการนำไปจัดการเรียนการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา และสถานศึกษาที่ขาดแคลนบุคลากรสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการจัดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาและสถานที่ (ทีศนา แหมมณี. 2542, หน้า 17) จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงศึกษาผลการจัดการเรียนรู้รายวิชากลศาสตร์ หน่วยงานและพลังงาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย มุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร ปีการศึกษา 2563 โดยใช้ชุดกิจกรรมประกอบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) โดยคาดหวังว่าการวิจัยดังกล่าวจะทำให้ นักเรียนมีผลการเรียนรู้ดีขึ้น รวมทั้งเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและจะเป็นแนวทางในการทำวิจัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องผลการจัดการเรียนรู้รายวิชากลศาสตร์ หน่วยงานและพลังงาน โดยใช้ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย มุกดาหาร ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้รายวิชากลศาสตร์ หน่วยงานและพลังงาน โดยใช้ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย มุกดาหาร ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะการทำงานกลุ่ม ความมีวินัยในการเรียน และความพึงใจต่อการจัดการเรียนรู้กับเกณฑ์ที่กำหนด

2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้รายวิชากลศาสตร์ หน่วยงานและพลังงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย มุกดาหาร โดยใช้ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ก็ทำให้ผลการเรียนรู้ดีขึ้น และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมต่างก็ทำให้นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น ดังนั้นถ้านำมาใช้ร่วมกันเรียกว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ก็จะทำให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้นด้วย โดยเฉพาะในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะการทำงานกลุ่ม ความมีวินัยและความพึงพอใจดีขึ้นด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้รายวิชากลศาสตร์ หน่วยงานและพลังงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย มุกดาหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยใช้ชุดกิจกรรมในการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) มีรายละเอียดตามลำดับดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย มุกดาหาร อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 6 ห้อง จำนวนนักเรียน 144 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย มุกดาหาร อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 24 คนซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชากลศาสตร์ หน่วยงานและพลังงาน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) จำนวน 6 แผน รวม 12 ชั่วโมง มีคุณภาพในด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง ความสอดคล้องและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) รายวิชากลศาสตร์ หน่วยงานและพลังงาน จำนวน 6 ชุด มีคุณภาพในด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง ความสอดคล้องและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากลศาสตร์ หน่วยงานและพลังงาน ซึ่งเป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีคุณภาพด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด (Index of Item-Objective Congruence; IOC) ผ่านเกณฑ์ 40 ข้อ

4. แบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ จำนวน 3 ทักษะ ดังนี้ ทักษะการสังเกต จำนวน 2 ตอน ทักษะการคำนวณ จำนวน 2 ตอน และทักษะการตีความหมายข้อมูลและลงข้อสรุป 2 ตอน มีคุณภาพด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด (Index of Item-Objective Congruence; IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกด้าน และมีผลการประเมินคุณภาพด้านความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนน เกณฑ์การตัดสินคะแนนและเกณฑ์การแปลผลอยู่ในระดับมากทุกด้าน

5. แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน โดยที่การทำงานกลุ่มแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการคิดรวบวางแผน การร่วมปฏิบัติงาน และผลงานของกลุ่ม ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และมีผลการประเมินคุณภาพด้านความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนนอยู่ในระดับมาก

6. แบบประเมินความมีวินัยในการเรียนของนักเรียน โดยที่ความมีวินัยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการเข้าเรียน ด้านการทำงานที่มอบหมายและด้านการแต่งกาย ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และมีผลการประเมินคุณภาพด้านความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนน เกณฑ์การตัดสินคะแนนและเกณฑ์การแปลผลอยู่ในระดับมากทุกด้าน

7. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้และชุดกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน จำนวน 17 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกด้านและทุกข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

วิธีรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มเดียวโดยมีการทดสอบก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน

1. ทำหนังสือขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียน ทำความเข้าใจกับครูและนักเรียนในโรงเรียน และแจ้งวัตถุประสงค์กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2. ดำเนินการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pre-Test) โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยงานและพลังงานจำนวน 40 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 24 คน โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย มุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 24 คน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

3. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมในการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) หน่วยงานและพลังงาน ที่สร้างขึ้นทั้งหมด จำนวน 6 แผน ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สอนตั้งแต่แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ถึงแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 ตามลำดับ โดยให้นักเรียนเรียนในชั่วโมงเรียนในรายวิชาทศวรรษ ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านทักษะการทำงานกลุ่ม และความมีวินัยในการเรียนตามแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในขณะที่ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนทุกแผน

4. หลังการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมในการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) หน่วยงานและพลังงานทั้ง 6 แผน แล้วดำเนินการ 1) ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Post-Test) กับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดิมที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) ซึ่งข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 40 ข้อ 2) ประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ทั้ง 3 ทักษะ โดยใช้แบบประเมินทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และ 3) วัดความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมในการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) หน่วยงานและพลังงาน โดยใช้แบบวัดความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 5 ด้าน จำนวน 17 ข้อ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ตัวแปรตามโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบตัวแปรตามกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยใช้การทดสอบค่าทีชนิด One sample t – test
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบตัวแปรตามก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การทดสอบค่าทีชนิด Dependent samples t – test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการเรียนรู้รายวิชาทศวรรษ หน่วยงานและพลังงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ชุดกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E)

1.1 ผลการเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม สรุปได้ดังนี้ กรณีก่อนเรียนนักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($\bar{X} = 9.83, S.D = 1.69$) ต่ำกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และกรณีหลังเรียนนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($\bar{X} = 29.83, S.D = 3.42$) สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ผลการเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะการทำงานกลุ่ม ความมีวินัยในการเรียนของนักเรียน และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม สรุปได้ดังนี้ นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ($\bar{X} = 8.83$, S.D = 0.94) ทักษะการทำงานกลุ่ม ($\bar{X} = 9.04$, S.D = 0.50) ความมีวินัยในการเรียน ($\bar{X} = 9.28$, S.D = 0.44) และความพึงพอใจต่อการเรียน ($\bar{X} = 4.43$, S.D = 0.43) สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมในการรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. การอภิปรายศึกษาผลการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ หน่วยงานและพลังงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ชุดกิจกรรมในการรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กระบวนการทำงานกลุ่ม ความมีวินัยในการเรียนและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้

1.1 ผลการศึกษาผลการเรียนรู้ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า

1.1.1 กรณีก่อนเรียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 9.83$, S.D = 1.69) ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 60 ของคะแนนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.1.2 กรณีหลังเรียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 29.83$, S.D = 3.42) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 60 ของคะแนนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลข้างต้นแสดงว่า ชุดกิจกรรมในการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ที่ใช้มีผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นเพราะได้ฝึกให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ ทำความเข้าใจ เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง กิจกรรมการเรียนรู้อาศัยชุดกิจกรรมในการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เพื่อให้สามารถค้นพบความรู้ด้วยตนเองและรู้จักวิธีสืบเสาะหาความรู้โดยการทำกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาชิ ดราแม (2558, หน้า 89) ที่ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ไฟฟ้าสถิต หลังการจัดการเรียนรู้

สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจินตวิรั โยสีดา (2554, หน้า 64) ซึ่งศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง ไปโอติเซล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมสืบเสาะหาความรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ไปโอติเซล หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 การอภิปรายผลการศึกษาด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะการทำงานกลุ่ม ความมีวินัยของนักเรียน และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม

1.2.1 นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 8.83$, S.D = 0.94) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 60 ของคะแนนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2.2 นักเรียนมีทักษะการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 9.04$, S.D = 0.50) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 60 ของคะแนนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2.3 นักเรียนมีวินัยในตนเองอยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{X} = 9.28$, S.D = 0.44) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 60 ของคะแนนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.2.4 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ระดับสูง ($\bar{X} = 4.72$, S.D = 0.68) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 60 ของคะแนนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) สรุปได้ว่าชุดกิจกรรมสามารถทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีการพัฒนาการ ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะการทำงานกลุ่ม ความมีวินัยในการเรียน และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ที่สูงขึ้น เนื่องจากนักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย ทำให้ได้ฝึกคิดรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง ได้เรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระได้ดี เพราะชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) มีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน และเหมาะสมกับนักเรียนทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

จากการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีพัฒนาการโดยเฉลี่ยอย่างเห็นได้ชัดซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพราะการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมในการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ได้ฝึกให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ ทำความเข้าใจ เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้

ทำการทดลองปฏิบัติจริงซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวลักษณ์ หล้าสิงห์ (2558) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ โดยใช้การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีเจตคติที่ดีต่อวิชาวิทยาศาสตร์ และงานวิจัยของวันดี จูเปี่ยม (2558) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์สูงขึ้นมากกว่าร้อยละ 80 หลังการใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าจัดการการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมในการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้รายวิชา เพราะจะช่วยให้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการทำงานกลุ่ม ความมีวินัยในการเรียน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ หน่วยงานและพลังงาน โดยใช้ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1. ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ควรพิจารณานำเอารูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอื่น ๆ

1.2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ครูผู้สอนต้องศึกษาขั้นตอนต่าง ๆ ของกิจกรรมการเรียนรู้ให้เข้าใจ และควรจัดเตรียมเอกสารประกอบการสอนให้พร้อมและเหมาะสมที่จะดำเนินการจัดการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนได้ศึกษาและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไปตามขั้นตอนหรืออธิบายประกอบด้วย เพื่อให้ นักเรียนมีความเข้าใจในการทำงานช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปด้วยดีและประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น

1.3. ในการจัดกิจกรรมครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียนแต่ละคนและระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรยืดหยุ่นตามความเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) กับเทคนิคการเรียนรู้แบบอื่น เช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้

ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Team pair Solo) การจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการความรู้

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) เช่น ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์กับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จินตวีร์ โยสีดา. (2554). *ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง ไปโอดีเซล สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเคมี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2541). *เอกสารประกอบการสอน ชุดวิชาสื่อการสอนระดับมัธยมศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). *นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- ทิตินา แชมมณี. (2542). การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โมเดลชิปปา (CIPPA MODEL). *วารสารวิชาการ*, 2(5) (พฤษภาคม), 4-30
- วันดี จูเปยม. (2557). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ (การประถมศึกษา), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ศศิวิมล สนิทบุญ. (2559). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ชั้น (5E) ร่วมกับการใช้คำถาม ถามเชิงวิเคราะห์ที่มีต่อมโนทัศน์และการคิดวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง ฟิสิกส์อะตอม*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การสอนวิทยาศาสตร์), มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: รัฐสภาลาดพร้าว.
- เสาวลักษณ์ หลาสิงห. (2558, มกราคม-เมษายน). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ โดยใช้การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ด้วยสื่อประสม เรื่อง ระบบประสาทและอวัยวะรับความรู้สึก

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วารสารศิลปากร. ปีที่ 8, หน้า 1243-1255
อาชิ ดราแม. (2558). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของ
โพลยาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฟิสิกส์และความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต,มหา

การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ในเด็กระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

The instructional management that supports creative thinking in basic education students

เครือฟ้า แก้วคุ้ม

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

wararat_aunjana@hotmail.com, 081-9750174

หลายประเทศต้องเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงจากกระแสโลกาภิวัตน์ จำเป็นที่ทุกประเทศต้องให้ความสำคัญ และเตรียมความพร้อมของประชาชนในประเทศมากขึ้น ปัจจัยหลักในการเตรียมความพร้อม หรือเพิ่มศักยภาพให้กับประชาชนในประเทศ ก็คือ “การศึกษา” โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาที่เสริมคุณภาพ และดึงเอาศักยภาพภายในตัวบุคคลออกมาเพื่อให้ใช้ประโยชน์ได้ ไม่ว่าจะเป็นศักยภาพด้านการคิด สร้างสรรค์ การแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะความคิดสร้างสรรค์ ถือเป็นความคิดสำคัญของประชาชน ในการสร้างความพร้อมให้กับตนเอง เพื่อให้รู้จักเรียนรู้ด้วยตัวเอง และสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ตามกระแสโลกที่เต็มไปด้วยความเจริญทางเทคโนโลยี การสื่อสาร วิทยาการ และสารสนเทศได้ ประเทศไทยเป็นหนึ่งในหลายประเทศในโลก ที่ให้ความสำคัญกับ “คุณภาพและศักยภาพของประชาชน” ดังพิจารณาได้จากแผน หรือยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) และฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ซึ่งเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ. 2560) และแผนการปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ โดยในแผน และยุทธศาสตร์ต่าง ๆ เหล่านี้ ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทย ที่มีลักษณะเฉพาะ คือ ไม่ได้เน้นเพียงคุณภาพ และศักยภาพที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีเท่านั้น หากแต่รวมถึงคุณภาพและศักยภาพที่ต้องพร้อมไปด้วยหลัก “คุณธรรม จริยธรรม”

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยในยุคที่มีการเปลี่ยนผ่านประเทศ จากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง ภายใต้วิสัยทัศน์ระยะยาวที่ว่าด้วยความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ของประเทศ ภายใน 5 ปี โดยอาศัยหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นฐานในการพัฒนาในทุกมิติ พัฒนาทั้งประเทศไทย และประชาชนไทยในทุกด้านอย่างมีดุลยภาพ กล่าวคือ การพัฒนาในมิติหนึ่งต้องไม่ส่งผลกระทบต่อมิติอื่นๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2560 :10) ดังนั้นในการพัฒนาประชาชนไทย จึงให้ความสำคัญกับ “คนไทยในฐานะที่เป็นศูนย์กลางการพัฒนา” เป้าหมายในการพัฒนาประชาชนไทยทุกวัยจึงมุ่งสู่ “การเป็นคนดี คนเก่ง ที่มี

ศักยภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ภายใต้หลักคุณธรรม-จริยธรรม และอยู่บนฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ดังนั้น การพัฒนาประเทศจึงมีนัยรวมถึงการพัฒนาคนในประเทศด้วย ซึ่งการพัฒนาคนด้วยการศึกษาจะพบได้ในความ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 กล่าวคือ สถานศึกษา จะเป็นสถานที่หลักในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา ตลอดจนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ซึ่งเป็นแผนระยะยาว 15 ปี ที่บูรณาการ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และกีฬา กับ การศึกษาทุกระดับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคนอย่างรอบด้าน และสมดุล สร้างคุณธรรม ภูมิปัญญาและการ เรียนรู้ และพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม ซึ่งจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคุณภาพของคน มุ่งพัฒนาการเตรียมความ พร้อมทุกด้านให้ กับนักเรียนทุกระดับการศึกษา โดยการพัฒนาลัทธิ การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ในทุกระดับ และทุกประเภทการศึกษา เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ รักการอ่าน สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง และสามารถประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต และประกอบอาชีพ มีความสนใจใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอด ชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2553) ภายหลังจากใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กระทรวงศึกษาธิการได้ทำการวิจัย และติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร พบว่าหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีจุดดีหลายประการ เช่น ช่วยส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการศึกษา ทำให้ท้องถิ่น และ สถานศึกษามีส่วนร่วม และบทบาทสำคัญในการพัฒนาลัทธิให้สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง มี แนวคิดและหลักการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมอย่างชัดเจน แต่ยังพบประเด็นที่ปัญหาที่เกิดจากการ ใช้หลักสูตรสถานศึกษา เช่น สถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดสาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ไว้มาก แต่เมื่อวัดและ ประเมินผล กลับพบว่าหลักสูตรสถานศึกษา ไม่สะท้อนมาตรฐาน หรือคุณภาพของผู้เรียน ในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถทางการคิด และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ (สำนักผู้ตรวจราชการและติดตาม ประเมินผล. 2548) สอดรับกับผลการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (สมศ.) ที่ได้ทำการประเมินคุณภาพโรงเรียนในรอบแรก ระหว่างปี พ.ศ. 2544-2548 ใน 3 มาตรฐาน หลัก คือ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านผู้บริหาร และมาตรฐานด้านครู ซึ่งโรงเรียนที่ได้รับการประเมิน ภายนอก มีจำนวน 30,010 โรงเรียน ผลการประเมินพบว่า โรงเรียนที่ได้มาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา หรือมีมาตรฐานอยู่ในระดับดี มีเพียง 10,856 โรง คิดเป็นร้อยละ 36.20 ที่เหลือ เป็นโรงเรียนที่ได้มาตรฐานในระดับพอใช้ และต้องปรับปรุง จำนวน 19,145 โรง คิดเป็นร้อยละ 63.80 นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยภาพรวมในระดับประเทศ พบว่า มาตรฐานด้านผู้เรียน ในมาตรฐานที่ 4 ต่ำกว่าเกณฑ์ มาตรฐาน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2548) จากผลการศึกษาดังกล่าว

ดังกล่าวข้างต้น สะท้อนว่ามาตรฐานด้านผู้เรียนของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมของประเทศ มีผลการคิดในมาตรฐานที่ 4 ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งในมาตรฐานนี้ระบุไว้ว่า. “ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์” ..และระบุความสำคัญของการคิดสร้างสรรค์ไว้ในตัวชี้วัดที่ 2 ว่า “ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างมีสติ สมเหตุสมผล” ..และระบุความสำคัญของการคิดสร้างสรรค์ไว้ใน คุณภาพผู้เรียนว่า.. “เมื่อผู้เรียนเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 สามารถใช้วิธีการที่หลากหลาย ใช้ความรู้ ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม...ตลอดจนเชื่อมโยงความรู้ต่างๆ ในวิชาคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ และมีความคิดสร้างสรรค์” .. จากสภาพปัญหาดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) ควบคู่ไปกับการประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นการสนองตอบเจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หลักการสำคัญของหลักสูตร มีจุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทย ควบคู่กับความเป็นสากลมุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ความคิด โดยเฉพาะด้านการคิดสร้างสรรค์ ได้ระบุไว้ว่า “ความสามารถในการคิดเป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม”. ดังนั้นจะเห็นว่าการคิดเป็นกลไกสำคัญสำหรับการพัฒนาคน เพราะการคิดเป็นกลไกสำคัญที่ใช้ในการเรียนรู้ และแยกแยะสิ่งที่ดีและไม่ดีได้ การคิดสามารถฝึกฝนได้ การส่งเสริมทักษะการคิดเป็นพื้นฐานสำคัญในการปลูกฝังกระบวนการคิดที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ได้แก่ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ใช้เพื่อการตัดสินใจอย่างถูกต้องภายใต้การพิจารณา ไตร่ตรองอย่างรอบครอบ มีเหตุผล และกระบวนการคิดสร้างสรรค์ ใช้เพื่อการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ในการพัฒนาเด็กให้มีทักษะการคิด การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ครูต้องมีแนวทางที่ชัดเจนในการปฏิบัติ จึงจะปฏิบัติอย่างได้ผล การเรียนการสอนตามระบบการศึกษาไทยที่ผ่านมา ส่วนมากยังคงเน้นที่การท่องจำเนื้อหามากกว่าที่จะเน้นทักษะการคิด โดยเฉพาะทักษะการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2549 : 46-47) ที่กล่าวว่าระบบการศึกษาสอนให้จำมากกว่าสอนให้คิด ในระบบการศึกษาไม่มีการสอนวิธีคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจึงไม่รู้ว่าอย่างไรเรียกว่าคิดสร้างสรรค์ และไม่รู้ว่าเหตุใดจึงต้องคิดสร้างสรรค์ด้วย ทำให้ความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ได้รับการพัฒนา และในวงการศึกษทั้งในประเทศและต่างประเทศ ต่างก็ค้นพบว่าการพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ยังทำได้ในขอบเขตที่จำกัด และยังไม่บรรลุเป้าหมายสูงสุดตามที่หลักสูตรต้องการ ส่วนในต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา มีผลการวิจัย

จำนวนมากที่บ่งชี้ว่า ในการสอบวิชาต่าง ๆ ผู้เรียนสามารถทำได้ดีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะพื้นฐาน แต่เมื่อถึงส่วนที่ต้องใช้ความคิด และเหตุผล ผู้เรียนยังไม่สามารถทำได้ดี

ความหมายของความคิดสร้างสรรค์

นักจิตวิทยา และนักการศึกษาหลายคนได้ให้คำจำกัดความของความคิดสร้างสรรค์ ไว้หลากหลายแนวคิด ซึ่งการวิจัยเรื่องความคิดสร้างสรรค์ของนักจิตวิทยาทั้งหลายเหล่านี้ ได้พบปัญหาอย่างเดียวกันคือ การให้นิยามของคำว่า “ ความคิดสร้างสรรค์ ” ซึ่งมีผู้ให้คำนิยามไว้หลากหลาย มีทั้งสอดคล้องและขัดแย้งกัน ดังนี้

โรด (อาร์ พันธ์มณี. 2546 : 84 ; อ้างอิงจาก Rhode. 1961: 122) ได้จำแนกรูปแบบคำนิยามของความคิดสร้างสรรค์ ที่นักวิจัยได้นิยามไว้ออกเป็น 4 แนวทาง คือ

1. นิยามความคิดสร้างสรรค์ในลักษณะของบุคลิกภาพของคนที่มีความคิดสร้างสรรค์
2. นิยามความคิดสร้างสรรค์ในลักษณะของกระบวนการความคิดสร้างสรรค์
3. นิยามความคิดสร้างสรรค์ในลักษณะของผลผลิตของความคิดสร้างสรรค์
4. นิยามความคิดสร้างสรรค์ในลักษณะสิ่งแวดล้อมของความคิดสร้างสรรค์

โลแกน และ โลแกน (วนิช สุธาร์ตน์. 2547 : 22-23 ; อ้างอิงจาก Logan and Logan. 1971 : 3-11) ได้รวบรวมความหมายของความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสรุปได้ 5 แนวทาง คือ

1. ความหมายในแง่ของความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ความคิดสร้างสรรค์หมายถึงความคิดริเริ่มที่แปลกใหม่ แม้จะคล้ายคลึงกับสิ่งที่มีผู้คิดค้นไว้แล้วแต่ถ้ามีองค์ประกอบใหม่ บางอย่างที่แตกต่างกันไปจากเดิม และผู้คิดค้นขึ้นมาได้ฉับพลันโดยที่สิ่งนั้นเป็นสิ่งใหม่สำหรับผู้คิดเอง ก็จัดว่าเป็นความคิดสร้างสรรค์ สิ่งที่เกิดขึ้นมาได้นั้นจะต้องเป็นประโยชน์และเป็นที่น่าสนใจของคนอื่น ๆ ในเวลานั้นด้วย

2. ความหมายในแง่ของการเปรียบเทียบความคิดธรรมดา ความคิดสร้างสรรค์หมายถึง ความคิดสิ่งใหม่ๆ โดยคิดในแง่มุมมองที่แปลกใหม่และใช้จินตนาการหรือวิธีการใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์จะคิดแก้ปัญหาจากประสบการณ์และความสามารถของตนเองในขณะที่คนอื่น ๆ จะเห็นคล้อยตามความคิดที่ผู้รู้ผู้ชำนาญคิดเอาไว้แล้ว โดยไม่ได้ใช้ประสบการณ์และความสามารถของตนเองให้เป็นประโยชน์เลย

3. ความหมายในแง่ของกระบวนการคิด ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลสามารถคิดค้นสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมาได้ หรือค้นพบสิ่งที่ผู้อื่นค้นพบมาก่อนแล้ว หรือจัดเรียงสิ่งที่มีอยู่แล้วให้อยู่ในรูปแบบใหม่ จะทำให้ได้ความรู้ใหม่อีกด้วย กระบวนการของความคิดสร้างสรรค์ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญ ไม่ใช่สิ่งที่คิดได้มีความสำคัญ แต่เป็นเพราะตัวกระบวนการของความคิดสร้างสรรค์ เป็นการมีชีวิตที่สมบูรณ์แบบของคน ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการที่บุคคลเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ด้วยแรงกระตุ้นจากความ ต้องการของตนเอง และได้เรียนรู้แล้ว ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการมองเห็นหรือสร้างสรรค์ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่อยู่ในจิตสำนึก และจิตใต้สำนึก ซึ่งเป็นกระบวนการคิดที่หลุดพ้นจากภาวะปกติ

4. ความหมายในแง่ของสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถทางสติปัญญาอย่างหนึ่งที่อยู่ในรูปแบบของความคิดแบบอเนกนัย ความคิดสร้างสรรค์หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะคิดได้อย่างคล่องแคล่ว คิดหาความสำคัญระหว่างการแก้ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งเร้าต่าง ๆ ให้ได้คำตอบแบบใหม่ ๆ หลาย ๆ คำตอบจากคำถามเพียงข้อเดียว

5. ความหมายในแง่ของผลงาน ความคิดสร้างสรรค์หมายถึง ความคิดที่จะสร้างในสิ่งที่ไม่เคยมีมาก่อน สิ่งนั้นจะต้องแปลกใหม่ ไม่เหมือนใคร และจะต้องใช้ความพยายามมากในการประดิษฐ์ปรับปรุง หรือรวบรวมสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกันด้วยวิธีใหม่ซึ่งไม่เคยมีผู้ทำมาก่อน เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสิ่งนั้น ความคิดสร้างสรรค์ในความหมายนี้เน้นผลงานที่สร้างขึ้นไม่ว่าจะเป็นการคิดประดิษฐ์ขึ้นใหม่ การปรับปรุงผลงานเดิม ตลอดจนการค้นพบความสัมพันธ์ในรูปแบบใหม่ระหว่างสิ่งที่มีอยู่แล้วในโลก

ทริฟฟิงเจอร์ และแมทลิน (วนิช สุธารัตน์. 2547:27-28 ; อ้างอิงจาก Treffinger. 1987:10-11) ได้จัดกลุ่มนิยามของความคิดสร้างสรรค์ของนักจิตวิทยาที่มีความสอดคล้องกันออกเป็นกลุ่ม ๆ ได้ 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 นิยามความคิดสร้างสรรค์ที่อธิบายในลักษณะของการแก้ปัญหา (Problem Solving) ได้แก่ นิยามของออสบอร์น (Osborn.1963) ซึ่งนิยามไว้ดังนี้ ความคิดสร้างสรรค์เป็นจินตนาการประยุกต์ (Applied Imagination) เป็นจินตนาการที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแก้ปัญหายุ่งยากที่ตนเองประสบ แต่ไม่ใช่เป็นจินตนาการที่ฟุ้งซ่าน เลื่อนลอย ความคิดเชิงจินตนาการอย่างเดียวไม่ทำให้เกิดผลผลิตสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นความคิดจินตนาการควบคู่ไปกับความอดทน พยายาม จึงจะทำให้งานสร้างสรรค์สำเร็จลงได้

กลุ่มที่ 2 นิยามความคิดสร้างสรรค์โดยอธิบายในลักษณะของความสามารถในการคิด (Cognitive Abilities) ได้แก่ นิยามของ กิลฟอร์ด (Guilford. 1967) ได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ว่า เป็นความสามารถทางสมองที่สามารถคิดได้หลายทิศทาง หรือเป็นลักษณะ ความคิดอเนกนัย (Divergent Thinking) คือ ความคิดหลายทิศทาง หลายแง่หลายมุม คิดได้กว้างไกล ซึ่งลักษณะความคิดเช่นนี้จะนำไปสู่ความคิดประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ รวมถึงการคิด ค้นพบวิธีการแก้ปัญหาได้สำเร็จซึ่งความคิดอเนกนัยนี้ ประกอบด้วยลักษณะความคิดริเริ่ม (Originality) ความคิดคล่องตัว (Fluency) ความยืดหยุ่นในการคิด (Flexibility) และความคิดละเอียดลออ (Elaboration) และ ความคิดอเนกนัยหรือความคิดแบบกระจาย (Divergent Thinking) จึงตรงกันข้ามกับความคิดเอกนัย (Convergent Thinking) หรือความคิดในทิศทางเดียว ซึ่งเป็นลักษณะความคิดที่มุ่งเน้นเพียงความคิดเดียวเท่านั้น ในขณะที่ความคิดอเนกนัยมุ่งส่งเสริมให้เกิดความคิดมากหลากหลายทั้ง ปริมาณ และ คุณภาพ เพราะเชื่อว่าลักษณะความคิดอเนกนัยจะเป็นหนทางให้ค้นพบความคิดที่ดีที่มีคุณภาพ หรือความคิดสร้างสรรค์ นั่นเอง ทอร์แรนซ์ (Torrance. 1965) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถของมนุษย์ที่จะนำไปสู่สิ่งใหม่ๆ เกิดผลผลิตใหม่ทางเทคโนโลยี รวมทั้งความสามารถในการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งแปลกใหม่ดังเช่น ทอมัส เอดิสัน ค้นพบหลอดไฟฟ้าและเครื่องไฟฟ้านาธานา ซึ่งงานประดิษฐ์คิดค้นของเขาก็จัดเป็นงานที่มี

ลักษณะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คือ แปลกใหม่ แตกต่างจากที่เคยปรากฏ และยังประโยชน์อย่างมหาศาลต่อชาวโลก

เกตเซลส์ และแจ็กสัน (Getzels and Jackson.1963) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะการคิดที่หาคำตอบหลายๆ คำตอบในการตอบสนองต่อสิ่งเร้า ซึ่งลักษณะเช่นนี้มักจะเกิดขึ้นกับบุคคลที่มีอิสระในการตอบสนอง จึงจะสามารถตอบสนองได้มาก

อารี พันธมณี (2540 : 134) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์หมายถึง กระบวนการทางสมองที่คิดในลักษณะอ่อนกนัย อันนำไปสู่การคิดค้นพบสิ่งแปลกใหม่ ด้วยความคิดดัดแปลงปรุงแต่งจากความคิดเดิมผสมผสานกันให้เกิดสิ่งใหม่ ซึ่งรวมทั้งการประดิษฐ์คิดค้นพบสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการคิด ทฤษฎี และหลักการได้สำเร็จ

ชลธิชา ชิวปรีชา (2554 : 10) สรุปว่าความคิดสร้างสรรค์หมายถึงกระบวนการคิดทางสมองที่สามารถนำไปสู่ความคิดที่แปลกใหม่ หรืออาจจะคิดเพิ่มเติมจากความคิดเดิม และก่อให้เกิดผลงานหรือนวัตกรรมที่ค้นพบขึ้นมาใหม่ โดยความคิดอาจเชื่อมโยงจากประสบการณ์ของตนเองสำนักงานข้าราชการพลเรือน (2559 : 6) ความคิดสร้างสรรค์หมายถึงความสามารถทางสมองที่คิดในลักษณะอ่อนกนัยนำไปสู่การคิดค้นพบสิ่งแปลกใหม่ด้วยการคิดดัดแปลง ปรุงแต่ง ผสมผสานกันให้เกิดสิ่งใหม่ รวมทั้งการประดิษฐ์คิดค้นทฤษฎีหลักการได้สำเร็จความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้มิใช่เพียงแต่คิดในสิ่งที่เป็นไปได้ หรือสิ่งที่เห็นเหตุเป็นผลเพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่ความคิดจินตนาการก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดความแปลกใหม่แต่ต้องควบคู่กันไปกับความพยายามที่จะสร้างความคิดฝันหรือจินตนาการที่เป็นไปได้ จึงจะทำให้เกิดผลผลิตที่ยังประโยชน์ต่อสังคม

สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ (2542 : 7-8) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนยากต่อการให้นิยามตายตัว ถ้าพิจารณาความคิดสร้างสรรค์โดยยึดผลงานเป็นหลัก ผลงานนั้นต้องเป็นผลงานที่แปลกใหม่ และมีคุณค่าโดยมีคนยอมรับ ถ้าพิจารณาความคิดสร้างสรรค์โดยยึดกระบวนการเป็นหลัก กระบวนการนั้นต้องเป็นกระบวนการเชื่อมโยงสัมพันธ์ของหรือความคิดที่แตกต่างกันอย่างมาเข้าด้วยกันได้ ถ้าพิจารณาความคิดสร้างสรรค์ โดยยึดคุณลักษณะของบุคคลเป็นหลัก บุคคลนั้นต้องเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดคล่อง คิดยืดหยุ่น และคิดละเอียดลออได้ และถ้าพิจารณาจากนิยามต่างๆ ของความคิดสร้างสรรค์ จะพบในสองแนวคิด คือ แนวคิดแรกเชื่อว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นคุณลักษณะที่ติดตัวมาแต่กำเนิดของบุคคล และแนวคิดที่สองเชื่อว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ หรือเป็นผลมาจากเงื่อนไข หรือประสบการณ์รอบ ๆ ตัวบุคคล

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2546 : 6-7) สรุปว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถของสมองที่คิดได้กว้างไกลหลายแง่มุม และเป็นความคิดแบบอ่อนกนัย ซึ่งทำให้เกิดความคิดแปลกใหม่แตกต่างไปจากเดิม เป็นความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เกิดการเรียนรู้ เข้าใจ จนเกิดปฏิกิริยาตอบสนองให้เกิดความคิดเชิงจินตนาการ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของความคิดสร้างสรรค์อันจะนำไปสู่การประดิษฐ์ หรือคิดค้นสิ่งแปลกใหม่ หรือเพื่อการแก้ปัญหา ซึ่งต้องอาศัยการบูรณาการจากประสบการณ์ และความรู้ทั้งหมดที่ผ่านมา

วณิช สุรารัตน์ (2547 : 69) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความคิดที่เกิดจากสมองซีกขวาเช่นเดียวกับจินตนาการและสหัชญาณ ความคิดสร้างสรรค์เป็นความคิดที่เกิดขึ้นโดยอาศัยจินตนาการเป็นพื้นฐานอันสำคัญ หากบุคคลขาดจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ย่อมเกิดขึ้นไม่ได้ ความคิดสร้างสรรค์เป็นความคิดที่แตกต่างไปจากความคิดของบุคคลอื่น ๆ โดยอาศัยพื้นฐานจากประสบการณ์เดิม คือ ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร บุคคลใช้ทั้งประสบการณ์เดิม และปัญญาในการจัดสิ่งต่าง ๆ ขึ้นเป็นรูปแบบใหม่ ทำให้เกิดสิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ เช่น ผลงานทางด้านสิ่งประดิษฐ์ วรรณกรรม ศิลปกรรม ปรัชญา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนจริยธรรม เป็นต้น

สมพร หลิมเจริญ (2552 : 13) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการทางสมองของบุคคลที่แสดงออก ในลักษณะของความสามารถในการคิดอย่างหลากหลาย หลายทิศทาง มีความ สามารถในการเชื่อมโยงสัมพันธ์ มีจินตนาการ มีการแสดงออกทางด้านจิตใจ และบุคลิกภาพ อันจะนำไปสู่การคิดแก้ปัญหาที่แปลกใหม่หรือประดิษฐ์คิดค้นสิ่งแปลกใหม่

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

มีนักศึกษา นักจิตวิทยาหลายคน ได้ศึกษาถึง ทฤษฎีด้านสมรรถภาพทางสมองกับความคิดสร้างสรรค์ที่พอสรุปได้ ดังนี้

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis Theory) ซิกมันด์ ฟรอยด์ (วณิช สุรารัตน์. 2547 : 186-189, อ้างอิงจาก Freud. 1931 : 221-223) เป็นผู้ก่อตั้งทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ได้กล่าวว่า แหล่งกำเนิดของความคิดสร้างสรรค์มาจากพลังผลักดันทางเพศที่เรียกว่า ลิบิโด (Libido) โดยกล่าวว่า “ระบบประสาทของมนุษย์คือศูนย์รวมของพลังผลักดันทางเพศที่เรียกว่า ลิบิโด เมื่อใดที่ ลิบิโดมีการก่อตัวขึ้นมากก็จะมีพลังจำนวนมากเปรียบเสมือนถูกที่มีลมบรรจุอยู่เต็ม หรือน้ำพุร้อนภายใต้พื้นดินที่จะต้องพยายามหาทางเลื่อนไหลผลักดันออกมาข้างนอก ถ้าเส้นทางตามธรรมชาติถูกปิดกั้น มันก็จะปรับเปลี่ยนตัวเองให้เป็นรูปแบบใหม่เพื่อหาทางออกช่องทางอื่น” ฟรอยด์ได้อธิบายว่า การแสดงออกทางบุคลิกภาพของมนุษย์ขึ้นอยู่กับ ลิบิโด ซึ่งทำหน้าที่เป็นพลังผลักดันที่มีอยู่ในจิตใจของมนุษย์ทุกคน โดยที่ลิบิโดมีอยู่ 3 ชนิด มีแหล่งกำเนิดต่างกัน และมีชื่อเรียกต่างกัน ดังนี้

1. ลิบิโดแห่งความรัก (Erotic type) ลิบิโดชนิดนี้มีแหล่งกำเนิดจากอิด (Id) เป็นลิบิโดที่เกิดจากความรักและความต้องการทางเพศ มีพลังผลักดันทำให้บุคคลสนใจแต่เฉพาะเรื่องรักและอยากให้ผู้อื่นรักตนเองจากการที่ลิบิโดชนิดนี้มีแหล่งกำเนิดจากอิด ดังนั้นการแสดงออกของความรักและความต้องการทางเพศจึงมักจะค่อนข้างรุนแรงชัดเจน ปราศจากความยับยั้งชั่งใจและรู้สึกหวั่นไหวต่อการสูญเสียความรักอย่างยิ่ง

2. ลิบิโดแห่งความศรัทธาหลงใหล (Obsessional type) ลิบิโดชนิดนี้มีแหล่งกำเนิดจากซูเปอร์อีโก้ (Super ego) พลังผลักดันจากลิบิโดชนิดนี้ ทำให้บุคคลมีความ ศรัทธาเลื่อมใสในเรื่องต่าง ๆ บุคคลพวกนี้จะรู้สึกหวั่นไหวต่อเรื่องคุณธรรมมากกว่าการกลัวว่าใครจะรักหรือไม่รัก ความศรัทธาหลงใหลที่มีปริมาณมากเกิดจากพลัง

ผลักดันทางเพศที่อยู่เบื้องหลัง เนื่องจากลิบิโดชนิดนี้ถือกำเนิดจากซูเปอร์อีโก้ ดังนั้นพฤติกรรมทั้งหลายที่แสดงออกจึงอยู่ในระดับที่บุคคลสามารถรู้ตัวได้ ลักษณะเด่นของบุคคลพวกนี้ที่มองเห็นได้ชัดเจนคือ มีความเชื่อมั่นในตนเองค่อนข้างมาก ซึ่งอาจกลายเป็นความยึดมั่นถือมั่นและหลงใหลในเรื่องบางเรื่องอย่างรุนแรง

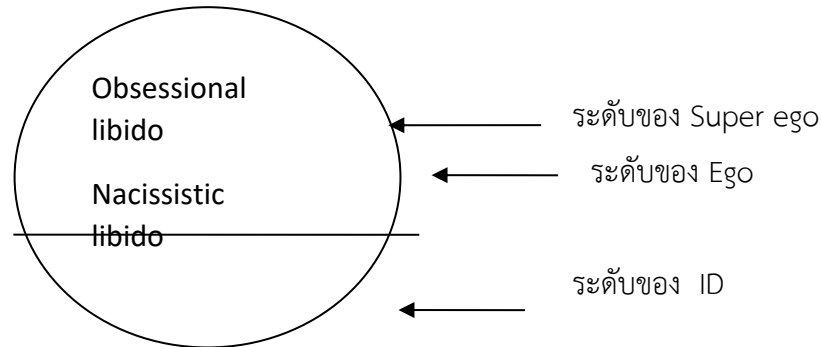
3. ลิบิโดแห่งความหลงรักตนเอง (Nacissistic type) ลิบิโดชนิดนี้มีแหล่ง กำเนิดส่วนใหญ่จากอีโก้ (Ego) ลิบิโดแห่งความหลงรักตนเองเป็นพลังผลักดันที่ทำให้บุคคลปกป้องรักษาตนเอง มีความกระตือรือร้นก้าวร้าวมีลักษณะเป็นผู้นำทั้งการแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ที่มีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกันคือปกป้องคุ้มครองตนเอง ลิบิโดชนิดนี้เกิดจากอีโก้ ดังนั้นการแสดงออกทั้งหลายตามที่กล่าวมานี้ จึงอยู่ในระดับที่สังคมสามารถยอมรับได้

นอกจากนั้น ฟรอยด์ ยังได้อธิบายว่า ลิบิโดสองชนิดสามารถรวมกัน ทำให้เกิดเป็นลิบิโดชนิดผสม (Mixed type) ได้ หรือไม่ก็มีการเปลี่ยนแปลงรูป (Transformation) เพื่อก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับได้ เป็นต้นว่า ลิบิโดแห่งความศรัทธาหลงใหลสามารถรวมกับลิบิโดแห่งความหลงรักตนเอง ทำให้เกิดเป็นลิบิโดชนิดผสม (Nacissistic Obsessional type) ซึ่งจะมีความสำคัญอย่างใหญ่หลวงสำหรับการสร้างอารยธรรมต่าง ๆ ของมนุษยชาติ เนื่องจากเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงระหว่างคุณธรรมจริยธรรมกับสังคม ลิบิโดชนิดนี้ก่อให้เกิดนักคิดที่มีความคิดเป็นอิสระ สามารถสร้างผลงานทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ และนวัตกรรมต่าง ๆ ที่มีคุณค่าจำนวนมากมาย และในอีกลักษณะของลิบิโดที่มีการเปลี่ยนแปลงรูป ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนคือ การแสดงออกของกลวิธี (defense mechanism) ชนิดหนึ่งที่รู้จักกันในชื่อ “การทดเทิด” (sublimation) ซึ่งฟรอยด์ ได้อธิบายว่า เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการที่ลิบิโดแห่งความรักที่เกิดจากความต้องการทางเพศ ได้เปลี่ยนรูปไปเป็นลิบิโดแห่งความหลงรักตนเอง ซึ่งทำให้บุคคลสามารถแสดงความรู้สึก ความต้องการทางเพศออกมาในรูปแบบของผลงานทางศิลปะ วรรณกรรม และอื่น ๆ ที่สังคมยอมรับได้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าต้นกำเนิดของความคิดสร้างสรรค์ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ที่มีที่มาจาก 2 แหล่ง คือ

1. ความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากการผสมกันของลิบิโดแห่งความศรัทธาหลงใหลกับลิบิโดแห่งความรักตนเอง เป็นความคิดสร้างสรรค์ในระดับของจิตสำนึกที่เป็นต้นกำเนิดของศิลปวิทยาการต่าง ๆ ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ ศิลปะศาสตร์ และนวัตกรรมทั้งหลาย ซึ่งทำให้โลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้งเนื่องจากมีองค์ประกอบหลักคือ คุณธรรม และสังคมเป็นตัวคอยควบคุมกำกับ

2. ความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงรูปของลิบิโดแห่งความรักที่เกิดจากความต้องการทางเพศ ไปเป็นลิบิโดแห่งความหลงรักตัวเอง ความคิดสร้างสรรค์ในลักษณะนี้มีความแตกต่างจากความคิดสร้างสรรค์ชนิดแรกตรงที่มีจุดเน้นที่การแสดงรูปลักษณ์บรรยายถึงพฤติกรรมหรือการแสดงออกทางเพศในลักษณะของศิลปกรรมที่สังคมยอมรับได้ โดยเหตุที่ความคิดสร้างสรรค์ชนิดนี้มีต้นกำเนิดมาจากจิตไร้สำนึกแต่มา

เปลี่ยนรูปเพื่อให้เกิดการแสดงออกอย่างเหมาะสมในระดับของจิตไร้สำนึก ดังนั้นผลิตผลของความคิดสร้างสรรค์ประเภทนี้จึงมีลักษณะค่อนข้างมีปัญหาต่อศีลธรรม ดังแสดงในภาพประกอบที่ 1

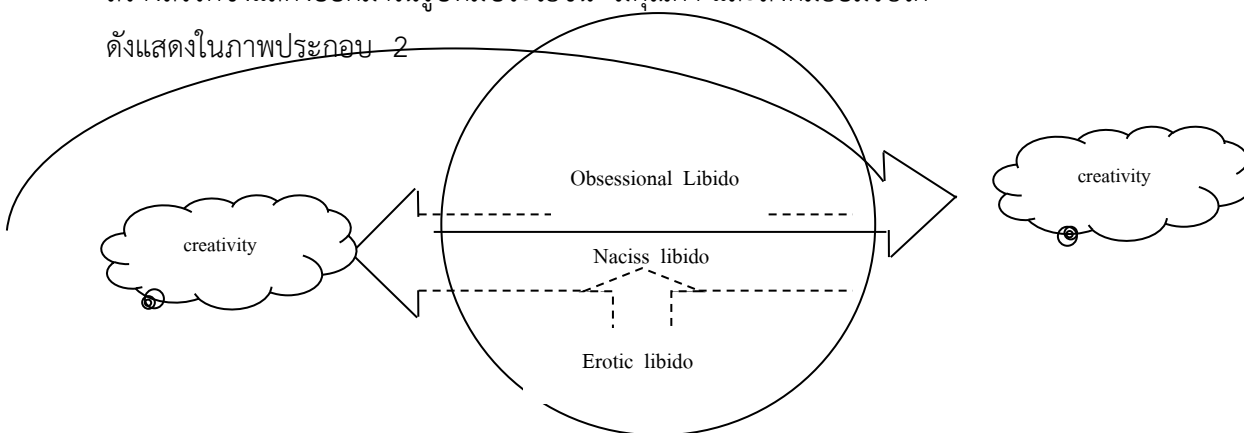

ภาพประกอบ 1 แสดงถึงแหล่งกำเนิดของลิบิโดทั้ง 3 ชนิดที่เกิดจากจิตใจส่วนต่างๆ

(ทีมา วณิช สุธาร์ตน์. 2547 : หน้า 188)

จากภาพประกอบ 1 แสดงถึงแหล่งกำเนิดของลิบิโดทั้ง 3 ชนิดซึ่งมีที่ก่เกิดจากจิตใจส่วนต่าง ๆ กัน ทำให้ธรรมชาติของการแสดงออกของลิบิโดแต่ละชนิดเกิดขึ้นในลักษณะที่มีเป้าหมายและวิธีการแสดงออกที่แตกต่างกัน ดังนั้น ลิบิโดแห่งความหลงรักตนเองซึ่งมีตำแหน่งอยู่ในจิตใจส่วนไร้สำนึก จึงเป็นศูนย์กลางของการเกิดความคิดสร้างสรรค์ตามทัศนะของ ฟรอยด์ คือ ลิบิโดชนิดนี้สามารถจะรวมกับลิบิโดที่อยู่ในจิตใจส่วนของจิตไร้สำนึกด้วยกัน คือ ลิบิโดแห่งความศรัทธาหลงใหล หรือขณะเดียวกันก็สามารถเปลี่ยนรูปมาจากลิบิโดที่มาจากจิตไร้สำนึก คือ ลิบิโดแห่งความรักก็ได้ แต่ไม่ว่าจะเกิดจากการรวมกัน หรือเกิดจากการเปลี่ยนรูป ผลที่เกิดขึ้นย่อมเป็นความคิดสร้างสรรค์ซึ่งแสดงออกมาในรูปที่มีประโยชน์ มีคุณค่า และสังคมยอมรับได้

ดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แสดงความคิดสร้างสรรค์ 2 ชนิดของฟรอยด์ (ทีมา วณิช สุธาร์ตน์. 2547 : หน้า 189)

จากภาพประกอบ 2 แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ 2 ชนิด ที่เกิดขึ้นตามความคิด ของ ฟรอยด์ ความคิดสร้างสรรค์ชนิดแรกเกิดจากการรวมตัวกันระหว่างลิบิโดในระดับของจิตไร้สำนึก ความคิดสร้างสรรค์ชนิด

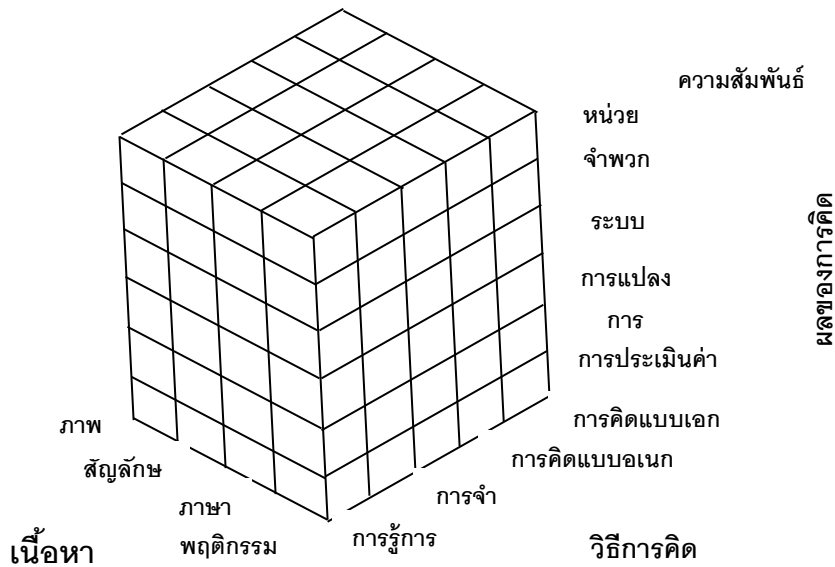
ที่สองเกิดจากการเปลี่ยนรูปของลึบิโจากจิตไร้สำนึกมาแสดงออกในระดับของจิตรู้สำนึก

2. ทฤษฎีจิตวิทยาวิเคราะห์ (Analytical Theory) ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์เชิงจิตวิทยาวิเคราะห์ มีนักจิตวิเคราะห์หลายคน เช่น คาร์ล กุสตาฟ จุง (วนิช สุรรัตน์. 2547 : 189 อ้างอิงจาก Carl Gustav Jung. 1961) กล่าวว่า ความคิดของมนุษย์เกิดมาพร้อมกับการปรากฏขึ้นของประสบการณ์เฉพาะตัวที่มีแต่เดิมแล้ว สมองของมนุษย์เป็นอวัยวะที่มีความซับซ้อนซึ่งมีการก่อรูปและสร้างร่องรอยต่างๆ ขึ้นมาเอง ประสบการณ์สำคัญทั้งหลายของมนุษย์ เกิดขึ้นมาก่อนแล้ว ทั้งนี้ สิ่งทั้งหลายที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นมาล้วนเป็นภาพลักษณ์ของประสบการณ์เดิมที่มนุษย์เคยพบมาก่อนทั้งสิ้น” นอกจากนั้นยังเชื่อว่ามนุษย์ได้เก็บสะสมประสบการณ์ทั้งหลายจากบรรพบุรุษ และได้รับถึงประสบการณ์ทั้งหลายตั้งแต่แรกเริ่มของวิวัฒนาการเป็นสัตว์เมื่อหลายสิบล้านปีมาแล้ว โดยมีการเก็บสะสมมรดกจากบรรพกาลส่วนนี้ไว้ในจิตไร้สำนึกส่วนลึกที่เรียกว่า จิตไร้สำนึกองค์รวม (Collective unconscious) จิตส่วนนี้จะเป็นจิตใจส่วนที่เชื่อมโยงระหว่าง ความรู้ ความรู้สึก และความคิดจากบรรพบุรุษในอดีต กับสภาพจิตใจของมนุษย์ในปัจจุบัน และเชื่อว่าความคิดของมนุษย์มีกำเนิดจากจิตใจส่วนไร้สำนึก รวมทั้งความเฉลียวฉลาดหรือปัญญาของมนุษย์ที่สามารถคิดและทำอะไรต่างๆ ขึ้นมาได้นั้นเป็นประสบการณ์เดิมที่มนุษย์แต่ละคนได้เก็บสะสมมาในชาติภพก่อน ๆ ตั้งแต่เริ่มต้นของวิวัฒนาการของชีวิตจนถึงกำเนิดมาเป็นมนุษย์ในปัจจุบัน

3. ทฤษฎีโครงสร้างสมรรถภาพทางสติปัญญาของ กิลฟอร์ด (Guilford's Structure of Intellect) การศึกษาเรื่องความคิดสร้างสรรค์ มีแนวคิดพื้นฐานมาจาก กิลฟอร์ด ซึ่งได้ทำการศึกษาและวิจัย การวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor Analysis) ของสติปัญญา โดยเน้นศึกษาเรื่องความคิดสร้างสรรค์ ความมีเหตุผล และการแก้ปัญหา และได้เสนอแบบจำลองโครงสร้างของสมรรถภาพทางสมอง หรือแบบจำลองโครงสร้างทางสติปัญญา (The Structure of Intellect Model ที่เรียกว่า SI) ซึ่งแบบจำลองนี้ได้ครอบคลุมสมรรถภาพทางสมองต่างๆ และที่สำคัญเขาได้พัฒนาวิธีการคิดขึ้น 2 ประเภท (Guilford. 1967 : 161-165) ดังนี้

1. ความคิดรวมหรือความคิดเอกนัย (Convergent thinking) หมายถึง ความคิดที่นำไปสู่คำตอบที่ถูกต้องตามสภาพข้อมูลที่กำหนดให้เพียงคำตอบเดียว
2. ความคิดกระจายหรือความคิดอเนกนัย (Divergent thinking) หมายถึง ความคิดหลายทิศทางที่สามารถเปลี่ยนวิธีการแก้ปัญหาได้ ตลอดจนการนำไปสู่ผลผลิตของความคิดหรือคำตอบได้หลายอย่างด้วยกัน และกิลฟอร์ด อธิบายไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ก็คือความคิดอเนกนัยนั่นเอง

วิธีคิดทั้ง 2 ประเภท ของกิลฟอร์ด แสดงให้เห็นโครงสร้างสามมิติของสติปัญญาโครงสร้างของสมรรถภาพทางสมอง ดังแสดงในภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 แสดงแบบจำลองโครงสร้างของสมรรถภาพทางสมอง ของ กิลฟอร์ด

(Guilford's Structure of Intellect)

กิลฟอร์ด ได้แบ่งสมรรถภาพทางสมองออกเป็น 3 มิติ ดังนี้

มิติที่ 1 : เนื้อหา (Content) หมายถึง เนื้อหาข้อมูล หรือสิ่งเร้าที่เป็นสื่อ

ในการคิดที่สมองรับเข้าไปคิด แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. ภาพ (Figural เขียนย่อว่า F) หมายถึงข้อมูล หรือสิ่งเร้าที่เป็นรูปธรรม หรือรูปที่แน่นอนซึ่งบุคคลสามารถรับรู้และทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดได้ เช่น ภาพเป็นต้น
2. สัญลักษณ์ (Symbolic เขียนย่อว่า S) หมายถึง ข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่อยู่ในรูปเครื่องหมายต่างๆ เช่น ตัวอักษร ตัวเลข โน้ตดนตรี รวมทั้งสัญลักษณ์ต่างๆ ด้วย
3. ภาษา (Semantic เขียนย่อว่า M) หมายถึง ข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่อยู่ในรูปของถ้อยคำ ที่มีความหมายต่างๆ กัน สามารถใช้ติดต่อสื่อสารได้ เช่น พ่อ แม่ เพื่อน ชอบ โกรธ เสียใจ เป็นต้น
4. พฤติกรรม (Behavior เขียนย่อว่า B) หมายถึง ข้อมูลที่เป็นการแสดงออก กิริยา อากักรกระทำที่สามารถสังเกตเห็น รวมทั้งทัศนคติ การรับรู้ การคิด เช่น การยิ้ม การหัวเราะ การสนับศรัยะ การแสดงความคิดเห็น เป็นต้น

มิติที่ 2 : วิธีการคิด หมายถึง มิติที่แสดงลักษณะกระบวนการปฏิบัติงานหรือกระบวนการปฏิบัติงานหรือกระบวนการคิดของสมอง แบ่งออกตามลำดับได้ 5 ลักษณะคือ

1. การรับรู้การเข้าใจ (Cognition เขียนย่อว่า C) หมายถึง มิติที่แสดงลักษณะกระบวนการปฏิบัติงานหรือกระบวนการคิดของสมอง แบ่งออกได้ว่าเป็นอะไร เช่น เมื่อเห็นของเล่นเด็กกรูปร่างกลมทำด้วยยางผิวเรียบ ก็บอกได้ว่าเป็นลูกบอล

2. การจำ (Memory เขียนย่อว่า M) หมายถึง ความสามารถในการเก็บสะสมความรู้และข้อมูลต่างๆ ไว้ได้และสามารถระลึกได้เมื่อต้องการ เช่น การจำสูตรคูณ การจำหน่วยเลขประจำตัว การชี้ตัวคนร้ายได้

3. การคิดแบบอนกนัย หรือความคิดกระจาย (Divergent Thinking เขียนย่อว่า D) หมายถึง ความสามารถในการคิดตอบสนองต่อสิ่งเร้าได้หลายรูปแบบ หลายแง่หลายมุมแตกต่างกันไป เช่น “หนังสือพิมพ์ที่ใช้แล้วทำประโยชน์อะไรได้บ้าง” ให้ออกมาให้มากที่สุด ผู้ที่คิดได้มาก แปลก มีคุณค่า คือผู้ที่มีความคิดอนกนัย และกิลฟอร์ด ได้อธิบายว่า ความคิดอนกนัยก็คือความคิดสร้างสรรค์นั่นเอง

4. การคิดแบบเอกนัย หรือความคิดรวม (Convergent Thinking เขียนย่อว่า N) หมายถึง เป็นความสามารถในการคิดที่ดีที่สุดจากข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่กำหนดและคำตอบที่ถูกต้องก็มีเพียงคำตอบเดียว

5. การประเมินค่า (Evaluation เขียนย่อว่า E) หมายถึง ความสามารถในการตีราคาลงสรุป โดยอาศัยเกณฑ์ที่ดีที่สุด

มิติที่ 3 : ผลของการคิด หมายถึง มิติที่แสดงผล (Product) ที่ได้จากการปฏิบัติงานทางสมองหรือกระบวนการคิดของสมอง หลังจากที่มีสมองได้รับข้อมูลหรือสิ่งเร้าจากมิติที่ 1 และตอบสนองต่อข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่ได้รับมิติที่ 2 แล้ว ผลที่ได้ออกมาเป็นมิติที่ 3 หรืออาจกล่าวได้ว่าผลของการคิดเกิดจากการทำงานของมิติที่ 1 และมิติที่ 2 นั่นเอง ซึ่งผลของการคิดแบ่งออกเป็น 6 ลักษณะดังนี้

1. หน่วย (Unit เขียนย่อว่า U) หมายถึง สิ่งที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัวและแตกต่างไปจากสิ่งอื่นๆ เช่น คน แมว สุนัข กระดานดำ บ้าน เป็นต้น

2. จำพวก (Class เขียนย่อว่า C) หมายถึง ประเภท หรือจำพวกหรือกลุ่มของหน่วยที่มีคุณสมบัติหรือลักษณะร่วมกัน เช่น สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ได้แก่ คน สุนัข ช้าง หรือประเภทผลไม้ ได้แก่ เงาะ กล้วย ลำไย ลิ้นจี่ ฯลฯ เป็นต้น

3. ความสัมพันธ์ (Relation เขียนย่อว่า R) หมายถึง ผลของการเชื่อมโยงความคิดของประเภทหรือหลายประเภทเข้าด้วยกัน โดยอาศัยลักษณะบางประการเป็นเกณฑ์ ความสัมพันธ์นี้อาจจะอยู่ในรูปของหน่วยกับหน่วย จำพวกกับจำพวก หรือระบบกับระบบก็ได้ เช่น คนคู่กับบ้าน นกคู่กับรัง ปลาคู่กับน้ำ เสือคู่กับป่า ฯลฯ เป็นต้น เป็นความสัมพันธ์ ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับที่อยู่อาศัย

4. ระบบ (System เขียนย่อว่า S) หมายถึง การเชื่อมโยงกลุ่มของสิ่งเร้าโดยอาศัยกฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผนบางอย่าง เช่น 1, 3, 5, 7, 9 เป็นระบบเลขคี่ เป็นต้น

5.การแปลงรูป (Transformation เขียนย่อว่า T) หมายถึง การเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง ดัดแปลง ดีความ ขยายความ ให้นิยามใหม่ หรือการจัดองค์ประกอบของสิ่งเร้าหรือข้อมูลออกมาในรูปแบบใหม่ เช่น การเปลี่ยนรูปสี่เหลี่ยมเป็นเส้นตรงสี่เส้น ดังแสดงในภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 แสดงการแปลงรูป ของรูปของสี่เหลี่ยม

6.การประยุกต์ (Implications เขียนย่อว่า I) หมายถึง การคาดคะเนหรือทำนายจากข้อมูลสิ่ง ที่กำหนดไว้ เช่น เมื่อเห็นภาพที่เป็นรูปกลมมีหูยาว ๆ คล้ายกระต่าย ก็คาดว่าเป็นกระต่าย เป็นต้น จะเห็น ได้ว่าโครงสร้างของสมรรถภาพทางสมอง หรือการวัดเขาวงกตปัญญาของกิลฟอร์ด แบ่งออกเป็น 120 เซลล์ หรือ 120 องค์ประกอบ โดยในแต่ละองค์ประกอบ จะประกอบด้วยหน่วยย่อยของสามมิติ เรียงจาก เนื้อหา - วิธีการ คิด - ผลของการคิด (Content - Operation - Product)

องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์

กิลฟอร์ด (Guilford. 1967 : 138-140) ได้อธิบายว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมอง ที่คิดได้กว้างไกลหลายทิศทาง หรือเรียกว่า ลักษณะการคิดออกเนกนัย หรือการคิดแบบกระจาย (Divergent thinking) ซึ่งประกอบด้วยความคิดพื้นฐาน 4 ประการ คือ

1. ความคิดริเริ่ม (Originality)
2. ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency)
3. ความยืดหยุ่นหรือความยืดหยุ่นในการคิด (Flexibility)
4. ความคิดละเอียดลออ (Elaboration)

รายละเอียดของความคิดพื้นฐาน 4 ประการ มีดังต่อไปนี้

ความคิดริเริ่ม (Originality)

หมายถึง ลักษณะความคิดแปลกใหม่ แตกต่างจากความคิดธรรมดา หรือความคิดง่าย ๆ ความคิดริเริ่ม หรือที่เรียกว่า Wild Idea เป็นความคิดที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม ความคิดริเริ่ม อาจเกิดจากการ นำเอาความรู้เดิมมาคิดดัดแปลงและประยุกต์ให้เกิดสิ่งใหม่ขึ้น ดังนั้น ความคิดริเริ่มจึงเป็นลักษณะความคิดที่ เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกเป็นความคิดที่แปลกแตกต่างจากความคิดเดิม และอาจไม่เคยมีใครนึกหรือคิดถึงมาก่อน ความคิดริเริ่มจำต้องอาศัยความคิดจินตนาการ คิดเรื่องและคิดฝันจากจินตนาการ หรือที่เรียกว่า เป็นความคิด จินตนาการประยุกต์ คือไม่ใช่คิดเพียงอย่างเดียว แต่จำเป็นต้องคิดสร้างและหาทางทำให้เกิดผลงานจึงเป็นสิ่งคู่กัน

ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency)

ความคิดคล่องแคล่ว หรือความคิดคล่องตัว หมายถึง ความคิดที่ไม่ซ้ำกันในเรื่องเดียวกัน โดยแบ่งเป็น

4 ด้าน คือ

1. ความคิดคล่องแคล่วทางด้านถ้อยคำ (Word Fluency) เป็นความสามารถในการใช้ถ้อยคำอย่างคล่องแคล่วนั่นเอง
2. ความคิดคล่องทางการโยงสัมพันธ์ (Associational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดหาถ้อยคำที่เหมือนกันหรือคล้ายกันได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ภายในเวลาที่กำหนด
3. ความคล่องแคล่วทางการแสดงออก (Expressional Fluency) เป็นความสามารถในการใช้สีหรือประโยค เช่น สามารถที่จะนำคำมาเรียงกันอย่างรวดเร็วเพื่อให้ได้ประโยคที่ต้องการ บุคคลที่มีความคล่องแคล่วทางการแสดงออกสูงจะมีความคิดสร้างสรรค์
4. ความคล่องแคล่วในการคิด (Ideational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดสิ่งที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนด เช่น ให้คิดหาประโยชน์ของก้อนอิฐมาให้ได้มากที่สุดภายในเวลาที่กำหนดให้ ซึ่งอาจเป็น 5 นาที หรือ 10 นาที เป็นต้น

ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility)

หมายถึง ประเภทหรือแบบของความคิด แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ความคิดยืดหยุ่นที่เกิดขึ้นทันที (Spontaneous Flexibility) เป็นความสามารถที่จะพยายามคิดให้หลายประเภทอย่างอิสระ เช่น คนที่มีความคิดยืดหยุ่นจะคิดได้ว่าประโยชน์ของก้อนหินมีอะไรบ้าง หลายประเภท ในขณะที่คนที่ไม่มีความคิดยืดหยุ่นจะคิดได้เพียงประเภทเดียว หรือสองประเภทเท่านั้น
2. ความคิดยืดหยุ่นทางการดัดแปลง (Adaptive Flexibility) ซึ่งมีประโยชน์ ต่อการแก้ปัญหา คนที่มีความคิดยืดหยุ่นจะคิดได้ไม่ซ้ำกัน ตัวอย่างเช่น ใน 1 ข้อ ในเวลา 5 นาที ท่านลองคิดว่าท่านสามารถจะใช้หว่ายทำอะไรได้บ้าง คำตอบอาจเป็น กระจบุง กระจจาด ตะกร้า กล้องใส่ดินสอ กระจอมเก็บน้ำ เปล เตียงนอน เก้าอี้ เก้าอี้นอนเล่น โซฟา ตะกร้อ ซึ่งจะเห็นได้ว่าความคิดยืดหยุ่นจะเป็นตัวเสริมให้ความคิดคล่องแคล่ว หลีกเสี่ยงการซ้ำซ้อน หรือเพิ่มคุณภาพความคิดให้มากขึ้นด้วยการจัดเป็นหมวดหมู่และหลักเกณฑ์ยิ่งขึ้น ความคิดละเอียดละออ (Elaboration)

ถึงแม้ว่า ลักษณะของความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วยลักษณะความคิดหลายลักษณะ เช่น ความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น ความคิดคล่องตัวก็ตาม แต่ลักษณะความคิดละเอียดลออก็จะขาดเสียมิได้ หากปราศจากความคิดละเอียดลออแล้วก็ไม่อาจทำให้เกิดผลงานหรือผลิตผลสร้างสรรค์ขึ้นมาได้ ความคิดละเอียดลออเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นในการสร้างผลงานที่มีความแปลกใหม่เป็นพิเศษให้สำเร็จ ความคิดสร้างสรรค์ไม่เพียงแต่ประกอบด้วยสิ่งแปลกใหม่แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ในความแปลก ความใหม่ และความพิเศษนั้นจะต้อง

ตระหนักถึงความสำคัญอย่างสร้างสรรค์ด้วย ตัวอย่างเช่น บุคคลที่จะเป็นนักวิชั่น ไม่เพียงแต่ชอบ และคิดในเรื่องความงดงามของบทกลอนเท่านั้น แต่จะต้องพยายามสร้างผลงานบทกวีขึ้นมาด้วย เป็นต้น

กระบวนการคิดสร้างสรรค์ (Creative Process)

ทอแรนซ์ (Torrance. 1965) ได้ให้คำอธิบายถึงกระบวนการคิดสร้างสรรค์ว่า เป็นกระบวนการของความรู้สึกลึกซึ้งต่อปัญหาหรือสิ่งที่บกพร่องขาดหายไป แล้วจึงรวบรวมความคิดตั้งเป็นสมมุติฐานขึ้น ต่อจากนั้นก็ทำการรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ตั้งขึ้น ขึ้นต่อไปจึงเป็นการรายงานผลที่ได้รับจากการทดสอบสมมุติฐานเพื่อเป็นแนวคิดและแนวทางใหม่ต่อไป ดังนั้น ความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นกระบวนการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์นั่นเอง และทอแรนซ์เรียกกระบวนการลักษณะนี้ว่ากระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หรือ “The Creative Problem Solving Process” แบ่งออกเป็น 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การค้นหาความจริง (Fact - Finding) ในขั้นนี้เริ่มตั้งแต่เกิดความรู้สึกกังวลใจ มีความสับสน วุ่นวาย (Mess) เกิดขึ้นในจิตใจแต่ไม่สามารถบอกได้ว่าเป็นอะไร จากจุดนี้ก็พยายามตั้งสติและพิจารณาดูว่าความยุ่งยาก วุ่นวาย สับสน หรือสิ่งที่ทำให้กังวลใจนั้นคืออะไร

ขั้นที่ 2 การค้นพบปัญหา (Problem - Finding) ขั้นนี้เกิดต่อจากขั้นที่ 1 เมื่อได้พิจารณาโดยรอบคอบแล้ว จึงสรุปว่า ความกังวลใจความสับสนวุ่นวายในใจนั้นก็คือการมีปัญหาเกิดขึ้นนั่นเอง

ขั้นที่ 3 การตั้งสมมุติฐาน (Idea - Finding) ขั้นนี้ก็ต่อจากขั้นที่ 2 เมื่อรู้ว่ามีปัญหาเกิดขึ้นก็จะพยายามคิดและตั้งสมมุติฐานขึ้นและรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการทดสอบสมมุติฐานในขั้นต่อไป

ขั้นที่ 4 การค้นพบคำตอบ (Solution - Finding) ในขั้นนี้ก็จะพบคำตอบจากการทดสอบสมมุติฐานในขั้นที่ 3

ขั้นที่ 5 ยอมรับผลจากการค้นพบ (Acceptance - Finding) ขั้นนี้จะเป็นการยอมรับคำตอบที่ได้จากการพิสูจน์เรียบร้อยแล้วว่าจะแก้ปัญหาให้สำเร็จได้อย่างไร และต่อจากจุดนี้การแก้ปัญหาหรือการค้นพบยังไม่จบตรงนี้ แต่ที่ได้จากการค้นพบจะนำไปสู่หนทางที่จะทำให้เกิดแนวคิดหรือสิ่งใหม่ต่อไป ที่เรียกว่า New Challenges

วอลลาซ (สมศักดิ์ ภูวิภาดาวัฒน์, 2542, หน้า 17-19 ; อ้างอิง จาก Wallach, 1962) ได้กล่าวว่ากระบวนการของความคิดสร้างสรรค์ เกิดจากความคิดสิ่งใหม่ๆ โดยการลองผิดลองถูก (Trial and Error) ซึ่งมีขั้นตอน 4 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม (Preparation) เป็นขั้นเตรียมข้อมูลต่างๆ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำหรือแนวทางที่ถูกต้อง หรือข้อมูลระบุปัญหาหรือข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ฯลฯ

ขั้นที่ 2 ขั้นความคิดคุกรุ่นหรือระยะฟักตัว (Incubation) เป็นขั้นที่อยู่ในความวุ่นวายของข้อมูลต่างๆ ทั้งใหม่ และเก่า สะเปะสะปะ ปราศจากความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่สามารถจะขมวดความคิดนั้น จึงปล่อยความคิดไว้เฉยๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นความคิดกระจ่างชัด (Illumination) เป็นขั้นที่ความคิดสับสนนั้นได้ผ่านการเรียบเรียงและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ต่างๆ เข้าด้วยกันให้มีความกระจ่างชัด และจะมองเห็นภาพพจน์ มโนทัศน์ของความคิด

ขั้นที่ 4 ขั้นทดสอบความคิดและพิสูจน์ให้เห็นจริง (Verification) เป็นขั้นที่ใช้ความคิด 3 ขั้นจากข้างต้นเพื่อพิสูจน์ว่าเป็นความคิดที่เป็นจริงและถูกต้อง

ออสบอร์น (Osborn, 1963) ได้ขยายกระบวนการคิดสร้างสรรค์เป็น 7 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 การชี้ถึงปัญหา เป็นการระบุหรือทราบประเด็นปัญหา

ขั้นที่ 2 การเตรียมและรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นเตรียมการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการคิดแก้ปัญหา

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ เป็นขั้นคิดพิจารณาและแจกแจงข้อมูล

ขั้นที่ 4 การใช้ความคิด หรือคัดเลือกเพื่อหาทางเลือกต่างๆ เป็นขั้นพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ และหาทางเลือกที่เป็นไปได้ไว้หลายๆ ทาง

ขั้นที่ 5 การคิด (Incubation) และการทำให้กระจ่าง (Illumination) เป็นขั้นที่ทำให้จิตใจว่าง และในที่สุดก็เกิดความคิดแวบแล้วกระจ่างขึ้น

ขั้นที่ 6 การสังเคราะห์ หรือการบรรจุชิ้นส่วนต่างๆ เข้าด้วยกัน

ขั้นที่ 7 การประเมินผล เป็นการคัดเลือกจากคำตอบที่มีประสิทธิภาพที่สุด

แอนเดอร์สัน (Anderson, 1959) กล่าวว่า ความแตกต่างของบุคคลอยู่ที่ความคิดสร้างสรรค์ และประสบการณ์เป็นสำคัญ พร้อมทั้งได้แบ่งกระบวนการด้านการคิดสร้างสรรค์ออกเป็น 6 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 มีความสนใจ และรู้สึกความต้องการของจิตใจและสมอง

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์และสิ่งที่น่าสนใจ

ขั้นที่ 3 ไตร่ตรองถึงการวางแผน โครงร่างและรูปแบบของงาน

ขั้นที่ 4 จากผลข้อ 1 - 3 ทำให้เกิดจินตนาการ

ขั้นที่ 5 สร้างจินตนาการออกมาให้เป็นความจริง และแสดงผลให้เห็นได้ชัด

ขั้นที่ 6 รวบรวมความคิด และแสดงออกมาในรูปของผลงานในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน

แนวการสอนความคิดสร้างสรรค์

การสอนความคิดสร้างสรรค์ ได้มีนักการศึกษา นักจิตวิทยา ได้เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการสอนความคิดสร้างสรรค์ ไว้หลายวิธี ดังนี้

วิลเลียม (Williams. 1983) ได้ศึกษาถึงการสอนความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งพบว่า “การสอนเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เป็นการสอนเด็กให้รู้จักการคิด การแสดงความรู้สึก และการแสดงออกในวิถีทางของความคิดสร้างสรรค์” การสอนเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์นั้นมิใช่การสอนในวันนี้ และในวันพรุ่งนี้ก็เลิกสอน และไม่ใช้การสอนที่สอนในปีที่แล้วต่อไปเด็กก็ลืม แต่การสอนเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์นั้นจะต้องสอนอย่างต่อเนื่องกันไปเป็นลำดับในทางตรง ส่วนในทางอ้อมได้แก่การจัดกิจกรรมต่างๆ การปรับปรุงสภาพแวดล้อมต่างๆ ตลอดจนความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กและความสามารถในการแสดงออก

เดวิส (Davis. 1973) ได้เสนอแนวการสอนความคิดสร้างสรรค์ที่น่าสนใจ ดังนี้

1. สอนให้เกิดจินตนาการหรือใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์

การสอนเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ที่มุ่งกระตุ้นให้เกิดนิสัยและเจตคติในทางสร้างสรรค์ ด้วยการส่งเสริมความคิดจินตนาการแก่เด็ก ส่งเสริมให้เด็กคิดแปลกใหม่และคิดในสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น เช่น ในสมัยก่อนคนเคยคิดว่าโทรทัศน์เป็นเรื่องประหลาด และไม่มีทางเป็นไปได้ แต่ในเวลาต่อมาสิ่งเหล่านั้นก็เป็นไปได้ ซึ่งมนุษย์ก็สามารถคิดได้สำเร็จ เป็นต้น

2. สอนให้เด็กเรียนรู้การสร้างสรรคโดยการกระทำ

แนวคิดในการสอนข้อนี้สนับสนุนความคิดของดิวอี้ที่กล่าวว่า “Learning by Doing” หรือเน้นการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติจริง ดังที่ โคช (อาร์ พันธ์มณี. 2546 : 137 ; อ้างอิงจาก Koch. 1970) ได้ทดลองเกี่ยวกับการสอนให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์โดยฝึกให้เด็กชั้นประถมศึกษาเขียนโคลง โดยให้เด็กแต่ละคนเริ่มต้นด้วยประโยค “ฉันอยาก....แล้วให้เติมลักษณะบุคคล หรือดอกไม้ ที่เขาต้องการเป็นลงในช่องว่าง หรืออาจเป็นลักษณะของเมือง หรือประเทศ ที่เด็กต้องการจะไป ผลการทดลองพบว่าเด็กมีความสนุกสนานกับการเรียนรู้ ดังนั้นการสอนเพื่อให้เกิดพฤติกรรมสร้างสรรค์ จำเป็นต้องอาศัยความคิด จินตนาการ ช่วยให้ได้สานต่อความคิดและจินตนาการของเขาด้วยการคิดจริงๆ ครูควรสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ และเอาใจใส่เมื่อเด็กมีปัญหา

3. สอนให้เด็กเรียนรู้วิธีการระดมพลังสมอง (Brainstorming)

การระดมพลังสมองหรือการระดมความคิดเป็นเทคนิควิธีหนึ่งในการแก้ปัญหาซึ่ง ออสบอร์น (Osborn,1963) กล่าวว่าวิธีการระดมพลังสมองมีจุดหมายเพื่อส่งเสริมให้บุคคลมีความคิดหลายทิศทาง คิดได้มากในช่วงเวลาที่จำกัด

หลักเกณฑ์ในการระดมความคิดมีดังนี้

1. ประวิงการตัดสินใจ หมายความว่า เมื่อบุคคลใดในกลุ่มเสนอความคิดขึ้นมา จะไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์หรือตัดสินความคิดใด ๆ ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะจะเป็นความคิดดี มีคุณภาพ หรือมีประโยชน์น้อยก็ตาม
2. อิสระทางความคิด หมายถึง ยอมรับความคิดที่บุคคลเสนอและสนับสนุนความคิดแปลกใหม่ ไม่ซ้ำ ถือว่าความคิดยิ่งแปลกยิ่งใหม่ไม่ซ้ำก็ยิ่งดี อันจะเป็นทางนำไปสู่ความคิดริเริ่ม
3. ส่งเสริมปริมาณความคิด หมายถึง สนับสนุนให้ได้ปริมาณความคิดมาก ความคิดยิ่งมากเท่าใดก็ยิ่งจะดีเท่านั้น และกระตุ้นให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นของตนโดยไม่มีการยับยั้งความคิดของผู้ใดแต่อย่างใด
4. การระดมความคิดและการปรุงแต่งความคิด หมายถึง หลังจากได้ระดมพลังสมองเพื่อปล่อยให้ความคิดพุ่งพรูและผ่านข้อ 1-3 ข้อ แล้วก็นำเอาความคิดทั้งหมดมาประมวลกัน แล้วพิจารณาตัดสินร่วมกันว่าความคิดใดจะให้คุณค่ามากกว่ากัน และจัดเรียงลำดับความคิดโดยใช้เกณฑ์กำหนดในเรื่องเวลา บุคลากรงบประมาณ เป็นต้น

บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

สมบัติ กาญจนารักพงศ์ (2545 :15-16) ได้กล่าวถึง ครูที่เน้นการสอนคิดสร้างสรรค์ให้นักเรียนได้นั้น ต้องเป็นครูที่มีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน ดังนี้ คือ

1. ช่วยและยอมรับในความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
 2. ใช้ข้อมูลดิบ แหล่งปฐมภูมิ การทดลองกับสิ่งที่จับต้องได้ในกิจกรรมการเรียนการสอน
 3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน
 4. มักใช้คำต่อไปนี้ในการมอบหมายงานให้นักเรียนปฏิบัติ คือ การจำแนก วิเคราะห์ ทำนาย
- สร้าง แสดง
5. มีการยืดหยุ่นในการเรียนการสอน ตามความสนใจของนักเรียน ทั้งด้านวิธีการเรียน เนื้อหา และระยะเวลา
 6. สอบถาม หาความคิดรวบยอดเดิมของนักเรียนเป็นพื้นฐานในการจัดความคิดรวบยอดใหม่ให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล
 7. กระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกับครูและเพื่อนนักเรียนด้วยกัน
 8. กระตุ้นให้นักเรียนสืบสวนสอบสวนโดยการตั้งคำถามปลายเปิดให้คิดและกระตุ้นให้นักเรียนตั้งคำถามเพื่อน
 9. ปรับแต่งความคิดของนักเรียน และรวมความคิดนั้นให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดขึ้น
 10. จัดประสบการณ์ที่ตรงข้ามกับสมมติฐานของนักเรียน ช่วยให้นักเรียน

ร่วมอภิปราย

11. ให้นักเรียนนานพอสมควรในการคิด และแก้ปัญหาสถานการณ์ที่ครูกำหนดให้
12. ใช้วิธีการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้เป็นประจำ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2554). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *ความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ชุมชนสมุทรศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ.กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2535). *ความคิดสร้างสรรค์ หลักการและทฤษฎี การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา. กระทรวงศึกษาธิการ.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2539). *ลักษณะชีวิตสู่ความสำเร็จ*. กรุงเทพฯ : บริษัท ซัคเซสมิเดีย จำกัด.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2549). *ความคิดเชิงสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : บริษัทซัคเซสมิเดีย จำกัด.
- ชลธิชา ชิวปรีชา. (2554). *ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยทำกิจกรรมศิลปะด้วยใบตอง*. การศึกษา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2546). *ความคิดสร้างสรรค์(Creative Thinking)*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2549). *ผลของการเล่นของเล่นที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วนิช สุธาร์ตน์. (2547). *ความคิดและความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์นจำกัด.
- สมพร หลิมเจริญ. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2*. ปริญญาโทการศึกษาดุสิตบัณฑิต (กศ.ด.) การวิจัยและบริหารหลักสูตรการศึกษ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมบัติ กาญจนารักพงศ์. (2545) *เทคนิคการสอนให้ผู้เรียนเกิดการคิด*. กรุงเทพฯ : ชารอักษร.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. (2542). *เทคนิคการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : บริษัทไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2555-2560*. กรุงเทพฯ : สุทรไพศาล.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559)*. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.

อารี รังสินันท์. (2522). *การวิจัยความคิดสร้างสรรค์ของเด็กไทยระดับอนุบาล -ป. 4*. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.

อารี พันธุ์มณี. (2537). *ความคิดสร้างสรรค์*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ 1412.

อารี พันธุ์มณี. (2540). *ความคิดสร้างสรรค์กับการเรียนรู้*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : ต้นอ่อนแถมมี.

อารี พันธุ์มณี. (2546). *จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ไยไหมเอตคุเคท.

Davis, G.A. *Psychology of Problem Solving*. New York : Basic Books,1973.

Guilford, J.P. (1967). *The Nature of Human Intelligence*. New York : McGraw – Hill Book Co.

Osborn, Alex F., *Applied Imagination*. New York, Charles Scribner’s Sons, 1963.

Torrance, E.P. (1965). *Guiding Creative Talent*. Englewood Cliffs, N.J. Princeton Hall.

Torrance, E.P. (1973). *Encouraging Creativity in the Classroom*. Iowa, W m C. Brown Company Publisher.

Williams, L.V. (1983). *Teaching for the Two-Sided Mind*. New Jersey : Prentice-Hall, Inc.

ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง เซต
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ๑
(ดอนสักผดุงวิทย์)

Effects of using learning activity packages of mathematical by applying
constructivist theory on the set for matthayomsuksa 4 students , suratthani
provincial administration oraganiztion school 1 (donsakphadoongwit)

จิราพร อักษรทิพย์¹

ผศ.ว่าที่ ร.ต.ดร.สิริสวัสดิ์ ทองก้านเหลือง²

ผศ.ดร.วัฒนา รัตนพรหม³

^{1,2}สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

E-mail: tipa009@hotmail.co.th โทร 085-8834880

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง เซต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/ 80 และมีดัชนีประสิทธิผล 0.50 ขึ้นไป 2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เซต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และ 3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง เซต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ๑ (ดอนสักผดุงวิทย์) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า T-test

ผลการวิจัย พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง เซตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.39/80.22 ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.68 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพึงพอใจของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง เซต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรม ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

ABSTRACTS

This research aims to: 1. To develop a set of mathematical learning activities based on the constructivist theory on sets of Mathayomsuksa 4 students with efficiency under the criteria 80/80 and index of effectiveness. 0.50 and above 2.To compare the mathematics learning achievement on the set of Mathayomsuksa 4 students who studied with mathematics learning activity set according to the constructivist theory concept, between before and after class and 3.To study students' Satisfaction towards learning by using a learning activity set based on the constructivist theory of Mathayomsuksa 4 set. The sample consisted of 35 students in Mathayom Suksa 4 at Surat Thani Provincial Administrative Organization School 1 (Donsak Padungwit), Semester 1, Academic Year 2020, Tools of research are mathematical learning activities learning management plan, the achievement test and satisfaction measurement.The data analysis by means of mean, percentage, standard deviation and T-test.

The research results were found that. 1) Mathematics learning activity set based on the constructivist theory on sets of Mathayomsuksa 4 students that the researcher has created and developed. Has an efficiency factor (E_1 / E_2) of 81.39 / 80.22 And the Effectiveness Index (E.I.) of 0.68, which is higher than the established criteria. 2) Student achievement After study higher than before study Statistically significant at the level of .01. 3) Satisfaction of Mathayomsuksa 4 students towards learning by using a set of learning activities based on the constructivist theory on set, overall at the highest level.

Keywords: activity set , constructivist theory

บทนำ

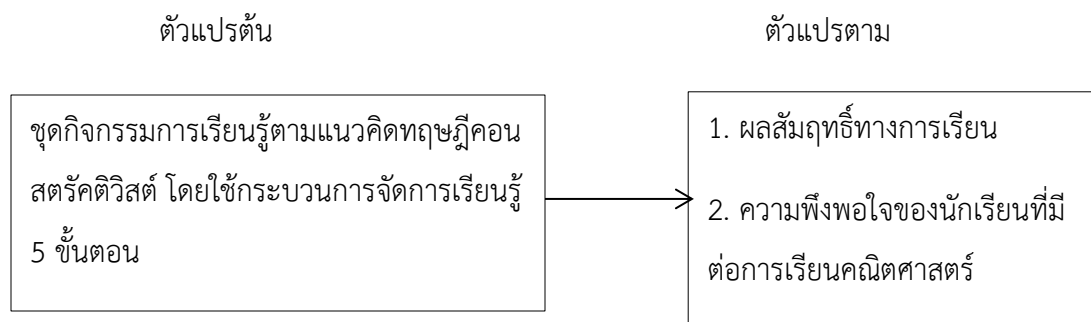
คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้มนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหา หรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่าการเรียนคณิตศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพสูงนั้นผู้เรียนจำเป็นต้องมีทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ดี รักการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนคิดเป็น ทำเป็น มีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต แต่ปัญหาที่สำคัญที่สุดของการจัดการศึกษา คือครูมุ่งสอนให้นักเรียนจำเก่งๆ มีความรู้มากๆ แต่ไม่สามารถนำความรู้ที่เกิดจากการจำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ จากผลการทดสอบระดับชาติ O-net ปี 2561 ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ๑ (ดอนสักผดุงวิทย) พบว่าในรายวิชาคณิตศาสตร์นักเรียนมีผลการทดสอบ ได้คะแนนเฉลี่ย คือ 18.99 ซึ่งต่ำกว่า ระดับภาค (28.53 คะแนน) และต่ำกว่าระดับประเทศ (30.72 คะแนน) เมื่อมาพิจารณามาตรฐานและตัวชี้วัด พบว่าสาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต เป็นสาระที่โรงเรียนควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2561) ด้วยเหตุผลความสำคัญและปัญหาต่างๆดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการที่ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์นั้น ครูผู้สอนจะต้องพัฒนาวิธีสอน ซึ่งผู้วิจัยได้พิจารณาแสวงหาแนวทางพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงกับสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด โดยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการแก้ปัญหาการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ศึกษาหลายฉบับและพบว่าวิธีการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ได้นั้นโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (ฐณีษา แสงทองอร่าม, 2556 : 27) กล่าวว่า ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นการสอนที่จะพัฒนาความสามารถในการคิดทางคณิตศาสตร์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ มโนคติ ทักษะทางคณิตศาสตร์ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ของตนเองจากความสัมพันธ์ของสิ่งที่เผชิญกับความรู้อื่นๆที่เข้าใจที่มีอยู่เดิมโดยจัดให้นักเรียนได้เผชิญกับสถานการณ์ปัญหาที่แตกต่างกัน นักเรียนจะได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหานักเรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติกิจกรรมการแก้ปัญหาด้วยตนเอง สมาชิกในกลุ่มมีทักษะความรับผิดชอบการทำงานร่วมกันเกิดการเรียนรู้ที่จะนำมาแก้ปัญหาและใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาในสถานการณ์อื่นที่เกี่ยวข้องได้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เซต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยเน้นให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ด้านความรู้และส่งเสริมให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ให้กับผู้เรียนรวมถึงการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นให้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง เซต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80 และมีดัชนีประสิทธิผล 0.50 ขึ้นไป
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เซต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง เซต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ๑ (ดอนสักผดุงวิทย์) ทั้งหมด 3 ห้องเรียน จำนวน 110 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ๑ (ดอนสักผดุงวิทย์) จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 35 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม

เครื่องมือวิจัย

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง เซต สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 8 ชุด
2. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง เซต สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 8 แผน
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เซต เป็นแบบทดสอบเลือกตอบชนิด
4 ตัวเลือก จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 30 ข้อ
4. แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์
20 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ชี้แจงนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตาม
แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง เซต ให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรม
2. ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เซต
จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. ดำเนินสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตามแนวคิด
คอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง เซต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 8 ชุดกิจกรรม รวมทั้งสิ้น 17 ชั่วโมง
4. เมื่อใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง เซต ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 4 ครบทุกชุดแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดิม
5. นำแบบวัดความพึงพอใจไปสอบถามนักเรียนต่อการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตาม
แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง เซต

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ร้อยละ, การหาค่าความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับ
แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ (IOC), ค่าระดับความยาก (P), ค่าอำนาจจำแนก (r), ค่าความเชื่อมั่น, การคำนวณหา
ประสิทธิภาพและดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรม, สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน t-test

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์
เรื่อง เซต กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตารางที่ 1 ผลการทดลองหาค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) และค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของชุดกิจกรรม

คนที่	คะแนน ก่อน เรียน	คะแนนระหว่างเรียน								คะแนน รวม	คะแนน หลัง เรียน
		ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	ชุดที่ 5	ชุดที่ 6	ชุดที่ 7	ชุดที่ 8		
รวม	511	487	717	640	751	720	717	693	622	5347	1083
เฉลี่ย	17.03	16.23	23.90	21.33	25.03	24.00	23.90	23.10	20.73	178.23	36.10
ร้อยละ	37.85	81.17	79.67	82.05	83.44	80.00	79.67	82.50	82.93	$E_1=81.39$	$E_2=80.22$

$$E.I. = 0.682$$

จากตารางที่ 1 พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง เซต มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ $81.39/80.22$ ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์มาตรฐาน $80/80$ และค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.68 ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์ที่กำหนดไว้ 0.50 ขึ้นไป

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เซต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เซต

การทดสอบ	N	\bar{X}	SD	t
ก่อนเรียน	35	8.83	2.12	25.508**
หลังเรียน	35	22.23	3.17	

หมายเหตุ ** $p < .01$

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เซต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 35 คน มีคะแนน เฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 22.23 คะแนน ($\bar{X} = 22.23$) สูงกว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 8.83 คะแนน ($\bar{X} = 8.83$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง เซต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ข้าพเจ้าคิดว่าเนื้อหาบทนี้้ง่ายมาก	4.60	0.50	มากที่สุด
2. หลังจากเรียนเสร็จข้าพเจ้าจดจำสิ่งที่เรียนผ่านมาแล้วได้เป็นอย่างดี	4.57	0.50	มากที่สุด
3. ข้าพเจ้าเข้าใจบทเรียนเป็นอย่างดี	4.43	0.65	มาก
4. ข้าพเจ้าชอบการใช้คำถามของครู	4.49	0.51	มาก
5. ข้าพเจ้าชอบคิดแก้ปัญหาหรือคิดหาคำตอบเมื่อครูมีปัญหาคำถามให้คิด	4.63	0.49	มากที่สุด
6. ข้าพเจ้าชอบที่ครูให้เสนอความคิดในการหาคำตอบ	4.31	0.68	มาก
7. ข้าพเจ้าชอบการแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อน	4.60	0.50	มากที่สุด
8. ข้าพเจ้าได้รับความรู้เพิ่มเติมจากการแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อน	4.57	0.50	มากที่สุด
9. ข้าพเจ้ามีความสุขเมื่อได้ร่วมอภิปรายกับเพื่อน	4.54	0.51	มากที่สุด
รายการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
10. ข้าพเจ้าได้แสดงออกอย่างเต็มความสามารถ	4.66	0.48	มากที่สุด
11. ข้าพเจ้าชอบสื่อ/ อุปกรณ์ที่ครูสร้างขึ้น	4.51	0.51	มากที่สุด
12. สื่อ/อุปกรณ์ที่ครูเตรียมมามีใช้น่าเรียน	4.54	0.51	มากที่สุด
13. สื่อ/อุปกรณ์ที่ครูใช้สอนมีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน	4.54	0.51	มากที่สุด
14. เวลาในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.60	0.50	มากที่สุด
15. ข้าพเจ้าชอบที่ครูให้ร่วมอภิปรายกันทั้งห้อง	4.60	0.50	มากที่สุด
16. ข้าพเจ้าอยากเรียนกับครูด้วยวิธีการสอนแบบนี้อีกในบทต่อไป	4.54	0.51	มากที่สุด
17. ข้าพเจ้ามีความสุขและความสนุกสนานในการทำกิจกรรม	4.60	0.55	มากที่สุด
18. หลังจากเรียนด้วยวิธีการสอนนี้ทำให้อยากเรียนคณิตศาสตร์มากขึ้น	4.57	0.50	มากที่สุด
19. ข้าพเจ้าไม่มีความกลัวที่จะเรียนวิชาคณิตศาสตร์อีกต่อไป	4.51	0.51	มากที่สุด
20. ข้าพเจ้ารักวิชาคณิตศาสตร์	4.46	0.61	มาก
โดยภาพรวม	4.54	2.22	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง เซต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1.ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง เซต ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.39/80.22 และค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.68 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นพเก้า วรณมานะ (2559: 86) ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิดของทฤษฎี คอนสตรัคติวิสต์โดยใช้โปรแกรม Geometer's Sketchpad เรื่อง พาราโบลา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.93/82.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ ค่า E_1 มากกว่า E_2 เพราะว่าการทำชุดกิจกรรมระหว่างเรียนเป็นการเรียนไปด้วยทำกิจกรรมไปด้วยนักเรียนก็ไม่ลืมนเนื้อหา ทำให้ได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำชุดกิจกรรมมาก แต่คะแนน E_2 นั้นน้อยกว่า เพราะเป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเมื่อเรียนจบเนื้อหาทุกแต่ละเล่มไปแล้วทำให้นักเรียนอาจจะลืมนเนื้อหาในบางส่วนไปผลที่ได้ จึงทำให้ได้คะแนนหลังเรียนออกมาน้อยกว่าคะแนนระหว่างเรียน และปัจจัยที่ส่งผลให้ประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้เนื่องมาจากในการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง เซต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการอย่างมีระบบ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดกิจกรรมของนักการศึกษาหลายท่าน เช่น สุจิต เหมวัล (2555) ประภาพรรณ เส็งวงศ์ (2551) ระพินทร์ โพธิ์ศรี (2550) และชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านขั้นตอนอย่างเป็นระบบ มีการเสนอเนื้อหาตัวอย่างใบกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะ นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยความเต็มใจ พยายามที่จะศึกษาองค์ความรู้ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันและให้คำแนะนำกันระหว่างกลุ่มเพื่อน ทำให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับ นภาพร เขียวแก้ว (2556: 61) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนต้องมีความยินดีและเต็มใจร่วมกิจกรรม รู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ ด้วยตนเอง มีการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ช่วยเหลือเกื้อกูล เพื่อนสมาชิกด้วยกันตลอดจนสามารถนำความรู้ที่ได้ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นภาพร เขียวแก้ว (2556 : 115) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์แทรกด้วยเพลงเรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หาร กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หาร ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ แทรกด้วยเพลง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนสูงขึ้นเนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียนและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้และเสาะหาความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง นักเรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง และจากการเรียนรู้จากสมาชิกในกลุ่ม การทำกิจกรรมกลุ่มช่วยให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันและร่วมกันตรวจสอบความคิดเห็นของกลุ่มว่าถูกต้องหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับ พรสวรรค์ สีป้อ (2550 : 64) ที่ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์สามารถทำให้นักเรียนได้บูรณาการความรู้ นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะสังคม จากการทำงานร่วมกัน นักเรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะการคิดขั้นสูง เช่น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นพเก้า วรรณมานะ (2559: 86) ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์โดยใช้โปรแกรม Geometer's Sketchpad เรื่อง พาราโบลา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติกิจกรรม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างชุดกิจกรรมโดยคำนึงถึงคุณค่าและประโยชน์ของการสร้างชุดกิจกรรมตามแนวความคิดของนักการศึกษาหลายท่าน เช่น สุนคนธ์ สินธพานนท์ (2551) สุจิต เหมวัล (2555) โดยมีการวิเคราะห์เนื้อหาและจัดเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อยๆ เรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก มีเนื้อหาสาระที่ชัดเจนเข้าใจง่าย ใช้ภาษาได้เหมาะสม รูปเล่มมีสีสันน่าสนใจส่งผลให้นักเรียนมีความสนใจมากขึ้น และจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ทำได้คิดเป็น ทำเป็น สิ่งนี้ช่วยให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรม นอกจากนี้สถานการณ์ที่กำหนดไว้ในกิจกรรม ยังได้ช่วยให้นักเรียนมีความรู้สึกล้าหาญต่อการแก้ปัญหา และเกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จที่สามารถค้นหาคำตอบได้ ฝึกให้นักเรียนช่วยกันตั้งคำถามเพื่อให้เข้าใจเนื้อหา ฝึกปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อน ทำให้บรรยากาศการเรียนรู้ไม่น่าเบื่อไม่เคร่งเครียด ทำให้บรรยากาศในการเรียนเป็นกันเอง เอื้อประโยชน์ให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้แบ่งปันประสบการณ์ด้านความคิด ทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผล

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง เซต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.39/80.22 และค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.68 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัด สุราษฎร์ธานี ๑ (ดอนสักผดุงวิทย์) ที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง เซต หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง เซต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ก่อนการนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง เซต ไปใช้กับนักเรียนนั้น ครูผู้สอนควรศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา และศึกษาคู่มือการใช้ให้เข้าใจ รวมทั้งครูผู้สอนอาจปรับชุดกิจกรรมไปใช้ได้ตามความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนโดยคงลำดับการเรียนรู้ตามชุดกิจกรรมให้มากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ฐนิชา แสงทองอร่าม. (2556). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้รูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ของ Underhill ที่เน้นทักษะการคิด วิเคราะห์ เรื่อง อสมการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นภาพร เขียวแก้ว. (2556). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์แทรกด้วยเพลง เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หาร กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- นพเก้า วรรณมานะ.(2559). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์โดยใช้โปรแกรม Geometer's Sketchpad เรื่อง พาราโบลา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นวลอนงค์ บุญฤทธิพงศ์. (2553). ระเบียบวิธีทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : จุฑทอง.
- ประภาพรรณ เสียงวงศ์. (2551). การพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- พิสนุ ฟองศรี. (2553). เทคนิควิธีประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : บริษัทด้าน สุทธาการ พิมพ์ จำกัด.
- พรสวรรค์ สีป้อ. (2550). สุดยอดวิธีสอนภาษาอังกฤษนำไปสู่การเรียนรู้ของครูยุคใหม่. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2551). การวัดผลและการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี. (2550). การสร้างและวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. อดิเรก: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ๑ (ดอนสักผดุงวิทย์). (2561). รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ 2561. สุราษฎร์ธานี : ฝ่ายวิชาการโรงเรียน.
- สุจิต เหมวัล. (2555). ศาสตร์การสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรม. ขอนแก่น: โรงพิมพ์สุนทรการพิมพ์.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2553). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 7. กทม: ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ.

การศึกษาปัญหาและการดำเนินกลยุทธ์การเพิ่มยอดบัตรเครดิต เพื่อการแก้ไขปัญหายอดบัตร
เครดิตไม่เป็นไปตามเป้าหมาย กรณีศึกษารณาคารออมสินสาขาแคราย

Problems and implementation of strategies in order to solve the problem of an
insufficient of credit card's registration to the target, a case study of the
government savings bank, khae rai branch

จุฑามาศ บำรุงทรัพย์

1287/24 ถ.เทพา ต.เมืองเหนือ อ.เมืองศรีสะเกษ จ.ศรีสะเกษ 33000

E-mail : Chuthamat.brs@gmail.com Tel : 064-539-5665

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องปัญหาและการดำเนินกลยุทธ์การเพิ่มยอดบัตรเครดิต เพื่อการแก้ไขปัญหายอดบัตรเครดิตที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย กรณีศึกษารณาคารออมสินสาขาแคราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของประชากรที่ถือบัตรเครดิตของธนาคารออมสิน เพื่อศึกษาอิทธิพลและพฤติกรรมในการเลือกใช้บริการบัตรเครดิตของประชาชนที่ถือบัตรเครดิตของธนาคารออมสิน เพื่อศึกษาสาเหตุและแก้ไขปัญหายอดบัตรเครดิตไม่เป็นไปตามเป้าหมายของธนาคารออมสินสาขาแคราย การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมในการใช้บริการบัตรเครดิตของประชาชนที่ถือบัตรเครดิตของธนาคารออมสินสาขาแคราย อีกทั้งศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการบัตรเครดิตของธนาคารออมสินสาขาแคราย โดยใช้แบบสอบถาม ถามประชาชนที่ถือบัตรเครดิตของธนาคารออมสินสาขาแคราย จากนั้นศึกษาการดำเนินกลยุทธ์การเพิ่มยอดบัตรเครดิตและการแก้ไขยอดบัตรเครดิตไม่เป็นไปตามเป้าหมายของธนาคารออมสินสาขาแครายจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารของธนาคารออมสินสาขาแครายมีศึกษาร่วมกัน

พบว่ากระบวนการทำบัตรเครดิตยังมีระยะเวลาการรอนาน เนื่องจากต้องมีการอนุมัติบัตรเครดิต รอรับรหัสเป็นต้น นโยบายในการอนุมัติบัตรวงเงินยังน้อยกว่าธนาคารคู่แข่ง รวมถึงบัตรเครดิตไม่ครอบคลุมสิทธิประโยชน์ในใบเดียว ลูกค้ายกส่วนใหญ่กังวลในเรื่องค่าธรรมเนียมต่างๆ เช่นค่าธรรมเนียมรายปี อัตราดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียมการเบิกถอนเงินสดล่วงหน้า เป็นต้น ส่วนลดเข้าร่วมรายการกับบัตรเครดิตของธนาคารออมสิน ไม่ค่อยมีความน่าสนใจรวมไปถึงการกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขการรับสิทธิประโยชน์ หรือโปรโมชั่นค่อนข้างซับซ้อน

คำสำคัญ : บัตรเครดิต , ธนาคารออมสิน , กลยุทธ์การตลาด

ABSTRACT

An independent study on “the problems and implementation of strategies in order to solve the problem of an insufficient of credit card’s registration to the target, A case study of the government savings bank, khae rai branch”. The objective is to study 1) The personal factors of the population who hold credit cards of the government savings bank 2) The influence and behavior of credit card selection of people who hold credit cards of the government savings bank and 3) The causes and how to solve the problem of the credit card’s registration not reaching the target of the government savings bank, khae rai branch. This study used both the qualitative and quantitative data research methodologies by studying the documents relating to the personal factors and behavior of the population which currently holding the credit card services and also studying The factors that have an influence on the registration of credit cards at the government savings bank, khae rai branch, by submitting the questionnaire to the people who have credit cards from the government savings bank, khae rai branch. thereafter, The researcher studied on the strategy used to increase and how to solve the problem of credit card’s registration amounts at the government savings bank, khae rai branch, not reaching its target by conducting a joint interview with the manager of the government savings bank, khae rai branch. The subject interview found that the process of the credit card’s registration required a considerably long period of time, such as passcode awaiting period and etc. furthermore, The approved credit balance’s amounts were lower when comparing to the other competitors and that the credit cards do not cover a full-range of benefits. In addition, the customers are worried about the fees such as the annual fees, interest rates and fees for cash advance withdrawal, etc. Also, The benefits of a discount from the usage of the government savings bank’s credit cards are not very interesting, including the terms and conditions required in order to receive the benefits or the promotions is considerably complicated.

KEYWORD : *Credit cards , Government savings bank , Marketing strategy*

บทนำ

บัตรเครดิตเป็นเสมือนเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการจับจ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวันสำหรับ ผู้ที่มีเครดิต และวินัยในการใช้เงิน เพราะคำว่าเครดิต เปรียบเหมือนการใช้เงินในอนาคตก่อนแล้วถึงมีการจ่ายชำระภายหลัง โดยบริษัทบัตรเครดิตต่างๆจะกำหนดระยะเวลาการส่งชำระเงินคืนตามระยะเวลาที่บริษัทกำหนด หากชำระเงินคืนล่าช้าจะมีการคิดดอกเบี้ยกรณีส่งชำระเงินคืนล่าช้า การบริหารจัดการเงิน เพื่อให้สามารถชำระหนี้บัตรเครดิตได้ตรงตามรอบบิลที่เกิดขึ้นจากการใช้จ่าย จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาภาระดอกเบี้ย และหนี้สินตามมาและ หากสามารถทำได้อย่างที่กล่าวมาแล้ว บัตรเครดิตก็จะกลายเป็นผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ที่ตอบโจทย์สำหรับคนในยุคปัจจุบันหรือที่มักเรียกว่าสังคมไร้เงินสดที่ต้องการความสะดวกสบาย และความปลอดภัย ดังนั้นหากผู้ใช้บัตรเครดิตสามารถควบคุมวินัยในการใช้เงินของตัวเองบุคคลได้ จะพบว่าการใช้บัตรเครดิตจะมีประโยชน์อย่างยิ่ง ประโยชน์ของการใช้บัตรเครดิต ได้แก่ บัตรเครดิตช่วยลดอันตรายจากการโจรกรรมหรือทำเงินสูญหาย ลดเวลาในการเดินทางหาตู้ ATM ใช้การจ่ายเงินด้วยระบบออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันบนมือถือ ทำให้การใช้จ่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศเป็นเรื่องที่สามารถทำได้โดยไม่ต้องเสียเวลาไปแลกเปลี่ยนสกุลเงินเลยซึ่งใช้ได้ทั่วโลก รวมไปถึงการลดภาระจากการใช้เงินสดอีกมากมาย (ข้อมูลจาก : MoneyGuru.co.th) จากความนิยมใช้บัตรเครดิตกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบันได้ทำให้ผู้ประกอบการต่างให้ความสำคัญกับธุรกิจนี้มากขึ้น ธนาคารพาณิชย์ในไทยหรือธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในประเทศไทยที่เป็นผู้ออกบัตรรายใหญ่รายเดิมที่ต่างใช้แผนการตลาดเชิงรุกมากขึ้น เพื่อหวังที่จะรักษาและเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดให้ได้มากที่สุด รวมไปถึงบริษัทบัตรเครดิตที่มีใช้สถาบันการเงินที่มีบทบาทมากขึ้นในตลาดบัตรเครดิตมีการแข่งขันสูงมาก ธนาคารออมสินสาขาแครายได้เปิดตัวบัตรเครดิตใบแรกของธนาคารในช่วง 3-5 ปีที่ผ่านมา เพื่อสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการสนับสนุนการชำระเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อทดแทนการใช้เงินสด จากนโยบายของรัฐบาลน่าจะสนับสนุนให้ประชาชนมีความต้องการมีบัตรเครดิตมากขึ้นแต่บัตรเครดิตของธนาคารออมสินสาขาแคราย ยังไม่ได้รับความนิยมจากผู้ใช้บริการมากนัก ด้วยความที่เป็นธนาคารรัฐวิสาหกิจซึ่งไม่ได้มุ่งเน้นในเรื่องของบัตรเครดิตมากนัก ประกอบกับไม่เป็นที่รู้จักในเรื่องบัตรเครดิตของลูกค้าเมื่อเทียบกับธนาคารพาณิชย์ในยุคปัจจุบัน จึงทำให้ธนาคารออมสินยังต้องปรับตัวเพื่อพัฒนาในด้านผลิตภัณฑ์บัตรเครดิตของธนาคารออมสิน เมื่อเทียบเป้าหมายที่สาขาต้องทำเพื่อขยายยอดบัตรเครดิตให้ได้ตามเป้าหมายที่สาขาได้รับแล้วพบว่า สาขายังต้องทำการเพิ่มยอดบัตรเครดิตอีกถึงร้อยละ 34.6 เมื่อเทียบกับเป้าหมาย ด้วยที่มาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัญหาและการดำเนินกลยุทธ์การเพิ่มยอดบัตรเครดิตเพื่อ การแก้ไขปัญหายอดบัตรเครดิตไม่เป็นไปตามเป้าหมาย กรณีศึกษาธนาคารออมสินสาขาแคราย เพื่อเป็นประโยชน์แก่ธนาคารออมสินสาขาแคราย และสาขาอื่นๆ รวมถึงเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ต้องการศึกษา สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการวางแผนกลยุทธ์รวมถึงหาแนวทางตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่ถือบัตรเครดิตของธนาคารออมสิน สาขาแคราย
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการบัตรเครดิตของประชาชนที่ถือบัตรเครดิตของธนาคารออมสิน สาขาแคราย
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บัตรเครดิตของประชาชนที่ถือบัตรเครดิตของธนาคารออมสิน สาขาแคราย
4. เพื่อศึกษาปัญหากลยุทธ์การเพิ่มยอดบัตรเครดิตของธนาคารออมสิน สาขาแคราย
5. เพื่อศึกษาการดำเนินกลยุทธ์การเพิ่มยอดบัตรเครดิตของธนาคารออมสิน สาขาแคราย
6. เพื่อศึกษาการแก้ไขปัญหายอดบัตรเครดิตไม่เป็นไปตามเป้าหมายของธนาคารออมสิน สาขาแคราย
7. เพื่อศึกษาสาเหตุที่บัตรเครดิตไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาเรื่อง “ปัญหาและการดำเนินกลยุทธ์การเพิ่มยอดบัตรเครดิต เพื่อการแก้ไขปัญหายอดบัตรเครดิตไม่เป็นไปตามเป้าหมาย กรณีศึกษาธนาคารออมสิน สาขาแคราย” ครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการใช้บริการบัตรเครดิตของประชาชนที่ถือบัตรเครดิตของธนาคารออมสิน สาขาแคราย อีกทั้งศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บัตรเครดิตของประชาชนที่ถือบัตรเครดิตของธนาคารออมสิน สาขาแคราย โดยใช้แบบสอบถาม ถามประชาชนที่ถือบัตรเครดิตของธนาคารออมสิน สาขาแคราย จากนั้นศึกษาปัญหากลยุทธ์การเพิ่มยอดบัตรเครดิต การดำเนินกลยุทธ์การเพิ่มยอดบัตรเครดิต และการแก้ไขปัญหายอดบัตรเครดิตไม่เป็นไปตามเป้าหมายของธนาคารออมสิน สาขาแครายจากการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้บริหารของธนาคารออมสิน สาขาแคราย มาศึกษาร่วมกัน

ขอบเขตด้านตัวแปร

- 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้ต่อเดือน อาชีพ
- 2) พฤติกรรมการใช้บริการบัตรเครดิต ประกอบด้วย
 - ปัจจัยด้านใดที่มีผลต่อการเลือกใช้บัตรเครดิตธนาคารออมสินสาขา แคราย
 - ปัจจัยใดที่ต้องการให้มีเพื่อเป็นส่วนช่วยในการตัดสินใจเลือกใช้บัตรเครดิตเครดิตธนาคารออมสินสาขาแคราย
 - ประเภทร้านค้าที่ท่านใช้บริการผ่านบัตรเครดิตมากที่สุด
 - ความถี่ในการใช้บริการผ่านบัตรเครดิตต่อเดือน

3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บัตรเครดิต ประกอบด้วย

- ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และบริการ
- ปัจจัยด้านราคา
- ปัจจัยด้านสถานที่
- ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด.
- ปัจจัยด้านพนักงาน
- ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ
- ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

4) ปัญหากลยุทธ์การเพิ่มยอดบัตรเครดิตของธนาคารออมสิน สาขาแคราย ประกอบด้วย

- ปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และบริการของธนาคารออมสิน สาขาแคราย
- ปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยด้านราคาของธนาคารออมสิน สาขาแคราย
- ปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยด้านสถานที่ของธนาคารออมสิน สาขาแคราย
- ปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดของธนาคารออมสิน สาขาแคราย
- ปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยด้านพนักงานของธนาคารออมสิน สาขาแคราย
- ปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการของธนาคารออมสิน สาขาแคราย
- ปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของธนาคารออมสิน สาขาแคราย

5) การดำเนินกลยุทธ์การเพิ่มยอดบัตรเครดิตของธนาคารออมสิน สาขาแคราย

6) การแก้ไขปัญหายอดบัตรเครดิตไม่เป็นไปตามเป้าหมายของธนาคารออมสิน สาขาแคราย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่ถือบัตรเครดิตของธนาคารออมสิน สาขาแคราย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่ถือบัตรเครดิตของธนาคารออมสิน สาขา แคราย จำนวน 400

คน

เชิงคุณภาพ

กลุ่มผู้บริหารของธนาคารออมสิน สาขาแคราย จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เชิงคุณภาพ

1) แบบสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มผู้บริหารของธนาคารออมสิน สาขาแคราย จำนวน 3 คน ในเรื่องปัญหากลยุทธ์การเพิ่มยอดบัตรเครดิตของธนาคารออมสินสาขาแครายการดำเนินกลยุทธ์การเพิ่มยอด บัตรเครดิตของธนาคารออมสินสาขาแครายและการแก้ไขปัญหายอดบัตรเครดิตไม่เป็นไปตามเป้าหมายของ ธนาคารออมสิน สาขาแคราย

2) เก็บข้อมูลจากการค้นคว้าเอกสารทางวิชาการและข้อมูลจากเอกสาร

เชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ แบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้บริการบัตรเครดิต คือปัจจัยด้านใดที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการบัตรเครดิตธนาคารออมสินสาขาแครายปัจจัยใดที่ต้องการให้มี เพื่อเป็นส่วนช่วยในการตัดสินใจเลือกใช้บริการบัตรเครดิตธนาคารออมสินสาขาแคราย ประเภทร้านค้าที่ท่านใช้บริการผ่านบัตรเครดิตมากที่สุด และความถี่ในการใช้บริการผ่านบัตรเครดิตต่อเดือน แบบเลือกตอบ จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บัตรเครดิต 7 ด้าน จำนวน 21 ข้อ

1. ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และบริการ
2. ปัจจัยด้านราคา
3. ปัจจัยด้านสถานที่
4. ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด
5. ปัจจัยด้านพนักงาน
6. ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ
7. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

แบบสอบถามที่ใช้จะประเมินคำตอบเป็น 5 ระดับ (ratingscale) อ้างถึงใน พิชิตฤทธิ

จรรย์ (2548) คือ

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้ค่าน้ำหนัก 5 คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้ค่าน้ำหนัก 4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้ค่าน้ำหนัก 3 คะแนน

เห็นด้วยน้อย ให้ค่าน้ำหนัก 2 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด ให้ค่าน้ำหนัก 1 คะแนน

การแปลผลค่าคะแนนของตัวแปรเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บัตรเครดิตจะขึ้นกับ ความคิดเห็นของประชาชนที่ถือบัตรเครดิตของธนาคารออมสินสาขาเครือข่ายแปลผลโดยถือตามเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย โดยใช้สูตรอัตราภาคชั้น

$$\frac{5-1}{5} = 0.80$$

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 เห็นด้วยน้อยที่สุด หมายถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บัตรเครดิต อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 เห็นด้วยน้อย หมายถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บัตรเครดิต อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 เห็นด้วยปานกลาง หมายถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บัตรเครดิต อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 เห็นด้วยมาก หมายถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บัตรเครดิต อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 เห็นด้วยมากที่สุด หมายถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บัตรเครดิต อยู่ในระดับมากที่สุด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เชิงคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้จะใช้วิธีการต่าง ๆ ดังนี้

การสัมภาษณ์วิธีการสัมภาษณ์ที่จะใช้ในการวิจัยนี้มีลักษณะเป็นการ

สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured or Guided Interview) โดยอาศัยแนวการสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นเครื่องมือในรูปแบบต่าง ๆ คือการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) เป็นการใช้แนวสัมภาษณ์เจาะลึก โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ (Key-Informants)

เชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนเข้ามาใช้บริการธนาคารออมสินสาขาเครือข่าย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนเข้ามาใช้บริการธนาคารออมสินสาขาเครือข่าย จำนวน 200 คน โดยเลือกวิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกวิธีสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling) และเก็บข้อมูลด้วยการเลือกตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling) โดยเก็บ

รวบรวมจากประชาชนที่เข้ามาใช้บริการธนาคารออมสินสาขาแครายเท่านั้น สุ่มแจกโดยเลือกจากคนที่เต็มใจตอบแบบสอบถามเท่านั้น หากประชากรคนใดไม่เต็มใจก็จะไม่เก็บข้อมูล เก็บจนครบ 400 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยเลือกวิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยการเลือกตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling) คือ ประชาชนเข้ามาใช้บริการธนาคารออมสินสาขาแคราย เก็บจนครบตามจำนวน 400 ชุด

วิธีการวิเคราะห์

เชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพ (แบบสัมภาษณ์) เน้นการบรรยายเป็นหลัก และการสังเกตโดยตรง (Direct Observation) โดยเก็บข้อมูลจากบุคคลที่ได้เลือกสรรมาอย่างดีแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อช่วยเสริมงานวิจัย เพราะเป็นคำตอบที่ค่อนข้างชัดเจนและหนักแน่น

การสังเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย ดำเนินการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) มีขั้นตอน ดังนี้

1. นำข้อความหรือประโยคที่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันมาไว้กลุ่มเดียวกัน โดยมีรหัสข้อมูลกำกับทุกข้อความหรือทุกประโยค แล้วจึงตั้งชื่อคำสำคัญ ซึ่งจะจัดเป็นทั้งกลุ่มใหญ่ (Themes) และกลุ่มย่อย (Sub - Theme) ที่อยู่ภายใต้ความหมายของกลุ่มใหญ่ ซึ่งเรียกว่า การสร้างหัวข้อสรุป และกลุ่มหัวข้อสรุปแนวคิดในตัวข้อมูล ดังที่ห้องอาจ นายพัฒน์ อธิบายว่า กระทำโดยอ่านทบทวนข้อมูลปฐมภูมิที่อยู่ในรูปข้อความทางภาษา (Textual Primary Data) ซึ่งเก็บรวบรวมได้จากแหล่งต่างๆ ในภาคสนาม เสร็จแล้วจึงแบ่งแยกข้อมูลดังกล่าวออกเป็นส่วนย่อย (Breaking Down) ตามความหมาย (Meaning Unit) หรือหน่วยวิเคราะห์ (Analusis Unit) ในระดับเบื้องต้นจากนั้นทำการกำหนดข้อความสั้นๆ เพื่อใช้เป็นโน้ตค้นหรือหัวข้อสรุปแนวคิดที่สะท้อนความหมายสำคัญทั้งที่ปรากฏและแฝงอยู่ในข้อมูลส่วนย่อยนั้นแล้วจึงนำหัวข้อสรุปแนวคิดที่มีความหมาย คล้ายคลึงหรือแตกต่างกัน มาจัดเป็นกลุ่มหัวข้อสรุปแนวคิด (Conceptual Categories) ต่างๆ กลายเป็นความหมายของข้อมูลที่มีขนาดใหญ่และมีระดับความเป็นธรรมมากขึ้น

2. ใช้การเขียนบรรยายสิ่งที่ค้นพบอย่างละเอียดและชัดเจนโดยจะไม่มี การนำทฤษฎีไปควบคุมปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งยกตัวอย่างคำพูดประกอบคำหลักสำคัญที่ได้ เพื่อแสดงความชัดเจนของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

เชิงปริมาณ

วิเคราะห์และอธิบายโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) ซึ่งประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

จากผลการศึกษาพบว่าปัญหาและการดำเนินกลยุทธ์การเพิ่มยอดบัตรเครดิตเพื่อการแก้ไขปัญหา ยอดบัตรเครดิตไม่เป็นไปตาม เป้าหมาย กรณีศึกษาธนาคารออมสิน สาขาแคราย คือจากผลการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บัตรเครดิต เพศหญิงเป็นเพศที่ตอบแบบสอบถามมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 70.8 ดังนั้นกลุ่มเป้าหมายที่ควรจะมีในการเพิ่มยอดบัตรเครดิตควรเป็นเพศหญิง อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 20-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.8 ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษา ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 74.5 สถานภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 53.0 รายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.8 อาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/พนักงานของรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 58.0 ปัจจัยในการเลือกใช้ บริการบัตรเครดิต พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เลือกใช้เพราะ ของรางวัลแลมเพรี่เมี่ยม คิดเป็นร้อยละ 25.5 ปัจจัยช่วย ในการตัดสินใจใช้บัตรเครดิต พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตัดสินใจใช้บัตรจาก โปรแกรม การส่งเสริมการขาย คิดเป็นร้อยละ 58.0 ร้านที่ใช้บริการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ใช้บริการจาก ห้างสรรพสินค้า คิดเป็นร้อยละ 52.3 ความถี่ที่ใช้บริการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ใช้บริการบัตรเครดิต 1 – 10 รายการ คิดเป็นร้อยละ 96.3 ด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บัตรเครดิต ด้านผลิตภัณฑ์ และบริการ โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 3.74$) โดยข้อที่มีสิทธิประโยชน์ที่หลากหลายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.01$) รองลงมาคือมีบริการเสริมต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.84$) และต่ำสุดคือ รูปแบบบัตรเครดิตสวยงาม ($\bar{x} = 3.69$) ปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อการเลือกใช้บัตรเครดิต ด้านราคา อัตราค่าธรรมเนียมบัตรเครดิต อัตราดอกเบี้ย อัตราค่าปรับกรณีชำระ ล่าช้า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 ($\bar{x} = 3.96$) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บัตรเครดิต ด้านสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$) รองลงมาสถานที่จอดรถของธนาคารออมสินสาขาแคราย ($\bar{x} = 3.70$) ต่ำสุดทำเลที่ตั้งของธนาคารออมสินสาขาแคราย ($\bar{x} = 3.68$) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บัตร เครดิตด้านการส่งเสริมการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 โปรแกรมการส่งเสริมการขาย เช่น ผ่อนชำระ 0% ตามระยะเวลา ($\bar{x} = 3.91$) รองลงมาโปรแกรมการสะสมคะแนน (Rewards) ($\bar{x} = 3.86$) ต่ำสุดมีส่วนลดร้านค้าต่างๆในนทบุรี ($\bar{x} = 3.83$) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บัตรเครดิต ด้านพนักงาน โดยรวมอยู่ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 มีความถูกต้องแม่นยำในการให้บริการ ($\bar{x} = 3.79$) รองลงมา พนักงานบริการด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใสและมีบุคลิกดี ($\bar{x} = 3.76$) ต่ำสุดพนักงานบริการด้วยความรวดเร็ว ($\bar{x} = 3.75$) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บัตรเครดิต ด้านกระบวนการให้บริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.78 ($\bar{x} = 3.78$) มี Call Center โทรให้บริการแก้ไขปัญหา ให้ลูกค้า ($\bar{x} = 3.79$) รองลงมามีขั้นตอนใน

การสมัคร ไม่ยุ่งยากเงื่อนไขไม่เยอะแยะและมีการอนุมัติที่รวดเร็วไม่ต้องรอนาน ($\bar{x} = 3.78$) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้ บัตรเครดิต ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 ($\bar{x} = 3.77$) มีระบบในการรูดใช้บริการบัตรเครดิตที่ไม่ซับซ้อน ($\bar{x} = 3.80$) รองลงมาตราสัญลักษณ์ของธนาคารออมสินมีความสะดวกง่าย ($\bar{x} = 3.78$) ต่ำสุด การออกแบบเคาน์เตอร์และบรรยากาศโดยรอบมีความทันสมัย ($\bar{x} = 3.74$)

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาวิจัยพบว่าปัจจัยส่วนประสมการตลาดมีผลต่อการเลือกใช้บัตรเครดิตของลูกค้ามาก เนื่องจากสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้เกิดความพึงพอใจในบัตรเครดิตของธนาคาร รวมไปถึงมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการของผู้ใช้บัตร ซึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญคือ ปัจจัยในการเลือกใช้บริการบัตรเครดิตพบว่าส่วนใหญ่เลือกใช้บัตรเครดิตเพราะ ของรางวัลแถมฟรีเมียม ปัจจัยด้านราคา อัตราค่าธรรมเนียมบัตรเครดิต อัตราดอกเบี้ย อัตราค่าบริการชำระล่าช้า ก็ยังคงเป็นสิ่งที่ผู้ใช้บัตรเครดิตคำนึงถึง ความคุ้มค่าของการใช้งานบัตร และประโยชน์ในการใช้งานบัตรเครดิต กำหนดราคาค่าใช้จ่ายในการทำบัตรเครดิต หรือค่าธรรมเนียมต่างๆ ให้มีความเหมาะสมกับสิทธิประโยชน์ ปัจจัยด้านสถานที่ความสะดวกในการเดินทางมายังธนาคารออมสิน ควรเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่ได้รับความสะดวกสบาย ด้านพนักงานทำการอบรมพนักงานที่ให้บริการ มีการให้มีความรู้และทักษะเพิ่มมากขึ้น ด้านการส่งเสริมการตลาด ทำการประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการให้แก่ผู้ใช้บริการบัตรเครดิตให้ได้รับรู้มากขึ้นบนสื่อที่ทันสมัย ไม่ว่าจะเป็น Face book, Line และเพจของธนาคาร

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ปัญญาพัฒน์. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ไทยในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กิตติอำพล สุดประเสริฐ. (2561). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บัตรเครดิต AEON ของผู้บริโภคในจังหวัดนครปฐม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ประดิษฐ์ เหล่าดี และธีระ ฤทธิรอด. (2557). *แนวทางการเพิ่มจำนวนผู้ใช้บัตรเครดิตธนาคารแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น*. วารสารวิจัย มข. มส. (บค.) ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 หน้า 46-52.
- ประดิษฐ์ เหล่าดี. (2557). *แนวทางการเพิ่มจำนวนผู้ใช้บัตรเครดิตธนาคารแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พรประภา โกตถา และคณะ. (2561). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกถือบัตรเครดิตของบริษัท บัตรกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษา : ประชาชนในเขตอำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์*. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สินีนานู ศุภกิจวานิชย์. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการบัตรเครดิตเคทีซีออมสินเขตราชบุรีบูรณะจังหวัดกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

แนวทางการยกระดับคุณภาพการให้บริการธุรกิจที่พัก Airbnb ในจังหวัดภูเก็ต
Guidelines for the enhancement of the service quality management
of phuket airbnb businesses

น.ส.พิมลรัตน์ รัตภูเขียว¹

น.ส.พรรษชล สุชาภา²

นายภาณุวัฒน์ หลีบำรุง³

น.ส.นนทวรรณ สืบสิงห์⁴

น.ส.สิตาพร แก้วกำลัง⁵

น.ส.สุমনทา อูสาหะ⁶

น.ส.รัตนากร ดาหลาย⁷

น.ส.ภัทราพร เรืองณรงค์⁸

^{1,2,3,4,5,6,7,8}มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต 21 หมู่ 6 ต.รัชฎา อ.เมือง จ.ภูเก็ต 83000

โทร.0866893127

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการยกระดับการให้บริการธุรกิจที่พัก Airbnb ในจังหวัดภูเก็ต เป็นการศึกษาวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมการใช้บริการของผู้เข้าพักธุรกิจที่พัก Airbnb ในจังหวัดภูเก็ต ศึกษาลักษณะของการให้บริการของผู้ประกอบธุรกิจที่พัก Airbnb ตลอดจนศึกษาแนวทางในการยกระดับคุณภาพการให้บริการธุรกิจที่พัก Airbnb ในจังหวัดภูเก็ต คณะผู้วิจัยดำเนินการศึกษาเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างจากประชากรจำนวน 2 กลุ่มคือ นักท่องเที่ยวผู้ใช้บริการ และ ผู้ให้บริการธุรกิจที่พัก Airbnb ในจังหวัดภูเก็ต ทั้งนี้คณะผู้วิจัยทำการศึกษาเก็บข้อมูลในเขตพื้นที่ครอบคลุม 3 อำเภอในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต คือ อำเภอเมือง อำเภอกะทู้ และ อำเภอถลาง คณะผู้วิจัย ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม จำนวนทั้งสิ้นกลุ่มละ 30 คน จากทั้ง 3 อำเภอ จำแนกออกเป็นอำเภอละ 10 คน ต่อกลุ่มตัวอย่าง

ผลของการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมีวันพำนักเฉลี่ย 3 และมีแนวโน้มในการพักมากกว่า 10 วันขึ้นไป ผู้ใช้บริการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจที่พัก Airbnb จากการส่งเสริมการขายและการโฆษณาผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ ตลอดจนเพื่อนสนิทและญาติ ที่มีประสบการณ์เข้าพักที่พักระเภท Airbnb นักท่องเที่ยวชาวไทยยังมีช่องทางกระตุ้นชนทากลุ่มท่องเที่ยวในเว็บไซต์พันทิป ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินั้นได้รับข้อมูลข่าวสารจากแอปพลิเคชันหลักของ Airbnb เพิ่มเติม เมื่อพิจารณาปัจจัยทางด้านเหตุผลหลักที่ทำให้นักท่องเที่ยวเลือกใช้บริการที่พักระเภท Airbnb สามารถสรุปปัจจัยได้เป็น 8 สาเหตุปัจจัยคือ 1)

ความสะดวกสบาย 2) ความหลากหลายของตัวเลือก 3) การได้รับประสบการณ์ที่มีเอกลักษณ์ 4) ความตื่นตัวที่ท้าทาย 5) การสัมผัสวัฒนธรรมท้องถิ่น 6) เชื่อมต่อกับแผนที่ออนไลน์บน Google Map 7) การประมาณราคาค่าใช้จ่าย 8) การแบ่งปันความคิดเห็นจากผู้มีประสบการณ์ใช้บริการ เมื่อพิจารณาถึงความคาดหวังของผู้ใช้บริการพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังในด้านต่างๆดังนี้ 1)ความสะอาดของที่พัก 2) ความถูกต้องของข้อมูลและความเป็นจริงเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก 3) รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่พักที่ถูกต้อง 4) ความสะดวกรวดเร็วและชัดเจนในกระบวนการเช็คอินเข้าที่พัก จากการสัมภาษณ์ผู้ให้บริการที่พัก Airbnb ในจังหวัดภูเก็ตนั้น ได้มีการเข้าร่วมกับธุรกิจ Airbnb เพราะต้องการสร้างรายได้จากพื้นที่ว่าง ผู้ให้บริการบางรายมีการให้บริการเสริม เช่น บริการอาหารเช้า บริการซักรีด การให้เช่ารถจักรยานยนต์ การบริการรับส่งจากสนามบินถึงที่พัก และการให้บริการนำเที่ยว กลุ่มผู้ใช้บริการชาวต่างชาติตลาดหลักคือ นักท่องเที่ยวชาวจีน สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ ตลอดจนนักท่องเที่ยวชาวยุโรป ประเด็นปัญหาและอุปสรรคหลักคือ ปัญหาทางด้านกฎหมายที่มารองรับธุรกิจ เนื่องจากการให้บริการที่พักรูผ่าน Airbnb ยังไม่เป็นที่รองรับและอนุญาตอย่างชัดเจนในประเทศไทย และส่งผลต่อการขยายธุรกิจของผู้ประกอบการในการให้บริการห้องพักและนักท่องเที่ยวผ่านทางดำเนินการของ Airbnb ปัจจัยสำคัญที่จะต้องพิจารณาตามหลักการของคุณภาพการให้บริการ ผู้ประกอบการธุรกิจที่พักรูปแบบแบ่งปันห้องพักประเภท Airbnb ควรพิจารณาดำเนินการเพื่อยกระดับคุณภาพการให้บริการของตนเองให้ดียิ่งขึ้นไป โดยจำแนกตาม 10 มิติคุณภาพการบริการคือ 1)ลักษณะของการบริการ 2) ความไว้วางใจ 3) ความกระตือรือร้น 4) สมรรถนะ 5) ความมีไมตรีจิต 6)ความน่าเชื่อถือ 7) ความปลอดภัย 8) การเข้าถึงการบริการ 9) การติดต่อสื่อสาร 10) เข้าใจลูกค้าหรือผู้รับบริการ จากการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่าผู้ให้บริการนั้นสามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพและสร้างความพึงพอใจและประทับใจได้เป็นอย่างดี เช่น สามารถให้บริการได้ตรงตามความคาดหวังของผู้ใช้บริการ เช่น ห้องพักมีความสะอาด มีสิ่งอำนวยความสะดวกตรงตามที่แจ้งข้อมูล ขั้นตอนกระบวนการเช็คอินสะดวกที่ไม่ยุ่งยากมีการให้บริการเสริมเพิ่มเติมแก่ผู้เข้าพักที่ตรงตามความต้องการ ตลอดจนผู้ให้บริการที่พักมีอัธยาศัยและมิตรไมตรีที่ดี คอยให้ความช่วยเหลือและแนะนำเมื่อพบปัญหาในการใช้บริการและการเดินทางท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ในบางมิติควรจะต้องปรับปรุง เช่น ความปลอดภัย เนื่องจากนักท่องเที่ยวผู้ใช้บริการแสดงความคิดเห็นว่า ผู้ให้บริการควรมีการจัดการด้านความปลอดภัยในที่พักให้มากยิ่งขึ้นเช่น ไฟส่องสว่าง กล้องวงจรปิด เป็นต้น อีกปัจจัยที่ควรพิจารณา คือ การสื่อสาร เนื่องจากผู้ให้บริการบางรายสื่อสารภาษาอังกฤษได้น้อยจึงจะส่งผลต่อกระบวนการให้บริการหรืออาจทำให้เกิดการสื่อสารผิดพลาดเนื่องมาจากขาดทักษะทางการสื่อสาร และผู้ให้บริการบางรายควรปรับปรุงสิ่งที่จัดเตรียมให้แก่ผู้เข้าพักคือความสะอาดและเหมาะสมของ ผ้าปูที่นอน ผ้าเช็ดตัว ปลอกหมอน และอธิบายวิธีการใช้งานอุปกรณ์ที่อยู่ในห้องพัก เป็นต้น

คำสำคัญ: Airbnb , คุณภาพการบริการ

ABSTRACTS

This study's research purposes were: 1) To study tourist attitudes and behaviors toward using accommodation sharing Airbnbs in Phuket, 2) To study the services provided by Phuket Airbnb service providers, and 3) To develop guidelines for enhancing the service quality management of Phuket Airbnb businesses. The research methodology involved qualitative research by conducting in-depth interviews with two different groups: 1) 30 tourists who had stayed at a Phuket Airbnb accommodation and 2) 30 Phuket Airbnb accommodation service providers. The area of study covered the sub-districts of Phuket, Muang Phuket, Thalang, and Kathu. The study found that people usually stayed for more than 3 nights and up to over 10 nights. The tourists got information about Airbnbs in Phuket from advertising, online media, and friends and family who have experienced Airbnb accommodations. Additionally, Thai tourists tended to receive information about Airbnbs from a well-known web-board called Pantip.com, while foreign tourists received information directly from Airbnb applications. Interestingly, the factors influencing decision making in choosing Airbnbs as an accommodation while traveling in Phuket can be divided into 8 factors: 1) convenience, 2) variety of choice, 3) the different specific characteristics of the experience, 4) challenge and excitement, 5) local cultural experiences, 6) the connection between the Airbnb and Google Maps, 7) anticipated expenses, and 8) experience sharing. The overall expectations of Thai and foreign customers regarding using Airbnb accommodations focused on: 1) The cleanliness of the accommodations and the linens, 2) The information about the accommodation must be correct and factual, 3) The additional information provided such as check-in time and the permission to keep pets, and 4) The smoothness and openness of the checking in process. Furthermore, the Airbnb service provider interviews showed that the possibility of obtaining benefits from the available rooms on their property was the main reason for association with Airbnb. Also, some of the Airbnb service providers added additional services to the customers such as breakfast, laundry service, motorbike rental service, airport pick up, and tours or sight-seeing. The major market segments of Phuket Airbnbs are Chinese, Americans, Singaporeans, and European tourists. Additionally, the research found that the obstacle to the Airbnb accommodation model is the uncertainty of the impact of Thai laws on

joining Airbnb and the business expanding. These are the major factors to focus on when enhancing the service quality of Airbnbs in Phuket: 1) Appearance, 2) Reliability, 3) Responsiveness, 4) Competence, 5) Courtesy, 6) Creditability, 7) Security, 8) Access, 9) Communication , and 9) Understanding of customers. The research results found that the Phuket Airbnb service providers are able to deliver satisfactory experiences in many factors such as fulfilling the customer's expectations, providing accurate information about the accommodations, the smoothness and openness of the checking in process, and the additional service offered to meet the needs of the customers. As well, the service providers give the customers a warm reception and are helpful during their stay. However, some service quality factors should be improved such as the safety and security of accommodations and surrounded areas, the communication between the customer and service providers in the matter of language, appearance and cleanliness, and suitable guest amenities.

Keywords: *Airbnb, Service quality*

บทนำ

ธุรกิจที่พัก Airbnb เป็นธุรกิจเกี่ยวกับการแบ่งปันที่พักที่กำลังได้รับความนิยมไปทั่วโลก เปิดโอกาสให้เจ้าของบ้านพักสร้างรายได้จากการปล่อยเช่าห้องพักร้าง และเป็นการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวที่มีงบประมาณจำกัดสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ เพราะประหยัดกว่าการใช้บริการโรงแรม และยังส่งเสริมให้เข้าถึงคนท้องถิ่นในจุดหมายปลายทางท่องเที่ยวได้อีกด้วย (Thumbsup,2019)

ธุรกิจ Airbnb ในประเทศไทยมีอัตราการเติบโตเพิ่มสูงขึ้น โดยมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 43,223 แห่ง ทั้งนี้ในจังหวัด กรุงเทพฯ เชียงใหม่ เกาะสมุย และภูเก็ต นั้นเป็นจุดหมายปลายทางที่นิยมสูงสุดในประเทศไทยของ Airbnb เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวแล้วนั้น กรุงเทพฯและเชียงใหม่ เป็นที่รู้จักในเมืองหลวงแห่งความคิดสร้างสรรค์ ในขณะที่เกาะสมุย และจังหวัดภูเก็ตนั้น มีชื่อเสียงในเรื่องของเกาะ ทะเล หาดทรายสีขาว (Marketeer Team,2560)

Airbnb เป็นธุรกิจหนุนาการท่องเที่ยวภูเก็ตให้เติบโต แนวโน้มการใช้บริการที่พัก Airbnb ในจังหวัดภูเก็ตมีแนวโน้มเติบโต จำนวนผู้ใช้บริการที่พัก Airbnb เพิ่มสูงขึ้น 61 % ในปี2561 โดยผู้ใช้บริการนิยมเข้าพักในที่พักที่เป็นโรงแรมบูติก ที่พักตากอากาศ และโฮมสเตย์ ตลาดนักท่องเที่ยวหลักคือ จีน สหรัฐอเมริกา รัสเซีย ฮองกง สิงคโปร์และอังกฤษ (หนังสือพิมพ์ตลาดวิเคราะห์,2562) ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ธุรกิจที่พัก Airbnb ช่วยสร้างรายได้ทางการท่องเที่ยวให้กับภูเก็ตด้วยการเป็นตัวเชื่อมนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกให้เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต ผู้เข้าพัก Airbnb 79 % ให้เหตุผลว่าอยากลองมีประสบการณ์การใช้ชีวิตแบบคนท้องถิ่น ท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่น และใช้จ่ายเงินกับคนที่อยู่ในชุมชน (Wanpen Puttanont .2562)

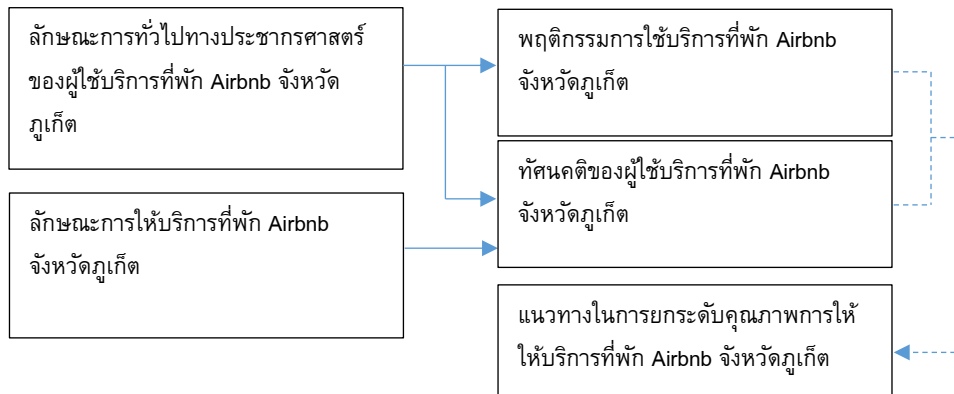
ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการให้บริการที่พัก Airbnb ยังมีอยู่หลายประการด้วยกันเช่น ห้องพักไม่เป็นไปตามโฆษณา อยู่ห่างไกลระบบขนส่งสาธารณะ ห้องพักสกปรก ตลอดจนปัญหาทางด้านกฎหมายของแต่ละประเทศในการควบคุมการให้บริการเช่าห้องพักที่ยังไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ธุรกิจ Airbnb ไม่สามารถเติบโตได้เท่าที่ควร (DDproperty. 2562)

เมื่อพิจารณาถึงการปรับปรุงคุณภาพการบริการในธุรกิจที่พัก Airbnb จึงกล่าวได้ว่า มีความสำคัญอย่างยิ่งในแง่ของผู้ให้บริการ เพื่อการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการบริการในมิติต่างๆ ให้สามารถสร้างความพึงพอใจและประทับใจแก่ผู้ใช้บริการ ตลอดจนพัฒนาธุรกิจที่พัก Airbnb ในจังหวัดภูเก็ตให้สอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในอนาคตได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมการใช้บริการของผู้เข้าพักธุรกิจที่พัก Airbnb ในจังหวัดภูเก็ต
- 2) เพื่อศึกษาลักษณะการให้บริการของผู้ประกอบธุรกิจที่พักแบบแบ่งปันห้องพัก Airbnb ในจังหวัดภูเก็ต
- 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการยกระดับคุณภาพการให้บริการธุรกิจแบ่งปันห้องพัก Airbnb ในจังหวัดภูเก็ต

กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการยกระดับคุณภาพการให้บริการธุรกิจที่พัก Airbnb ในจังหวัดภูเก็ตเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างทำการศึกษาจากประชากร 2 กลุ่มคือ ผู้ใช้บริการ และ ผู้ให้บริการธุรกิจที่พัก Airbnb ในจังหวัดภูเก็ต โดยทำการเก็บข้อมูลในเขตพื้นที่ให้บริการของธุรกิจที่พัก Airbnb ครอบคลุม 3 อำเภอในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต คือ อำเภอเมือง อำเภอกะทู้ และ อำเภอถลาง จำนวนทั้งสิ้นกลุ่มละ 30 คน จากทั้ง 3 อำเภอ จำแนกออกเป็นอำเภอละ 10 คน ต่อกลุ่มตัวอย่าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรสำคัญของการศึกษาวิจัยเรื่องนี้จำแนกออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้คือ 1) นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีประสบการณ์การเข้าพักที่พัก Airbnb ในจังหวัดภูเก็ต 2) ผู้ให้บริการที่พัก Airbnb ในจังหวัดภูเก็ต ทั้งหมด 3 อำเภอ คือ อำเภอเมืองภูเก็ต อำเภอถลาง อำเภอกะทู้

คณะผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับนักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์การเข้าพัก Airbnb จำนวน 30 คน และ ผู้ให้บริการที่พัก Airbnb จำนวน 30 คน จากทั้ง 3 อำเภอของจังหวัดภูเก็ต กระจายออกไปในจำนวนอำเภอละ 10 คนต่อกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือวิจัย

คณะผู้วิจัยทำการศึกษาและเก็บรวบรวมเครื่องมือโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างจากกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย โดยออกแบบคำถามในดังนี้

1) นักท่องเที่ยวผู้ใช้บริการ การสัมภาษณ์เชิงลึกออกเป็น 6 ส่วนคือ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พฤติกรรมการเข้าพัก/ใช้บริการ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการ ความคาดหวังและการได้รับประสบการณ์ จุดเด่นจุดด้อย และข้อเสนอแนะเพื่อการยกระดับคุณภาพการให้บริการ

2) ผู้ให้บริการที่พัก Airbnb จังหวัดภูเก็ต คณะผู้วิจัยออกแบบโครงสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกออกเป็น 3 ส่วนคือ ลักษณะทั่วไปของการให้บริการและผู้ใช้บริการ การให้บริการแก่ผู้เข้าพักที่สร้างความแตกต่างในการให้บริการ และ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจที่พัก Airbnb

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือน ตุลาคม 2562 ซึ่งเป็นช่วงต้นฤดูการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้บริการ และ ผู้เข้าพัก ครอบคลุมทั้ง 3 อำเภอของจังหวัดภูเก็ต

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยฉบับทำการการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในเชิงคุณภาพในลักษณะของการพรรณนา ทั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของผู้ใช้บริการ และ ผู้ให้บริการ มาจำแนกประเด็นสำคัญตามแต่ละคำถามที่ได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง และสรุปประเด็นสำคัญของการศึกษาวิจัยเป็นแนวทางในการยกระดับคุณภาพการบริการที่พัก Airbnb จังหวัดภูเก็ต

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัย คณะผู้วิจัยจำแนกออกเป็น 3 ส่วนคือ 1) ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ให้บริการที่พัก Airbnb จังหวัดภูเก็ต 2) ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้เข้าพักที่พัก Airbnb จังหวัดภูเก็ต 3) แนวทางการยกระดับคุณภาพการบริการที่พัก Airbnb จังหวัดภูเก็ต

1) ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ให้บริการที่พัก Airbnb จังหวัดภูเก็ต

1.1) ข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมกรเข้าพักของผู้ใช้บริการที่พัก Airbnb ในจังหวัดภูเก็ต

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวผู้ให้บริการประกอบไปด้วยนักท่องเที่ยวต่างชาติและชาวไทย อยู่ในช่วงอายุ 21-50 ปี จำนวน 30 คน เข้าพักอย่างน้อย 3 วัน และบางส่วนมีระยะเวลาในการพำนักมากกว่า 10 วันขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างประกอบไปด้วยนักท่องเที่ยวชาวไทย เยอรมัน อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และประเทศจีน

1.2) ทศนคติและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการที่พัก Airbnb ตจังหวัดภูเก็ต

นักท่องเที่ยวชาวไทยนั้นได้รับข้อมูลตลอดจนศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับที่พักธุรกิจแบ่งปันห้องพัก Airbnb จากการส่งเสริมการขายและโฆษณาผ่านทางช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Facebook Youtube หรือกระทู้การสนทนากลุ่มท่องเที่ยวในเว็บไซต์พันทิป (Pantip.com) และเว็บไซต์การจองห้องพักประเภทต่าง ๆ ตลอดจนการได้รับข้อมูลจากช่องทางเพื่อนสนิทหรือญาติ ที่เคยใช้บริการที่พักดังกล่าว ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจจองที่พักและทำการเข้าพักในที่พักดังกล่าว แต่เมื่อพิจารณาข้อมูลจากนักท่องเที่ยวผู้เข้าพักชาวต่างชาติ พบว่ารู้จักบริการธุรกิจแบ่งปันห้องพัก Airbnb ในจังหวัดภูเก็ต จากกลุ่มเพื่อนที่มีประสบการณ์ท่องเที่ยวต่างประเทศและสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Facebook Instagram Youtube Snapchat เป็นต้น ตลอดจนการโฆษณาและการส่งเสริมการขายของแอปพลิเคชันหลัก Airbnb โดยตรง

1.3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พัก Airbnb ในจังหวัดภูเก็ต กลุ่มตัวอย่าง พิจารณา 8 ปัจจัยต่อไปเพื่อพิจารณาเลือกที่พัก Airbnb จังหวัดภูเก็ต

(1) ความสะดวกสบาย เนื่องจาก Airbnb สามารถตอบสนองความต้องการประหยัดเวลาในการเดินทางท่องเที่ยว ไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเองได้จัดการการเดินทางท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆด้วยตนเอง

(2) การนำเสนอตัวเลือกที่มีความหลากหลาย ผู้เข้าพักสามารถพิจารณาเลือกเพื่อตอบสนองความชอบและความต้องการ เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว ตลอดจนการจัดการการเดินทางท่องเที่ยวต่างๆ

(3) ประสบการณ์ที่มีเอกลักษณ์ การตกแต่งอย่างมีเอกลักษณ์เฉพาะตามรสนิยมของเจ้าของที่พักตลอดจนการให้บริการของเจ้าของห้องพักที่มีความแตกต่างหลากหลาย สร้างการจดจำและเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์การเดินทางท่องเที่ยว

(4) ความตื่นเต้นและการผจญภัย สามารถสัมผัสกับประสบการณ์แบบท้องถิ่น ที่ การตื่นเต้นกับแหล่งท่องเที่ยวที่คนท้องถิ่นแนะนำ การตื่นเต้นกับผู้คน สถานที่ อาหาร บรรยากาศ และอื่นๆอีกมากมาย

(5) การสัมผัสวัฒนธรรมท้องถิ่น เนื่องจากที่พักมีส่วนสำคัญในการเชื่อมต่อไปกับผู้เข้าพักกับวัฒนธรรมท้องถิ่นรอบข้างของผู้เข้าพักอาศัย การได้สัมผัสบรรยากาศแวดล้อมท้องถิ่น การได้พูดคุยกับคนท้องถิ่น รับประทานอาหารแบบคนท้องถิ่น

(6) การเชื่อมต่อกับแผนที่ออนไลน์ Google map แอปพลิเคชัน Airbnb นั้นมีการเชื่อมต่อฟังก์ชันแผนที่กับการค้นหาที่พัก ทำให้สามารถค้นหาที่พัก Airbnb บนแผนที่ และตัดสินใจเลือกที่พักที่ตรงกับความต้องการและสอดคล้องกับกิจกรรมการเดินทางท่องเที่ยวในแต่ละจุดหมายปลายทางได้เป็นอย่างดี

(7) การประมาณราคาค่าใช้จ่าย ผู้ใช้บริการ Airbnb สามารถประมาณการค่าใช้จ่ายด้านที่พักเบื้องต้นได้ โดยค่าใช้จ่าย รวมค่าห้อง ค่าทำความสะอาดและค่าบริการอื่นๆ ทำให้นักท่องเที่ยวทราบราคาโดยรวมทั้งหมดและจัดการวางแผนการเดินทางท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม

(8) ความคิดเห็นจากผู้ใช้บริการ ผู้ที่มีประสบการณ์การเข้าพักที่พักร Airbnb นั้นมักมีการแบ่งปันความคิดเห็นและประสบการณ์ของตนเองในการเข้าพักในที่พักรแต่ละสถานที่ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ ทั้งนี้เว็บไซต์และแอปพลิเคชัน Airbnb

1.4) ความคาดหวังและการได้รับประสบการณ์การเข้าพักในที่พักร Airbnb ผู้ใช้บริการมีความคาดหวังและได้รับประสบการณ์จากที่พัก Airbnb ดังต่อไปนี้

(1) ความสะอาด ผู้เข้าพักคาดหวังด้านความสะอาดของห้องพัก ห้องน้ำ และพื้นที่ส่วนกลาง และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของห้องพักที่ตรงกับภาพถ่ายบนเว็บไซต์ที่ประกาศไว้ เมื่อผู้ใช้บริการเข้าพักพบว่า ในภาพรวมนั้นตรงตามที่คาดหวังไว้

(2) สิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น ผู้เข้าพักส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่าที่พักมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นและเพียงพอ ตรงตามความคาดหวัง ไม่ว่าจะเป็นที่จอดรถ กระจาดชำระ สบู่ แชมพู ผ้าปูที่นอน ผ้าปูเตียง และผ้าเช็ดตัว เป็นต้น

(3) รายละเอียดที่พักถูกต้อง ผู้ใช้บริการมีความคาดหวังว่า รายละเอียดที่ระบุไว้ในที่พักนั้น จะต้องถูกต้อง จากการเข้าพักพบว่ายังมีรายละเอียดบางส่วนไม่ตรงกับข้อมูลที่แจ้งไว้ เช่น การอนุญาตให้นำสัตว์เลี้ยงเข้าพัก หรือ การเช็คอินเข้าพักก่อนเวลาเช็คอินทั่วไป

(4) กระบวนการเช็คอินเข้าพักที่ง่ายและสะดวกรวดเร็ว ผู้ใช้บริการที่เข้าพักส่วนหนึ่ง แสดงความคิดเห็นว่า กระบวนการเช็คอินในบางขั้นตอนไม่สะดวก ส่งผลให้ผู้เข้าพักต้องใช้เวลาในการเช็คอินมากกว่าที่ควรจะเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาในการสื่อสารกับชาวต่างชาติ ประสบปัญหาติดขัดและไม่สามารถตอบคำถามของผู้เข้าพักได้อย่างชัดเจน

1.5) จุดเด่นหรือจุดด้อยของที่พัก Airbnb ในจังหวัดภูเก็ต

จุดเด่นของที่พัก คือ ราคาของที่พักอยู่ในเกณฑ์ประหยัดเมื่อเทียบกับที่พักประเภทอื่น ๆ ส่งผลให้สามารถควบคุมงบประมาณของการเดินทางท่องเที่ยวได้ ส่วนจุดด้อยของที่พัก คือ การไม่มีบริการ services ต่าง ๆ เหมือนในโรงแรม ผ้าเช็ดตัว ปลอกหมอน ผ้าปูเตียงที่อาจจะไม่สะอาดเท่าที่ควร รวมถึงการติดต่อสอบถามข้อมูลหรือต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับห้องพักต้องสอบถามผ่าน message ในเว็บไซต์ Airbnb เพียงเท่านั้น

1.6) ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงคุณภาพการให้บริการที่พัก Airbnb ในจังหวัดภูเก็ต

ผู้ให้บริการทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ แสดงความคิดเห็นแนะนำให้ผู้ให้บริการที่พักประเภท Airbnb จังหวัดภูเก็ตเพิ่มความปลอดภัยในห้องพัก เช่น กลอนล็อกประตูและหน้าต่างที่แน่นหนามากยิ่งขึ้น รวมถึงระบบรักษาความปลอดภัยและแจ้งเตือนต่าง ๆ และในส่วนบริเวณโดยรอบของที่พักควรมีแสงสว่างเพิ่มเติมหรือกล้องวงจรปิด ตลอดจนผู้ให้บริการควรคำนึงถึงมาตรฐานความสะอาดของตัวบ้าน ห้องพัก และบริเวณโดยรอบ

2) ลักษณะของการให้บริการของผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก Airbnb ในจังหวัดภูเก็ต

2.1) ลักษณะทั่วไปของการให้บริการและผู้ให้บริการ

ผู้ประกอบการที่ให้บริการห้องพัก Airbnb ในจังหวัดภูเก็ต มีกลุ่มลูกค้าหลักที่ใช้บริการที่พักเป็นนักท่องเที่ยวชาวจีน นักท่องเที่ยวชาวจีน นักท่องเที่ยวชาวสหรัฐอเมริกา นักท่องเที่ยวชาวสิงคโปร์ นักท่องเที่ยวชาวอังกฤษ และในปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวชาวไทย เพิ่มขึ้น โดยนักท่องเที่ยวเข้าพักอย่างน้อย 3 วันและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นถึงระยะเวลามากกว่า 10 วันขึ้นไป

2.2) การให้บริการแก่ผู้เข้าพักที่สร้างความแตกต่างในการให้บริการ

ผู้ให้บริการห้องพัก Airbnb ต้องการที่จะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากห้องว่างที่มีอยู่ของตนเองจึงได้เข้าร่วมกับ Airbnb และมีการให้บริการเพิ่มเติม เช่น การบริการอาหาร บริการซักรีด รถจักรยานยนต์ให้เช่า และบริการรับส่งผู้เข้าพักจากสนามบิน รวมถึงการนำเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ

2.3) ปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการที่พัก Airbnb

ผู้ให้บริการที่พัก Airbnb ในจังหวัดภูเก็ต พบปัญหาและอุปสรรคทางด้านกฎหมาย เนื่องจากที่พักยังไม่มีกฎหมายควบคุมดูแลเฉพาะ จึงทำให้การดำเนินกิจการยังไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ส่งผลต่อการดำเนินกิจการและเป็นอุปสรรคต่อการขยายกิจการ

ข้อสรุป

ปัจจัยสำคัญที่จะต้องพิจารณาตามหลักการคุณภาพการบริการ ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก Airbnb ควรดำเนินการเพื่อยกระดับคุณภาพการให้บริการของตนเองให้ดียิ่งขึ้นไป โดยจำแนกตาม 10 มิติคุณภาพการบริการ (Ziethaml, Parasuraman, and Berry, 1990 อ้างถึงใน impressionconsult,2563) 1)ลักษณะของการบริการ 2)ความไว้วางใจ 3)ความกระตือรือร้น 4) สมรรถนะ 5)ความมีเมตริจิต 6)ความน่าเชื่อถือ 7)ความปลอดภัย 8)การเข้าถึงการบริการ 9)การติดต่อสื่อสาร 10)เข้าใจลูกค้าหรือผู้รับบริการ จากการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่าผู้ให้บริการนั้นสามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพและสร้างความพึงพอใจและประทับใจได้เป็นอย่างดี เช่น สามารถให้บริการได้ตรงตามความคาดหวังของผู้ใช้บริการ เช่น ห้องพักมีความสะอาด มีสิ่งอำนวยความสะดวกตรงตามที่แจ้งข้อมูล ขั้นตอนกระบวนการเช็คอินเช็คเอาท์ไม่ยุ่งยากมีการให้บริการเพิ่มเติมแก่ผู้เข้าพักตรงตามความต้องการ ผู้ให้บริการมีอัธยาศัยและมิตรไมตรีที่ดี ให้ความช่วยเหลือแนะนำตลอดการเดินทางท่องเที่ยวเป็นอย่างดี แต่ในบางมิติควรมีการปรับปรุง เช่น ความปลอดภัย ผู้ให้บริการควรมีการจัดการด้านความปลอดภัยให้มากยิ่งขึ้นเช่น ไฟส่องสว่าง การติดตั้งกล้องวงจรปิด เป็นต้น อีกปัจจัยที่ควรพิจารณาคือ การสื่อสาร เนื่องจากผู้ให้บริการบางรายสื่อสารภาษาอังกฤษได้น้อยจึงอาจจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการให้บริการและทำให้เกิดการสื่อสารผิดพลาดกันได้ อันเนื่องมาจากขาดทักษะทางการสื่อสาร และ ปัจจัยทางด้านลักษณะของการบริการ พบว่า ผู้ให้บริการบางรายควรปรับปรุงสิ่งที่จัดเตรียมให้แก่ผู้เข้าพักคือความสะอาดและเหมาะสมของ ผ้าปูที่นอน ผ้าเช็ดตัว ปลอกหมอน และอธิบายวิธีการใช้งานอุปกรณ์ที่อยู่ในห้องพัก เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

หนังสือพิมพ์ตลาดวิเคราะห์. (2562). *Airbnb หนุนการท่องเที่ยวภูเก็ตเติบโต*. สืบค้นจาก

<http://www.intvthai.com/index.php?lay=show&ac=article&id=2147579091&Ntype=12>

DDproperty. (2562). *Home Sharing กับโอกาสที่จะมาแทนที่ธุรกิจโรงแรม*. สืบค้นจาก

<https://www.ddproperty.com>

Impressionconsult. (2563). 10มิติคุณภาพบริการ. สืบค้นจาก <http://www.impressionconsult.com/web/articles/>

LadyBeeMay.(2562). รอรวันฟ้าเปิด! กฎหมายไทยยังไม่คลอด เอื้อประโยชน์ให้ Airbnb.

สืบค้นจาก <https://www.thumbsup.in.th/interview-airbnb-crisis>

Marketeer Team. (2560). พฤติกรรมของผู้ใช้ Airbnb ในไทย.สืบค้นจาก <https://marketeeronline.co/archives/23091>

Wanpen Puttanont. (2562). นักท่องเที่ยวเยือนภูเก็ตผ่าน Airbnb พุ่ง 61 % ดันรายได้ท้องถิ่นเพิ่ม. สืบค้นจาก <https://www.thebangkokinsight.com/159670/>

เครื่องให้อาหารสุกรอัตโนมัติควบคุมด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์ Arduino

Automatic pig feeder control system using an arduino microcontroller

สิทธิพงษ์ อินทรายุทธ¹

เจษฎา สารสุข²

^{1,2}คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนม

214 หมู่ 12 ต.หนองญาติ อ.เมือง จ. นครพนม

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้นำเสนอระบบควบคุมอัตโนมัติสำหรับให้อาหารสุกรโดยใช้ไมโครคอนโทรลเลอร์ Arduino ส่วนประกอบหลักของประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ชุดขับเคลื่อนมอเตอร์และระบบควบคุมอัตโนมัติ ในส่วนของมอเตอร์นั้นใช้เซอร์โวมอเตอร์ รุ่น S3003 ขนาดแรง 3.2Kg-cm ที่แรงดันไฟฟ้า 4.8 โวลต์ ในส่วนระบบควบคุมนั้นประกอบด้วย ไมโครคอนโทรลเลอร์ Arduino หน้าจอแสดงผล LCD ชุดแหล่งจ่ายไฟฟ้า และชุดควบคุมความเร็วมอเตอร์ โดยการทดสอบจะแบ่งการให้อาหารสุกรดังนี้ ให้อาหารที่ 1 กิโลกรัม 2 กิโลกรัม และ 3 กิโลกรัม เครื่องให้อาหารสุกรอัตโนมัติสามารถตั้งเวลาให้อาหารได้ โดยมีการตั้งเวลาในเวลาเช้าและเย็นของทุกวัน

จากการทดสอบพบว่า เครื่องให้อาหารสุกรอัตโนมัติควบคุมด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์ Arduino สามารถให้อาหารต่อเวลาที่ได้กำหนด ในทุกวันทั้งเช้าและเย็น ในขณะที่เมื่อซึ่งปริมาณอาหารที่ให้อาหารได้ตรงตามปริมาณที่ตั้งไว้โดยทำการทดสอบ 10 ครั้งและนำมาหาค่าเฉลี่ยพบว่า ที่ค่า 1 กิโลกรัมเครื่องให้อาหารอัตโนมัติจะปล่อยอาหารออกมาที่ค่าเฉลี่ย 1.22 กิโลกรัม ที่ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.10 ที่ค่า 2 กิโลกรัม เครื่องให้อาหารจะปล่อยอาหารที่ค่าเฉลี่ย 2.23 ที่ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.11 ที่ค่า 3 กิโลกรัม เครื่องให้อาหารจะปล่อยอาหารที่ค่าเฉลี่ย 3.23 ที่ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.13 สรุปได้ว่าเครื่องให้อาหารสุกรอัตโนมัติสามารถทำงานได้ตามเป้าหมาย

คำสำคัญ: เครื่องให้อาหารสุกร ไมโครคอนโทรลเลอร์, ระบบอัตโนมัติ, Arduino

ABSTRACTS

This research presents an automatic pig feeder control system using an Arduino microcontroller. The system includes 2 parts such as motor drive and automatic control system sets. In the part of motor, servo motor of model S3003 which the torque is 3.2 kg-cm at 4.8 V was used. In the part of control system, it consists of Arduino microcontroller, LCD screen, power supply and motor drive set. Research testing, the pig food quantities are set at 1 kg, 2 kg and 3 kg. The feeder machine still can adjust the time for feeder. The feeder times are set 2 time a day; morning and evening.

The testing results show that the automatic pig feeder using Arduino microcontroller can feed the pig food at setting time in the morning and evening. In the case of food weights by 10 times testing and statistics average value are performed. It is found that the average weight is 1.22 kg with 0.10 of SD at 1 kg setting point. At 2 kg setting point, pig feeder machine can drain at the average weight of 2.23 kg with 0.11 SD. At 3 kg setting point, pig feeder machine can drain at the average weight of 3.23 kg with 0.13 SD. Therefore, it can summarize that the automatic pig feeder machine can run as the target.

Keywords: *pig feeding machine, microcontroller, automatic system, Arduino*

บทนำ

ในการเลี้ยงสัตว์เพื่องานธุรกิจขนาดเล็ก หรือธุรกิจครัวเรือนหรือธุรกิจขนาดกลาง การดูแลรักษา รวมทั้ง การให้อาหารแก่สัตว์เลี้ยง นับเป็นปัจจัยหนึ่งในการทำธุรกิจสัตว์เลี้ยงเพื่อการค้า ทั้งในประเทศและต่างประเทศซึ่ง การให้อาหารสัตว์ต้องใช้แรงงานคนจำนวนมาก เป็นภาระของผู้ประกอบการในการจัดหาแรงงานและค่าใช้จ่าย ซึ่ง สุกรเป็นสัตว์เลี้ยงที่ให้เนื้อสำหรับมนุษย์ใช้บริโภคที่สำคัญมากประเภทหนึ่ง (กรมปศุสัตว์, 2560) มีการเลี้ยงกันอยู่ ทั่วไปทั้งนี้เพราะสุกรเป็นสัตว์ที่เลี้ยงดูง่าย เนื่องจากกินอาหารได้สารพัดอย่าง ขยายพันธุ์ได้รวดเร็ว และที่สำคัญคือ เนื้อสุกรมึนสดี อ่อนนุ่ม เป็นที่นิยมในหลายประเทศทางแถบยุโรป และอเมริกา จนเป็นอุตสาหกรรม สามารถส่ง เนื้อสุกรเป็นสินค้าออกจำหน่ายเป็นสินค้าส่งออก ทำรายได้ให้ประเทศเหล่านั้นเป็นจำนวนมาก เนื้อสุกรที่ส่งออก จำหน่ายมีทั้งที่เป็นเนื้อสด โดยแช่ไว้ในห้องแช่แข็ง และเนื้อที่แปรรูปแล้ว เช่น เนื้อกระป๋อง แฮม เบคอน และไส้ กรอก เป็นต้น สำหรับประเทศไทย เนื้อสุกรนับว่าเป็นอาหารประเภทเนื้อสัตว์ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะ ประชาชนส่วนใหญ่นิยมบริโภคเนื้อสุกรมากกว่าเนื้อสัตว์อื่นๆ อาหารแทบทุกมื้อมักจะมีเนื้อสุกรเป็นส่วนประกอบ อยู่เสมอ

ปัจจุบันในการเลี้ยงสุกรมีปัญหาเรื่องให้อาหาร แต่ละวันต้องขนอาหารไปใส่ถัง กว่าสุกรจะได้กินอิม เสียเวลาเกือบครึ่งวัน (สุวรรณ, 2560) ในปัจจุบันนี้เทคโนโลยีได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในหลายภาคส่วนในภาค เกษตรกรรมมีจัดทำโรงเรือนอัตโนมัติที่เพิ่มประสิทธิภาพผลผลิตโดยอาศัยหลอด LED (Jassada and etc., 2018) ระบบโรงเรือนอัตโนมัติที่สามารถควบคุมอุณหภูมิให้เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช (Somyot and etc., 2020) ซึ่งจากข้อมูลวิจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อผลผลิตที่สูงขึ้น ซึ่งระบบควบคุมอัตโนมัติยังถูกประยุกต์ใช้ในงาน ที่หลากหลาย ซึ่งในปัจจุบันถือว่ามึบทบาทมากต่อการพัฒนาของประเทศ (ดอนสัน, 2550) เทคโนโลยี ไมโครคอนโทรลเลอร์ได้ถูกพัฒนาและถูกนำไปประยุกต์ใช้งานมากขึ้น มีการจัดอบรมเพื่อให้ความรู้ถึงแนวทางการ ประยุกต์ใช้งานที่หลากหลาย (เทพินทร์, 2554), (นครินทร์, 2560) การพัฒนางานด้านนี้ถูกยกระดับถึงขั้นนำไปใช้ สร้างหุ่นยนต์และมีการจัดอบรมอย่างเป็นรูปธรรม (อนิวรรณและสมศักดิ์, 2556) ซึ่งจะเห็นได้ว่าสามารถใช้งานได้ จริงและช่วยเพิ่มความสะดวกสบายให้กับผู้คน ตัวอย่างเช่นการประยุกต์ใช้ไมโครคอนโทรลเลอร์ควบคุมอุณหภูมิ ตู้อบแสงอาทิตย์ ซึ่งเป็นการควบคุมอุณหภูมิให้เหมาะสมกับการตากแห้งอาหาร. (บุญเลิศ โพธิ์ขำ และคณะ, 2557) งานวิจัยที่กล่าวมานี้คือตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงการใช้อย่างที่เกิเกิดขึ้นจริงและเป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน

จากการหาข้อมูลพบว่าปัจจุบันนี้มีการนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในภาคเกษตรกรรมมากขึ้น ซึ่งแนวทางนี้จะนำประเทศไทยเปลี่ยนผ่านจากยุคประเทศไทย 4.0 เพื่อก้าวกระโดดสู่ยุคประเทศไทย 5.0 จากความสำคัญดังกล่าวจึงมีแนวคิดจะสร้างเครื่องให้อาหารสุกรอัตโนมัติควบคุมด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์

Arduino เพื่อนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาควบคุมการให้อาหารสุกรโดยนำไปใช้ในภาคธุรกิจการเลี้ยงสุกรได้แก่ในฟาร์มหรือตามบ้านเรือนที่เลี้ยงสุกร เพื่อเป็นการประหยัดแรงงานคน ค่าใช้จ่ายและยังช่วยให้การใช้ชีวิตประจำวันเป็นไปอย่างปกติเอาเวลาที่เหลือไปทำกิจกรรมอย่างอื่นได้ โดยประโยชน์ของงานวิจัยนี้นำไปสู่การได้เครื่องอำนวยความสะดวกในการให้อาหารสุกร ส่งผลให้สามารถลดค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงานและกลายเป็นต้นแบบของการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับภาคการเกษตร ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ในวิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อสร้างเครื่องให้อาหารสุกรอัตโนมัติควบคุมด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์ Arduino
2. เพื่อหาประสิทธิภาพเครื่องให้อาหารสุกรอัตโนมัติควบคุมด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์ Arduino

อุปกรณ์และวิธีการ

ออกแบบอุปกรณ์โครงสร้าง

โครงสร้างเครื่องให้อาหารสุกรอัตโนมัติทำจากเหล็กฉากมีขนาดความหนา 3 มิลลิเมตร เชื่อมเป็นลักษณะสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดความกว้าง 45 เซนติเมตร ความยาว 45 เซนติเมตร ความสูง 120 เซนติเมตร ลักษณะดังแสดงในรูปที่ 1 (ก) เซอร์โวมอเตอร์มอเตอร์ถูกนำมาติดตั้งในส่วนด้านล่างของชุดโครงสร้าง โดยจัดตั้งให้แกนหมุนของเครื่องให้อาหารสุกรและแกนหมุนของมอเตอร์ตรงกัน แล้วนำพูลเลย์ขนาด 1 นิ้ว ใส่แกนมอเตอร์พูลเลย์ขนาด 8 $\frac{3}{4}$ นิ้ว ใส่แกนเครื่องให้อาหารสุกร เมื่อประกอบโครงสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงได้ทำการติดตั้งชุดควบคุมมอเตอร์เกียร์โดยใช้กล่องกันน้ำขนาดความกว้าง 20 เซนติเมตร ความยาว 30 เซนติเมตร ความหนา 10.5 เซนติเมตร การติดตั้งมอเตอร์เกียร์แสดงดังรูปที่ 1 (ข) ใช้บอร์ด Arduino UNO R3 เป็นตัวควบคุมการทำงาน เมื่อติดตั้งชุดควบคุมมอเตอร์เกียร์เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงได้ทำการติดตั้งชุดควบคุมมอเตอร์ โดยใช้กล่องกันน้ำขนาดความกว้าง 12.5 เซนติเมตร ความยาว 25 เซนติเมตร ความหนา 9 เซนติเมตร ต่อวงจรควบคุมมอเตอร์แบบ Start – Stop อุปกรณ์ที่ใช้มีได้แก่ - เซอร์กิตเบรกเกอร์ขนาด 15 แอมป์ เป็นอุปกรณ์ตัดต่อกระแสไฟฟ้าที่จ่ายเข้าไปในวงจร สวิตช์ปุ่มกด Push Button Switch เป็นตัวเปิด – ปิด การทำงานของวงจร ชุดอุปกรณ์ควบคุมแสดงดังรูปที่ 1 (ค)

(ก) ส่วนประกอบโครงสร้าง

(ข) การติดตั้งมอเตอร์เกียร์

(ค) ชุดควบคุมมอเตอร์

รูปที่ 1 ส่วนประกอบโครงสร้างเครื่องให้อาหารสุกรอัตโนมัติ

ขั้นตอนการทดสอบ

เมื่อทำการพัฒนาและออกแบบเครื่องให้อาหารสุกรควบคุมอัตโนมัติด้วย Arduino เสร็จสมบูรณ์แล้ว จึงได้เริ่มทำการทดสอบโดยการให้อาหารเครื่องให้อาหารสุกรควบคุมอัตโนมัติด้วย Arduino โดยการทดสอบ ดำเนินการตั้งค่าให้อาหาร 3 ค่า คือ ปริมาณอาหาร 1 กิโลกรัม 2 กิโลกรัม และ 3 กิโลกรัม ในแต่ละค่าอาหาร ทำการทดสอบ 10 ครั้ง และนำค่าน้ำหนักของอาหารมาชั่งเพื่อหาค่าเฉลี่ย เพื่อเปรียบเทียบกับค่าที่ตั้งไว้ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานถูกนำมาอธิบาย

ขั้นตอนใช้งานจริง มีการทดสอบทั้งสิ้น 8 สัปดาห์โดยการนำไปติดตั้งใช้งานจริง โดยแนวทางการปฏิบัติ ดำเนินการตั้งค่าปริมาณอาหาร ในสัปดาห์ที่ 1-2 เป็น 1 กิโลกรัม สัปดาห์ที่ 3-5 เป็น 2 กิโลกรัม สัปดาห์ที่ 6-8 เป็น 3 กิโลกรัม และสังเกตการณ์ทำงานของเครื่อง

การทดสอบความพึงพอใจของผู้ทดลองใช้ จำนวน 5 ท่านที่มีต่อการใช้เครื่องให้อาหารสุกรอัตโนมัติ โดยเลือกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงหมูในเขตจังหวัดนครพนม ได้จากการเลือกแบบเจาะจง โดยใช้แบบสอบถาม แบบประมาณค่า 5 ระดับ (5 Rating Scale) โดยมุ่งประเด็นสอบถามความพึงพอใจ 5 ด้าน ได้แก่ 1.การออกแบบ มีความเหมาะสม 2.ขนาดของเครื่องเหมาะสมแก่การใช้งาน 3. การเลือกวัสดุ 4.ความแข็งแรง ทนทานของเครื่อง 5. การใช้งานได้สะดวก มีประสิทธิภาพ

ผลการทดลองและวิจารณ์

ผลการทดสอบความแม่นยำในการให้ปริมาณอาหาร

จากการทดสอบการทำงานของเครื่องให้อาหารสุกรอัตโนมัติควบคุมด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์พบว่าเครื่องให้อาหารสุกรอัตโนมัติสามารถทำงานได้ ซึ่งเมื่อตั้งค่าการปล่อยอาหารที่ 1 กิโลกรัม ทำการทดสอบ 10 ครั้ง พบว่าเครื่องให้อาหารสุกรอัตโนมัติสามารถปล่อยอาหารได้ที่ค่าเฉลี่ย 1.22 กิโลกรัม ที่ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.10 เมื่อตั้งค่าการปล่อยอาหารที่ 2 กิโลกรัม ทำการทดสอบ 10 ครั้ง พบว่าเครื่องให้อาหารสุกรอัตโนมัติสามารถปล่อยอาหารได้ที่ค่าเฉลี่ย 2.23 กิโลกรัม ที่ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.11 เมื่อตั้งค่าการปล่อยอาหารที่ 3 กิโลกรัม ทำการทดสอบ 10 ครั้ง พบว่าเครื่องให้อาหารสุกรอัตโนมัติสามารถปล่อยอาหารได้ที่ค่าเฉลี่ย 3.23 กิโลกรัม ที่ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.13 จากการทดลองนี้พบว่าค่าความผิดพลาดของค่าเฉลี่ยปริมาณอาหารสุกรที่ถูกปล่อยออกมา คือ 22% 11.5% และ 7.67% ที่การตั้งค่า 1 กิโลกรัม 2 กิโลกรัม และ 3 กิโลกรัม ตามลำดับ โดยผลการทดลองดังแสดงในตารางที่ 1 ซึ่งจากค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าอยู่ในช่วง 0.10 ถึง 0.13 ซึ่งแสดงว่าการปล่อยอาหารมีความแม่นยำ

ตารางที่ 1 แสดงการทดสอบความแม่นยำของการปล่อยอาหารสุกร

ครั้งที่	ค่าที่ตั้ง (kg)	ค่าที่ได้ (kg)	ค่าที่ตั้ง (kg)	ค่าที่ได้ (kg)	ค่าที่ตั้ง (kg)	ค่าที่ได้ (kg)
1	1	1.1	2	2.15	3	3.3
2	1	1.3	2	2.15	3	3.05
3	1	1.25	2	2.05	3	3.25
4	1	1.25	2	2.24	3	3.25
5	1	1.35	2	2.35	3	3.35
6	1	1.15	2	2.15	3	3.1
7	1	1.15	2	2.25	3	3.15
8	1	1.35	2	2.2	3	3.35
9	1	1.05	2	2.4	3	3.05

ครั้งที่	ค่าที่ตั้ง (kg)	ค่าที่ได้ (kg)	ค่าที่ตั้ง (kg)	ค่าที่ได้ (kg)	ค่าที่ตั้ง (kg)	ค่าที่ได้ (kg)
10	1	1.25	2	2.35	3	3.4
Average		1.22	Average	2.23	Average	3.23
SD		0.10	SD	0.11	SD	0.13

ผลการทดสอบการใช้งานจริง

จากผลการทดสอบเครื่องให้อาหารสุกรอัตโนมัติ ทั้งหมด 8 สัปดาห์ โดยตั้งค่าให้อาหาร ทั้งหมด 3 ค่า คือ 1 กิโลกรัม 2 กิโลกรัม และ 3 กิโลกรัม โดยจะให้อาหาร เช้าและเย็นในเวลา 7.00 น. และ 17.00 น. พบว่าเครื่องให้อาหารสามารถให้อาหารได้ถูกต้อง ตรงเวลา โดยปริมาณอาหารจะขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่มอเตอร์หมุน ผลการทดลองดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการให้อาหารในแต่ละสัปดาห์ของเครื่องให้อาหารสุกรอัตโนมัติควบคุมด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์ Arduino ให้อาหารสุกรได้ทุกวันเวลา เช้า- เย็น ทุกวัน

สัปดาห์	เวลาการทำงาน ของมอเตอร์(นาท)	เวลาการทำงานของแต่ละวัน		การตั้งค่าอาหาร (กก.)
		ทำงาน	ไม่ทำงาน	
1	1	✓		1
2	1	✓		1
3	2	✓		2
4	2	✓		2
5	2	✓		2
6	3	✓		3
7	3	✓		3
8	3	✓		3

ผลการทดสอบความพึงพอใจของผู้นำไปใช้ประโยชน์

จากการทดสอบใช้งานจริงโดยเจ้าของฟาร์มหมู ซึ่งเป็นวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครพนม โดยสอบถามความพึงพอใจจากผู้ใช้ประโยชน์ 5 คน โดยใช้แบบสอบถามแบบการประมาณค่า 5 ระดับ (5 Rating Scale) โดยมุ่งประเด็นสอบถามความพึงพอใจ 5 ด้าน ได้แก่ 1. การออกแบบมีความเหมาะสม 2. ขนาดของเครื่องเหมาะสมแก่การใช้งาน 3. การเลือกวัสดุ 4. ความแข็งแรง ทนทานของเครื่อง 5. การใช้งานได้สะดวก มีประสิทธิภาพ พบว่าความพึงพอใจเฉลี่ยอยู่ในระดับ พึงพอใจมาก ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.21 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.19 ความพึงพอใจที่มีค่ามากที่สุดในด้าน การใช้งานได้สะดวก มีประสิทธิภาพ ที่ระดับพึงพอใจมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.51 ที่ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.5 ความพึงพอใจน้อยที่สุด คือการออกแบบที่เหมาะสมสวยงาม ที่พึงพอใจมาก ค่าเฉลี่ย 4.00 ที่ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจต่อการใช้ประโยชน์

รายการ	\bar{x}	S.D	ระดับ
1.การออกแบบมีความเหมาะสม สวยงาม	4.00	0.50	พึงพอใจมาก
2.ขนาดของเครื่องเหมาะสมแก่การใช้งาน	4.20	0.49	พึงพอใจมาก
3. การเลือกวัสดุ	4.10	0.55	พึงพอใจมาก
4.ความแข็งแรง ทนทานของเครื่อง	4.22	0.48	พึงพอใจมาก
5. การใช้งานได้สะดวก มีประสิทธิภาพ	4.51	0.52	พึงพอใจมากที่สุด
เฉลี่ย	4.21	0.19	พึงพอใจมาก

สรุปผล

จากผลทดสอบของการทำงานของการพัฒนาและออกแบบเครื่องให้อาหารสุกรควบคุมอัตโนมัติด้วย Arduino พบว่าการทำงานเครื่องให้อาหารสุกรควบคุมอัตโนมัติด้วย Arduino โดยใช้ในการให้อาหารสุกร ทำงานพบว่า เมื่อถึงเวลาการให้อาหารมอเตอร์จะทำงานและมอเตอร์ขับเพลลาเพื่อป้อนอาหารตามเวลาที่ตั้งไว้ และมีอาหารตามที่กำหนด โดยเครื่องให้อาหารสุกรแบบอัตโนมัติควบคุมด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์ Aruiduno สามารถให้อาหารสุกรได้ทุกวันเวลา เช้า-เย็น ทุกวัน โดยให้อาหารในสัปดาห์แรกและสัปดาห์ที่สองให้อาหารสุกรครั้งละ 1 กิโลกรัม หลังจากนั้นสัปดาห์ที่ 3 ให้อาหารสุกรครั้งละ 2 กิโลกรัม นอกจากนี้ยังสามารถนำไปประโยชน์เป็นแบบอย่างในการแนะนำให้กับเกษตรกรที่เลี้ยงสุกรสามารถนำไปประยุกต์หรือเอาไปใช้งานได้จริง แต่ระบบของเครื่องให้อาหารสุกรควบคุมอัตโนมัติด้วย Arduino แบบนี้อาจจะต้องใช้งบประมาณมากพอสมควร และจากการทดสอบ เครื่องให้อาหารสุกรควบคุมอัตโนมัติด้วย Arduino นี้ทำงานได้ตามที่กำหนดได้อย่างแม่นยำ โดยผู้ใช้ประโยชน์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.21 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.19

เอกสารอ้างอิง

- กรมปศุสัตว์. มปพ. สัตว์พื้นเมืองประจำถิ่น. แหล่งที่มา: <http://breeding.dld.go.th/biodiversity/e-learning57/native%20pig.html> , 25 มิถุนายน 2560.
- เกียรติศักดิ์ อยู่ดี. (2555). เครื่องให้อาหารเม็ดอัตโนมัติ. เชียงใหม่: วิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ
- ดอนสัน ปงผาบ. (2550). ไมโครคอนโทรลเลอร์ PIC และการประยุกต์ใช้งาน. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- เทพินทร์ บัวอินทร์. (2554). “การพัฒนาชุดทดลองไมโครคอนโทรลเลอร์ PSoC CY8C27443” วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 มิถุนายน-กันยายน หน้า 20-27.
- นครินทร์ ศรีปัญญาปริญญา กิตติสุทธิ. (2556). ชุดฝึกปฏิบัติรายวิชาไมโครคอนโทรลเลอร์. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
- บุญเลิศ โพธิ์ขำและคณะ. (2557). การประยุกต์ใช้ไมโครคอนโทรลเลอร์ควบคุมอุณหภูมิตู้อบแสงอาทิตย์. นครพนม. คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนม.
- สุวรรณา พรหมทอง. (2560). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเลี้ยงสุกร. กรุงเทพมหานคร.
- อนิวรรณ พลรักษ์ และสมศักดิ์ อรรถทิมากุล. (2556). การสร้างและทดสอบประสิทธิภาพชุดฝึกอบรม เรื่อง ไมโครคอนโทรลเลอร์และการประยุกต์ใช้งานหุ่นยนต์พื้นฐาน. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- Jassada Sarasook, Weerapon Srimuang, and Chaiyapon Thongchaisuratkrul. 2018. *The Automatic Control system for Plant nursery under LED Light Using Microcontroller*. 10th ECTI-CARD 2018, Phitsanulok, Thailand.
- Somyot Seesansui, Tharathip Phurahong and Jassada Sarasook. 2020. *The Automatic Temperature Control for Agricultural Plant House*. 2020 International Conference on Power, Energy and Innovations (ICPEI), Kantary Hills Hotel, Chiang Mai, THAILAND.

รูปแบบการวิเคราะห์ต้นทุนตามฐานกิจกรรม:กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้
Activity based costing analysis model : a case study
of southern rajabhat universities

อุไร สัมเกลี้ยง¹

อรุช คงรุ่งโชค²

พวงเพ็ญ ชูรินทร์³

^{1,2,3}หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

โทร.096-651-3456 E-mail: aurai669@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากิจกรรมและตัวผลิตภัณฑ์ที่ต้องเพื่อกำหนดรูปแบบการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยของการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้ผ่านการใช้ระบบการวิเคราะห์ต้นทุนตามฐานกิจกรรมโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจาก 169 ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นประธานกรรมการหลักสูตรและบุคคลที่เกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้ตามที่ถูกเลือกผ่านวิธีสุ่มแบบชั้นภูมิรวมทั้งวิธีการสัมภาษณ์ที่ไ้ยังมีความหลากหลายเช่น การสัมภาษณ์ตัวต่อตัว สัมภาษณ์ผ่านการใช้โทรศัพท์ การใช้โปรแกรมไลน์ และวิธีที่เกี่ยวข้องขณะที่ผลการวิจัยถูกสรุปอย่างเป็นระบบผ่านการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ได้มาซึ่งประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและตัวผลิตภัณฑ์โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยาในการอธิบายอย่างละเอียด

ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยของการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้ประกอบด้วย 33 กิจกรรมรายจ่ายซึ่งสามารถจัดประเภทได้เป็น 3 กิจกรรมรายจ่ายหลัก อันประกอบด้วย กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมการสนับสนุนการเรียนรู้ และกิจกรรมการอำนวยความสะดวก ขณะเดียวกันตัวผลิตภัณฑ์ถูกกำหนดและจัดประเภทตัวผลิตภัณฑ์ตามกลไกของระบบต้นทุนฐานกิจกรรม ดังนั้นรูปแบบการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยของการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้คือการนำกิจกรรมรายจ่ายที่เกิดขึ้นแต่ละรายการหารด้วยตัวผลิตภัณฑ์ของแต่ละรายการและหารอีกครั้งหนึ่งด้วยจำนวนนักศึกษาของแต่ละหลักสูตร

คำสำคัญ: รูปแบบการวิเคราะห์ต้นทุนตามฐานกิจกรรม, มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้

ABSTRACTS

The primary objective of this qualitative research was to study the accurate activities and cost drivers to determine the Southern Rajabhat Universities' unit cost calculation model for undergraduate production per program through using Activity Based Costing (ABC) analysis system. Semi structured interview approach was the instrument and used for collecting data from 169 interviewees who have now been the head of program and related parties in those Southern Rajabhat Universities as chosen with using stratified sampling as various interviewing methods were used such as face to face, interview through using telephone and Line programs, and related methods.

The results were systemically summarized through using content analysis to obtain the crucial themes in terms of activities and cost drivers while phenomenological research approach was also used for expounding the results obtained. The results discovered that the Southern Rajabhat Universities' unit cost calculation model for undergraduate production per program have usually composed of 33 expenditure activities which could be classified into three essential expenditure activities comprising of the schooling activity, the learning support activity, and the accommodation activity. At the same time, the cost drivers have been also determined through those interviewees and then classified through the mechanism of ABC analysis system, therefore the Southern Rajabhat Universities' unit cost calculation model for undergraduate production per program has explicitly been: bringing the betided expenditure activity in each item dividing by the cost driver of each item and then dividing again by a number of program students.

Keywords: *Activity Based Costing (ABC) Analysis Model, Southern Rajabhat Universities*

บทนำ

จากสถานการณ์ของรัฐบาลที่ต้องการลดขนาดหน่วยงานภาครัฐรวมทั้งใช้งบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลจึงมีการออกกฎระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำและรายงานบัญชีต้นทุนของหน่วยงานราชการเพื่อสะท้อนความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณที่เกี่ยวข้อง (กรมบัญชีกลาง, 2557) โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยที่กำลังเผชิญกับวิกฤตของการแข่งขันอย่างรุนแรงระหว่างมหาวิทยาลัยทั้งในและต่างประเทศทำให้ผู้บริหารสถาบันการศึกษาต้องปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ทันสมัยและมีคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับเพื่อที่จะอยู่รอดในสถานการณ์ที่เผชิญอยู่ทั้งในปัจจุบันและอนาคต (นครินทร์ นันทฤทธิ, พร บุษุมิ, สุทธิณี มหามิตร วงศ์เสน, เอกชัย หมื่นชัตย์ และกนกวรรณ ปันภู, 2561; หทัยกาญจน์ ทองศรีสุข, 2560) ดังนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องหันมาให้ความสนใจกับการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยของการผลิตบัณฑิตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (นครินทร์ นันทฤทธิ และคนอื่น ๆ, 2561; หทัยกาญจน์ ทองศรีสุข, 2560) โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัย ราชภัฏที่กระจายอยู่ทั่วทั้งประเทศไทยซึ่งมีภารกิจหลักคือการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรมรวมทั้งแสวงหาความจริงสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการบนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2547) แต่การจะบรรลุพันธกิจดังกล่าวข้างต้นก็ต่อเมื่อมหาวิทยาลัย ราชภัฏสามารถจัดการงบประมาณประจำปีให้เกิดความสมดุลระหว่างรายรับและรายจ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ารวมทั้งอยู่รอดด้วยตัวเองได้ (หทัยกาญจน์ ทองศรีสุข, 2560; รัศมี ทองเกิด, 2559) ประกอบกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 21 กำหนดให้ส่วนราชการจัดทำบัญชีต้นทุนในงานบริการสาธารณะแต่ละประเภทขึ้นตามหลักเกณฑ์วิธีการและระยะเวลาที่กรมบัญชีกลางกำหนด (กรมบัญชีกลาง, 2557; ราชกิจจานุเบกษา, 2546) ขณะที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาใช้ระบบบัญชีภาครัฐแบบ 3 มิติ ซึ่งสามารถใช้ดำเนินงานเกี่ยวกับงบประมาณ พัสดุ การเงินและบัญชีกองทุนตามเกณฑ์พึงรับ-พึงจ่ายโดยพิจารณาจ่ายตามฐานกิจกรรม (Activity Based Costing) เพื่อที่จะรายงานต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตและแสดงผลการดำเนินงานอย่างถูกต้องและน่าเชื่อถือได้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2557) แต่ทว่าผลการวิจัยของนักวิชาการซึ่งถูกเปิดเผยในสาธารณะจำนวนมากไม่สามารถให้ข้อสรุปได้ว่ารูปแบบการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยของการผลิตบัณฑิตแบบใดที่สามารถคำนวณหาต้นทุนที่แท้จริงหรือใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด (กนกรัตน์ พัทธภาสกร, ชฎาพร ทีฆาอุดมกร และอรุชคงรุ่งโชค, 2562; หทัยกาญจน์ ทองศรีสุข, 2560; McChlery, McKendrick, and Rolfe, 2007)

อย่างไรก็ดีความยากและความถูกต้องแม่นยำของการจัดทำและวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตขึ้นอยู่กับกิจกรรมและตัวหลักต้นทุนที่ถูกต้องในการสะท้อนการดำเนินงานและการใช้จ่ายของแต่ละหน่วยงานอย่างถูกต้องตามที่กรมบัญชีกลางและสำนักงบประมาณได้เสนอแนะแนวทางการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยผลผลิต

ดังกล่าวผ่านการใช้ระบบการวิเคราะห์และจัดการต้นทุนฐานกิจกรรม (Activity Based Costing Analysis and Management) (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2557) ดังนั้นต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตจะถูกตั้งเมื่อหน่วยงานหรือส่วนราชการสามารถกำหนดผลผลิตที่ชัดเจนรวมทั้งสามารถระบุได้ว่ามีกิจกรรมและตัวหลักต้นทุนอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งผลผลิตที่กำหนดไว้อย่างเหมาะสมในบริบทและสภาพแวดล้อมของแต่ละส่วนราชการโดยเฉพาะสถาบันศึกษาเพื่อที่จะวัดมูลค่าต้นทุนต่อหน่วยของผลผลิตที่ผลิตได้อย่างถูกต้องแม่นยำ (นครินทร์ นันทฤทธิ์ และคนอื่นๆ, 2561; หทัยกาญจน์ ทองศรีสุข, 2560; รัศมี ทองเกิด, 2559; Goksen, Digna, and Ozkarabacak, 2015) นอกจากนี้สถาบันการศึกษาในต่างประเทศใช้การคำนวณต้นทุนต่อหน่วยในการผลิตบัณฑิตต่อคนในการวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของคณะและหลักสูตร โดยใช้จำนวนบุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุน จำนวนนักศึกษาที่รับเข้า จำนวนเงินทุนวิจัย จำนวนผลงานตีพิมพ์ และกิจกรรมการดำเนินงานของหลักสูตรและคณะเป็นตัวบ่งชี้ต้นทุนต่อหน่วยในการผลิตบัณฑิตต่อคน (McChlery, McKendrick and Rolfe, 2007)

ยิ่งไปกว่านี้การคำนวณต้นทุนต่อหน่วยในการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อหลักสูตรจะเป็นประโยชน์สูงสุดก็ต่อเมื่อผลการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยดังกล่าวสามารถสะท้อนผลการคำนวณอย่างถูกต้องครบถ้วนและน่าเชื่อถือได้รวมทั้งสามารถรายงานข้อมูลอย่างถูกต้องและน่าเชื่อถือได้เช่นกันตามที่ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ข้อมูลดังกล่าวในการบริหารองค์กรเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ในทุกระดับ ขณะเดียวกันข้อมูลที่ได้รับจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจเกี่ยวกับการคงไว้ซึ่งหลักสูตรหรือปิดหลักสูตรเช่นกัน (หทัยกาญจน์ ทองศรีสุข, 2560; รัศมี ทองเกิด, 2559) ดังนั้นการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยของผลผลิตสำหรับสถาบันการศึกษาโดยใช้ระบบต้นทุนตามฐานกิจกรรมเพื่อประยุกต์เข้ากับบริบทและสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยเฉพาะในเขตภาคใต้ซึ่งยังไม่มีงานวิจัยหรือแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อยึดถือเป็นแบบอย่างที่ต้องการเหมาะสม ด้วยเหตุผลดังกล่าวไว้แล้วข้างต้น การวิจัยเชิงคุณภาพนี้จึงจำเป็นต้องค้นหากิจกรรมและตัวหลักต้นทุนที่ต้องการและเหมาะสมเพื่อพัฒนารูปแบบการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยของการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อหลักสูตรรวมทั้งเป็นประโยชน์ในการประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยของการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้เพื่อที่จะกำหนดหลักเกณฑ์และรูปแบบที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและเป็นไปในทิศทางเดียวกันรวมทั้งเป็นการยกระดับการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยในการผลิตบัณฑิตของแต่ละหลักสูตรให้สามารถวัดความคุ้มค่าในการบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลอีกด้วยเช่นกัน

วัตถุประสงค์

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษากิจกรรมและตัวผลักดันทุนที่เหมาะสมและถูกต้องในการคำนวณหาต้นทุนต่อหน่วยของการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อหลักสูตรของมหาวิทยาลัย ราชภัฏเขตภาคใต้

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อค้นหากิจกรรมและตัวผลักดันทุนในการกำหนดรูปแบบการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยของการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้ อย่างถูกต้องผ่านกลไกของการวิเคราะห์และจัดการต้นทุนตามฐานกิจกรรมโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และนำมาสกัดประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและตัวผลักดันทุนเพื่อใช้ในการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยของการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อหลักสูตรผ่านการใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological Research Approach) ในการอธิบายอย่างละเอียด ส่วนรายละเอียดเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจะถูกอธิบายต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยในครั้งนี้คือประธานหลักสูตรและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการคำนวณหาต้นทุน ต่อหน่วยในการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อคนต่อหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคใต้ทั้ง 5 แห่ง ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 291 คน โดยใช้หลักการคำนวณของทาโร ยามานะ (Taro Yamane, 1967) ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้ซึ่งมีจำนวนเท่ากับ 169 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้ใช้การสัมภาษณ์ผ่านคำถามการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview Approach) เพื่อการได้มาซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและตัวผลักดันทุนในการกำหนดรูปแบบการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยในการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อคนต่อหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในเขตภาคใต้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคใต้ทั้ง 5 แห่ง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างดังที่กล่าวไว้ข้างต้นด้วยวิธีการสัมภาษณ์ที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์ตัวต่อตัว สัมภาษณ์ผ่านการใช้โทรศัพท์ การใช้โปรแกรมไลน์ และวิธีที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั้งหมดจำนวน 169 คน (100%) ซึ่งเป็นผู้เต็มใจหรือสมัครใจในการให้สัมภาษณ์โดยผู้ให้สัมภาษณ์มาจากกองนโยบายและแผนงานและประธานหลักสูตรแต่ละสาขาวิชาในระดับปริญญาตรีของแต่ละคณะหรือวิทยาลัยของแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็นสายสังคมศาสตร์ (63.91%) สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (28.99%) สายวิทยาศาสตร์สุขภาพ (0.59%) และบุคลากรกองนโยบายและแผนงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (6.51%) ขณะที่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งกิจกรรมและตัวหลักต้นทุนในการกำหนดรูปแบบการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อคนต่อหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและวิธีวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยามวกเข้ากับกลไกของระบบการวิเคราะห์และจัดการต้นทุนตามฐานกิจกรรมซึ่งสามารถแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์กิจกรรมรายจ่ายและตัวหลักต้นทุนเพื่อใช้ในการกำหนดรูปแบบการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อคนต่อหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้

กิจกรรมรายจ่ายที่เกิดขึ้นในการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อหลักสูตร	UNITS	BATCHES	PRODUCT	FACILITIE	ตัวหลักต้นทุน
กิจกรรมการเรียนการสอน					
ค่าสอนอาจารย์วิชาชีพ(เอก)บังคับและชีพเลือก			☒		รายวิชา
ค่าสอนอาจารย์วิชาแกน			☒		รายวิชา
ค่าสอนอาจารย์วิชาศึกษาทั่วไป			☒		รายวิชา
ครุภัณฑ์ปกติประจำห้องสอน (ค่าเสื่อมราคา)				☒	จำนวนหลักสูตร
ครุภัณฑ์พิเศษ-ใช้เฉพาะสาขา (ค่าเสื่อมราคา)			☒		รายวิชา
ห้องเรียนเพื่อการเรียนการสอน (ค่าเสื่อมราคา)			☒		รายวิชา
วัสดุเพื่อการเรียนการสอน			☒		รายวิชา
กิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้					
กิจกรรมเสริมหลักสูตรหลักที่ทำประจำ			☒		รายวิชา
กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ทำเพิ่มเติม		☒			กลุ่มนักศึกษา
กิจกรรมที่คณะหรือวิทยาลัยจัดให้			☒		รายวิชา

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์กิจกรรมรายจ่ายและตัวผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในการกำหนดรูปแบบการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อคนต่อหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้

กิจกรรมรายจ่ายที่เกิดขึ้นในการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อหลักสูตร	UNITS	BATCHES	PRODUCT	FACILITIE	ตัวผลิตภัณฑ์
กิจกรรมจากกองพัฒนานักศึกษา				☒	จำนวนหลักสูตร
การให้บริการของห้องสมุด				☒	จำนวนหลักสูตร
การให้บริการของศูนย์ภาษา				☒	จำนวนหลักสูตร
การให้บริการของส่วนงานไอที				☒	จำนวนหลักสูตร
กิจกรรมจากศูนย์ศิลปวัฒนธรรม				☒	จำนวนหลักสูตร
การให้ค่าปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา		☒			กลุ่มนักศึกษา
กิจกรรมอำนวยความสะดวก					
ประธานหลักสูตรผ่านหนังสือ			☒		รายวิชา
การอำนวยความสะดวกของผู้บริหารคณะ			☒		รายวิชา
การให้บริการของเจ้าหน้าที่คณะ			☒		รายวิชา
การอำนวยความสะดวกของผู้บริหารมหาวิทยาลัย				☒	จำนวนหลักสูตร
การให้บริการของเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัย				☒	จำนวนหลักสูตร
การให้บริการด้านงานทะเบียน				☒	จำนวนหลักสูตร
ค่าน้ำในส่วนของนักศึกษา				☒	จำนวนหลักสูตร
ค่าไฟในส่วนของนักศึกษา				☒	จำนวนหลักสูตร
การให้บริการรถโดยสารแก่นักศึกษา				☒	จำนวนหลักสูตร
การให้บริการน้ำดื่มแก่นักศึกษา				☒	จำนวนหลักสูตร
โรงอาหารเพื่อบริการแก่นักศึกษา (ค่าเสื่อมราคา)				☒	จำนวนหลักสูตร
การให้บริการทำความสะอาดอาคาร				☒	จำนวนหลักสูตร
การให้บริการด้านความปลอดภัย				☒	จำนวนหลักสูตร
การให้บริการด้านสุขภาพ (ห้องพยาบาล)				☒	จำนวนหลักสูตร
การให้บริการสนามกีฬา				☒	จำนวนหลักสูตร

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์กิจกรรมรายจ่ายและตัวผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในการกำหนดรูปแบบการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อคนต่อหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้

กิจกรรมรายจ่ายที่เกิดขึ้นในการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อหลักสูตร	UNITS	BATCHES	PRODUCT	FACILITIE	ตัวผลิตภัณฑ์
การให้บริการภูมิทัศน์ด้านสภาพแวดล้อม				☒	จำนวนหลักสูตร
การให้บริการหอพัก (นักศึกษาครู)	☒				จำนวนนักศึกษา

จากตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์กิจกรรมรายจ่ายและตัวผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในการกำหนดรูปแบบการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อคนต่อหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้ ซึ่งจะเห็นได้ว่า กิจกรรมรายจ่ายที่เกิดขึ้นเพื่อใช้ในการกำหนดรูปแบบการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยของการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อคนต่อหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้สามารถสรุปได้ทั้งหมดจำนวน 33 กิจกรรมรายจ่ายตามให้ผู้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลไว้ และสามารถวิเคราะห์กิจกรรมรายจ่ายดังกล่าวเพื่อจำแนกและจัดกลุ่มกิจกรรมรายจ่ายดังกล่าวอย่างเหมาะสมอันประกอบด้วย กิจกรรมการเรียน การสอนจำนวน 7 กิจกรรม กิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนจำนวน 9 กิจกรรม และกิจกรรมอำนวยความสะดวกจำนวน 17 กิจกรรม ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีของแต่ละหลักสูตร ขณะที่กิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนก็มีส่วนสำคัญที่จะเพิ่มทักษะการเรียนรู้ชีวิตให้กับนักศึกษาเพื่อพัฒนาเป็นบัณฑิตที่มีศักยภาพและสมบูรณ์แบบทั้งวุฒิทางปัญญาและวุฒิทางอารมณ์ และกิจกรรมอำนวยความสะดวกที่สถาบันการศึกษาจำเป็นต้องลงทุนเพื่อจัดให้มีเพื่อเตรียมความพร้อมในการให้บริการแก่นักศึกษาตาม กลไกและกระบวนการเรียนรู้ที่สถาบันการศึกษาได้กำหนดไว้ไม่ว่าจะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าวจะถูกจัดเตรียมขึ้นโดยหลักสูตร คณะหรือวิทยาลัย หรือส่วนกลางของมหาวิทยาลัยก็ตาม ล้วนแล้วแต่จำเป็นต้องจ่ายลงทุนด้วยกันทั้งนั้น

หลังจากจัดกลุ่มกิจกรรมรายจ่ายออกเป็น 3 กลุ่มกิจกรรมแล้วนั้น ขั้นตอนต่อไปคือการจำแนกกิจกรรมรายจ่ายให้ตรงกับประเภทฐานกิจกรรมซึ่งสามารถแบ่งฐานกิจกรรมออกได้เป็น 4 ฐานกิจกรรม อันประกอบด้วย กิจกรรมรายจ่ายที่คิดเป็นหน่วยของผลผลิต (Unit) โดยหากกิจกรรมรายจ่ายใดสามารถระบุได้อย่างชัดเจนโดยตรงว่าเป็นของหน่วยผลผลิตใดก็จะคิดเข้าหน่วยผลผลิตนั้นโดยตรงเช่นกัน ขณะที่กิจกรรมรายจ่ายที่คิดเป็นกลุ่มของผลผลิต (Batch) โดยจะแบ่งรายจ่ายที่เกิดขึ้นเข้าแต่ละกลุ่มของผลผลิตหากแยกได้ว่าผลผลิตนั้นอยู่กลุ่มใด ซึ่งถูกผลิตขึ้นใน

เวลาใด ขณะเดียวกันกิจกรรมรายจ่ายที่คิดเป็นผลิตภัณฑ์ของผลผลิต (Product) จะถูกใช้ในการปันส่วนเข้าผลผลิต เมื่อไม่สามารถปันส่วนให้กับหน่วยผลผลิตโดยตรงและไม่สามารถระบุกลุ่มของผลผลิตที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจนจึงจะคิดเข้าผลผลิตโดยรวมแล้วจึงปันให้ผลผลิตที่มีอยู่อย่างเท่าเทียมกัน และกิจกรรมรายจ่ายที่คิดตามความสะดวกเมื่อผลผลิตเกิดขึ้น (Facility) เป็นฐานกิจกรรมสุดท้ายที่ไม่สามารถคิดเข้าทั้งหน่วยผลผลิต กลุ่มผลผลิต และผลผลิตรวมได้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมรายจ่ายที่คิดต้นทุนตามฐานกิจกรรมประเภทหน่วยของผลผลิตจะมีกิจกรรมรายจ่ายของการให้บริการห้องพักเพียงกิจกรรมเดียวเท่านั้นเนื่องจากสามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่าการให้บริการห้องพักจัดไว้ให้กับนักศึกษาหลักสูตรใด ขณะที่กิจกรรมรายจ่ายที่ถูกจัดเข้าฐานกิจกรรมประเภทกลุ่มของผลผลิตจะมีกิจกรรมรายจ่าย 2 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมรายจ่ายเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพิ่มเติมและกิจกรรมรายจ่ายเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา ขณะเดียวกันกิจกรรมรายจ่ายที่ถูกจัดเข้าฐานกิจกรรมประเภทผลิตภัณฑ์ของผลผลิตจะมีกิจกรรมรายจ่าย 11 กิจกรรม ตามที่กิจกรรมรายจ่ายดังกล่าวข้างต้นจำแนกตามหลักสูตรที่นักศึกษาสังกัดเนื่องจากแต่ละหลักสูตรภายในสถาบันการศึกษามีโครงสร้างและความซับซ้อนของหลักสูตรที่แตกต่างกันจึงทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่แตกต่างกันด้วย ดังนั้นเมื่อแต่ละหลักสูตรใช้ทรัพยากรไม่เท่ากันย่อมต้องได้รับต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นไม่เท่ากันด้วยเช่นกัน และกิจกรรมรายจ่ายที่ถูกจัดเข้าฐานกิจกรรมประเภทคิดตามความสะดวกจะมีกิจกรรมรายจ่ายที่เกี่ยวข้องจำนวน 14 กิจกรรม ซึ่งกิจกรรมรายจ่ายที่เกิดขึ้นดังกล่าวจะถูกจัดให้มีเพื่อให้บริการนักศึกษาตามที่เป็นสิ่งสนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาทุกคนไม่ว่านักศึกษาจะใช้บริการหรือไม่ก็ตาม ซึ่งการจัดให้มีสิ่งสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษาถือว่าเป็นการลงทุนล่วงหน้าตามที่สถาบันการศึกษาไม่สามารถหลีกเลี่ยงไม่ได้รายจ่ายดังกล่าวได้ซึ่งจำเป็นต้องปันส่วนค่าใช้จ่ายดังกล่าวไปยังตัวนักศึกษาทุกคนโดยใช้อัตราการปันส่วนด้วยอัตราเดียวกันสำหรับนักศึกษาทุกคน

เมื่อสามารถจัดกลุ่มกิจกรรมรายจ่ายและประเภทฐานกิจกรรมอย่างเหมาะสมแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การค้นหาตัวหลักต้นทุนเพื่อใช้ในการปันส่วนให้ได้มาซึ่งต้นทุนการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อคนต่อหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้ ซึ่งผลของการจัดประเภทฐานกิจกรรมให้กับกิจกรรมรายจ่ายที่เกิดขึ้นนำมาสู่การกำหนดตัวหลักต้นทุนอย่างถูกต้องแม่นยำและเหมาะสมต่อการกำหนดรูปแบบการคำนวณต้นทุนการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อคนต่อหลักสูตรโดยผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันประกอบกับการวิเคราะห์ข้อเท็จจริงระหว่างกิจกรรมรายจ่าย ประเภทฐานกิจกรรม และสภาพแวดล้อมการดำเนินงานในการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดแนวทางตัวหลักต้นทุนดังแสดงผลการวิเคราะห์และกำหนดตัวหลักต้นทุนในตารางที่ 1 นั้นเอง ผลการวิจัยดังที่กล่าวไว้แล้วข้างต้นนำไปสู่การกำหนดรูปแบบการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยของการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้คือ

การนำกิจกรรมรายจ่ายที่เกิดขึ้นแต่ละรายการหารด้วยตัวหลักต้นทุนของแต่ละรายการและหารอีก ครั้งหนึ่งด้วยจำนวนนักศึกษาของแต่ละหลักสูตรนั่นเอง

อภิปรายผล

กิจกรรมรายจ่ายและตัวหลักต้นทุนที่ได้รับจากผลการวิจัยในครั้งนี้เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการกำหนดรูปแบบการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยของการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อคนต่อหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้ ตามที่ผลการวิจัยที่ได้รับผ่านกลไกของระบบการวิเคราะห์และจัดการต้นทุนตามฐานกิจกรรมและระเบียบวิธีวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นซึ่งทำให้เชื่อได้ว่าการกำหนดรูปแบบการคำนวณหาต้นทุนต่อหน่วยของการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อคนต่อหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้นี้จะสามารถช่วยสะท้อนประสิทธิผลและความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณของสถาบันการศึกษาในการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีทั้งในรูปของจำนวนนักศึกษาที่ผลิตได้และจำนวนเงินที่จ่ายเพื่อการผลิตบัณฑิตต่อคน (นครินทร์ นันทฤทธิ์ และคนอื่น ๆ, 2561; หทัยกาญจน์ ทองศรีสุข, 2560) รวมทั้งการรูปแบบการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยในการผลิตบัณฑิตนี้จะนำไปสู่การรับรู้ถึงจุดคุ้มทุนที่สำคัญทั้งจำนวนหน่วยที่ควรผลิตบัณฑิตให้คุ้มค่าและจำนวนเงินที่สถาบันการเงินควรจ่ายเพื่อผลิตบัณฑิตอย่างคุ้มค่าเช่นกัน ซึ่งผู้บริหารทุกระดับสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการวางแผน ควบคุม และตัดสินใจเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดของสถาบันการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงบประมาณทั้งงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณรายได้ที่จัดเก็บจากนักศึกษาเพื่อให้บรรลุพันธกิจและภารกิจของสถาบันการศึกษาตามที่ได้กำหนดไว้แล้วล่วงหน้านั่นเอง (นงษา สิงห์วีรธรรม, รุ่งฤทัย มวลประสิทธิพร, กฤษดา แสวงดี, ปริญญา จิตอร่าม, และวรรณช ทัตบุตร, 2561; รัศมี ทองเกิด, 2559) ขณะที่กิจกรรมรายจ่ายที่เกิดขึ้นจากผลการวิจัยไม่ว่าจะเป็นรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ และกิจกรรมอำนวยความสะดวก ล้วนแล้วแต่ช่วยสะท้อนประสิทธิภาพประสิทธิผลและความคุ้มค่าในรูปของผลผลิตที่ได้รับจากการใช้งบประมาณในการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อหนึ่งคนของแต่ละหลักสูตร ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างระมัดระวังเพื่อสะท้อนต้นทุนต่อหน่วยการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อหนึ่งคนต่อหลักสูตรให้มีความถูกต้องแม่นยำและน่าเชื่อถือได้อย่างแท้จริงตามหลักการของระบบการวิเคราะห์และจัดการตามฐานกิจกรรมซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กนกรัตน์ พัชรสภากร และคนอื่น (2562) นครินทร์ นันทฤทธิ์ และคนอื่น ๆ (2561) และรัศมี ทองเกิด (2559) ซึ่งกล่าวสรุปโดยรวมได้ว่า หลักการของระบบการวิเคราะห์และจัดการต้นทุนตามฐานกิจกรรมเพื่อคำนวณหาต้นทุนต่อหน่วยของการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีให้ความเที่ยงตรงและสะท้อนภาพได้อย่างชัดเจนมากกว่าวิธีอื่นทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นสำคัญรวมทั้งการยอมรับอย่างตรงไปตรงมาของรายจ่ายที่เกิดขึ้นจริงของแต่ละสถาบันการศึกษาซึ่งจะสอดคล้องกับการคำนวณหาต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อคนต่อหลักสูตร

เช่นกัน อย่างไรก็ตามการวิจัยนี้ศึกษาแนวในการค้นหาต้นตอที่แท้จริงเพื่อกำหนดรูปแบบการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยโดยมุ่งเน้นไปยังกิจกรรมและตัวหลักต้นทุนซึ่งเป็นจุดกำเนิดของการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อคนต่อหลักสูตรเพื่อที่จะสะท้อนให้สถาบันการศึกษาได้ตระหนักถึงปัจจัยที่สำคัญและเชื่อมโยงไปสู่การตัดสินใจเปิดหลักสูตรใหม่หรือปิดหลักสูตรที่มีอยู่รวมทั้งออกแบบและปรับปรุงหลักสูตรให้มีความกระชับและประหยัดค่าใช้จ่ายในการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อคนต่อหลักสูตรซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดราคาค่าเล่าเรียนในแต่ละหลักสูตรได้อย่างเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และบริบทของท้องถิ่นที่สถานการศึกษาตั้งอยู่ในที่สุด (Lewis, Srinivasa, Shankar, Bundy, Gemmete, and Beecham Chick, 2020; Goksen, Digna, and Ozkarabacak, 2015; นกษา สิงห์วีรธรรม และคนอื่น ๆ, 2561; ทศยาภรณ์ ทองศรีสุข, 2560)

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยที่ได้รับสามารถถูกประยุกต์รูปแบบการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยของการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีต่อคนต่อหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้ไปใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรมโดยร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์และทิศทางที่สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้เพื่อยกระดับการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยในการผลิตบัณฑิตของแต่ละหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรเดิม หลักสูตรปรับปรุง และหลักสูตรใหม่ก็ตามให้สามารถวัดความคุ้มค่าในการบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพรวมทั้งสอดคล้องตามหลักเกณฑ์และข้อบังคับเพื่อนำส่งรายงานต่อกรมบัญชีกลางและสำนักงานประมาณซึ่งได้กำหนดไว้ ขณะเดียวกันการพัฒนางานวิจัยในอนาคตของนักวิชาการท่านอื่นควรคำนึงถึงความแตกต่างของกิจกรรมรายจ่ายและตัวหลักต้นทุนที่เกี่ยวข้องซึ่งเกิดขึ้นในบริบทที่แตกต่างกันของสถาบันการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรกนกรัตน์ พัชรภาสกร, ขวัญพร ทีฆาอุดมกร และอรุช คงรุ่งโชค. (2562). การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหัวของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*, 9(2), 129-136.
- กรมบัญชีกลาง สำนักงานมาตรฐานด้านการบัญชีภาครัฐ กลุ่มมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐ. (2557). *การบัญชีต้นทุน*. กรุงเทพมหานคร: กรมบัญชีกลาง.
- นครินทร์ นันทฤทธิ และคนอื่น ๆ. (2561). การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุน จุดคุ้มทุน รูปแบบ (Model) รายได้สุทธิ และความคุ้มค่าในการผลิตบัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี พะเยา ปีงบประมาณ 2558-2559. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*, 11(4), 142-155.
- นกษา สิงห์วีรธรรม และคนอื่น ๆ. (2561). ศึกษาต้นทุนต่อหน่วยของการผลิตและจุดคุ้มทุนนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*, 27(5), 936 – 947.

- พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. (2546,9 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 120 ตอนพิเศษ 100 ก. มาตรา 21.
- พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547. (2547,10 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 121 ตอนพิเศษ 23 ก. หน้า 1-3.
- รัศมี ทองเกิด. (2559). *การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ* (รายงานวิจัย). ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏ ศรีสะเกษ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2557). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษายภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2557*.
- หทัยกาญจน์ ทองศรีสุข. (2560) *การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตบัณฑิต ระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ*. (รายงานวิจัย). ชัยภูมิ: มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- Goksen, Y, Dogan, O. and Ozkarabacak, B. (2015). *A Data Envelopment Analysis Application for Measuring Efficiency of University Department*. Procardia-Economics and Finance.
- Lewis, S. B., Srinivasa, R. N., Shankar. P. R., Bundy, J. J., Gemmete, J.J & Chick, B. C. (2020). Thoracic Duct Embolization-Value Analysis Using a Time-Driven Activity-Based Costing Approach: A Single Institution Experience. *Current Problems in Diagnostic Radiology*, 49, 42-47.
- McChlery,S., McKendrick, J., & Rolfe, T. (2007). Activity-Based Management Systems in Higher Education. *Public Money & Management*, pp. 315-322.

การปรับปรุงกระบวนการให้บริการจัดส่งสินค้าด้วยแนวคิดการจัดการซัพพลายเชนแบบลีน
โดยใช้แผนผังสายธารคุณค่า กรณีศึกษา: ร้านขายเฟอร์นิเจอร์ท้องถิ่น

Improvement of the delivery service process with the concept of lean supply
chain management using the value stream mapping (vsm): a case study of local
furniture store

ช่อทิพย์ ลือไชยวุฒิ¹

อุทุมพร อยู่สุข²

^{1,2}คณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

โทร.02-432-6101 ต่อ 1304 E-mail: chlucc@rpu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงคุณภาพ ลดกิจกรรมการสูญเสียเปล่า ลดระยะเวลาการทำงาน และลดต้นทุนกระบวนการให้บริการจัดส่งสินค้าของร้านขายเฟอร์นิเจอร์ท้องถิ่น ด้วยแนวคิดการจัดการซัพพลายเชนแบบลีน โดยใช้แผนผังสายธารคุณค่า ผู้วิจัยเก็บข้อมูลและศึกษาขั้นตอนกระบวนการทำงานพร้อมทั้งจัดทำแผนภูมิกระบวนการไหลของแต่ละขั้นตอนการทำงานด้วยตนเอง

ผลการวิจัยพบว่า การจัดการซัพพลายเชนแบบลีน โดยการสร้างแผนผังสายธารคุณค่าของกระบวนการให้บริการจัดส่งสินค้า ทำให้ร้านขายเฟอร์นิเจอร์ท้องถิ่นแก้ไขปัญหาได้ โดยลดขั้นตอนการทำงานที่ไม่จำเป็นและไม่ก่อให้เกิดคุณค่าได้ 17 ขั้นตอน ส่งผลให้ค่าแรงงานลดลง 36,000 บาทต่อเดือน และค่าวัสดุสิ้นเปลืองลดลง 10,000 บาทต่อเดือน

คำสำคัญ: การบริการจัดส่งสินค้า, การจัดการซัพพลายเชนแบบลีน, แผนผังสายธารคุณค่า

ABSTRACTS

The research objectives were to improve quality, reduce waste activity, reduce working time, and reduce cost of the local furniture store's delivery service process with the concept of Lean supply chain management using the Value Stream Mapping (VSM). The researcher collected data, studied operational process, and created workflow chart.

The research found that; the delivery service process with the concept of Lean supply chain management using the Value Stream Mapping (VSM) making the local furniture store solved the problem by reducing 17 unnecessary and unworthy steps of work processes, as a result can reduce labor cost about 36,000 baht per month and reduce consumables cost about 10,000 baht per month.

Keywords: *goods delivery, Lean Supply Chain Management, Value Stream Mapping (VSM)*

บทนำ

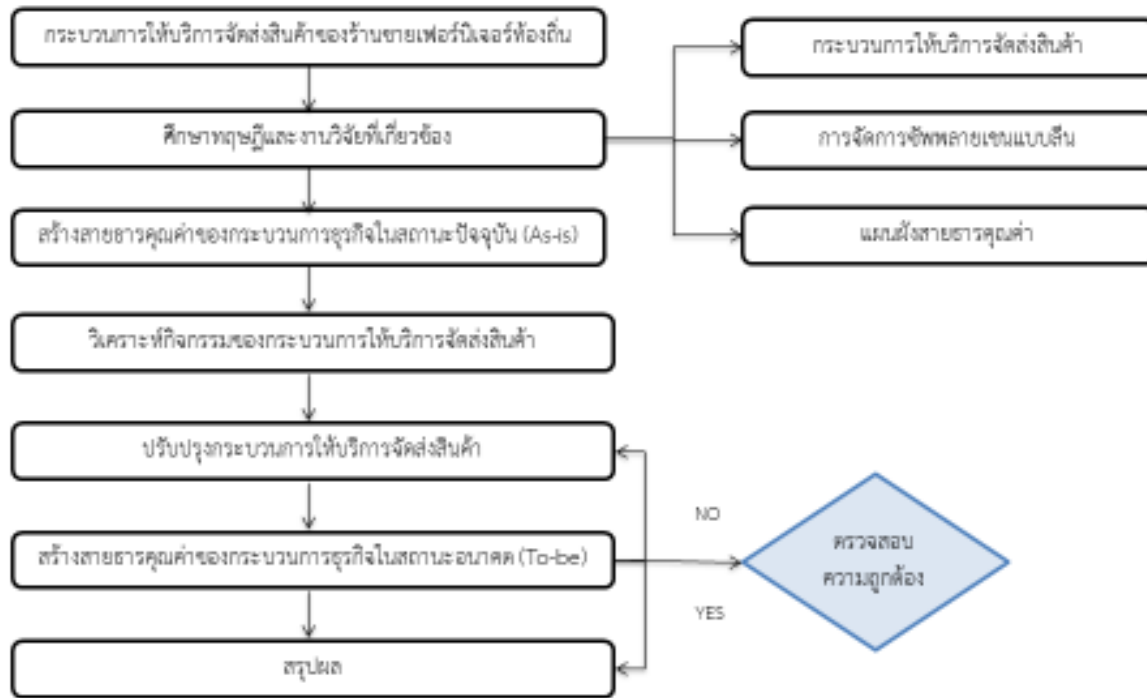
ในปัจจุบันผู้ประกอบการทั้งภาคการผลิตและบริการต้องเผชิญกับภาวะที่มีการแข่งขันสูงเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่มีความหลากหลายและรวดเร็วมากขึ้น จึงทำให้ผู้ประกอบการต้องสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันจึงจะทำให้ผู้ประกอบการประสบความสำเร็จได้ ซึ่งการที่ผู้ประกอบการจะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ หลายปัจจัย เช่น การดำเนินงานอย่างเป็นระบบตั้งแต่ต้นน้ำ (upstream) ไปจนถึงปลายน้ำ (downstream) การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว การลดขั้นตอนที่ไม่สำคัญในกระบวนการทำงานออกไป เป็นต้น เพื่อให้เกิดความพึงพอใจกับลูกค้าสูงสุด ธุรกิจร้านขายเฟอร์นิเจอร์ก็เช่นเดียวกันต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สามารถอยู่รอดและสามารถแข่งขันกับกลุ่มธุรกิจเดียวกันได้ โดยเฉพาะร้านขายเฟอร์นิเจอร์ขนาดเล็กตามท้องถิ่นที่ต้องปรับตัวในการให้บริการและขนส่งสินค้าให้กับลูกค้าเพื่อให้สามารถแข่งขันกับธุรกิจบริการและขนส่งสินค้าเฟอร์นิเจอร์ขนาดใหญ่ได้ ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ของร้านขายเฟอร์นิเจอร์ท้องถิ่นนี้จะอยู่ที่ขั้นตอนการให้บริการและขนส่งสินค้าที่ล่าช้าและไม่เป็นระบบ และมีกระบวนการทำงานที่ซ้ำซ้อน ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องรีบดำเนินการแก้ไข การจัดการซัพพลายเชนแบบลีน (Lean Supply chain management) ถือว่าเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่สามารถทำให้กระบวนการผลิต การบริการ และการดำเนินงานของธุรกิจ ลดความสูญเปล่าลงได้ และเป็นการเชื่อมโยงของการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจขององค์กร โดยมีการนำเครื่องมือหรือวิธีการแบบลีน มาใช้ในการดำเนินงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างความคล่องตัวและเพิ่มคุณค่าด้วยการกำจัดความสูญเปล่าในกระบวนการที่ไม่จำเป็นออกไป

จากปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดการจัดการซัพพลายเชนแบบลีนมาประยุกต์ใช้กับกระบวนการทางธุรกิจของบริษัทกรณีศึกษา โดยใช้แผนผังสายธารคุณค่า (Value Stream Mapping: VSM) ซึ่งบริษัทกรณีศึกษาเป็นร้านขายเฟอร์นิเจอร์ท้องถิ่น โดยศึกษาในกระบวนการให้บริการจัดส่งสินค้า ซึ่งมีกระบวนการทั้งหมด 5 กระบวนการ เพื่อลดการทำงานที่สูญเปล่า และสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อปรับปรุงคุณภาพ ลดกิจกรรมการสูญเปล่า ลดระยะเวลาการทำงาน และลดต้นทุนกระบวนการให้บริการจัดส่งสินค้าของร้านขายเฟอร์นิเจอร์ท้องถิ่น

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

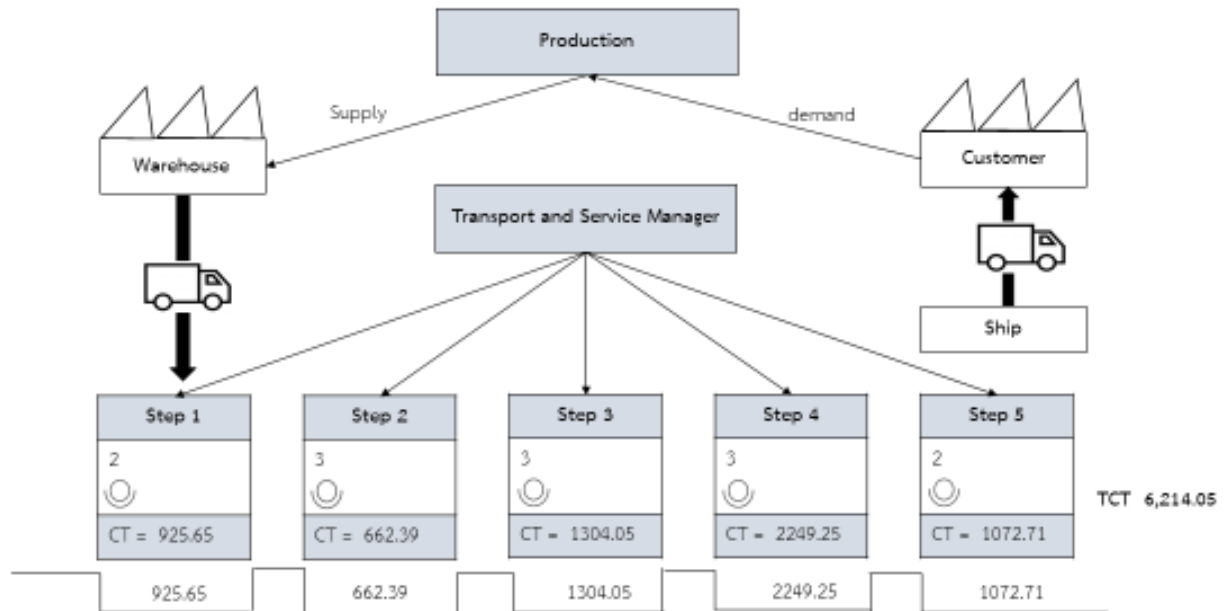
1. ศึกษากระบวนการให้บริการจัดส่งสินค้าของร้านขายเฟอร์นิเจอร์ท้องถิ่น

ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาขั้นตอนกระบวนการให้บริการจัดส่งสินค้าของร้านขายเฟอร์นิเจอร์ท้องถิ่น เพื่อที่จะปรับปรุงแก้ไขขั้นตอนที่ไม่จำเป็น ที่ไม่ก่อให้เกิดการสร้างคุณค่า เพื่อทำให้ต้นทุนลดลง และทำให้การบริการเร็วขึ้นมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการให้บริการจัดส่งสินค้า การจัดการซัพพลายเชนแบบสิ้น และแผนผังสายธารคุณค่า

3. สร้างแผนผังสายธารคุณค่าของกระบวนการธุรกิจในสถานะปัจจุบัน (As-is)

ภาพที่ 2 แสดงแผนผังสายธารคุณค่าของกระบวนการธุรกิจในสถานะปัจจุบัน (As-is)

จากแบบจำลองทางธุรกิจพบว่ามีการให้บริการจัดส่งสินค้าทั้งหมด 5 กระบวนการ ซึ่งสามารถตรวจสอบการจำแนกขั้นตอนต่าง ๆ ที่เป็นคุณค่าและความสูญเปล่า (Waste) ที่เกิดขึ้นในกระบวนการตามแนวคิดซัพพลายเชนแบบลีน โดยจำแนกกิจกรรมออกได้เป็น 3 ประเภทคือขั้นตอนในการเพิ่มคุณค่า (Value Added VA) ขั้นตอนที่ไม่เพิ่มคุณค่า (Non Value Added : NVA) ขั้นตอนที่ไม่เพิ่มคุณค่าแต่มีความจำเป็นต้องยอมให้เกิดขึ้น (Necessary Non Value Added NVA) ซึ่งจะทำให้การวัดประสิทธิภาพของกระบวนการครอบคลุมในหลาย ๆ ด้าน มากขึ้น โดยการจำแนกโดยสัญลักษณ์เพื่อใช้แทนการทำงานดังตารางที่ 3 ซึ่งจะนำไปสู่การลดและกำจัดความสูญเปล่า

ตารางที่ 1 สัญลักษณ์แสดงการปฏิบัติงาน

สัญลักษณ์	แทน
○	การปฏิบัติงาน
⇒	การเคลื่อนย้ายวัสดุจากจุดหนึ่งไปอีกจุดหนึ่ง
□	การตรวจสอบคุณภาพของชิ้นงาน
D	ความล่าช้าของงาน
▽	การเก็บดูแลชิ้นงานอย่างถาวร

4. วิเคราะห์กิจกรรมของกระบวนการให้บริการจัดส่งสินค้า

จากการวิเคราะห์กิจกรรมของกระบวนการให้บริการจัดส่งสินค้าแล้วทำให้ได้ข้อมูลการวิเคราะห์ตามตารางด้านล่าง

ตารางที่ 2 สรุปการจำแนกขั้นตอนการเพิ่มคุณค่าและความสูญเปล่า (Waste) ที่เกิดขึ้นในกระบวนการให้บริการจัดส่งสินค้า

กิจกรรม	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ขั้นตอนการปฏิบัติงานทั้งหมด	62	100%
ขั้นตอนการเพิ่มคุณค่า (Value Added: VA)	38	61.29%
ขั้นตอนที่ไม่ก่อให้เกิดคุณค่า (Non Value Added: NVA)	17	27.42%
ขั้นตอนที่ไม่ก่อให้เกิดคุณค่าแต่มีความจำเป็นต้องยอมให้เกิดขึ้น (Necessary but Non Value Added: NNVA)	7	11.29%

จากข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยได้ตัดขั้นตอนการทำงานที่ไม่ก่อให้เกิดคุณค่า (Non Value Added: NVA) ออกจากกระบวนการให้บริการขนส่งสินค้าเพื่อลดเวลาในการกระบวนการให้บริการขนส่งสินค้าลง แต่ยังคงให้บริการที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์ต้นทุนทางด้านทรัพยากร โดยการจัดสรรจำนวนคนในขั้นตอนการทำงานให้เหมาะสมกับขั้นตอนการทำงาน เพื่อลดต้นทุนที่เกิดขึ้น และได้วิเคราะห์ต้นทุนด้านวัสดุสิ้นเปลืองที่เกิดขึ้นในกระบวนการทำงานแต่ละขั้นตอนโดยขั้นตอนใดที่สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่ได้เพื่อก่อให้เกิดความรวดเร็วก็จะลดต้นทุนส่วนของวัสดุสิ้นเปลืองลงได้

ตารางที่ 3 รายละเอียดเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างของลูกจ้างก่อนการปรับปรุงที่ดำเนินงานในกระบวนการจัดส่งสินค้า

ขั้นตอน	จำนวน	อัตราค่าจ้าง (บาท)/ชั่วโมง	อัตราค่าจ้าง (บาท)/วัน	อัตราค่าจ้าง คน/เดือน	อัตราค่าจ้าง Station/เดือน
ขั้นตอนที่ 1	2	50	400	9,600	19,200
ขั้นตอนที่ 2	3	50	400	9,600	28,800
ขั้นตอนที่ 3	3	50	400	9,600	28,800
ขั้นตอนที่ 4	3	50	400	9,600	28,800
ขั้นตอนที่ 5	2	50	400	9,600	19,200
รวม					124,800

ตารางที่ 4 รายละเอียดเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างของลูกจ้างหลังจากปรับปรุงที่ดำเนินงานในกระบวนการจัดส่งสินค้า

ขั้นตอน	จำนวน	อัตราค่าจ้าง (บาท)/ชั่วโมง	อัตราค่าจ้าง (บาท)/วัน	อัตราค่าจ้าง คน/เดือน	อัตราค่าจ้าง Station/เดือน
ขั้นตอนที่ 1	1	50	400	9,600	9,600
ขั้นตอนที่ 2	2	50	400	9,600	19,200
ขั้นตอนที่ 3	2	50	400	9,600	19,200
ขั้นตอนที่ 4	2	50	400	9,600	19,200
ขั้นตอนที่ 5	2	50	400	9,600	19,200
รวม					86,400

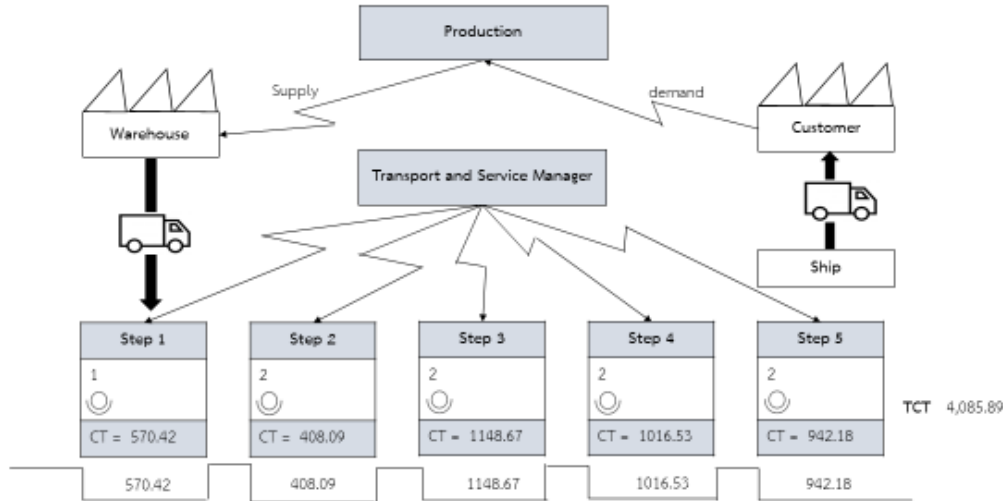
จากตารางที่ 3 และ 4 พบว่าจากการลดกระบวนการทำงานที่ไม่จำเป็นออกทำให้สามารถลดแรงงานในขั้นตอนดังกล่าวลงได้ ทำให้ต้นทุนค่าแรงงานจากปกติต้องเสียค่าแรงงานอยู่ที่ 124,800 บาทต่อเดือน สามารถลดลงได้เดือนละ 36,000 บาทต่อเดือน

ตารางที่ 5 รายละเอียดเกี่ยวกับต้นทุนค่าวัสดุสิ้นเปลืองก่อนและหลังการปรับปรุงที่ดำเนินงานในกระบวนการจัดส่งสินค้า

ขั้นตอน	ก่อนการปรับปรุง	หลังการปรับปรุง
	อัตราต้นทุนค่าวัสดุสิ้นเปลือง บาท/เดือน	อัตราต้นทุนค่าวัสดุสิ้นเปลือง บาท/เดือน
ขั้นตอนที่ 1	5,000	3,000
ขั้นตอนที่ 2	5,000	3,000
ขั้นตอนที่ 3	5,000	3,000
ขั้นตอนที่ 4	5,000	3,000
ขั้นตอนที่ 5	5,000	3,000
รวม	25,000	15,000

จากตารางที่ 5 พบว่าเมื่อลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นในการทำงานออกแล้วสามารถลดวัสดุสิ้นเปลืองลงได้จากเดิม 25,000 บาทต่อเดือน สามารถลดลงได้ 10,000 บาทต่อเดือน

5. สร้างแผนผังสายธารคุณค่าของกระบวนการธุรกิจในสถานะอนาคต (To-be)

ภาพที่ 3 แสดงแผนผังสายธารคุณค่าของกระบวนการธุรกิจในอนาคต (To-be)

จากแผนภาพกระบวนการให้บริการขนส่งสินค้าตามกระบวนการแผนผังสายธารคุณค่าตามแนวคิดลีนในสถานะอนาคต (To-be) ที่ได้ ผู้วิจัยได้สรุปกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดคุณค่า และแสดงกราฟเปรียบเทียบเวลาดำเนินการด้านทรัพยากร และต้นทุนค่าวัสดุสิ้นเปลืองก่อนปรับปรุงและหลังปรับปรุงกระบวนการให้บริการขนส่งสินค้า ดังกราฟที่ 4 5 และ 6 ตามลำดับ

ภาพที่ 4 กราฟแสดงการเปรียบเทียบเวลาก่อนปรับปรุงและหลังปรับปรุงกระบวนการให้บริการจัดส่งสินค้า

ภาพที่ 5 กราฟเปรียบเทียบต้นทุนด้านทรัพยากรก่อนปรับปรุงและหลังปรับปรุงกระบวนการให้บริการจัดส่งสินค้า

ภาพที่ 6 กราฟเปรียบเทียบต้นทุนด้านวัสดุสิ้นเปลืองก่อนปรับปรุงและหลังปรับปรุงกระบวนการให้บริการจัดส่งสินค้า

สรุปผลการวิจัยและอภิปราย

จากการวิเคราะห์กระบวนการให้บริการจัดส่งสินค้า ในระยะเวลา 6 เดือน ด้วยการจัดการซัพพลายเชนแบบลีน โดยการสร้างแผนผังสายธารคุณค่าของกระบวนการให้บริการจัดส่งสินค้าของร้านขายเฟอร์นิเจอร์ท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้สามารถแก้ไขประเด็นปัญหาได้อย่างเป็นระบบ ทำให้สามารถกำจัด และลดรอบเวลาได้หลายขั้นตอน โดยลดขั้นตอนการทำงานที่ไม่จำเป็นและไม่ก่อให้เกิดคุณค่าลงได้ 17 ขั้นตอน ส่งผลให้จำนวนค่าแรงงานลดลง 36,000 บาทต่อเดือน และสามารถลดค่าวัสดุสิ้นเปลืองลงได้ 10,000 บาทต่อเดือน

จากการนำแนวคิดซัพพลายเชนแบบลีนเข้ามาใช้ในการจัดการเพื่อลดความสูญเปล่าในขั้นตอนการทำงาน เพื่อให้เหลือเพียงกระบวนการทำงานที่จำเป็นในการสร้างคุณค่าเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า โดย

เน้นในส่วนของการใช้ทรัพยากรให้เกิดการรวมกลุ่มและเชื่อมโยงทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการสร้างคุณค่า โดยแนวคิดทั้งสองอย่างนี้คือการจัดการซัพพลายเชน และสิ้นจะเน้นการเชื่อมโยงทางกายภาพของกระบวนการการสร้างคุณค่าและเชื่อมโยงทางด้านสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ การจัดการความรู้ การแก้ไขปัญหา ให้ดีกว่า เร็วกว่า ถูกกว่า โดยการกำจัดและลดเวลาในขั้นตอนที่มีการดำเนินงานภายในองค์กรเป็นหลักและจะเน้นวิธีการปรับปรุงที่สามารถกำจัดขั้นตอนการดำเนินงานออกไปได้จริงและจะพยายามใช้วิธีการปรับปรุงที่ทำได้แค่ลดเวลาให้น้อยที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม หลังจากการปรับปรุงสามารถกำจัดขั้นตอนที่ถือไม่ก่อให้เกิดคุณค่าออกไปได้หลายขั้นตอน ของขั้นตอนการให้บริการขนส่งสินค้าทั้งหมด ซึ่งจุดนี้จะส่งผลให้องค์กรสามารถลดขั้นตอนการผลิตที่ไม่จำเป็นออกไปได้ เกิดการไหลของการทำงานที่ต่อเนื่อง และสามารถลดค่าใช้จ่าย ทั้งในด้านของการใช้ทรัพยากร และค่าแรงในการดำเนินงานออกไปได้ และนอกจากนี้การนำสินค้ามาใช้ในการลดขั้นตอนต่าง ๆ ในองค์กรได้นั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องมองเห็นระบบซัพพลายเชนขององค์กรให้ครบตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำก่อน จึงจะสามารถลดขั้นตอนที่ไม่สร้างคุณค่าได้ครบทั้งองค์กร

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้เป็นการสร้างแผนผังสายธารคุณค่าภายใต้กระบวนการให้บริการขนส่งสินค้าของร้านเฟอร์นิเจอร์ท้องถิ่น ผลงานวิจัยที่ออกมาอยู่ภายใต้เงื่อนไขของวัตถุประสงค์และขอบเขตที่ตั้งไว้เท่านั้น ซึ่งหากเวลาที่ต้องการทำงานวิจัยต่อเนื่องออกไปควรทำทั้งระบบ เช่น ตั้งแต่การหาวัตถุดิบหรือสินค้าสำเร็จรูปเพื่อเตรียมขาย การผลิต การเบิก-จ่ายวัตถุดิบ การจัดซื้อ บัญชี เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามระบบทั้งหมดในความเป็นจริงจะมีความซับซ้อนมากกว่างานวิจัยนี้มาก แต่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้เช่นเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

- Bhim S, Suresh KG, Surrender KS. Value stream mapping : literature review and implications for Indian industry. *Int J Manuf Technol*. 2011; 5-8(53): 799-809.
- Hines P, Rich N. The seven value stream mapping tools. *International Journal of Operation & Production Management*. 1997;17(1): 46-64.
- Karen Martin & Mike Osterling. (2014). *VALUE STREAM MAPPING :How to Visualize Work AND Align Leadership for Organizational Transformation*, 1 Edition, Mc Graw Hill Education
- Maryati Mohd Yusof, Soudabeh Khodambashi & Ariffin Marzuki Mokhtar (2012). Evaluation of the clinical process in a critical care information system using the Lean method: a case study. *BMC Medical informatics and Decision Making*, 12:150

- Parinda Chanbancherd, Bussara Wajajamroen, Jiraporn Kumkaew, Artittaya Thaipanich, Attaya Plangsaguan and Nittaya Papsamoot (2012). Study on System Design for Efficiency Enhancement by Waste Reduction Technique in Out-patient Pharmacy Unit at Nopparat Rajathanee Hospital. *Thai Pharmaceutical and Health Science*, 7(4):162-166
- Schwarz, P., Pannes, K. D., Nathan, M., Reimer, H. J., Kleespies, A., Kuhn, N., et al. (2011). Lean processes for optimizing OR capacity utilization: prospective analysis before and after implementation of value stream mapping (VSM). *Langenbeck's Archives of Surgery*, 396(7), 1047–1053.
- Stock JR, Lambert DM. *Strategic Logistics Management*. 4th ed. McGraw-HillBook;2001.
- Teichgräber, U.K., & de Bucourt, M. (2012). Applying value stream mapping techniques to eliminate non-value-added waste for the procurement of endovascular stents. *European Journal of Radiology*, 81(1), e47-52.
- Ulf KT, Maximilian DB. Applying value stream mapping techniques to eliminate non-value-added waste for the procurement of endovascular stents. *European Journal of Radiology*. 2012;81(1): e47– e52.
- Womack, J.P., & Jones, D.T. (1996). *Lean thinking, banish waste and create wealth in your corporation*. London: Simon & Schuster.

การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในตำบลอ่างทองอำเภอเกาะสมุยจังหวัดสุราษฎร์ธานี
Solid waste management in ang thong sub-district, koh samui district,
surat thani province

สรวิศ บรรณรัตน์¹

พิสิฐ โอง์เจริญ²

^{1,2} มหาวิทยาลัยนอร์เทิร์นเทรกูล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

โทร.02-533110

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในตำบลอ่างทองอำเภอเกาะสมุยจังหวัดสุราษฎร์ธานีและเปรียบเทียบสภาพการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนแยกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือประชาชนที่อยู่อาศัยในตำบลอ่างทองอำเภอเกาะสมุยจังหวัดสุราษฎร์ธานีจำนวน 361 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาและการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยวิธีการทดสอบทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมที่ดีในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในตำบลอ่างทองอำเภอเกาะสมุยจังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางในด้านการลดขยะมูลฝอยและด้านการคัดแยกขยะมูลฝอยโดยมีการจัดการด้านการทิ้งขยะอยู่ในระดับมากการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมของประชาชนในตำบลอ่างทองอำเภอเกาะสมุยจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในด้านอายุสถานภาพการสมรสระดับการศึกษาอาชีพรายได้เฉลี่ยต่อเดือนและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนและพบว่าไม่มีความแตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศและด้านกลุ่มชุมชนที่อยู่อาศัย

คำสำคัญ: การจัดการขยะมูลฝอย, ตำบลอ่างทอง

ABSTRACTS

This research aimed to study the people solid waste management in ANG THONG sub-district, KOH SAMUI district, SURAT THANI province and compare their behaviors by their personal and socio-economics factors. The samples used in this research were 361 peoples living in ANG THONG sub-district. Data were collected by questionnaire and were analyzed by descriptive method, arithmetic means comparing by Independent t-test and one way analysis of variance, ANOVA.

The findings revealed that their solid waste management behaviors were moderate level in two aspects, solid waste reduction and sorting aspects as well as was high level in solid waste litter aspect. Their solid waste management behaviors were statistically different by samples' characteristics; ages; marital status; education; occupation; average monthly income; and living time period in community. As well as their management behaviors werenot statistically different by two samples' characteristics; sex and living community.

Keywords: *Solid waste management, ANG THONG sub-district*

บทนำ

ปัจจุบันการขยายตัวของชุมชนเมือง และการเพิ่มของจำนวนประชากรทั่วโลกมีแนวโน้มสูงขึ้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติต่าง ๆ เนื่องจากประชากรมีความต้องการมากขึ้นในเรื่องที่อยู่อาศัย และเครื่องใช้อุปโภค บริโภค ทำให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมหลายประการเช่น ปัญหาภาวะโลกร้อน มลพิษทางอากาศ ป่าไม้ถูกทำลาย ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรน้ำ และอาหาร ฯลฯ การเติบโตของเมืองที่มีขนาดใหญ่จะสัมพันธ์กับจำนวนประชากรและขยะมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพวกเศษอาหารที่เหลือจากการบริโภค รวมทั้งเศษอาหารจากพลาสติก ขวดนมที่ไม่ใช้แล้วหรือจะเป็นขยะมูลฝอยที่ถูกทิ้งอยู่ตามท้องถนน แม่น้ำ ลำคลอง หรือสถานที่สาธารณะต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นพวกใบไม้ เศษกระดาษ พลาสติก ของเหลือใช้ เป็นต้น ขยะมูลฝอยมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างมากมาย และก่อให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมประเทศไทยก็เช่นกัน ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากชุมชนทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2546 มีปริมาณใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมาคือประมาณ 14.4 ล้านตัน หรือ 39,240 ตันต่อวัน โดยอัตราการเพิ่มปริมาณขยะมูลฝอยเมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2545 ทั้งนี้เนื่องจากการส่งเสริมให้ประชาชนคัดแยกขยะมูลฝอยเพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอย และขยะมูลฝอยส่วนหนึ่งได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ใหม่มากขึ้น ปริมาณขยะมูลฝอยโดยเฉพาะในพื้นที่เขตเมืองอย่างกรุงเทพมหานครมีปริมาณขยะมูลฝอยลดลงจากเดิมเกือบ 300 ตันต่อวัน ซึ่งเดิมเกิดขึ้นเฉพาะกระบวนการสามล้อรับซื้อตามบ้านมีอัตราการรีไซเคิลร้อยละ 18 ในปี พ.ศ. 2545 เพิ่มขึ้นมาเป็นร้อยละ 19 ในปี พ.ศ. 2546 และวัสดุที่แยก 3 ลำดับแรก คือ เหล็ก กระดาษ และแก้ว (กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2548)

ใน พ.ศ. 2561 ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง 10.85 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 38.85 ของปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนทั้งหมด ลดลงร้อยละ 7.19 จาก พ.ศ. 2560 ที่มีปริมาณ 11.69 ล้านตัน ส่วนที่เหลือเป็นขยะมูลฝอยที่ถูกกำจัดอย่างไม่ถูกต้องประมาณ 7.32 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 26.21 ของปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนทั้งหมด ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.09 จาก พ.ศ. 2560 ที่มีปริมาณ 7.17 ล้านตัน ส่วนขยะมูลฝอยที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์มีประมาณ 9.76 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 34.94 ของปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนทั้งหมด เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.69 จาก พ.ศ. 2560 ที่มีปริมาณ 8.51 ล้านตัน เนื่องจากมีการคัดแยกบริเวณต้นทาง เมื่อพิจารณาในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2552-2561) พบว่า ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในช่วงหลัง พ.ศ. 2557 พบว่า การจัดการขยะมูลฝอยมีแนวโน้มดีขึ้น หลังจากที่มีการประกาศให้การจัดการขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติ โดยมีปริมาณขยะที่มีการนำไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น เนื่องจากรัฐบาลมีการส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด (กองติดตามประเมินผลสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.ออนไลน์. 2562)

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในแต่ละชุมชน การขยายตัวของชุมชนและการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตจากสังคมเกษตรกรรมสู่สังคมเมือง ในหลายชุมชน รวมทั้งการส่งเสริมการท่องเที่ยวในตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ก่อให้เกิดคำถามว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในแต่ละชุมชน ในตำบลอ่างทอง มีลักษณะอย่างไร แตกต่างกันหรือไม่ เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในตำบลอ่างทองอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานีในประเด็นดังกล่าว จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการกำหนดแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในตำบลอ่างทองอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสภาพการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในตำบลอ่างทองอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานีแยกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน

สมมุติฐานของการวิจัย

การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในตำบลอ่างทองอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีความแตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในด้านการลดขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอย และการทิ้งขยะมูลฝอย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะ สมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 5,186 คน
2. กลุ่มตัวอย่างการวิจัยในครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 361 คน

ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยในครั้งนี้จะใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในช่วงวันที่ 1 เมษายน 2563 ถึง 1 กรกฎาคม 2563 เป็นระยะเวลา 4 เดือน

ขอบเขตด้านสถานที่

พื้นที่ที่จะทำการวิจัยในครั้งนี้ คือชุมชนต่าง ๆ ในตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน กลุ่มชุมชนที่อยู่อาศัย และระยะเวลาที่อยู่อาศัย

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย ด้านการลดขยะมูลฝอย ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย และด้านการทิ้งขยะมูลฝอย
วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 18 ชุมชน จำนวน 12,954 คน (ทะเบียนราษฎร์ที่ว่าการอำเภอเกาะสมุย. 2563)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในช่วงที่จัดเก็บข้อมูล โดยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางเลขสุ่มเครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยแยกประชากรเป็นกลุ่มย่อย ๆ แต่ละกลุ่มมีลักษณะเหมือนกัน แล้วสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างและกลุ่ม

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม ของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน และกลุ่มชุมชนที่อยู่อาศัย โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย และด้านการทิ้งขยะมูลฝอย เป็นข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบวัดประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert) โดยกำหนดค่าคะแนน ของความคิดเห็น เป็น 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมและข้อเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน

ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ค่า IOC ที่คำนวณได้ = 1.00 และโดยการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้านความน่าเชื่อถือ (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง ที่ต้องการศึกษา จำนวน 30 ชุด ได้ค่า สัมประสิทธิ์แอลฟา 0.927

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยการสอบถามด้วยตนเองโดยใช้เวลาประมาณ 30 วัน (15 สิงหาคม 2563 – 15 กันยายน 2563)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม ของประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน และกลุ่มชุมชนที่อยู่อาศัย ด้วยการพรรณานเนื้อหาโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ลักษณะสภาพการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานีในด้านการลดขยะมูลฝอย ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย และด้านการทิ้งขยะ ด้วยการพรรณานเนื้อหาโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนกลุ่มตัวอย่างแยกตามคุณลักษณะของปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม ดังนี้

ในกรณีที่มีกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ วิเคราะห์โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน โดยการทดสอบที (Independent t-test) ในกรณีที่มีกลุ่มตัวอย่าง มีมากกว่า 2 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน และชุมชนที่อยู่อาศัย วิเคราะห์โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (Analysis of Variance, ANOVA) และการวิเคราะห์เพื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของ LSD

ผลการวิจัย จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปประเด็นสำคัญได้ 3 ประเด็น ดังนี้

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลและสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในตำบลอ่างทองอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีคุณลักษณะส่วนบุคคลและสภาพเศรษฐกิจและสังคม ดังนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 58.70 มีอายุ 21-30 ปีจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 28.30 มีสถานภาพสมรส สมรส จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 52.10 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 36.30 ส่วนใหญ่มีอาชีพลูกจ้าง/พนักงานเอกชน จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 28.30 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000-25,000 บาท จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 45.70 มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 30.20 ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีที่อยู่อาศัยในกลุ่มชุมชนเศรษฐกิจจำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 24.40

2. สภาพการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในตำบลอ่างทองอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี สรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวม

การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านการลดขยะมูลฝอย	3.47	.677	ปานกลาง
2. ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย	3.49	.821	ปานกลาง
3. ด้านการทิ้งขยะ	3.89	.803	มาก
รวม	3.62	.667	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าพฤติกรรมที่ดีในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.667) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางในด้านการลดขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.821) และด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.677) โดยมีการจัดการด้านการทิ้งขยะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.803)

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในตำบลอ่างทองอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี แยกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน

ผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า การจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมของประชาชนในตำบลอ่างทองอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ .05 เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน ในด้านอายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามเพศ และด้านกลุ่มชุมชนที่อยู่อาศัย

การอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในตำบลอ่างทองอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมที่ดีในการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลางในด้านการลดขยะมูลฝอย และด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวดี น้อยน้ำใส (2561) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดจันทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาการปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมการจัดการด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอยมากที่สุดโดยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ พฤติกรรมการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย และพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย ตามลำดับ และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปภาวีน เติตขุนทด (2554) ซึ่งได้ทำการศึกษาพฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลสำนักตะคร้อ อำเภอเทพารักษ์ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งพบว่า คะแนนโดยรวมของการลดปริมาณขยะ การนำขยะกลับมาใช้ใหม่ และการคัดแยกขยะก่อนทิ้งอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างมีสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคมแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในตำบลอ่างทองอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าประชาชนที่มีอายุมากมีพฤติกรรมที่ดีในการจัดการขยะด้านการคัดแยกขยะ มากกว่า ประชาชนที่มีอายุน้อยกว่า น่าจะเป็นเพราะประชาชนที่มีอายุมากมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้องมากกว่าประชาชนที่มีอายุน้อยกว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาระดับสูงกว่ามีพฤติกรรมที่ดีในการจัดการขยะมากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า น่าจะเป็นเพราะประชาชนที่มีระดับการศึกษาระดับสูงกว่ามีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้องมากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาระดับต่ำกว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีพฤติกรรมที่ดีในการจัดการขยะในทุกด้าน มากกว่าประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ (อาชีพรับจ้าง/พนักงานเอกชน ธุรกิจ

ส่วนตัว/ค้าขาย เกษตรกร รับจ้างทั่วไปและ นักเรียน/นักศึกษา น่าจะเป็นเพราะประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง มากกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงกว่ามีพฤติกรรมที่ดีในการจัดการขยะ มากกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า น่าจะเป็นเพราะประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงกว่า มีความตระหนักและมีความสามารถในการให้ความสำคัญในการดูแลสุขภาพอันเนื่องจากการมีสภาพแวดล้อมที่ดีมากกว่า

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมของประชาชนในตำบลอ่างทองอำเภอ เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ .05 เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน ในด้านอายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามเพศ และด้านกลุ่มชุมชนที่อยู่อาศัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่าประชาชนมีพฤติกรรมที่ดีในการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลางในด้านการลดขยะมูลฝอย และด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย ในระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมที่ดีในการจัดการขยะมูลฝอยด้านทิ้งขยะ อยู่ใน Error! Not a valid link. ระดับมาก ประชาชนทบทวนว่าตนเองมีพฤติกรรมในด้านการลดขยะมูลฝอย และด้านการคัดแยกขยะมูลฝอยที่เหมาะสมหรือไม่ และควรปรับพฤติกรรมตนเองในการจัดการขยะมูลฝอย ในด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสมมากขึ้น

จากผลการวิจัยที่พบว่าประชาชนมีพฤติกรรมที่ดีในการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลางในด้านการลดขยะมูลฝอย และด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย มีพฤติกรรมที่ดีในการจัดการขยะมูลฝอย ในด้านการแยกอยู่ในระดับปานกลาง หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง (เทศบาลนครเกาะสมุย) ควรจัดโครงการส่งเสริมให้ประชาชนลดขยะมูลฝอย โดยการลดการใช้สิ่งของที่ก่อให้เกิดขยะและการนำมาใช้ซ้ำ จัดโครงการส่งเสริมให้ประชาชนคัดแยกขยะมูลฝอย และโครงการส่งเสริมให้ประชาชนนำขยะมูลฝอยส่วนหนึ่งได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ใหม่มากขึ้น

จากผลการวิจัยที่พบว่าประชาชนมีพฤติกรรมที่ดีในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน ตามปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม ในด้านอายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง (เทศบาลนครเกาะสมุย) ควรจัดโครงการส่งเสริมให้ประชาชนในมีพฤติกรรมที่ดีในด้านการลดขยะมูลฝอย ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย และด้านการทิ้งขยะ โดยจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายและกำหนดเป้าหมายที่เหมาะสมตามลักษณะทางปัจจัยเศรษฐกิจและสังคมแต่ละกลุ่มประชาชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยว่าประชาชนในแต่ละชุมชน ในตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย มีความรู้ มีความเข้าใจและมีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการขยะหรือไม่ อย่างไร

ควรศึกษาวิจัยว่าประชาชนในแต่ละชุมชนในตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย มีความรู้ มีความเข้าใจและมีทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะ แตกต่างกันหรือไม่ เพราะอะไร

ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลของโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนมีพฤติกรรมที่ดีในด้านการลดขยะมูลฝอยที่จัดโดยหน่วยงานต่าง ๆ ในตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2548). *รายงานสถานการณ์ ขยะมูลฝอยชุมชน*

ของประเทศไทย ปี พ.ศ.2548, ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล สำนักจัดการกากของเสียและสาร

อันตราย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

กรมควบคุมมลพิษ. (2559). *รายงานสถานการณ์ ขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2559*, ส่วนขยะมูล

ฝอยและสิ่งปฏิกูล สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

กองติดตามประเมินผลสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.(2562). *ข้อมูล*

ตัวชี้วัด “ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน”.สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2563,จาก

http://www.onep.go.th/env_data/2019.

ที่ว่าการอำเภอเกาะสมุย. (2562). *ทะเบียนราษฎร์ ตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. 2562

ปภาวิน เติตขุนทด. (2554). *พฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนขององค์การบริหารส่วน*

ตำบลสำนักตะคร้อ อำเภอเทพารักษ์ จังหวัดนครราชสีมา ปรินญาณิพนธ์ สาขาวิศวกรรมโยธา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีการศึกษา 2554.

สุภาวดี น้อยน้ำใส. (2561). *พฤติกรรมการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัด*

พิษณุโลก, รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

พระนคร ครั้งที่ 2, 2560.

Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*.

Educational and Psychological Measurement.

สภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21

ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส

The learning management situation to develop learners to become citizens in the 21st century of students in private islamic schools. narathiwat province

เจตน์สฤกษ์ สัจพันธ์¹

เก็ตลวา บุญปรากร²

ปกรณ์ ลิมโยธิน³

^{1,2,3} มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

โทร.085-5959400 E-mail: sapichai@yahoo.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้บริหาร ครู นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส จำนวน 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการนำข้อมูลมาจำแนกหมวดหมู่ตามประเด็น ติความ สร้างข้อสรุป

ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามพบว่าผู้เรียนได้รับการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ตามความพร้อมในศักยภาพของแต่ละโรงเรียนโดยการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาและส่งเสริมความสามารถที่หลากหลาย2) ด้านระบบการเรียนรู้พบว่าการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลโลกให้กับผู้เรียนในหลักสูตรตามบริบทและความพร้อมของแต่ละโรงเรียนโดยมีการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ 3) ด้านระบบการบริหารจัดการโรงเรียนพบว่าโรงเรียนมีการกำหนดเป็นวิสัยทัศน์การพัฒนาผู้เรียนเป็นพลโลกตามแผนการขับเคลื่อนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาสยุคใหม่เข้าสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล4)ด้านศักยภาพครูและการบริหารงานพบว่า มีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาครูโดยการส่งครูเข้าอบรมพัฒนากับทางหน่วยงานต้นสังกัด

คำสำคัญ: พลโลก, ความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21, การจัดการเรียนรู้

ABSTRACTS

This article aims to study learning management to develop learners to become citizens in the 21st century of students in private Islamic schools, Narathiwat Province. Data was collected by in-depth interviews from administrators, teachers, students at private Islamic schools. The data were analyzed by 15 persons in Narathiwat Province, using data to categorize them according to interpretation issues to create conclusions.

The findings were as follows: 1) The learners in the private Islamic school found that the learners were enhancing their citizenship characteristics in Century 21 According to the availability of potential of each school by participating in activities to develop and promote various competencies 2) Learning systems, it was found that education was conducted to enhance the global citizenship characteristics of the learners in The curriculum according to the context and the readiness of each school with foreign language teaching management 3) School management system found that the school has set a vision for the development of learners to be global citizens according to the private Islamic school driving plan, new era has become an international standard school.4) Teacher potential and administration, it was found that teacher development activities were organized by sending teachers to training and development with the agency.

Keywords: *global citizenship, 21st century citizenship, learning management*

บทนำ

การเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 นั้นแตกต่างจากการเป็นพลเมืองในศตวรรษก่อนหน้า การใช้ชีวิตในสังคมโลกและในสังคมออนไลน์ได้ขยายแนวความคิดความเป็นพลเมืองออกไป ความเป็นพลเมืองทุกวันนี้จึงไม่ได้ถูกตีกรอบแคบๆ ว่าหมายถึงการไปเลือกตั้งหรือการมีส่วนร่วมกับรัฐบาลชาติเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับโลกไปพร้อมๆ กัน ไปจนถึงการใช้ชีวิตในโลกออนไลน์อย่างมีความรับผิดชอบ มีจริยธรรม และปลอดภัย (ออมสิน จตุพร และอมรรรัตน์ วัฒนาร, 2557)

โดยทั่วไปการพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีนั้น มักเข้าใจว่าแนวทางการพัฒนาก็คือ การมุ่งให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาของประเทศที่ตนอาศัยอยู่เข้าใจกลไกการบริหารงานของรัฐบาล เข้าใจกฎหมาย วัฒนธรรมประเพณีของชาติที่สั่งสมมา ดังนั้นการจัดการหลักสูตรจึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาสาระเกี่ยวกับประเทศของตนเองเป็นส่วนใหญ่ นั่นหมายความว่าเป็นการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีภายใต้การปกครองระบบประชาธิปไตยของประเทศนั่นเอง (Cogan, 1981, น. 8-11) แต่ในปัจจุบันแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีมีการเปลี่ยนแปลงความคิดเรื่องการพัฒนาพลเมืองในระดับโลกหรือพลโลกนี้ เริ่มปรากฏชัดเจนภายหลังการสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อพลเมืองของโลกเริ่มตระหนักว่า การเรียนรู้เรื่องราวของประเทศอื่น ๆ นอกเหนือจากประเทศที่ตนอาศัยอยู่เป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง การที่มนุษย์อยู่ร่วมกันบนโลกนี้มีโซ่อยู่บนผืนแผ่นดินของโลกเดียวกันเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงการอยู่ร่วมกันในแง่ความสัมพันธ์ หรืออาจในแง่ของความขัดแย้งอีกด้วย

แนวคิดเรื่องการอยู่บนโลกนี้ด้วยการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่นำไปสู่ความพยายามที่จะเรียนรู้และเข้าใจบุคคลในทีอื่น ๆ รวมทั้งการเป็นพลเมืองดีที่มีประสิทธิภาพเพื่อโลกที่เราอาศัยอยู่ด้วยกัน (Kniep, 1986, น. 437 -446)

หลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 ได้กล่าวถึง การสร้างนักเรียนให้เป็นพลโลก หรือพลเมืองโลก (Global Citizen) ไว้ในวิสัยทัศน์ของหลักสูตรดังนี้ “หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ” หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดหัวข้อสำคัญที่ผู้เรียน จะต้องรู้และเข้าใจในฐานะที่เป็นพลเมืองดี มีหัวข้อที่สำคัญที่จะต้องเรียนในทุกช่วงชั้น ดังนี้ 1) พลเมืองดี 2) กฎ ระเบียบ กฎหมาย 3) ประเพณี วัฒนธรรม 4) การอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติสุข 5) การเมืองการปกครอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551).

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นโรงเรียนที่ได้รับความนิยมจากผู้ปกครองในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มาก เพราะสอนทั้งวิชาศาสนาอิสลาม และวิชาสามัญ นักเรียนที่เรียนจบจะได้รับประกาศนียบัตร 2 ใบ คือ วุฒิสูงสุดทางศาสนาชั้น 10 (ชานาวิยะห์) และ วุฒิวิชาสามัญ การจัดการเรียนรู้สำหรับเยาวชนจึงต้องจัดเตรียมให้เป็นพลเมืองที่พร้อมจะอาศัยอยู่ในโลกท่ามกลาง กระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีความหลากหลาย มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว แต่ก็มีภารกิจที่หนักหนาขึ้น จึงถือเป็นภารกิจของครูโดยเฉพาะครูสังคมศึกษา คือ การเตรียมเยาวชน เหล่านี้สำหรับโลกในศตวรรษที่ 21 ให้มี ลักษณะของความเป็นพลโลกอย่างแท้จริง

จากปรากฏการณ์ข้างต้นผู้วิจัยจึงเกิดคำถามว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส ที่ครูและนักเรียนมีความเชื่อ และเจตคติของการมองโลกที่อิงกับศาสนาอิสลาม และอยู่ในสังคมโลกมุสลิม มีสภาพ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 อย่างไร ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นแนวทางใน การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนอื่น และให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถเพิ่มสมรรถนะหลักด้านการ อยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมพหุวัฒนธรรมได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ของ นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส

กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดคุณลักษณะของการเป็นพลเมืองโลก

การเป็นพลเมืองโลกมีคุณลักษณะเช่นเดียวกับการเป็นพลเมืองดีของประเทศ นั่นคือการเป็นพลเมือง ที่มีความรู้ มีทักษะความสามารถ มีเจตคติ ค่านิยม จริยธรรม และมีส่วนร่วมต่อสังคม คนีพ (Knip, 1986) ได้ เสนอว่า พลเมืองโลกควรมีลักษณะ ดังนี้

1) ด้านความรู้ การพัฒนาความเป็นพลเมืองโลกควรมีความรู้ในทฤษฎีเชิงประวัติศาสตร์ ควรมุ่งให้ ผู้เรียนเกิดความเข้าใจวิวัฒนาการทางค่านิยม จริยธรรมมนุษย์ในเชิงสากล และทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นอันหนึ่ง อันเดียวกันในโลก พัฒนาการทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับระบบโลกในปัจจุบัน สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นและสาเหตุที่ทำให้ เกิดปัญหาต่าง ๆ ในโลกปัจจุบัน การให้ผู้เรียนมีภาพลักษณ์ในเชิงระบบจะทำให้ผู้เรียนรู้จักตัวเอง ชุมชน ท้องถิ่น ของตน ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจการเมือง นิเวศวิทยา และเทคโนโลยีที่ส่งผลแพร่ ขยายไปทั่วโลก

2) ด้านทักษะความสามารถ ทักษะความสามารถที่จำเป็นต่อการเป็นพลเมืองโลกคือ ความสามารถในการ เชื่อมโยงเหตุและผลในปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและเป็นสากล ความสามารถในการแสวงหาทางเลือกใน

การแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเรื่องต่าง ๆ การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3) ด้านค่านิยมจริยธรรม สืบเนื่องจากการล่มสลายของลัทธิการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ และสังคมนิยม ทำให้การตื่นตัวในการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในค่านิยม จริยธรรมตามวิถีทางประชาธิปไตยมีเพิ่มขึ้น คุณลักษณะของพลโลก จึงให้ความสำคัญต่อการสร้างคุณลักษณะ การติดต่อพึ่งพาอาศัยกัน การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น การมีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม สิทธิมนุษยชน และความสมดุลในเชิงระบบนิเวศ

4) การมีส่วนร่วมต่อสังคม คุณลักษณะนี้ถือเป็นคุณลักษณะสำคัญของพลเมืองในสังคม ประชาธิปไตยที่จำเป็นต้องให้ผู้เรียน ได้รับรู้ว่าคุณคนในสังคมเขาทำอะไร อย่างไร ทำไม ด้วยการตระหนักในสิทธิความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะบทบาทในการช่วยให้โลกปลอดภัย ต้องถือเป็นบทบาทของพลเมืองโลกทุกคน

จากเอกสารเรื่อง Global Perspectives: A Statement on Global Education for Australian Schools (อ้างถึงใน กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา, 2548) ได้ระบุว่า คุณสมบัติของเยาวชนในสังคมโลก ควรมีดังนี้ 1) มีความตระหนักรู้ในความเป็นไปของสังคมที่กว้างไกลกว่าที่อาศัยอยู่ และมีความรู้สึกร่วมเป็นสมาชิกของสังคมโลก 2) เคารพและเห็นคุณค่าของความหลากหลายทางวัฒนธรรม 3) พร้อมทั้งจะร่วมสร้างสรรค์อนาคตที่วางอยู่บนพื้นฐานของความเคารพในสิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคทางสังคม และการพัฒนาที่ยั่งยืน 4) พร้อมรับผิดชอบในผลที่สืบเนื่องจากการกระทำของตนเอง จากการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองดีในศตวรรษที่ 21 ของนักวิจัย 26 คน จาก 9 ประเทศ ได้เสนอว่า คุณลักษณะของพลโลกควรมี 8 ประการ ดังนี้ (Cogan and Derricott, 2000)

- 1) ความสามารถที่จะเห็นและเข้าแก้ปัญหาอย่างสมาชิกของสังคมโลก
- 2) ความสามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นในลักษณะร่วมมือ และร่วมรับผิดชอบ ในบทบาท หรือหน้าที่ของตนในสังคม
- 3) ความสามารถที่จะเข้าใจ ยอมรับ และชื่นชม และอดทนต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม
- 4) ขีดความสามารถที่จะคิดอย่างวิเคราะห์ วิจาร์ณ และเป็นระบบ
- 5) ความเต็มใจที่จะแก้ไขข้อขัดแย้งด้วยวิธีการไม่รุนแรง
- 6) ความเต็มใจที่จะเปลี่ยนสไตล์การดำรงชีวิตและนิสัยบริโภค เพื่อพิทักษ์สิ่งแวดล้อม
- 7) สามารถที่รู้สึกไวต่อและช่วยป้องกันเรื่องเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน (เพื่อสิทธิของสตรีและชนส่วนน้อย)
- 8) ความเต็มใจและความสามารถที่จะเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมือง ทั้งในระดับท้องถิ่น ชาติ และนานาชาติ

แนวคิดการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21

เบ็ตส์ (Betts, 2003) ได้กล่าวถึงการเรียนการสอนความเป็นพลเมืองโลก เป็นเรื่องที่ใหม่และครูผู้สอนเองก็มิได้เคยมีประสบการณ์ในการเรียนรู้เนื้อหาความเป็นพลเมืองโลกมาก่อน เพื่อให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะความเป็นพลเมืองโลก ครูผู้สอนและผู้เรียนต้องเรียนรู้ร่วมกัน ผู้สอนต้องใช้กระบวนการสอนที่หลากหลาย เช่น การใช้ปัญหาเป็นฐานในการเรียนรู้ (Problem Based Learning) การใช้ชิ้นงานเป็นฐานในการเรียนรู้ (Task - Based Learning) การเรียนรู้แบบให้บริการ (Service Learning) และการเรียนรู้ผ่านสถานการณ์จำลอง (Simulation) เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะและมีทัศนคติด้วยการคิดอย่างเป็นระบบ (System Thinking) และให้เกิดมุมมองที่หลากหลายสำหรับการวัดประเมินผล เป็นเรื่องที่ยากในการวัดประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน ด้วยว่ายังไม่มียุทธศาสตร์ในการวัดที่สมบูรณ์เพียงพอและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหลายครั้งนั้นเกิดขึ้นนอกห้องเรียนที่ต้องการการบูรณาการความรู้ความเข้าใจ ประสบการณ์และทักษะ เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีวิธีวิจัยดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส จำนวน 15 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เป็นเพียงแนวคำถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย นอกจากนั้นใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมของการใช้ชีวิตประจำวันของคนในชุมชนสังเกตการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลภาคสนามจากการสังเกต และสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลในประเด็นการเสริมสร้างคุณลักษณะของการเป็นพลเมืองโลก
4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์แบบเจาะลึกมาจำแนกหมวดหมู่ตามประเด็น ติความ สร้างข้อสรุป นำเสนอด้วยวิธีพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ผลการวิจัย

สภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

- 1 ด้านผู้เรียน

ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ผู้เรียนได้รับการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ตามความพร้อมในศักยภาพของแต่ละโรงเรียนโดยการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาและส่งเสริมความสามารถในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านภาษาต่างประเทศ ในภาษาจีน ภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น ด้านทักษะอาชีพ และ ICT พัฒนาความสามารถการเรียนรู้และการทำงาน โดยใช้ ICT เป็นเครื่องมือการส่งเสริมศักยภาพด้านกีฬา ความสำเร็จของผู้เรียนวัดจากการฝึกฝนทักษะเพื่อการประกวดและการแข่งขันในหลากหลายเวทีที่จัดขึ้นภายในประเทศ แต่การเชื่อมโยงการนำองค์ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะชีวิต ทักษะทางสังคม ในการเรียนรู้และยอมรับในความแตกต่างของการอยู่ร่วมกัน มีจิตสาธารณะบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม รวมถึงการเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นของแต่ละพื้นที่นั้น ผู้เรียนส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการเสริมสร้างอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนที่อยู่บริเวณโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนั้น ๆ จะเป็นชุมชนมุสลิม (P01, P02 สัมภาษณ์วันที่ 15 กันยายน 2563)

แต่อย่างไรก็ตามบางโรงเรียนได้สอนให้นักเรียนได้เรียนรู้สังคมพหุวัฒนธรรมโดยการเข้าค่าย และมีนักเรียนแลกเปลี่ยนกับนักศึกษาต่างประเทศ ซึ่งนักเรียนมุสลิมเหล่านี้จะต้องปรับตัวและพยายามเรียนรู้สังคมวัฒนธรรมของกลุ่มคนต่างศาสนา ทั้งศาสนาคริสต์ ศาสนาพุทธ ในพื้นที่ของการแลกเปลี่ยนในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งนักเรียนได้เล่าให้ฟังว่า การไปครั้งแรกปรับตัวลำบากเพราะมีความรู้สึกว่าตนเองแตกต่างจากคนอื่น เขามองเรา และเรามองว่าเขาแตกต่างจากเราทั้งด้านอาหารการกิน การแต่งกาย และการละหมาดวันละ 5 เวลา แต่พออยู่ไปประมาณ 3 เดือนก็สามารถปรับตัวได้ ทั้งด้านภาษา อาหารการกิน การละหมาด เขาเข้าใจเรามากยิ่งขึ้น เราก็เข้าใจเขามากยิ่งขึ้นเมื่อมีการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันบ่อยครั้งในมหาวิทยาลัยต่างแดน (P03, P04, P015 สัมภาษณ์วันที่ 10 ตุลาคม 2563)

2. ด้านระบบการเรียนรู้

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาสมีการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลโลกให้กับผู้เรียนในหลักสูตรตามบริบทและความพร้อมของแต่ละโรงเรียนโดยมีการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ เช่น รายวิชาภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น การจัดการเรียนการสอนพัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะ ICT ทักษะทางสังคม การเรียนรู้และยอมรับในความแตกต่าง ความเชื่อ ประเพณีและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข จัดกิจกรรมพัฒนาหลักสูตรการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเรียนรู้และการทำงาน จัดหลักสูตรของโรงเรียนและความเป็นท้องถิ่นบูรณาการอิงถิ่นฐานและจัดกิจกรรมชุมชน เช่น การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพลังงาน กิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ชุมชนในสวนศรีจังหวัดพัทลุง ศูนย์การเรียนรู้พลังงานชุมชน คีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช อุทยานนานาชาติสิรินธร จังหวัดเพชรบุรี แหล่งเรียนรู้ชุมชนบ้านแหลมโฮมสเตย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการแข่งขันทักษะวิชาการ เพื่อให้นักเรียนได้

เรียนรู้ร่วมกับกลุ่มคนวัฒนธรรมอื่น เสริมสร้างความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การแข่งขันโครงงาน วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมสากลระดับภาคใต้(P05, Po6 สัมภาษณ์วันที่ 11 ตุลาคม 2563)

การจัดระบบการเรียนรู้เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานปี พ.ศ. 2551 โดยเน้นเนื้อหาและฝึกปฏิบัติ การกิจกรรมเข้าค่ายภาษาต่างประเทศ บางโรงเรียนเน้นให้นักเรียนมีการเรียนรู้ 4 ภาษา ซึ่งการเรียนรู้ 4 ภาษานั้นจะให้นักเรียนเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาด้วย นอกจากนี้มีการรับสมัครครูซึ่งเป็นชาวต่างประเทศมาสอนภาษาให้กับนักศึกษา เช่น การเรียนรู้ภาษาไทย ภาษามลายู ภาษาอังกฤษ และภาษาจีนจะต้องมีเจ้าของภาษามาสอน และเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษานั้น ๆ ด้วย ภายในโรงเรียนมีป้ายแนะนำตามตึก โรงอาหารหลายภาษาตามที่โรงเรียนจัดระบบการเรียนรู้ (P07, Po8 สัมภาษณ์วันที่ 12 กันยายน 2563)

3. ด้านระบบการบริหารจัดการโรงเรียน

บางโรงเรียนมีการกำหนดเป็นวิสัยทัศน์การพัฒนาผู้เรียนเป็นพลโลกตามแผนการขับเคลื่อนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาสยุคใหม่เข้าสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลภายในปี พ.ศ. 2564 บางโรงเรียนกำหนดไว้ในกลยุทธ์ ตามจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และเจตคติที่ดีของการเป็นพลเมืองท้องถิ่นสู่ความเป็นพลโลก แต่การนำไปสู่การปฏิบัติของโรงเรียน ยังไม่ครอบคลุม การวางแผนการจัดการทรัพยากรตามบริบทของสถานศึกษายังไม่เป็นระบบที่ชัดเจน เนื่องจากการปรับเปลี่ยนนโยบายบ่อยครั้งของหน่วยงานระดับที่เหนือโรงเรียนขึ้นไป การพัฒนาอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ยังไม่ทั่วถึงจึงไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งหมด เนื่องจากติดขัดเรื่องงบประมาณและบุคลากร ระบบ กำกับ ติดตามการดำเนินงานตามแผนงานยังไม่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อคุณภาพของโรงเรียน (P012, Po13 สัมภาษณ์วันที่ 2 กันยายน 2563) และบางโรงเรียนกำหนดอัตลักษณ์โรงเรียนว่า “سلام” การท้าทายกันด้วยกันยื่นมือให้จับเป็นการแสดงความเป็นมิตร และหมายถึงสวัสดิ ส่วนบางโรงเรียนก็มีอัตลักษณ์ “ภาษาโดดเด่น” นั่นคือนักเรียนที่จบไปแล้วจะต้องสามารถสื่อสารภาษาได้ 4 ภาษาเป็นอย่างน้อย นั่นคือ ภาษาไทย ภาษามลายู ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน แต่บางช่วงจะมีการสอนภาษาญี่ปุ่น ภาษาฝรั่งเศส โดยการรับสมัครครูจากต่างประเทศมาสอน และมีการให้นักเรียนเรียนรู้ผ่านอินเทอร์เน็ต มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (P09, Po10 สัมภาษณ์วันที่ 20 กันยายน 2563)

4. ด้านศักยภาพครูและการบริหารงาน

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส มีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาครูโดยการส่งครูเข้าอบรมพัฒนากับทางหน่วยงานต้นสังกัดจัดขึ้นตามแผนปฏิบัติการของ สพฐ. และสพม. มีการอบรมพัฒนาครูตามโครงการพัฒนาครูในศตวรรษที่ 21 เพื่อเสริมสร้างผู้เรียนให้มีความเป็นพลโลก ซึ่งมีงบประมาณสนับสนุน แต่หากหน่วยงานอื่นรวมถึงภาคเอกชนจัด ครูจะได้รับการพัฒนาตามความพร้อมด้านงบประมาณของสถานศึกษานั้น

ๆ บางโรงเรียนมีการพัฒนาครูแบบฐาน SLC (School Learning Community) โดยใช้ปัญหาสภาพจริงในชีวิตประจำวันเป็นฐานการออกแบบการเรียนรู้ การพัฒนาครูยังไม่ทั่วถึงทุกคน และส่วนใหญ่มีรูปแบบการอบรมแบบบรรยาย ดังนั้นการนำมาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาจึงไม่สามารถถ่ายทอดสู่ผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ (P011, Po12 สัมภาษณ์วันที่ 2 ตุลาคม 2563)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษานำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1 ด้านผู้เรียน ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ผู้เรียนได้รับการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ตามความพร้อมในศักยภาพของแต่ละโรงเรียนโดยการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาและส่งเสริมความสามารถในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านภาษาต่างประเทศ ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น ด้านทักษะอาชีพ และ ICT พัฒนาความสามารถการเรียนรู้และการทำงาน โดยใช้ ICT เป็นเครื่องมือการส่งเสริมศักยภาพด้านทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน การศึกษาปรากฏเช่นนี้เนื่องจากการเรียนรู้ในโรงเรียนผู้เรียนจะต้องใช้ทักษะต่าง ๆ เพื่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป หรือการที่จะต้องปฏิสัมพันธ์กับคนต่างกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งจะต้องได้เรียนรู้ทักษะต่าง ๆ เพื่อให้เป็นพลเมืองของโลกมิใช่พลเมืองของท้องถิ่นหรือของประเทศเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่ย่อโลกให้แคบลงโดยอาศัยการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรมจึงมีความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ Kennedy (2012) ที่ได้เสนอแนวคิดว่าการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองดีนั้นจะต้องเริ่มต้นที่โรงเรียนขยายไปยังชุมชนและสังคม ซึ่งจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญ 4 อย่าง คือ หลักสูตร ชุมชน โลก และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเอง

2. ด้านระบบการเรียนรู้ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาสมีการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลโลกให้กับผู้เรียนในหลักสูตรตามบริบทและความพร้อมของแต่ละโรงเรียนโดยมีการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ซึ่งหลายโรงเรียนได้มีการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น และหลักสูตรที่เชื่อมโยงในระดับสากล เช่น หลักสูตรพลเมืองโลก หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน การทำกิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนตัวผู้เรียนให้ไปอยู่ในสภาพแวดล้อมที่แปลกใหม่ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส มีความพยายามที่จะสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนด้วยการให้นักเรียนขยับตนเองเข้าสู่สากล โดยให้มีความรู้และสื่อสารภาษาได้ จึงสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนเป็นภาษาโดดเด่นนักเรียนจะต้องสื่อสารได้ 4 ภาษา นั่นคือ ภาษาไทย ภาษามลายู ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของวลัย พานิช. (2549) และ Kennedy (2012) ที่มีมุมมองด้านหลักสูตรเนื้อหาสาระหลัก คือ เรื่องความรับผิดชอบด้านสังคมและจริยธรรม การมีส่วนร่วมกับชุมชนและความรู้เรื่องการเมืองการปกครอง ซึ่งจะต้องนำมาจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการสำหรับการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้นปัจจัยที่สำคัญนอกเหนือจากโรงเรียน คือ

ครอบครัว สิ่งแวดล้อมในชุมชน บุคคลสำคัญในชุมชน หลักการสำคัญ คือ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชนเข้ามาเป็นหุ้นส่วน (Partnership) ช่วยเหลือพัฒนาโรงเรียน

3. ด้านระบบการบริหารจัดการโรงเรียน

โรงเรียนมีการกำหนดเป็นวิสัยทัศน์การพัฒนาผู้เรียนเป็นพลโลกตามแผนการขับเคลื่อนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาสยุคใหม่เข้าสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่เคลื่อนตัวอย่างรวดเร็ว นักเรียนที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ซึ่งถือเป็นพื้นที่ที่มีพลเมืองเป็นมุสลิมส่วนใหญ่ การสร้างให้เยาวชนสามารถอยู่ร่วมกับกลุ่มอื่นได้ และมีความเป็นพลวัฒนธรรม ซึ่งจะต้องเสริมทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับนักเรียน จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาวะการณ์ของโลกทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษาและวัฒนธรรม การใฝ่เรียนรู้เชิงบูรณาการ การสร้างสรรค์นวัตกรรม สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมอย่างรู้เท่าทัน ซึ่งจะต้องเห็นคุณค่าและเคารพความเป็นมนุษย์ ยอมรับความแตกต่างใน ความเชื่อ ประเพณี และความหลากหลายทางเชื้อชาติ และพหุวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา, 2548) ที่อธิบายไว้ว่า คุณสมบัติของเยาวชนในสังคมโลก ควรมีความตระหนักรู้ในความเป็นไปของสังคมที่กว้างไกลกว่าที่อาศัยอยู่ และมีความรู้สึกร่วมเป็นสมาชิกของสังคมโลก เคารพและเห็นคุณค่าของความหลากหลายทางวัฒนธรรม และพร้อมที่จะร่วมสร้างสรรค์อนาคตที่วางอยู่บนพื้นฐานของความเคารพในสิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคทางสังคม

4. ด้านศักยภาพครูและการบริหารงาน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส มีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาครูโดยการส่งครูเข้าอบรมพัฒนากับทางหน่วยงานต้นสังกัด ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการที่จะสอนนักเรียนให้สามารถเรียนรู้การเป็นพลเมืองโลกในศตวรรษที่ 21 ได้จะต้องมีการพัฒนาอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจก่อน ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ Civic Education (2014) ซึ่งสะท้อนมุมมองว่า ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของโลกาภิวัตน์ ปัญหาที่เกิดจากความขัดแย้งแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากการแย่งชิงทรัพยากร ความแตกต่างของความคิดทางการเมือง ศาสนา เศรษฐกิจ รวมทั้งเทคโนโลยีการสื่อสารไร้พรมแดนเป็นปัจจัยเสริมที่ทำให้ พลโลกสามารถรับรู้ทั้งประเด็นของความร่วมมือและความ ขัดแย้งรวดเร็วขึ้น ความพยายามที่จะเรียนรู้และเข้าใจบุคคลในที่อื่น ๆ รวมทั้งการเป็นพลเมืองดีที่มีประสิทธิภาพเพื่อโลก ที่เราอาศัยอยู่ด้วยการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันจึงมีความสำคัญ ยิ่งขึ้น ทศนะของความเป็นพลเมืองของโลกมิใช่มีความรู้ ความเข้าใจประเทศของตนเองอีกต่อไป แต่จำเป็นต้องเรียนรู้ เข้าใจสาระวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโลก มีเจตคติ ค่านิยม จริยธรรม ที่พึงประสงค์ร่วมกิจกรรมทางสังคมด้วยความรับผิดชอบ การเตรียมพลเมืองดีจึงครอบคลุมคุณลักษณะของพลเมืองที่พร้อมจะอาศัยในทุกภูมิภาคของโลกปัจจุบันด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ (2551). *คู่มือการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ
- กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา. (2548). *เอกสารการสอนชุดวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษานอกระบบ*. นนทบุรี
: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วลัย พานิช. (2549). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก: บทบาท
สำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. ประมวลบทความ เรื่องหลักสูตรและ
การพัฒนาหลักสูตรตามแนวปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและ เอกสารทางวิชาการคณะครุ
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ออมสิน จตุพร และอมรรัตน์ วัฒนาธร. (2557). *หลักสูตรเพื่อการรู้พลเมือง : แนวคิดการพัฒนาผู้เรียนเพื่อสร้าง
ความเป็นพลเมืองโลกในศตวรรษที่21. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์ 9(27), 1-14.*
- Betts, 2003 Betts, B. (2003). *The Challenge of Global Citizenship in Our School*. Retrieved online
on April 2010 Retrieved from www.theptc.org/articles/GlobalCitizenship.pdf
- Cogan, J. J. and Derricott. (2000). *Citizenship for the 21st Century*. London: Kogan.
- Kennedy, K. (2012). Global trends in civic and citizenship education: What are the lessons for
nation states?. *Education Sciences Journal*, 121-135.
- Kniep, Willard M. (1986). *Social studies within a global educations*. Social Education.
November/December

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในศาลยุติธรรมไทย Application of blockchain technology in the thai court of justice

เจษฎา สรรณวิช¹

ผศ.ดร.เฉลิมเกียรติ วงศ์วินิจวิท²

^{1,2}หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม

โทร.085-6610063 E-mail: Jadsorranawit@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนของศาลยุติธรรมไทย 2) เพื่อศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการในศาลยุติธรรมไทยและ 3) เพื่อเสนอแนวทางในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในศาลยุติธรรมไทยที่มีประสิทธิผลโดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 15 ท่านและการสนทนากลุ่มจำนวน 10 ท่าน

ผลการวิจัยพบว่าแนวทางในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในศาลยุติธรรมไทยที่มีประสิทธิผลการนำเทคโนโลยีบล็อกเชนมาใช้เพื่อสนับสนุนการพัฒนางานศาลในการบริหารสำนวนคดีและอำนวยความสะดวกตามนโยบายที่ต้องการยกระดับในเรื่องนี้สู่ความเป็นนานาชาติเพื่อให้ได้รับการยอมรับในระดับสากล โดยใช้เครื่องมือในการจัดการคดีและบริการทุกฝ่าย ที่มีการเชื่อมโยงระบบเทคโนโลยีของศาลทั่วโลกเข้าด้วยกัน ภายใต้โครงการพัฒนาระบบบูรณาการข้อมูลคดีศาลยุติธรรม Electronic Court Data base เพื่อเพิ่มความรวดเร็วในการพิจารณาคดีมากยิ่งขึ้นและต้องมีการออกกฎระเบียบใหม่และสร้างความเข้าใจของบุคลากรในเทคโนโลยีบล็อกเชนความสำคัญของการป้องกันการจารกรรมข้อมูล ข้อบังคับอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งต้องมีกระบวนการเข้ารหัสลับ การกรอกข้อมูลส่วนบุคคลต่าง ๆ โดยต้องมีคณะทำงานที่คอยดูแลเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว โดยเฉพาะ รวมถึงการสร้างการรับรู้ของทุกฝ่ายในการมีอยู่ของเทคโนโลยีบล็อกเชนในกระบวนการพิจารณาในศาลยุติธรรมไทยอีกด้วย ดังนั้นจึงต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายทราบและเข้าใจถึงเทคโนโลยีบล็อกเชนเพื่อให้สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งควรมีการนำเสนอข้อมูลเป็นขั้นตอนอย่างเป็นระบบ เข้าใจง่าย

โดยเริ่มจากการประชาสัมพันธ์ตามสื่อสาธารณะต่าง ๆ เพื่อให้ทุกฝ่ายเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนอันจะเกิดประโยชน์สูงสุดในอนาคต

คำสำคัญ: ศาสนาพุทธไทย, เทคโนโลยีบล็อกเชน, การประยุกต์ใช้

ABSTRACTS

The purposes of this research are 1) to study the problems and difficulties on the application of the blockchain technology belonging to the Thai Court of Justice, 2) to study the use of blockchain technology's state to increase management efficiency of the Thai courts, and 3) to present guidelines for applying an effective block chain technology Thai Court of Justice by using qualitative research methodology with an in-depth interview through 15 experts and a focus group containing 10 people.

The research results were found that the blockchain technology is used to support the development of court works in case administration, and to facilitate policies which the raise is required to be international by employing device for case administrative management and service for all decisions which are connected all world wide under the Electronic Court Data Base Integration System Program to increase the speed of judicial proceedings. Moreover, it is to issue some new regulations and to make people understand the blockchain technology, the importance of security for data piracy and to set other involving rules requires an encryption process. Filling out any personal information must provide a surveillance group especially for that point which includes make all divisions understand on existing block chain technology in the justice process belonging to Thai courts as well. Therefore, it is needed to provide some public relations about the block chain technology to employ effectively. In addition, there should be a

280

systematic presentation having an easy acquisition through public relations with any public media to let all divisions access that information which will promote the block chain technology using to take the most beneficial advantages in the future.

Keywords: *The Thai Court of Justice, Block chain Technology, Application*

บทนำ

กระบวนการยุติธรรมเป็นกลไกสำคัญของรัฐในการสร้างความเป็นธรรมและความสงบเรียบร้อย ในการปฏิรูปด้านนี้ต้องมีการกำหนดการดำเนินงานในทุกชั้นตอนที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้นทั้งนี้ กระบวนการยุติธรรมต้องมีคุณภาพ น่าเชื่อถือจึงจะสร้างความเป็นธรรมได้อย่างยั่งยืนแต่การที่ภาครัฐจะปรับปรุงคุณภาพกระบวนการยุติธรรมให้มีสมรรถนะเท่าทันกับความซับซ้อนของสังคมโลก(ชวนส์ เจนการและ ศุภวัชร มาลานนท์, 2563) ได้นั้นต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานให้สามารถคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ตรงกับความเป็นจริงแต่ยังคงปรากฏข้อวิพากษ์วิจารณ์ว่าการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมมีปัญหาอุปสรรคในความเหลื่อมล้ำในการบังคับใช้กฎหมาย และความถูกต้องของการดำเนินคดีอยู่ตลอดเวลา สะท้อนให้เห็นความไม่เชื่อมั่นของประชาชนต่อศาลยุติธรรมไทยด้วยเหตุดังกล่าว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จึงกำหนดให้การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมเป็นภารกิจสำคัญให้เป็นภารกิจของสภาปฏิรูปแห่งชาติประเทศให้เป็นไปได้ด้วยความต่อเนื่องเพื่อจัดระเบียบและสร้างความเข้มแข็งแก่การปกครองประเทศขึ้นใหม่ เช่นมาตรา 53 กำหนดให้ รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด มาตรา 68 รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควรและมีมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐในศาลยุติธรรมไทยให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยเคร่งครัด ปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำใดๆ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในการเข้าถึงในทุกศาลยุติธรรมไทยมาตรา 258 ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศ ให้เกิดผล ในด้านกระบวนการยุติธรรมให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกชั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ รวมตลอดทั้งการสร้างกลไกเพื่อให้มีการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม (ธนรัตน์ทั้งทอง, 2563; สำนักงานศาลยุติธรรม, 2563)

ศาลยุติธรรมไทยยังมีปัญหาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาความแพ่งและกระบวนการพิจารณาความอาญา ในการทำให้เกิดความยุติธรรมหรือคำพิพากษาที่ดีเพียงพอ ทั้งการบันทึกปากคำผู้เสียหายหรือคำให้การของผู้ต้องหาในคดีอาญาของพนักงานสอบสวน ที่ไม่ตรงตามที่ให้ปากคำหรือให้การหรือมีการแก้ไขคำให้การของผู้ต้องหาที่ให้การไว้แล้วหรือการบันทึกคำพยานในชั้นศาลที่ไม่โปร่งใสเป็นไปตามที่คู่ความเบิกความ รวมทั้งการเก็บรวบรวม

พยานหลักฐานไว้ในสำนวนความซึ่งอาจหลุดหาย ฉีกขาดหรือเกิดเหตุสุดวิสัยจากไฟไหม้ น้ำท่วม การโจรกรรม ต้องให้คู่ความส่งพยานหลักฐานใหม่ซึ่งอาจไม่ใช่เอกสารที่แท้จริง (กองสารนิเทศและประชาสัมพันธ์, 2563) การอำนวยความสะดวกมีความล่าช้าและการหลอกล้อในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเช่นหากผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นผู้ยากไร้ ต่างประสบปัญหาในการหาหลักประกันมาประกันตัวเอง เนื่องจากในทางปฏิบัติการปล่อยชั่วคราวจะมีการเรียกหลักประกันเสมอ จากสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ จะมีผู้ต้องขัง 319,479 คน ที่ถูกคุมขังระหว่างสอบสวน พิจารณา และอุทธรณ์ฎีการวมทั้งสิ้น 62,068 คน หรือร้อยละ 19.43 (สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม, 2563) มีการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในศาลยุติธรรมไทย สาเหตุมีทั้งเจตนาหรือจงใจใช้อำนาจเกินขอบเขต และไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น ไม่รับคำร้องทุกข์กล่าวโทษ การจับไม่ชอบ ไม่แจ้งสิทธิให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาทราบ จับผิดตัว ทำร้ายร่างกาย เพื่อให้รับสารภาพ ควบคุมโดยมิชอบ การค้นโดยมิชอบ การเรียกหลักประกันเกินสมควร รวมถึงการปล่อยตัวชั่วคราวล่าช้า การไม่สืบสวนและสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานอย่างรวดเร็ว ต่อเนื่องและเป็นธรรม การรวบรวมพยานหลักฐานที่ไม่ให้ความสำคัญต่อการค้นหาความจริง การขาดความรู้และความเข้าใจในหลักกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ การขาดจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดความรอบคอบและปฏิบัติหน้าที่ไม่เหมาะสม ตลอดจนการแสวงหาประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและการบิดเบือนคดี (ไพโรจน์ วายุภาพ, 2560) ทำให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร (รังสรรค์ วิจิตรไกรสรและ บุญเชตร พุมทิพย์, 2563)

ในการทำให้ศาลยุติธรรมไทยมีผลลัพธ์ได้ตามที่ทุกฝ่ายต้องการนั้น นวัตกรรมเทคโนโลยีจะเป็นองค์ประกอบสำคัญ เช่น เทคโนโลยีบล็อกเชน ที่มีจุดเด่นในด้านความโปร่งใสและโอกาสในการปลอมแปลงข้อมูลได้ยาก (Jamsrandorj, 2017) จึงมีหลายหน่วยงานนำไปประยุกต์ใช้เช่นในศาลยุติธรรมไทยเป็นต้น (สมชัย ฐิตาอุตมากร, 2561) เพราะต้องการความมั่นคงปลอดภัยและมีความน่าเชื่อถือสูง ด้วยการผสมผสานเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและการเข้ารหัสด้วย Private key มาประยุกต์ใช้ร่วมกันด้วยเทคโนโลยีความสัมพันธ์แบบดิจิทัล ที่ไม่ต้องมีคนมาตรวจสอบ เพราะสมาชิกในเครือข่ายเปรียบเสมือนผู้ตรวจการณ้ของระบบในการรักษาความมั่นคงและถูกต้องของข้อมูล แต่การจัดเก็บข้อมูลที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้และตรวจสอบได้ว่าใครเป็นเจ้าของข้อมูลที่อยู่ในระบบและมีสิทธิเข้าถึงและใช้ข้อมูล (คมชัดลึก, 2563; Crosby, Pattanayak, Verma & Kalyanaraman, 2016: 6-10) จากความโดดเด่นในคุณสมบัติของบล็อกเชนนี้จึงมีความเหมาะสมในการประยุกต์ใช้ในศาลยุติธรรม

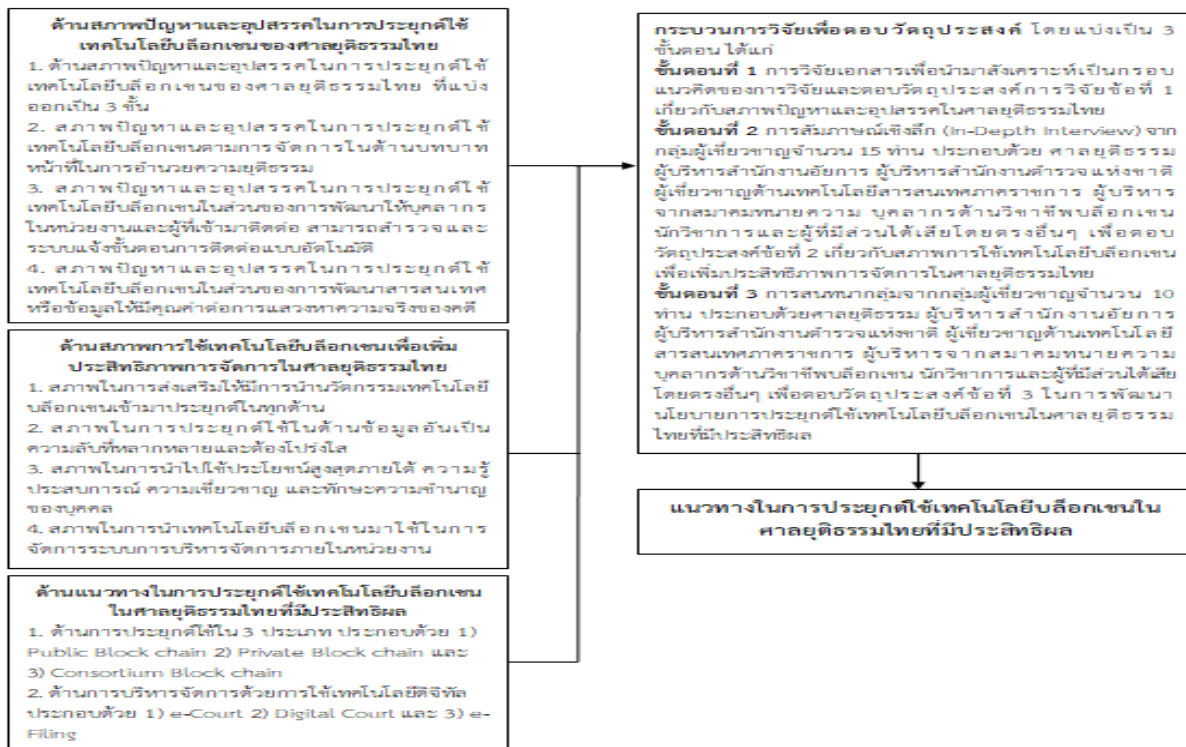
ไทย (Graglia & Mellon, 2018; Yaga, Mell, Roby & Scarfone, 2018: 1-68) เพราะมีข้อมูลอันเป็นความลับที่ หลากหลายและต้องการโปร่งใส ตรวจสอบความทุจริตหรือการกระทำที่ไม่ถูกต้องและให้กลับมามีความถูกต้อง แม่นยำสุจริต โปร่งใสได้ซึ่งในศตวรรษที่ 21 ในประเทศไทยที่มีความลับของทางราชการสูงมาก จะสามารถนำไปปรับใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ในอนาคต (มติชนออนไลน์, 2563; Deloitte, 2018) ซึ่งจากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัย ซึ่งเป็น หนึ่งในผู้ทำงานในกระบวนการยุติธรรมไทยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในศตวรรษที่ 21 ในประเทศไทย” เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่มีความเหมาะสมที่สุด มาใช้ในศตวรรษที่ 21 ในประเทศไทยให้สามารถสนอง นโยบายและนำมาปฏิบัติให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายได้จริง ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับ ประชาชน สังคมและประเทศชาติ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนของศาลยุติธรรมไทย
2. เพื่อศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการในศาลยุติธรรมไทย
3. เพื่อเสนอแนวทางในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในศาลยุติธรรมไทยที่มีประสิทธิผล

กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงคุณภาพ

ในการศึกษาเรื่อง “การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในศาลยุติธรรมไทย” ผู้วิจัยได้ค้นคว้าทบทวนวรรณกรรม จากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัย ได้สรุปมาเป็นตัวแปรในกรอบแนวคิดของการวิจัยแสดงด้วยภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในศาลยุติธรรมไทย” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research): การสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาองค์ประกอบของในการพัฒนาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในศาลยุติธรรมไทยเพื่อให้ได้แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาโดยการศึกษาที่มีการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษเพื่อประมวลผลการศึกษาเป็นข้อมูลเบื้องต้น รวมทั้งผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปปรึกษาและหาข้อมูลเพิ่มเติม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในศาลยุติธรรมไทยมากขึ้น ซึ่งช่วยให้สามารถกำหนดรายละเอียดของตัวแปรต่าง ๆ ที่ปรากฏในกรอบแนวความคิดได้ชัดเจน และเลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นการเก็บข้อมูลภาคสนาม

แบบมีส่วนร่วมและการสังเกตเพื่อสนับสนุนความสมบูรณ์ของผลการวิจัยนำผลสัมฤทธิ์เชิงลึกที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลที่สำคัญในการทำการสรุปผลการวิจัยต่อไป (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2554)

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research): การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

การสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อสรุปในการพัฒนาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในศาลยุติธรรมไทยที่มีประสิทธิผลเพื่อนำข้อเสนอแนะและนำมาปรับปรุงแก้ไข จากการเชื่อมโยงสถานการณ์กับการพัฒนาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในศาลยุติธรรมไทยเป็นการใช้สถานการณ์ทุกภาพเป็นหลังฉากแสดงอนาคตต่างๆ ที่เป็นจริงได้ ช่วยกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ โดยเป็นวิธีการที่ได้ผลที่สุด เพราะไม่ได้ทิ้งสถานการณ์ภาพหนึ่งภาพใดไป ยังเหตุปัจจัยทุกอย่างได้ครบถ้วน ภายใต้ทรัพยากรจำกัด เพื่อขยายผลสิ่งที่พึงประสงค์ และป้องกันสิ่งที่ไม่พึงประสงค์มิให้เกิดขึ้น วิสัยทัศน์ที่ผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่ายกำหนดขึ้น เป็นเป้าหมายที่ต้องใช้ในการพัฒนาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในศาลยุติธรรมไทยด้วย (สุภางค์ จันทวานิช, 2561; Creswell & Clark, 2011)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ซึ่งจะได้แนวทางในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในศาลยุติธรรมไทยที่มีประสิทธิผลในการประยุกต์ใช้ Block chain จะมีการทำงานในรูปแบบในการเก็บข้อมูลแต่ละคนที่สามารถแชร์ไปยังทุกคนได้ เป็นเสมือนห่วงโซ่ ทำให้ข้อมูลเชื่อมต่อไปยังทุกคน โดยที่จะทราบว่าผู้ที่เป็นเจ้าของจะมีสิทธิในข้อมูลนั้นจริง เมื่อบล็อกของข้อมูลได้ถูกบันทึกไว้ในบล็อกเชนแล้ว ก็จะเป็นเรื่องยากที่จะเข้าไปเปลี่ยนแปลง เวลาที่มีใครต้องการจะเพิ่มข้อมูล ทุกคนในเครือข่ายซึ่งล้วนแต่มีสำเนาสามารถเชื่อมต่อเงื่อนไขหรือข้อกำหนดเพื่อตรวจสอบการเชื่อมต่อได้โดยผู้ที่จะเข้ามาเชื่อมต่อใหม่จะต้องได้รับอนุญาต จากในเครือข่ายส่วนใหญ่เสียก่อนและการเชื่อมต่อจะขยายออกไปมากขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้น บล็อกเชนจึงมีคุณลักษณะสำคัญคือ มีขนาดใหญ่ มีความหลากหลาย มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาอย่างรวดเร็วและมีความถูกต้อง รวมทั้งการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในกระบวนการพิจารณาความอาญาหรือเพื่อเป็นพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับคดีที่จะต้องพิสูจน์ถึงองค์ประกอบของฐานการกระทำความผิด ข้อต่อสู้เกี่ยวกับความผิดที่เกิดขึ้นหรือข้อเรียกร้องที่เกี่ยวข้องกับคดีมาตรฐานในการใช้เป็นพยานหรือคู่ความที่เสนอพยานหลักฐานต่อศาล ภาระในการนำสืบถึงพยานหลักฐานนั้นตามบทบัญญัติของกฎหมายจะต้องคำนึงถึงเอกสิทธิ์ในการไม่เปิดเผยความอันเป็นผลร้ายแก่ตนเอง เอกสิทธิ์ของหน่วยงานของรัฐ และการได้มาซึ่งพยานหลักฐานโดยชอบด้วยกฎหมายและมีความถูกต้องแท้จริง รวมทั้งอาจถูกแก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือบิดเบือนโดยอีกฝ่ายหนึ่ง ที่สำคัญคือพยานหลักฐานนั้นเป็นต้นฉบับหรือเป็นข้อมูลจาก

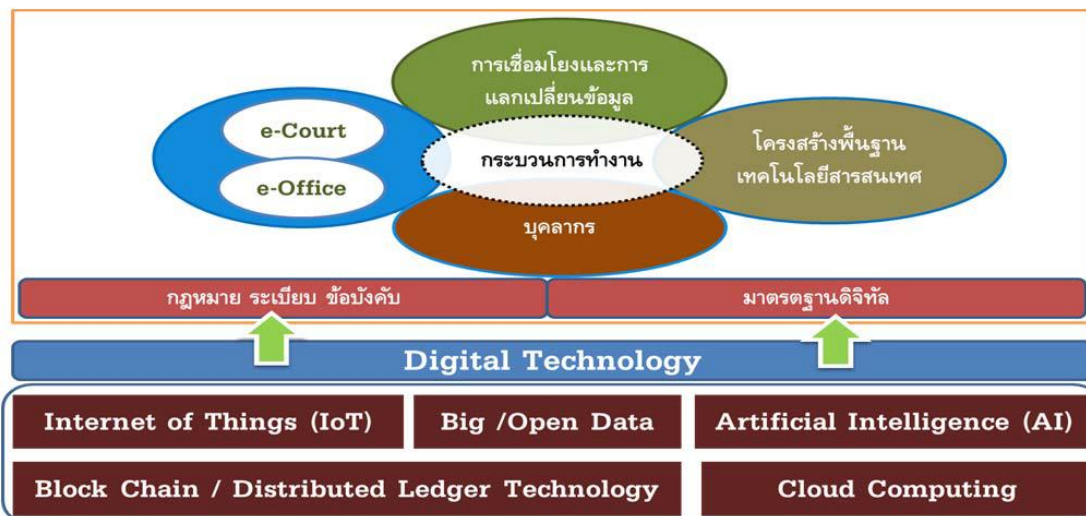
แหล่งอื่น เช่น คู่ความพยายามจะเปลี่ยนแปลงเนื้อหาของเอกสารที่บันทึกทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งร่างเอกสาร คำเบิกความของคนอ่านที่เห็นเอกสาร เป็นต้น

การทำให้กระบวนการทางศาลยุติธรรมเป็นดิจิทัลนั้นมีต้นทุนที่ต่ำลง และสามารถเร่งรัดกระบวนการและ ขั้นตอนในการดำเนินคดีทางกฎหมาย Block chain สามารถทำได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือ ความสมบูรณ์ของหลักฐานและในยุคที่อาชญากรรมไซเบอร์มีจำนวนคดีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งยังสามารถเก็บ พยานหลักฐานเพิ่มเติมสำหรับคดีประเภทนี้และเป็นบทบาทที่เพิ่มขึ้นของศาลยุติธรรมมากกว่าเดิม รวมถึงการ ประยุกต์ใช้ระบบดิจิทัลเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพทั้งในและนอกศาล ทำให้ระบบการพิจารณาคดีมีความทันสมัย เพราะไม่ทำให้เกิดความกังวลในด้านความปลอดภัย เช่น มีไวรัสแพร่เข้ามาในศาลยุติธรรม เพราะอาจมีผลกระทบ ที่ไม่พึงประสงค์ต่อความไว้วางใจซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ที่สำคัญคือ วิธีที่ Block chain รวบรวมข้อมูลในทุกธุรกรรมที่ เกิดขึ้นจากการจัดเก็บหลักฐานสามารถตรวจสอบได้อย่างเต็มรูปแบบ เมื่อหลักฐานชิ้นหนึ่ง ถูกป้อนเข้าสู่ระบบ ออนไลน์จะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือปลอมแปลงได้ การผสมผสานที่เป็นเอกลักษณ์ของการเข้ารหัสซึ่งแสดงผล ข้อมูลที่เก็บไว้ไม่เปลี่ยนรูปและจากนั้นถูกแจกจ่ายในกลุ่มผู้เข้าร่วมแบบ peer-to-peer และจะไม่เปิดเผย หลักฐานเฉพาะรหัสและรหัสแฮช แต่จะสร้างบัญชีแยกประเภทดิจิทัลที่จะช่วยลดความเป็นไปได้ หลักฐานที่ยื่น ต่อศาลยุติธรรมสามารถถูกปฏิเสธความถูกต้องได้ตามกฎหมาย และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถมั่นใจได้ว่าทุกคน สามารถเข้าถึงเอกสารและหลักฐานแบบเดียวกันโดยไม่ต้องกังวลเรื่องความปลอดภัยของข้อมูลที่เกี่ยวข้อง Block chain จะเป็นจุดศูนย์กลางของระบบในศาลยุติธรรมเพราะให้ความน่าเชื่อถือได้และสามารถเปิดเผยรายละเอียด ของคดีความได้อย่างเต็มรูปแบบและอย่างปลอดภัย สำหรับการแบ่งปันข้อมูลที่มีความละเอียดอ่อน จะมีการ ปกป้องข้อมูลและหลักฐานที่อาจเปลี่ยนแปลงคดีความได้ นอกจากนี้ยังสามารถสร้างแพลตฟอร์มสำหรับ นวัตกรรมที่สอดคล้องกับกฎหมายในอนาคต ด้วยการรับรองความปลอดภัยจากทั่วโลกให้สามารถดำเนินการต่อ ด้วยความมั่นใจและยอมรับในยุคดิจิทัลใหม่

ศาลยุติธรรมเป็นองค์กรภาครัฐที่มีภารกิจในการพิจารณาพิพากษาคดีเพื่ออำนวยความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย ซึ่งปัจจุบันประสบปัญหาคดีล้นศาล จึงต้องนำเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้ เกิดความสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งเทคโนโลยีที่นำมาประยุกต์ใช้ ได้แก่ Electronic Court, e-Court, D-Court, High-Tech Court หรือ Technology Court มาใช้กับกระบวนการพิจารณาคดีของศาลเช่นระบบจัดการ สำนวนเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้พิพากษาในการบริหารจัดการสำนวนและสามารถทำคำพิพากษาทาง

อิเล็กทรอนิกส์ได้ หรือการพัฒนาเทคโนโลยีบล็อกเชนใช้ในการพิจารณาคดีเช่น การสืบพยานผ่านจอภาพหรือการใช้ระบบยื่นคำร้องผ่านทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ปัจจุบันสามารถใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนกับคดีทุกประเภทยกเว้นคดีอาญาเนื่องจากจะต้องมีการเชื่อมต่อข้อมูลกับทางพนักงานอัยการและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงยังไม่สามารถทำได้

สำหรับรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีบล็อกเชนมาใช้เพื่อสนับสนุนการพัฒนางานศาลในการบริหารสำนวนคดีและอำนวยความสะดวกตามนโยบายที่ต่องการยกระดับในเรื่องนี้สู่ความเป็นนานาชาติเพื่อให้ได้รับการยอมรับในระดับสากล โดยใช้เครื่องมือในการจัดการคดีและบริการทุกฝ่าย และอาจมีการเชื่อมโยงระบบเทคโนโลยีของศาลทั่วโลกเข้าด้วยกัน ภายใต้โครงการพัฒนาระบบบูรณาการข้อมูลคดีศาลยุติธรรม Electronic Court Data base ภายในเวลาไม่เกิน 2 ปี เพื่อเพิ่มความรวดเร็วในการพิจารณาคดีมากยิ่งขึ้น แต่การใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนยังต้องคำนึงถึงข้อจำกัด เช่น การเชื่อมสัญญาระหว่างประเทศ และต้องมีการออกกฎหมายระเบียบใหม่จำนวนมากในลักษณะข้อบังคับ ความเข้าใจของบุคลากรในเทคโนโลยีบล็อกเชนความสำคัญของการป้องกันการจารกรรมข้อมูล ข้อบังคับอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งต้องมีกระบวนการเข้ารหัสลับ การกรอกข้อมูลส่วนบุคคลต่าง ๆ โดยต้องมีคณะทำงานที่คอยดูแลเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวโดยเฉพาะ รวมถึงการสร้างการรับรู้ของทุกฝ่ายในการมีอยู่ของเทคโนโลยีบล็อกเชนในกระบวนการพิจารณาในศาลยุติธรรมไทยอีกด้วย ดังนั้นจึงต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายทราบและเข้าใจถึงเทคโนโลยีบล็อกเชนเพื่อให้สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งควรมีการนำเสนอข้อมูลเป็นขั้นตอนอย่างเป็นระบบ เข้าใจง่าย โดยเริ่มจากการประชาสัมพันธ์ตามสื่อสาธารณะต่าง ๆ เพื่อให้ทุกฝ่ายเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนอันจะเกิดประโยชน์สูงสุดในอนาคต

ภาพที่ 2 แนวทางในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในศตวรรษที่ 21 ของประเทศไทยที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้การพิจารณาคดีมีความรวดเร็วและต่อเนื่อง รวมทั้งผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีจะมีความรู้และเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะในเรื่องนั้น ซึ่งจะทำให้เป็นไปด้วยความเป็นธรรม ถูกต้องและรวดเร็ว

2. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนจะทำให้ศตวรรษที่ 21 เปิดบริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง ทุกวัน และผู้ใช้บริการสามารถเข้าสู่ระบบได้จากที่ทำงาน ที่บ้าน หรือที่อื่นใดผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต คู่ความและผู้พิพากษาสามารถเรียกดูรายงานบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในคดีได้อย่างรวดเร็วและทันทีประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายของทนายความและของผู้ใช้บริการ

3. การดำเนินงานด้านการพัฒนาเทคโนโลยีบล็อกเชนของศตวรรษที่ 21 จะต้องพิจารณาความเหมาะสมในการดำเนินงาน ตั้งแต่การจัดหาบริษัทผู้รับจ้าง การดำเนินการจัดทำระบบ การทดสอบใช้งานจริง ส่งผลทำให้เทคโนโลยีดังกล่าวทันสมัย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว รวมทั้งการฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ในเรื่องนี้ เพราะยังมีจำนวนน้อย โดยเฉพาะในศาลต่างจังหวัดที่ยังมีความคุ้นชินอยู่กับระบบเดิม

4. การออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและข้อกำหนดเพื่อรองรับการใช้ที่มีความสลับซับซ้อน อาจส่งผลต่อความเข้าใจของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในคดีความในการดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ

ดังกล่าวเพราะยังไม่การรับรู้ว่าการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในกระบวนการพิจารณาในชั้นศาล ควรมีการกำหนดมาตรฐานและระเบียบเพื่อกำกับการทำงานด้านเทคโนโลยีบล็อกเชนหลังจากการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างของระบบเทคโนโลยีบล็อกเชนเพื่อรองรับงานอำนวยความสะดวกแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในคดีความ

5. ด้านการเข้าถึงข้อมูลของหน่วยงานส่วนต่าง ๆ จะต้องมีระดับการเข้าถึง ระดับการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล การเข้ารหัส การยืนยันในด้านการส่งเอกสารและมีการปรับใช้ร่วมกับส่วนของเทคโนโลยีโทรศัพท์ได้แก่การรับรหัสผ่านครั้งเดียวแบบมีกำหนดเวลาเป็นต้นและควรกำหนดนโยบายการจัดเก็บเอกสารเป็นรูปแบบเดียวกันทั้งประเทศ เพื่อให้ทุกฝ่ายเข้าใจแปลความหมายได้ง่ายและเหมือนกัน

เอกสารอ้างอิง

กองสารนิเทศและประชาสัมพันธ์. (2563). *ระบบบริการดิจิทัล ศาลยุติธรรม*. กรุงเทพฯ: กระทรวงยุติธรรม.

คมชัดลึก. (2563). 137 ปี ศาลยุติธรรม ก้าวสู่ "D-Court". เข้าถึงเมื่อ 15 ตุลาคม พ.ศ.2563 จาก

<https://www.komchadluek.net/news/scoop/369734>

ชวนส์ถ์ เจนการและศุภวัชร มาลานนท์. (2563). *ศาลยุติธรรม4.0*. เข้าถึงเมื่อ 3 ตุลาคม จาก

<http://www.bangkokbiznews.com>

ธนรัตน์ทั้งทอง. (2563). *การพัฒนาระบบงานเพื่อรองรับยุทธศาสตร์ของศาลยุติธรรม*. เข้าถึงเมื่อ 2 ตุลาคม

จาก <http://www.jti.coj.go.th>

ไพโรจน์ วายุภาพ. (2560). *คำอธิบายระบบศาลและพระธรรมนูญศาลยุติธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: ร้านหนังสือกฎหมาย.

มติชนออนไลน์. (2563). *e-Filing ก้าวใหม่ศาลยุติธรรม*. เข้าถึงเมื่อ 23 ตุลาคม พ.ศ.2563 จาก

https://www.matichon.co.th/local/crime/news_572131

รังสรรค์ วิจิตรไกรสรและ บุญเขตร พุมทิพย์. (2563). *การใช้ E – Court สนับสนุนการประชุมคดีและการพิจารณาพิพากษาคดีโดยองค์คณะ*. กรุงเทพฯ: ศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษ.

สมชัย ทีฆาอุตมากร. (2561). *พระธรรมนูญศาลยุติธรรม ฉบับสมบูรณ์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ร้านหนังสือกฎหมาย.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2554). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์

เฟื่องฟ้า พรินต์ติ้ง.

สุภางค์ จันทวานิช. (2561). *การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ พิมพ์ครั้งที่ 24*. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานศาลยุติธรรม. (2563). *ศาลยุติธรรมนำนวัตกรรมยื่นคำฟ้องผ่าน e-filing Version 3*. กรุงเทพฯ:

สำนักงานศาลยุติธรรม.

สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม. (2563). *ข้อมูลประกอบการจัดการบรรยายเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่การเป็น Digital Court*. กรุงเทพฯ: สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม.

Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2011). *Designing and conducting mixed methods research (2nd ed.)*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Crosby, M., Pattanayak, P., Verma, S., & Kalyanaraman, V. (2016). Blockchain Technology: Beyond Bitcoin. *Applied Innovation*, 2, 6-10.

Deloitte. (2018). *Blockchain in Public Sector: Transforming Government Services through Exponential Technologies*. India: Deloitte Tohmatsu Limited.

Graglia, J. M., & Mellon, C. (2018). *Blockchain and Property in 2018: At The End of The Beginning*. Paper presented at the 2018 World Bank Conference on Land and Poverty Washington DC.

Jamsrandorj, U. (2017). *Decentralized Access Control Using Block chain*. Master Degree University of Saskatchewan Saskatoon.

Yaga, D., Mell, P., Roby, N., & Scarfone, K. (2018). Blockchain Technology Overview. *National Institute of Standards and Technology (NIST)*, 8202, 1-68.

การลดระยะเวลาในการค้นหาสินค้า และการลดเวลาการบันทึกข้อมูลการขายสินค้า
กรณีศึกษา บริษัท ยัวร์ เลนส์ จำกัด โดยใช้ระบบสารสนเทศ

Decreasing the time for searching products and reducing the time to record
sales report in case of your lens co., ltd. by using information system

จิรายุ เจนศิริสกุล¹

ดร.ต้นติกร พิชญ์พิบูล²

^{1,2}สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

โทร.0959606842 E-mail: independentsky89@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการลดระยะเวลาในการค้นหาสินค้า และการลดเวลาการบันทึกข้อมูลการขายสินค้า กรณีศึกษา บริษัท ยัวร์ เลนส์ จำกัด โดยใช้ระบบสารสนเทศ เริ่มจากศึกษากระบวนการค้นหาสินค้าและกระบวนการบันทึกการขายสินค้าในรูปแบบเดิมที่ใช้งาน ซึ่งต่อมานำระบบสารสนเทศมาใช้งานสามารถลดระยะเวลาในการค้นหาสินค้า และลดเวลาการบันทึกข้อมูลการขายสินค้า

ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า หลังจากการปรับปรุงกระบวนการ โดยใช้ระบบสารสนเทศสามารถลดระยะเวลาการค้นหาสินค้าและลดเวลาการบันทึกข้อมูลการขายสินค้าได้ถึง 46.66 วินาที สามารถลดเวลาลงได้คิดเป็นร้อยละ 88.96% ซึ่งระบบสารสนเทศนี้สามารถใช้งานได้สะดวก มีความถูกต้อง เมื่อทำการทดสอบค้นหาสินค้าและบันทึกข้อมูลการขายสินค้า

คำสำคัญ: ระบบสารสนเทศ, กระบวนการค้นหาสินค้า, การบันทึกการขายสินค้า

ABSTRACTS

The purpose of the study was to study the decreasing the time for searching products and reducing the time to record sales report in case of YOUR LENS CO., LTD. by using information system. The study was started from the time searching products process and record sales report process from previous process. After using information system can reduced the time for searching products and reduced the time to record sales report.

The result of this study was found that after the process was improved by using the information system, it can reduce the time for searching products process and record sales report process up to 46.66 seconds. (88.96%) which this information system was convenient and accurate for using when testing system.

Keywords: *Information Systems, Product search process, Sales report recording*

บทนำ

สารสนเทศ หรือ Information นับเป็นข้อมูลที่เราได้จัดสรรให้เป็นระบบระเบียบสามารถนำมาใช้งานได้ เช่น ข้อมูลของประชากร เป็นต้น หากข้อมูลถูกเก็บไว้เฉยๆอาจไม่ทราบว่ามีประโยชน์อย่างไร แต่ถ้านำข้อมูลมาแบ่งเป็นหมวดหมู่ขึ้น โดยการเพิ่มปีที่จัดเก็บข้อมูล จะทำให้ทราบข้อมูลที่ละเอียดขึ้น เช่น จำนวนประชากรที่มาทำบัตรประจำตัวประชาชน จำนวนประชากรที่เกิดใหม่ เป็นต้น ส่งผลให้ประเทศสามารถประเมินประชากรได้ หรือแม้แต่ในแวดวงธุรกิจ สารสนเทศมีบทบาทอย่างเห็นได้ชัด ในอดีตการค้าขายอาจเป็นการผลิต และส่งมอบบริการ หรือสินค้าให้แก่ผู้บริโภค แต่ในปัจจุบันเราสามารถนำสารสนเทศเข้ามาช่วยในธุรกิจได้เพิ่มขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่า หากใครมีข้อมูลความรู้จะสามารถค้าขายได้ โดยไม่ต้องลงมือทำด้วยตนเอง นอกจากนี้ประเทศไทยเริ่มมีการพัฒนาตามแนวทางประเทศไทย 4.0 เช่น ภาครัฐนำระบบพร้อมเพย์มาใช้ และเตรียมเป็นสังคมไร้เงินสด ซึ่งแต่ก่อนหากเราต้องการโอนเงินไปยังบุคคลอื่น เราจะต้องแจ้งรายละเอียดข้อมูลธนาคาร เช่น ชื่อธนาคาร สาขาของธนาคาร หมายเลขบัญชี ชื่อบัญชี และประเภทบัญชี เป็นต้น ผู้โอนจึงจะสามารถโอนเงินให้เราได้ แต่ในปัจจุบันหลังจากที่นำระบบพร้อมเพย์มาใช้ ซึ่งใช้เพียงเลขบัตรประชาชนหรือเบอร์มือถือแทนเลขบัญชีเงินฝาก ที่ทำการผูกพร้อมเพย์ไว้กับธนาคารนั้น ๆ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563) ลดขั้นตอนในการทำธุรกรรมและมีความสะดวกในขณะเดียวกันเมื่อเราเข้าไปซื้อสินค้าในร้านค้า ที่รับชำระผ่านระบบพร้อมเพย์ เราเพียงแค่ชำระผ่านระบบพร้อมเพย์ โดยไม่ต้องพกเงินสด จะเห็นว่าข้อมูลสารสนเทศเริ่มมีความสำคัญและมีประโยชน์มากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งหากใช้แต่สารสนเทศ แต่ไม่มีเทคโนโลยีมา ก็อาจจะเหมือนห้องสมุดที่มีตำรามากมายให้ทุกคนค้นหา แต่การจะค้นหาหรืออ่านให้หมดในแต่ละครั้งอาจต้องเดินไปหยิบในหลายจุด มาประกอบกัน จึงมีการรวมคำว่าเทคโนโลยี เข้ามาทำให้เกิดการทำงานที่ง่ายขึ้น เช่น การจดบันทึกงานขายสินค้า จากเดิมเป็นการจดบันทึกด้วยลายมือ แต่ปัจจุบันเป็นดิจิทัลซึ่งสามารถสำรองข้อมูล เพื่อป้องกันการสูญหายได้ดีขึ้น ทั้งนี้ในปัจจุบันเรามีความต้องการด้านข้อมูลงานขายที่ละเอียดมากกว่าในอดีต โดยมีการนำระบบเข้ามาบริหารจัดการงานขายหน้าร้านในหลากหลายด้าน เช่น ข้อมูลสินค้า การสรุปยอดขาย นับจำนวนสินค้าคงเหลือ เป็นต้น จะทำให้ทางร้านสามารถเพิ่มประสิทธิภาพ การทำงานได้รวดเร็วและแม่นยำขึ้น นับได้ว่าระบบได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของเรามากขึ้นในกระบวนการทำงาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการลดเวลาของกระบวนการค้นหาสินค้า
2. เพื่อศึกษาการลดเวลาการบันทึกข้อมูลการขายสินค้า

ขอบเขตของการวิจัย

1.ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษาถึง การลดระยะเวลาในการค้นหาสินค้าและศึกษาการลดเวลาการบันทึกข้อมูลการขายสินค้า

2.ขอบเขตด้านเวลา คือ ระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ใช้ระยะเวลาตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2561 - เดือนตุลาคม 2562

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ข้อมูลรายการขายสินค้า ของ บริษัท ยัวร์ เลนส์ จำกัด ที่หน้าร้าน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้อมูลรายการขายสินค้า ประเภท คอนแทคเลนส์ ที่เกิดขึ้น จำนวน 3 วัน ระยะเวลา 10.00 – 17.00 น.

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณด้วยวิธีการทดลอง คือ ระบบสารสนเทศ, โปรแกรมสำเร็จรูป, นาฬิกาจับเวลา, กระดาษบันทึกเวลาในแต่ละกระบวนการ, ปากกาสำหรับจดบันทึก

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยในครั้งนี้ คือ ระบบสารสนเทศ โดยก่อนที่จะนำระบบสารสนเทศนี้ไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้องใช้งาน ได้ทำการอบรมให้ผู้ใช้งานที่เกี่ยวข้องรับทราบถึงลักษณะการทำงานของระบบสารสนเทศและขั้นตอนการใช้งานของระบบสารสนเทศ ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการอบรมวิธีการใช้งานของระบบสารสนเทศให้กับพนักงานขาย
2. เมื่อพนักงานขายรับทราบและเข้าใจถึงลักษณะการทำงานและขั้นตอนการทำงานเรียบร้อยแล้ว ได้ทำ

การทดลองใช้งานระบบสารสนเทศ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการจับเวลาและจดบันทึกข้อมูลโดยเริ่มเก็บข้อมูลขั้นตอนการค้นหาสินค้าและการบันทึกข้อมูลการขายสินค้าในรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

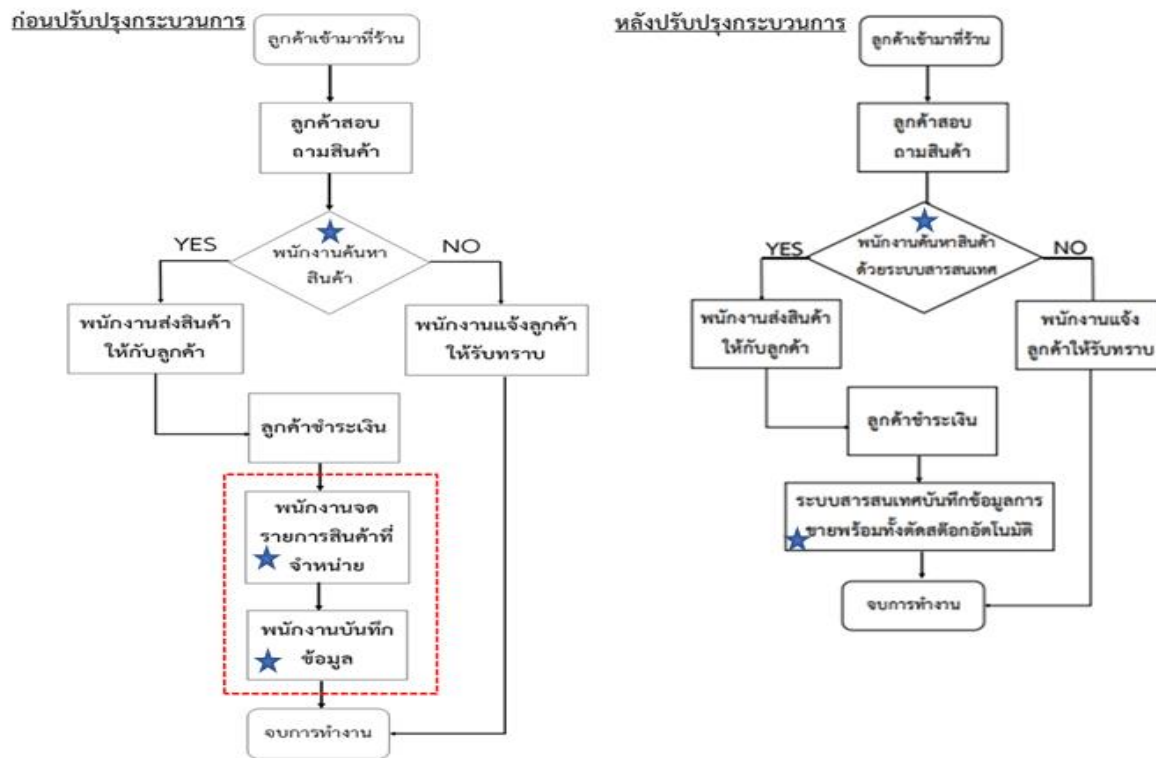
นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ โดยวิธีการหาค่าเฉลี่ยของ แต่ละกระบวนการซึ่งประกอบไปด้วย

1. ค่าเฉลี่ยเวลาของการค้นหาสินค้า
2. ค่าเฉลี่ยเวลาของการบันทึกข้อมูลการขายสินค้า

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา เพื่อลดระยะเวลาของการค้นหาสินค้าและการบันทึกข้อมูลการขายสินค้า ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการออกแบบพัฒนาระบบสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้ เพื่อลดเวลาระยะของการค้นหา

สินค้าและการบันทึกข้อมูลการขายสินค้า เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงมีการนำระบบสารสนเทศมาใช้งาน พร้อมทั้งทำการเปรียบเทียบกระบวนการค้นหาสินค้าและการบันทึกข้อมูลการขายสินค้า ก่อนและหลังปรับปรุง และได้ทำการเก็บข้อมูลเปรียบเทียบผลของระยะเวลาทั้งก่อนและหลังการใช้ระบบสารสนเทศ ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 การเปรียบเทียบกระบวนการขายสินค้า (ก่อน-หลังปรับปรุงกระบวนการ)

★ สัญลักษณ์นี้ แสดงถึง กระบวนการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา การลดระยะเวลา

จากที่ได้ทำการศึกษากระบวนการขายสินค้าก่อนและหลังปรับปรุง และได้้นำกระบวนการขายสินค้าทั้งก่อนและปรับปรุงมาทำการเปรียบเทียบ พบว่าหลังจากที่ได้นำระบบสารสนเทศเข้ามาใช้งานแล้วนั้น มีกระบวนการขายสินค้าหลังปรับปรุงมีขั้นตอนที่ถูกยกเลิกไป มีจำนวน 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 พนักงานจดรายการสินค้า

ขั้นตอนที่ 2 พนักงานบันทึกข้อมูลการขายสินค้า

จากนั้นจึงได้ทำการเก็บข้อมูลเพื่อทำการเปรียบเทียบผลของระยะเวลาทั้งก่อนและหลังการใช้ระบบสารสนเทศในลำดับถัดไป

ทั้งนี้กระบวนการทำงานของพนักงานขายหลังจากนำระบบสารสนเทศมาใช้งานจะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่ต้องทำการค้นหาสินค้าด้วยวิธีการเดินหาสินค้า แต่เมื่อนำระบบมาใช้งานพนักงานเพียงค้นหาข้อมูลในระบบสารสนเทศด้วยวิธีการค้นหาซื้อสินค้า ระบบจะแสดงข้อมูลได้อย่างชัดเจนว่าสินค้านั้นมีจำนวนเท่าไร

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเมื่อนำระบบสารสนเทศมาใช้งานการค้นหาสินค้าสามารถทำได้สะดวก รวดเร็ว โดยทำการค้นหาซื้อสินค้าที่ต้องการลงในระบบเพียงเท่านั้น และยังสามารถลดระยะเวลาของขั้นตอนที่ 2 และ 3 ที่ถูกยกเลิกการปฏิบัติไป

สำหรับการเปรียบเทียบระยะเวลาก่อนปรับปรุงกระบวนการ ใช้ข้อมูลการค้นหาสินค้าและการบันทึกข้อมูลการขายสินค้า ที่เกิดขึ้นเป็นเวลา 3 วัน จำนวน 100 รายการ และเมื่อนำระบบสารสนเทศมาใช้งานจึงใช้รายการขายสินค้าเดิมก่อนปรับปรุงกระบวนการค้นหาซื้อสินค้าในระบบสารสนเทศเพื่อทำการค้นหาสินค้า และทำการเปรียบเทียบเวลาของการค้นหาสินค้าและบันทึกข้อมูลการขายสินค้า ดังนั้นผลจากการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อลดเวลาของการค้นหาสินค้าและการจัดเก็บข้อมูลจะได้ผล ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การคำนวณการเปรียบเทียบเวลาเฉลี่ยในกระบวนการทำงานของพนักงานขาย

งาน	เวลาเฉลี่ยระบบ	เวลาเฉลี่ยระบบ	ผลการเปรียบเทียบลดลง	
	เดิม	ใหม่	(วินาที)	%
	\bar{x}	\bar{x}		
เวลาที่ใช้ในกระบวนการค้นหา				
สินค้าและบันทึกข้อมูลการขาย	52.45	5.79	46.66	88.96
สินค้า				

จากตารางที่ 1 สามารถแสดงการคำนวณการเปรียบเทียบเวลาเฉลี่ยในกระบวนการทำงานของพนักงานขายได้ดังนี้

$$\text{เวลาที่ใช้ในกระบวนการทำงานของพนักงานขาย} = \frac{(\text{เวลาเฉลี่ยระบบเดิม} - \text{เวลาเฉลี่ยระบบใหม่})}{\text{เวลาเฉลี่ยระบบเดิม}}$$

$$\text{เวลาเฉลี่ยระบบเดิม}$$

$$\text{เวลาที่ใช้ในกระบวนการทำงานของพนักงานขาย} = \frac{52.45 - 5.79}{52.45}$$

$$= 88.96$$

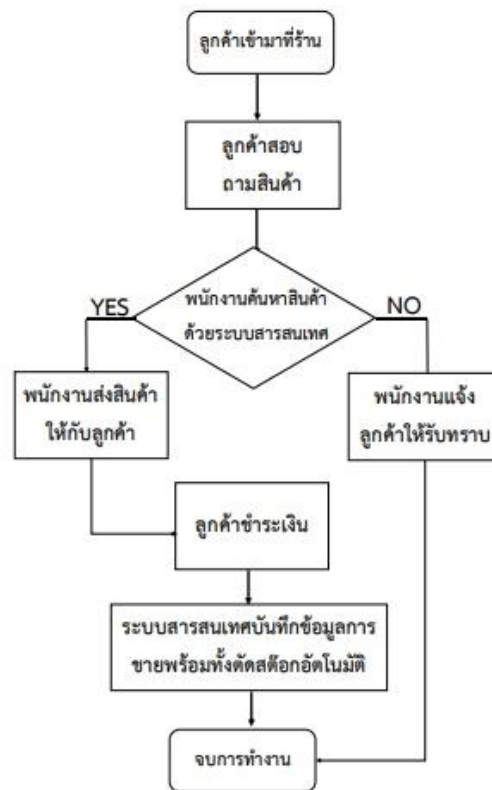
$$= 88.96$$

จากการคำนวณการเปรียบเทียบเวลาเฉลี่ยในกระบวนการค้นหาสินค้าและบันทึกข้อมูลการขายสินค้าโดยใช้ระบบสารสนเทศเป็นเครื่องมือนี้ สามารถทำให้ระยะเวลาค่าเฉลี่ยในกระบวนการค้นหาสินค้าและบันทึกข้อมูลการขายสินค้า ลดลงได้ 46.66 วินาที คิดเป็นร้อยละ 88.96 อีกทั้งยังลดขั้นตอนการทำงานลงได้ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 พนักงานจกรายการสินค้าที่จำหน่าย

ขั้นตอนที่ 2 พนักงานบันทึกข้อมูลการขายสินค้า

กล่าวคือ การบันทึกรายการขายสินค้าด้วยลายมือ ไม่มีระบบการจัดการที่ชัดเจน ทำให้การค้นหาสินค้าเป็นไปด้วยความล่าช้าและการบันทึกข้อมูลที่ผิดพลาด ดังนั้นเมื่อนำระบบสารสนเทศเข้ามาใช้งานจึงทำให้ทั้ง 2 ขั้นตอนนี้ถูกยกเลิกการปฏิบัติไป ดังภาพประกอบที่ 2

ภาพประกอบที่ 2 กระบวนการขายสินค้านิวรูปแบบใหม่ (หลังปรับปรุงกระบวนการ)

★ สัญลักษณ์นี้ แสดงถึง กระบวนการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา การลดเวลา

จากภาพประกอบที่ 2 ผลการศึกษาด้วยวิธีการทดสอบพบว่ากระบวนการขายสินค้ารูปแบบใหม่ (หลังปรับปรุงกระบวนการ) มีอยู่ด้วยกันทั้งสิ้น 5 ขั้นตอนประกอบไปด้วย

ขั้นตอนที่ 1 พนักงานสอบถามความต้องการซื้อสินค้าจากลูกค้า

ขั้นตอนที่ 2 พนักงานค้นหาสินค้าที่ลูกค้าต้องการด้วยระบบสารสนเทศ

ขั้นตอนที่ 3 พนักงานส่งสินค้าให้กับลูกค้าตรวจสอบสินค้าก่อนชำระเงิน

ขั้นตอนที่ 4 ลูกค้าชำระเงินและรับสินค้า

ขั้นตอนที่ 5 ระบบสารสนเทศทำการบันทึกข้อมูลการขายสินค้าอัตโนมัติเมื่อลูกค้าชำระเงินเรียบร้อยแล้ว

จากการศึกษากระบวนการค้นหาสินค้าและบันทึกข้อมูลการขายสินค้า พบว่ามีขั้นตอนที่เกิดข้อผิดพลาด และเสียระยะเวลาในกระบวนการดังกล่าวเป็นอย่างมาก ซึ่ง มี 3 ขั้นตอน คือ 1. พนักงานค้นหาสินค้า 2. พนักงานจดยกรายการสินค้าที่จำหน่าย 3. พนักงานบันทึกข้อมูลรายการสินค้า ซึ่งจากประเด็นปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงกระบวนการค้นหาสินค้าและบันทึกข้อมูลการขายสินค้า ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 พนักงานค้นหาสินค้าจากชั้นเก็บสินค้าหรือค้นหาจากหลังร้าน

พนักงานขายค้นหาสินค้าจากชั้นเก็บสินค้า ซึ่งระบบการควบคุม สินค้าคงเหลือยังไม่มีป้ายบ่งชี้ซื้อสินค้า และจำนวนสินค้าอย่างชัดเจน ทำให้การค้นหาสินค้าในแต่ละครั้งต้องใช้เวลา และค้นหาซ้ำ ๆ หลายครั้ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงโดยการนำระบบการจัดการสินค้าคงเหลือ คือการใช้ Stock Card มาจัดการระบบสินค้าคงเหลือหลังร้าน ซึ่งป้ายบ่งชี้จะระบุชื่อสินค้า จำนวนสินค้า พร้อมทั้งปรับยอดสินค้าคงเหลือและบ่งชี้สถานะของสินค้าแต่ละชนิดว่าอยู่ในสถานะใด โดยมี 3 สถานะ คือ สีเขียว สถานะสินค้าเต็ม สีเหลือง สถานะต้องสั่งซื้อสินค้า และสีแดง สถานะสินค้าคงเหลือขั้นต่ำที่ต้องมี

ขั้นตอนที่ 2 พนักงานจดยกรายการสินค้าที่จำหน่าย

พนักงานขายจดยกรายการสินค้าที่ขายลงสมุด จะเห็นได้ว่าการจดยกรายการสินค้าที่จำหน่ายลงสมุดนั้นมีปัญหาจากลายมือของพนักงานที่ไม่ชัดเจน หรือจดยกรายการสินค้าที่จำหน่ายไม่ถูกต้อง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงโดยการนำระบบสารสนเทศมาใช้งานเพื่อลดข้อผิดพลาดดังกล่าว โดยระบบจะทำการปรับจำนวนสินค้าคงเหลืออัตโนมัติเมื่อลูกค้าชำระเงินเรียบร้อยแล้ว ทำให้การจดยกรายการจำหน่ายสินค้านั้นถูกยกเลิกไป ทำให้สามารถลดเวลาการทำงานลงไปได้ด้วย

ขั้นตอนที่ 3 พนักงานบันทึกข้อมูลรายการสินค้า

หลังจากผู้วิจัยได้นำระบบสารสนเทศมาใช้งาน ระบบนี้ได้ทำการปรับยอดขายสินค้าออกจากสินค้าคงเหลือโดยอัตโนมัติเมื่อลูกค้าชำระเงินเรียบร้อยแล้ว ทำให้ขั้นตอนที่พนักงานต้องบันทึกข้อมูลการขายนั้นถูกยกเลิกไป ทำให้สามารถลดเวลาการทำงานลงไปได้

สรุปได้ว่าการบันทึกการขายสินค้าด้วยลายมือ ไม่มีระบบการจัดการที่ชัดเจน ทำให้การค้นหาสินค้าเป็นไปด้วยความล่าช้าและการบันทึกข้อมูลที่ผิดพลาด จึงได้นำแนวคิดในการนำระบบสารสนเทศเพื่อจัดการ (Management Information System) เข้ามาใช้ในการจัดการหน้าร้าน เพื่อแก้ไขปัญหาในการค้นหาสินค้าและการจัดเก็บข้อมูล ส่งผลให้มีความสะดวกและรวดเร็วในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น ไม่ได้มีเพียงแต่การลดเวลาการทำงานเท่านั้น ยังมีขั้นตอนการทำงานที่ไม่จำเป็นถูกยกเลิกการปฏิบัติไปอีกด้วย

อภิปรายผล

การศึกษากระบวนการลดระยะเวลาการค้นหาสินค้าและศึกษาการลดเวลาการบันทึกข้อมูลการขายสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อติศักดิ์ แซ่ตั้ง (2548) ได้ศึกษาเรื่อง "การออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับธุรกิจการขายสินค้าแบบขายตรง" ผลการศึกษาพบว่า การนำเอาระบบสารสนเทศและแบบจำลองข้อมูลการขายสินค้าแบบขายตรงมาใช้ในฝ่ายต่าง ๆ ได้แก่ ฝ่ายคลังสินค้า ฝ่ายขาย ฝ่ายเครดิต ฝ่ายศูนย์บริการและฝ่ายบัญชี สามารถเชื่อมโยงข้อมูลให้มีความทำงานร่วมกันได้ ทำให้การทำงานมีความถูกต้องและรวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

โอกาสของการเติบโตทางธุรกิจในยุคปัจจุบันถือเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการแข่งขันทางธุรกิจ มีสูงและเป็นไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นระบบสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของเรามากขึ้นในกระบวนการทำงาน จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า การที่มี ระบบสารสนเทศเพื่อจัดการ จะช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการทำงานซึ่งสอดคล้องกับการที่ใช้ระบบสารสนเทศ เพื่อจัดการ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานได้ตามแนวทาง ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีมาปรับปรุงและปรับเปลี่ยนกระบวนการ ด้วยวิธีการนำระบบสารสนเทศเข้ามาใช้งานแล้วนั้น ได้ช่วยให้พนักงานเพิ่มความสามารถในการทำงานเพิ่มขึ้น มีการทำงานที่เป็นระบบตรวจสอบวัดผลได้ รวมทั้งทำให้การทำงานที่เกิดขึ้นนั้นมีความถูกต้อง และรวดเร็วมากยิ่งขึ้น การนำระบบสารสนเทศ เข้ามาบริหารจัดการงานขายหน้าร้านในหลากหลายด้าน เช่น ข้อมูลสินค้า การสรุปยอดขาย นับจำนวนสินค้าคงเหลือ เป็นต้น จะทำให้ทางร้านสามารถเพิ่มประสิทธิภาพ การทำงานได้รวดเร็วและแม่นยำมากขึ้น นับได้ว่าเป็นการพัฒนาเพื่อเป็นโอกาสในการดำเนินธุรกิจให้มีโอกาสทางการค้า การแข่งขัน และเติบโตอย่างยั่งยืน

การศึกษากระบวนการลดระยะเวลาการค้นหาสินค้าและศึกษาการลดเวลาการบันทึกข้อมูลการขายสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่อง แนวคิดและทฤษฎี “การลดเวลา” (Yoshihara Yasuhiko, 2007) ผลการศึกษาพบว่า การนำแนวคิดและทฤษฎี “การลดเวลา” มาประยุกต์ใช้ในเรื่องของการกำจัดทิ้ง (Eliminate) จะเป็นในส่วนของขั้นตอนที่ทำแล้วไม่เกิดประโยชน์ และทำให้สูญเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ หรือขั้นตอนที่สามารถรวมเข้าด้วยกัน (Combine) ก็จะไปปรับเปลี่ยนรวมเข้าด้วยกัน สุดท้ายคือการทำให้ง่ายเข้า (Simplify) คือ การนำระบบสารสนเทศเข้ามาใช้งานโดยยึดหลักการง่ายเข้า (Simplify) อาทิเช่น การค้นหาสินค้า การบันทึกข้อมูลโดย

อัตโนมัติหลังการขายสินค้า การตัดสต็อกสินค้าโดยอัตโนมัติ โดยยึดหลักการทำงานให้สามารถเข้าใจและเข้าถึงได้ง่าย เป็นต้น และยังนำแนวคิด“การศึกษาเวลา” (อิทธิ ทองคุ่น, 2558) หรือเทคนิคการวัดผลงานซึ่งมีกระบวนการเพื่อกำหนดหาเวลาในการทำงาน มาประยุกต์ใช้ในส่วนการคำนวณการเปรียบเทียบเวลาเฉลี่ยในกระบวนการของพนักงานขายกระบวนการจำหน่ายสินค้า ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การค้นหาสินค้าและการบันทึกข้อมูลการขายสินค้า ถือเป็นหัวใจสำคัญหนึ่งในการดำเนินธุรกิจ ดังนั้นหากมีกระบวนการลดระยะเวลาการค้นหาสินค้าและการลดเวลาการบันทึกข้อมูลการขายสินค้าที่ถูกต้อง ย่อมส่งผลดีต่อการดำเนินธุรกิจ

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและนำแนวคิดและทฤษฎี “การลดเวลา” มาประยุกต์ใช้ในเรื่องของการกำจัดทิ้ง (Eliminate) จะเป็นในส่วนของขั้นตอนที่ทำแล้วไม่เกิดประโยชน์ และทำให้สูญเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ หรือขั้นตอนที่สามารถรวมเข้าด้วยกัน (Combine) ก็จะปรับเปลี่ยนรวมเข้าด้วยกัน สุดท้ายคือการทำให้ง่ายเข้า (Simplify) คือ การนำระบบสารสนเทศเข้ามาใช้งานโดยยึดหลักการง่ายเข้า (Simplify) อาทิเช่น ขั้นตอนที่ 1 พนักงานจดรายการสินค้า และขั้นตอนที่ 2 พนักงานบันทึกข้อมูลการขายสินค้า กล่าวคือ การบันทึกรายการขายสินค้าด้วยลายมือไม่มีระบบการจัดการที่ชัดเจน ทำให้การค้นหาสินค้าเป็นไปด้วยความล่าช้าและการบันทึกข้อมูลที่ผิดพลาด ดังนั้นเมื่อนำระบบสารสนเทศเข้ามาใช้งานจึงทำให้ทั้ง 2 ขั้นตอนนี้ถูกยกเลิกการปฏิบัติไป โดยระบบสารสนเทศจะทำการบันทึกข้อมูลการขายสินค้าและปรับยอดสินค้าคงเหลือของจำนวนสินค้าโดยอัตโนมัติเมื่อลูกค้าทำการชำระค่าสินค้าเรียบร้อยแล้ว

เอกสารอ้างอิง

- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). *PromptPay : the Game Changer for Payments*. สืบค้น 2 มิถุนายน 2563, จาก https://www.bot.or.th/Thai/BOTMagazine/Pages/256303_TheKnowledge_PromptPay.aspx
- อิทธิ ทองคุ่น. (2558). *การเพิ่มประสิทธิภาพสายการประกอบในอุตสาหกรรมเครื่องบรรจุภัณฑ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). ชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา สืบค้นจาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/56920965.pdf
- Yoshihara Yasuhiko. (2550). *เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานด้วยไคเซน [Shigoto ga Dondon Umaku Iku "KAIZEN" no Kyokasho]* (สุภัสสร์ เครือกาญจนา,แปล). กรุงเทพฯ:สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น). (ต้นฉบับพิมพ์ปี ค.ศ.2005)

การเพิ่มประสิทธิภาพเครื่องจักรด้วยระบบบำรุงรักษาเชิงป้องกัน กรณีศึกษาโรงงานผลิตเม็ดพลาสติก
Efficiency improvement of machine by preventive maintenance system a case study
plastic manufacturing plant

เชกสรร สิงห์ธนู¹

ฐาปนา นามประดิษฐ์²

ลัทธนา เพิ่มพูล³

^{1,2,3}สาขาวิชาวิศวกรรมการผลิตอัตโนมัติ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
โทรศัพท์: 082- 031 5195 อีเมล: ssc.sek@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิผลโดยรวมของเครื่องจักรที่ใช้ในกระบวนการผลิตเม็ดพลาสติก การดำเนินงานเป็นการออกแบบระบบบำรุงรักษาเครื่องจักรที่ใช้สนับสนุนการผลิต เครื่องมือที่ใช้สำหรับการดำเนินงานวิจัย ได้แก่ ไบโตรตรวจสอบเครื่องจักรประจำวัน และแผนงานบำรุงรักษาเครื่องจักรเพื่อใช้ในการตรวจสอบ การวิเคราะห์สาเหตุปัญหาด้วยเครื่องมือทางคุณภาพ 7 อย่าง การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติจะใช้ การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาเปอร์เซ็นต์ร้อยละ

ผลการดำเนินงานวิจัย พบว่า อัตราการเดินเครื่องจักร (A) ก่อนปรับปรุงมีค่าอยู่ที่ร้อยละ 74 หลังปรับปรุงมีค่าอยู่ที่ร้อยละ 94 ซึ่งมีค่าเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 20 ประสิทธิภาพการเดินเครื่องจักร (P) คิดเป็นร้อยละ 95 งานวิจัยนี้ได้กำหนดแรงดันมาตรฐานการส่งเม็ดพลาสติกภายในท่ออยู่ในช่วง 0.60-0.70 kg/cm² ส่วนอัตราคุณภาพของผลิตภัณฑ์ (Q) มีค่าคงที่ร้อยละ 100 จากผลการดำเนินกิจกรรมบำรุงรักษาส่งผลให้ค่าประสิทธิผลโดยรวมของเครื่องจักรมีค่าเพิ่มขึ้นเป็นค่าร้อยละ 94 จากเดิมมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 74 การปรับปรุงเครื่องจักรมีผลต่อค่าการสั่นสะเทือนที่ลดลง เดิมอยู่ที่ 7.54 mm/s และหลังปรับปรุงมีค่าอยู่ที่ 7.31 mm/s ลดลง 0.23 mm/s ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานกำหนด

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพเครื่องจักร การบำรุงรักษาเชิงป้องกัน การสั่นสะเทือน ประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักร

ABSTRACTS

The research is aimed to increase the overall equipment effectiveness of plastic plant machine by using and building tools for daily data collection, preventive maintenance plan and breakdown check sheet to monitor plastic plant machine. Daily data collection can show outcomes on unusual/abnormal condition for monitoring and maintenance immediately. On the other hand, preventive maintenance plan can use for maintain machine as defined timing.

The result is the existing ratio of machine productivity 74 percent after improvement that becomes to 94 percent, an increasing 20 percent from previous. The Performances of machine is 95 percent, existing from previous time. The quality ratio after improvement is 100 percent, not change from previous also. The overall equipment effectiveness is to defined criteria standard of production not exceeding the pressure bar 0.75 kg/cm² in this research. In case of high pressure bar, the machine would be tripped automatically that could impact to pressure bar or production in range of 0.60 - 0.70 kg/cm² and quality ratio of machine which align the transport of plastic powder to keep in silo waiting for next round of production. In order to the vibration of machine which measures before improvement, maximum value of the vibration of the compressor is 7.54 mm/s. After improvement, resulted of the vibration was decreased to 7.31 mm/s, decreasing 0.23 mm/s which is acceptable standard, the overall equipment effectiveness was increased to 94 percent.

Keywords: *Machine Efficiency, Preventive maintenance, Vibration , Overall equipment effectiveness*

บทนำ

ปัจจุบันความต้องการใช้เม็ดพลาสติกที่ใช้ผลิตชิ้นส่วนอุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า มีความต้องการอยู่ที่ 19 ล้านตัน/ปี ส่วนใหญ่ความต้องการอยู่ในตลาดเอเชีย 12 ล้านตัน และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 1 ล้านตัน สัดส่วนที่เหลือใช้ภายในประเทศ ดังนั้น การตั้งโรงงานผลิตเม็ดพลาสติกนี้จะมีกำลังการผลิตอย่างน้อย 1 แสนตัน/ปี รองรับความต้องการใช้ในประเทศและส่งออก เครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการผลิต ไม่ว่าจะเป็นการผลิตใดก็ตามถ้าเครื่องจักรมีการเสียหายเกิดขึ้นกะทันหันหรือมีสภาพไม่สมบูรณ์ จะทำให้ประสิทธิภาพการผลิตของเครื่องจักรลดลงทันที และอาจเกิดการเสียหายแก่ระบบอื่นๆ ตามมาอีกมาก ดังนั้น ระบบการบำรุงรักษาเชิงพยากรณ์เครื่องจักร (Predictive maintenance: PM) เพื่อพยากรณ์อายุการใช้งานได้อีกนานถึงช่วง PM ถัดไป เพื่อวางแผนการซ่อมบำรุงเพื่อไม่ให้กระทบการผลิต

บริษัทผู้ผลิตเม็ดพลาสติกตัวอย่าง ปัจจุบันมีเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตเม็ดพลาสติกมีค่าการสั่นสะเทือนสูงจนทำให้เครื่องจักรมีการหยุดกะทันหันระหว่างการผลิตเนื่องจากมีค่าการสั่นสะเทือนของเครื่องจักรเกิน 7.54 mm/s ซึ่งในระบบ ISO 10816-3 ได้ระบุไว้ว่าเครื่องจักร 160 kW จะตั้งค่าแจ้งเตือนการสั่นสะเทือนโดยรวมอยู่ที่ stage C ไว้ที่ 7.1 mm/s โดยเมื่อตรวจสอบเครื่องจักรที่หยุดกะทันหัน พบว่าไม่สามารถใช้งานต่อได้ทำให้สูญเสียโอกาสในการผลิตและขาดความเชื่อมั่นในการวางแผนในการผลิต และปัจจัยที่ทำให้เครื่องจักรเกิดการหยุดกะทันหันก็มีหลายสาเหตุที่จะเกิดขึ้นกับเครื่องคอมเพรสเซอร์ โดยสาเหตุที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้มีดังนี้ แบริงเสียหาย, การหลวมคลาย, การสึกหรอ, การขบกันของฟันเฟืองเกียร์การสั่นสะเทือนผิดปกติของสายพาน, การติดตั้งเครื่องจักรไม่ตรงแนวศูนย์, การไม่สมดุล, การหล่อลื่นไม่มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้สนใจที่จะศึกษาเครื่องคอมเพรสเซอร์ C-402B (POWDER TRANSFER COMPRESSOR) ซึ่งมีสถิติการหยุดกะทันหันสูงสุด ลักษณะเครื่องคอมเพรสเซอร์ C-402B ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ลักษณะของเครื่องคอมเพรสเซอร์ส่งเม็ดพลาสติก

จากการศึกษาข้อมูลการทำงานของเครื่องจักร เพื่อหาสาเหตุของปัญหาที่ทำให้เครื่องจักรหยุดกะทันหัน โดยการดูจากค่าการสั่นสะเทือน ซึ่งสามารถบอกความเสียหายตั้งแต่แรกเริ่มโดยดูการเปลี่ยนแปลงของค่าการสั่นสะเทือนซึ่งทางหน่วยงานตรวจสอบเครื่องจักรได้มีการเก็บข้อมูลเครื่องจักรทั้งสองสัปดาห์ เพื่อนำมาวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้เครื่องจักรหยุดกะทันหัน และหาแนวทางป้องกันเพื่อไม่ให้เครื่องจักรมีค่าการสั่นสะเทือนสูงเกินเกณฑ์มาตรฐาน และลดการ Breakdown ของเครื่องจักร ดังแสดงภาพที่ 2

วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเครื่องคอมเพรสเซอร์ส่งเม็ดพลาสติก
2. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงเครื่องจักรให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาการทำงานของเครื่องคอมเพรสเซอร์ C-402B (POWDER TRANSFER COMPRESSOR) ด้านปัญหาการหยุดกะทันหันเครื่องจักรในสายการผลิตเม็ดพลาสติก เพื่อหาแนวทางแก้ไขโดยทำการออกแบบระบบการบำรุงรักษาเชิงป้องกันเครื่องจักร (PM) สำหรับใช้ในสายการผลิตเม็ดพลาสติก วิเคราะห์เปรียบเทียบผลก่อนตั้งแต่เริ่มเดินเครื่องจักรที่ 0 ชั่วโมงกำหนดเป็นมาตรฐานของการบำรุงรักษาเชิงป้องกันเครื่องจักร (PM) ซึ่งมีขอบเขตของการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านแผนการบำรุงรักษาเชิงป้องกัน ด้านเวลา ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 ด้านแผนการบำรุงรักษาเชิงป้องกัน

การหาประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักร (OEE)

2.1.2 ด้านเวลา

ทำการวิจัยเริ่มตั้งแต่เดือน กรกฎาคม ถึง พฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2562

2.1.3 พื้นที่การดำเนินการวิจัย เป็นสายการผลิตเม็ดพลาสติกที่ประกอบด้วยเครื่องคอมเพรสเซอร์

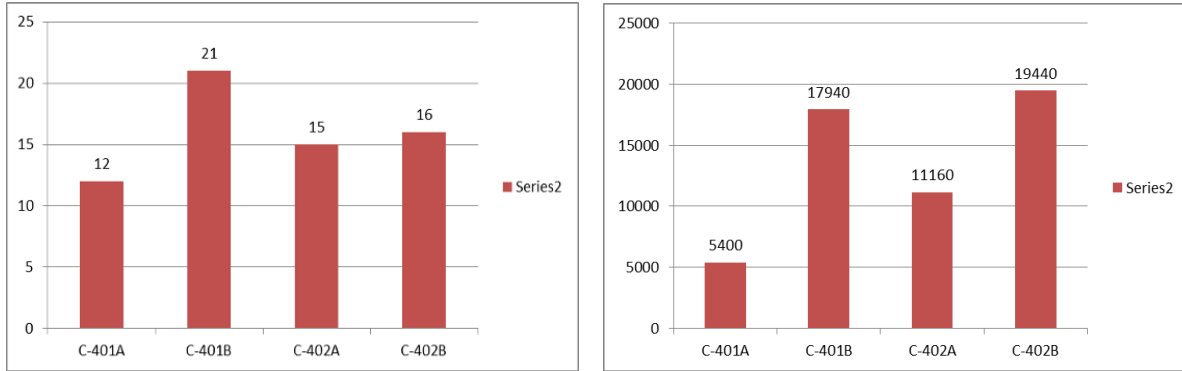
จำนวน 4 เครื่อง ซึ่งเป็นระบบการทำงานแบบอัตโนมัติ มีช่วงเวลาการปฏิบัติงาน 24 ชั่วโมง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาปัญหา

จากการศึกษาข้อมูลการทำงานของเครื่องจักรบริษัทตัวอย่าง เพื่อหาสาเหตุของปัญหาที่ทำให้เครื่องจักรหยุดกะทันหันโดยการพิจารณาจากค่าการสั่นสะเทือน ซึ่งสามารถบอกความเสียหายตั้งแต่แรกเริ่มโดยดูการเปลี่ยนแปลงของค่าการสั่นสะเทือนซึ่งทางหน่วยงานตรวจสอบเครื่องจักรได้มีการเก็บข้อมูลเครื่องจักรทั้งสองสัปดาห์ เพื่อนำมาวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้เครื่องจักรหยุดกะทันหัน และหาแนวทาง

ป้องกันเพื่อไม่ให้เครื่องจักรมีค่าการสั่นสะเทือนสูงเกินเกณฑ์มาตรฐาน และลดการ Breakdown ของเครื่องจักร ดังแสดงภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ข้อมูลสถิติการเสียหายของเครื่องจักร ข้อมูลการหยุด ก.ค. – พ.ย. 62

จากภาพที่ 2 เป็นข้อมูลจำนวนครั้งที่เสียหายและร้อยละของสาเหตุที่เกิดขึ้นกับเครื่องคอมพิวเตอร์ C-402B มีจำนวนครั้งที่หยุดกะทันหันสูงสุด 21 ครั้ง เวลาที่สูญเสีย 19440 นาที ส่วนสาเหตุของปัญหาและเวลาที่สูญเสียของเครื่องจักร แสดงดังภาพที่ 3

เครื่องจักร	ปัญหาเครื่องจักร (3 เดือน) ความถี่			เครื่องจักร	เวลาในการซ่อมเครื่องจักรก่อนปรับปรุง 3 เดือน (นาที)		
	น้ำมันมีสีดำผิดปกติ, ลดลง	สายพานขาด, หย่อน	ท่อแตก		น้ำมันมีสีดำผิดปกติ, ลดลง	สายพานขาด, หย่อน	ท่อแตก
C- 401A	9	2	1	C - 401A	2,160	360	2,880
C- 401B	11	5	5	C - 401B	2,640	900	14,400
C- 402A	6	6	3	C - 402A	1,440	1,080	8,640
C- 402B	6	4	6	C - 402B	1,440	900	17,280
รวม	32	17	15	รวม	7,680	3,060	43,200
ปัญหา (ร้อยละ)	50	26.56	23.43	ปัญหา (ร้อยละ)	14.23	5.67	80.10
สะสม (ร้อยละ)	50	76.56	100				

ภาพที่ 3 แสดงจำนวนปัญหาและเวลาที่สูญเสียของเครื่องจักรก่อนการปรับปรุง

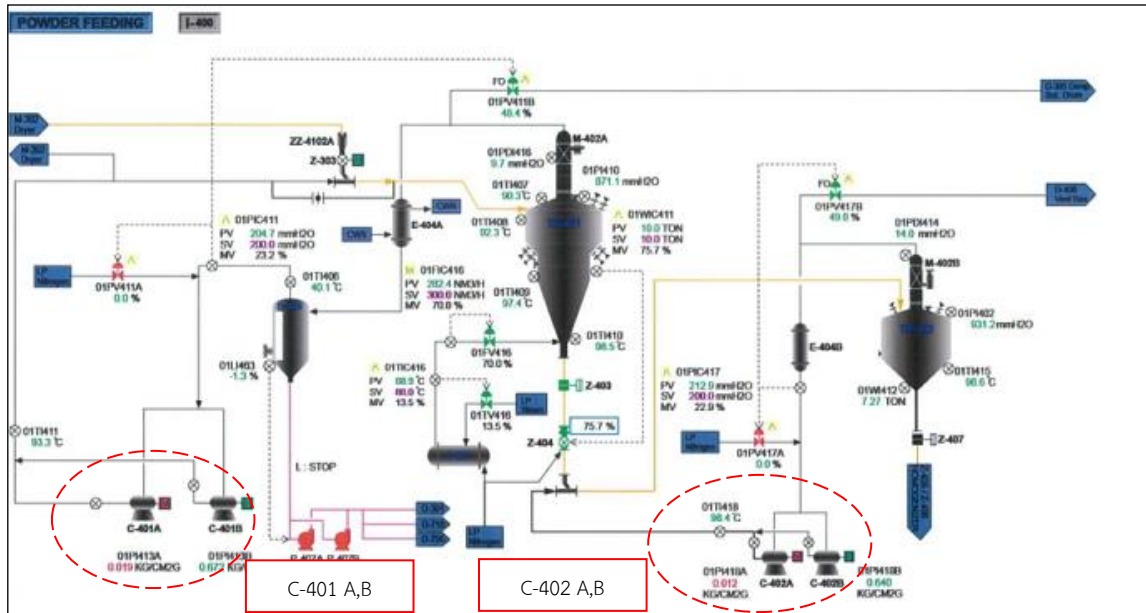
จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะทำการศึกษาวินิจฉัยเพื่อปรับปรุงกระบวนการผลิตเม็ดพลาสติกให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้วยการออกแบบระบบบำรุงรักษาเครื่องจักรสำหรับการส่งเม็ดพลาสติกเพื่อลดจำนวนครั้งการหยุดกะทันหันของเครื่องจักร (Breakdown) รวมถึงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเครื่องจักรให้สูงขึ้น เพิ่มผลผลิตให้กับองค์กร ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างความไว้วางใจและพึงพอใจให้กับลูกค้า

ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยนี้จึงได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการบำรุงรักษาเครื่องจักรเชิงป้องกัน (Preventive Maintenance) [1] การตรวจสอบการสั่นสะเทือน (Vibration) ตามสภาวะการใช้งาน

[2] เครื่องมือควบคุมคุณภาพ 7 ชนิด (7 Qc tools) ซึ่งงานวิจัยนี้เลือกนำมาใช้เท่าที่จำเป็น 2 ชนิด คือ แผ่นตรวจสอบ (Check sheet) ในการเก็บข้อมูล และผังแสดงเหตุและผล (Cause-and-Effect Diagram) [3] เพื่อช่วยวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา จากนั้นจึงทำการวางแผนงานตรวจสอบและปรับปรุงเครื่องจักรโดยการออกแบบแผ่นตรวจสอบเพื่อใช้ตรวจสอบเครื่องจักรและอุปกรณ์ กำหนดรอบเวลาสำหรับการตรวจสอบเครื่องจักรทั้งที่เป็นแบบตรวจสอบตามรอบเวลาที่เป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน รายปี และการตรวจสอบตามสภาวะการใช้งานซึ่งจะอาศัยเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจวัดการสั่นสะเทือน (Vibration Measuring Tool) [4] และการตรวจวัดความร้อน (Thermo Scan) ซึ่งคล้ายกับงานวิจัยของ (จตุโรจน์, 2545, หน้า30) การพัฒนาโปรแกรมวิเคราะห์ความสั่นสะเทือนของเครื่องจักรกลหมุน ซึ่งได้นำเสนอการพัฒนาโปรแกรมวิเคราะห์ความสั่นสะเทือนของเครื่องจักรกลหมุน การพัฒนาโปรแกรมอ้างอิงตามมาตรฐาน ISO 10816-1, ISO 10816-2, และ ISO 10816-3 โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นสามารถทำงานในลักษณะต่อเนื่องในเวลาจริงเปลี่ยนสัญญาณความสั่นสะเทือนในแกนเวลาให้อยู่ในแกนความถี่วิเคราะห์ความบกพร่องของเครื่องจักรกลหมุน การเก็บข้อมูลสำหรับการแสดงข้อมูลในอดีตและเตือนเมื่อเครื่องจักรกลหมุนเริ่มเสียหายโดยเป็นการพัฒนาโปรแกรมสำหรับตรวจและวิเคราะห์ความสั่นสะเทือนของเครื่องจักรกลหมุนโดยได้ทำการพัฒนาตามความต้องการของผู้ใช้ และงานวิจัยของ (วินัย เวชวิทย์ขลัง, 2552, หน้า11) ข้อมูลที่ได้จากการวัดการสั่นสะเทือนจะช่วยวางแผนตรวจซ่อมหรือเปลี่ยนอะไหล่เครื่องจักรก่อนที่จะเกิดการหยุดชะงักในทันทีทันใด ทำให้ลดเวลาการหยุดเครื่องจักร ประหยัดและลดต้นทุนการสูญเสียอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกระบวนการผลิตหลักกอลำเลียงผงพลาสติกด้วยระบบอัตโนมัติ

สายการผลิตเม็ดพลาสติกโดยเริ่มต้นจากการนำก๊าซ เอทิลีน มาทำปฏิกิริยาให้เกิดเป็นผงโพลีเมอร์จากนั้นผงโพลีเมอร์จะถูกส่งผ่านโบเวอร์ C-401 A, B โดยส่งผงโพลีเมอร์ไปเก็บในไซโลจากนั้นจะถูกเป่าด้วยไนโตรเจนร้อน 80-90 องศาเซลเซียสด้วยโบเวอร์ C-402A, B จากนั้นผงเคมีที่ได้จะถูกนำไปผสมตามสัดส่วนที่ลูกค้าต้องการและจะถูกนำเข้าสู่เครื่อง Extruder เพื่อให้กลายเป็นเม็ดพลาสติก ดังแสดงในภาพที่ 4

ภาพที่ 4 แสดงขั้นตอนกระบวนการส่งเม็ดพลาสติกโดยใช้เครื่องคอมเพรสเซอร์ C-401 A-B และ C-402 A-B

หลักการบำรุงรักษาเครื่องจักร

การบำรุงรักษาเชิงป้องกัน (Preventive Maintenance) เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อการลดค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา และเป็นการรักษาสภาพการเดินเครื่องให้เหมาะสมก่อนที่เครื่องจักรจะเกิดการเสียหาย โดยจะต้องมีการจัดทำแผนงานบำรุงรักษาตามช่วงเวลา เพื่อลดโอกาสการชำรุดของเครื่องจักร ซึ่งจะทำให้เครื่องจักรมีค่าความน่าเชื่อถือ (Reliability) ที่สูงขึ้น มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การทำความสะอาด การหล่อลื่น การตรวจสอบสภาพเครื่อง ดังนั้น การบำรุงรักษาเชิงป้องกันจึงมุ่งเน้นในการระบุต้นตอของปัญหาและทำการแก้ไขก่อนที่จะเกิดการหยุดกะทันหันของเครื่องจักร (Breakdown) ความสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินกิจกรรมการบำรุงรักษาเชิงป้องกัน (PM) จึงขึ้นกับความถี่ของกิจกรรมการตรวจสอบและการดำเนินการแก้ไข ซึ่งความถี่ของการขัดข้องจึงเกี่ยวข้องกับค่าความน่าเชื่อถือของอุปกรณ์ โดยกิจกรรมดังกล่าวจะต้องมีการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ [5]

การหาประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักร

การวัดประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักร (OEE) เป็นวิธีการที่วิธีหนึ่งทีนอกจากทำให้รู้ประสิทธิภาพของเครื่องจักรแล้วยังรู้ถึงสาเหตุของความสูญเสียที่เกิดขึ้น กล่าวคือ สามารถแยกประเภทการสูญเสียและรายละเอียด

ของสาเหตุการเกิด ทำให้สามารถที่จะปรับปรุงเพื่อลดความสูญเสียที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง ปัจจุบันวิธีในการวัด ประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักร (OEE) ในอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ที่นิยมใช้ คือ [7]

$$\text{จากสมการ} \quad \text{OEE} = A \times P \times Q \quad (1)$$

เมื่อ อัตราการเดินเครื่อง (A)
 ประสิทธิภาพการเดินเครื่อง (P)
 อัตราคุณภาพ (Q)
 ประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักร (OEE)

ที่ตั้งเป็นมาตรฐานโดยทั่วไป เพื่อกำหนดเป็นเกณฑ์ ได้แก่ ค่าอัตราการเดินเครื่องควรมิ่น้อยกว่าร้อยละ 90 ค่าประสิทธิภาพการเดินเครื่องควรมิ่น้อยกว่าร้อยละ 95 ค่าอัตราคุณภาพควรมิ่น้อยกว่าร้อยละ 99 และค่า ประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักรควรมิ่น้อยกว่าร้อยละ 85

โดยที่ อัตราการเดินเครื่อง (A) = (เวลาเดินเครื่อง / เวลาให้บริการงาน)
 ประสิทธิภาพการเดินเครื่อง (P) = (เวลาเดินเครื่องสุทธิ / เวลาเดินเครื่องจริง)
 อัตราคุณภาพ (Q) = (เวลาเดินเครื่องสุทธิที่เกิดมูลค่า / เวลาเดินเครื่องสุทธิ)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้การหาค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

1) ค่าร้อยละ (Percentage)

$$(\text{PC}) = \left(\frac{fx}{n} \right) \times 100 \quad (2)$$

เมื่อ f คือ ความถี่ของข้อมูล

x คือ ค่าของข้อมูลหรือคะแนน

n คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

PC คือ ค่าร้อยละ

2) ค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N} \quad (3)$$

เมื่อ \bar{X} คือ ค่าเฉลี่ย

fx คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N คือ กลุ่มตัวอย่าง

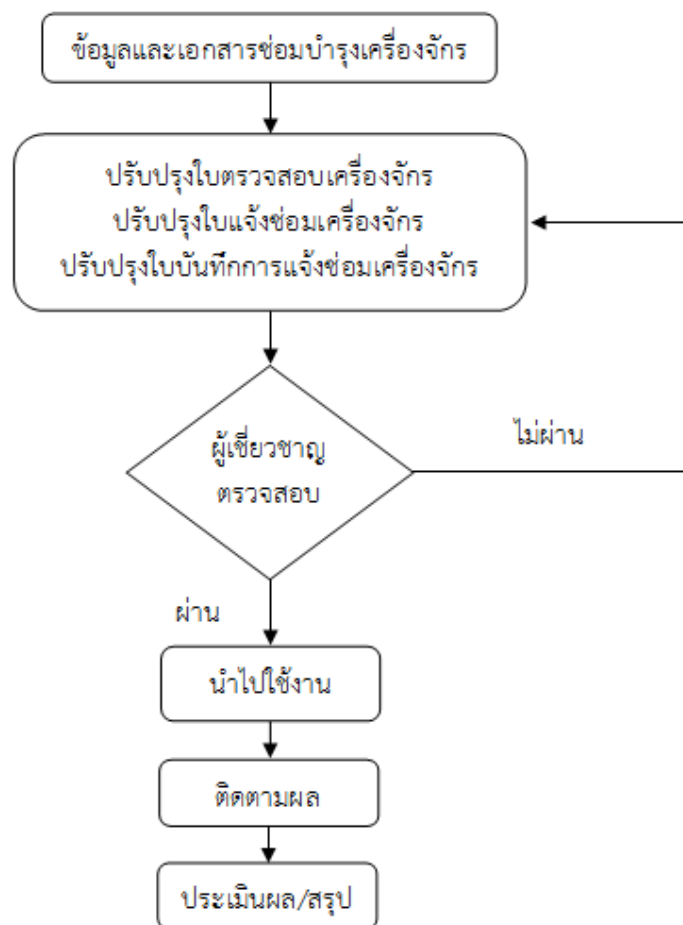
วิธีดำเนินการวิจัย

สถานที่ดำเนินงานวิจัย

โรงงานกรณีศึกษา ตั้งอยู่ นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง เป็นผู้ผลิต และจำหน่ายเม็ดพลาสติก HDPE อันดับต้นๆ ของประเทศไทย และมีกำลังการผลิตวันละ 1700 ตัน ต่อวัน โดยส่งออกต่างประเทศร้อยละ 60

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

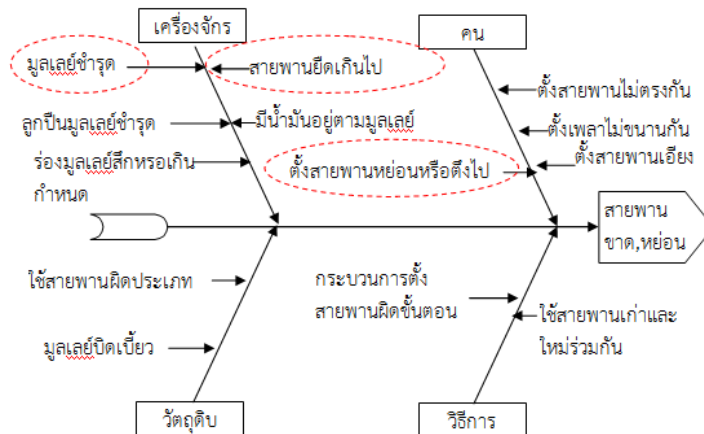
เริ่มจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของเครื่องจักรเพื่อนำมาวิเคราะห์ปัญหา จากนั้นทำการวางแผนการบำรุงรักษาเชิงป้องกันโดยการออกแบบใบตรวจสอบเครื่องจักร ใบแจ้งซ่อม และบันทึกการแจ้งซ่อม แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินก่อนจะนำไปใช้งาน ซึ่งแสดงขั้นตอนดังภาพที่ 5

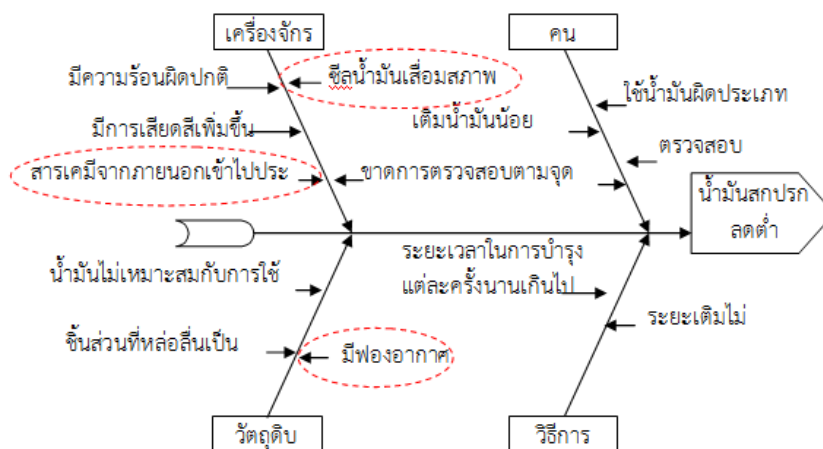
ภาพที่ 5 การสร้างใบตรวจสอบและแบบบันทึกการแจ้งซ่อม

การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา

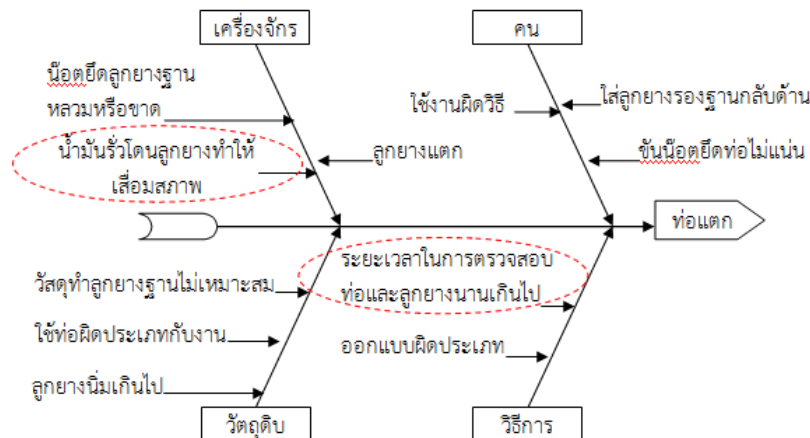
ขั้นตอนการวิเคราะห์ปัญหาจะมีการใช้เครื่องมือที่เรียกว่าผังก้างปลา เพื่อใช้วิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาและหาวิธีป้องกัน ดังแสดงในภาพที่ 6, 7, 8

ภาพที่ 6 การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาสายพานหย่อนและขาดและแนวทางแก้ไขปัญหา

ภาพที่ 7 การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาน้ำมันสกปรก ลดต่ำ และแนวทางแก้ไขปัญหา

ภาพที่ 8 การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาท่อแตกและแนวทางแก้ไขปัญหา

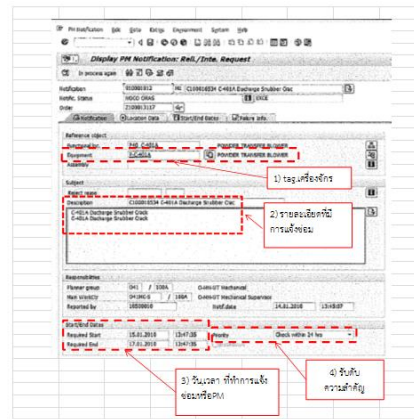
จากขั้นตอนการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ขั้นตอนต่อไปจะเป็นการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการตรวจสอบและกำหนดแผนการดำเนินงานบำรุงรักษา

ตารางที่ 1 แสดงตารางสรุปปัญหาและแนวทางแก้ไข

อาการเสีย	สาเหตุที่เป็นไปได้	การแก้ไข
สายพานขาด, หย่อน	มุลเล่ย์ชำรุด สายพานยึดเกินไป ตั้งสายพานหย่อนหรือตึงไป	เปลี่ยนมุลเล่ย์ใหม่ เปลี่ยนสายพานเส้นใหม่ ปรับตั้งสายพานให้มีความตึงที่พอดี
น้ำมันหล่อลื่นสกปรก, ลดต่ำ	สารเคมีจากภายนอกเข้าไปปะปน ซิลน้ำมันเสื่อมสภาพ มีฟองอากาศ	เปลี่ยนซิลใหม่ เปลี่ยนสารหล่อลื่น
ท่อแตกรั่ว	น้ำมันรั่วโดนลูกยางทำให้เสื่อมสภาพ ระยะเวลาในการตรวจสอบท่อและลูกยางนานเกินไป	ปรับปรุงจุดรั่วของน้ำมันไม่ให้รั่วไหล ทำการตรวจสอบทุกวัน วันละ 1 ครั้ง

4.4 การสร้างเครื่องมือตรวจสอบเครื่องจักร ได้แก่ ใบตรวจสอบเครื่องจักรประจำวัน และแบบบันทึกการแจ้งซ่อมที่มีการจัดทำขึ้น ดังแสดงในภาพที่ 9

ใบตรวจสอบเครื่องจักร																																		
บริษัท : ผู้ควบคุมเครื่องจักร	ชนิดของเครื่องจักร : คอมแพรสเซอร์															หมายเลขเครื่องจักร :																		
	รายการตรวจสอบ																																	
1. ตรวจสอบอุณหภูมิ อุณหภูมิไม่เกิน 95°C	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31			
	2																																	
	3																																	
	4																																	

ภาพที่ 9 การสร้างใบตรวจสอบและแบบบันทึกการแจ้งซ่อม

ใบตรวจสอบเครื่องจักร																																	
บริษัท : ผู้ควบคุมเครื่องจักร	ชนิดของเครื่องจักร : คอมแพรสเซอร์															หมายเลขเครื่องจักร : C-101 B																	
	รายการตรวจสอบ																																
1. ตรวจสอบอุณหภูมิ อุณหภูมิไม่เกิน 95°C	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31		
	2	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK
	3	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK
	4	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK

ภาพที่ 9 ใบตรวจสอบและแบบบันทึกการแจ้งซ่อมที่มีการนำไปใช้ตรวจสอบจริง

ภาพที่ 10 การนำใบตรวจสอบเพื่อใช้ปฏิบัติงานจริงและการปรับปรุงแก้ไขตามแผนการนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปใช้งาน

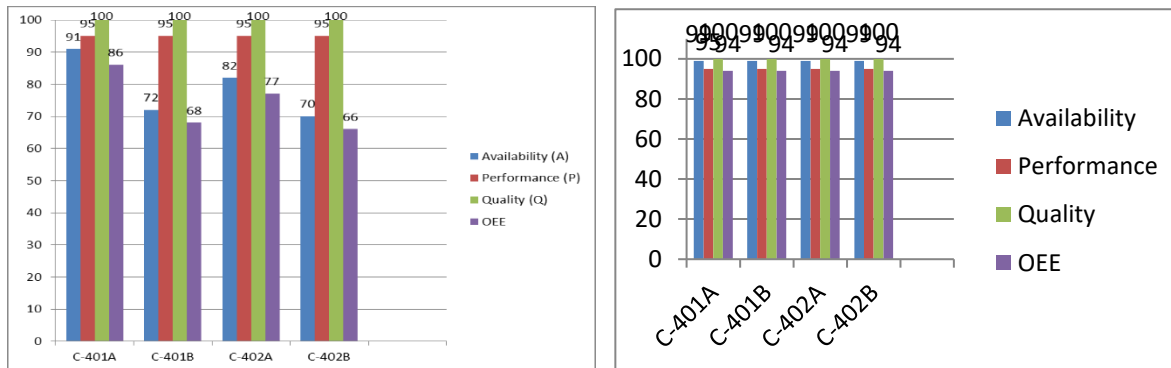
เป็นการนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นสำหรับการตรวจสอบ เพื่อนำไปใช้ตรวจสอบเครื่องจักรจริงโดยได้กำหนดรอบการตรวจสอบเป็นทุกสัปดาห์ ทุกเดือน ทุกสามเดือน ทุกหกเดือน และทุกปี รวมถึงการตรวจสอบตามสถานะการใช้งานของเครื่องจักร ได้แก่ การตรวจสอบการสั่นสะเทือนของเครื่องจักร การตรวจวัดอุณหภูมิของมอเตอร์คอมเพรสเซอร์ ดังแสดงในภาพที่ 10

ผลการดำเนินงานวิจัยและสรุปผล

ตารางที่ 2 ตารางเปรียบเทียบค่าประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักร (OEE) ก่อนและหลังการปรับปรุง

ลำดับ	เครื่องจักร	ก่อนปรับปรุง				หลังปรับปรุง				ค่า OEE เพิ่มขึ้นร้อยละ
		A	P	Q	OEE	A	P	Q	OEE	
1	C-401A	0.91	0.95	1.0	0.86	0.99	0.95	1.0	0.94	8
2	C-401B	0.72	0.95	1.0	0.68	0.99	0.95	1.0	0.94	26
3	C-402A	0.82	0.95	1.0	0.77	0.99	0.95	1.0	0.94	17
4	C-402B	0.70	0.95	1.0	0.66	0.99	0.95	1.0	0.94	28
	\bar{x}	0.78	0.95	1.0	0.74	0.99	0.95	1.0	0.94	20

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า เมื่อมีการปรับปรุงระบบการบำรุงรักษาเครื่องทั้ง 4 โดยทุกเครื่องจะมีค่าความพร้อมใช้งานเพิ่มขึ้นเท่ากันอยู่ที่ร้อยละ 99 ส่วนเครื่อง C-402B จะมีค่าประสิทธิผลโดยรวมของเครื่องจักร (OEE) เพิ่มขึ้นสูงสุดร้อยละ 28 รองลงมาได้แก่ C-401B เพิ่มขึ้นร้อยละ 26 ซึ่งค่าประสิทธิผลโดยรวมของเครื่องจักร (OEE) มีค่าเท่ากันอยู่ที่ร้อยละ 94 เนื่องจากมีการปรับปรุงค่าความพร้อมการใช้งานของเครื่องจักร (A) จึงส่งผลทำให้ค่าประสิทธิผลโดยรวมของเครื่องจักร (OEE) ทั้งหมดเพิ่มสูงขึ้น

ภาพที่ 11 ประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักรก่อนการปรับปรุง ก.ค.-พ.ย. 62 และหลังปรับปรุง ม.ค.-มี.ค. 63

ตารางที่ 3 รายงานค่าการสั่นสะเทือนที่วัดได้หลังการปรับปรุงประจำเดือนมกราคม – มีนาคม 2563 (หน่วยเป็น mm/s)

รายงานค่าการสั่นสะเทือนที่วัดได้มีหน่วยเป็น mm/s			
เครื่องจักร	Class of machine	ระดับความรุนแรงตาม ISO 10816-3	ค่าการสั่นสะเทือนสูงสุดที่ตำแหน่งคอมเพรสเซอร์
C - 401A	B	C	7.31
C - 401B	B	C	7.22
C - 402A	B	C	7.15
C - 402B	B	C	7.25

จากตารางที่ 14 แสดงผลค่าการสันสะเทือนเครื่องจักรหลังทำการปรับปรุงเครื่องจักรคอมเพรสเซอร์ กลุ่มเครื่องจักร Class B โดยระดับความรุนแรงตาม ISO 10816-3 อยู่ใน Stage C ทั้ง 4 machine โดยค่าการสันสะเทือนสูงสุด คือเครื่องคอมเพรสเซอร์ C-401A มีค่าเท่ากับ 7.31 mm/s ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักร จากการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานวิจัยจะเห็นได้ว่า ค่าประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักรโดยการใช้ข้อมูลการเก็บผลค่า (OEE) ก่อนและหลังการปรับปรุงเวลาสูญเสียของเครื่อง Compressor ค่าอัตราการเดินเครื่อง (Availability) เพิ่มขึ้นร้อยละ 21 ค่าประสิทธิภาพการเดินเครื่อง (Performance Efficiency) ร้อยละ 95 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากแรงดันถูกเซ็ตไว้ 0.70 kg/cm² ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานของกระบวนการผลิต ค่าอัตราคุณภาพ Quality Rate ร้อยละ 100 ไม่มีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากเครื่องจักรที่ทำการวิจัยเป็นเครื่องจักรที่มีหน้าที่ลำเลียงผงพลาสติกขึ้นไปเก็บในไซโลเพื่อรอกระบวนการผลิตขั้นต่อไปจึงไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพ จากตารางการเปรียบเทียบค่าอัตราการเดินเครื่อง (Availability) ด้านความสันสะเทือนของเครื่องจักรที่ทำการตรวจวัดได้ก่อนทำการปรับปรุงเดิมค่าการสันสะเทือนสูงสุดที่ตำแหน่งคอมเพรสเซอร์อยู่ที่ 7.54 mm/s หลังทำการปรับปรุงอยู่ที่ 7.31 mm/s ลดลงจากเดิม 0.23 mm/s จากการวิเคราะห์สาเหตุความเสียหายทำให้ทราบว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพมากที่สุดคือสารหล่อลื่น ซึ่งสารหล่อลื่นเมื่อมีการรั่วไหลมาถูกถูกยกยฐานเครื่องจักรที่มีหน้าที่ลดแรงสันสะเทือน เมื่อถูกยกยฐานมีความเสื่อมสภาพลงทำให้ความสามารถในการสลายแรงสันสะเทือนลดต่ำลง ส่งผลให้เครื่องจักรเกิดความสันสะเทือนจนเกิดปัญหาการหยุดกะทันหัน อย่างไรก็ตามการวิจัยครั้งนี้ได้ให้แนวทางการแก้ไขสำหรับหน่วยงานซ่อมบำรุงโดยทำการปรับปรุงเรื่องการรั่วไหลของสารหล่อลื่นและทำการแก้ไขโดยเปลี่ยนลูกยางรองฐานเครื่องจักรซึ่งต้องทำทั้งสองอย่างควบคู่กันเพื่อป้องกันการเกิดซ้ำ

ข้อเสนอแนะ

จากวัตถุประสงค์หลักของงานวิจัยนี้ เพื่อต้องการเพิ่มประสิทธิภาพเครื่องคอมเพรสเซอร์ โดยการจัดทำระบบการบำรุงรักษาเชิงป้องกันและมาตรฐานการบำรุงรักษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักรซึ่งเป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาอย่างต่อเนื่องในสายงานอื่นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อบริษัท ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.2.1 เนื่องจากเครื่องจักรที่ใช้งานแต่ละโรงงานมีความแตกต่างกัน ดังนั้นการนำงานวิจัยนี้ไปใช้งานควรมีการพิจารณาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงานด้วย

5.2.2 แผนการบำรุงรักษาเครื่องจักรที่ใช้สำหรับงานวิจัยนี้ ควรมีการพัฒนาเป็นระบบบำรุงรักษาด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการจัดการบำรุงรักษาเครื่องจักรเชิงบูรณาการ

5.2.3 ควรส่งเสริมให้มีการจัดทำกิจกรรม 5 ส ให้มากขึ้นเพื่อปลูกจิตสำนึกในเรื่องของการควบคุมคุณภาพของพนักงาน ซึ่งจะช่วยให้สามารถลดเวลาสูญเสียและเพิ่มคุณภาพให้กับเครื่องจักรได้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- จากรุวรรณ ถนอมศิลป์. (2551). *การเพิ่มประสิทธิภาพระบบจัดการการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องจักร*. ปริญญาานิพนธ์ วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมการจัดการอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง.
- จิรวิทย์ แก้วเวชบุตร. (2555). *การประยุกต์ทฤษฎีการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี สำหรับการบำรุงรักษาเครื่องจักร แบบทวิผล กรณีศึกษาอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์*. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชัชชัย อ่อนเลิศ. (2554). *การลดต้นทุนงานซ่อมและบำรุงรักษาเครื่องจักรโดยวิธีการปรับปรุงการจัดเก็บอะไหล่ กรณีศึกษา บริษัทผลิตชิ้นส่วนอุตสาหกรรมยานยนต์*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ณัฐธีร์ วิจิตรกัรติกุล. (2553). *การลดลดเหตุขัดข้องของเครื่องจักรโดยประยุกต์ใช้ระบบการบำรุงรักษาเชิงป้องกัน กรณีศึกษาโรงงานผลิตสปริง*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ธานี อ่วมอ้อ. (2546). *การบำรุงรักษาทวิผลแบบทุกคนมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- _____. (2547). *การบำรุงรักษาด้วยตนเอง*. กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- มานิตย์ แยมสิริ. (2555). *การใช้ FAILURE MODE ร่วมกับ AHP เพื่อปรับปรุงวิธีการบำรุงรักษาเครื่องจักร กรณีศึกษา โรงงานผลิตมายองเนส*. วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการงานวิศวกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วาสนา ปาน. (2551). *การลดเวลาการจัดการระบบบำรุงรักษาเชิงป้องกันของพนักงานแผนกซ่อมบำรุง ในบริษัท ไทยซัมมิท โอโตพาร์ อินดัสตรี จำกัด*. ปริญญาานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมการจัดการอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วิชัย บุญทวี. (2552). *ผลการปฏิบัติงานของบริษัท ทีพีโอ โพลีน จำกัด (มหาชน) หลังจากนำระบบการบำรุงรักษาแบบทวิผลโดยทุกคนมีส่วนร่วม (TPM) มาใช้ในองค์กร*. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วีระศักดิ์ กรัยวิเชียร. (2549). การบำรุงรักษาเพื่อความเชื่อถือได้. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูล วันที่ 1 เดือนเมษายน ปี พ.ศ. 2557. จาก <http://industrial.se-ed.com>

ศิริลักษณ์ ทาอุโมงค์. (2555). การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของหน่วยงานบริหารในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอะไหล่ยานยนต์. วิทยาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ทัศนคติที่มีต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะตามความคิดเห็นของ
นักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Attitude toward on the local politicians' role of public service providers in
political science students' opinion in college of law and government, sisaket
rajabhat university

วิไลรัตน์ รัตน์เจริญมิตร¹

¹วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

โทร.065-1190753 E-mail: faywirairat2526@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะ ศึกษาบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะ และค้นหาแนวทางส่งเสริมทัศนคติที่มีต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะตามความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เป็นการวิจัยเชิงผสมวิธีสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรคือนักศึกษา จำนวน 387 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 194 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักคือนักศึกษา จำนวน 15 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีทัศนคติที่มีต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านความรู้ความสามารถ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการบริหารจัดการที่ดีในการปฏิบัติงาน และด้านการแก้ปัญหาให้กับประชาชน บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการพัฒนาการศึกษา ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านการจัดการสาธารณสุข การส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการพัฒนาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และด้านการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐาน ควรกำหนดแผนงานและโครงการพัฒนานักศึกษาให้ตระหนักถึงบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น และส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันจะส่งผลให้มีทัศนคติที่ดีต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น อาทิ โครงการจิตอาสา การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การเชิญนักการเมืองท้องถิ่นมาบรรยาย การอบรม การสัมมนา การประชุมวิชาการ

คำสำคัญ: ทัศนคติ , บทบาทนักการเมืองท้องถิ่น , การจัดบริการสาธารณะ , นักศึกษา

ABSTRACTS

The research objectives consist: to study the attitude toward on the local politicians' role of public service providers; to study the local politicians' role of public service providers; and to guidelines for supporting the attitude toward on the local politicians' role of public service providers in Political Science students' opinion in College of Law and Government, Sisaket Rajabhat University. This research used a mixed-method. In qualitative research, the 387 populations were the students, the sample sizes were 194 subjects. The data is collected by a questionnaire. The data analysis was basic statistics. In qualitative research, the key informant was 15 students. The data is collected by Interview. The data is analyzed by the content analysis.

The research finding: the attitude toward on the local politicians' role of public service providers is high both in all aspects and its dimensions that consist vision on local developments, potential, leadership, good governance in practices, and people' solving problems; the local politicians' role of public service providers is high both in all aspects and its dimensions that consist the developing in local educations, traditions, and cultures, the managing in public health and supporting the quality of life, the developing in management of the natural resource, environments, and tourism, the developing in community economics, and the developing in public utility and basic infrastructure system; and should set the programs and projects in the developing the students to realize the local politicians' role, and supporting the students to take part in the Local Government Organizations' activities. These impact the better attitude toward on the local politicians' role, consist public mind projects, professional internship, inviting the local politicians to be the key note speaker, training, seminar, an academic conference.

Keywords: *Attitude , Local Politicians' Role , Public Service Providers , Students*

บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงกับการบริหารงานในการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นอีกมาตรการหนึ่งที่ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประเทศชาติโดยรวมและต่อชุมชนเองโดยตรง (มนัส สุวรรณ เอกกมล สายจันทร์ และไพสิฐ พาณิชย์กุล, 2546 : 4) ผู้ที่อยู่ในท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นย่อมเข้าใจถึงปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นดีกว่าคนต่างถิ่น การปกครองส่วนท้องถิ่นมีผลสำคัญคือทำให้ชุมชนท้องถิ่นรู้จักการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองโดยรัฐบาลเป็นเพียงแต่หน่วยเสริมด้วยงบประมาณบางส่วน ในท้องถิ่นต้องอาศัยความร่วมมือหรือสร้างการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงเพราะการส่งเสริมให้มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการปกครองตนเองและการพัฒนาชุมชนอย่างกว้างขวาง ตั้งแต่การริเริ่มโครงการ การวางแผน เป็นขั้นตอน การจัดทำงบประมาณ การดำเนินการตามแผนเป็นผลของการทำให้เกิดการปกครองตนเองและการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง (ลิขิต ธีรเวคิน, 2553 : 315-317) ที่ก่อประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อชุมชนท้องถิ่น

การพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือการแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นเพื่อให้ท้องถิ่นมีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น มีฐานะเศรษฐกิจที่ดีขึ้น มีความเป็นอยู่ที่ดี และสะดวกสบาย ปัญหาและความต้องการของแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน (พิทยา บวรวัฒนา, 2558 : 1) ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะที่เป็นองค์การสาธารณะมีบทบาทเป็นตัวแสดงนโยบายที่สำคัญ ซึ่งมีขั้นตอนการปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ตามกระบวนการนโยบายสาธารณะ กล่าวคือ เริ่มจากการกำหนดนโยบายหรือแผนงาน จากนั้นนำนโยบายหรือแผนงานที่กำหนดขึ้นนั้นไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ จนได้รับผลงานและผลลัพธ์ออกมา เมื่อเป็นเช่นนี้ภารกิจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นการดำเนินการแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปปฏิบัติ และผลของแผนพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับบริการสาธารณะที่ดีขึ้นตามคุณภาพมาตรฐานการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความโปร่งใสมากขึ้นกว่าเดิม มีคุณภาพต่อผู้ใช้บริการให้มากขึ้นตามที่กำหนดไว้ในแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การพัฒนาและจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นภาพสะท้อนให้ท้องถิ่นได้ทราบถึงคุณภาพในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหาแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดีขึ้น อันจะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริงจากการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตน (บุญเรือง โปธินิล, 2551) อย่างยั่งยืนต่อไป

ภายหลังมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคส่วนต่าง ๆ ได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะให้ท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง (เทศบาลเมืองศรีสะเกษ, 2558 : 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำภารกิจทั้งหลายมาเป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาโดยนำแผนโครงการไปสู่การปฏิบัติภายใต้กรอบแผนพัฒนา 3 ปี อันประกอบด้วยการจัดบริการสาธารณะ 5 ด้านคือ ด้านการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐาน ด้านการจัดการสาธารณสุข การส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการพัฒนาการศึกษา ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ด้านการพัฒนาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวและได้ให้ความสำคัญกับการจัดบริการสาธารณะทุกด้านโดยท้องถิ่นมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการทำงานร่วมกับท้องถิ่นมากขึ้นและให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การร่วมตัดสินใจ อันสะท้อนการพัฒนาการทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นของไทยที่มีผู้บริหารท้องถิ่นในฐานะเป็นนักการเมืองท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการผลักดันขับเคลื่อนการพัฒนาในการให้บริการสาธารณะของท้องถิ่น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ทำวิจัยเรื่อง ทักษะชีวิตที่มีต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะตามความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ซึ่งจะได้นำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อไป อันจะก่อประโยชน์สุขต่อประชาชนในแง่ของการแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะตามความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะตามความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
3. เพื่อค้นหาแนวทางส่งเสริมทัศนคติที่มีต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะตามความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ได้แก่

ตัวแปรอิสระคือ ตัวแปรส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปี ภูมิภาค การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และความสนใจทางการเมือง

ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

ตัวแปรแรก ทศนคติที่มีต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านวิสัยทัศน์ในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการบริหารจัดการที่ดีในการปฏิบัติงาน และด้านการแก้ปัญหาให้กับประชาชน

ตัวแปรที่ 2 บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนา ระบบสาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐาน ด้านการจัดการสาธารณสุข การส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการพัฒนา การศึกษา ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และด้านการพัฒนาการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว และ

ตัวแปรที่ 3 แนวทางพัฒนาการส่งเสริมทัศนคติที่มีต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมวิธี โดยมีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนด ระเบียบวิธีวิจัย ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร เป็นนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ ชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จำนวน 387 คน ประกอบด้วย ชั้นปีที่ 1 จำนวน 125 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 160 คน และชั้นปีที่ 3 จำนวน 102 คน

ตัวอย่าง เป็นนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ ชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จากประชากรจำนวนทั้งสิ้น 387 คน โดยการคำนวณทางสถิติตามวิธีการของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 194 คน ผู้วิจัยทำการสุ่มแบบบังเอิญเพื่อเก็บรวบรวม ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างให้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้คือ จำนวน 194 คน

เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้ มีค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ .95

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างและหลังจากมีการตอบ แบบสอบถามเสร็จแล้วจึงรับกลับคืนทันที จากนั้นทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม หาก พบว่าการตอบแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจะขอให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามให้สมบูรณ์ต่อไป

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการจัดกระทำข้อมูลโดยข้อมูลเชิงปริมาณทำการจัดเตรียมเข้ารหัส และทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งในการวิเคราะห์ได้ใช้การวิเคราะห์ทางสถิติ ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลหลัก มีจำนวนทั้งสิ้น 15 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 5 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 5 คน และชั้นปีที่ 3 จำนวน 5 คน

เครื่องมือวิจัย กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการในการศึกษาโดยการนัดหมายผู้ให้ข้อมูลหลัก จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสัมภาษณ์ และทำการสัมภาษณ์ในเวลาที่น่าัดหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์พรรณนาเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอในรูปแบบของความเรียง

ผลวิจัยและอภิปรายผล

1. ผลวิจัย

1.1 ทักษะที่มีต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านความรู้ความสามารถ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการบริหารจัดการที่ดีในการปฏิบัติงาน และด้านการแก้ปัญหาให้กับประชาชน

ด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก ได้แก่ นักการเมืองกล้าคิดกล้าทำและทำงานให้ประชาชน นักการเมืองยอมรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน นักการเมืองมีความจริงใจกับประชาชน นักการเมืองริเริ่มโครงการพัฒนาใหม่ ๆ สู่ชุมชน และนักการเมืองออกเยี่ยมเยียนประชาชนสม่ำเสมอ

ด้านความรู้ความสามารถอยู่ในระดับมาก ได้แก่ นักการเมืองมีความรู้ความสามารถเหมาะสม นักการเมืองเป็นคนทันสมัยและทันเหตุการณ์ นักการเมืองมีประสบการณ์การทำงานเพียงพอ นักการเมืองมีความเข้าใจคนกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน และนักการเมืองมีการทำงานให้ประชาชนอย่างต่อเนื่อง

ด้านวิสัยทัศน์ในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ นักการเมืองมีวิสัยทัศน์กว้างไกล นักการเมืองวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างชัดเจน นักการเมืองมีความเข้าใจปัญหาท้องถิ่น นักการเมืองมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาท้องถิ่น และนักการเมืองมีความตั้งใจในการแก้ปัญหาท้องถิ่น

ด้านการบริหารจัดการที่ดีในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ได้แก่ นักการเมืองมีภาพพจน์ที่ดี นักการเมืองเคารพกฎ กติกา และกฎหมาย นักการเมืองให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเพียงพอ นักการเมืองมีการทำงานที่โปร่งใส และนักการเมืองมีการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า

ด้านการแก้ปัญหาให้กับประชาชนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ นักการเมืองให้คำปรึกษาการแก้ปัญหาให้ประชาชน นักการเมืองแก้ปัญหาได้ตรงจุด ตรงสาเหตุปัญหา นักการเมืองมีช่องทางในการติดต่อร้องเรียนได้ง่าย นักการเมืองเป็นตัวกลางในการแก้ปัญหาได้สำเร็จ และนักการเมืองแก้ปัญหาได้ทันเวลาที่ รวดเร็ว ฉับไว

1.2 บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการพัฒนาการศึกษา ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านการจัดการสาธารณสุข การส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านพัฒนาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว ด้านพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และด้านการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐาน

ด้านการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ นักการเมืองจัดให้มีไฟฟ้าส่องสว่างอย่างเพียงพอ นักการเมืองจัดให้มีน้ำประปาที่สะอาดและเพียงพอ นักการเมืองจัดให้มีการปรับปรุงถนนให้มีสภาพดี นักการเมืองจัดให้มีการซ่อมแซมทางเดินเท้าให้มีสภาพดี และนักการเมืองจัดให้มีการซ่อมแซมสะพานให้มีสภาพดี

ด้านการจัดการสาธารณสุข การส่งเสริมคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ นักการเมืองจัดให้มีการให้บริการสุขภาพประชาชน นักการเมืองจัดให้มีการป้องกันโรคระบาดและยาเสพติด นักการเมืองจัดให้มีการป้องกันชีวิตและทรัพย์สิน นักการเมืองจัดให้มีการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชาชน และนักการเมืองจัดให้ อสม. มาดูแลประชาชนอย่างทั่วถึง

ด้านการพัฒนาการศึกษา ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ นักการเมืองจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา นักการเมืองส่งเสริมอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่น นักการเมืองจัดให้มีครูที่มีคุณภาพดีมาสอนนักเรียน นักการเมืองจัดให้สถานที่บริการภูมิปัญญาท้องถิ่น และนักการเมืองส่งเสริมปลูกฝังค่านิยมตามประเพณี

ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน อยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ นักการเมืองส่งเสริมการสร้างงานสร้างอาชีพให้ประชาชน นักการเมืองส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน นักการเมืองส่งเสริม

การจัดฝึกอบรมอาชีพให้ประชาชน นักการเมืองจัดให้มีศูนย์จำหน่ายสินค้าในชุมชน และนักการเมืองส่งเสริม
 รมรณรงค์การท่องเที่ยวของจังหวัด

ด้านการพัฒนาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก
 และอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ นักการเมืองส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า
 นักการเมืองส่งเสริมรักษาสภาพแวดล้อมของจังหวัด เช่น จัดตกแต่งสวนสาธารณะ ปรับภูมิทัศน์ นักการเมืองมีส่วน
 ในการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว เช่น วัด โบราณสถาน ผามออีแดง ฯลฯ นักการเมืองจัดให้มีการกำจัดขยะมูลฝอย
 และมีที่รองรับขยะเพียงพอ และนักการเมืองส่งเสริมการอนุรักษ์พัฒนาแหล่งน้ำ

1.3 แนวทางส่งเสริมทัศนคติที่มีต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น ควรกำหนดแผนงานและ
 โครงการในการพัฒนานักศึกษาให้ตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดบริการ
 สาธารณะ และส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันจะส่งผลให้มี
 ทัศนคติที่ดีต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น อาทิ การเชิญนักการเมืองท้องถิ่นมาบรรยายในโอกาสต่าง ๆ การ
 อบรม การสัมมนา การประชุมวิชาการ โครงการจิตอาสา การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

อภิปรายผล

ทัศนคติที่มีต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะในภาพรวม รายด้าน และ
 รายข้ออยู่ในระดับมาก ส่วนบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะในภาพรวม รายด้าน และ
 รายข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพ ระดับผลสัมฤทธิ์ และประสิทธิผลในการจัดบริการ
 สาธารณะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะ กล้าประเสริฐ (2559) ที่พบว่าประสิทธิภาพในการให้บริการสาธารณะ
 ส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพร้อยละ 90 คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค ด้านการส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรม
 ศาสนา จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการวางแผนส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว
 ด้านการสาธารณสุข และด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับ
 งานวิจัยของ ัญญารัตน์ เรียนกะศิลป์ (2556) ที่พบว่าระดับผลสัมฤทธิ์ในการให้บริการสาธารณะมีมากกว่าร้อยละ
 70 ระดับผลสัมฤทธิ์ในการให้บริการสาธารณะอยู่ในระดับมาก จุดแข็งในการให้บริการสาธารณะคือ มีการให้บริการ
 สาธารณะด้วยความรวดเร็ว ทันใจ จุดอ่อนในการให้บริการสาธารณะคือ ขาดความพร้อมทางด้านงบประมาณและ
 วัสดุอุปกรณ์ การให้บริการประชาชน โอกาสในการให้บริการสาธารณะคือ สามารถเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามี
 ส่วนร่วมในการให้บริการสาธารณะทุกขั้นตอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ัญญพงษ์ สัมฤทธิ์เดชขจร (2557) ที่พบว่า
 การจัดระบบบริการสาธารณะอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการวางแผนส่งเสริมการลงทุนและการท่องเที่ยว

การบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านโครงสร้างด้านส่งเสริมสุขภาพชีวิต ด้านศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านการจัดระเบียบชุมชนสังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ คำนวน เล่าไพบุลย์กิจเจริญ (2555) ที่พบว่าประสิทธิผลในการให้บริการสาธารณสุขภาพรวมประชาชนอยู่ในระดับมาก โดยบริการสาธารณสุขทางด้านสาธารณสุขปฐมภูมิและสาธารณสุขการอยู่ในระดับมาก การขยายเขตน้ำประปามีความเหมาะสมมากที่สุด บริการสาธารณสุขทางด้านงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก การรักษาความสะอาดถนน ทางเท้าและที่สาธารณะมีความเหมาะสมมากที่สุด บริการสาธารณสุขทางด้านการศึกษาและวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก มีการส่งเสริมและสนับสนุนทางการศึกษามากที่สุดและบริการสาธารณสุขทางด้านงานให้บริการอยู่ในระดับมาก และค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บมีความเหมาะสมมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปารีชาติ ชินวรรณโณ (2554) ที่พบว่าประสิทธิผลการให้บริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ด้านการให้บริการที่ตรงต่อเวลา ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ และด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง

สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ พรพรหมวินิจ (2553) ที่พบว่าการให้บริการสาธารณสุขพื้นที่บริเวณชายแดนมีประสิทธิผลการให้บริการอยู่ในระดับมากคือ ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการวางแผนส่งเสริมการลงทุนพาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว ระดับการปฏิบัติในการบริหารจัดการที่ดีอยู่ในระดับปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านหลักความโปร่งใส รองลงมาคือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักคุณธรรม ด้านองค์การแห่งการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านหลักความพร้อมรับผิด และด้านหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ปัจจัยสำคัญที่สามารถอธิบายประสิทธิผลการให้บริการสาธารณสุข ประกอบด้วยปัจจัยด้านหลักการมีส่วนร่วม หลักการเทคโนโลยีสารสนเทศ หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หลักนิติธรรม และหลักองค์การแห่งการเรียนรู้ ส่วนประสิทธิผลการให้บริการสาธารณสุขตามหลักการบริหารจัดการที่ดีได้รับอิทธิพลทางตรงจากหลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หลักองค์การแห่งการเรียนรู้ และหลักการบริหารจัดการ

ประชาชนมีความต้องการให้มีการจัดบริการสาธารณสุขเพื่อตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น การจัดบริการสาธารณสุขขององค์กรส่วนท้องถิ่นจึงอยู่ในความสนใจของประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มงคล วิภาตนาวิณ (2556) ที่พบว่าความต้องการของประชาชนที่มีต่อการจัดบริการสาธารณสุขอยู่ใน

ระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุรงค์ พานิชพานิช (2556) ที่พบว่าความต้องการบริการสาธารณะอยู่ในระดับมาก มาตรการการจัดบริการสาธารณะที่ประชาชนให้ความสำคัญ ได้แก่ ด้านการอบรมอภัยภัยของพนักงาน ด้านการจัดทำตู้รับความคิดเห็น และด้านการจัดทำป้ายหรือบอร์ดประชาสัมพันธ์ ส่วนการบริการสาธารณะในกลุ่มที่ประชาชนต้องการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านพัฒนาการเมืองการปกครองและบริหารงาน ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ และด้านการสาธารณสุข

ผลจากการกระจายอำนาจทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทรัพยากรการบริหาร ทั้งกำลังคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ ซึ่งมีการพัฒนานานวัตกรรมจัดการสมัยใหม่มาปรับใช้ในการจัดบริหารให้ประชาชนพึงพอใจ อันเป็นคุณค่าอย่างหนึ่งที่ต้องตอบสนองต่อประชาชนในฐานะที่ประชาชนเป็นเจ้าของ อำนาจอธิปไตย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรรวรรณ พัทนะ (2554) ที่พบว่าประชาชนพึงพอใจต่อการบริการสาธารณะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความเสมอภาคในการให้บริการ ด้านความพอเพียงของบริการ และด้านความต่อเนื่องของบริการ ความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการสาธารณสุขปโภคในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการพัฒนาคนและสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พลกฤต ชื่นจิตร (2554) ที่พบว่ามีความคิดเห็นต่อการบริการสาธารณะในภาพรวมอยู่ในระดับมากและอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรางทิพย์ คงสมปราษฎ์ (2552) ที่พบว่าระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ด้านการให้บริการอย่างทันเวลา ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง และด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า

ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้นอันเป็นผลจากการพัฒนาประชาธิปไตยของไทยทั้งประชาธิปไตยระดับชาติและประชาธิปไตยท้องถิ่น ทำให้ประชาชนมีความสนใจมากขึ้นในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประจักษ์ พันนาสี (2553) ที่พบว่าประชาชนต้องการให้พัฒนาการเมืองการปกครองและการบริหารจัดการองค์กรและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานซึ่งมีความต้องการระดับมาก

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิโชค อุดแน่น (2558) ที่พบว่าประชาชนเห็นว่าการให้บริการสาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง การให้บริการสาธารณะโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคน้อยกว่าในด้านสาธารณูปการ ประชาชนพอใจการให้บริการสาธารณะในด้านสาธารณูปโภคน้อยกว่าในด้านสาธารณูปการเนื่องจากเทศบาลประสบกับปัญหาการให้บริการด้านคมนาคมภายในชุมชน ส่วนในด้าน

สาธารณูปการยังต้องมีการสนับสนุนส่งเสริมด้านการกีฬา การนันทนาการและพื้นที่ในการออกกำลังกายให้กับประชาชนในชุมชนมากยิ่งขึ้น ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรานิษฐ์ พงศ์สินชินภัทร (2554) ที่พบว่ามีความคิดเห็นต่อการบริการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ด้านสาธารณสุข ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต และด้านบริการทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ แซ่โล้ว (2553) ที่พบว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่ ด้านสาธารณสุข ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และด้านบริการทั่วไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ประกอบด้วย ประการแรก นักการเมืองท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน สามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้ในการทำงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองให้สามารถพัฒนานวัตกรรมแก้ปัญหาให้กับประชาชนได้ ประการที่ 2 วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ สามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้ในการพัฒนานวัตกรรมการกำหนดแผนงานและโครงการในการพัฒนานักศึกษา ทั้งในระดับสาขาวิชา วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย เพื่อให้ นักศึกษามีประสบการณ์ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะ และประการที่ 3 นักศึกษาสาขารัฐศาสตร์ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ และสาขานิติศาสตร์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ สามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้เป็นกรอบความคิดนวัตกรรมการจัดการติดตาม ตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน รวมถึงเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ ควรวิจัยเปรียบเทียบบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และควรวิจัยเกี่ยวกับมาตรการส่งเสริมพัฒนานวัตกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อสรุป

ทัศนคติที่มีต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ อยู่ในระดับมากได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านความรู้ความสามารถ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการบริหารจัดการที่ดีในการปฏิบัติงาน และด้านการแก้ปัญหาให้กับประชาชน

บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการพัฒนาการศึกษา ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านการจัดการสาธารณสุข การส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการพัฒนาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และด้านการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐาน

แนวทางส่งเสริมทัศนคติที่มีต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะ ควรกำหนดแผนงานและโครงการพัฒนานักศึกษาให้ตระหนักถึงบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น และส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันจะส่งผลให้มีทัศนคติที่ดีต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น อาทิ โครงการจิตอาสา การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การเชิญนักการเมืองท้องถิ่นมาบรรยาย การอบรม การสัมมนา การประชุมวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

- กิตติศักดิ์ พรพรมวินิจ. (2553). ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะตามหลักการบริหารจัดการที่ดี : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลในพื้นที่บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี 98 ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2553.
- คำนวน เล่าไพบุลย์กิจเจริญ. (2555). ประสิทธิภาพในการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จตุรงค์ พานิชชานุกฤษ. (2556). ความต้องการและมาตรการของประชาชนที่มีต่อการจัดบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองนารายณ์ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี. งานนิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐพงษ์ สัมฤทธิ์เดชขจร. (2557). การจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี : ศึกษาเฉพาะเขตอำเภอเมือง. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเนชั่น.
- เทศบาลเมืองศรีสะเกษ. (2558). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองศรีสะเกษ พ.ศ.2558-2562. ศรีสะเกษ : เทศบาลเมืองศรีสะเกษ.
- ธัญญารัตน์ เรียนกะศิลป์. (2556). ผลสัมฤทธิ์ในการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารการจัดการสมัยใหม่ 11 ปีที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2556: 73-82.

- บุญเรือง โปธีนิล. (2551). *คุณภาพการให้บริการสาธารณะของกองช่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่*.
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประจักษ์ พันนาสี. (2553). *ความต้องการของประชาชนในการจัดบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล
บางขัน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี. ปีที่ 2 ฉบับที่
3 กันยายน – ธันวาคม 2553 หน้า 98-106.*
- ปรางทิพย์ คงสมปราษฎ์. (2552). *ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการของเทศบาลเมืองสระบุรี. ภาคนิพนธ์
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.*
- ปาริชาติ ชินวรรณโณ. (2554). *ประสิทธิผลในการให้บริการของเทศบาลตำบลธรรมศาลาอำเภอมือง จังหวัด
นครปฐม. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- ปาริชาติ แซ่โล้ว. (2553). *ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดการด้านบริการสาธารณะขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลวัดเพลง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- ปิยะ กล้าประเสริฐ. (2559). *การประเมินประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดปทุมธานี. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์. ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2559) หน้า 215-227.*
- พลกฤต ชื่นจิตร. (2554). *ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านไร่ อำเภอดำเนินสะดวกจังหวัดราชบุรี. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- พิทยา บวรวัฒนา. (2558). *ทฤษฎีองค์การสาธารณะ. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.*
- ภัทรานิษฐ์ พงศ์สินชินภัทร. (2554). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลกระ
ต๊ีบ. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- มงคล วิภาตนาวิน. (2556). *ความต้องการของประชาชนที่มีต่อการจัดบริการสาธารณะของเทศบาลเมืองตราด
อำเภอมืองตราด จังหวัดตราด. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ
รำไพพรรณี.*

- มนัส สุวรรณ เอกกมล สายจันทร์ และไพสิฐ พาณิชย์กุล. (2546). *การตรวจสอบขององค์กรภาคประชาชนในระบบการบริหารงานและกิจการสาธารณะท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- ลิขิต อีระเวคิน. (2553). *การเมืองการปกครองไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สรวรรณ พັນนะ. (2554). *ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลปากน้ำหลังสวน อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- สิทธิโชค อุดแน่น. (2558). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย*. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

นวัตกรรมและส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อแผ่นซึมซับปัสสาวะ ของผู้หญิงในจังหวัดนนทบุรี

Innovation marketing and marketing mix affecting the decision-making behavior of buying urine absorption sheets of women in nonthaburi province

ปริตภา รุ่งเรืองกุล¹

¹มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

โทร.02-4326-101-5 E-mail: papubs@rpu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษานวัตกรรมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อแผ่นซึมซับปัสสาวะของผู้หญิงในจังหวัดนนทบุรี 2) เพื่อศึกษาระดับส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อแผ่นซึมซับปัสสาวะของผู้หญิงในจังหวัดนนทบุรี 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนวัตกรรมทางการตลาด และส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อแผ่นซึมซับปัสสาวะของผู้หญิงในจังหวัดนนทบุรีโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 400 คน ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นแบบพหุ (Multiple Linear Regression)

ผลการวิจัยพบว่า นวัตกรรมและส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อแผ่นซึมซับปัสสาวะของผู้หญิง คือ ด้านการพัฒนา นวัตกรรมทางการตลาด เช่น การพัฒนาคุณสมบัติและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ การปรับปรุงกระบวนการผลิตและวัสดุที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และด้านส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ความเชื่อมั่นต่อยี่ห้อหรือตราสินค้าในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า และคำนึงถึงความคุ้มค่าที่ได้รับจากสินค้าเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปในการซื้อสินค้ามาใช้งาน ทั้งนี้การส่งเสริมการตลาดในรูปแบบของโปรโมชั่นลด แลก แจก แถม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: นวัตกรรมทางการตลาด, ส่วนประสมทางการตลาด, พฤติกรรมผู้บริโภค

ABSTRACTS

This research aimed to 1) Study marketing innovations affecting the behavior of women who buy urine absorbent pads in nonthaburi province 2) Study the level of marketing mix affecting the behavior of buying the absorbent pads of women in nonthaburi province 3) Study the relationship between marketing innovation and the marketing mix that influenced the decision to buy urine absorbent pads among women in nonthaburi province. A questionnaire was used to collect data from a sample of 400 women in nonthaburi province, using pearson product moment correlation coefficient and multiple linear regression analysis. regression.

Research has shown that innovation and marketing mix that affect the behavior of women in purchasing decision-making are the areas of development of marketing innovations such as product qualification and quality improvement. Variety of products improving production processes and materials that conserve the environment and marketing mix, including confidence in the brand or the brand in making decisions about purchasing products and taking into account the value obtained from the product compared to the expenditures spent on purchasing the product in this regard, marketing promotion in the form of promotions, reduce, exchange, give away, giveaway was statistically significant at the .05 level.

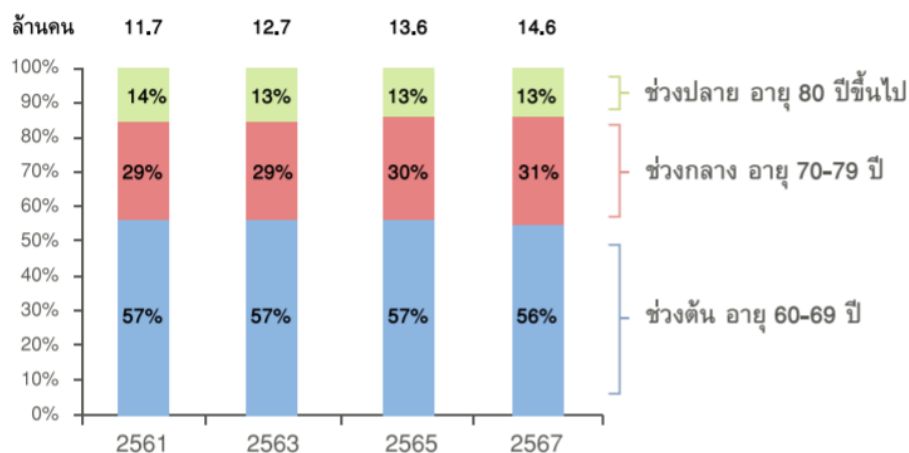
Keywords: *Innovation Marketing, Marketing Mix, Behavior*

บทนำ

จากข้อมูลการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย ปี 2558-2573 จะเห็นว่าภาพรวมประเทศไทยอยู่ในสถานการณ์ “สังคมสูงวัย” (aged society) และในอีก 10 ปี ข้างหน้า จะเริ่มเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (completed aged society) (เอกสารประมวลสถิติด้านสังคม 1/2558, 2557) ด้วยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวที่เกิดขึ้นเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้ภาครัฐเล็งเห็นความสำคัญของในเรื่องนี้ จึงได้มีการวางแผน และกำหนดนโยบายด้านต่าง ๆ ทั้งด้านอุตสาหกรรม ด้านการลงทุน และด้านสวัสดิการสังคม ที่มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากรที่เกิดขึ้น ตลอดจนการรองรับสวัสดิการสังคมด้านผู้สูงอายุ เช่น แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ 2546 ยุทธศาสตร์และมาตรการของแผน และปฏิญญาผู้สูงอายุไทย การกำหนดนโยบายและแผนเหล่านี้เป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการกำหนดแนวทางของการดำเนินงาน ส่งเสริม คุ้มครองด้านผู้สูงอายุ ให้เกิดความเท่าเทียมและเป็นไปในทิศทางเดียวกันของหลายๆ ประเทศทั่วโลกที่ล้วนแต่ประสบกับปัญหาการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน (สังคมผู้สูงอายุ (อย่างสมบูรณ์): ภาวะสูงวัยอย่างมีคุณภาพ, 2562)

โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2561) มองว่า ภายในปี 2567 นี้ ประเทศไทยจะมีจำนวนผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปประมาณ 14.6 ล้านคน จากปัจจุบันที่มีจำนวน 11.7 ล้านคน หรือเพิ่มขึ้นจากปัจจุบัน 2.9 ล้านคน (เฉลี่ยปีละ 490,000 คน)

สัดส่วนผู้สูงอายุไทยในแต่ละช่วงอายุ

ที่มา: ศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2561)

ทำให้หลาย ๆ ธุรกิจต้องปรับตัวและพัฒนาสินค้าให้สอดคล้องกับกลุ่มลูกค้าดังกล่าวที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ดังนั้นเมื่อประเทศไทยเข้าสู่ยุคที่มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจเริ่มหันมาพัฒนาสินค้าและบริการที่ตอบสนองความต้องการ อำนวยความสะดวก และเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น โดย ศูนย์วิจัยกสิกรไทย ประเมินว่า เม็ดเงินหมุนเวียนในตลาดสินค้าและบริการเพื่อผู้สูงอายุในปัจจุบันน่าจะมีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 9 แสนล้านบาทต่อปี เบื้องต้นคำนวณจากค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันเฉลี่ยของผู้สูงอายุอยู่ที่ประมาณ 9,000-10,000 บาท ต่อเดือน ซึ่งครอบคลุมค่าอาหาร ค่าเดินทาง ค่ายา ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล และค่าใช้จ่ายในบ้าน ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนถึงโอกาสทางธุรกิจของสินค้าและบริการสำหรับผู้สูงอายุ โดยกลุ่มสินค้าและบริการที่มีแนวโน้มจะเติบโตทางการตลาดในกลุ่มลูกค้าผู้สูงอายุ ได้แก่

1. กลุ่มสินค้าและบริการด้านสุขภาพ เช่น ธุรกิจยาและเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ ธุรกิจโรงพยาบาล สถานบริการ เป็นต้น
2. กลุ่มสินค้าและบริการเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน เช่น สินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เฟอร์นิเจอร์และอุปกรณ์ช่วยเหลือกิจวัตรประจำวัน เป็นต้น
3. กลุ่มสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความสุขทางกายและใจ เช่น ธุรกิจท่องเที่ยว โรงแรมและสันทนาการ เป็นต้น

ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์แผ่นซึมซับปัสสาวะถือเป็นสินค้าที่อยู่ในกลุ่มสินค้าและบริการที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการนวัตกรรมและส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อแผ่นซึมซับปัสสาวะของกลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นผู้หญิงในจังหวัดนนทบุรีซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงสินค้าและบริการ รวมถึงเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อยอดสำหรับธุรกิจและตอบสนองความต้องการในชีวิตประจำวัน และเพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้ชีวิต การส่งเสริมคุณภาพการใช้ชีวิตของกลุ่มลูกค้าผู้สูงอายุต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษานวัตกรรมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อแผ่นซึมซับปัสสาวะของผู้หญิงในจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อแผ่นซึมซับปัสสาวะของผู้หญิงในจังหวัดนนทบุรี

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนวัตกรรมทางการตลาด และส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อแผ่นซีดีบีปัสสาวะของผู้หญิงในจังหวัดนนทบุรี

สมมติฐานการวิจัย

นวัตกรรมทางการตลาด และส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ แผ่นซีดีบีปัสสาวะของผู้หญิงในจังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์

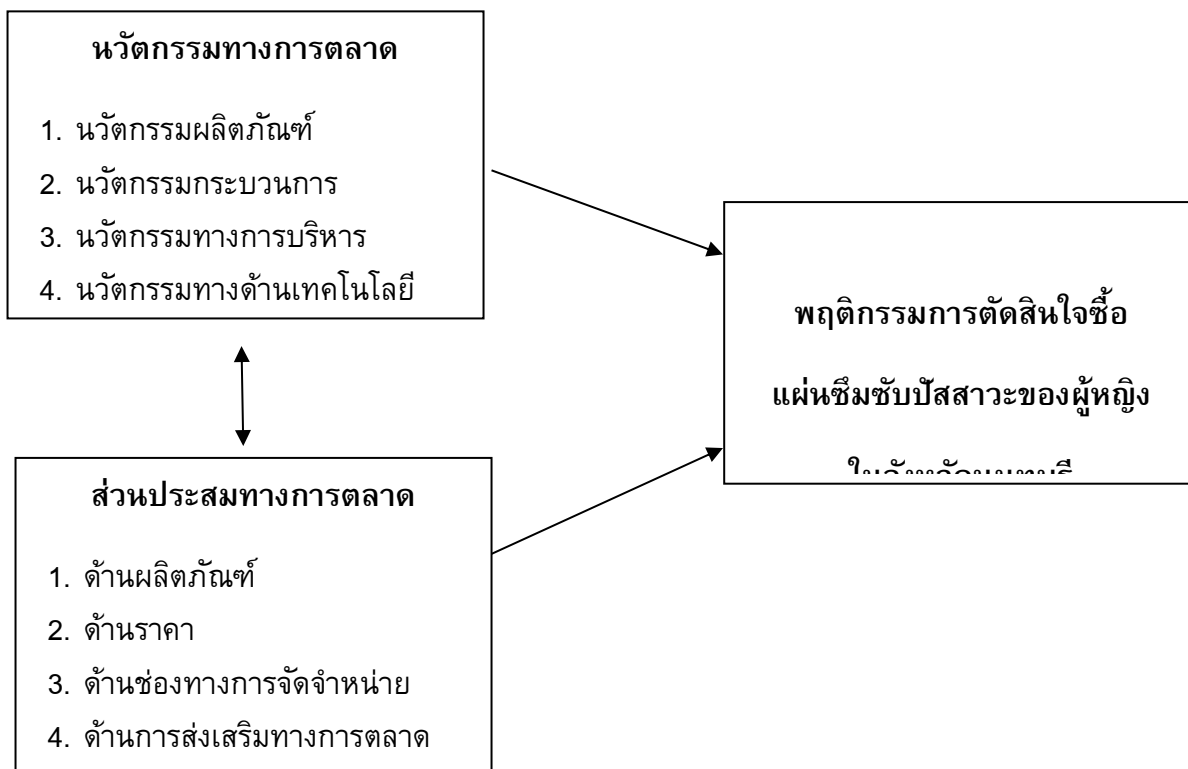
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น 1) นวัตกรรมทางการตลาด ประกอบด้วย 1.1) นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ 1.2) นวัตกรรมกระบวนการ 1.3) นวัตกรรมทางการบริหาร และ 1.4) นวัตกรรมทางด้านเทคโนโลยี (สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์, 2553) 2) ส่วนประสมทางการตลาด ประกอบด้วย 2.1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2.2) ด้านราคา 2.3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย 2.4) ด้านการส่งเสริมทางการตลาด (Kotler, 2011; ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2546)

ตัวแปรตาม พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อแผ่นซีดีบีปัสสาวะของกลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นผู้หญิงในจังหวัดนนทบุรี

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรเพศหญิงในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 583,582 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2560)

โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ จากคำนวณหาขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อน เท่ากับ 0.05 ซึ่งจะได้จำนวนตัวอย่าง คือ 400 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยคั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งแบบสอบถามชุดนี้ ออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาสถานภาพ รายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 นวัตกรรมทางการตลาด ได้แก่ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมกระบวนการ นวัตกรรมทางการบริหาร และนวัตกรรมทางด้านเทคโนโลยี

ตอนที่ 3 ส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมทางการตลาด

ตอนที่ 4 พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อของกลุ่มตัวอย่าง การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารตำราทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อประมวลสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถาม นำเสนอต่อที่ปรึกษาทางวิจัยเพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงและแก้ไข
3. การหาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยนำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือต่อข้อความและเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยการหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์ (IOC) และ ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยเลือกข้อความที่มีค่า IOC มากกว่า 0.50 จากนั้นปรับแก้เครื่องมือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากการหาคุณภาพของแบบทดสอบได้ค่า IOC เท่ากับ 0.72

4. การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองกับประชากรที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง (tryout) จำนวน 30 ชุด-โดยกำหนดว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งชุดตามสูตรแอลฟาของ ครอนบาค (Alpha Cronbach) ค่าที่ยอมรับต้องมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป จากการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดเตรียมแบบสอบถามเพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ จำนวน 400 ตัวอย่าง

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเพศหญิงในจังหวัดนนทบุรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยตนเองจนครบ 400 ชุด

3. เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบถ้วน ทำการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทันทีและตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหา ค่าร้อยละ

2. ข้อมูลระดับวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ให้คะแนนสำหรับการประมาณค่าตามแบบ Likert Scale แก่คำตอบ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เป็น 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ

2.2 คำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคำตอบแต่ละข้อ แล้วแปรผลตามเกณฑ์ของเบสต์และคาร์ทัน (Best & Kahn, 1993) ซึ่งมีค่าคะแนนดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

4. การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นแบบพหุ (Multiple Linear Regression)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ, ระดับการศึกษา, สถานภาพ, รายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุ 60-69 ปี มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพสมรส และมีรายได้ต่อเดือน 10,000-20,000 บาท

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

โดยการทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ โดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และวิธีการสมการถดถอยเชิงเส้นแบบพหุ (Multiple Linear Regression) เพื่อหาผลความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามตามสมมติฐานของงานวิจัย สามารถสรุปการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 การทดสอบสมมติฐานทางการวิจัย สามารถสรุปได้ดังนี้

สมมติฐาน	ยอมรับ	ปฏิเสธ
นวัตกรรมทางการตลาด และส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียของผู้หญิงในจังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์	✓ .05	

อภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยวิธีการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) และวิธีการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นแบบพหุ (Multiple Linear Regression) เพื่อหาผลอิทธิพลระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามตามสมมติฐานของงานวิจัย พบว่า ตัวแปรด้านนวัตกรรมทางการตลาดและส่วนประสมทางการตลาด สามารถสรุปข้อมูลได้ดังต่อไปนี้ นวัตกรรมทางการตลาด (นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมกระบวนการ นวัตกรรมทางการบริหาร, นวัตกรรมทางด้านเทคโนโลยี) มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียของผู้หญิงในจังหวัดนนทบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในด้านการพัฒนานวัตกรรมทางการตลาด เช่น การพัฒนาคุณสมบัติและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ การปรับปรุงกระบวนการผลิตและวัสดุที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น สอดคล้องกับบุญสม ลีชยาภิตติกร (2558) ได้ศึกษาเรื่อง นวัตกรรมทางการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์สมุนไพร ผลการศึกษาพบว่า นวัตกรรมทางการตลาดที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการซื้อและความจงรักภักดีต่อแบรนด์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ (2)ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ (3) การมุ่งเน้นที่ตัวลูกค้า (4) การมุ่งตลาดเฉพาะกลุ่ม และ (5) คุณค่าเฉพาะตัว

และส่วนประสมทางการตลาด (ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมทางการตลาด) มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อแผ่นซีดีแผ่นซีดีของผู้นักในจังหวัดนนทบุรีอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในด้านส่วนประสมทางการตลาด โดยผู้ตอบแบบสอบถามยังให้ความเชื่อมั่นต่อยี่ห้อหรือตราสินค้าในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า และคำนึงถึงความคุ้มค่าที่ได้รับจากสินค้าเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปในการซื้อสินค้ามาใช้งาน ทั้งนี้การส่งเสริมการตลาดในรูปแบบของโปรโมชั่นลด แลก แจก แถม ยังมีผลต่อการตัดสินใจซื้อแผ่นซีดีแผ่นซีดีของผู้นักแบบสอบถามด้วย สอดคล้องกับณัฐนนท์ โชครศรีศิริ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีความสัมพันธ์ต่อความจงรักภักดีของผู้บริโภคในการเลือกใช้บริการโรงแรมราคาประหยัด ในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคมีความจงรักภักดีในการเลือกใช้บริการโรงแรมราคาประหยัดในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ด้านวางแผนทางการตลาด (Marketing Plan) ธุรกิจควรมีการกำหนดนโยบายและปัจจัยต่าง ๆ ที่เกื้อหนุนต่อการวางแผนทางการตลาดให้เหมาะสมต่อการพัฒนาสินค้าหรือบริการในกลุ่มผู้สูงอายุ
2. หน่วยงานเอกชน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ หรือต่อยอดงานวิจัย ในดำเนินงานของอุตสาหกรรมในธุรกิจผู้สูงอายุ
3. หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลคุณภาพชีวิตประชาชน โดยเฉพาะในกลุ่มของผู้สูงอายุ ควรกำหนดนโยบายสนับสนุนและส่งเสริมสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (Infrastructure) ให้แก่ผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น
4. บริษัทและผู้มีอำนาจของบริษัทหรือหน่วยงานราชการต่าง ๆ ควรให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเพื่อสนับสนุนงานวิจัยในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุ เพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในอนาคตของประเทศ รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนงานวิจัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ทำการศึกษาวิจัยในหัวข้อนี้กับกลุ่มประชากร/กลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน ควรมีการศึกษากลุ่มประชากรให้กว้างมากกว่านี้
2. ศึกษาในด้านอื่น ๆ ของการตลาดในอุตสาหกรรมที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2558). *ประชากรสูงอายุไทย : ปัจจุบันและอนาคต*, เอกสารประมวลสถิติด้านสังคม 1/2558
- จุฑารัตน์ แสงทอง (2562). สังคมผู้สูงอายุ (อย่างสมบูรณ์): ภาวะสูงวัยอย่างมีคุณภาพ. บทความวิชาการ.
- ณัฐนันท์ โขศรีศรีศิริ. (2558). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีความสัมพันธ์ต่อความจงรักภักดีของผู้บริโภคในการเลือกใช้บริการโรงแรมราคาประหยัด ในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญสม ลีชยาภิตติกร. (2558). นวัตกรรมการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์สมุนไพร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารเทคโนโลยี. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ. (2553). *นวัตกรรม: ความหมาย ประเภท และความสำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการ*. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2560). สืบค้นจาก <http://www.population.moe.go.th/Dashboard.aspx>
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2561). *ตลาดสูงวัย ชุมชน SME ไทย*. กรุงเทพฯ: ธนาคารกสิกรไทย.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2546). *การบริหารการตลาดยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: บริษัท ธรรมสาร จำกัด
- Best, J., & Kahn, J. V. (1993). *Research in Education (7th ed.)*. Boston: Allyn and Bacon.
- Cronbach, Lee. J. *Essentials of psychological testing. 5th ed.* New York: Harper & Row, 1990.
- Kotler, P. (2011). *Principles of Marketing*. 14th Edition, Pearson Education.
- Yamane, T. (1976). *Statistics an introductory analysis*. London: Harper & Low.

อุปสงค์และอุปทานผลิตภัณฑ์ข้าวเจ้าของไทย Demand and supply for thai rice products

ไพทูล สีสไ¹

สุภาวดี มีนาภา²

^{1,2}สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

โทร.081-825-1219 Email: Paitoolse2012@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การผลิตและการตลาดผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้าของประเทศไทย (2) ความต้องการผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้าของประเทศไทย การวิเคราะห์จะใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิจากการสุ่มตัวอย่างผู้ผลิตแป้งข้าวเจ้า แป้งขนมจีน และเส้นก๋วยเตี๋ยว จำนวน 18, 24 และ 20 ตัวอย่าง ตามลำดับ นำข้อมูลมาจัดในรูปจำนวนเต็ม ร้อยละ และอันดับ วิเคราะห์ด้วยค่าสหสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า (1) ทั้งผู้ผลิตแป้งข้าวเจ้า แป้งขนมจีน และเส้นก๋วยเตี๋ยวที่มีขนาดการผลิตขนาดใหญ่ มักจะใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยจะสามารถครอบครองตลาดได้มากกว่าผู้ผลิตขนาดเล็กมากขึ้น เนื่องจากมีข้อได้เปรียบทั้งด้านคุณภาพและต้นทุนการผลิต ตลอดจนการเข้าถึงลูกค้าด้วยวิธีการที่หลากหลาย รวมทั้งการบรรจุหีบห่อที่สะดวกในการนำไปใช้บริโภค เมื่อผู้ผลิตรายใหญ่มีการขยายการผลิตและการตลาดเพิ่มขึ้น ผู้ผลิตรายเล็กจึงถูกดึงลูกค้าออกไปมากขึ้นด้วย (2) ผู้ผลิตรายเล็กมักจะไม่สามารถปรับการผลิตผลิตภัณฑ์ของตนเองให้พร้อมใช้บริโภคได้ ภาครัฐควรทำหน้าที่ด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตให้กับธุรกิจทั้งผู้ผลิตรายเล็กและผู้ผลิตรายใหญ่ เพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภคทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

คำสำคัญ: ผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้า, แป้งข้าวเจ้า, แป้งขนมจีน, เส้นก๋วยเตี๋ยว

ABSTRACTS

The purposes of this research were to study: (1) Production and Marketing System of Rice Products (2) Demand for Rice Products. The secondary data were collected from the related departments and the primary data were collected by random sampling from Rice Flour, Rice Noodle Flour and Noodle Manufactures of 18, 24 and 20 samples, respectively. The data were arranged in the integer formats, percentage and ranking while being analyzed with the correlation value.

The results of this research were: (1) The Large-scale Manufactures often uses modern technology, will be able to occupy the market more than smaller Manufacturers. Because large manufacturers have advantages in product quality, production cost, reaching customers with various methods and convenient packaging for use. The more the major manufacturers have expanded production and marketing, The more the small manufacturers have fewer customers. (2) Small manufacturers are often unable to adjust the production of their products to be ready for consumption. Thus, the government sector should act on research and development of this production technology for producers to increase choices for both domestic and foreign consumers.

Keywords: *Rice Products, Rice Flour, Rice Noodle Flour, Noodle*

บทนำ

การเพิ่มอุปสงค์ผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้าจะช่วยทั้งอุปสงค์ข้าวและเพิ่มมูลค่าข้าวสูงขึ้น เนื่องจากผลิตภัณฑ์ข้าวมีมูลค่าสูงกว่าราคาข้าวทั่วไป เช่น ปี 2541 ผลิตภัณฑ์ข้าวส่งออกมีราคา 22,460 บาท/ตัน เปรียบเทียบกับข้าวส่งออกมีราคา 13,270 บาท/ตันข้าวสาร (Ngaamcheun, 2016) ขณะที่ผลิตภัณฑ์ข้าวส่งออกปี 2554-2558 มีราคา 56,618 59,530 59,911 59,390 และ 59,997 บาท/ตัน ตามลำดับ เปรียบเทียบกับข้าวส่งออกปี 2554-2559 มีราคา 18,318 21,231 20,243 15,940 15,916 และ 15,626 บาท/ตันข้าวสาร ตามลำดับ (Office of Agricultural Economics, 2013, 21-22; Office of Agricultural Economics, 2015, 20-21; Office of Agricultural Economics, 2016, 20-21) มูลค่าผลิตภัณฑ์จากข้าวที่ขายในประเทศก็มีมูลค่าที่มากกว่ามูลค่าของข้าวทั่วไปอย่างชัดเจนเช่นเดียวกัน เช่น ขนมหุ้นสำเร็จรูปมีน้ำหนักบรรจุเส้นขนมหุ้น 50 กรัม น้ำยาผง 25 กรัม ต้นทุน 8 บาท/ซอง ราคาขายส่ง 20 บาท/ซอง (Kasetsart University, 2016) การศึกษาเพื่อให้ทราบถึงระบบการผลิตและการตลาดตลอดจนความต้องการผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้าของคนไทย จึงเป็นการศึกษาที่จะทำให้นำไปต่อยอดการแก้ไขปัญหาเรื่องข้าวมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระบบการผลิต การตลาด และความต้องการผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้าของประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้าที่มีมูลค่ามากได้แก่ (1) แป้งข้าวเจ้า (2) แป้งขนมหุ้น และ (3) เส้นก๋วยเตี๋ยว ซึ่งใช้วัตถุดิบที่ได้จาก “ปลายข้าวเจ้าแข็ง” และมีมูลค่ารวมกันมากที่สุดของผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้า

นิยามศัพท์

ผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้า หมายถึง แป้งข้าวเจ้า แป้งขนมหุ้น และเส้นก๋วยเตี๋ยว

ระยะเวลาทำการวิจัย

ใช้ข้อมูลตั้งแต่ปี 2555-2559

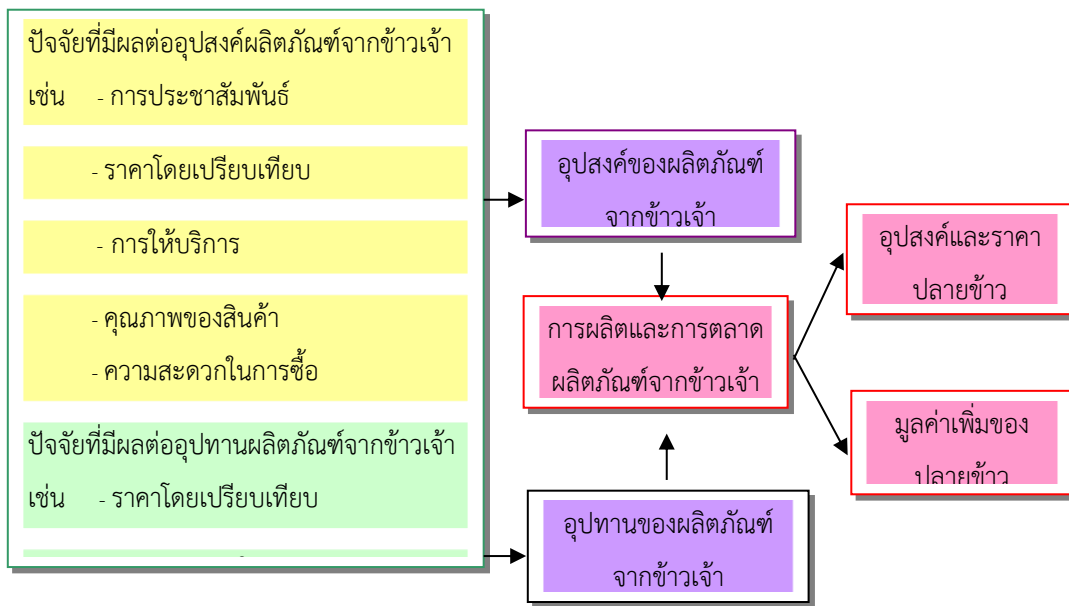
ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยต้องการศึกษาระบบการผลิต การตลาด และศึกษาความต้องการผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้า การศึกษาจะวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์และอุปทานของผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้า จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะกำหนดแนวโน้มความต้องการที่จะเกิดขึ้นในอนาคตต่อไป

1. อุปสงค์ของผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้า เป็นความต้องการซื้อของผู้บริโภคที่เกิดจากความพึงพอใจที่จะบริโภค ถ้าหากมีอุปสงค์ในการทดแทนหรือการใช้ประกอบกันที่มีผลในการเพิ่มอุปสงค์จะทำให้อุปสงค์ผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้า

เพิ่มมากขึ้น ถ้ามีการแข่งขันที่เสียเปรียบจะทำให้อุปสงค์ลดลง ปัจจัยที่สนับสนุนการบริโภคและปัจจัยที่มีผลด้านลบต่อการบริโภคย่อมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความต้องการ

2. อุปทานของผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้า เป็นความต้องการเสนอขายผลิตภัณฑ์เหล่านี้ในระดับราคาที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาหนึ่ง หรือเกิดจากปัจจัยที่สนับสนุนการผลิตและปัจจัยที่มีผลด้านลบต่อการผลิต รวมทั้งปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอุปทาน ย่อมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการผลิตของผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้า ซึ่งผลรวมอาจเพิ่มขึ้นหรืออาจลดลงขึ้นกับผลลัพธ์ด้านใดมีมากกว่ากันนั่นเอง

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ศึกษา

สมมติฐานและกรอบแนวคิดในการวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์และอุปทานของผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้าย่อมจะมีผลต่อการผลิตและการตลาดตลอดจนอุปสงค์และอุปทานของปลายข้าวเจ้าแข็ง และท้ายที่สุดจะมีผลต่อไปยังอุปสงค์และอุปทานข้าวเปลือกเจ้าของประเทศ ผลเหล่านี้จะมีผลต่อราคาข้าวเปลือกเจ้าที่ชาวนาจะได้รับไม่มากนักน้อย ดังภาพที่ 1 เนื่องจากโดยปกติทั่วไปแล้วผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้าจะมีค่าความยืดหยุ่นของราคาและรายได้ หรือความยืดหยุ่นอื่นๆ มีแนวโน้มมากกว่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาข้าวเปลือกเจ้า การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์และอุปทานของผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้าจึงมีผลกระทบต่อทั้งอุปสงค์และราคาของข้าวเปลือกเจ้า

วิธีการวิเคราะห์

การกำหนดข้อมูล

1) ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1.1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จะจัดเก็บรวบรวมโดยลำดับดังนี้

ก.) สํารวจข้อมูลผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้า ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย แพร่ พะเยา สุโขทัย ขอนแก่น นครราชสีมา ชัยภูมิ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อ่างทอง สิงห์บุรี นครสวรรค์ ปทุมธานี นครปฐม และฉะเชิงเทรา จากผู้ผลิตแป้งข้าวเจ้าได้ 18 ราย ผู้ผลิตแป้งขนมจีนได้ 24 ราย และผู้ผลิตเส้นก๋วยเตี๋ยวดำได้ 20 ราย

ข.) ข้อมูลที่จัดเก็บจากภาคสนาม มีข้อมูลสำคัญได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต การตลาด และความต้องการแป้งข้าวเจ้า ขนมจีน และเส้นก๋วยเตี๋ยวดำ ตลอดจนข้อมูลในเชิงลึกอื่นๆ เกี่ยวกับการผลิต ราคาปัจจัยการผลิต การตอบสนองของลูกค้าด้านต่างๆ แนวโน้มความต้องการของลูกค้าในประเทศ/ท้องถิ่น ผลผลิตในช่วงเวลาที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี 2555-2559 แนวทางการปรับปรุงที่สนองความต้องการที่จะต้องปรับปรุง แนวโน้มของการดำเนินกิจการในอนาคต และปัญหาที่มีผลต่อการดำเนินกิจการ

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากผลการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผ่านมาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2) วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การศึกษาการผลิต การตลาด และความต้องการผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้า แม้ว่าการสุ่มตัวอย่างจำนวนไม่มากก็ยังเป็นตัวแทนของผู้ผลิตได้ เนื่องจากการผลิตผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้ามีกระบวนการผลิตที่ไม่ซับซ้อน และมีการผลิตคล้ายกันมาก การเลือกตัวอย่างตามขนาดการผลิตจะครอบคลุมผู้ผลิตที่เป็นตัวแทนของผู้ผลิตทั้งหมดได้ การเลือกขนาดใหญ่และขนาดเล็กใกล้เคียงกันจะเป็นตัวแทนของผู้ผลิตทั้งหมดได้

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ตามหลักทฤษฎีอุปสงค์และอุปทานจะใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาจากข้อมูลค่าตัวเลขสมบรูณ์ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าสหสัมพันธ์ และสมการถดถอย ที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถามและจากข้อมูลทุติยภูมิ แล้วนำมาวิเคราะห์และเรียบเรียงเชื่อมโยงระหว่างตัวแปรต่างๆ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงตลอดจนข้อเสนอแนะเรื่องการผลิต การตลาด และความต้องการผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้า

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1) การผลิตผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้า

1.1) การผลิตแป้งข้าวเจ้า

ผู้ผลิตที่ใช้เครื่องมือเครื่องจักรที่มีความทันสมัยจะผลิต 5 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 22.2 และผลิต 6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 77.8 ผลิตแบบล้าสมัยผลิตเพียง 2 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 5.6 ขณะที่ผู้ผลิตที่มีทุนจดทะเบียนน้อยกว่า 100 ล้านบาท มีร้อยละ 30.8 ผู้ผลิตที่มีการผลิตเพิ่มขึ้น มีร้อยละ 44.4 ผลิตลดลง มีร้อยละ 11.1 และผลิตเท่าเดิม มีร้อยละ 38.9 ต้นทุนการผลิตในปี 2559 ราคาปลายข้าวเจ้ารายที่ซื้อได้ราคาถูกลงเล็กน้อย มีร้อยละ 22.2 และซื้อได้ราคาเท่าเดิม มีร้อยละ 77.8 ขณะที่ราคาปัจจัยการผลิตอื่นๆ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าแรงงาน ค่าซ่อมแซม เครื่องมือเครื่องจักร อุปกรณ์ต่างๆ รายที่มีซื้อในราคาเท่าเดิม มีร้อยละ 50.0 ซื้อในราคาแพงกว่าเดิมเล็กน้อย มีร้อยละ 50.0 พบว่าผู้ผลิตขนาดกลางและขนาดใหญ่มีแนวโน้มในการผลิตเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ต้นทุนต่อหน่วยค่อนข้างคงที่ ขณะที่ผู้ผลิตรายเล็กมีแนวโน้มการผลิตคงที่และลดลง โดยมีต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

1.2) การผลิตแป้งขนมจีน

ผู้ผลิตที่มีเครื่องมือเครื่องจักรที่ทันสมัย มีร้อยละ 41.7 แบบชาวบ้านทั่วไป มีร้อยละ 33.3 และใช้เครื่องมือเครื่องจักรกลางเก่ากลางใหม่ มีร้อยละ 25.0 โดยที่ผู้ผลิตที่ใช้เครื่องมือแบบชาวบ้านและกลางเก่ากลางใหม่จะเลิกกิจการไป มีร้อยละ 16.7 รายที่ผลิตเพียง 2 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 8.3 รายที่ผลิต 5 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 29.2 และรายที่ผลิต 6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 45.8 รายที่มีกำลังการผลิตไม่เกิน 10,000 กก./สัปดาห์ มีร้อยละ 41.7 กำลังการผลิตมากกว่า 10,000 กก./สัปดาห์ มีร้อยละ 58.3 และรายที่มีแนวโน้มผลผลิตเพิ่มขึ้น มีร้อยละ 16.7 มีแนวโน้มลดลง มีร้อยละ 29.1 และผลิตเท่าเดิม มีร้อยละ 54.2 ขณะที่ผลผลิตในช่วงเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่ปี 2555-2559 แต่ละรายมีแนวโน้มเฉลี่ยต่อรายเท่ากับ 15,459 15,414 15,177 15,659 และ 15,636 กก./สัปดาห์ ตามลำดับ แสดงว่าการผลิตแป้งขนมจีนโดยเฉลี่ยมีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก และรายใหญ่ผลิตมากขึ้น โดยมีต้นทุนการผลิตที่สำคัญมาจากราคาปลายข้าวเจ้าที่ซื้อมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย มีร้อยละ 79.2 และเท่าเดิม มีร้อยละ 20.8 ขณะที่ราคาปัจจัยการผลิตอื่นๆ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าแรงงาน ค่าซ่อมแซมเครื่องมือเครื่องจักร อุปกรณ์ต่างๆ มีแนวโน้มเท่าเดิม มีร้อยละ 52.5 เพิ่มขึ้นเล็กน้อย มีร้อยละ 33.3 และเพิ่มขึ้นมาก มีร้อยละ 4.2 ซึ่งพิจารณาโดยรวมแล้วต้นทุนจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

1.3) การผลิตเส้นก๋วยเตี๋ยว

การผลิตในช่วงเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่ปี 2555-2559 ผู้ผลิตรายเล็กๆ มักจะผลิตตามคำสั่งซื้อจากลูกค้า เนื่องจากไม่มีลูกค้าประจำ ผู้ผลิตที่มีเครื่องมือเครื่องจักรที่มีความทันสมัย มีร้อยละ 65.0 และแบบชาวบ้านทั่วไป มี

ร้อยละ 5.0 ขณะที่ เป็นเครื่องมือเครื่องจักรกลางเก่ากลางใหม่ มีประมาณร้อยละ 30.0 โดยที่ผู้ผลิตที่ใช้เครื่องมือแบบชาวบ้านและกลางเก่ากลางใหม่แม้ว่าจะยังคงผลิตแต่จะผลิตเพียง 2 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 10.0 ผลิต 4 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 5.0 ผู้ผลิตที่ใช้เครื่องมือที่ทันสมัยมีการผลิต 5 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 30.0 ผลิต 6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 55.0 โดยมีรายที่มีกำลังการผลิตไม่เกิน 2 ตัน/วัน มีร้อยละ 60.0 รายที่มีกำลังการผลิตมากกว่า 5 ตัน/วันขึ้นไป มีร้อยละ 20.0 และรายที่มีแนวโน้มผลผลิตเพิ่มขึ้นเล็กน้อยมีร้อยละ 50.0 มีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย มีร้อยละ 5.0 และผลิตเท่าเดิม มีร้อยละ 35.0 โดยที่ต้นทุนการผลิตที่สำคัญมาจากราคาปลายข้าวเจ้าที่ซื้อมีแนวโน้มเท่าเดิม มีร้อยละ 45.0 และเพิ่มขึ้นเล็กน้อย มีร้อยละ 55.0 ขณะที่ราคาปัจจัยการผลิตอื่นๆ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าแรงงาน ค่าซ่อมแซมเครื่องมือเครื่องจักร อุปกรณ์ต่างๆ มีแนวโน้มเท่าเดิม มีร้อยละ 35.0 เพิ่มขึ้นเล็กน้อย มีร้อยละ 65.0 ซึ่งพิจารณาโดยรวมแล้วต้นทุนจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

2) การตลาดผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้า

2.1) การตลาดแบ่งข้าวเจ้า

ผู้ผลิตที่เป็นขนาดเล็กจะเสียเปรียบด้านต้นทุนการผลิต แต่มีความเสี่ยงในการลงทุนไม่มาก ขณะที่ธุรกิจขนาดใหญ่จะมีต้นทุนต่อหน่วยถูกกว่า แต่มีความเสี่ยงในการแสวงหาตลาดให้เพียงพอกับขนาดการผลิต ผู้ผลิตที่มีความเสี่ยงมากคือผู้ผลิตรายใหญ่ที่มีตลาดรองรับหรือมีลูกค้าไม่กี่ราย และไม่สามารถเข้าถึงลูกค้ารายใหญ่ได้ ซึ่งพบว่าโรงโม่แป้งที่ผลิตใหญ่กว่าระดับกิจการดั้งเดิมมีการเลิกกิจการไปหลายราย ขณะที่ผู้ผลิตรายเล็กๆ จะมีความเสี่ยงออกจากกิจการไปเนื่องจากมีลูกค้าเป็นรายย่อยๆ มีจำนวนไม่มาก และไม่หลากหลาย และลูกค้ารายเดิมๆ เลิกกิจการหรือหันไปผลิตผลิตภัณฑ์ที่ใช้แบ่งข้าวเจ้าจากผู้ผลิตรายใหญ่ หรือผลิตตามลูกค้าสั่งและผลิตป้อนตลาดในท้องถิ่นและลูกค้ารายเดิม ส่วนผู้ผลิตที่ดำเนินกิจการอยู่ได้จะเป็นผู้ผลิตที่มีการผลิตในระดับอุตสาหกรรม ใช้เครื่องจักรที่ทันสมัย และมีลูกค้ารายใหญ่ในสัดส่วนที่สูงมากกว่าร้อยละ 60 เช่น ผู้ผลิตอาหารสำเร็จรูปต่างๆ และลูกค้ารายย่อยไม่เกินร้อยละ 40 และมีตลาดต่างประเทศ

ส่วนแบ่งการตลาดของผู้ผลิตรายใหญ่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และผู้ผลิตรายเล็กมีแนวโน้มลดลงและบางรายลดลงมาก พิจารณาได้จากจำนวนผู้ผลิตรายใหญ่ร้อยละ 44.4 จะเพิ่มผลผลิตเล็กน้อย และร้อยละ 38.9 ผลิตเท่าเดิม ส่วนผู้ผลิตรายเล็กร้อยละ 22.2 ไม่แน่ใจจะผลิตต่อไปหรือไม่ และร้อยละ 16.7 มีการผลิตลดลง เนื่องจากความได้เปรียบทางด้านเทคโนโลยีการผลิตที่มีผลต่อคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับความต้องการ และบรรพบุรุษที่ที่สะดวกทั้งการขนส่งและการนำไปใช้บริโภคได้ทันที

2.2) การตลาดแบ่งขนมจีน

ธุรกิจแบบครอบครัวก็อาจดำรงอยู่ได้ถ้าหากมีการรักษาลูกค้าที่อาศัยความสนิทสนมคุ้นเคยในท้องถิ่นและความชอบในรสชาติดั้งเดิม สามารถรักษาคุณภาพผลิตภัณฑ์ของตนเองได้อย่างสม่ำเสมอ ประกอบกับความขยันขันแข็งของผู้ประกอบการ แต่อาจไม่มั่นคงถ้าการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมไปสู่การบริโภคแบบคนในเมืองและรุ่นลูกหลานไม่ดำเนินกิจการต่อหรือเลิกกิจการไปในที่สุดเพราะความต้องการก็มีเพียงบางช่วงเวลา อาชีพอื่นๆ จึงมักจะเป็นอาชีพหลักของรายได้เพื่อให้สามารถยังชีพได้มั่นคง ถ้าไม่มีการปรับปรุงกิจการให้ดีขึ้นจะมีตลาดแคบลง จึงผลิตแป้งขนมจีนได้เพียงตามการสั่งซื้อส่วนหนึ่ง และผลิตเพื่อใช้ทำขนมจีนขายอีกส่วนหนึ่งขายประจำในตลาด และลูกค้าที่จัดงานแล้วสั่งซื้อขนมจีน ลูกค้าที่ยังคงอยู่ส่วนใหญ่จะเป็นลูกค้ารายเก่าที่ซื้อขายกันมานาน ส่วนลูกค้ารายใหม่และบางส่วนของลูกค้ารายเก่าจะมีผู้ผลิตรายใหม่ที่มีกำลังการผลิตขนาดใหญ่และทันสมัยเสนอขายในราคาที่ต่ำกว่ามากเข้ามามีส่วนแบ่งทางการตลาดมากขึ้น

ปัญหาการตลาดที่สำคัญคือคุณภาพแป้งขนมจีนไม่คงที่ ผลิตได้ขนมจีนที่เส้นไม่เหนียวไม่นุ่ม คุณภาพไม่ได้ตามต้องการ เนื่องจากใช้ข่าวนี้มามาผลิตแป้งขนมจีน แม้ว่าจะสามารถส่งคืนได้ผู้ซื้อก็เสียเวลา แม้ว่าจะมีการแข่งขันกันมากแต่การด้อยคุณภาพของแป้งขนมจีนมักเกิดขึ้นเสมอ เนื่องจากผู้ขายมักจะคำนึงเฉพาะราคาขายที่เสนอต่ำกว่าคู่แข่ง เช่น ถูกละ 20 กก. ขาย 350 บาท/ถุง ขณะที่คู่แข่งขายราคา 300 บาท/ถุง เพื่อตีตลาดและได้เปอร์เซ็นต์จากการขายให้โรงงานขนาดใหญ่ที่ต้องการขยายตลาดไปในหลายจังหวัด

2.3) การตลาดเส้นก๋วยเตี๋ยว

ผู้ผลิตเส้นก๋วยเตี๋ยวจะตอบสนองลูกค้าโดยจะเน้นคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่ดีกว่าเดิมมีร้อยละ 75.0 และไม่น้อยกว่าเดิมมีร้อยละ 25.0 รองลงไปคือด้านการเข้าถึงลูกค้า/การประชาสัมพันธ์ดีกว่าเดิมมีร้อยละ 70.0 และไม่น้อยกว่าเดิมมีร้อยละ 25.0 ด้านการบริการลูกค้าดีกว่าเดิมมีร้อยละ 60.0 และไม่น้อยกว่าเดิมมีร้อยละ 30.0 และด้านบรรจุภัณฑ์ดีกว่าเดิมมีร้อยละ 30.0 และไม่น้อยกว่าเดิมมีร้อยละ 70.0 ดังนั้น การตอบสนองต่อลูกค้าจะดีขึ้นทั้งด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ ด้านการเข้าถึงลูกค้า การให้บริการ และการบรรจุภัณฑ์ ตามลำดับ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศที่มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 78.77 และลูกค้าในต่างประเทศร้อยละ 21.23 โดยผู้ผลิตส่วนใหญ่จะมีจำนวนลูกค้าเพิ่มขึ้นเล็กน้อย และมีผู้ผลิตส่วนน้อยที่มีจำนวนลูกค้าลดลง

ผู้ผลิตรายใหญ่มีประมาณร้อยละ 65.0 มีแนวโน้มการครอบครองตลาดเพิ่มขึ้น และผู้ผลิตรายเล็กมีจำนวนแบ่งตลาดลดลงและบางรายลดลงมาก พิจารณาได้จากการมีผู้ผลิตรายเล็กบางส่วนที่ไม่แน่ใจและผู้ผลิตที่มีแนวโน้มจะหยุดการผลิตมีร้อยละ 15 จำนวนผู้ผลิตที่จะเพิ่มผลผลิตเล็กน้อยมีร้อยละ 50.0 ผลิตเท่าเดิมร้อยละ 35 เนื่องจาก

ความได้เปรียบทางด้านเทคโนโลยีการผลิตที่มีผลต่อคุณภาพผลิตภัณฑ์ และบรรจุกฎเกณฑ์ที่สะดวกทั้งการขนส่งและการนำไปใช้

การผลิตทั้งรายเล็กรายใหญ่จะไม่มีข้อเสียเปรียบกันมากนัก เนื่องจากการผลิตต้องได้มาตรฐานเดียวกันทำให้กระบวนการผลิตเหมือนกันและต้นทุนใกล้เคียงกัน ข้อได้เปรียบขึ้นอยู่กับการบริหารการตลาดให้เหมาะสมกับขนาดการผลิตของตนเอง เนื่องจากผู้ผลิตแต่ละรายมีประสบการณ์การผลิตมานานหลายสิบปีทำให้มีลูกค้าของตนเองอยู่ก่อนแล้ว ผู้ผลิตจึงมีความเสี่ยงส่วนใหญ่เกี่ยวกับการรักษาลูกค้าให้คงอยู่ด้วยคุณภาพที่เหมาะสมกับราคาและบริการรวดเร็ว และรักษาการผลิตได้ตามมาตรฐานสากลที่จะทำให้ส่งออกได้ด้วย

3. ความต้องการผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้า

3.1) ความต้องการแข่งข้าวเจ้า

ลูกค้าจะตอบสนองด้านบรรจุกฎเกณฑ์ที่ดีกว่าเดิมมีร้อยละ 61.1 และไม่น้อยกว่าเดิมมีร้อยละ 38.9 ด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่ดีกว่าเดิมมีร้อยละ 61.1 และไม่น้อยกว่าเดิมถึงมีร้อยละ 38.9 เช่นกัน แต่เน้นการพัฒนาบรรจุกฎเกณฑ์มากกว่าคุณภาพของผลิตภัณฑ์ รองลงไปคือด้านการเข้าถึงลูกค้า/การโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ ดีกว่าเดิมมีร้อยละ 44.4 และไม่น้อยกว่าเดิมมีร้อยละ 22.2 ด้านการให้บริการดีกว่าเดิมมีร้อยละ 33.3 และไม่น้อยกว่าเดิมมีร้อยละ 50.0 ดังนั้น จะพบว่าการตอบสนองต่อลูกค้าดีขึ้นด้านบรรจุกฎเกณฑ์ คุณภาพผลิตภัณฑ์ การเข้าถึงลูกค้า และการให้บริการ ตามลำดับ

ความต้องการภายในประเทศโดยรวมเพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้ผลิตรายที่ความต้องการลดลงมีเพียงร้อยละ 5.6 ถึง 11.2 เท่าเดิมมีร้อยละ 44.4 ถึง 50.0 และมีความต้องการเพิ่มขึ้นเล็กน้อยมีร้อยละ 44.4 ประกอบกับผู้ผลิตที่ปรับปรุงเครื่องจักรให้ทันสมัยมีมากถึงร้อยละ 50.0 ทำให้มีผู้ผลิตที่มีกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นมีร้อยละ 33.4 ทำให้ความต้องการส่งออกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากรายที่มีความต้องการเท่าเดิมมีร้อยละ 27.8 และความต้องการเพิ่มขึ้นเล็กน้อยมีร้อยละ 50.0 แม้ว่าความต้องการขยายตลาดส่งออกยังไม่ชัดเจน แต่น่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นขณะที่ธุรกิจขนาดใหญ่อยู่ในภาวะที่ได้เปรียบและแข่งขันได้ ส่วนผู้ผลิตรายเล็กไม่แน่ใจว่าจะดำเนินกิจการต่อไป ร้อยละ 22.2 แสดงถึงการเข้ามาของรายใหญ่ที่มีทั้งเทคโนโลยีการผลิตและมีแหล่งวัตถุดิบของตนเองจะมีต้นทุนต่อหน่วยต่ำลงมากและมีการพัฒนาบรรจุกฎเกณฑ์ที่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น จะเป็นผู้ผลิตที่ได้เปรียบในการแข่งขันสูงขึ้นอย่างมาก

ผู้ผลิตรายใหญ่ส่วนใหญ่ส่วนใหญ่แต่ละรายมีลูกค้าเพิ่มขึ้นทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ เนื่องจากมีผู้ผลิตรายใหญ่พัฒนาบรรจุกฎเกณฑ์คุณภาพที่ดีกว่า และการเข้าถึงลูกค้าได้มากกว่า เช่น การเสนอขายใน

ห้างสรรพสินค้า การเพิ่มอุปสงค์แบ่งข้าวเจ้าจะมีโอกาสมากขึ้นเมื่อมีทางเลือกให้กับผู้บริโภคเลือกตามความต้องการ และตามความสะดวกที่ผู้บริโภคมีโอกาสมากขึ้นจากทั้งสีสัน หีบห่อ และรสชาติที่ปรับปรุงให้เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค ที่สร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีมากขึ้น จะเห็นได้จากผู้ซื้อแบ่งข้าวเจ้าให้ความสำคัญด้านการบรรจุภัณฑ์และด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์เป็นสำคัญ เนื่องจากบรรจุภัณฑ์ทำให้สะดวกในการนำไปใช้ และคุณภาพสามารถสนองความต้องการของผู้บริโภคได้มากขึ้น โดยผู้ผลิตให้ความสำคัญกับการขยายตลาดในประเทศถึงร้อยละ 44 ส่วนการขยายตลาดต่างประเทศยังไม่ชัดเจน

3.2) ความต้องการแข่งขันเงิน

ผู้ผลิตแต่ละรายมียอดขายแข่งขันเงินในช่วงปี 2538-2539 และในช่วงเลือกตั้งปี 2549-2550 มียอดขายสูง ขณะที่ระหว่างปี 2551-2559 มียอดขายลดลงมาก ยอดขายจะมากกว่าปกติในช่วงเวลาเทศกาลสงกรานต์ ปีใหม่นอกฤดูผลไม้ ช่วงออกพรรษาซึ่งมีเทศกาลบ๋อย (Hs1bzt, 2015) ในช่วงปีที่ยอดขายลด เช่น ระหว่างปี 2559 ยอดขายแข่งขันเงินตกลงมากแต่ร้านจะซื้อแข่งขันเงินมาทำแข่งขันขายประมาณ 10 ถู/สัปดาห์ ราคา 380 บาท/ถู (22 กก./ถู) ขณะที่ธุรกิจรายเล็กที่เคยผลิตโดยใช้ปลายข้าวสารแข็งได้มากถึง 4,000-5,000 กก./วัน เนื่องจากขณะนั้นมีคู่แข่งน้อย บางช่วงทำกำไรได้มากถึง 7,000-10,000 บาท/วัน เมื่อมีคู่แข่งมากขึ้นและไม่สามารถปรับตัวแข่งขันกับรายอื่นๆ ได้ ทำให้มีลูกค้าลดลงไปมาก การผลิตในปัจจุบันจึงผลิตโดยใช้ข้าวสารแข็งเพียง 500 กก./วัน ธุรกิจเหล่านี้ต้องปรับตัวให้สามารถแข่งขันกับธุรกิจรายใหญ่ที่มีเครื่องจักรเครื่องมือที่ทันสมัยได้และผลิตได้ปริมาณมาก จะพบว่าธุรกิจในชุมชนเดิมที่มี 9-10 รายเมื่อมีรายใหญ่เข้ามาแข่งขัน รายเล็กเหล่านี้ก็ออกจากธุรกิจไปหมดเหลือเพียง 1-2 ราย โดยรายที่อยู่ได้เพราะมีรายได้จากธุรกิจอื่นด้วย เช่น ทำนา ทำสวนปาล์ม รับจ้างธุรกิจอาหารโต๊ะจีน และค้าขาย ขณะที่สูตรแป้งที่ใช้แตกต่างจากของโรงงานใหญ่ที่มีสูตรเฉพาะของตนเอง และมีความปลอดภัยได้รับการยอมรับดีกว่า เช่น เหนียวกว่า ใสกว่า บรรจุหีบห่อดีกว่า มีคุณภาพคงเส้นคงวาเนื่องจากใช้เครื่องมือทันสมัย และมีตราสินค้า ซึ่งผู้ผลิตรายเล็กมักจะไม่

ผู้ผลิตที่ต้องปรับปรุงเครื่องจักรให้ทันสมัยมีมากถึงร้อยละ 63.70 มีผลทำให้มีผู้ผลิตที่มีกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 50.0 และจำนวนผู้ผลิตที่ต้องการขยายตลาดภายในประเทศเพิ่มมีร้อยละ 41.7 และจำนวนผู้ผลิตที่ต้องการขยายตลาดส่งออกมีร้อยละ 12.5 แนวโน้มแสดงถึงมีการขยายตลาดเพิ่มขึ้น การแข่งขันย่อมสูงขึ้นอย่างมาก โดยเฉพาะด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่ดีกว่าเดิม ร้อยละ 45.8 และไม่น้อยกว่าเดิมถึงร้อยละ 45.8 รองลงไปคือด้านการให้บริการดีกว่าเดิมร้อยละ 45.8 และไม่น้อยกว่าเดิมร้อยละ 33.3 ด้านบรรจุภัณฑ์ดีกว่าเดิมร้อยละ 33.3 และไม่น้อยกว่าเดิมร้อยละ 62.5 และด้านการเข้าถึงลูกค้า/การโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ ดีกว่าเดิมร้อยละ 33.3 และไม่น้อยกว่าเดิมร้อยละ 37.5

ความต้องการของลูกค้าภายในประเทศมีร้อยละ 94.71 และลูกค้าในต่างประเทศมีร้อยละ 5.29 ผู้ผลิตที่ลูกค้ามีความต้องการเพิ่มขึ้นเล็กน้อยมีร้อยละ 12.5 และผู้ผลิตที่ลูกค้ามีความต้องการลดลงมีร้อยละ 31.1 แสดงถึงผู้ผลิตรายใหญ่ได้ส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้น ขณะที่ผู้ผลิตรายเล็กมีส่วนแบ่งตลาดลดลง เนื่องจากความต้องการในประเทศไม่น่าจะลดลง ขณะที่ความต้องการส่งออกมีแนวโน้มคงที่ โดยที่ราคาผลผลิตมีแนวโน้มคงที่มีร้อยละ 83.3 และลดลงเล็กน้อยมีร้อยละ 12.5

3.3) ความต้องการเส้นก๋วยเตี๋ยว

ผู้ผลิตขนาด 2 ตัน/วันขึ้นไปจะยังคงมีศักยภาพในการผลิตและคงอยู่ได้ในตลาด เนื่องจากมีลูกค้าจำนวนมากพอ มีศักยภาพในการรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์และหาตลาดรองรับได้ ความต้องการบริโภคเส้นก๋วยเตี๋ยวของตลาดภายในประเทศปี 2559 ประมาณร้อยละ 78.77 ของผลผลิตทั้งหมด หรือประมาณ 312,109 ตัน และความต้องการของตลาดต่างประเทศประมาณร้อยละ 21.23 ของผลผลิตทั้งหมด หรือประมาณ 66,275 ตัน ประเทศลูกค้าที่สำคัญได้แก่ กัมพูชา สหรัฐอเมริกา สปป.ลาว เมียนมาร์ และมาเลเซีย โดยมีคู่แข่งคือจีนและเกาหลีใต้ (Prachachat.Net, 2015) โดยผู้ผลิตที่ลูกค้ามีความต้องการเพิ่มขึ้นเล็กน้อยมีร้อยละ 60.0 และผู้ผลิตที่ลูกค้ามีความต้องการลดลงมีร้อยละ 10.0 ขณะที่ความต้องการส่งออกมีแนวโน้มคงที่มีร้อยละ 25 และเพิ่มขึ้นเล็กน้อยมีร้อยละ 25.0 แสดงว่าความต้องการเพิ่มขึ้นทั้งในประเทศและการส่งออก และจากข้อมูลมีแนวโน้มแต่ละปีเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.89 ขณะที่ราคาผลผลิตมีแนวโน้มคงเดิมมีร้อยละ 50.0 และเพิ่มขึ้นเล็กน้อยมีร้อยละ 50.0 ราคาจึงเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

ตารางที่ 1 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของผู้ผลิตแป้งข้าวเจ้า

	A ₂	A ₃	A ₄	A ₅	A ₆
A ₁	.821**	.697**	.720**	-	.609**
A ₂	-	.507*	.709**	-	.578*
A ₃	-	-	.703**	-	.292 ^{NS}
A ₄	-	-	-	-	.518*
A ₅	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: ** คือนัยสำคัญ 0.01 * คือนัยสำคัญ 0.05 และ ^{NS} คือไม่มีนัยสำคัญ

ผู้ผลิตที่ปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของกิจการของตนเองด้วยการปรับปรุงเครื่องจักรให้ทันสมัยมีร้อยละ 75.0 ทำให้มีผู้ผลิตที่มีกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นมีร้อยละ 50.0 และผู้ผลิตที่ต้องการขยายตลาดภายในประเทศเพิ่มมีร้อยละ 50.0 และผู้ผลิตที่ต้องการขยายตลาดส่งออกมีร้อยละ 25.0 การขยายตลาดในต่างประเทศจะมีสัดส่วนมากกว่า

ขยายตลาดในประเทศ พบว่าผู้ผลิตรายเล็กจะเลิกการผลิตมีร้อยละ 5.0 ไม่แน่ใจว่าจะดำเนินกิจการต่อไปมีร้อยละ 15.0 และยังมีใจในการดำเนินธุรกิจต่อไปได้มีร้อยละ 80.0 แสดงถึงการเข้ามาของรายใหญ่และออกไปของรายเล็กของกิจการผลิตเส้นก๋วยเตี๋ยวจะเกิดขึ้นต่อไป เนื่องจากผลิตภัณฑ์ต้องมีคุณภาพจึงจะเป็นที่ต้องการของตลาด และขยายตลาดได้ไกลมากขึ้น ในภาพรวมทั้งผู้ผลิตรายเล็กและรายใหญ่มีปัญหามากที่สุดเรื่องคุณภาพของสินค้า ร้อยละ 65.0 ตลาดรองรับไม่เพียงพอร้อยละ 20.0 ขณะที่ผู้ผลิตรายเล็กมีปัญหามากที่สุดเรื่องการไม่สามารถดำเนินกิจการที่เป็นอาชีพหลักได้ร้อยละ 10.0 ทุนในการดำเนินกิจการร้อยละ 10.0 และปัญหาการกำจัดน้ำเสียร้อยละ 5.0 เนื่องมาจากรายได้ที่ไม่เพียงพอต่อการปรับปรุงกิจการของตนเอง

จากตารางที่ 1 พบว่าความต้องการในประเทศ (A_2) จะคล้ายกับความต้องการในต่างประเทศ (A_3) เนื่องจากผู้บริโภคที่มีความต้องการคล้ายกัน เช่น เป็นชาวเอเชียที่บริโภคข้าวเป็นอาหารหลัก และความต้องการในต่างประเทศ (A_3) ยังไม่ทำให้มีความมั่นใจในการดำเนินกิจการ (A_6) อาจจะเป็นเนื่องจากตลาดในต่างประเทศมีคู่แข่งมากกว่าในประเทศ ขณะที่ความต้องการในประเทศ (A_2) และความต้องการขยายตลาดภายในประเทศ (A_4) ทำให้เกิดความมั่นใจในการดำเนินกิจการ (A_6) เนื่องจากตลาดในประเทศเป็นตลาดที่สำคัญของผู้ประกอบการส่วนใหญ่

ตารางที่ 2 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของผู้ผลิตแป้งขนมจีน

	B ₂	B ₃	B ₄	B ₅	B ₆
B ₁	.601**	.342 ^{NS}	.715**	.419*	.518**
B ₂	-	.408*	.812**	.428*	.546**
B ₃	-	-	.504*	.937**	.446*
B ₄	-	-	-	.543**	.655**
B ₅	-	-	-	-	.454*

หมายเหตุ: ** คือนัยสำคัญ 0.01 * คือนัยสำคัญ 0.05 และ ^{NS} คือไม่มีนัยสำคัญ

จากตารางที่ 2 พบว่า โดยที่การผลิต (B_1) ยังไม่สัมพันธ์กับความต้องการในต่างประเทศ (B_3) เนื่องจากการส่งออกมีสัดส่วนน้อย โดยที่ความต้องการในประเทศ (B_2) จะคล้ายกับความต้องการในต่างประเทศ (B_3) จึงมีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากผู้บริโภคที่มีความต้องการคล้ายกัน เช่น เป็นชาวเอเชียที่บริโภคข้าวเป็นอาหารหลัก

ความต้องการขยายตลาดภายในประเทศ (B_4) มีความสัมพันธ์กับความต้องการในประเทศ (B_2) และสัมพันธ์กับความต้องการในต่างประเทศ (B_3) เนื่องจากการจะขยายตลาดในประเทศจะต้องมีพื้นฐานของลูกค้าในประเทศ และลูกค้าต่างประเทศด้วย

ความต้องการขยายตลาดในต่างประเทศ (B_5) มีความสัมพันธ์กับความต้องการในประเทศ (B_2) สัมพันธ์กับความต้องการในต่างประเทศ (B_3) และสัมพันธ์กับความต้องการขยายตลาดภายในประเทศ (B_4) เนื่องจากการจะ

ขยายตลาดในต่างประเทศจะต้องมีขนาดการผลิตขนาดใหญ่ซึ่งต้องมีพื้นฐานของลูกค้าในประเทศ รวมถึงลูกค้าต่างประเทศและการจะขยายตลาดในประเทศด้วย

ความต้องการในประเทศ (B₂) ความต้องการในต่างประเทศ (B₃) ความต้องการขยายตลาดภายในประเทศ (B₄) และความต้องการขยายตลาดในต่างประเทศ (B₅) มีผลต่อความมั่นใจในการดำเนินกิจการ (B₆) โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากความต้องการในประเทศเป็นตลาดสำคัญของผู้ประกอบการ

ตารางที่ 3 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของผู้ผลิตเส้นก๋วยเตี๋ยว

	C ₂	C ₃	C ₄	C ₅	C ₆
C ₁	.752**	.602**	.428*	.426*	.718**
C ₂	-	.543*	.594**	.603**	.836**
C ₃	-	-	.297 ^{NS}	.860**	.457*
C ₄	-	-	-	.456*	.514*
C ₅	-	-	-	-	.487*

หมายเหตุ: ** คือนัยสำคัญ 0.01 * คือนัยสำคัญ 0.05 และ ^{NS} คือไม่มีนัยสำคัญ

จากตารางที่ 3 การผลิตเส้นก๋วยเตี๋ยว (C₁) มีความสัมพันธ์กับความต้องการในประเทศ (C₂) สัมพันธ์กับความต้องการในต่างประเทศ (C₃) สัมพันธ์กับความต้องการขยายตลาดภายในประเทศ (C₄) สัมพันธ์กับความต้องการขยายตลาดในต่างประเทศ (C₅) และสัมพันธ์กับความมั่นใจในการดำเนินกิจการ (C₆) โดยที่ความต้องการในประเทศจะคล้ายกับความต้องการในต่างประเทศ เนื่องจากผู้บริโภคเป็นชาวเอเชียที่บริโภคข้าวเป็นอาหารหลักเหมือนกัน ขณะที่การจะขยายตลาดในประเทศจะต้องมีพื้นฐานจากลูกค้าในประเทศเป็นส่วนใหญ่ การจะขยายตลาดในประเทศจึงไม่สัมพันธ์กับความต้องการในต่างประเทศ แต่การจะขยายตลาดในต่างประเทศจะต้องมีพื้นฐานของลูกค้าในประเทศจึงจะมีขนาดการผลิตที่ได้เปรียบในการขยายต่อไปยังลูกค้าต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากความต้องการในประเทศบอกความมั่นใจในการดำเนินกิจการมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ผลิตภัณฑ์ที่สะดวกต่อการนำไปบริโภคหรือมีขั้นตอนการนำไปแปรรูปเพื่อการบริโภคได้ง่ายกว่าย่อมก่อให้เกิดอุปสงค์เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น การแปรรูปขนมจีนสำเร็จรูปที่มีรสชาติเหมือนกับขนมจีนที่บริโภคกันทั่วไปจะเป็นแนวทางการเพิ่มความต้องการแป้งขนมจีนมากขึ้น หรือการผลิตแป้งขนมจีนที่มีรูปแบบที่นำมาใช้ทำขนมจีนได้ทันทีก็น่าจะเป็นแนวทางที่ทำให้ความต้องการแป้งขนมจีนมากขึ้นได้เช่นกัน
2. ผู้ผลิตส่วนใหญ่ปรับตัวมาจากธุรกิจดั้งเดิมทำให้มีลูกค้าในขอบเขตไม่มากนัก ธุรกิจจึงต้องเลือกขนาดการผลิตที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้และไม่เกินอุปสงค์ที่ตนเองมีอยู่แต่ด้วยวิธีการผลิตที่ทันสมัย

3. ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กจะต้องมีความรู้ความสามารถในการดำเนินธุรกิจอย่างถ่องแท้จึงจะนำพาธุรกิจของตนเองไปได้ (Sutheera, 2013, 182) ภาครัฐควรทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตให้กับธุรกิจมีองค์ความรู้นำมาใช้ในการผลิตสินค้า และพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์จากข้าวเจ้าที่หลากหลายมากขึ้น เพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภคและเพิ่มโอกาสการนำข้าวเจ้าและส่วนที่เหลือจากการสีข้าวเจ้าไปใช้เป็นวัตถุดิบได้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Hs1bzt. (2015). *Around the gated community, people in gut-naam-sai, making rice noodles* [Online]. Retrieved December 10, 2015, from <https://www.youtube.com/watch?v=PjN25D1D6RE>. (in Thai)
- Kasetsart University. (2016). *Semi-Finished Rice Noodles with High Gaba. Quick Recovery and Power Dressing* [Online]. Retrieved May 10, 2016, from https://kuservice.ku.ac.th/attach_files/20140314114224.sirichai.pdf. (in Thai)
- Office of Agricultural Economics. (2013). *Thailand Foreign Agricultural Trade Statistics 2012*. Bangkok, 21-22.
- Office of Agricultural Economics. (2015). *Thailand Foreign Agricultural Trade Statistics 2014*. Bangkok, 20-21.
- Office of Agricultural Economics. (2016). *Thailand Foreign Agricultural Trade Statistics 2015*. Bangkok, 20-21.
- Prachachat.Net. (2015). *Kasikorn Research Center point that export of Ready-to-cook noodles, adding value for Thai rice*. Retrieved September 12, 2015, from http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1395226603. (in Thai)
- Sutheera Atawongza. (2013). The Important Entrepreneurial Orientation of being SME'S Entrepreneur. *Sripatum Review of Humanities and Social Sciences*, 13(1), 182.

การพัฒนาผลิตภัณฑ์แผ่นไม้อัดความหนาแน่นปานกลางจากวัชพืชบดย่อย Developing of medium density fiberboard from granulated weed

ฐิติพงษ์ อุ่นใจ¹

วงศ์พัทธ์ ชูรา²

วิรงรอง แสงเดือน³

สุภัชญา ธาณี⁴

¹สาขาวิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

²ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

³สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

⁴สาขาวิชาประมง คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

โทร. 086-2255-202 Email: Thitipong_u@ubru.ac.th

บทคัดย่อ

จากปัญหาขยะที่เกิดขึ้นในจากการเติบโตของสังคมเมืองและการขาดแคลนไม้ซึ่งเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมไม้ในปัจจุบันผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการวิจัยและพัฒนาการใช้ประโยชน์จากวัชพืชที่ในการพัฒนาเป็นไม้อัดความหนาแน่นปานกลางเพื่อนำมาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์จากของเสียที่เกิดขึ้น โดยการวิจัยนี้ใช้ใบไม้ซึ่งเป็นวัชพืชมาบดย่อยให้มีขนาด หยาบ(>5 mesh) ปานกลาง(5-10 mesh) และ ละเอียด(<10 mesh) จากนั้นจึงทำการผสมกาวด้วยอัตราส่วนโดยน้ำหนัก1:4, 3:8 และ 1:2 แล้วทำการอัดที่ความหนาแน่น 800และ1000 kg/m³ เมื่อทำการทดสอบ สมบัติค่าความต้านทานแรงดัด (MOR) ค่ามอดุลัสยืดหยุ่น (MOE) และค่าแรงดึงตั้งฉากกับผิวหน้า (IB) ตามมาตรฐานชิ้นไม้อัดชนิดอัดราบ: ความหนาแน่นปานกลาง(มอก. 876-2532) พบว่าไม้อัดที่มีอัตราส่วนผสม 1:4 ที่ความละเอียดปานกลาง ที่ความหนาแน่น 800 kg/m³ผ่านมาตรฐานที่กำหนดไว้

คำสำคัญ: ไม้อัดความหนาแน่นปานกลาง, วัชพืช, ผลิตภัณฑ์

ABSTRACTS

Development of social communities increase waste, convert with raw material in wood product industrial. Idea of this research is develop medium density fiberboard (MDF) from weed (drop leaf). Three mesh of coarse (> 5 mesh) medium (5-10 mesh) and fine (< 10 mesh). Then, mixed with glue at 1:4, 3:8 and 1:2 by weight, compress into 800 and 1000 kg/m³ of density. Physical character test of the fiberboard are MOR, MOE and IB, follow to TIS Standard: 876-2532. Result indicated the fiberboard at 1:4 with medium mesh and 800 kg/m³ be up to the standard.

Keywords: *Medium Density Fiberboard, weed, Product*

บทนำ

ปัจจุบันรูปแบบการใช้วัสดุประกอบอาคารประเภทแผ่นประกอบมีความหลากหลายมากขึ้นโดยการผลิตจะใช้ไม้เป็นวัตถุดิบหลัก ส่งผลให้พื้นที่ป่าไม้ในประเทศถูกทำลายลงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังมีแนวโน้มความต้องการบริโภคไม้เพิ่มมากขึ้น จากปัจจัยดังกล่าว ทำให้อุตสาหกรรมไม้ประสบปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบ ซึ่งส่งผลให้รูปแบบการใช้ประโยชน์ไม้ภายในประเทศเปลี่ยนแปลงไป โดยมีการส่งเสริมให้ใช้ไม้ขนาดเล็ก ไม้จากสวนป่า และการใช้วัตถุดิบทดแทนอื่นในการผลิต นอกจากนี้ยังพบว่าปริมาณวัสดุเหลือใช้อีกจำนวนมากที่สามารถนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตได้เช่นกัน จากรายงานสรุปสถานการณ์มลพิษของประเทศไทยปี 2555 [Ministry of Natural Resources and Environment, Pollution Control Department, 2012] พบว่าคนไทยใช้กระดาษเฉลี่ยปีละ 3.9 ล้านตัน และมีปริมาณขยะกระดาษที่เกิดขึ้นในประเทศ 2.7 ล้านตันต่อปี ซึ่งพบว่ายังมีปริมาณขยะกระดาษอีกจำนวนมากที่ไม่ได้นำกลับมาใช้ใหม่ โดยปัจจุบันกระดาษทุกชนิดที่นิยมใช้ ส่วนใหญ่ผลิตจากเนื้อเยื่อของต้นไม้ และจากการศึกษางานวิจัยต่างๆ พบว่า กระดาษแต่ละชนิดสามารถนำมาทำแผ่นประกอบที่มีประสิทธิภาพเพื่อใช้งานสำหรับอาคาร เช่น วงกบ ผนัง วัสดุตกแต่งผนังและฝ้าเพดานได้ [Okino, E.Y.A., Santana, M.A.E. and Souza, M.R., 2000] ซึ่งมีคุณสมบัติต่างกันตามคุณภาพของเยื่อกระดาษ เช่น เยื่อเคมี เยื่อกึ่งเคมี และเยื่อเชิงกลนอกจากนี้ยังมีวัตถุดิบประเภทเส้นใยแก้วเหลือทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยพบว่าในปี พ.ศ. 2537 มีการศึกษาและเปรียบเทียบการอุปโภคต่อประชากรของผลิตภัณฑ์ไฟเบอร์กลาสในประเทศไทยมีอัตราการอุปโภคผลิตภัณฑ์ไฟเบอร์กลาสเฉลี่ย 90 กรัม/คน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 15 เนื่องจากปริมาณและมูลค่าการส่งออก [Panavipart, C., 1996] และการนำเข้าของผลิตภัณฑ์ไฟเบอร์กลาสที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และเส้นใยแก้วมีสมบัติในการเสริมแรงและมีความเป็นฉนวนที่ดี จึงถูกนำไปใช้เป็นส่วนประกอบในหลากหลายอุตสาหกรรม แต่วิธีการกำจัดในปัจจุบันทำโดยการฝังกลบเป็นหลัก ซึ่งทำให้เสียทั้งค่าใช้จ่าย เวลา และยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต

งานวิจัยเป็นจำนวนมากได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเสริมความแข็งแรงในแผ่นใยไม้อัดและแผ่นประกอบที่มีส่วนผสมของไม้ เช่น แผ่นปาร์ติเกิลบอร์ด (particle board) แผ่นใยไม้อัด (fiber board) และแผ่นไม้ประกอบ (composite panel) ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของ Wangaard [Wangaard, F.F., 1964] และ Biblis [Biblis, E.J., 1965] ได้บุกเบิกการวิจัยเกี่ยวกับการเสริมแรงในแผ่นไม้อัดและผลิตภัณฑ์ไม้ โดยใช้เส้นใยแก้ว (glass fiber) และวัสดุประสานประเภทอีพอกซีเรซิน (epoxy resin) งานของ Rowlands และคณะ [Rowlands, R.E., Deweghe, R.P.V., Laufenberg, T.L. and Krueger, G.P., 1986] ได้ศึกษาการเสริมแรงในแผ่นไม้ประกอบด้วยเส้นใยแก้ว

(glass fiber) เคฟลาร์ (Kevlar) และกราไฟท์ (graphite) โดยใช้กาว 10 ชนิด เป็นวัสดุประสาน ซึ่งพบว่า กาว epoxy resin มีความเหมาะสมที่สุดสำหรับส่วนผสมข้างต้น Laufenberg และคณะ [Laufenberg, T.L., Rowlands, R.E. and Krueger, G.P., 1984] ได้ศึกษาความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ของการผลิตแผ่นไม้วีเนียร์ลามิเนต (Veneer laminated lumber หรือ LVL) ที่เสริมความแข็งแรงด้วยเส้นใยสังเคราะห์โดยพบว่า แผ่นประกอบที่ใช้เส้นใยแก้วประเภท E glass และกาวเรซินประเภทฟีนอลฟอร์มัลดีไฮด์ (phenol formaldehyde หรือ PF) มีค่าใช้จ่ายต่ำที่สุดในการพัฒนา กำลังรับแรงดึงของวัสดุ คณะวิจัยของ Chui [Chui, Y.H., Schneider, M.H. and Zhang, H.J., 1994] ได้ศึกษาการใช้กาวเรซิน (resin) ในการผลิตแผ่น LVL และพบว่าสมบัติเชิงกลและการคงรูปของวัสดุจะมีประสิทธิภาพดีขึ้นเมื่อขึ้นรูปด้วยกาวชนิดฟีนอลฟอร์มัลดีไฮด์ นอกจากนี้ Basterra และคณะ [Basterra, L.A., Acuna, L., Casado, M., Lopez, G. and Bueno, A., 2012] ได้ทดสอบการเสริมแรงในคานไม้ประกอบด้วยเส้นใยแฟลกซ์ (flax fiber) ใยแก้ว (glass fiber) และเส้นใยคาร์บอน (carbon fiber) ซึ่งพบว่าคานมีความแข็งแรงและมีโมดูลัสยืดหยุ่นเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ Borri และคณะ [Borri, A., Corradi, M. and Speranzini, E., 2013] ได้ทดสอบการเสริมแรงในคานไม้ประกอบด้วยเส้นใยป่าน (hemp fiber) เส้นใยแฟลกซ์ (flax fiber) เส้นใยหินบะซอลต์ (basalt fiber) และเส้นใยไม้ไผ่ ซึ่งพบว่า คานมีความสามารถสูงขึ้นในการรับแรงดัดและการโก่งตัว การศึกษาของ Mohebbi และคณะ [Mohebbi, B., Tavassoli, F. and Kazemi-Najafi, S., 2011] เกี่ยวกับการเสริมแรงของแผ่นใยไม้อัด ความหนาแน่นปานกลาง (MDF) ด้วยเส้นใยโลหะและเส้นใยวัสดุสังเคราะห์ พบว่า ความสามารถในการรับแรงดัดของวัสดุเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผสมด้วยเส้นใยโลหะ งานวิจัยของ Cai [Cai, Z., 2006] นำเสนอการใช้เส้นใยแก้ว (fiber glass mat) ในการปรับปรุงสมบัติเชิงกลและคุณภาพพื้นผิวของแผ่นไม้ MDF และแผ่นเกล็ดไม้อัด (flakeboard) Xu และคณะ [Xu, H., Nakao, T., Tanaka, C., Yoshinobu, M. and Katayama, H., 1998] ได้ศึกษาผลกระทบของความยาวและแนวการเรียงตัวของเส้นใยแก้วที่มีผลต่อสมบัติเชิงกลและความยืดหยุ่นของแผ่นใยไม้อัด Bal [Bal, B.C., 2014] ได้ทดสอบสมบัติเชิงกลของแผ่นไม้ LVL ที่ผสมด้วยกาวเรซิน PF และเส้นใยแก้ว (glass fiber fabric) ซึ่งพบว่า วัสดุผสมสมบัติเชิงกลที่ดีขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการรับแรงดึงแบบผ่าซีก (splitting strength) และงานวิจัยต่อมาของ Bal [Bal, B.C., 2014] แสดงให้เห็นว่าการผสมเส้นใยแก้วในแผ่นไม้วีเนียร์ลามิเนต (LVL) จะช่วยให้สมบัติทางกายภาพและสมบัติในการรับแรงกระแทกของวัสดุดีขึ้นด้วย

ไม้อัดความหนาแน่นปานกลาง

Medium Density Fiber Board ได้มาจากการนำเอาเส้นใยของไม้ประเภทยูคาลิปตัส ยางพารา หรือ เส้นใยของวัสดุ ลิกโนเซลลูโลส(Lignocelluloses Material) นำมาอัดเป็นแผ่นโดยกรรมวิธีอัดด้วยความร้อน (Dry Process) เพื่อให้เกิดการยึดเหนี่ยวระหว่างเส้นใยจนเป็นเนื้อเดียวกัน เป็นผลิตภัณฑ์ประเภท Compositepanel ความหนาแน่น 400– 800 ก.ก./ ลบ.ม. มีความแข็งแรงและมีเนื้อไม้ละเอียดผิวเรียบเนียนกว่า พาร์ติเคิลบอร์ด (Particleboard) จึงเหมาะกับการทำ Built – In furniture สามารถปิดผิว ทำสี สลักลาย เซาะร่อง เหมาะกับมีผิวเนื้อในละเอียดเป็นเนื้อเดียวกันตลอดทั่วทั้งแผ่น มีความหนา ความแน่นและความเรียบสม่ำเสมอตลอดทั้งแผ่น สามารถชุบแต่งเนื้อไม้ได้เรียบเนียน งานที่ออกมาจึงดูเรียบร้อยไม่เป็นขุยสามารถนำมาพ่นสีในเนื้อไม้ได้สวยงาม โดยส่วนมากนิยมใช้ทำเฟอร์นิเจอร์ ทั้งลอยตัวและฝังตัว ไม่ว่าจะเป็น ตู้ โต๊ะเตียง พื่นอาคาร กรุผนัง นำไปปิดผิวพ่นสี และใช้ในอุตสาหกรรมตกแต่งรวมทั้งงานแกะสลักได้เกือบทุกชนิดหรือแม้กระทั่งกรอบรูป

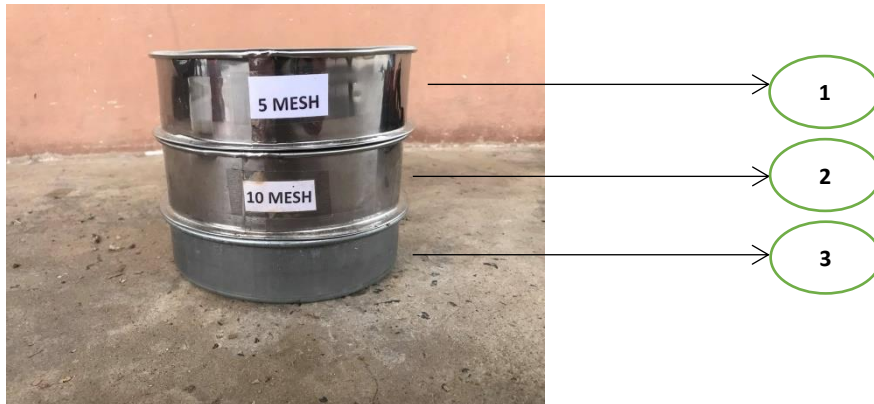
ไม้ MDF (Medium Density FiberBoard) หรือ เรียกว่าแผ่นใยไม้อัดความหนาแน่นปานกลาง ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ประเภท Composite Panel ชนิดหนึ่งที่ได้จากการนำเส้นใยของไม้หรือพืชที่มีเส้นใย หรือเส้นใยของวัสดุลิกโนเซลลูโลส (Lignocelluloses Material) วัตถุดิบที่ใช้ ยูคาลิปตัส ยางพารา ฯลฯ นำมาผสมกับกาวสังเคราะห์ แล้วจึงอัดเป็นแผ่นโดยกรรมวิธีแห้ง คืออัดด้วยความร้อน (Dry Process) เพื่อให้เกิดความยึดเหนี่ยวระหว่างเส้นใยจนเป็นเนื้อเดียวกันโดยมีกาวเป็นตัวช่วยประสาน โดยมีความหนาแน่นสูง มีผิวเนื้อในละเอียดเป็นเนื้อเดียวกันตลอดทั่วทั้งแผ่น มีความหนา ความแน่น และความเรียบสม่ำเสมอตลอดทั้งแผ่น สามารถชุบแต่งเนื้อไม้ได้เรียบเนียน งานที่ออกมาจึงดูเรียบร้อยไม่เป็นขุย สามารถนำมาพ่นสีในเนื้อไม้ได้สวยงาม

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้เล็งหาวัตถุดิบทดแทนไม้โดยเฉพาะใบไม้ที่ปริมาณมากมายอย่างมหาศาลในประเทศ มาใช้ในการผลิตแผ่นประกอบ เพื่อให้เกิดการลดต้นทุนในการผลิตทั้งยังเป็นการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า จึงได้ทำการศึกษาในเรื่องศักยภาพของวัตถุดิบทดแทนไม้ในการผลิตแผ่นประกอบ (กรณีศึกษาใบไม้แห้ง) เพื่อนำ เสนอแก่ผู้ผลิตและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการผลิตได้

การวางแผนการทดลองได้ทำการทดลองขั้นต้นที่ระดับความหนาแน่น 800 กก./ลบ.ม. และอัตราการผสมกาวโดยน้ำหนัก 1:4, 3:8 และ 1:2 และจากผลการทดลองขั้นต้นดังกล่าว จึงได้กำหนดการวางแผนการทดลองการทดลองแบบ 3 x 3 แฟกตอเรียล โดยกำหนดปัจจัย ได้แก่

1) ชั้นเตรียมใบไม้แห้งได้ทำการนำใบไม้แห้งที่มีนำมาบดด้วยวิธีการเชิงกลหลังจากได้ใบไม้จากกระบวนการบดแล้วนำใบไม้ที่ได้มาทำการร่อนด้วยตระแกรง 2 ขนาดคือ 5 และ 10 mesh ดังแสดงในภาพที่ 1 ตามลำดับ จะได้ใบไม้หลังจากการบดจำนวน 3 ขนาด

ภาพที่ 1 แสดงตระแกรงทั้ง 2 ขนาด

โดยทั้ง 3 ขนาดได้แก่ 1) ≥ 5 mesh 2) $< 5 \geq 10$ mesh 3) < 10 mesh โดยแต่ละขนาดจะอยู่ในตระแกรงตามตำแหน่งที่ 1 2 และ 3 ตามลำดับดังแดงในภาพที่ 1

(1)

(2)

ภาพที่ 2 แสดงถึงขนาดของใบไม้หลังจากผ่านการร่อนด้วยตระแกรงโดยที่ (1) $< 5 \geq 10$ mesh (2) < 10 mesh

2 ชั้นการผสมและกาวในอัตราส่วนที่กำหนดโดยในการทดลองนี้จะใช้น้ำหนักใบไม้เป็นตัวตั้งและเปลี่ยนปริมาณของกาวโดยคำนวณเป็นน้ำหนักดังแสดงในตารางที่ 1
ตารางที่ 1 อัตราส่วนของน้ำหนักของใบไม้ต่อน้ำหนักของกาว

ขนาดของใบไม้	น้ำหนักของใบไม้ (กิโลกรัม)	น้ำหนักของกาว (กิโลกรัม)		
		1	2	3
≥ 5 mesh	0.08	0.02	0.03	0.04
$< 5 \geq 10$ mesh	0.08	0.02	0.03	0.04
< 10 mesh	0.08	0.02	0.03	0.04

จากการกำหนดอัตราตราส่วนของส่วนผสมแล้วนำไปไม้และกาวมาผสมให้เข้ากันเป็นเวลา 5 นาที แล้วปล่อยให้เกิดการเซตตัว 1 นาที ตามที่ได้กำหนดดังตารางที่ 1 แล้วนำไปดำเนินการต่อในขั้นตอนที่ 3

ขั้นตอนที่ 3 นำส่วนผสมที่ผสมเข้ากันแล้วใส่เข้าไปในแม่พิมพ์ขนาด 6x6 นิ้วไปอัดด้วยเครื่องอัดให้มีความหนาเหลือ 1 เซนติเมตรแล้วทิ้งไว้เป็นเวลา 4 ชั่วโมงเพื่อให้กาวแห้งแต่ก็ยังเหลือความชื้นอยู่จึงนำไปปล่อยให้แห้งในอุณหภูมิห้อง 3 ชั่วโมง เพื่อให้ใบไม้อัดแห้งสนิทและจะได้ไม้อัดที่มีลักษณะดังแสดงในภาพที่ 4

(1)

(2)

ภาพที่ 3 แสดง (1) แม่พิมพ์ขนาด 6x6 นิ้ว

(2) เครื่องอัดไฮดรอลิกขนาด 1 ตัน

และทำการทดลองตามขั้นตอนเป็นจำนวน 3 ซ้ำ เพื่อสุ่มตัวอย่างไปทดสอบคุณลักษณะตามมาตรฐานที่กำหนดในมาตรฐาน มอก. 876-2532 (มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแผ่นขึ้นไม้อัดชนิดอัตรา: ความหนาแน่น

ปานกลาง) ยกเว้นคุณลักษณะด้านการดูดซึมน้ำเนื่องจากการจำกัดของขนาดชิ้นทดสอบ พร้อมทั้งทำการทดสอบคุณลักษณะตามวิธีการที่มาตรฐานกำหนด

ภาพที่ 4 แสดงใบไม้อัดที่ผ่านชั้นตอนทั้ง 3 ($< 5 \geq 10$ mesh อัตราส่วนผสม 0.08 : 0.02 โดยน้ำหนัก)

4. การศึกษาชนิดกาวที่เหมาะสมในการผลิตแผ่นขึ้นไม้อัดความหนาแน่นปานกลางจากเศษวัชพืช

ผลจากการศึกษาปัจจัยการใช้กาวและความหนาแน่นที่เหมาะสมในการผลิตโดยใช้ความหนาแน่น 800 และ 1,000 กิโลกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และอัตราส่วนผสมกาวโดยน้ำหนัก 1:4, 3:8 และ 1:2 ตามลำดับ พบว่าค่า Dry MOR และ Dry MOE จะให้ค่าสูงสุดเมื่อใช้กาว 1:4 ที่ความหนาแน่น 913.7 กิโลกรัมต่อลูกบาศก์เมตร รองลงมาก็คือกาว 3:8 ที่ความหนาแน่น 857.3 กิโลกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ซึ่งอัตราส่วนการผสมกาวที่แตกต่างกันนั้นให้ค่าเฉลี่ย Dry MOR และ Dry MOE ที่ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ส่วนค่า Dry MOR ของกาวทุกส่วนผสมมีค่าต่ำกว่ามาตรฐาน มอก. 876-2532

สำหรับ Dry IB ค่าเฉลี่ยที่ได้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติทั้ง 4 ชนิด และจะให้ค่าสูงสุดเมื่อใช้กาวในอัตราส่วน 1:4 ที่ความหนาแน่น 924.2 กิโลกรัมต่อลูกบาศก์เมตร รองลงมาก็คือ 3:8 ที่ความหนาแน่น 862.1 กิโลกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ส่วนผสมที่เหมาะสมที่ให้ค่า TS สูงเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ว่าต้องไม่เกิน 12% และค่าเฉลี่ยของ TS ของการทดสอบให้ค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบจากการทดสอบ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สมบัติค่าความต้านทานแรงตัด (MOR) ค่ามอดูลัสยืดหยุ่น (MOE) และค่าแรงดึงตั้งฉากกับผิวหน้า (IB) ของแผ่นชิ้นไม้อัดความหนาแน่นปานกลางจากเศษวัชพืช

condition	Dry MOR (MPa)	Dry MOE (MPa)	Dry IB (MPa)	Thickness Swelling (%)
1:4 @800kg/m ³	8.63	632.53	0.8372	23.62
1:4@1,000kg/m ³	9.42	847.10	0.9174	21.73
3:8@800kg/m ³	12.94	1,032.85	1.0280	19.53
3:8@1,000kg/m ³	14.02	1,105.93	1.3406	17.97

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการผลิตแผ่นชิ้นไม้อัดความหนาแน่นปานกลางจากเศษวัชพืช ปรากฏว่าแผ่นไม้อัดที่ไม่มีวัสดุปิดผิวมีแนวโน้มที่จะให้ค่าผลการทดสอบสมบัติตามมาตรฐาน มอก. 876-2532 ต่ำกว่ามาตรฐาน แต่สามารถนำมาขึ้นรูปเป็นแผ่นชิ้นไม้อัดความหนาแน่นปานกลางจากเศษวัชพืชได้แม้ว่าจะให้ผลทางสถิติที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยการใช้กาว 1:4 ที่ความหนาแน่น 913.7 กิโลกรัมต่อลูกบาศก์เมตร จะให้สมบัติที่ใกล้เคียงมาตรฐาน และอาจสามารถพัฒนาให้แผ่นชิ้นไม้อัดความหนาแน่นปานกลางจากเศษวัชพืช ปรากฏว่าแผ่นไม้อัดที่ไม่มีวัสดุปิดผิวมีแนวโน้มที่จะให้ค่าผลการทดสอบสมบัติตามมาตรฐานโดยการประกอบวัสดุปิดผิวเพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

- พูนุชศดี เย็นใจ และคณะ (2559). การผลิตแผ่นชิ้นไม้อัดจากเศษเหลือทิ้งของไม้เสม็ดขาว. *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*. ปีที่ 11 ฉบับที่ 2. หน้า 131-140
- พรพิมล อมรโชติ และคณะ (2545). *การพัฒนาใช้ประโยชน์ไม้สักขนาดเล็กจากสวนป่าเพื่อการผลิตแผ่นวัสดุทดแทนไม้*. การประชุมการป่าไม้ ประจำปี 2545. 144-151.
- ทรงกลด จารุสมบัติ และคณะ (2556). การพัฒนาอุตสาหกรรมแผ่นชิ้นไม้อัดเรียงเสี้ยนจากไม้ผล. *วารสารวนศาสตร์* ปีที่ 32. หน้า 258-266.
- Bal, B.C., 2014, "Flexural Properties, Bonding Performance and Splitting Strength of LVL Reinforced with Woven Glass Fiber," *Construction and Building Materials*, 51, pp. 9-14.
- Bal, B.C., 2014, "Some Physical and Mechanical Properties of Laminated Veneer Lumber Reinforced with Woven Glass Fiber," *Construction and Building Materials*, 68, pp.120-126.

- Basterra, L.A., Acuna, L., Casado, M., Lopez, G. and Bueno, A., 2012, “Strength Testing of Poplar Duo Beams, Populus x Euramericana (Done) Guinier cv. I-214, with Fibre Reinforcement,” *Construction and Building Materials*, 36, pp. 90-96.
- Biblis, E.J., 1965., “Analysis of Wood-fiberglass Composite Beams within and beyond the Elastic Region,” *Forest Product Journal*, 15 (2), pp. 81-89.
- Borri, A., Corradi, M. and Speranzini, E., 2013, “Reinforcement of Wood with Natural Fibers,” *Composites Part B : Engineering*, 53, pp. 1-8.
- Cai, Z., 2006, “Selected Properties of MDF and Flakeboard Overlaid with Fiberglass Mats, *Forest Product Journal*, 56 (11/12), pp. 142-146.
- Chui, Y.H., Schneider, M.H. and Zhang, H.J., 1994, “Effects of Resin Impregnation and Process Parameters on some Properties of Poplar LVL,” *Forest Product Journal*, 44 (7), pp. 74-79.
- Laufenberg, T.L., Rowlands, R.E. and Krueger, G.P., 1984, “Economic Feasibility of Synthetic Fiber Reinforced Laminated Veneer Lumber (LVL),” *Forest Product Journal*, 34 (4), pp. 15-22.
- Massijaya, M.Y. and Okuma, M., 2005, “Comparisons of Boards Properties made from Different Waste Papers,” Proceedings of Scientific Session 90, XXII IUFRO World Congress, Brisbane, Australia.
- Ministry of Natural Resources and Environment, Pollution Control Department. (2012). *Thailand State of Pollution Report 2012*, Kotchakorn Publishing, Bangkok. (In Thai)
- Mohebbi, B., Tavassoli, F. and Kazemi-Najafi, S., 2011, “Mechanical Properties of Medium Density Fiberboard Reinforced with Metal and Woven Synthetic Nets,” *European Journal of Wood and Wood Products*, 69 (2), pp. 199-206.
- Okino, E.Y.A., Santana, M.A.E. and Souza, M.R., 2000, “Utilization of Waste Paper to Manufacture Low Density Boards,” *Bioresource Technology*, 73, pp. 77-79.
- Oonjittichai, W., 1998, Particleboard Manufacture and Processing, Research Paper No. ๕.514, Wood and Forest Products Development Division, Royal Forest Department, Thailand. (In Thai)

- Oonjittichai, W., 2005, *Formaldehyde Emission from Particleboards*, Research Report, King Mongkut's University of Technology North Bangkok. (In Thai)
- Panavipart, C., 1996, *A Feasibility Study Used Material and Fiberglass Products to Make a New Product in Industry*, Master of Science Thesis, Faculty of Environment and Resource Studies, Mahidol University. (In Thai)
- Rowlands, R.E., Deweghe, R.P.V., Laufenberg, T.L. and Krueger, G.P., 1986, "Fiber-Reinforced Wood Composites," *Wood Fiber Science*, 18 (1), pp. 39-57.
- Wangaard, F.F., 1964, "Elastic Deflection of Wood-fiberglass Composite Beams," *Forest Product Journal*, 13 (6), pp. 256-260.
- Xu, H., Nakao, T., Tanaka, C., Yoshinobu, M. and Katayama, H., 1998, "Effects of Fiber Length and Orientation on Elasticity of Fiberreinforced Plywood," *Journal of Wood Science*, 44 (5), pp. 343-347.

การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงสระเอีย และสระเอือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนสหภาพแรงงานการไฟฟ้านครหลวง ด้วยชุดฝึกทักษะการอ่าน

The Development of the Reading of the Vowels IA and UA for Grade 1 Students
at Sahaphap Reanggan Karn Faifa Nakhon Luang School With Reading Skill
Training Kit

ธิดาภัทร หล่องตากล้า¹

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณณวิชญ์ ไบกุหลาบ²

¹สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

²หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

โทร. 080-1957480 Email: thichaphat1111@hotmailcom

บทคัดย่อ

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อ (1)สร้างและหาประสิทธิภาพชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยสำหรับเด็กที่มีปัญหาการอ่านออกเสียงสระเอีย และสระเอือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2)เปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการการอ่านออกเสียงสระเอีย และสระเอือ ก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกทักษะการอ่าน (3)ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระเอีย และสระเอือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสหภาพแรงงานการไฟฟ้านครหลวง ตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 4 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แบบฝึกทักษะการอ่านคำประสมสระเอีย และสระเอือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 4 ชุด แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำประสมสระเอือ และสระเอีย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 4 แผน และแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระเอีย สระเอือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสหภาพแรงงานการไฟฟ้านครหลวง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) สถิติการวัดความเปลี่ยนแปลงสัมพัทธ์ (Relative change score)

ผลการวิจัยพบว่า 1.)ผลประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระเอีย และสระเอือสำหรับ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสหภาพแรงงานการไฟฟ้านครหลวงมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 93.43/97.19 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2.) นักเรียนมีการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงสระเอียและสระเอือ หลังการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3.) นักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระเอีย และสระเอืออยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, คะแนนพัฒนาการ, ความพึงพอใจ

ABSTRACTS

The purposes of this study were 1) to create and find the effectiveness of a Thai reading skill practice set for grade 1 students who have problems with reading aloud the vowels ia and ua in accordance with the 80/80 criterion, 2) to compare the scores of reading the vowels ia and ua before and after using the reading skill practice set, and 3) to investigate the students' satisfaction toward the reading practice set. The sample consisted of 4 grade 1 students from Sahaphap Reanggan Karn Faifa Nakhon Luang School, Bor Po District, Nakhon Thai, Phitsanulok, Office of Phitsanulok Primary Educational Service Area 3, in the second semester of 2019, chosen via purposive sampling. The research instruments were 4 reading exercises for reading words with the vowels ia and ua, 4 lesson plans, and a questionnaire. The statistics for data analysis were percentages, means, standard deviations, and relative change scores.

The findings were as follows: 1.) The efficiency of the reading skill practice set for grade 1 students at Sahaphap Reanggan Karn Faifa Nakhon Luang School was 93.43/97.91, which was higher than the set criterion. 2.) The Students develop reading skills ia and ua aloud after learning. By reading skill set was significantly higher than before studying at the 0.05 level. 3.) The Students who study with the reading skill practice set. At highest level.

Keywords: *Efficiency, Development Score, Satisfaction*

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 37)

ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารการอ่าน การฟัง เป็นทักษะของการรับรู้เรื่องราว ความรู้ประสบการณ์ การเรียนภาษาไทยจึงต้องเรียนเพื่อการสื่อสารให้ผู้เรียนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างพินิจพิเคราะห์ สามารถเลือกใช้คำเรียบเรียงความคิด ความรู้ให้ชัดเจน ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องอย่างมีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ, 2545 : 8)

ความสำคัญของภาษาไทยถือเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติ ให้มีความเป็นไทยเป็น เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข (กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ, 2545 ก : 3)

การอ่านและการเขียนคำเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ภาษาทุกภาษาทั้งในการเรียนระดับพื้นฐานและในระดับสูง การเรียนระดับพื้นฐานจะเน้นในด้านการอ่านการเขียนได้ถูกต้อง มีความแม่นยำในหลักเกณฑ์ทางภาษาซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ และเป็นความจำเป็นของนักเรียนทุกคน ครูผู้สอนในระดับพื้นฐานจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องหลักและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย อันได้แก่ หลักการสะกดคำ ไตรยางค์ การผันเสียงวรรณยุกต์ คำควบกล้ำ อักษรนำ เป็นต้น และครูผู้สอนในระดับพื้นฐานจะต้องสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างมีลำดับขั้นตอนจากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องยาก ทำให้นักเรียนเรียนรู้ไปตามลำดับอย่างต่อเนื่องและไม่รู้สึว่าการเรียนเป็นเรื่องยาก (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 ข : 133)

ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้คนไทยมีนิสัยรักการอ่าน เห็นได้ว่ามีโครงการส่งเสริมการอ่านอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้เป็นเพราะจากการสำรวจพบว่าคนไทยอ่านหนังสือน้อยมากเรื่องนี้พบว่าเป็นทักษะที่สำคัญที่จะช่วยในการพัฒนาการเรียนไปสู่ทักษะอื่น ๆ เช่น การฟัง การดู การพูด และการเขียน ในลักษณะทักษะสัมพันธ์ที่เป็น

ทักษะพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการเรียนรู้วิชาต่างๆ และเป็นทักษะสำคัญในการเรียนรู้ในโลกกว้าง การอ่านช่วยให้เราสามารถคิดวิเคราะห์เหตุการณ์ทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคตได้

ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 มาตรฐาน ท 1.1 กล่าวถึง ทักษะการอ่านออกเสียงที่นักเรียนต้องปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง ซึ่งสาระและมาตรฐานนี้ มีความสำคัญต่อทักษะการอ่าน เมื่อนักเรียนสามารถอ่านออกได้ถูกต้อง ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้นเพราะการอ่านเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่นักเรียนใช้เรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ผลการเรียนนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่าน ในขณะเดียวกันการอ่านถ่ายทอดความรู้ ความคิด ต้องอาศัยสื่อประกอบการเรียนการสอนในการแก้ไขข้อบกพร่องในการอ่านของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ทักษะการอ่านถ่ายทอดความรู้ ดังนั้นสื่อประกอบการสอนอีกประเภทหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนอ่านออกเสียงได้ ก็คือชุดฝึกทักษะการอ่าน ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนได้ดีขึ้น เพราะชุดฝึกทักษะการอ่านถือเป็นสื่อและเครื่องมือในการเรียนรู้ที่เข้าใจให้นักเรียนได้ฝึกซ้ำ ย้ำทวนได้ ซึ่งนักเรียนจะเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง สามารถนำมาทบทวนและทำความเข้าใจทเรียนด้วยตนเอง เป็นการฝึกทักษะทางภาษาได้ดียิ่งขึ้นและจดจำเนื้อหาได้คงทน บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ (ศศิธร สุริยวงศ์, 2555 : 105)

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1 ได้พบปัญหาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผ่านมาในปีการศึกษา 2561 นักเรียนในโรงเรียนสหภาพแรงงานการไฟฟ้านครหลวง มีปัญหาด้านการอ่านออกเสียง อ่านไม่คล่อง โดยเฉพาะสระประสม ได้แก่ สระเอีย สระเอือ เป็นสระที่ทำให้เด็กสับสน ออกเสียงสระเอือ เป็น สระเอีย เช่น เกลือ ก็ออกเสียงว่า เกีย คำว่า เขือ ก็ออกเสียงว่า เขีย คำว่า เรือ ออกเสียงว่า เรีย คำว่า เมือง ก็ออกเสียงเป็น เมียง การออกเสียงสระ เอีย เป็นสระเอือ เช่น เสียใจ ออกเสียงว่า เสือใจ คำว่า โรงเรียน ออกเสียงว่า โรงเรื่อน เพราะนักเรียนส่วนใหญ่ได้รับการถ่ายทอดมาจากภาษาถิ่น ใช้ภาษาถิ่นในการพูด ทำให้ทักษะในด้านการอ่านการสื่อสาร ระหว่างครูและนักเรียนสื่อสารได้ไม่เข้าใจกัน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ต่ำกว่าเกณฑ์การประเมินจากการทดสอบการอ่านระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่านักเรียนที่อาศัยบริเวณพื้นที่ห่างไกลจากตัวอำเภอ ในเขตชนบท คณะกรรมการอ่านออกเขียนได้มีผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ ส่งผลให้แนวโน้มเด็กมีคุณภาพต่ำ ฉะนั้นการอ่านเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการศึกษายุกระดับชั้น โดยเฉพาะในชั้นที่เริ่มต้นของการเรียนรู้ ต้องให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ ภาษาไทย โรงเรียนจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้และส่งเสริมการใช้ภาษาไทยอย่างมีคุณภาพ โดยเบื้องต้นผู้เรียนจำเป็นต้องอ่านออกเขียนได้

จากการศึกษางานวิจัยข้างต้นที่กล่าวมาทั้งหมดพอสรุปได้ว่า สาเหตุที่ทำให้ให้นักเรียนอ่านคำในภาษาไทยไม่ถูกต้องเนื่องจากนักเรียนติดภาษาลิ้น ไม่ทราบความหมายของคำ ได้รับประสบการณ์มาผิด ไม่แม่นในหลักภาษาใช้แนวเทียบผิดและเป็นคำยากได้แก่ คำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดคำที่มีหลายพยางค์ คำควบกล้ำ คำซ้อน ซึ่งสาเหตุและลักษณะคะแนนที่มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านสะกดคำภาษาไทยไม่ดีไปด้วย และการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ชุดฝึกทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ สนุกสนานเพลิดเพลิน ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายต่อสาระที่เรียน ชุดฝึกทักษะเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความสามารถและมีความสำคัญในการเรียนการสอน เพราะเป็นสื่อการสอนที่เด็กทำแล้วสนุกสนานและมีประสิทธิภาพทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นเป็นที่น่าพอใจเป็นประโยชน์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยสำหรับเด็กที่มีปัญหาการอ่านออกเสียงสระเอื้อย และสระเอืออ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการการอ่านออกเสียงสระเอื้อย และสระเอืออ ก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกทักษะการอ่าน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระเอื้อย และสระเอืออ

ขอบเขตในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทย หาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่าน และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดฝึกทักษะการอ่านมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ด้านเนื้อหาและระยะเวลา
 - 1.1 ชุดฝึกที่สร้างขึ้นสำหรับกรวิจัยในครั้งนี้ เป็นชุดฝึกที่นำคำที่ประสมสระเอื้อย และสระเอืออ ในบัญชีคำพื้นฐานภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 คำ โดยเลือกคำที่มีความหมาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ
 - 1.2 ระยะเวลาในการทดลองครั้งนี้จะใช้เวลาทดลองเป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง ทดสอบทั้งหมด 10 ครั้ง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสหภาพแรงงานการไฟฟ้านครหลวง ตำบลปอโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 4 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระเอีย และสระเอือ

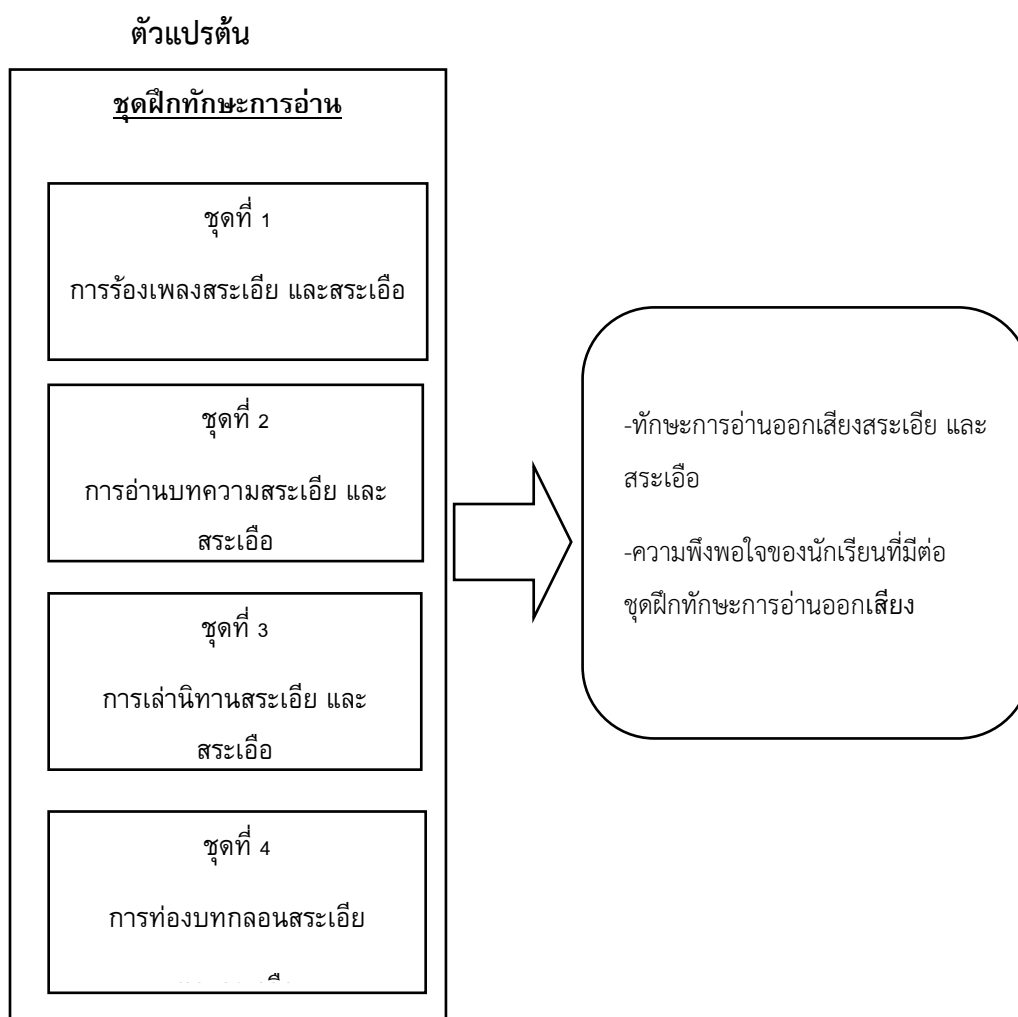
3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ทักษะการอ่านออกเสียงสระเอีย และสระเอือ

3.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระเอีย

และสระเอือ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสหภาพแรงงานการไฟฟ้านครหลวง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 4 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบฝึกทักษะการอ่านคำประสมสระเอื้อ และสระเอือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 4 ชุด

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำประสมสระเอื้อ และสระเอื้อ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสหภาพแรงงานการไฟฟ้านครหลวง จำนวน 4 แผน

2.3 แบบวัดทักษะการออกเสียง

2.4 แบบวัดความพึงพอใจ

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านคำที่ประสมสระเอื้อ และสระเอือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังแสดงในตาราง 1

ตารางที่ 1 แสดงการหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง การอ่านคำที่ประสมสระเอื้อ สระเอือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S. D.	ร้อยละ
ระหว่างเรียน(E_1)	80	71.25	1.50	89.06
หลังเรียน(E_2)	80	77.75	2.62	97.19

จากตาราง 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการอ่านระหว่างเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านคำที่

ประสมสระเอี้ย และสระเอือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวนทั้งหมด 4 ชุด มีคะแนนเฉลี่ย 71.25 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.50 คิดเป็นร้อยละ 89.06 และคะแนนจากการทดสอบการอ่านหลังเรียน โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านคำที่ประสมสระเอี้ย และสระเอือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 77.75 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.62 คิดเป็นร้อยละ 97.19 แสดงให้เห็นว่าการอ่านออกเสียงสระเอี้ย และสระเอือ โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านที่ประสมสระเอี้ย และสระเอือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 89.06/97.19 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

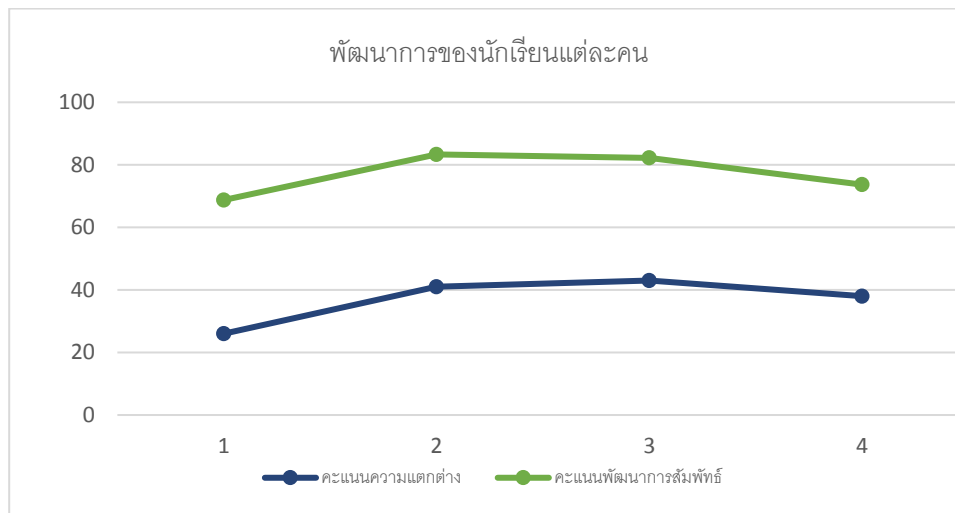
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการอ่านออกเสียงสระเอี้ยและสระเอือ ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่าน โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระเอี้ย สระเอือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการ ของการอ่านก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระเอี้ย และสระเอือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

เลขที่	คะแนนการอ่านก่อนเรียน(80)	คะแนนการอ่านหลังเรียน(80)	คะแนนความแตกต่าง	คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์
1	48	70	22	68.75
2	38	73	35	83.33
3	35	72	37	82.22
4	42	70	28	73.68
เฉลี่ย	40.75	71.25	37.00	76.99

จากตาราง 2 พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระเอี้ย และสระเอือ มีคะแนนพัฒนาการการอ่านก่อนเรียน เฉลี่ยร้อยละ 40.75 คะแนนพัฒนาการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนการสอน เฉลี่ยร้อยละ 71.25 จากคะแนนพัฒนาการดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านักเรียนแต่ละคนมีคะแนนพัฒนาการอ่านออกเสียงดีขึ้น เมื่อพิจารณาคะแนนสัมพัทธ์แล้วทำให้รู้ว่านักเรียนแต่ละคนมีคะแนนพัฒนาการเพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 76.99 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์พัฒนาการการอ่านระดับสูง นักเรียนทุกคนมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นมากหรือ

น้อยแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทักษะความสนใจในการเรียนแต่ละบุคคล พัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนแสดงได้ดังภาพ

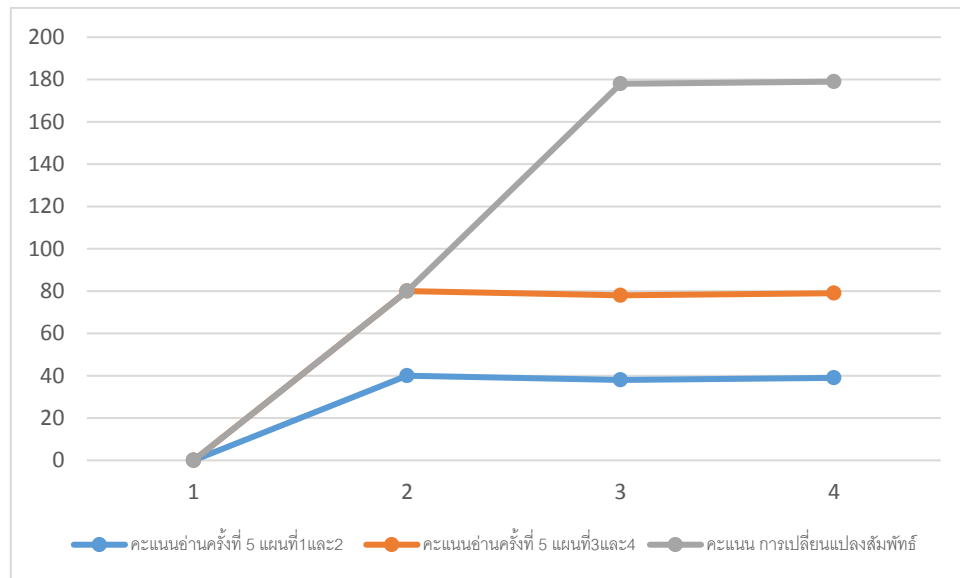

ภาพที่ 1 กราฟแสดงพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคน

ตารางที่ 3 แสดงคะแนนการเปลี่ยนแปลงสัมพัทธ์ คำนวณจากคะแนนการอ่านครั้งที่ 5 ของชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงชุดที่ 1 และ ชุดฝึกทักษะการอ่านชุดที่ 2 เปรียบเทียบกับการอ่านครั้งที่ 5 ของชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงชุดที่ 3 และชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงชุดที่ 4 คะแนนเต็ม 40 คะแนน

คนที่	คะแนนอ่านครั้งที่ 5 แผนที่1และ2 (X)	คะแนนอ่านครั้งที่ 5 แผนที่3และ4 (Y)	คะแนน การเปลี่ยนแปลงสัมพัทธ์ (S _i)
1	34	40	100.00
2	39	40	100.00
3	38	40	100.00
4	40	40	0.00

จากตาราง 3 แสดงการเปลี่ยนแปลงคะแนนการอ่าน หลังการอ่านออกเสียงครั้งที่ 5 (Y) เป็นคะแนนการเปลี่ยนแปลงสัมพัทธ์ โดยใช้สูตร $(S_i) S_i = \left[\frac{Y-X}{F-X} \right] \times 100$ จากผลการแปลงคะแนน เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนแสดงด้วยกราฟแท่ง ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2 แสดงคะแนนทักษะการอ่านก่อนครั้งที่ 5 (X) คะแนนทักษะการอ่านหลังครั้งที่ 5 (Y) คะแนนการเปลี่ยนแปลงสัมพัทธ์ (S_i)

3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระเอีย และสระเอือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ตารางที่ 4 แสดงผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระเอีย และสระเอือ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 ข้อ

ที่	รายการ	ค่าสถิติ		ระดับความพึงพอใจ
		\bar{X}	S. D.	
1	นักเรียนได้รับความรู้และความเพลิดเพลินเมื่อใช้ชุดฝึกทักษะ การอ่านออกเสียงสระ	5.00	0.00	มากที่สุด
2	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการอ่านออกเสียงสระ	4.50	0.57	มาก
3	นักเรียนคิดว่าคนไทยควรฝึกออกเสียงสระให้ถูกต้องชัดเจน	4.75	0.50	มากที่สุด
4	สื่อและกิจกรรมการเรียนการสอนน่าสนใจ	5.00	0.00	มากที่สุด
5	นักเรียนอยากฝึกอ่านออกเสียงสระเป็นประจำ	4.50	0.57	มาก
6	นักเรียนเห็นว่าการฝึกทักษะการอ่านออกเสียงเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนวิชาอื่น	5.00	0.00	มากที่สุด
7	นักเรียนเรียนและคิดตามเนื้อเรื่องด้วยความสนใจ	4.75	0.50	มากที่สุด
8	นักเรียนอยากร่วมกิจกรรมบ่อยๆ	5.00	0.00	มากที่สุด
9	บรรยากาศในการเรียนสนุกสนาน	4.75	0.50	มากที่สุด
10	นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน	4.50	0.57	มาก
11	นักเรียนรู้สึกภาคภูมิใจที่อ่านออกเสียงสระได้ถูกต้องชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
12	นักเรียนมีความกล้าคิด กล้าแสดงออกเพิ่มขึ้นกว่าเดิม	4.25	0.95	มาก
13	นักเรียนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนๆ ช่วยเหลือกันดี	5.00	0.00	มากที่สุด
14	นักเรียนชอบที่จะทำแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระ	5.00	0.00	มากที่สุด
15	นักเรียนคิดว่าการอ่านออกเสียงสระไม่ถูกต้องจะทำให้ นักเรียนขาดความเชื่อมั่นในตนเอง	4.75	0.50	มากที่สุด
16	นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิดเพิ่มมากขึ้น	4.25	0.95	มาก

17	นักเรียนสามารถทำให้เพื่อนๆในกลุ่มยอมรับความสามารถของตนเอง	4.00	0.00	มาก
18	นักเรียนมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้นกว่าเดิม	4.75	0.50	มากที่สุด
19	นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้วยดี	4.75	0.50	มากที่สุด
20	นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระ	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.72	0.12	มากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระเอีย และสระเอือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รวม 20 ข้อ ในภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับพอใจมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ประกอบด้วย 1. นักเรียนได้รับความรู้และความเพลิดเพลินเมื่อใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระ 2. สื่อและกิจกรรมการเรียนการสอนน่าสนใจ 3. นักเรียนเห็นว่าการฝึกทักษะการอ่านออกเสียงเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนวิชาอื่น 4. นักเรียนอยากร่วมกิจกรรมบ่อยๆ 5. นักเรียนรู้สึกภาคภูมิใจที่อ่านออกเสียงสระได้ถูกต้องชัดเจน 6. นักเรียนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนๆ ช่วยเหลือกันดี 7. นักเรียนชอบที่จะทำแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระ 8. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 5.00

อภิปรายผล

1. การหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระเอีย และสระเอือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยชุดฝึกทักษะการอ่าน พบว่ามีประสิทธิภาพ เท่ากับ 89.06/97.19 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระเอีย และสระเอือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (E_1 / E_2) เท่ากับ 80/80 ทั้งนี้อาจเนื่องจากเหตุผลดังต่อไปนี้

1.1 ในการสร้างชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระเอีย และสระเอือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี เอกสารหลักสูตร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ และกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ได้อย่างชัดเจนเพื่อให้การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระเอียและสระเอือ ในครั้งนี้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก นักเรียนได้อ่านออกเสียงสระเอีย และสระเอือ หลังจากที่ยังเรียนเนื้อหาอื่นๆ จบไปแล้วแบบฝึกทักษะอ่านเป็นส่วนที่เสริม เพิ่มนอกเหนือจากหนังสือเรียนสามารถทำได้หลายครั้งและผู้วิจัยยังได้มีการ

เรียงลำดับความยากง่ายของแบบฝึกทักษะด้วย อีกทั้งแบบฝึกทักษะการอ่านเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กฝึกทักษะการอ่านได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ นันทาวดี ถิ่นสุข (2549 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องพัฒนาชุดการสอนฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระเอื้อและสระเอี้ย แบบ 4 ส พบว่าชุดการสอนฝึกทักษะการอ่านมีประสิทธิภาพ กับ 87.24/83.05 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ คือ 80/80 ซึ่งทำให้ความสามารถในการอ่านออกเสียงดีขึ้น การเรียนรู้ดีขึ้น เช่นเดียวกับ สุภวัฒน์ จินโจ (2552 : 68) ซึ่งได้พัฒนาแบบฝึกทักษะการแจกลูกสะกดคำยากในภาษาไทย มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 85.15/84.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับ

1.2 กิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่สร้างความสนใจนักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม จึงทำให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านออกเสียงสระเอื้อ สระเอื้อ ดังที่ สุภาวดี ทองอุ่น (2551 : 51) ซึ่งสอดคล้องกับบทเรียน จิตวิทยาพัฒนาการของผู้ฝึก เริ่มจากกิจกรรมที่ง่ายไปหายาก ส่งเสริมความสามารถที่แตกต่างของบุคคลชุดฝึกมีหลากหลายกิจกรรม มีคำอธิบายชัดเจน ใช้เวลาพอเหมาะ และสุนันทา สายแวว (2552 : 31) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกจะต้องกำหนดจุดประสงค์ ในการสร้างแต่ละแบบฝึกให้ชัดเจน และสร้างให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้แบบฝึกแต่ละชุดควรมีคำชี้แจงง่ายๆ สั้นๆ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ หากคำชี้แจงนั้นนักเรียนไม่คุ้นเคยอาจมีตัวอย่างแสดงวิธีทำช่วยให้เข้าใจได้ดียิ่งขึ้น แบบฝึกควรมีหลายๆ แบบเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ที่หลากหลาย และการทำแบบฝึกแต่ละครั้งต้องเหมาะสมกับเวลาและความสนใจของเด็ก

นอกจากนี้ ยังคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคลโดยจัดกิจกรรมรูปแบบฝึกทักษะการอ่านบ่อยๆ เพื่อให้เกิดความถูกต้อง เสริมแรงด้วยวาจา สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนรู้จักมองโลกในแง่ดี รู้จักใช้กระบวนการคิดอย่างมีประสิทธิภาพ ได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์ และสามารถประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน เสริมสร้างจินตนาการ ช่วยให้เด็กรู้จักใช้ภาษา และออกเสียงได้ถูกต้อง

2. ผลการนำแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระเอื้อ และสระเอื้อ ไปทดลองใช้ร่วมกับแผนการจัดเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นพบว่า ทักษะการอ่านออกเสียงของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระเอื้อ และสระเอื้อนักเรียนมีการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั้นแสดงว่าผลทักษะการอ่านออกเสียงที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระเอื้อ สระเอื้อ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริชัย กาญจนวาสี (2538) การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำภาษาไทยโดยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการแจกลูกสะกดคำภาษาไทย ที่สร้างขึ้นมี

ประสิทธิภาพ 85.15/84.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำภาษาไทยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ รชยา ภูตะมาตย์ (2559 : 81) ได้ทำวิจัยและพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ชุดฝึกทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทยที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 54 มีความพึงพอใจต่อชุดฝึกทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน 4.27 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46

3. นักเรียนมีความสนใจพึงพอใจ และกระตือรือร้นต่อการเรียนชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระเอื้อย และสระเอือ ทั้ง 4 ชุด พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียง อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาข้อที่ 3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงมีค่าในแต่ละชุด มีค่าที่น่าสนใจ สามารถสร้างความสนใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ประกอบการสร้างบรรยากาศ ความอบอุ่น เป็นกันเองของครูคอยเป็นกำลังใจ และให้คำแนะนำ เมื่อเกิดปัญหาทำให้นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงคำแต่ละคำในชุดการสอน จนสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ในการทำแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสระเอื้อย และสระเอือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แต่ละครั้งไม่ควรมากเกินไป ควรให้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย

1.2 แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำที่ประสมสระเอื้อย สระเอือ มีตัวสะกดสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่1 สามารถใช้เป็นสื่อในการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนช้าและมีปัญหาในการอ่านออกเสียง ครูควรเฉลยแบบฝึกทักษะการอ่านที่ถูกต้องในแต่ละแผนการเรียนรู้ทันทีหลังจากนักเรียนทำการอ่านออกเสียงสิ้นสุด เพื่อให้ นักเรียนได้แก้ไข และจดจำคำศัพท์ที่ถูกต้องจะได้พัฒนาความสามารถในการอ่านคำศัพท์ของตนเองให้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการจัดทำแบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆด้วยเพื่อส่งเสริมการอ่านและเขียนคำหรือคำศัพท์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนโดยใช้ชุดการสอน ในการเรียนระหว่างนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะกับนักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนอื่นๆ

2.3 ควรมีการศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะในเนื้อหาอื่น และระดับชั้นอื่นๆ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกเสริมทักษะให้มากขึ้น

2.4 ควรศึกษาผลการใช้แบบฝึกระหว่างนักเรียนกลุ่มที่มีระดับความสามารถสูง กับนักเรียนกลุ่มที่มีความสามารถต่ำ เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านกับนักเรียนแต่ละกลุ่มเพื่อพัฒนา การอ่าน การเขียน การฟัง ดู พูด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษา ไปปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมกับนักเรียนก่อนนำไปใช้ในการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและเขียนบอกความหมายคำศัพท์ภาษาไทยได้ดียิ่งขึ้น เพราะแบบฝึกสามารถใช้สอนนอกเวลาเรียนและเรียนเป็นรายบุคคลได้อีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2548). *การประเมิน การอ่าน คิทธิวิเคราะห์ และเขียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจนา ปฏิเวชวัฒนากร. (2551). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนคำที่ประสมสระเอื้อย สระเอื้อมีตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สาขาหลักสูตรและการสอน.
- กัลยา ยวนมาลัย. (2539). *การอ่านเพื่อชีวิต*. กรุงเทพฯ : โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน. (2547). *จิตวิทยาการอ่าน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ฉวีวรรณ ปะนามะสา. (2547). *การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ*

- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิค 9 คำถาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2537). *เอกสารการสอนวิชาเทคโนโลยีและการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 14). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.
- เขาวณี คำเลิศลักษณ์. (2542). *เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แบบฝึกกับไม่ใช้แบบฝึกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2547). *การสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ฐิติพร ทองสุข. (2541). *การพัฒนาชุดการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2550). *นวัตกรรมการศึกษาชุด แบบฝึกหัด-แบบฝึกเสริมทักษะ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : 21 เซ็นจูรี.
- นิลาภรณ์ ธรรมวิเศษ. (2546). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำในมาตราแม่กด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประเทิน มหาจันทร์. (2530). *การสอนอ่านเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ปราณี อยู่คง. (2546). *การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านเพื่อจับใจความวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ปริศนา พลหาญ. (2549). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะหลักเกณฑ์ทางภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ปรีชา ช่างขวัญยืน. (2540). *วิพากษ์การใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรี โภคาสัมฤทธิ์. (2528). *พื้นฐานวิชาภาษาศาสตร์*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พงศ์ ทรดาล. (2540). *จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- รชยา ภูตะมาตย์. (2559). การวิจัยและพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา (สาขาวิจัย
และประเมินผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- ระพินทร์ โพธิ์ศรี. (2549 ข). การวิเคราะห์เครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยและการประเมินผล.
อุตรดิตถ์ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 กรุงเทพฯ :
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ :
ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน).
- ลมโชย ด่านขุนทด. (2544). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสมเด็จพระพิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ล้วน สายยศ. (2543). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วรรณ โสมประยูร. (2553). การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้าวิชาการ.
- วิณะ บัญจิบ. (2538). การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงและการอ่านทำนองเสนาะ. กรุงเทพฯ :
บริษัทเกรทโปรกราฟฟิค.
- วิชาการ,กรม. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กรุงเทพมหานคร.
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- ศศิธร สุริยวงศ์. (2555,พฤษภาคม-ตุลาคม). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผัง
ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม,8(1), 105.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สนิท สัตโยภาส. (2531). การสร้างแบบฝึกสำหรับนักเรียนเสริมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
ที่มีปัญหาด้านการออกเสียงตัวสะกดไม่ชัดเจน.
- สุกิจ ศรีพรหม. (2541). ชุดการสอนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มรรย. (2538). วิธีการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันทา สายแวง. (2552). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ประสมสระลดรูป – สระเปลี่ยน

- รูปที่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี.
- สุภาวดี ทองอ่อน. (2551). การพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สมจิตต์ ธานานุคุณ. (2530). ศึกษาความก้าวหน้าในการอ่านออกเสียงการผันวรรณยุกต์หลังการสอน
 ซ้อมเสริม โดยใช้แบบฝึกของนักเรียนที่พูดภาษาเขมร ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์
 ปริญญาโทมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมนึก ภัทพิชญ์. (2541). การวัดผลการศึกษา. มหาสารคาม : ภาควิชาวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะ
 ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อธิพร ศรียมก. (2537). ผลของการใช้วิธีสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนอรรถฐานที่มีต่อการพัฒนา
 ทักษะและความสนใจในการเขียน เรื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนลำโรงโคกเพชร สุรินทร์.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.
- Babbs. (1983). December. *The Effects of Instruction in the Use of a Metacognitive
 Comprehension and performance*. Dissertation Abstracts International. 44-174 A.
- Hakamsom. (2001). Sarah. *The Effects of Learning Spelling Words in Context*,
 The Educator's Reference Desksm.
- Steven,K.S. (1980). The Effect of Topic Interest on the Reading Comprehension of
 Higher Ability Student. *Journal of Educational Reading*

สื่อการตลาดดิจิทัลกับกลุ่มซิลเวอร์เอจ (SILVER AGE) ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้า ในจังหวัดนนทบุรี

Digital marketing media with the silver age group effecting to consumer's buying behavior in nonthabiri

สุนทรีย์ สองเมือง¹

¹มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

โทร. 08-16474848 E-mail: susong@rpu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสำคัญของสื่อการตลาดดิจิทัลของผู้บริโภคกลุ่มซิลเวอร์เอจ (Silver Age) ในจังหวัดนนทบุรี 2) ศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคกลุ่มซิลเวอร์เอจ (Silver Age) ในจังหวัดนนทบุรี 3) ศึกษาอิทธิพลของสื่อการตลาดดิจิทัลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคกลุ่มซิลเวอร์เอจ (Silver Age) ในจังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริโภคกลุ่มซิลเวอร์เอจ (Silver Age) ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 400 ราย ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สื่อการตลาดดิจิทัลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคกลุ่มซิลเวอร์เอจ (Silver Age) พบว่า สื่อการตลาดดิจิทัลด้านการตลาดเชิงเนื้อหา (Content Marketing) ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคกลุ่มซิลเวอร์เอจ (Silver Age) ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: สื่อการตลาดดิจิทัล การตัดสินใจซื้อ ซิลเวอร์เอจ

ABSTRACTS

This research aimed to 1) Study the importance of digital marketing materials of the silver age consumers in nonthaburi province; 2) Study the purchasing behavior of the silver age consumers in nonthaburi province 3) Study the influence of digital marketing media on purchasing behavior of the silver age consumers in nonthaburi province. the research sample are 400 silver age consumers in nonthaburi province, The researcher collected the data by using questionnaires as an analysis tool. The statistics used for analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and multiple regression analysis.

Digital marketing materials affecting purchasing behavior of silver age consumers found that digital marketing materials content marketing influences consumer purchasing behavior. silver age (silver age) in the same direction. statistically significant at the 0.05 level.

Keywords: *Social media marketing, Decision making, Silver age*

บทนำ

ในยุคการตลาดศตวรรษที่ 21 โลกธุรกิจมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก มีการนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนเรามากขึ้น ส่งผลให้พฤติกรรมการใช้ชีวิตของผู้คนในสมัยนี้เปลี่ยนไป ใช้ชีวิตง่ายขึ้น สะดวกสบายเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะเทคโนโลยีด้านการสื่อสารมีการพัฒนาเป็นการติดต่อสื่อสารบนโลกอินเทอร์เน็ต ซึ่งถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญและทำให้เกิดช่องทางการสื่อสารหลากหลายรูปแบบ เช่น การโฆษณาประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่าง ๆ ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตซึ่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการสื่อสารนี้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านพฤติกรรมผู้บริโภค ด้านผู้ผลิตและจัดจำหน่าย และด้านการตลาด

การตลาดดิจิทัล (Digital Marketing) เป็นช่องทางการสื่อสารที่เริ่มมีบทบาทสำคัญเพิ่มมากขึ้น แนวโน้มพฤติกรรมของผู้บริโภคนิยมใช้สื่อดิจิทัล (Digital Media) โดยผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นช่องทางในการสื่อสารและค้นหาข้อมูลในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ ตั้งแต่เริ่มต้นค้นหาข้อมูลเพื่อวางแผนการซื้อ การเปรียบเทียบความแตกต่างของผลิตภัณฑ์และราคาของผู้ขายแต่ละราย ไปจนถึงสิ้นสุดการซื้อขาย สังคมออนไลน์จึงเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคเป็นอย่างมากในยุคนี้ ปัจจุบันธุรกิจต่าง ๆ จึงนิยมใช้การตลาดดิจิทัล (Digital Marketing) หรือกลยุทธ์การสื่อสารผ่านสื่อแบบใหม่ (New Media) เพิ่มขึ้นอย่างมาก

ปัจจุบันสังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ หรือเรียกว่าวัย Silver Age (People) วัยสีเงิน ซึ่งจะใช้เรียกกลุ่มประชากรที่มีอายุระหว่าง 55-70 ปี (AHEAD.ASIA, 2016: ออนไลน์) กลุ่มประชากรกลุ่มนี้มีขนาดใหญ่ มีกำลังซื้อ มีศักยภาพในการบริโภคสินค้า นีลเสน (ประเทศไทย) เผยข้อมูลจากรายงาน "The New Age of Thais" ซึ่งภาพรวมโครงสร้างประชากรไทย การใช้จ่ายของผู้สูงอายุ และกลยุทธ์ในการเข้าถึงประชากรสูงอายุในประเทศไทยนี้ว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่จะเป็นประชากรฐานใหญ่ในอนาคตข้างหน้า เป็นกลุ่มที่มีการศึกษา และค้นหาข้อมูลข่าวสารผ่านอินเทอร์เน็ต ดังนั้น แนวโน้มที่ผู้บริโภคกลุ่มนี้จะเช็คข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตก่อนตัดสินใจซื้อสินค้ามีอัตราสูงขึ้น จากปี 2553 อยู่ที่ 5% แต่ในปี 2558 เพิ่มขึ้นเป็น 9% และสอดคล้องกับการที่กลุ่มผู้สูงอายุเริ่มใช้ Smart Device ต่าง ๆ เพราะฉะนั้นข้อมูลเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องสนใจและใส่ใจเรื่องการสื่อสารผ่านออนไลน์กับผู้บริโภคกลุ่มนี้ จากข้อมูลสำนักงานสถิติ จังหวัดนนทบุรี ปี 2561 พบว่ามีการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนประชากรสูงอายุเป็นสถานการณ์ที่ทุกประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยกำลังเผชิญและตระหนักถึงผลกระทบที่จะตามมา โดยจังหวัดนนทบุรีมีสัดส่วนของประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเพิ่มจากร้อยละ 13.5 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 14.9 และ 16.1 ในปี 2557 และ 2559 จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าจังหวัดนนทบุรีกำลังก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ (สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, 2561: ออนไลน์)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ความสำคัญของสื่อการตลาดดิจิทัลที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคกลุ่มซิลเวอร์เอจ (Silver Age) ในจังหวัดนนทบุรี โดยข้อมูลที่ได้จากการทำวิจัยใน ครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการที่สนใจจะนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการใช้สื่อ การตลาดดิจิทัลที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์และลูกค้าเป้าหมายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความสำคัญของสื่อการตลาดดิจิทัลของผู้บริโภคกลุ่มซิลเวอร์เอจ (Silver Age) ในจังหวัดนนทบุรี
2. ศึกษาพฤติกรรมตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคกลุ่มซิลเวอร์เอจ (Silver Age) ในจังหวัดนนทบุรี
3. ศึกษาอิทธิพลของสื่อการตลาดดิจิทัลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคกลุ่มซิลเวอร์เอจ (Silver Age) ในจังหวัดนนทบุรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริโภคกลุ่มซิลเวอร์เอจ (Silver Age) ในจังหวัดนนทบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริโภคกลุ่มซิลเวอร์เอจ (Silver Age) ในจังหวัดนนทบุรี ใช้สูตรคำนวณ แบบไม่ทราบจำนวนประชากรของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane อ้างอิงในกัลยา วาณิชย์บัญชา, 2549) โดยใช้ความ คลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษา และการเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จากผู้บริโภคกลุ่มซิลเวอร์เอจ (Silver Age:) ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในการตัดสินใจซื้อสินค้าของกลุ่มผู้บริโภคซิลเวอร์เอจ (Silver Age) ในจังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการตลาดดิจิทัลที่มีผลต่อพฤติกรรมตัดสินใจซื้อสินค้า

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็น/ เสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองผ่านช่องทางออนไลน์สื่อโซเชียลมีเดีย ได้แก่ Line, Facebook ได้รับแบบสอบถามกลับมาครบจำนวน 400 ราย จึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อการ วิจัยต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้บริโภคกลุ่มซิลเวอร์เอจ (Silver Age) ในจังหวัดนนทบุรีโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายของลักษณะของข้อมูลทั่วไป คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) พร้อมแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

2. การวิเคราะห์เกี่ยวกับพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าของกลุ่มผู้บริโภคซิลเวอร์เอจ (Silver Age) ในจังหวัดนนทบุรีใช้สถิติความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) พร้อมแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

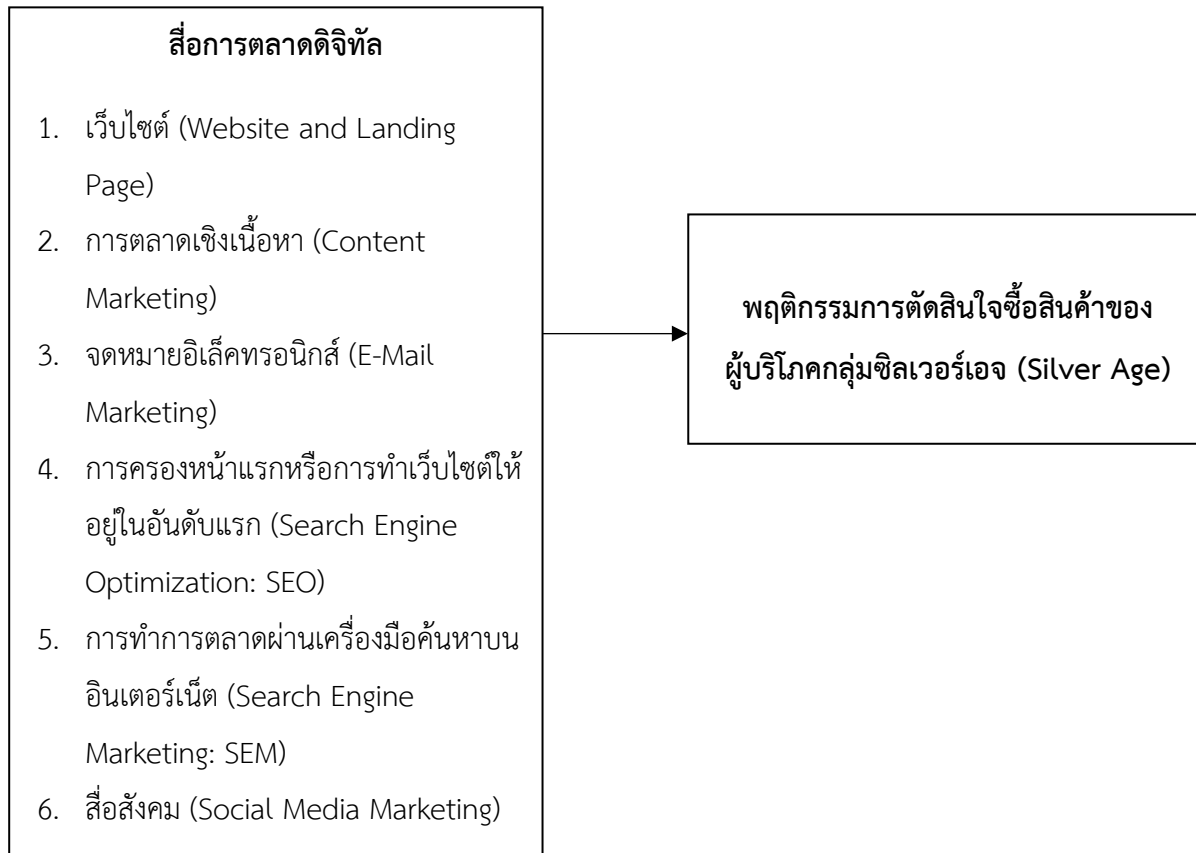
3. วิเคราะห์การศึกษาระดับความสำคัญของการตลาดดิจิทัลใช้สถิติ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

4. ทดสอบสมมติฐานด้วย วิธีการวิเคราะห์วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ผลวิจัยและอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง สื่อการตลาดดิจิทัลกับกลุ่มซิลเวอร์เอจ (Silver Age) ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าในจังหวัดนนทบุรี ได้ผลวิจัยและอภิปรายผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผลวิจัย

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการตลาดดิจิทัล

เว็บไซต์ (Website and Landing Page)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารการตลาดดิจิทัล ด้านเว็บไซต์ ภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$, $SD = 0.82$) โดยผู้บริโภคมักเลือกซื้อสินค้าในเว็บไซต์ที่มีการใช้งานง่าย ไม่ยุ่งยาก ($\bar{x} = 3.98$, $SD = 0.96$) รองลงมาผู้บริโภคลือเลือกซื้อสินค้าในเว็บไซต์ที่ออกแบบสวยงาม ($\bar{x} = 3.89$, $SD = 0.82$) และ ผู้บริโภคมักเข้าเว็บไซต์หลักของร้านทุกครั้งก่อนการเลือกซื้อสินค้า ($\bar{x} = 3.88$, $SD = 0.98$)

การตลาดเชิงเนื้อหา (Content Marketing)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารการตลาดดิจิทัล ด้านการตลาดเชิงเนื้อหา ภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$, $SD = 0.64$) โดยผู้บริโภคนิยมวิธีการสื่อสารด้วยภาพหรือเล่าเรื่องด้วยภาพ ($\bar{x} = 4.12$, $SD = 0.88$) รองลงมาผู้บริโภคนิยมรูปแบบการนำเสนอที่สั้น กระชับ และเข้าใจง่าย ($\bar{x} = 3.96$, $SD = 0.80$) และ ผู้บริโภคให้ความสนใจบทความที่เขียนโดยบุคคล ซึ่งได้รับการยอมรับจากสังคม ($\bar{x} = 3.88$, $SD = 0.90$)

จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail Marketing)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารการตลาดดิจิทัล ด้านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.57$, $SD = 0.68$) พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริโภคนิยมอีเมลที่มีการสื่อสารด้วยรูปภาพสวยงาม ($\bar{x} = 3.82$, $SD = 0.80$) รองลงมาผู้บริโภคนิยมอีเมลที่มีการแจ้งการส่งเสริมการขายที่น่าสนใจ ($\bar{x} = 3.75$, $SD = 0.86$) และผู้บริโภคนิยมอีเมลที่ส่งมาถึงจนเกินไป ($\bar{x} = 3.72$, $SD = 0.82$)

การครองหน้าแรกหรือการทำเว็บไซต์ให้อยู่ในอันดับแรก (Search Engine Optimization : SEO)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารการตลาดดิจิทัล ด้านการครองหน้าแรกหรือการทำเว็บไซต์ให้อยู่ในอันดับแรก ภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.76$, $SD = 0.61$) โดยผู้บริโภคนิยมการค้นหาร้านค้าด้วยคีย์เวิร์ดสั้น ๆ จะทำให้พอใจมากกว่าค้นหาร้านค้าด้วยคีย์เวิร์ดยาว ๆ ($\bar{x} = 3.96$, $SD = 0.78$) รองลงมาผู้บริโภคนิยมเลือกเข้าเว็บไซต์

ร้านค้าที่ขึ้นมาเป็นอันดับแรก ๆ (\bar{x} = 3.82, SD = 0.81) และผู้บริโภคสนใจเข้าเว็บร้านค้าที่มีข้อมูลวิดีโอแบบมาด้วย (\bar{x} = 3.72, SD = 0.82)

การทำตลาดผ่านเครื่องมือค้นหาบนอินเทอร์เน็ต (Search Engine Marketing: SEM)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารการตลาดดิจิทัล ด้านการทำตลาดผ่านเครื่องมือค้นหาบนอินเทอร์เน็ต ภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด (\bar{x} = 1.94, SD = 0.20) พบว่าผู้บริโภคเลือกใช้งาน Google เป็นเครื่องมือในการค้นหาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับมาก (\bar{x} = 4.25, SD = 0.73) รองลงมาผู้บริโภคเลือกใช้งาน Yahoo เป็นเครื่องมือในการค้นหาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับน้อย (\bar{x} = 2.42, SD = 0.69) และผู้บริโภคเลือกใช้งาน Bing, Baidu และ Ask เป็นเครื่องมือในการค้นหาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตน้อยที่สุด (\bar{x} = 1.00, SD = 0.00)

สื่อสังคม (Social Media Marketing : Facebook, Line, Instagram, YouTube, Facebook messenger)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารการตลาดดิจิทัล ด้านสื่อสังคม (เฟซบุ๊ก, ไลน์, อินสตาแกรม, ยูทูป, เฟซบุ๊กแมสเซนเจอร์) ภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก (\bar{x} = 3.83, SD = 0.72) โดยผู้บริโภคมักเลือกสื่อสังคมออนไลน์ที่สามารถใช้งานง่าย (\bar{x} = 4.17, SD = 0.61) รองลงมาผู้บริโภคมักเลือกสื่อสังคมออนไลน์ที่สามารถติดต่อกับผู้ชายได้ง่าย (\bar{x} = 3.88, SD = 0.72) และผู้บริโภคมักหาข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ (\bar{x} = 3.62, SD = 0.70)

2. ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าของกลุ่มผู้บริโภคซิลเวอร์เอจ (Silver Age) ในจังหวัดนนทบุรี ได้ผลดังนี้

1) เหตุผลสำคัญที่ผู้บริโภคตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าออนไลน์ พบว่าเหตุผลด้านราคาถูกกว่าท้องตลาดทั่วไป จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.25 มากที่สุด รองลงมา คือ บุคคลอื่นชักชวน จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และมีรายการส่งเสริมการขายที่น่าสนใจ จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50

2) บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ พบว่าผู้บริโภคตัดสินใจซื้อด้วยตนเอง จำนวน 253 คน คิดเป็นร้อยละ 63.25 มากที่สุด รองลงมา บุคคลในครอบครัว จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50 และเพื่อน/เพื่อนร่วมงาน จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.25

3) ความถี่ในการซื้อสินค้าออนไลน์ภายใน 1 เดือน พบว่า ผู้บริโภคซื้อสินค้า 1-2 ครั้ง จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 59.00 มากที่สุด รองลงมา ไม่เกิน 1 ครั้ง จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.00 และ มากกว่า 5 ครั้ง ใน 1 เดือน จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.75

4) ค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ต่อครั้ง พบว่าผู้บริโภคมีค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อ 501 – 1,500 บาท ต่อครั้ง จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 48.50 มากที่สุด รองลงมา ไม่เกิน 500 บาทต่อครั้ง จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 45.50 และ 1,501-2,500 บาท จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.50

5) สาเหตุที่เลือกซื้อสินค้าออนไลน์มากที่สุด พบว่า สามารถเลือกซื้อสินค้าได้ตลอด 24 ชั่วโมง จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 52.25 มากที่สุด รองลงมา ประหยัดเวลา จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 และ ไม่มีสินค้า/บริการนั้นในท้องตลาด จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00

6) อุปกรณ์ที่ใช้งานบ่อยที่สุดเพื่อซื้อสินค้าออนไลน์ พบว่า ผู้บริโภคเลือกใช้โทรศัพท์มือถือ จำนวน 349 คน คิดเป็นร้อยละ 87.25 มากที่สุด รองลงมา เครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก/เครื่องคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00 และ แท็บเล็ต จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.75

7) ช่วงเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตในการเลือกซื้อสินค้าออนไลน์ พบว่า ช่วงเวลา 18.01-20.00 น. จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 มากที่สุด รองลงมา 10.01-12.00 น. จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 และ ช่วงเวลา 14.01-16.00 น. จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.25

8) ประเภทของสินค้าที่เลือกซื้อบ่อยที่สุดผ่านออนไลน์ พบว่า ผู้บริโภคเลือกซื้อสินค้ากลุ่มแฟชั่น จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 มากที่สุด รองลงมา สินค้ากลุ่มเครื่องใช้ภายในบ้าน จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.75 และ สินค้ากลุ่มสุขภาพและความงาม จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.25

9) ช่องทางสังคมออนไลน์ในการเลือกซื้อสินค้า/บริการ พบว่า ผู้บริโภคเลือกช่องทางเฟซบุ๊ก จำนวน 291 คน คิดเป็นร้อยละ 72.75 มากที่สุด รองลงมา ช่องทางไลน์ จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.75 และ ช่องทางอินสตาแกรม จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.50

3. สื่อการตลาดดิจิทัลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคกลุ่มซิลเวอร์เอจ (Silver Age)

ผลการทดสอบพบว่าสื่อการตลาดดิจิทัลส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคกลุ่มซิลเวอร์เอจ (Silver Age) ด้านการตลาดเชิงเนื้อหา (Content Marketing) ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคกลุ่มซิลเวอร์เอจ (Silver Age) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลวิจัย

1. สื่อการตลาดดิจิทัลที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าของกลุ่มผู้บริโภคซิลเวอร์เอจ (Silver Age) ในจังหวัดนนทบุรี พบว่ามักเลือกซื้อสินค้าในเว็บไซต์ที่มีการใช้งานง่าย ไม่ยุ่งยาก ขอวิธีการสื่อสารด้วยภาพหรือเล่าเรื่องด้วยภาพ ชอบการค้นหาร้านค้าด้วยคีย์เวิร์ดสั้น ๆ จะทำให้พอใจมากกว่าค้นหาร้านค้าด้วยคีย์เวิร์ดยาว ๆ

และเลือกใช้ Google เป็นเครื่องมือในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าบนอินเทอร์เน็ตผ่านสื่อสังคมออนไลน์ สื่อเฟซบุ๊ก และไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับบทความงานวิจัยของเว็บไซต์ brandbuffet (2561) ที่บอกว่า คนไทยเข้าใช้งานกูเกิ้ล (google.co.th) มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งในประเทศไทย และสอดคล้องกับทฤษฎีของ Kent Wertime and Ian Fenwick, 2008 ที่ได้กล่าวไว้ว่า สิ่งสำคัญนักการตลาดควรตัดสินใจเลือกใช้ช่องทางสื่อสารให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ คอนเทนต์สำหรับสื่อดิจิทัลต้องออกแบบให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย ข้อความต้องเร้าใจ เข้าใจง่ายและดึงดูดผู้บริโภคให้เกิดความสนใจ เพราะการที่สามารถกระตุ้นหรือทำให้ผู้บริโภคเกิดความสนใจได้ เรียกได้ว่าประสบความสำเร็จสำหรับขั้นตอนแรก ของกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภค

2. พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้า พบว่าเหตุผลสำคัญที่กลุ่มผู้บริโภคซิลเวอร์เอจ (Silver Age) ตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าออนไลน์ คือ ราคาที่ถูกกว่าท้องตลาดทั่วไป สามารถสั่งซื้อสินค้าได้ตลอดเวลา โดยส่วนใหญ่ตัดสินใจซื้อสินค้าด้วยตนเองและมักซื้อสินค้าออนไลน์ 1-2 ครั้งต่อเดือน โดยพบว่ามีค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อ 501-1,500 บาท ต่อครั้ง และใช้โทรศัพท์มือถือหรือสมาร์ตโฟนในการซื้อสินค้าโดยช่วงเวลา 18.01-20.00 น. ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตมากที่สุด สินค้าที่เลือกซื้อบ่อยที่สุดจะเป็นสินค้ากลุ่มแฟชั่น ผ่านทางช่องทางเฟซบุ๊ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (2559) ที่พบว่าหมวดสินค้าหรือบริการที่ได้รับความนิยมในการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์มากที่สุดได้แก่ สินค้าแฟชั่น อาทิเสื้อผ้า รองเท้าและกระเป๋า และพบว่ากลุ่มเบบี้บูมเมอร์คือกลุ่มที่มีการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์สูงมาก โดยกิจกรรมที่นิยม 5 อันดับแรก ได้แก่ การใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ยูทูบ (YouTube) การค้นหา (Search) เพื่อซื้อสินค้าออนไลน์ โดยสื่อออนไลน์ที่นิยมมากที่สุดคือ เฟซบุ๊ก และไลน์ตามลำดับ ซึ่งชี้ให้เห็นว่ากลุ่มเบบี้บูมเมอร์นิยมใช้เฟซบุ๊ก ในการเลือกซื้อสินค้ามากกว่าไลน์ในขณะที่นิยมใช้ไลน์ในการพูดคุยกับกลุ่มเพื่อนมากกว่าเฟซบุ๊ก จากงานวิจัยที่สอดคล้องกันนั้น แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายนิยมเลือกซื้อสินค้าผ่านเฟซบุ๊กมากที่สุด เนื่องจากประเทศไทยคนนิยมใช้เฟซบุ๊กมากเป็นอันดับหนึ่งในประเทศ

3. อิทธิพลของสื่อการตลาดดิจิทัลด้านการตลาดเชิงเนื้อหา (Content Marketing) ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคกลุ่มซิลเวอร์เอจ (Silver Age) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับทฤษฎีของ Kent Wertime and Ian Fenwick, 2008 ที่ได้กล่าวไว้ว่า สิ่งสำคัญนักการตลาดควรตัดสินใจเลือกใช้ช่องทางการสื่อสารให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ คอนเทนต์สำหรับสื่อดิจิทัลต้องออกแบบให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย ข้อความต้องเร้าใจ เข้าใจง่ายและดึงดูดผู้บริโภคให้เกิดความสนใจ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษาสื่อการตลาดดิจิทัล พบว่า กลุ่มเป้าหมายให้ความสำคัญกับเนื้อหาด้านการตลาด (Content Marketing) และมีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า โดยเฉพาะคอนเทนต์/เนื้อหา (content marketing) ทางการตลาด ซึ่งใช้วิธีการสื่อสารข้อความด้วยภาพหรือเล่าเรื่องด้วยภาพมาก เนื่องจากสามารถเข้าใจได้ง่าย ดังนั้นผู้ประกอบการจึงควรให้ความสำคัญกับการสร้างเนื้อหาทางการตลาด หรือที่เรียกกันว่า คอนเทนต์ทางการตลาด เนื่องจากปัจจุบันคอนเทนต์ทางการตลาดหรือเรียกอีกอย่างว่ารูปแบบการโฆษณาดิจิทัลที่อาจเจอในรูปแบบของ ภาพ วิดีโอหรือบทความ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายให้ความสำคัญกับคอนเทนต์การตลาดมาก ด้วยเหตุนี้การใช้คอนเทนต์ทางการตลาดเพื่อสร้างการรับรู้และกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายเกิดการตัดสินใจซื้อได้ โดยการสร้างคอนเทนต์การตลาดที่สื่อด้วยรูปภาพ วิดีโอ หรือบทความ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย เป็นกลยุทธ์การแข่งขันกับคู่แข่งในยุคการตลาดดิจิทัลนี้ได้

2. จากผลการศึกษาพฤติกรรมกลุ่มเป้าหมายพบว่า นิยมใช้เฟซบุ๊กเป็นช่องทางสังคมออนไลน์ในการเลือกซื้อสินค้า/บริการ มากที่สุด โดยส่วนใหญ่สนใจสินค้ากลุ่มแฟชั่น ที่มีราคาสินค้าระหว่าง 501-1,500 บาท อีกทั้งเฟซบุ๊กยังเป็นช่องทางสังคมออนไลน์ที่คนไทยให้ความนิยมและใช้บริการสูงสุดเป็นอันดับ 1 ในประเทศ สาเหตุเพราะใช้งานง่าย สะดวก สามารถสร้างความบันเทิงได้หลากหลายและรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นผู้ประกอบการควรให้ความสนใจในการทำการตลาดผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก และประเภทของสินค้าที่กลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้ให้ความสนใจ โดยพิจารณาราคาสินค้าที่กลุ่มเป้าหมายมีกำลังซื้อ หากสินค้ามีราคาสูงเกินไปก็อาจส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายไม่ซื้อสินค้าได้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. เนื่องจากปัจจุบันสื่อการตลาดดิจิทัล ได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนไทยเป็นอย่างมาก ดังนั้นในการทำการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษา รูปแบบของคอนเทนต์การตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภคกลุ่มซิลเวอร์เอจ (Silver Age) ในจังหวัดนนทบุรี

2. ศึกษาแนวคิดของผู้บริโภคกลุ่มซิลเวอร์เอจ (Silver Age) ที่มีต่อรูปแบบการตลาดทั้งออนไลน์และออฟไลน์ ในจังหวัดนนทบุรี เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การตลาดในยุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2549). *การใช้ SPSS for windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นีลเส็น (ประเทศไทย). (2016). *NEW AGE OF THAIS* ชะนะใจ ชะนะที่จุดขาย กลยุทธ์รับมือสังคมสูงวัย. สืบค้นจาก <https://www.nielsen.com/th/th/press-releases/2016/new-age-of-thais/>
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) กระทรวงเทคโนโลยี. (2559). *พฤติกรรมผู้ใช้และสื่อในยุคดิจิทัล โจทย์สำคัญที่ห้องสมุดต้องปรับตัว*. สืบค้นจาก <https://library.parliament.go.th/sites/default/files/assets/files/works/academic%20office/radio%20scripts/pdf/2559-12/NALT-radioscript-rr2559-dec3.pdf>
- AHEAD.ASIA. (2016). *5 ข้อต้องรู้การตลาดเจาะกลุ่ม Silver Age*. สืบค้นจาก <https://ahead.asia/2018/09/04/how-to-marketing-silver-age/>
- Brandbuffet. (2016). *The New Age of Thais*. สืบค้นจาก <https://www.brandbuffet.in.th/tag/the-new-age-of-thais/>
- Kent Wertime and Ian Fenwick. (2008). *Digimarketing เปิดโลกนิวมมีเดียและการตลาดดิจิทัล [Digimarketing: The essential guide to new media & digital marketing]*. (ณงลักษณ์ จารุวัฒน์ และประภัสสร วรณสสิต, แปล). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เนชั่นบุ๊กส์

การศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษา
ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก

A study of the conditions of participatory administration in the management of
dual vocational education in the office of phitsanulok vocational education
commission

วรัญญา ชดช้อย¹

อาจารย์ ดร.สมหมาย อ่ำดอนกลอย²

¹หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

โทร. 064-3567491 E-mail: kruyam.bpcc@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 56 คนและคณะครูในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษา จำนวน 72 คน รวมทั้งสิ้น 128 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้าน มีระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษาระดับ มากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act) ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบประเมินผล (Check) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนหรือการปฏิบัติ (Do) และด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน (Plan) ตามลำดับ

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม, การจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ABSTRACTS

This purpose of this study was to study the conditions of participatory administration in the management of dual vocational education in the office of Phitsanulok Vocational Education Commission. The population of this research was 56 directors and 72 teachers, totaling 128 people who were involved with dual vocational education. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire. The data were analyzed using means, standard deviations, and a content analysis.

The results of the research were as follows: The conditions of participatory administration in the management of dual vocational education in the office of Phitsanulok Vocational Education Commission were overall at a high level, and the levels of participatory management in dual vocational education were high in all aspects, ordered from the highest to the lowest as the participation in using evaluation results in improving working (Act), the participation in the evaluation (Check), the participation in following the plan and working (Do), and the participation in planning (Plan) respectively.

Keywords: *Participatory Administration, management of dual vocational education, office of Vocational Education Commission*

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงนำ “หลักการมีส่วนร่วม” มาใช้ในการบริหารเพื่อเปิดโอกาสให้ สาธารณชน ประชาชน หรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ เรื่องที่จะต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชน หรือความต้องการของสาธารณชน ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า “...สำคัญที่สุดจะต้อง หัดทำใจให้กว้างขวางหนักแน่น รู้จักรับฟังความคิดเห็น แม้กระทั่งความวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างฉลาดเพราะ การรู้จักรับฟังอย่างฉลาดนั้นแท้จริงคือ การระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลากหลายมาอำนวยความสะดวกการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จที่สมบูรณ์นั่นเอง...” สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2546:16) เช่นเดียว กับ การจัดการศึกษาในปัจจุบันได้เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงาน บุคลากร การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ใน แนวทางของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาแนวใหม่ รวมทั้งบทบาทผู้บริหารในการบริหารจัดการศึกษาให้ บรรลุผล โดยต้องมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับ ประเวศ วะสี (2554: 27) กล่าวถึงผู้บริหารต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง การมีศักยภาพในการบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักใช้เครื่องมือสอดแทรก เพื่อให้การบริหารสัมฤทธิ์ผล เช่นเดียวกับการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาที่ได้รับ การปฏิรูปเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพให้กับเยาวชนและประชาชนทั่วไป มีนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัด ดำเนินการจัดการศึกษาโดยให้เอกชน หรือสถานประกอบการตลอดจนชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษา อย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา(2548:2)กล่าวว่า สถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติได้ ดำเนินการแล้วแต่ยังมีปัญหาทุกระดับ องค์กร ระดับบุคคล อยู่ในระดับมากจึงเป็นที่ทำทนายผู้บริหารสถานศึกษาที่ ควรปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ให้ทุกฝ่าย ทุกองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด ถึงแม้ กระทรวงศึกษาธิการ มีการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แต่กรรมการ สถานศึกษาส่วนใหญ่ ไม่มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องการบริหารและการจัดการศึกษา ยังเข้าใจว่าการจัด การศึกษาเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของครู โดยเฉพาะ ผู้ปกครอง และชุมชนนั้นไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพราะต้อง ทำมาหาเลี้ยงชีพจึงไม่มีเวลาเข้ามาช่วยดูแลการกำหนดนโยบาย และร่วมตัดสินใจด้าน การศึกษา ผู้บริหาร สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และไม่เปิดใจยอมรับการทำงานร่วมกับ คณะกรรมการสถานศึกษา แม้ว่าจะมีกฎหมายทางการศึกษาและระเบียบกระทรวงศึกษาธิการกระตุ้นและผลักดัน ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้นสอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2546 : 20) กล่าวถึงการพัฒนาการ จัดการศึกษา วิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยังมีปัญหาและอุปสรรคใน หลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้าน การบริหารและการจัดการศึกษา จากการรายงานสรุปผลการระดม

ความคิด เรื่อง การติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา : การบริหารและการจัดการศึกษา ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ(2549:5) พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษายังไม่มีความหลากหลาย และยังไม่ตอบสนองผู้เรียนเท่าที่ควร สถานศึกษาส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นการจัดการ ศึกษาในระบบอย่างเดียว นอกจากนี้บุคคลและสถาบันทางสังคมต่าง ๆ ยังมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อยอีกด้วย นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังมีนโยบายให้เพิ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา เพื่อผลิตกำลังคนที่มีฝีมือรองรับการจ้างงานของภาคธุรกิจอุตสาหกรรมที่มาตั้งฐานการผลิตในประเทศไทยดังนั้น จึงต้องพัฒนาแรงงานให้ได้มาตรฐานฝีมือแรงงานเพื่อเพิ่มคุณภาพของการผลิตและการบริการ หากประเทศไทยมีแรงงานที่มีคุณภาพ การลงทุนภาคอุตสาหกรรมและการบริการก็จะยังคงอยู่และเพิ่มขึ้น อันจะนำมาซึ่งรายได้ของประเทศ สอดคล้องกับการประชุมร่วมกันระหว่าง กระทรวงศึกษาธิการกับสภาอุตสาหกรรมเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2558 โดยทางสภาอุตสาหกรรมขอความร่วมมือให้ กระทรวงศึกษาธิการ ผลิตผู้เรียนทางด้านอาชีวศึกษาให้มากขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน จึงมีนโยบายเพิ่มผู้เรียนทางด้านอาชีพให้มากขึ้น โดยให้ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ ให้ผู้ที่เรียนการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ หันมาสนใจเรียนทางด้านอาชีพ ซึ่งจะมิตลาดรองรับแน่นอน แต่เนื่องจากสภาพผู้ปกครองและนักเรียนในปัจจุบันให้ความสนใจในการเรียนต่อสาขาวิชาชีพน้อย โดยมุ่งไปเรียนในระดับสายสามัญและเข้าสู่ระดับอุดมศึกษา ส่งผลให้กำลังคนภาคแรงงานขาดแคลน รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะให้มีการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) เพื่อให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้มีความรู้พื้นฐานด้านอาชีพและสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานหลังจากสำเร็จการศึกษาได้ทันที การจัดอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษา เป็นการจัดการศึกษาระหว่างสถานศึกษาด้านอาชีวศึกษากับสถานศึกษาด้านสามัญศึกษา โดยจัดให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเรียนวิชาสามัญในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมาเรียนวิชาชีพในสาขาที่ต้องการในสถานศึกษาด้านอาชีวศึกษา การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาจึงเป็นการปรับกลยุทธ์ทางการศึกษาที่มุ่งเพิ่มจำนวนผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษาให้มากขึ้นโดยทำความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายกับวิทยาลัยทางด้านอาชีวศึกษาเพิ่มความเข้มให้เรียนวิชาสามัญในโรงเรียนเต็มที และเรียนวิชาชีพครบตามหลักสูตรด้วยเช่นกัน และสิทธิประโยชน์มากขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้รับ โดยผู้เรียนจะได้ทั้งวุฒิ ม.6 จากโรงเรียนมัธยมศึกษาและได้วุฒิ ประกาศนียบัตรวิชาชีพจากวิทยาลัยทางอาชีวศึกษาด้วย

ดังนั้นในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทของตนเองโดยใช้หลักการบริหารที่ให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา จะต้องมีความรู้ วามสามารถในการบริหารจัดการละมีวิสัยทัศน์ในการบริหารการศึกษาให้ทันสมัยและทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ การบริหารแบบมีส่วนร่วม

ของผู้บริหารโดยใช้กระบวนการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สามารถเป็นเครื่องมือสนับสนุนและผลักดันให้การดำเนินงานในสถานศึกษาเกิดประสิทธิผล จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงานในระดับปฏิบัติ ซึ่งถือได้ว่าเป็นเรื่องที่ทำหายเพราะต้องมีความคิดเห็นตรงกันและสามารถทำงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาได้ การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษารูปแบบหนึ่งที่ได้รับความสนใจในการบริหารสถานศึกษาปัจจุบัน เพราะเป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับแนวทางการบริหารตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ที่มีแนวคิดในการจัดการศึกษา โดยยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษาด้านหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคทุกส่วนของสังคม ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้คณะครู เจ้าหน้าที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิศึกษา จากการสัมภาษณ์คณะผู้บริหารในสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก พบว่า บุคลากรในสถานศึกษาบางแห่งยังไม่เห็นความสำคัญและไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของฝ่ายบริหาร ไม่ให้ความสำคัญและไม่เชื่อมั่นในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการศึกษาระบบทวิศึกษา บางฝ่ายงานมีการทำงานโดยไม่ปรึกษาหารือ แต่บางสถานศึกษาบุคลากรให้การสนับสนุนและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิศึกษาอย่างชัดเจน เป็นต้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก จึงเล็งเห็นว่าการศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษานั้น ผลการศึกษาจะทำให้สถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษามีแนวทางในการปฏิบัติที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาและพัฒนาให้การจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษานี้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จากการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของทุกคนในสถานศึกษา อีกทั้งยังได้ขอเสนอเทศเพื่อใช้ในการปรับปรุง ส่งเสริมพัฒนาการดำเนินการ อันจะทำให้การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิศึกษาบรรลุเป้าหมาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก

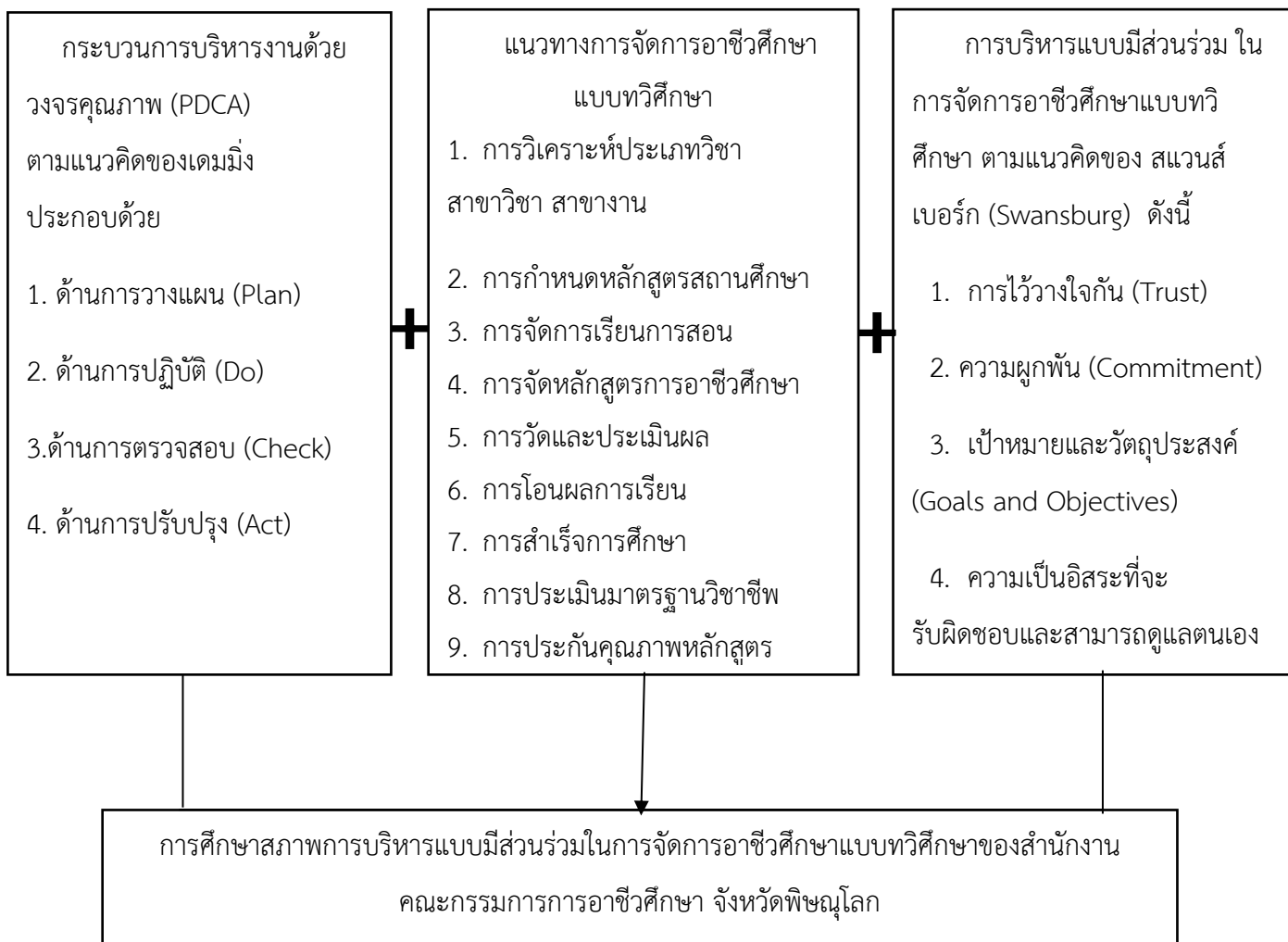
ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก มีการกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและคณะครูในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษา จำนวน 128 คน โดยแบ่งเป็น ผู้บริหารจำนวน 56 คนและคณะครู จำนวน 72 คน

การวิจัยในครั้งนี้ ตัวแปรที่ศึกษา คือ สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ สแวนส์เบอร์ก (Swansburg 1996:391-394) ในด้าน 1) การไว้วางใจกัน 2) ความผูกพัน 3) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ 4) ความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบและสามารถดูแลตนเองในการจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้กระบวนการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) ตามแนวคิดของเดมมิ่ง ประกอบด้วย 1) ด้านการวางแผน (Plan) 2) ด้านการปฏิบัติ (Do) 3) ด้านการตรวจสอบ (Check) 4) ด้านการปรับปรุง (Act)

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและคณะครูในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษา จำนวน 128 คน โดยแบ่งเป็น ผู้บริหารจำนวน 56 คนและคณะครู จำนวน 72 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สร้างขึ้นตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัย ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean)และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม (N=128 คน)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหารสถานศึกษา	56	43.75
ครูผู้สอน	72	56.25
รวม	128	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 56 คนคิดเป็นร้อยละ 43.75 และครูผู้สอนจำนวน 72 คนคิดเป็นร้อยละ 56.25

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษาตามกระบวนการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษาตามกระบวนการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก	ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม		
	N = 128		แปลผล (ระดับ)
	μ	σ	
1. ด้านการวางแผน (Plan)	4.16	0.53	มาก
2. ด้านการดำเนินงานตามแผนหรือการปฏิบัติ (Do)	4.23	0.47	มาก
3. ด้านการตรวจสอบประเมินผล (Check)	4.25	0.57	มาก
4. ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act)	4.26	0.62	มาก
รวม	4.23	0.49	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษาตามกระบวนการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัด พิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษาตามกระบวนการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) ระดับ มากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act) ($\mu =$

4.26, $\sigma = 0.62$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบประเมินผล (Check) ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.57$) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนหรือการปฏิบัติ (Do) ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.47$) และด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน (Plan) ($\mu = 4.16$, $\sigma = 0.53$) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ตามกระบวนการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\mu = 4.23$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษา แบบทวิศึกษาตามกระบวนการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) ระดับ มากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act) ($\mu = 4.26$) ด้านการตรวจสอบประเมินผล (Check) ($\mu = 4.25$) ด้านการดำเนินงานตามแผนหรือการปฏิบัติ (Do) ($\mu = 4.23$) และด้านการวางแผน (Plan) ($\mu = 4.16$)

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลกอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษาตามกระบวนการบริหารงาน ด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลกในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารสถานศึกษาในสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพิษณุโลก จัดได้ว่าเป็นการบริหารองค์กรภาครัฐที่มีโครงสร้างอย่างเป็นทางการ มีกฎระเบียบที่ต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะต้องประสานทำความเข้าใจ และเรียนรู้ที่จะจูงใจให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา มีการกระจายอำนาจการบริหารงานโดยใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาสอดคล้องกับทฤษฎีวาย (Theory Y) ของแมคเกรเกอร์ (McGregor, 1960 : 36) ที่มีพื้นฐานแนวคิดว่า ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจะต้องพยายามสนับสนุน และพัฒนาการทำงานของคนงาน ซึ่งจะพัฒนาได้โดยเพิ่มโอกาสของคนงานในการเจริญเติบโตก้าวหน้า โดยการเพิ่มความรับผิดชอบและเพิ่มการมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กร อีกทั้งการบริหารสถานศึกษาในสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพิษณุโลกได้ดำเนินการตามพันธกิจของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อจัดและส่งเสริมและพัฒนาการอาชีวศึกษา และการอบรมวิชาชีพ ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน มุ่งตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ ยกย่องคุณภาพ และมาตรฐานกำลังคนสายอาชีพสู่สากล ขยายโอกาสทางการศึกษาสายอาชีพให้ทั่วถึง ต่อเนื่อง เสมอภาค และเป็น

ธรรม อีกทั้งยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม ภายใต้ความร่วมมือในการบริหารจัดการร่วมกัน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นคณะบุคคลที่มีความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงองค์กร สอดคล้องกับการศึกษาของ พรฐิตา ฤทธิรอด (2556:65) ที่ได้กล่าวว่าคณะผู้บริหารยุคใหม่จะต้องเปลี่ยนรูปแบบการทำงานจากแบบเดิมที่ให้ความสำคัญกับตนเอง หรือการเป็นผู้นำคนเดียว (One - Man Show) มาเป็นการทำงานร่วมกันกับบุคลากรในองค์กร เพราะจะเป็นวิธีการในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้แก่องค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคของสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge - based Society) ที่มีความซับซ้อนและหลากหลาย ทำให้ผู้บริหารต้องรู้จักการแบ่งงาน หรือมอบอำนาจและกระจายความรับผิดชอบซึ่งทุกคนที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมแรงร่วมใจในการดำเนินการ และร่วมรับประโยชน์

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act) โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\mu = 4.26$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพิษณุโลก และโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกที่จัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา ได้ใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยการทบทวนแผนงานเพื่อปรับปรุงระบบและวิธีการดำเนินการให้เหมาะสม มีการร่วมกันทำงานการประกันคุณภาพหลักสูตร ซึ่งส่งผลให้การบริหารงานมีการจัดระบบการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการนำข้อมูลข่าวสารสนเทศที่ได้จากการตรวจสอบ มาพิจารณาวางแผนหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานและข้อบกพร่องของคณะทำงาน เพื่อให้เกิดมาตรฐานและมีประสิทธิภาพของงานมากยิ่งขึ้น และมีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาต่อไป จึงทำให้การบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) ในการบริหารการจัดการอาชีวศึกษา แบบทวิศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act) อยู่ในระดับมาก ซึ่งเทียบเคียงกับผลการศึกษาของ นลินรัตน์ ภาโสภาส (2558: 67) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองปากพอง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรในสังกัดเทศบาลเมืองปากพอง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาด้านการพัฒนา/ปรับปรุง อยู่ในระดับมาก

ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบประเมินผล (Check) โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\mu = 4.25$) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพิษณุโลกและโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ที่จัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา ได้ใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาส

ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลผ่านการเสนอแนวคิด และการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบประเมินผลในการประเมิน ตามมาตรฐานวิชาชีพในการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ซึ่งขั้นตอนการตรวจสอบและประเมินผลนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการใช้กระบวนการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) เพราะการตรวจสอบประเมินผลเป็นสิ่งที่วัดและประเมินว่า การปฏิบัติงานได้ทำตามแผนงานหรือไม่ บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ได้ผลตามที่ต้องการมากน้อยแค่ไหน การตรวจสอบประเมินผลจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาคุณภาพได้ดียิ่งขึ้นไป จึงทำให้การบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) ในการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ด้านการตรวจสอบประเมินผล (Check) อยู่ในระดับมาก ซึ่งเทียบเคียงกับผลการศึกษาของบุชรา มิ่งขวัญ (2558: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอกชนในระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานีเขต 2 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอกชน ด้านการติดตามตรวจสอบประเมินผลอยู่ในระดับมาก

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนหรือการปฏิบัติ (Do) โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\mu = 4.22$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพิษณุโลก และโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ที่จัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา ได้ใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยผ่านการเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนงานที่จัดทำไว้ มีการไว้วางใจซึ่งกันและกัน ให้ทุกฝ่ายมีส่วนทำหน้าที่และมีบทบาทที่ส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน มีการร่วมกันในการจัดการเรียนการสอน การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา การวัดและประเมินผล การโอนผลการเรียน โดยมีการมอบหมายผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ตามลักษณะงาน เวลาและภารกิจของแต่ละส่วนงาน โดยมีการนิเทศ แนะนำ กำกับติดตาม เพื่อให้งานเป็นตามที่กำหนด จึงทำให้การบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) ในการบริหารการจัดการอาชีวศึกษา แบบทวิศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ด้านการดำเนินงานตามแผนหรือการปฏิบัติ (Do) อยู่ในระดับมาก ซึ่งเทียบเคียงกับผลการศึกษาของสุชาติ กิตติโกสินทร์ (2548 : 115) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของคณะกรรมการการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า ระดับสภาพการมีส่วนร่วม ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ด้านการจัดทำแผนและปฏิบัติตามแผน อยู่ในระดับมาก

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน (Plan) โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\mu = 4.16$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพิษณุโลกและโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกที่จัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา ได้มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้ดำเนินการวางแผนงานร่วมกัน ผ่านการประชุมและปรึกษาหารือกันในหลากหลายประเด็น เช่น การกำหนดเกณฑ์และรูปแบบการสำเร็จการศึกษา การจัดทำหลักสูตรแบบทวิศึกษาร่วมกัน และมีการไว้วางใจซึ่งกันและกันในการจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา จึงทำให้การบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) ในการบริหารการจัดการอาชีวศึกษา แบบทวิศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ด้านการวางแผน (Plan) อยู่ในระดับมาก ซึ่งเทียบเคียงได้กับผลการศึกษาของสุชาติ กิตติโกสินทร์ (2548 : 115) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า ระดับสภาพการมีส่วนร่วม ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ด้านการวางแผน อยู่ในระดับ มาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำผลการวิจัยไปใช้ในการสนับสนุนให้ผู้บริหารและครูผู้สอน มีการจัดการบริหารอย่างมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการวงจรคุณภาพ(PDCA) เพราะการนำวงจรคุณภาพไปปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่องในทุกระดับขององค์กร จะทำให้องค์กรสามารถปรับปรุงและเพิ่มคุณภาพงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจน เมื่อปัญหาเดิมหมดไปเราสามารถแก้ปัญหาใหม่ ๆ ได้ด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA)
2. การนำผลการวิจัยไปใช้ในการสนับสนุนให้ผู้บริหารและครูผู้สอน มีการจัดการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านอื่นๆ เพราะการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะเป็นการสนับสนุนให้ครูผู้สอนมีความไว้วางใจ มีความผูกพัน มีเป้าหมาย วัตถุประสงค์และมีความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบงาน ซึ่งจะทำให้ครูทุ่มเทและเต็มใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถตามที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาหรือส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการวงจรคุณภาพ (PDCA) ในการบริหารงานในสถานศึกษาในทุกๆ ด้าน เพื่อจะได้ศึกษาผลการดำเนินงานให้สอดคล้องกันทุกงาน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ในการปฏิบัติงานของตนเอง และสนับสนุนให้นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนด้วย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

นลินรัตน์ ภาโสภาส.(2558).การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

สังกัดเทศบาลเมืองปากพอง จังหวัดนครศรีธรรมราช.วารสารโครงการประชุมทางวิชาการระดับชาติ: บริหารสัมพันธ์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 38 “การขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา: ความท้าทายใหม่ของ นวัตกรรมบริหารจัดการ” .มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

หน่วยศึกษานิเทศก์และสำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

(2558).แนวทางการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา).

กรุงเทพฯ: ส.ศรียูไอ.

บุษรา มิ่งขวัญ.(2558).การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

เอกชนในระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 .เข้าถึงได้จาก

[http://61.19.238.50/StudentServe/input/thesis/\[1\]\[080217111806\].pdf](http://61.19.238.50/StudentServe/input/thesis/[1][080217111806].pdf)

ประเวศ วะสี. (2554).วิถีมุขยในศตวรรษที่ 21 สู่ภพภูมิใหม่แห่งการพัฒนา.กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-

วงศ์,

สฤช

พรจิตา ฤทธิรอด,วิทยา จันทร์ศิลาและฉลอง ชาตรูประชีวิน.(2556).รูปแบบการบริหารสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐานแบบเสริมพลังอำนาจ.วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 15

ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม 2556.

รุ่ง แก้วแดง. (2546). โรงเรียนนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2546). เรียนรู้จากกระแสพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระราชทานเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2546 ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภา

การศึกษา.

_____ . (2560).แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579.กรุงเทพฯ: สำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา กรุงเทพฯ:
สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2548). มาตรฐานการอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

_____ . (2551). มาตรฐานการอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา.

_____ . (2552). ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษาว่าด้วยการ
บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

สุชาติ กิตติโกสินทร์(2548).การมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 1 .วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุบลราชธานี.

McGregor,Douglas.(1960).*The Human Side of Enterprise*.New York:McGraw-Hill Book Company.

Swanberg, R. C., & Swanberg, L. G. (1996). *Nursing Staff Development*. Boston: Jones and Barlett.

การศึกษาคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์เพื่อการเป็นผู้นำยุค 4.0 ในอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์

The study of leadership characteristic needs effect on a personal of the fourth industrial revolution leader in the auto parts industry

นันท์นภัส จันทรเอี่ยม¹

¹คณะพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

โทร. 094-894-0954 E-mail : nannapat.jrw@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ 2) ศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำยุค 4.0 และ 3) ศึกษาคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้นำยุค 4.0 เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พนักงานระดับหัวหน้างานโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอุปกรณ์ อะไหล่และชิ้นส่วนยานยนต์ในนิคมอุตสาหกรรม ดับบลิวเอชเอ อีสเทิร์นซีบอร์ด 1 จำนวน 386 ตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา และ สถิติเชิงอนุมาน

ผลการศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์กับพฤติกรรมผู้นำยุค 4.0 ในอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ พบว่า คุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์พฤติกรรมผู้นำองค์กรยุค 4.0 ด้านผู้นำเพื่อสังคม ด้านผู้ตัดสินใจจากฐานข้อมูล ด้านนักขับเคลื่อนนวัตกรรมการเปลี่ยนแปลง และด้านผู้บริหารคนเก่ง ที่มีพรสวรรค์ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ($r > 0$) และมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก ผลการวิจัยคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์กับพฤติกรรมผู้นำยุค 4.0 พบว่าคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ ด้านเลือกทำสิ่งที่สำคัญก่อน (FTF) ด้านฝึกฝนตนเองให้พร้อมเสมอ (SPS) ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้นำองค์กรยุค 4.0 โดยรวม ซึ่งส่งผลกระทบต่อทางบวก และด้านคิดแบบทั้งสองฝ่ายต่างก็ได้ประโยชน์ (TWW) ด้านการพยายามเข้าใจผู้อื่นมากกว่าให้ผู้อื่นมาเข้าใจเรา (SFU) ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้นำองค์กรยุค 4.0 โดยรวม ซึ่งส่งผลกระทบต่อทางลบ

คำสำคัญ: คุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์, ผู้นำยุค 4.0, อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์

ABSTRACTS

This study aims to 1) study personal level opinion, that is, Leadership characteristic needs effect on a personal. 2) Study personal level opinion of the fourth industrial revolution leader. And 3) study of Leadership characteristic needs effect on a personal of the fourth industrial revolution leader in the Manufacturing. Questionnaires were applied as research instrument to collect the data from 386 supervisor level employees in the Auto Parts Industry at WHA Eastern Seaboard Industrial Estate 1. That is statistics utilized and inferential statistics.

The results of the research showed that study of Leadership level opinion characteristic needs effect on a personal of the fourth industrial revolution leader in the Manufacturing Leadership Characteristic Needs Effect on a Personal. Found that Social supers, Data-driven decisive, disruption drivers and talent champions have relationship in one direction and have relationship very low level. The results of the research showed that study of Leadership Characteristic Needs Effect on a Personal of the Fourth Industrial Revolution Leader in the Auto Parts Industry. Found that Put First Things First and Sharpen the Saw have a positive effect. And found that Think Win/Win, Seek First to Understand, Then to Be Understood have a negative effect.

Keywords: *Leadership character needs, Leadership 4.0, Auto Parts Industry*

บทนำ

ภายใต้สภาวะเศรษฐกิจ เทคโนโลยีและสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการแข่งขันอย่างรุนแรง ทำให้ส่งผลกระทบต่อธุรกิจของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรจึงเล็งเห็นความสำคัญของบุคลากรว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสูงสุด

คุณลักษณะของผู้นำที่มีประสิทธิผลสูงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะถือเป็นการวางพื้นฐานด้านความคิด และความเป็นตัวตน ความสำเร็จขององค์กรขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละคน ไม่ใช่แค่ระดับบริหาร แต่จะต้องอาศัยคนทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงในทุกระดับ ทุกคนทุกทีม จะต้องมีลักษณะนิสัย มีพฤติกรรมการทำงาน มีจุดร่วมเดียวกัน คุณค่าของแต่ละคนสอดคล้องกับแนวทางขององค์กร ทำให้คนทั้งองค์กรได้รู้จักและเปิดโอกาสให้แต่ละคนได้ใช้เวลาในการพัฒนาตนเองให้กลายเป็นคนที่มีประสิทธิภาพสูงเช่นนี้ (Covey, 2017)

ในปัจจุบันการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศสู่ยุค 4.0 ที่เน้นการใช้นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยีในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยการยกระดับประสิทธิภาพและมูลค่าของภาคอุตสาหกรรมการผลิตต่าง ๆ ให้ความสำคัญการแรงงานที่มีทักษะสูง มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การบริการแบบดั้งเดิมสู่ธุรกิจบริการบริการที่มีคุณภาพสูงวิธีการที่จะนำองค์กรเพื่อให้ธุรกิจประสบความสำเร็จท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาที่คุณลักษณะของผู้นำ ซึ่งแบ่งได้ 4 ลักษณะที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จในยุค 4.0 ประกอบด้วย ผู้นำเพื่อสังคม (Social Supers) ผู้ตัดสินใจจากฐานข้อมูล (Data-driven Decisives) นักขับเคลื่อนนวัตกรรม การเปลี่ยนแปลง (Disruption Drivers) นักบริหารคนเก่งที่มีพรสวรรค์ (Talent Champions) (Renjen, 2019)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์เพื่อการเป็นผู้นำ 4.0 ตามความต้องการของพนักงานในอุตสาหกรรมการผลิตซึ่งผลวิจัยในครั้งนี้ องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมสามารถนำไปปรับปรุงแก้ไข พัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงานในธุรกิจอุตสาหกรรม ให้สามารถอยู่ร่วมกันในองค์กรได้อย่างมีความสุข และยังสามารถพัฒนาให้เจริญเติบโตและมั่นคงต่อไป

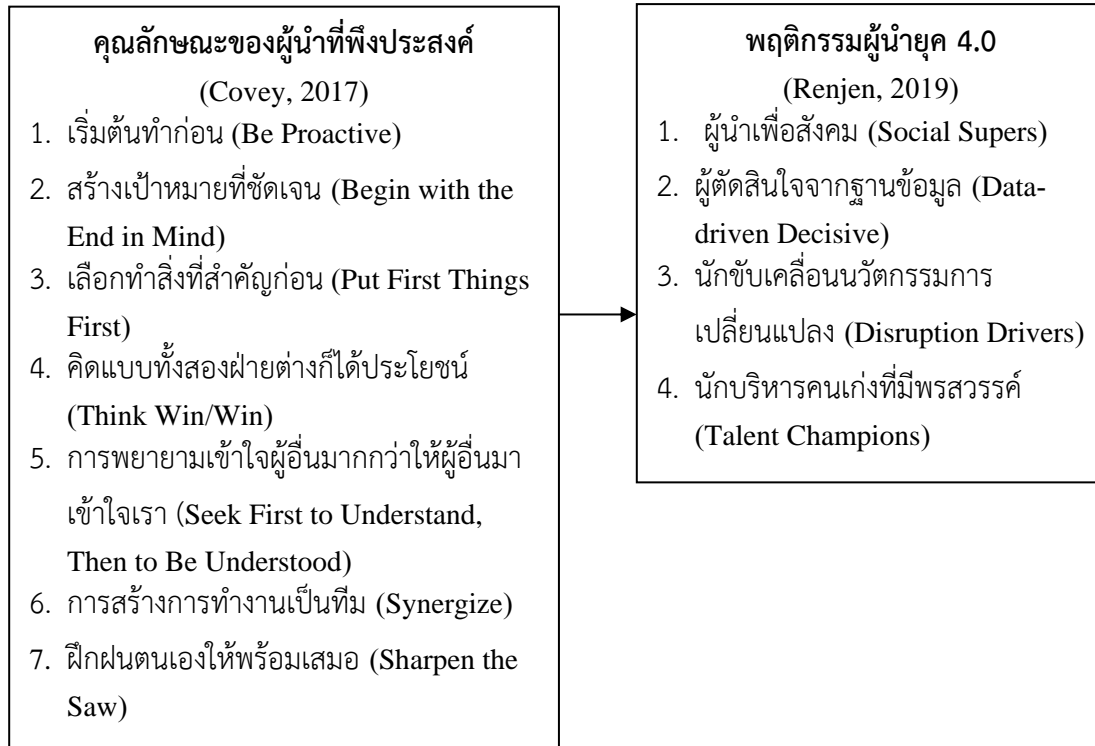
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ในอุตสาหกรรมผลิตอุปกรณ์ อะไหล่ และชิ้นส่วนยานยนต์
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำยุค 4.0 ในอุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์ อะไหล่ และชิ้นส่วนยานยนต์
3. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้นำยุค 4.0

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. เลือกหัวข้อจากปัญหาที่จะทำการวิจัย โดยพิจารณาจากปัญหาการเป็นผู้นำที่พึงประสงค์เพื่อการเป็นผู้นำยุค 4.0 ในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ และการหาแนวทางการบริหารงานของผู้นำยุค 4.0
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาทฤษฎี แนวความคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัย ในตำรา หนังสือ วารสาร และผลงานวิจัย เพื่อให้ผู้วิจัยมีความเข้าใจในหลักการทำวิจัยได้อย่างชัดเจน
3. การออกแบบการวิจัย โดยวิธีการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย และการตอบปัญหาการวิจัยได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ
4. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสร้างแบบสอบถาม และกำหนดข้อคำถามที่ครอบคลุมตัวแปรที่กำหนดในกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ได้ศึกษาค้นคว้ามา และคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกกึ่งโครงสร้างเพื่อให้ข้อเสนอแนะเพื่อความสอดคล้องและครอบคลุมตามเนื้อหาการตรวจสอบ

5. การรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจากการสร้างแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) ส่งให้กับฝ่ายบุคคลในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอุปกรณ์ อะไหล่และชิ้นส่วนยานยนต์ ในนิคมอุตสาหกรรมดับบลิวเอชเอ อีสเทิร์นซีบอร์ด เพื่อส่งต่อแบบสอบถามให้กับพนักงานระดับหัวหน้างานในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอุปกรณ์ อะไหล่และชิ้นส่วนยานยนต์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลครบแล้วจึงตรวจสอบความถูกต้องเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีทางสถิติ ด้วยการคำนวณทางคอมพิวเตอร์ แล้วนำผลมาอภิปรายต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ พนักงานระดับหัวหน้างานในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอุปกรณ์ อะไหล่และชิ้นส่วนยานยนต์ ในนิคมอุตสาหกรรมดับบลิวเอชเอ อีสเทิร์นซีบอร์ด 1 จำนวน 10,400 คน(การนิคมอุตสาหกรรมดับบลิวเอชเอ อีสเทิร์นซีบอร์ด 1, 2561)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พนักงานโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอุปกรณ์ อะไหล่และชิ้นส่วนยานยนต์ในนิคมอุตสาหกรรมดับบลิวเอชเอ อีสเทิร์นซีบอร์ด 1 จำนวน 386 คน จากพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมดับบลิวเอชเอ อีสเทิร์นซีบอร์ด 1 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 (Yamane, 1973)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้ คือ แบบสอบถาม แบ่งเนื้อหาออกเป็น

3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และแผนก ลักษณะแบบสอบถามเป็น แบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ลักษณะแบบสอบถาม มาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำยุค 4.0 ลักษณะแบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ในส่วนที่ 2-3 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแบบมาตราส่วนประเมินค่าตามวิธีของลิเคิร์ท (ธานินทร์, 2560) ซึ่งมีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนัก

กรณีวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์กับพฤติกรรมผู้นำยุค 4.0 ในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment

Correlation Coefficients) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Regression Analysis) เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์พฤติกรรมผู้นำยุค 4.0 และสร้างสมการในการพยากรณ์พฤติกรรมผู้นำยุค 4.0

เกณฑ์การแปลผลความสัมพันธ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์กับพฤติกรรมผู้นำยุค 4.0 ในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ กำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย 5 ระดับ (พวงรัตน์, 2540)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ดำเนินการขอหนังสือราชการจากทางคณะพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พร้อมแนบแบบสอบถามถึงฝ่ายบุคคลในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอุปกรณ์ อะไหล่และชิ้นส่วนยานยนต์ ในนิคมอุตสาหกรรมดับบลิวเอชเอ อีสเทิร์นซีบอร์ด เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 386 ราย เพื่อตอบแบบสอบถาม

2. ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามส่งให้กับฝ่ายบุคคลในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอุปกรณ์ อะไหล่และชิ้นส่วนยานยนต์ ในนิคมอุตสาหกรรมดับบลิวเอชเอ อีสเทิร์นซีบอร์ด เพื่อส่งต่อแบบสอบถามให้กับพนักงานระดับหัวหน้างานในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอุปกรณ์ อะไหล่และชิ้นส่วนยานยนต์

3. รวบรวมข้อมูลการตอบแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับและตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์และอภิปรายผลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และแผนก จากแบบสอบถามส่วนที่ 1 ที่มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) เป็นการแสดงค่าความถี่ของข้อมูลที่เก็บมาได้ และค่าร้อยละ (Percentage) เป็นการคำนวณหาสัดส่วนของข้อมูลในแต่ละตัวเทียบกับข้อมูลรวมทั้งหมด โดยให้ข้อมูลรวมทั้งหมดมีค่าเป็นร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ลักษณะแบบสอบถาม จากแบบสอบถามส่วนที่ 2 ที่มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

3. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำยุค 4.0 จากแบบสอบถามส่วนที่ 3 ที่มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

4. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์กับพฤติกรรมผู้นำยุค 4.0 เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงปริมาณสองตัวแปร โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย Pearson Correlation วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation Analysis)

5. ปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ในการทำนายคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์กับพฤติกรรมผู้นำยุค 4.0 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีวิเคราะห์แบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 59.80) อายุระหว่าง 31-40 ปี (ร้อยละ 50.00) รองลงมา 41-50 ปี (ร้อยละ 20.50) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 61.70) รองลงมา สูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 30.80) ตำแหน่งหัวหน้างาน (ร้อยละ 53.60) รองลงมา ผู้จัดการ (ร้อยละ 36.00) และสังกัดฝ่ายผลิต (ร้อยละ 56.50) รองลงมา ฝ่ายขาย (ร้อยละ 18.40)

ผลความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ ด้านการเริ่มต้นทำก่อนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ท่านให้ความสำคัญกับการวางแผนการทำงานล่วงหน้าเพื่อรับมือกับสถานการณ์ในอนาคตได้อย่างทันท่วงที ($\bar{X} = 4.59$) ท่านให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นแบบเชิงรุกมากกว่าที่จะเป็นเชิงรับ ($\bar{X} = 4.54$) ท่านสามารถปรับเปลี่ยนข้อจำกัดหรือ ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการทำงาน ให้เป็นโอกาส ($\bar{X} = 4.34$) ท่านสามารถประเมินอุปสรรค และโอกาสสนับสนุนจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว เช่น วัฒนธรรมองค์กร ทักษะของบุคลากรที่ส่งผลต่อการทำงานของผู้นำ ($\bar{X} = 4.33$) และท่านให้ความสำคัญกับการอุทิศตนรักษาสัญญา ควบคุมตนเอง และยอมรับผลลัพธ์ความรับผิดชอบในงานที่ ($\bar{X} = 4.32$)

ผลความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำในยุค 4.0 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้นำเพื่อสังคม และผู้ตัดสินใจจากฐานข้อมูล ($\bar{X} = 4.39$) บริหารคนเก่งที่มีพรสวรรค์ ($\bar{X} = 4.37$) และนักขับเคลื่อนนวัตกรรมเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.36$)

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ระหว่างคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์โดยรวม (LCT) กับพฤติกรรมผู้นำองค์กรยุค 4.0 ด้านผู้นำเพื่อสังคม (SS) อย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า คุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์กับพฤติกรรมผู้นำองค์กรยุค 4.0 ด้านผู้นำเพื่อสังคม มีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = 0.08$) มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ คุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์โดยรวม (LCT) กับพฤติกรรม

ผู้นำองค์กรยุค 4.0 ด้านผู้ตัดสินใจจากฐานข้อมูล (DDD) อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า คุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์กับพฤติกรรมผู้นำองค์กรยุค 4.0 ด้านผู้ตัดสินใจจากฐานข้อมูล มีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = 0.31$) มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ คุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์โดยรวม (LCT) กับพฤติกรรมผู้นำองค์กรยุค 4.0 ด้านนักขับเคลื่อนนวัตกรรมการเปลี่ยนแปลง (DRD) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า คุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์กับพฤติกรรมผู้นำองค์กรยุค 4.0 ด้านนักขับเคลื่อนนวัตกรรมการเปลี่ยนแปลง มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ($r = 0.08$) และมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ คุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์โดยรวม (LCT) กับพฤติกรรมผู้นำองค์กรยุค 4.0 ด้านผู้บริหารคนเก่งที่มีพรสวรรค์ (TCP) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า คุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์กับความคาดหวังผลสัมฤทธิ์กับพฤติกรรมผู้นำองค์กรยุค 4.0 ด้านผู้บริหารคนเก่งที่มีพรสวรรค์มีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = 0.34$) และมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ

คุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ ด้านเลือกทำสิ่งที่สำคัญก่อน (FTF) ด้านคิดแบบทั้งสองฝ่ายต่างก็ได้ ประโยชน์ (TWW) ด้านการพยายามเข้าใจผู้อื่นมากกว่าให้ผู้อื่นมาเข้าใจเรา (SFU) และด้านฝึกฝนตนเองให้พร้อมเสมอ (SPS) เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้นำองค์กรยุค 4.0 โดยรวม (BLO) ตัวแปรต้นซึ่งได้ค่าคงที่เท่ากับ 6.84 ค่าสัมประสิทธิ์ของพยากรณ์ปรับปรุง (**Adjusted R²**) ร้อยละ 51 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเนื่องจากการวัด (**SE_{est}**) เท่ากับ 0.53 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้นำองค์กรยุค 4.0 โดยรวม ได้ดังนี้ $Y_{BLO} = 6.84 + 0.33 FTF + (-0.69) TWW + (-0.39) SFU + 0.22 SPS$

อภิปรายผล

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์โดยรวมคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.41 เป็นค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับมากที่สุด หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านฝึกฝนตนเองให้พร้อมเสมอ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.58 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากปัจจุบันการแข่งขันภายในองค์กรค่อนข้างสูง ทำให้พนักงานต้องเกิดการฝึกฝนตนเองเพื่อการพัฒนาตนเอง ทั้งเรื่องการพัฒนาสุขภาพที่ดี การพัฒนาทางความคิด การพัฒนาทางจิต และการพัฒนาทางอารมณ์ ให้พร้อมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อการอยู่รอดและความก้าวหน้าของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ เอกชัย (2553) พบว่าการพัฒนาความสามารถของตนเองให้มากขึ้นและจะต้องเจริญก้าวหน้า ดังนั้นทุกคนจะต้องพัฒนาตนเองเพื่อให้มีชีวิตที่ดียิ่งขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาตนเอง สิ่งสำคัญคือ การสร้างแรงบันดาลใจ ให้อยากแก้ไขปัญหา การสะสมข้อมูลเพื่อการพัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ ความคิดสร้างสรรค์

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำในยุค 4.0 โดยรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.38 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้นำเพื่อสังคม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.39 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจและการแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ที่เกิดขึ้นนั้นทำให้พนักงานใน

องค์กรเกิดความคาดหวังว่าผู้นำจะสามารถแก้ปัญหาในทางธุรกิจที่สมเหตุสมผล ดำเนินธุรกิจด้วยความเป็นจริงทางเศรษฐกิจในทางสร้างสรรค์ แต่ในขณะเดียวกัน พวกเขาที่ต้องการให้สังคมมองว่าดำเนินธุรกิจโดยเห็นแก่สังคมด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Renjen (2019) กล่าวว่า การสร้างความน่าเชื่อถือให้องค์กรมีภาพลักษณ์ที่ดีต่อสังคม เมื่อองค์กรเกิดวิกฤติหรือประสบกับปัญหาร้ายแรง ก็มักจะได้รับโอกาส หรือการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ มากกว่าเสมอ หรือ ด้านการสร้างการเรียนรู้ และสร้างสรรค์นวัตกรรม และผู้ตัดสินใจจากฐานข้อมูล คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.39 ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ ธัญกานต์ และกุสุมา (2563) พบว่า การยอมรับระบบคลาวด์ ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านการรู้ถึงการได้รับประโยชน์ ด้านการรู้ถึงความใช้งานที่ง่าย และด้านการรับรู้เทคโนโลยี ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้ระบบสารสนเทศการบัญชีภาคธุรกิจ สำหรับผู้ทำบัญชี สภาพแวดล้อมขององค์กร ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านปัจจัยภายในองค์กร และด้านปัจจัยสิ่งแวดล้อม ภายนอกองค์กร ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้ระบบสารสนเทศการบัญชีภาคธุรกิจ สำหรับผู้ทำบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์กับพฤติกรรมผู้นำยุค 4.0 ในอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ พบว่า คุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์พฤติกรรมผู้นำองค์กรยุค 4.0 ด้านผู้นำเพื่อสังคม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ($r > 0$) และมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก เนื่องจากความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรกลายเป็นหนึ่งยุทธศาสตร์ที่ภาคธุรกิจทั่วโลกให้ความสำคัญ เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการเติบโตอย่างยั่งยืน เพราะทุกองค์กรตระหนักดีว่า ถ้าโลกหรือสังคมอยู่ไม่ได้ ภาคธุรกิจก็ไม่สามารถเดินต่อไปได้เช่นกัน สำหรับองค์กรธุรกิจในประเทศไทยมีความตื่นตัวและจริงจังกับเรื่องนี้ไม่น้อย ซึ่งสอดคล้องกับ สุนิตย์ (2560) กล่าวว่า การสร้าง ‘นวัตกรรมเพื่อสังคม’ คือ การสร้างความเปลี่ยนแปลงและยั่งยืนในเมืองไทย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสังคมสิ่งแวดล้อม หรือสุขภาพ โดยผ่าน 2 รูปแบบ ก็คือหนึ่งการเป็นที่ปรึกษาทางนวัตกรรมที่จะเข้าไปทำงานกับหน่วยงานของรัฐ เอกชน มูลนิธิ หรือสมาคมต่างๆ ที่มีความสนใจอยากจะแก้ปัญหา สามารถนำเอาเทคโนโลยี เครื่องมือ บุคลากร หรือวิธีการใหม่ๆ ที่ทำให้องค์กรเกิดความยั่งยืน

ปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ในการทำนายคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์กับพฤติกรรมผู้นำยุค 4.0 พบว่า คุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ ด้านเลือกทำสิ่งที่สำคัญก่อน (FTF) ด้านฝึกฝนตนเองให้พร้อมเสมอ (SPS) ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้นำองค์กรยุค 4.0 โดยรวม ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรมอย่างรุนแรง มีการยกเลิกกิจการมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้เห็นได้ชัดว่าการบริหารงานของผู้นำและผู้บริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้องค์กรนั้นสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ หรือต้องยกเลิกกิจการไป ซึ่งสอดคล้องกับ สุกศักดิ์ (2563) คุณลักษณะที่ผู้นำองค์กรควรมี 1) ใช้หัวใจและสมองในการนำพาองค์กรในช่วงวิกฤต ในช่วงวิกฤต ผู้นำองค์กรควรมีความฉลาดทางอารมณ์และแสดงถึงความเห็นอกเห็นใจต่อทั้งพนักงานและลูกค้า 2) ทำให้องค์กร

สามารถดำเนินงานไปได้อย่างต่อเนื่อง ในช่วงเวลานี้มักมีหลายสิ่งหลายอย่างที่เร่งด่วนประดังเข้ามา แต่ผู้นำองค์กรควรมุ่งเน้นไปที่สิ่งสำคัญที่สุด โดยการกำหนดลำดับความสำคัญของสิ่งต่าง ๆ อย่างชัดเจน 3) ให้ความสำคัญกับความรวดเร็วไม่ใช่ความสมบูรณ์แบบ เนื่องจากมีเหตุการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้นตลอดเวลา ผู้นำต้องตัดสินใจอย่างกล้าหาญและทันท่วงที 4) สร้างความเชื่อใจแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ความเชื่อใจในช่วงเวลาวิกฤตนี้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง 5) มองหาโอกาสเพื่อเตรียมพร้อมรับ New Normal ที่กำลังจะเกิดขึ้น ผู้นำองค์กรควรหาจุดสมดุลระหว่างกลยุทธ์ระยะสั้นที่กับกลยุทธ์ระยะยาว หรือการเลือกที่จะลดต้นทุนบางอย่างเพื่ออยู่รอดในช่วงเศรษฐกิจหดตัวกับลงทุนสำหรับการเติบโตในอนาคต

ปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ในการทำนายคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์กับพฤติกรรมผู้นำยุค 4.0 พบว่าคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ ด้านคิดแบบทั้งสองฝ่ายต่างก็ได้ประโยชน์ (TWW) ด้านการพยายามเข้าใจผู้อื่นมากกว่าให้ผู้อื่นมาเข้าใจเรา (SFU) ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้นำองค์กรยุค 4.0 โดยรวม ซึ่งส่งผลกระทบต่อทางลบ เนื่องจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ทำให้องค์กรจะต้องปรับตัวครั้งใหญ่ องค์กรธุรกิจต้องพิจารณา ครอบคลุมมองการณ์ไกล เลยไปกว่าสิ่งที่กำลังเผชิญอยู่ เพราะวิกฤตนี้จะผ่านไปเร็วที่สุด เมื่อเศรษฐกิจหดตัวอย่างรุนแรงเช่นนี้ องค์กรแทบทั้งหมดเจอผลกระทบอย่างหนัก แต่บางธุรกิจยังคง เจริญเติบโตท่ามกลางวิกฤต ไม่ว่าพนักงานหรือองค์กรก็ต้องการเอาตัวรอด ซึ่งไม่สอดคล้องกับ Covey (2017) ที่ว่าด้านคิดแบบทั้งสองฝ่ายต่างก็ได้ประโยชน์ (TWW) เป็นกรอบแห่งความคิดและหัวใจที่แสวงหาผลประโยชน์ร่วมกันในทุกความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นข้อตกลงหรือหนทางแก้ปัญหาที่จะได้รับประโยชน์และความพึงพอใจกันทั้งสองฝ่าย มองชีวิตว่าเป็นการร่วมมือกันไม่ใช่การแข่งขัน และด้านการพยายามเข้าใจผู้อื่นมากกว่าให้ผู้อื่นมาเข้าใจเรา (SFU) ซึ่งไม่สอดคล้องกับ Covey (2017) ที่ว่าการสื่อสารระหว่างบุคคล การเข้าใจผู้อื่นก่อนถือเป็นการเปลี่ยนกรอบความคิดครั้งใหญ่ เพราะโดยปกติแล้วคนส่วนใหญ่อยากให้ผู้อื่นมาเข้าใจตนเองก่อน การรับฟังผู้อื่นด้วยความเข้าใจไม่ได้หมายความว่าถึงแค่การรับฟังด้วยความใส่ใจหรือเห็นใจ แต่เป็นการรับฟังที่มีเจตนาทำความเข้าใจผู้พูด

ข้อสรุป

การวิจัย เรื่อง การศึกษาคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์เพื่อการเป็นผู้นำยุค 4.0 ในอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ สามารถสรุปผลงานวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และแผนก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 59.80) อายุระหว่าง 31-40 ปี (ร้อยละ 50.00) รองลงมา 41.50 ปี (ร้อยละ 20.50) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 61.70) รองลงมา สูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 30.80) ตำแหน่งหัวหน้างาน (ร้อยละ 53.60) รองลงมา ผู้จัดการ (ร้อยละ 36.00) และสังกัดฝ่ายผลิต (ร้อยละ 56.50) รองลงมา ฝ่ายขาย (ร้อยละ 18.40)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์พบว่า ผลความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 6 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านฝึกฝนตนเองให้พร้อมเสมอ ($\bar{X} = 4.58$) ด้านเลือกทำสิ่งที่สำคัญก่อน ($\bar{X} = 4.52$) ด้านการเริ่มต้นทำก่อน ($\bar{X} = 4.43$) ด้านสร้างการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.40$) ด้านคิดแบบทั้งสองฝ่ายต่างก็ได้ประโยชน์ และด้านการพยายามเข้าใจผู้อื่นมากกว่าให้ผู้อื่นมาเข้าใจเรา ($\bar{X} = 4.37$) และอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการสร้างเป้าหมายที่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.48$)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำยุค 4.0 พบว่าผลความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำในยุค 4.0 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้นำเพื่อสังคม และผู้ตัดสินใจจากฐานข้อมูล ($\bar{X} = 4.39$) บริหารคนเก่งที่มีพรสวรรค์ ($\bar{X} = 4.37$) และนักขับเคลื่อนนวัตกรรมการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.36$)

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์กับพฤติกรรมผู้นำยุค 4.0

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน คุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ โดยรวม (LCT) กับพฤติกรรมผู้นำองค์กรยุค 4.0 ด้านผู้นำเพื่อสังคม (SS) อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = 0.08$) มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ด้านผู้ตัดสินใจจากฐานข้อมูล (DDD) อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = 0.31$) มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ ด้านนักขับเคลื่อนนวัตกรรมการเปลี่ยนแปลง (DRD) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ($r = 0.08$) และมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ด้านผู้บริหารคนเก่งที่มีพรสวรรค์ (TCP) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = 0.34$) และมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ

ตอนที่ 5 ปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ในการทำนายคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์กับพฤติกรรมผู้นำยุค 4.0

คุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ ด้านเลือกทำสิ่งที่สำคัญก่อน (FTF) ด้านคิดแบบทั้งสองฝ่ายต่างก็ได้ประโยชน์ (TWW) ด้านการพยายามเข้าใจผู้อื่นมากกว่าให้ผู้อื่นมาเข้าใจเรา (SFU) และด้านฝึกฝนตนเองให้พร้อมเสมอ (SPS) ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้นำองค์กรยุค 4.0 โดยรวม (BLO) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจึงสร้างสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบได้ดังนี้

$$Y_{BLO} = 6.84 + 0.33 FTF + (-0.69) TWW + (-0.39) SFU + 0.22 SPS$$

การศึกษาคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าที่มีต่อบริษัทผลิต
และจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทรา
(Service quality affecting the customers loyalty of a medical supplies
manufacturing distribution companies in chachoengsao)

ประจักษ์ พนมศิริ¹

¹มหาวิทยาลัยศรีปทุม

โทร. 099-2839555 E-mail : aadd220058@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าที่มีต่อบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทราในกลุ่มของลูกค้าที่เป็นประเภทองค์กร จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็น แบบสอบถามแบบโดยแบ่งเป็น 4 ตอน ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะทั่วไปและด้านพฤติกรรมผู้บริโภค ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนตอนละ 4 ข้อเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ตอนที่ 3 และตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความจงรักภักดีของลูกค้าที่มีต่อบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านคุณภาพการให้บริการและด้านความจงรักภักดีเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 33 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงวิเคราะห์ ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติเอฟ (F- test) ,สถิติไคสแควร์ (Chi-Square Test), สถิติความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis)

ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าที่มีต่อบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ในกลุ่มของลูกค้าที่เป็นประเภทองค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คุณภาพการบริการด้านความน่าเชื่อถือหรือความไว้วางใจ รองลงมาคือ คุณภาพการบริการด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ คุณภาพการบริการด้านการตอบสนองลูกค้าผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบพฤติกรรมกับคุณภาพการให้บริการที่แตกต่างกันมีผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้า จำแนกตามเหตุผลที่เลือกซื้อ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: คุณภาพการให้บริการ, ความจงรักภักดี, วัสดุทางการแพทย์

ABSTRACTS

The objective of this research paper is to verify the quality of service that affects the loyalty of customers towards the company that manufacturing and distributing medical materials in Chachoengsao province. The data were collected by a qualitative research method by using a questionnaire as a research tool to obtain the results. The questionnaires were given to a group of 400 corporate customers. The questionnaire is divided into 4 parts, which part 1 and part 2 are questions about general characteristics and consumer behavior of the respondents. In these parts, the questionnaire is a check list type which consists of 4 questions in each part. The questions in part 3 and part 4 is about customer loyalty towards the company that manufacturing and distributing medical materials in Chachoengsao province in terms of quality of service and loyalty in 5 level rating scale. The questions consisted of 33 questions in these parts with the .96 of the reliability values. The statistics used in data analysis were in percentage, mean, standard deviation, F-test, Chi-square test, Pearson product moment correlation, and multiple regression.

The results of the research indicated that a group of 400 corporate customers is satisfied with the quality of service and reliability and trust, which has the highest average and followed by service quality in terms of concrete service, and the aspect with the lowest average was the service quality in terms of customer response. The results of comparing behavior with different service quality had a statistically significant difference in customer loyalty, according to the reasons for purchasing and by individual aspects at the .05 level.

Keywords: *Quality of Service, Loyalty, Medical Materials*

บทนำ

สำหรับตลาดเครื่องมือแพทย์ในภูมิภาคอาเซียน คาดว่ายังคงเติบโตได้อีกมาก อันเป็นผลมาจากขนาดของประชากรที่เป็นชนชั้นกลางในภูมิภาคนี้กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว ธนาคารเพื่อ การพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank) คาดว่า คนกลุ่มนี้จะเติบโตจากร้อยละ 24 ของประชากรทั้งหมดในปี 2553 เป็นร้อยละ 65 ภายในปี 2573 ซึ่งมีความต้องการในการดูแลสุขภาพให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นอกจากนี้ การรุกตลาดเครื่องมือแพทย์ในอาเซียนยังถือว่าอยู่ในระดับต่ำหรือมีการแข่งขันน้อยมาก เนื่องจาก ประเทศในกลุ่มอาเซียนจะเป็นผู้นำเข้าเครื่องมือแพทย์แบบครบวงจร และอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องมือแพทย์ส่วนใหญ่จะเป็นการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีระดับต่ำส่วนเครื่องมือแพทย์ที่ใช้เทคโนโลยีสูงจะนำเข้าจากต่างประเทศแทบทั้งสิ้น

บริษัทวัสดุการแพทย์แห่งหนึ่งในจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นผู้ผลิต นำเข้าและจัดจำหน่ายอุปกรณ์การแพทย์เกี่ยวกับงานด้านกระดูกและข้อ งานกายภาพบำบัด งานกิจกรรมบำบัด งานกายอุปกรณ์ รถเข็น เตียงผู้ป่วยและเครื่องช่วยเดินทุกชนิด ซึ่งก่อตั้งมาตั้งแต่ปี 2538 มีลูกค้าเป็นจำนวนมากและเติบโตมาอย่างต่อเนื่อง แต่ต่อมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2560 มียอดขายมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ดังนี้ ในปี พ.ศ. 2561 มียอดขาย 170,594,130.11 ล้านบาท ปี พ.ศ. 2560 มียอดขาย 168,208,204.51 ล้านบาท ปี พ.ศ. 2562 มียอดขาย 167,502,103.22 ล้านบาท จากการสัมภาษณ์ลูกค้าที่ยังคงอยู่แต่ซื้อน้อยลงถึงเรื่องคุณภาพการบริการพบปัญหาเรื่องการขาดความรู้ในการให้ข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์ของผู้แทนการบริการที่ล่าช้า การให้บริการที่ไม่สุภาพ หากพบที่คู่แข่งที่ราคาถูกกว่าก็พร้อมจะเปลี่ยนไปใช้ผลิตภัณฑ์ของคู่แข่ง และจากการสัมภาษณ์ลูกค้าที่เคยซื้อสินค้าและบริการ แต่ปัจจุบันไม่ได้ซื้อกับทางห้างหุ้นส่วนแห่งหนึ่ง แล้วก็พบปัญหาเดียวกัน ซึ่งอาจเป็นเหตุให้ยอดขายลดลง

การให้บริการเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการให้บริการที่ดีจะต้องสามารถตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มลูกค้า และทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจต่อการให้บริการเพราะการบริการนับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินธุรกิจ ดังนั้นการให้บริการ เป็นสิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญในเรื่องของคุณภาพการให้บริการและมีการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ อย่างต่อเนื่องและสามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ตลอดการดำเนินธุรกิจ หากไม่สามารถรักษามาตรฐานการให้บริการไว้ได้จะส่งผลกระทบต่อความจงรักภักดีของลูกค้าลดลง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความจงรักภักดีของลูกค้าที่มีต่อบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการบริการลูกค้าของบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

3. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านลักษณะลูกค้าที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

4. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านลักษณะลูกค้าที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคของลูกค้าของบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

5. เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคของลูกค้าที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าที่มีต่อบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

6. เพื่อศึกษาคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีที่มีต่อบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

1. ปัจจัยด้านลักษณะลูกค้า
 - 1.1 ประเภทองค์กร
 - 1.2 ขนาดขององค์กร
 - 1.3 พื้นที่/ภูมิภาค
2. ปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้บริโภค (Kotler and Keller, 2012, p.188)
 - 2.1 เหตุผลที่ซื้อ
 - 2.2 ความถี่ในการซื้อ
 - 2.3 ประเภทสินค้าที่ซื้อ
3. ปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการ (Parasuraman, Zeithaml & Berry, 1988)
 - 3.1 ความเป็นรูปธรรมของการบริการ
 - 3.2 ความน่าเชื่อถือหรือความไว้วางใจ
 - 3.3 การตอบสนองลูกค้า
 - 3.4 การให้ความมั่นใจแก่ลูกค้า
 - 3.5 ความใส่ใจลูกค้า

ตัวแปรตาม

ความจงรักภักดีของลูกค้าที่มีต่อการศึกษาคูณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าที่มีต่อบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทรา (Bourdeau, 2005, p. 15)

ด้านพฤติกรรม และด้านอารมณ์

1. ด้านพฤติกรรม
 - 1.1 การซื้อซ้ำ
 - 1.2 การบอกต่อ
2. ด้านอารมณ์
 - 2.1 ความรู้สึกของผู้บริโภคที่มีความสัมพันธ์อย่างถาวรต่อวัตถุ
 - 2.2 ประสบการณ์จากการบริโภคสินค้า

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ลูกค้าของบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทราที่เป็นลูกค้าองค์กร กลุ่มโรงพยาบาลและคลินิกกายภาพบำบัด จำนวน 1,946 คน กลุ่มตัวอย่าง โรงพยาบาลรัฐ จำนวน 243 คน โรงพยาบาลเอกชนจำนวน 103 คน และคลินิก จำนวน 51 คน สถิติที่ใช้ในการบรรยายลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติเชิงวิเคราะห์ ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติเอฟ (F- test) ,สถิติไคสแควร์ (Chi-Square Test),สถิติความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis)

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. จากผลการวิจัยการศึกษา

1.1 ระดับความจงรักภักดีของลูกค้าที่มีต่อบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทราโดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับหนึ่ง ในด้านพฤติกรรมการบอกต่อ ในข้อท่านจะแนะนำให้ผู้รู้จักมาใช้สินค้าและบริการอย่างแน่นอน รองลงมาคือ ข้อท่านจะพูดถึงสิ่งดี ๆ เกี่ยวกับสินค้าและบริการให้ผู้อื่น และท่านจะสนับสนุนผู้รู้จักให้ใช้สินค้าและบริการของบริษัท ตามลำดับ

1.2 ระดับคุณภาพการบริการลูกค้าของบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทราโดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับหนึ่ง ในด้านความน่าเชื่อถือหรือความไว้วางใจ ในข้อพนักงานขายมีความรู้ในเรื่องของสินค้าและบริการอย่างถูกต้อง รองลงมาคือ ข้อพนักงานขายบริการตรงตามเวลาที่ได้แจ้งให้ทราบ และพนักงานขายมีการให้บริการที่ถูกต้องแม่นยำและครบถ้วน ตามลำดับ

1.3 เปรียบเทียบปัจจัยด้านลักษณะลูกค้าที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าของบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะลูกค้าที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าคือปัจจัยด้านขนาดขององค์กรและปัจจัยด้านที่ตั้งขององค์กร เป็นปัจจัยด้านลักษณะลูกค้าที่สำคัญที่จะส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าของบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

1.4 ปัจจัยด้านลักษณะลูกค้าที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคของลูกค้าของบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ปัจจัยด้านขนาดองค์กรและปัจจัยด้านที่ตั้งองค์กร เป็นปัจจัยด้านลักษณะลูกค้าที่สำคัญที่จะส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าของบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

1.5 พฤติกรรมผู้บริโภคของลูกค้าที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าที่มีต่อบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ปัจจัยความถี่ในการซื้อ, ปัจจัยด้านประเภทสินค้าซื้อและปัจจัยด้านบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเป็นปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้บริโภคของลูกค้าที่สำคัญที่จะส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าของบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

1.6 คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีที่มีต่อบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า โดยภาพรวม คุณภาพการให้บริการโดยรวมมีผลกับความจงรักภักดีของลูกค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ (r) เท่ากับ 81 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับมากที่สุด หมายความว่า เมื่อคุณภาพการให้บริการโดยรวมเพิ่มขึ้น จะทำให้ความจงรักภักดีโดยรวมเพิ่มขึ้นในระดับมากที่สุดเช่นกัน

1.7 ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะลูกค้ามีผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคของลูกค้าของบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามประเภทองค์กร ขนาดขององค์กร พื้นที่/ภูมิภาค ผลการวิจัยพบว่า ประเภทขององค์กรกับเหตุผลที่เลือกซื้อไม่มีความสัมพันธ์กัน ขนาดองค์กรกับเหตุผลที่เลือกซื้อไม่มีความสัมพันธ์กัน ที่ตั้งองค์กรกับเหตุผลที่เลือกซื้อไม่มีความสัมพันธ์กัน ประเภทขององค์กรกับระยะเวลาที่เลือกซื้อไม่มีความสัมพันธ์กัน ขนาดองค์กรกับระยะเวลาที่เลือกซื้อไม่มีความสัมพันธ์กัน ที่ตั้งองค์กรกับระยะเวลาที่เลือกซื้อไม่มีความสัมพันธ์กัน ประเภทองค์กรกับประเภทสินค้าที่ซื้อไม่มีความสัมพันธ์กัน ขนาดองค์กรกับประเภทสินค้าที่ซื้อไม่มีความสัมพันธ์กัน ที่ตั้งองค์กรกับประเภทสินค้าที่ซื้อไม่มีความสัมพันธ์กัน ประเภทองค์กรกับบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อไม่มีความสัมพันธ์กัน ขนาดองค์กรกับบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อไม่มีความสัมพันธ์กัน ที่ตั้งองค์กรกับบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อไม่มีความสัมพันธ์กัน

1.8 ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะลูกค้าที่แตกต่างกัน มีผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าที่มีต่อบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ประเภทขององค์กรที่ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการไม่แตกต่างกัน ขนาดขององค์กรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการแตกต่างกัน ที่ตั้งองค์กรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการแตกต่างกัน ประเภทขององค์กรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความจงรักภักดีไม่แตกต่างกัน ขนาดขององค์กรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความจงรักภักดีแตกต่างกัน ที่ตั้งขององค์กรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความจงรักภักดีแตกต่างกัน

1.9 ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้บริโภคของลูกค้ามีผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าที่มีต่อบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า เหตุผลที่เลือกซื้อต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการแตกต่างกัน ระยะเวลาที่ซื้อต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการ

ให้บริการแตกต่างกัน ประเภทสินค้าที่ซื้อต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการแตกต่างกัน บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการแตกต่างกัน เหตุผลที่ซื้อต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการแตกต่างกัน ระยะเวลาที่ซื้อต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความจงรักภักดีแตกต่างกัน ประเภทสินค้าที่ซื้อต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความจงรักภักดีแตกต่างกัน บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความจงรักภักดีแตกต่างกัน

1.10 ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการมีผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าที่มีต่อบริษัทผลิตและจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ มีความสัมพันธ์กับความจงรักภักดีของลูกค้า อยู่ในระดับมาก ด้านความเชื่อถือหรือความไว้วางใจ มีความสัมพันธ์กับความจงรักภักดีของลูกค้า อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการตอบสนองลูกค้ามีความสัมพันธ์กับความจงรักภักดีของลูกค้า อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการให้ความมั่นใจแก่ลูกค้า มีความสัมพันธ์กับความจงรักภักดีของลูกค้า อยู่ในระดับมาก และด้านความใส่ใจลูกค้า มีความสัมพันธ์กับความจงรักภักดีของลูกค้า อยู่ในระดับมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

ครรรชิต ยศพรไพบุลย์. (2551). การวัดคุณภาพบริการร้านอาหาร Fast Food ใน 5 ด้านหลักของ SERVQUAL: ความน่าเชื่อถือ การตอบสนอง การให้ความมั่นใจ การดูแลเอาใจใส่ และรูปลักษณ์ทางกายภาพ. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ฐิติวรดา บุตรนนท์. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการให้บริการ และความจงรักภักดีของผู้ใช้บริการโรงพยาบาล โดยมีความพึงพอใจเป็นตัวแปรส่งผ่าน:กรณีศึกษา แผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลภาคเอกชนและโรงพยาบาลภาครัฐบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สำหรับผู้บริหาร วิทยาลัย

นิสา จันท์หอม. (2558). อิทธิพลของคุณภาพการให้บริการหลังการขายต่อความไว้นื้อเชื่อใจ ความพึงพอใจ และความจงรักภักดีของลูกค้าธุรกิจนำเข้าเครื่องมือแพทย์. ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน – ธันวาคม 2558.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1(พิมพ์ครั้งที่5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

มานะ ทองสุข (2556). พฤติกรรมของแรงงานพม่าในการใช้บริการสถานพยาบาลในจังหวัดสมุทรสาคร. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วังทราย อินทะวัน. (2556). พฤติกรรมการบริโภคสื่อประเภทต่างๆ ของวัยรุ่นในจังหวัดเชียงใหม่. .

- คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (องค์กรมมหาชน), ออนไลน์,
<http://tcels.or.th/AboutTCELS/Overview/History?lang=th>. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน
พ.ศ. 2526.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2560). *บัญชีนวัตกรรมไทย*. ปทุมธานี :
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- Aaker, D. A. (1991). *Managing brand equity: Capitalizing on the value of a brand name*.
New York, NY: Free Press.
- Ajzen, I., & Fishbein, M. (1988). *Attitude, Personality and Behavior*. Chicago: Dorsey Press.
- Aliman and Mohamad. (2013). Perceptions of service quality and behavioral intentions:
A mediation effect of patient satisfaction in the private health care in Malaysia.
International Journal of Marketing Studies.
- Anderson, Erin. W. (1996). *Customer Satisfaction and Price Tolerance*. *Marketing
Letters*. (7): 19-30. Retrieved August 20, 2007, from www.adsecrets.com/issue7.htm
- Anderson, Erin. W. (1998). Customer Satisfaction and Word of Mouth. *Journal of
Services Research*. (1): 5-17. Retrieved August 20, 2007, from
serl.cs.colorado.edu/~serl/seworld/database/4421.html
- Bourdeau. (2005). *A New Examination of Service Loyalty : Identification of the Antecedents
and Outcomes of Additional Loyalty Framework*. Dissertation, Ph.D. (Business
Administration). Florida: Florida University. Photocopied.
- Butcher, G., and Others. (2001). *The School as Learning Organization*. (Online). Available :
http://www.netsquirrel.com/pepperdine/edc_634/km/school_as_lo.html. Accessed.[10
October 2005].
- Kesuma, Hadiwidjojo, Wiagustini, and Rohman (2013)
- Kotler, P. (2003). *Marketing management* (11th ed.). Upper Saddle River, NJ:Prentice Hall.
- Kotler, P., and Keller, K. L.(2012). *Marketing Management*. 14th ed. USA: Prentice Hall.
- Lau. (1999). *Importance of third party logistics*. Shippers Today.
- LoveLock, H. C. (1996). *Managing Services*. New York: McGraw - Hill Book Company.

- Oliver, Richard L. (1999). Whence Consumer Loyalty. *Journal of Marketing*.
- Ostrowski, Peter L.; Terrence o'Brien; & Geoffrey Gordon. (1993). Service Quality and Customer Loyalty in the Commercial Airline Industry. *Journal of Travel Research*.
- Parasuraman, A.; Valerie A. Zeithaml; & Leonard L. Berry. (1988). SERVQUAL: A Multiple Item Scale for Measuring Consumer Perceptions of Service Quality. *Journal of Retailing*.
- Parasuraman, A., Berry, L. L. & Zeithaml, V. A., (1990). *Delivering quality service: Balancing customer perceptions and expectations*. New York: The free press.
- Parasuraman, A.; V.A. Zeithaml; & L. L. Berry. (1985). A Conceptual Model of Service Quality and Its Implications for Future Research. *Journal of Marketing*.
- Patawayati, Zain, D., Setiawan, M., & Rahayu, M. (2013). Patient satisfaction, Trust and commitment: Mediator of service quality and its impact on loyalty (An Empirical Study in Southeast Sulawesi Public Hospitals). *IOSR Journal of Business and Management*.
- Zeithaml, V. A., & Berry, L. L. (1985). A conceptual model of service quality and its implications for future research. *Journal of marketing*
- Zeithaml, V. A., Berry, L.L., & Parasuraman, A. (1996). The behavioral consequences of service quality. *Journal of marketing*.

การศึกษาคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าที่มีต่อบริษัทผลิต
และจัดจำหน่ายวัสดุการแพทย์ในจังหวัดฉะเชิงเทรา
(Service quality affecting the customers loyalty of a medical supplies
manufacturing distribution companies in chachoengsao)

วีระ หินคำ¹

¹มหาวิทยาลัยศรีปทุม

โทร. 089-6601098 E-mail : veechicchic@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับความผูกพันในองค์กร 2) เพื่อศึกษาปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กร 3) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กร กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยครั้งนี้คือ ข้าราชการสังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5 จำนวน 330 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และสมการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) และระดับความผูกพันในองค์กรของข้าราชการสังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) 2) ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลด้าน อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันจะมีผลต่อความผูกพันในองค์กรของข้าราชการ สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ปัจจัยคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของข้าราชการสังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กับความผูกพัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .36 และปัจจัยคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของข้าราชการ สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5 โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ด้านระบบงาน ($\beta = 0.44$)

คำสำคัญ: ปัจจัยคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ, ความผูกพันในองค์กร

ABSTRACTS

The purposes of this study were : 1) to investigate the level of the organization engagement, 2) to explore the individual factors affecting the engagement in the organization, and 3) to find out the quality factors of public administration affecting the organizational engagement. The sample was 330 civil servants in the Revenue Office Region 5, using a questionnaire as a tool for data collection.

Research findings were as follows : 1) Management quality factors of public sector was at the moderate level ($\bar{X} = 3.21$) and the level of organizational engagement of the government officials under the Regional Revenue Office 5. Overall, it was at the moderate level ($\bar{X} = 3.35$) 2) The difference of personal factors including age, education, job title, and years of working experience and monthly income influenced statistically significant organizational engagement of government officials in The Revenue Department Region 5. 3) The results showed that there was a significant correlation at the 0.05 level through the correlation coefficient r equal to 0.36 and Management quality factors of public sector affecting organizational engagement official of the revenue department region 5 was statistically significant overall at 0.05 level such as work system ($\beta = 0.44$).

Keywords: *Management quality factors of public sector, Organizational engagement*

บทนำ

รัฐบาลได้มุ่งพัฒนาระบบราชการเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐปรับปรุงการทำงาน ยกกระตือรือร้นการบริหารจัดการและมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้นำเกณฑ์คุณภาพการบริหาร จัดการภาครัฐมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบราชการ เริ่มดำเนินการตามระบบการรับรองการปฏิบัติราชการใน พ.ศ. 2549 โดยประยุกต์ใช้จากระบบคุณภาพการบริหารภาครัฐและเอกชนของต่างประเทศ เกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาองค์การเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศผ่านระบบการประเมินให้รางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA ย่อมาจาก Public Sector Management Quality Award) อีกทั้งเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐยังเป็นแนวทางในการบริหารจัดการที่ดีของส่วนราชการที่เป็นไปตามมาตรฐานควรจะเป็นเน้นความสอดคล้องเชื่อมโยงและบูรณาการอย่างเป็นระบบ มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจประเมินการดำเนินการของส่วนราชการในประเด็นต่าง ๆ ตามหมวดของเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ โดยในหมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากร เป็นการมุ่งเน้นให้ส่วนราชการมีวิสัยทัศน์วางแผนด้านทรัพยากรบุคคล การสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ก่อให้เกิดผลการดำเนินการที่ดี รวมทั้งการสร้างความรู้ความผูกพันและการพัฒนาบุคลากร เพื่อนำศักยภาพของบุคลากรมาใช้อย่างเต็มที่เพื่อสนับสนุน พันธกิจ ยุทธศาสตร์ของส่วนราชการทั้งในปัจจุบันและอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการราชการ, 2557, น. 5-6)

กรมสรรพากรเป็นองค์กรหนึ่งในหน่วยงานภาครัฐ มีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีอากรจากฐานรายได้และฐานการบริโภค ภายในประเทศตามประมวลรัษฎากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นรายได้ให้รัฐบาลนำมาใช้พัฒนาประเทศ โดยงานต่าง ๆ เหล่านี้จะสำเร็จได้ต้องอาศัยบุคลากรผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นอย่างมากเพราะประสบการณ์ในการทำงานที่สั่งสมมาอย่างยาวนานจะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันสำนักงานสรรพากรภาค 5 กำลังประสบปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถเนื่องจากองค์การกำลังเข้าสู่ภาวะเกษียณอายุการของบุคลากร ทั้งบุคลากรผู้เกษียณอายุตามกำหนดระยะเวลาแต่ละปีโดยองค์การมิได้รับอัตรากำลังกลับคืนมาและผู้เข้าร่วมโครงการเกษียณอายุก่อนกำหนดโดยสมัครใจ การโอนย้ายไปยังหน่วยงานอื่น การขาดแคลนอัตรากำลังผู้มีความชำนาญงานย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติภารกิจของสำนักงานสรรพากร ภาค 5 จึงถือเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งที่สำนักงานสรรพากรภาค 5 จะต้องรักษาอัตรากำลังให้คงอยู่กับองค์การนานที่สุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การที่วางไว้

การสร้างความรู้ความผูกพันในองค์กรจะส่งผลให้บุคลากรและงานเอื้อประโยชน์ต่อกัน เพราะบุคลากรเป็นผู้สร้างงาน ในขณะที่งานเป็นสิ่งที่ใช้ควบคุมพฤติกรรมของบุคลากรให้สอดคล้องกันในการทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิด

ประสิทธิภาพในการทำงานและประสิทธิผลโดยรวมขององค์กร ทั้งนี้พนักงานที่มีความผูกพันต่อองค์กรสูงจะปฏิบัติงานเพื่อองค์กรอย่างเต็มความสามารถมากกว่าพนักงานที่มีความผูกพันต่ำ นอกจากนี้ความผูกพันต่อองค์กรยังเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเพิ่มผลผลิต คุณภาพและผลการปฏิบัติงานในองค์กรเพื่อความเจริญก้าวหน้าขององค์กร (Northcraft & Neale; 2003)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของข้าราชการ สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5 โดยศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร ระดับความผูกพันต่อองค์กร ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ หมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากร 1) ระบบงาน 2) การเรียนรู้ของบุคลากรและการสร้างแรงจูงใจ 3) การสร้างความผูกพันและความพึงพอใจแก่บุคลากร และ 4) นโยบายและระบบการจัดการด้านบุคลากร ที่มีประสิทธิภาพตอบสนองยุทธศาสตร์กับความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการกรมสรรพากร สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5 เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาองค์กร พัฒนางานและการบริหารจัดการบุคลากรภายในองค์กร และนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้สึกรักและความผูกพันต่อองค์กร อันเป็นกลไกที่จะรักษาข้าราชการให้อยู่กับองค์กรให้นานที่สุด ในการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

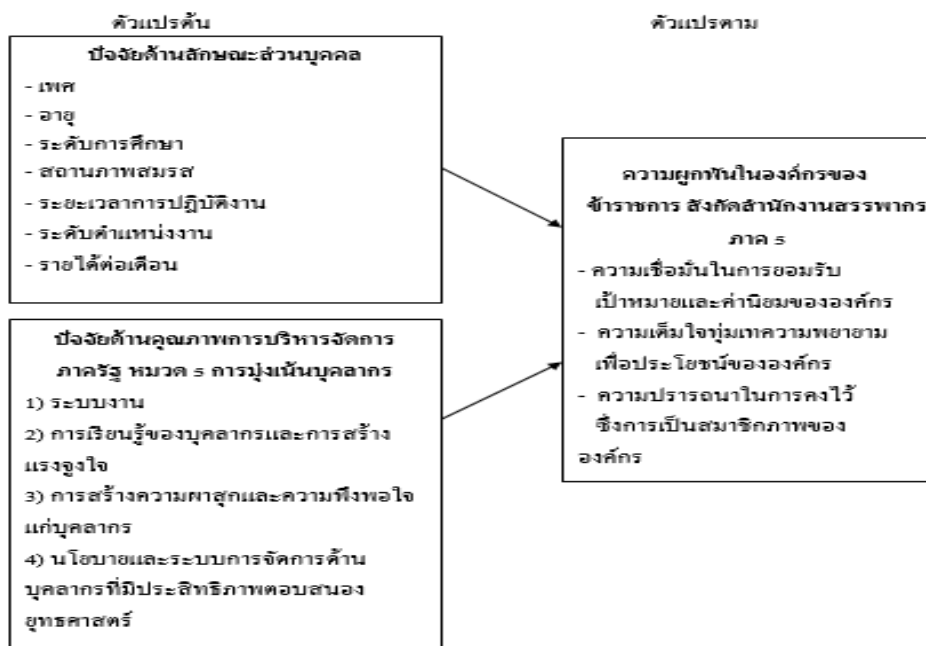
1. เพื่อศึกษาระดับความผูกพันในองค์กรของข้าราชการ สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5
2. เพื่อศึกษาปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของข้าราชการ สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5
3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของข้าราชการ สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5

สมมติฐานงานวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคลมีผลต่อความผูกพันในองค์กรของข้าราชการ สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ หมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากร 1) ระบบงาน 2) การเรียนรู้ของบุคลากรและการสร้างแรงจูงใจ 3) การสร้างความผูกพันและความพึงพอใจแก่บุคลากร และ 4) นโยบายและระบบการจัดการด้านบุคลากรที่มีประสิทธิภาพตอบสนองยุทธศาสตร์ที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของข้าราชการ สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการ สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5 จำนวน 1,859 คน
- 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการ สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5 จำนวน 330 คน

โดยใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ .05 (Yamane, 1973) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเท่ากับ 330 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้สอบถามคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของข้าราชการ สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5 ดังนี้

- 1) ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ข้าราชการ สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5
- 2) แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) โดยสอบถามตามกรอบของปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันด้านลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ระดับตำแหน่งงาน รายได้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัย ด้านคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ หมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากร จำนวน 26 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) น้อยที่สุด (1) โดยสอบถามตามกรอบของปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันด้านคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ หมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากร ได้แก่ 1) ระบบงาน 2) การเรียนรู้ของบุคลากรและการสร้างแรงจูงใจ และ 3) การสร้างความผูกพันและความพึงพอใจแก่บุคลากร

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านความผูกพันในองค์กร จำนวน 16 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) น้อยที่สุด (1) โดยสอบถามตามกรอบของความผูกพันต่อองค์กร ได้แก่ ความเชื่อมั่นและการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร ความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามเพื่อประโยชน์ขององค์กร และความปรารถนาที่จะคงไว้ซึ่งความเป็นสมาชิกภาพขององค์กร

การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม ในการขออนุญาตสรรพากรภาค 5 ให้ข้าราชการสังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาตและขอความร่วมมือไปยังสำนักงานสรรพากรต่าง ๆ ที่สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และนัดวัน เวลา ไปปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่รวบรวมมาได้ ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์

วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละวิเคราะห์ปัจจัยด้านคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของข้าราชการสังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5 ด้านคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ หมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากร และด้านความผูกพันต่อองค์กร โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของข้าราชการสังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5 ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานข้อ 1 ใช้สถิติ t-test (Independent Sample) และ สถิติ F-test (One – Way ANOVA) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของข้าราชการ สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5 ด้านคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ หมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากร ตามสมมติฐานข้อ 2 ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) โดยใช้เกณฑ์

การวิเคราะห์ภาพรวมและรายด้าน แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 110) และวิเคราะห์ปัจจัยคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของข้าราชการ สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5 จากแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis)

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของข้าราชการ สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5 พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากเป็นเพศหญิง มีจำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 77.00 และเพศชาย จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 23.00 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 33.90 รองลงมาคืออายุ 31-40 ปี มีจำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 32.10 มีอายุ 21-30 ปี มีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 17.30 และมีอายุ 51-60 ปี มีจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 16.70 ตามลำดับ ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 36.7 รองลงมา คือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 34.2 ระดับ ปวส./อนุปริญญา มีจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 16.1 และระดับ ม6/ปวช. มีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 ตามลำดับ สถานภาพการสมรสของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส มีจำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 51.50 รองลงมาคือสถานภาพโสด มีจำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 46.70 และสถานภาพหย่าร้าง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80 ตามลำดับ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตั้งแต่ 5 – 10 ปี มีจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 รองลงมาตั้งแต่ 10 – 15 ปี มีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2 ตั้งแต่ 3-5 ปี มีจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 ต่ำกว่า 3 ปี มีจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 16.4 และ ตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 ตามลำดับ ตำแหน่งงานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นระดับชำนาญการ มีจำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 40.90 รองลงมา คือ ระดับชำนาญการพิเศษ จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 17.30 ระดับชำนาญงาน จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 16.10 ระดับปฏิบัติการ จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 15.80 และระดับปฏิบัติงาน มีจำนวน 33 คน คิดเป็น ร้อยละ 10.00 ตามลำดับ รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50 รองลงมา มีรายได้ระหว่าง 20,001-30,000 บาท จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 29.40 มีรายได้ระหว่าง 30,001-40,000 บาท จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 22.70 มีรายได้ระหว่าง 50,001บาทขึ้นไป จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 8.50 และมีรายได้ระหว่าง 40,001-50,000 บาท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 7.90 ตามลำดับ

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคลมีผลต่อความผูกพันในองค์กรของข้าราชการ สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ระดับตำแหน่งงาน และรายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีความผูกพันต่อองค์การที่แตกต่างกัน ส่วนด้านเพศและสถานภาพสมรส ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของข้าราชการ สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กับความผูกพันในองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ (r) เท่ากับ .36 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับน้อย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐต่อความผูกพันในองค์กร โดยภาพรวม

คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ	ความผูกพันในองค์กร		
	ค่าความสัมพันธ์ (r)	ค่า Sig	ระดับความสัมพันธ์
1) ระบบงาน	.42*	.00	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
2) การเรียนรู้ของบุคลากรและการสร้างแรงจูงใจ	.33*	.00	มีความสัมพันธ์ระดับน้อย
3) การสร้างความผาสุกและความพึงพอใจแก่บุคลากร	.33*	.00	มีความสัมพันธ์ระดับน้อย
4) นโยบายและระบบการจัดการด้านบุคลากรที่มีประสิทธิภาพตอบสนองยุทธศาสตร์	.01	.81	ไม่มีความสัมพันธ์
รวม	.36*	.00	มีความสัมพันธ์ระดับน้อย

*p < .05

ปัจจัยคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของข้าราชการ สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5 จากการศึกษพบว่า ด้านระบบงาน มีอิทธิพลต่อความผูกพันในองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐมีผลต่อความผูกพันในองค์กร โดยรวม

ปัจจัยคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ		(β)	ลำดับที่	t	p
ค่าคงที่ (Constant)	1.76			7.54	.00
1. ด้านระบบงาน	.49	.44	1	4.48*	.00
2. ด้านการเรียนรู้ของบุคลากรและการสร้างแรงจูง	-.08	-.09	4	-.90	.37
3. ด้านการสร้างความสุขและความพึงพอใจแก่บุคลากร	.06	.07	2	.91	.36
4. ด้านนโยบายและระบบการจัดการด้านบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ	-.00	-.00	3	-.06	.95

*p < .05

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของข้าราชการ สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5 ” ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคลมีผลต่อความผูกพันในองค์กรของข้าราชการ สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5 จำแนกตามเพศผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคลมีผลต่อความผูกพันในองค์กรของข้าราชการ สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5 จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงานในหน่วยงาน ระดับตำแหน่งงาน รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมศักดิ์ ไกรศรีรินทร์ (2556) ได้ศึกษาความผูกพันองค์กรของข้าราชการสำนักงานสรรพากรพื้นที่ปทุมธานี 1 ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการในสำนักงานสรรพากรพื้นที่ปทุมธานี 1 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า อายุและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ หมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากร 1) ระบบงาน 2) การเรียนรู้ของบุคลากรและการสร้างแรงจูงใจ 3) การสร้างความสุขและความพึงพอใจแก่บุคลากร และ 4) นโยบายและระบบการจัดการด้านบุคลากรที่มีประสิทธิภาพตอบสนองอุทศาสตร์ ที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของ

ข้าราชการ สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5 ได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นในการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมของหน่วยงาน ด้านความเต็มใจทุ่มเทความพยายามเพื่อประโยชน์ของหน่วยงาน และด้านความปรารถนาในการคงไว้ซึ่งการเป็นสมาชิกภาพของหน่วยงาน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ด้านระบบงาน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการเรียนรู้ของบุคลากรและการสร้างแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อย ด้านการสร้างความสุขและความพึงพอใจแก่บุคลากร มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อย และด้านนโยบายและระบบการจัดการด้านบุคลากรที่มีประสิทธิภาพตอบสนองยุทธศาสตร์ไม่มีความสัมพันธ์กับความผูกพัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศุภชัย คล่องขยัน (2559) ได้ศึกษาการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของเทศบาล จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่กับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของเทศบาล จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กับเชิงบวกในระดับปานกลาง โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านสมรรถนะ ด้านความผูกพันต่อองค์กร และการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะงานวิจัย

จากผลการวิจัยปัจจัยคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของข้าราชการกรมสรรพากร สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5 ซึ่งองค์กรสามารถนำไปใช้ประกอบการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการเกี่ยวกับบุคลากรในองค์กรให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ผู้วิจัยจึงนำผลข้อค้นพบครั้งนี้มาเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. จากผลการศึกษาปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อปัจจัยคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พบว่ากลุ่มข้าราชการอายุที่ต่ำกว่า 50 ปี จะมีความคิดเห็นต่อปัจจัยคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐหมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากร น้อยกว่ากลุ่มข้าราชการอายุ 51-60 ปี และกลุ่มตำแหน่งงานที่ต่ำกว่าระดับชำนาญการพิเศษทั้งหมด จะมีความคิดเห็นต่อปัจจัยคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ หมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากร น้อยกว่าตำแหน่งงานระดับชำนาญการพิเศษ ทั้งนี้อาจเนื่องจากข้าราชการกลุ่มนี้อาจจะยังขาดความรู้และทักษะ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน รวมถึงทัศนคติที่มีต่อองค์กร เพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา องค์กรควรมีการจัดระบบการเรียนรู้ในงานและระบบการสอนงานให้กับข้าราชการใหม่ในทุกตำแหน่งงาน เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะความสามารถให้พร้อมในการปฏิบัติงาน และเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมงาน นอกจากนี้องค์กรควรมีการสร้างแรงจูงใจในระบบค่าตอบแทนพิเศษ นอกจากเงินเดือนให้มีความเท่าเทียมกัน เช่น เงินประจำตำแหน่ง เพราะในปัจจุบัน มีข้าราชการเพียงบางกลุ่มวิชาชีพและเพียงบางตำแหน่งเท่านั้นที่ได้รับเงินดังกล่าว

2. ปัจจัยด้านคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ หมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากรมีผลต่อความผูกพันในองค์กรของข้าราชการกรมสรรพากร สังกัดสำนักงานสรรพากรภาค 5 โดยมีประเด็นที่สำคัญดังนี้

2.1 ด้านคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ หมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากร ด้านระบบงาน หน่วยงานควรเปิดกว้างให้ภาคส่วนอื่นเข้ามามีส่วนร่วม ถ่ายโอนภารกิจไปดำเนินการแทนได้ เนื่องจากกรมสรรพากรมีภารกิจหลักคือ มีจัดเก็บภาษีอากรจากฐานรายได้และฐานการบริโภคซึ่งรายได้หลักของรัฐบาล เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของบุคลากร และอำนวยความสะดวกในการชำระภาษีอากรของประชาชน ผู้บริหารควรมีนโยบายในการเปิดให้หน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในภารกิจ

2.2 ด้านคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ หมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากร ด้านการเรียนรู้ของบุคลากร และการสร้างแรงจูงใจ หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับบุคลากรมีการพัฒนาอย่างเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ สร้างความผูกพัน สร้างแรงจูงใจ มีแผนเชิงรุกรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านบุคลากรควรมีการจัดฝึกอบรม พัฒนาทักษะความรู้ใหม่ๆ ให้กับบุคลากรทุกระดับโดยทั่วถึงอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้พร้อมก้าวสู่องค์กรที่มีความทันสมัย รวมถึงมีการมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานที่ดี

2.3 ด้านคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ หมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากร ด้านการสร้างความสุขและความพึงพอใจแก่บุคลากร หน่วยงานควรมีการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างความสุขแก่บุคลากรในหน่วยงาน

2.4 ด้านนโยบายและระบบการจัดการด้านบุคลากรที่มีประสิทธิภาพตอบสนองยุทธศาสตร์ มีการนำแผนด้านทรัพยากรบุคคลที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติเพื่อให้งานของส่วนราชการ บรรลุผลสำเร็จ โดยมีการเตรียมการไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เช่น การออกกฎหมายใหม่ นโยบายรัฐบาล สภาพเศรษฐกิจและสังคม ฯลฯ มีการวิเคราะห์และประเมินผลกระทบทั้งในระดับองค์กรและระดับปฏิบัติการ และบุคลากรสามารถเข้าถึงข้อมูลได้เพียงพอต่อการทำงาน

เอกสารอ้างอิง

กรมสรรพากร. (2562). ออนไลน์.

http://www.rd.go.th/region7/fileadmin/user_upload/internet/pak7service/UNSPA/UN2013th.pdf

กัณทิมา คุณาวงศ์. (2555). ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง.

วารสารการจัดการสมัยใหม่ ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556.

ชัยสิทธิ์ ธีรธเนศ. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานกับผลลัพธ์

ต่อองค์กรกรณีศึกษา บริษัทผู้ผลิตเคมีภัณฑ์แห่งหนึ่งในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร

จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษาหลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ

ทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2551). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ทิพย์วรรณ จุมแพงและคณะ. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐตามการรับรู้ของบุคลากรในหน่วยงานระดับเขต กระทรวงสาธารณสุข. *วารสารสาธารณสุขมหาวิทยาลัยบูรพา* ปีที่ 7 ฉบับที่ 2.
- ธนาสิทธิ์ เพิ่มเพียร. (2552). *คุณภาพชีวิตในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานในกลุ่มอุตสาหกรรมชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในเขตนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานี*. คณะบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สมฤดี นวลศรีใส. (2559). *ความสุขและคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากร สำนักงานสรรพากรภาค 7*. งานนิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสาธารณสุข วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- สมาคมการจัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทย. (2549). *ความผูกพันของพนักงานต่อองค์กร*. กรุงเทพฯ: สมาคมการจัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทย

การพัฒนาระบบนัดหมายออนไลน์สำหรับคลินิก

Development of an online appointment system for clinics

ธีระ พร้อมเพรียง¹

รัฐธรรมณู อางหาญ²

สุรัตน์ สิงห์ทอง³

¹วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร

โทร. 085 – 8683459 E-mail : ptheera@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการรักษาระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) เพื่อลดการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 โดยใช้กรณีศึกษาการเข้ารับบริการของคลินิก ซึ่งในแต่ละวันมีผู้มาเข้ารับบริการจำนวนมาก ทั้งกรณีเร่งด่วน เช่น มีอาการป่วย และกรณีที่ไม่เร่งด่วน เช่น การฉีดวัคซีนตามรอบระยะเวลา ซึ่งจากการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 จำเป็นอย่างยิ่งในการหลีกเลี่ยงการรวมกันของผู้มาใช้บริการจำนวนมากในวันเวลาเดียวกันจึงควรมีการจัดการนัดหมายเข้าใช้บริการที่คลินิกเพื่อให้แต่ละวันมีจำนวนการใช้บริการที่เหมาะสม ผู้วิจัยมีความสนใจทำการศึกษาการบริหารงานภายในคลินิกด้วยระบบนัดหมายออนไลน์สำหรับคลินิก โดยมีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบงาน และนำระบบไปใช้ประโยชน์ได้จริงในคลินิกทั่วไปโดยมีขั้นตอนการดำเนินโครงการวิจัย เริ่มต้นจากการกำหนดความต้องการเก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลมาวิเคราะห์ ออกแบบระบบฐานข้อมูล และการพัฒนาระบบโดยใช้ภาษาพีเอชพี (PHP) โดยได้รับความอนุเคราะห์จากคลินิกเด็กหมอคราม อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ในการทดลองใช้งานระบบจริงเป็นระยะเวลา 2 เดือน คือ กรกฎาคม – สิงหาคม พ.ศ.2563 และทำการทดสอบระบบโดยผู้ใช้งาน จำนวน 30 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้ดูแลระบบ จำนวน 2 คน 2) กลุ่มแพทย์และเจ้าหน้าที่ จำนวน 2 คน และ 3) กลุ่มผู้ใช้งานทั่วไปและสมาชิก จำนวน 26 คน โดยมีผลการประเมินระดับความพึงพอใจต่อความน่าสนใจในการใช้งานโดยภาพรวม อยู่ที่ค่าเฉลี่ย 3.49เกณฑ์การประเมินอยู่ในระดับดี

คำสำคัญ: การพัฒนาระบบ การพัฒนาเว็บไซต์ ระบบเว็บไซต์ ภาษาพีเอชพี ระบบนัดหมาย คลินิก

บทนำ

การแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ส่งผลกระทบต่อชีวิตของผู้คนทั่วโลก หลายประเทศพยายามลดความเสี่ยงในการติดเชื้อ โดยขอความร่วมมือเว้นระยะห่างทางสังคม (social distancing) แต่การที่หลายคนต้องกักตัวอยู่บ้าน กลับเป็นแรงบีบให้พฤติกรรมหลายอย่างจำเป็นต้องเปลี่ยนไป เทคโนโลยีสารสนเทศกลายเป็นสิ่งที่ช่วยให้การดำเนินชีวิตช่วงนี้สะดวกขึ้น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก็เพื่อให้ชีวิตดำเนินต่อไปได้อย่างปกติที่สุด เชื่อว่าเมื่อปรับตัวหลังจากผ่านพ้นวิกฤตครั้งนี้ไปแล้ว ทุกอย่างจะเป็นเรื่องปกติ สอดคล้องกับวิถีชีวิตรูปแบบใหม่ หรือ New Normal

การติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันในปัจจุบันต้องการความสะดวกรวดเร็ว ยุคที่เทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามาเป็นปัจจัยหลักต่อการสื่อสารและบันทึกข้อมูลแทนการจดบันทึก ไม่ว่าจะหน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ก็ใช้การบันทึกข้อมูลผ่านระบบฐานข้อมูลที่สร้างขึ้นไว้สำหรับเก็บข้อมูลโดยเฉพาะ เพื่อความสะดวกในการบันทึกข้อมูล และสะดวกในการค้นหาเพื่อนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ซึ่งคลินิกเอกชนโดยทั่วไปก็เป็นอีกสถานประกอบการรูปแบบหนึ่งที่ต้องการระบบจัดการข้อมูลผู้มาใช้บริการในแต่ละวัน

จากกรณีศึกษาคลินิกเอกชนในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร ประสบปัญหาการนัดหมายระหว่างผู้เข้ามาใช้บริการ และแพทย์ประจำคลินิก โดยในแต่ละวันจำนวนผู้มารับบริการที่เข้ามาใช้บริการจะมีภาระโหลดในการให้บริการของคลินิกแตกต่างกัน กล่าวคือ บางวันผู้มารับบริการมาก และบางวันมีผู้มารับบริการน้อย ส่งผลให้เกิดความไม่สมดุลของภาระโหลดในแต่ละวัน รวมทั้งหากวันใดมีผู้มารับบริการมากเกินไป ทำให้การเว้นระยะห่างทางสังคม เพื่อรองรับการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ทำได้ยาก

ผู้วิจัยจึงมีความคิดที่จะพัฒนาระบบนัดหมายออนไลน์สำหรับคลินิก เพื่อจัดการการบริหารงานนัดหมายภายในคลินิก เพื่อลดภาระโหลดของผู้มารับบริการคลินิก อีกทั้งเพื่อให้มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม เพื่อรองรับการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างเว็บแอปพลิเคชัน (Web Application) ระบบนัดหมายออนไลน์สำหรับคลินิก เพื่อบันทึกข้อมูลคนไข้ให้กับคลินิกการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ในรูปแบบของระบบจัดเก็บฐานข้อมูล (SQL)
2. เพื่อทำให้การเรียกใช้ข้อมูลผู้มารับบริการ และการบันทึกข้อมูลสะดวกมากขึ้น
3. ผู้เข้ารับบริการสามารถตรวจสอบประวัติการรักษา และการนัดแพทย์ได้โดยไม่ต้องเสียเวลามาที่คลินิก โดยสามารถตรวจสอบทางออนไลน์ได้

4. เพื่อให้สามารถใช้ระบบในการจัดการคลินิกได้ โดยไม่ต้องติดตั้งระบบ โดยใช้งานระบบผ่านเว็บไซต์

วิธีดำเนินการวิจัย

5. ขอบเขตของโครงการวิจัย

1.5.2 ส่วนผู้ดูแลระบบ

- สามารถจัดการข้อมูลบุคลากรของคลินิกได้ และสามารถสร้าง Username และ Password ให้แก่เจ้าหน้าที่ในคลินิกได้ หากต้องการ

1.5.3 ส่วนแพทย์และเจ้าหน้าที่คลินิก

- สามารถจัดการเวชระเบียนผู้ป่วย เช่น ข้อมูลส่วนตัว หมู่อเลือด รายการแพ้ยา เป็นต้น
- มีระบบจัดการการนัดหมาย เช่น ยืนยันการนัดหมาย แสดงสถานะการตรวจ เพิ่ม/ลบ การนัดหมาย
- สามารถค้นหาเพื่อเรียกดูข้อมูลผู้ป่วยได้
- มีระบบแสดงตารางการนัดหมายแพทย์ในแต่ละวัน
- สามารถออกรายงานสรุปการเข้าตรวจรักษาของผู้ป่วยในแต่ละวัน
- แสดงประวัติการรักษาของผู้ป่วยที่กำลังเข้ารับการรักษา
- บันทึกข้อมูลการตรวจรักษา

1.5.4 ส่วนของผู้เข้ารับบริการ

- สามารถนัดหมายเข้าพบแพทย์ทางอินเทอร์เน็ตได้ โดยจะขึ้นปฏิทินที่แสดงวัน โดยเมื่อผู้ป่วยทำการนัดหมายแล้ว จะต้องรอให้เจ้าหน้าที่ยืนยันก่อน ซึ่งผู้ป่วยก็สามารถตรวจสอบผลการนัดนี้ได้ผ่านอินเทอร์เน็ต
- ลงทะเบียนกับทางเว็บไซต์ โดยต้องกรอก หมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้ป่วยก่อนจึงจะสามารถลงทะเบียนกับทางเว็บไซต์
- เมื่อเป็นสมาชิกแล้ว สามารถตรวจสอบประวัติการรักษาของผู้ป่วยได้

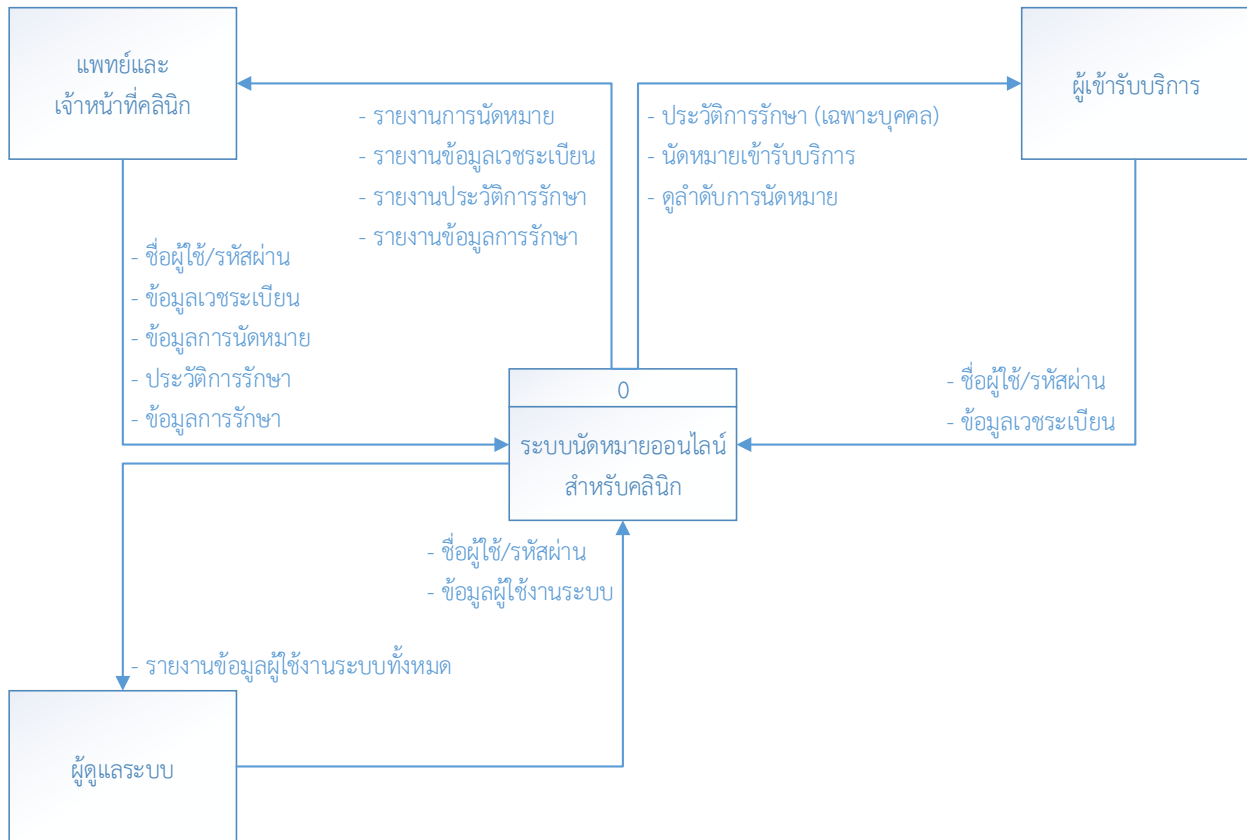
6. ระยะเวลาการดำเนินงานวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงระยะเวลาดำเนินโครงการ ตั้งแต่เดือน เมษายน – กันยายน 2563

ขั้นตอนในการดำเนินงาน	ระยะเวลาในการดำเนินงาน					
	พ.ศ. 2563					
	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1. รวบรวมข้อมูล	↔					
2. วิเคราะห์ระบบงาน	↔					
3. ออกแบบฐานข้อมูล	↔					
4. พัฒนาเว็บไซต์	↔					
5. ทดสอบระบบ	↔					
6. ปรับปรุงระบบ	↔					

7. การออกแบบระบบ

การจัดทำระบบนัดหมายออนไลน์สำหรับคลินิก และการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อใช้ในการออกแบบระบบงานแล้วจึงได้จัดทำขั้นตอนการทำงานทั้งหมดของระบบโดยใช้แผนผังบริบทในการออกแบบ ซึ่งมีรายละเอียดดังรูป 1

รูปที่ 1 แผนผังบริบทของระบบนัดหมายออนไลน์สำหรับคลินิก

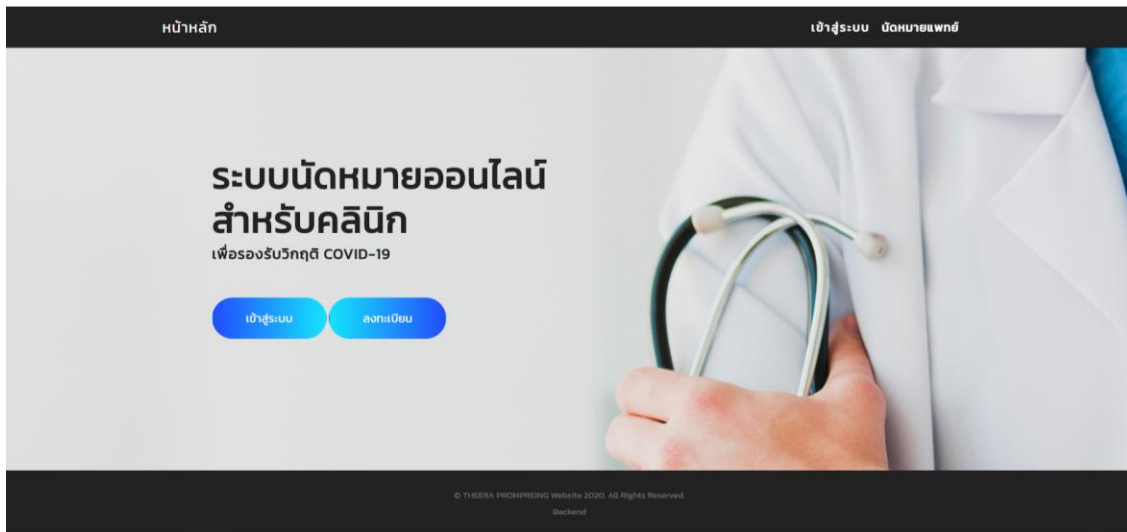
แผนภาพการแยกกระบวนการเป็นแผนภาพที่จะแสดงให้เห็นว่าระบบมีกระบวนการอะไรบ้าง แสดงให้เห็นถึงกระบวนการต่าง ๆ โดยมีรายละเอียด ดังรูปที่ 2

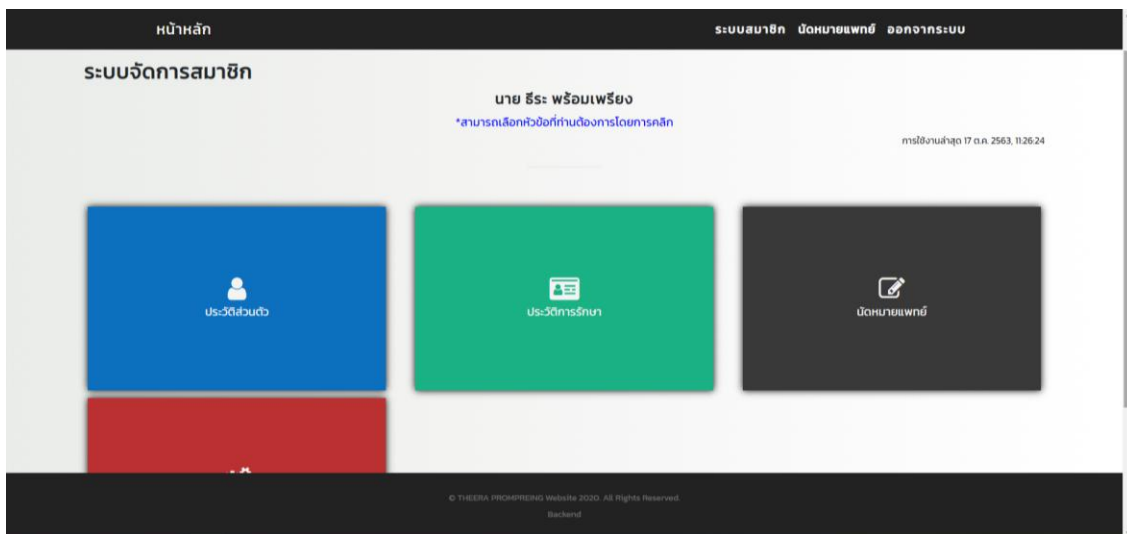
รูปที่ 2 แสดงการแยกกระบวนการของระบบงาน

8. การพัฒนาระบบเว็บไซต์

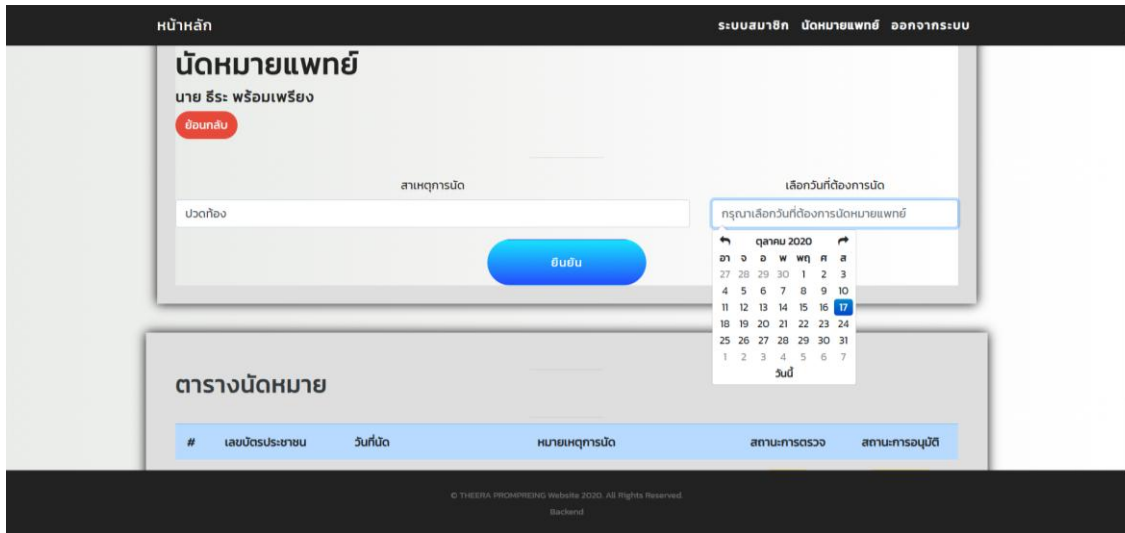
การพัฒนาเว็บไซต์ทางผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมภาษาพีเอชพี (PHP) เป็นภาษาหลักในการพัฒนา โดยมีการออกแบบโดยใช้ bootstrap ออกแบบให้มีการเข้าถึงแบบ web responsive และใช้ระบบฐานข้อมูล MySQL โดยได้ทำการอัปเดตขึ้นบนระบบอินเทอร์เน็ตมี URL คือ hostbla.tak.rmutl.ac.th/clinic โดยมีหน้าจอกการแสดงผลดังรูปที่ 3 ถึงรูปที่ 6 ดังต่อไปนี้

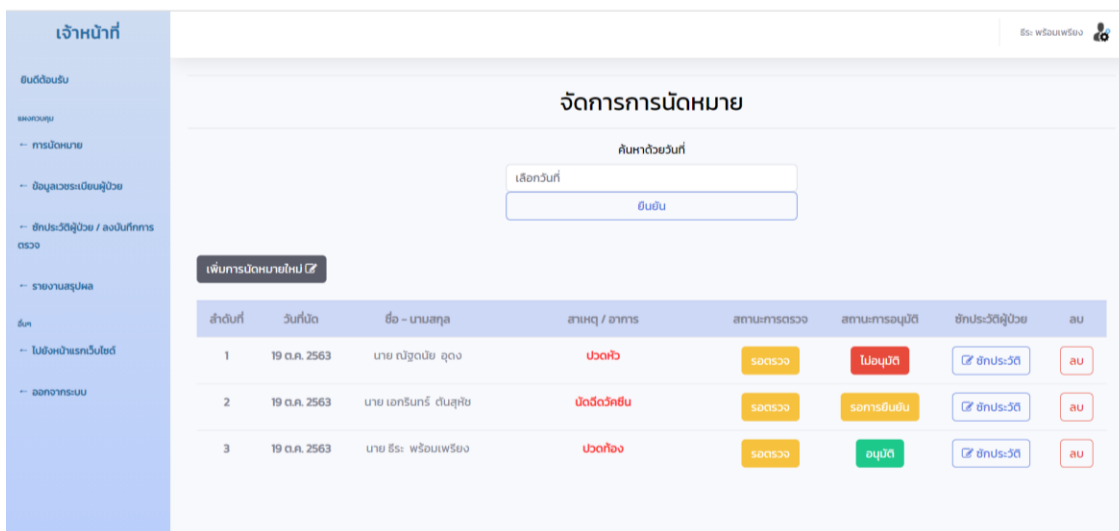
รูปที่ 3 แสดงหน้าแรกของระบบนัดหมายออนไลน์สำหรับคลินิก

รูปที่ 4 แสดงหน้าจอเมื่อผู้เข้ารับบริการเข้าสู่ระบบ

รูปที่ 5 แสดงหน้าจอเมื่อผู้เข้ารับบริการเข้าเมนูนัดหมายแพทย์

รูปที่ 6 แสดงหน้าจอการจัดการนัดหมาย

9. การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบนัดหมายออนไลน์สำหรับคลินิก

การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบนัดหมายออนไลน์สำหรับคลินิก ได้สอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้งานระบบนัดหมายออนไลน์สำหรับคลินิก โดยแบ่งกลุ่มผู้ประเมินออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มแพทย์/เจ้าหน้าที่ 2) กลุ่มผู้ดูแลระบบ และ 3) กลุ่มผู้ใช้งานทั่วไป รวมเป็นจำนวน 30 คนหลังจากได้วิเคราะห์ผลการประเมินแล้ว ได้ผลการประเมินการใช้ระบบ

ผู้วิจัยได้แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ประเมินในการประเมินผลการใช้งานระบบเป็นจำนวนร้อยละของกลุ่มผู้ประเมินใช้ในการประเมินดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 30 คน

กลุ่มผู้ประเมินระบบ	จำนวน	ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม
1. กลุ่มผู้ดูแลระบบ	2	15
2. กลุ่มแพทย์และเจ้าหน้าที่	2	15
3. กลุ่มผู้ป่วย	26	70
รวม	30	100

ผลวิจัยและอภิปรายผล

โดยกำหนดเกณฑ์ระดับความพึงพอใจจากค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.01 – 5.00	อยู่ในระดับ	ดีมาก
	3.01 – 4.00	อยู่ในระดับ	ดี
	2.01 – 3.00	อยู่ในระดับ	ปานกลาง
	1.01 – 2.00	อยู่ในระดับ	พอใช้
	0.00 – 1.00	อยู่ในระดับ	ควรปรับปรุง

ตารางที่ 3 ตารางการประมวลผลระดับความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบโดยภาพรวม

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ						ประเมิน
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ควรปรับปรุง	ค่าเฉลี่ย	
1. การออกแบบเว็บไซต์	8	12	10	0	0	3.93	ดี
2. เมนูการใช้งาน	4	6	12	8	0	3.20	ดี
3. สีที่ใช้ตกแต่ง	7	13	7	3	0	3.80	ดี
4. ภาพประกอบในเว็บไซต์	2	12	6	7	3	3.10	ดี
5. การเข้าใจง่ายของภาษา	7	5	12	6	0	3.43	ดี
ค่าเฉลี่ยโดยรวม						3.49	ดี

ข้อสรุป

การวิจัยเรื่องการพัฒนาระบบนัดหมายออนไลน์สำหรับคลินิก ได้ทำการทดลองใช้งานจริงกับคลินิกเด็ก หมอคราม อำเภอลำปาง ซึ่งได้กรุณาทดลองใช้เป็นกรณีศึกษาเป็นระยะเวลา 2 เดือน คือ กรกฎาคม - สิงหาคม พ.ศ.2563 ผลการประเมินระดับความพึงพอใจต่อความน่าสนใจในการใช้งานโดยภาพรวม จากผู้ใช้งาน ระบบฯ อยู่ที่ค่าเฉลี่ย 3.49 เกณฑ์การประเมินอยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะ การต่อยอดจากการพัฒนาระบบนัดหมายออนไลน์สำหรับคลินิก ไปใช้กับหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีบริบทแตกต่างออกไป เช่น การนัดหมายการจองโต๊ะร้านอาหาร การนัดหมายบริการตัดผม การนัดหมาย คลินิก ทันตกรรม เป็นต้น และควรมีการจัดการวันและเวลาการนัดหมายแบบอัตโนมัติต่อไป

เอกสารอ้างอิง

เจริญศักดิ์ รัตนวราห และ รัฐันต์ ทิพย์ศุภธนนท์ (2554). *PHP & MySQL สร้าง Web Programming ด้วยภาษายอดนิยมที่สุดในยุคนี้*. กรุงเทพมหานคร: เน็ตดีไซน์ พับลิชชิ่ง, บจก.

รศ.ชาญชัย ศุภอรรถกร (2561). *สร้างเว็บแอปพลิเคชัน และเชื่อมต่อฐานข้อมูลด้วย PHP + MySQL*. กรุงเทพมหานคร: ชิมพลิฟาย, สนพ.

รศ.ชาญชัย ศุภอรรถกร (2563). *สร้างเว็บแอปพลิเคชันแบบ Responsive ด้วย PHP Bootstrap MySQL / Maria DB +AJAX + jQuery ฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพมหานคร: ชิมพลิฟาย, สนพ.

ศุภชัย สุมพานิช (2563). *พัฒนา Web Apps ด้วย Bootstrap + HTML5*. กรุงเทพมหานคร: โปรวีชั่น, บจก

การฟื้นฟูวัฒนธรรมการใช้ชีวิตของครอบครัวสู่การวางผังในการใช้พื้นที่แบบวิถีชีวิตใหม่
Restoration of family-oriented culture by space utilization layout planning for
new normal

พุทธร พิบูลย์¹
อนันต์ ฌ หนองคาย²
ปานพิมพ์ ยิ้มมงคล³

^{1,2,3}หลักสูตรสถาปัตยกรรมภายใน วิทยาลัยสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
โทร.02-1601561 E-mail. puthaporn@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการฟื้นฟูวัฒนธรรมของการใช้ชีวิตของครอบครัวการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมไทยและบริบทของการเปลี่ยนแปลงจากอดีตจนถึงปัจจุบันท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมสู่ความทันสมัยเพื่อนำเสนอข้อคิดในการออกแบบที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ที่พักอาศัยให้เกิดประโยชน์สูงสุดการอยู่ร่วมกันของคนทั้ง 3 เจนเนอเรชันภายใต้วัฒนธรรมของบ้านที่มีทั้งตัวอาคารและจิตวิญญาณที่อยู่ภายในพื้นที่นั้นๆซึ่งสอดคล้องกันระหว่างเศรษฐกิจวัฒนธรรมและสังคมภายใต้สภาพแวดล้อมต่างๆโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงภายใต้วิถีชีวิตใหม่ได้อย่างลงตัวหรือแม้แต่การปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่ใช้สอยการใช้งานในด้านอื่นๆโดยการนำเทคโนโลยีประกอบกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆเพื่อประสิทธิภาพและการใช้ประโยชน์สูงสุดในขณะที่การดำรงอยู่ร่วมกันของวัฒนธรรมจากชนบทสู่สังคมเมืองของครอบครัวไม่ได้เลือนหายหากแต่ยังคงอยู่และอันจะเป็นผลให้การสืบทอดความรู้ที่คนคติปรัชญาวิถีชีวิตได้ส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น

คำสำคัญ: การฟื้นฟู, วัฒนธรรม, การใช้พื้นที่, วิถีชีวิตใหม่

ABSTRACTS

This article aims to study the restoration of family-oriented culture and coexistence of people in Thai society and context of social transformation from the past to present amidst social structural changes to modernization. The collected data are used to present design ideas that are suitable for the current environment, especially, utilization of the accommodation, in order to allow coexistence of three generations under a concept that house would consist of both building structure and family spirit which are perfectly in consistent with economy, culture and society under various environments. Especially changes under a new normal. In addition, part of the area can be modified for other functions by adopting technology with various facilities for maximum efficiency and utilization. Meanwhile, the family-oriented culture from the countryside to the urban society is maintained. As a result, inheritance of knowledge, attitude, philosophy and way of life can be passed down from generation to generation.

Keywords: *Cultural restoration, space utilization*

บทนำ

การฟื้นฟูวัฒนธรรมการใช้ชีวิตของครอบครัวสู่การวางผังในการใช้พื้นที่

“อาคารที่พักอาศัย” จะแสดงถึงความเป็นกายภาพของอาคาร การก่อสร้างสำหรับมนุษย์เพื่อเข้าไปอยู่ในนั้น ในขณะที่คำว่า “บ้าน” นั้นจะมีความหมายรวมถึงความรู้สึก ประสบการณ์ระหว่างผู้ที่อาศัยอยู่ในนั้นกลายเป็นสังคม “บ้าน” มีความแตกต่างกับ อาคารที่พักอาศัย มาก เพราะไม่ใช่แค่เพียงสิ่งปลูกสร้างหรือสถานที่แต่มีอันคือ องค์การ ระบบของสังคมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การดำเนินงานและมิติทางกายภาพ และแสดงความเป็นตัวตน หรือเอกลักษณ์ส่วนบุคคลโดยผ่านทางสิ่งของที่แสดงถึงตัวเองหรือมีความทรงจำและประสบการณ์ที่ผ่านมา (Calkins, 2008)

และตลอดระยะเวลา 30-40 ปีที่ผ่านมา อุตสาหกรรมบ้านจัดสรรเพิ่มมากขึ้น เริ่มต้นจากมีการแบ่งที่ดิน เป็นแปลงเล็กๆ ขนาดของบ้านเล็กเพื่อตอบสนองครอบครัวเดี่ยวๆ ครอบครัวที่แต่งงานใหม่ (New Family) มีบุตรไม่เกิน 2 คน ระยะเวลาหลังการแบ่งที่ดินก็ยิ่งเล็กแต่ขยายตัวอาคารในทางสูง ขนาดตัวอาคารมีพื้นที่ใช้สอยมากขึ้นแต่ก็ยังมุ่งเน้นไปที่ครอบครัวใหม่ มีบุตรไม่เกิน 2 คน มีการใช้พื้นที่สิ้นเปลืองมากขึ้น ขนาดของเครื่องเรือนและอุปกรณ์ เครื่องใช้ต่างๆมากขึ้น ตามความต้องการในการอำนวยความสะดวกสบาย ตลอดจนรูปแบบการดำเนินชีวิต คือ สิ่ง ที่สะท้อนมาจาก รูปแบบของกิจกรรม (Activities) ความสนใจ (Interests) และความคิดเห็น (Opinions) ทั้งนี้ รูปแบบของการดำเนินชีวิตล้วนมีความสำคัญและบทบาทในการสะท้อนความคิด และพฤติกรรมความเป็นตัวตน ของบุคคลนั้นๆ (Evans Jamal and Foxall , 2009)

ที่พักอาศัยรุ่นแรกๆ เมื่อสมาชิกในครอบครัวเพิ่มขึ้นจากรุ่นที่หนึ่งเป็นรุ่นที่สอง บ้านพักอาศัยในรูปแบบ บ้านเดี่ยว บ้านเรือนแถวหรือรูปแบบอื่นๆ ความต้องการในพื้นที่เพิ่มขึ้นจึงต้องการบ้านหลังที่สอง พื้นที่เพิ่มพร้อม กับราคาที่สูงขึ้นตามศักยภาพของแต่ละครอบครัว ในขณะที่บ้านหลังที่สองตอบสนองในการขยายสมาชิกของ ครอบครัวดีขึ้น

แนวความคิดในการจัดการและวางผังด้านสถาปัตยกรรมยังจัดโดยรวมเป็นหมวดหมู่ เช่น Zoning เป็นที่ ที่พักอาศัย ย่านธุรกิจ และอื่นๆ ซึ่งสร้างวัฒนธรรมใหม่ขึ้นมา เรียกตนเองว่าสังคมคนเมือง ซึ่งวัฒนธรรมการกิน อยู่ ทำงาน และอื่นๆดั้งเดิมได้ถูกลืม คิดใหม่แคในด้านเศรษฐกิจและการตลาด

และเมื่อก้าวถึงวัฒนธรรมแล้วตามการให้ความหมายของ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ,2550) ที่ให้ความหมายของวัฒนธรรม ที่กล่าวถึงวิถีชีวิตของคนในสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติ ปฏิบัติ และการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจ ชาบซึ่ง ยอมรับ และใช้ปฏิบัติร่วมกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมนั้นๆ หรือผลรวมของบรรดาสิ่งต่าง ๆ ที่มี

ความสลับซับซ้อนที่ประกอบด้วยความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ ศีลธรรม ขนบธรรมเนียม กฎระเบียบ และความสามารถต่างๆของมนุษย์ในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม

(Tylor ,1871) ด้านหนึ่งในวัฒนธรรมที่บ้านที่พัทลุง มีทั้งตัวอาคาร และจิตวิญญาณที่อยู่ภายในอาคารนั้นๆ วัฒนธรรมครอบครัว และการใช้พื้นที่ ที่อยู่ภายในอาคาร วัฒนธรรมความเป็นอยู่ การศึกษาการสืบทอดความรู้ และอื่นๆได้ถูกตัดทอนออกมาเป็นส่วนๆ

ถึงแม้จะมีการพูดว่าการออกแบบเป็นการต่อยอดวัฒนธรรม แต่ก็ยังเหลือน้อยเต็มที วัฒนธรรมทางเอเชียเป็นการอยู่อาศัยแบบครอบครัวใหญ่ การก่อสร้างบ้านเป็นการต่อเติมออกไปเป็นส่วนๆ เช่นมีบ้านหลังแรกเมื่อมีสมาชิกในครอบครัวเพิ่มขึ้น ก็มีการต่อเติมอีกหลัง ทำให้ครอบครัวมีสมาชิกเพิ่มขึ้น ความรู้และวัฒนธรรมก็ถูกถ่ายทอดไม่ขาดตอน

Discontinue Culture and Philosophy of Living

วัฒนธรรมของการกินการอยู่ได้เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาบางอย่างดีขึ้นบางอย่างขาดหายไปความเป็นอยู่ในสมัยก่อน บ้านเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินชีวิต เป็นครอบครัว เป็นโรงเรียน เป็นลำดับขั้นไป และอื่นๆอีกมากมายดังที่ธีรนนท์ วรรณศิริและสมบัติ ประทักษ์กุลวงศาได้กล่าวถึง สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่เป็นหลักสำคัญที่สุดของสังคม เป็นรากฐานของการพัฒนาคนและสังคม โดยทำหน้าที่หล่อหลอมและขัดเกลาความเป็นมนุษย์ให้แก่สมาชิกในครอบครัวด้วยการอบรมเลี้ยงดูพร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม และถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคมให้แก่สมาชิกครอบครัว เพื่อให้สมาชิกครอบครัวมีพัฒนาการตามวัยและเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติสถาบันครอบครัวได้เริ่มอ่อนแอลงนับจากที่ประเทศไทยได้เผชิญกับกระแสโลกาภิวัตน์ สังคมไทยได้เผชิญกับสภาพแวดล้อมที่นำไปสู่ความอ่อนแอของครอบครัว โดยซึมซับวัฒนธรรมตะวันตกมาอย่างต่อเนื่องจนทำให้สังคมไทยและคนในสังคมมีการเปลี่ยนแปลงในด้านวิถีการดำเนินชีวิตและวิถีวัฒนธรรมอย่างรวดเร็ว และในขณะที่ สังคมแบบเครือญาติหรือสังคมชนบทของไทยเปลี่ยนแปลง วางแผนครอบครัวและความเจริญทางการแพทย์ ทำให้ประชากรวัยสูงอายุมีจำนวนมากขึ้น ขณะที่ประชากรวัยเด็กลดลงความสัมพันธ์แบบเครือญาติลดลง ผู้หญิงไทยออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น และเกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ ตามมา เช่น ปัญหาเด็กเร่ร่อน ปัญหาสิ่งเสพติด ปัญหาอาชญากรรม

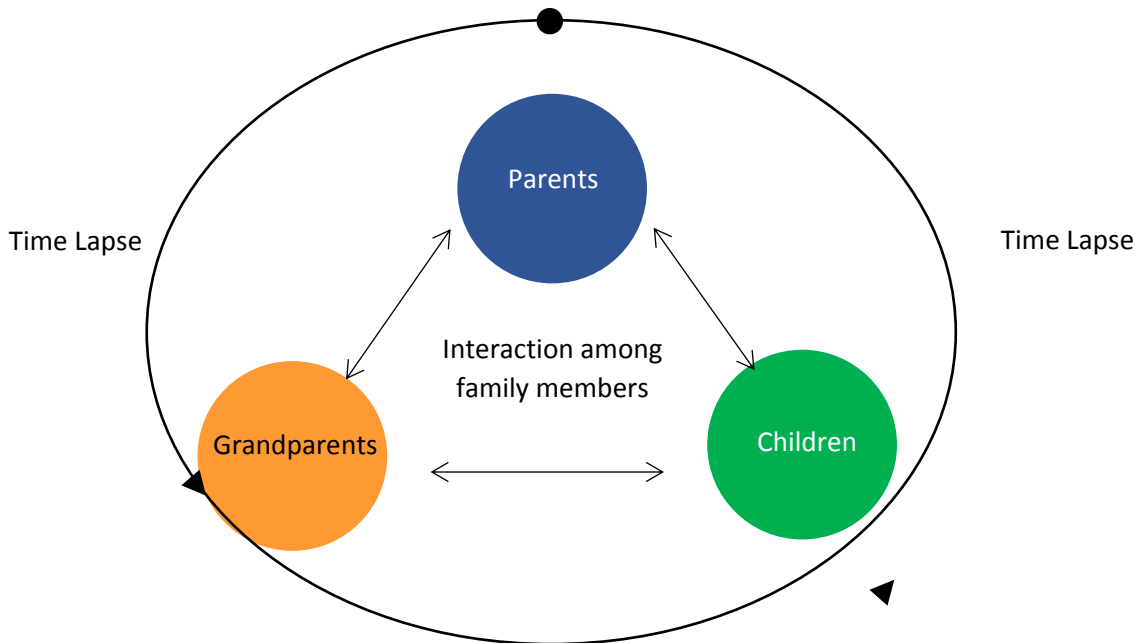
เวลาเริ่มต้นครอบครัว เมื่อสองลำดับความเป็นอยู่แบบง่ายๆ โดยเริ่มต้นจากการครองเรือนที่ประกอบด้วยสามีและภรรยา เริ่มต้นทำงานเก็บเงิน สร้างบ้าน และมีลูก พ่อแม่มีโอกาสดูแลลูกของตนเองไม่ว่า กิริยามรรยาท ความเชื่อ และสร้างสิ่งแวดล้อมที่อบอุ่นให้แก่ลูกของตน รวมทั้งทัศนคติที่ดีเช่น เมตตา กรุณา กตัญญู กตเวทิตา แก่ลูก ซึ่งมีคำพังเพยหรืออุปมาอุปมัยที่สืบทอดกันมา เช่น ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น สำเนียงส่อภาษา กิริยา

ส่อสกุล รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี และอื่นๆอีกมากมาย ซึ่งสื่อให้เห็นถึงวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติที่สืบทอดกันมา จากปากต่อปาก จากรุ่นสู่รุ่น ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของเด็กรุ่นลูก และสังคมโดยรวม

รุ่นลูก เมื่อลูกโตขึ้น ความต้องการของพื้นที่พักอาศัยเพิ่มขึ้น เมื่อรุ่นที่สองเริ่มแต่งงาน มีการแยกบ้าน สร้างเนื้อสร้างตัวกันใหม่ ซื้อมันใหม่ และมีลูก (รุ่นที่สาม หรือหลาน)

รุ่นหลาน ซึ่งเป็นลูกของรุ่นที่สอง เป็นหลานของรุ่นที่หนึ่ง ในรุ่นนี้สิ่งต่างๆ ได้มีการเปลี่ยนแปลง พ่อและแม่ทำงาน มีเวลาเลี้ยงลูกน้อยลง ก็ต้องจ้างพี่เลี้ยง ปู่ ย่า ก็ยังไม่เกษียร เวลาในการอบรมสั่งสอนลูกน้อยลง เวลาที่จะอยู่บ้านน้อยลง บ้านกลายเป็นเพียงที่พักนอน

เมื่อครอบครัวมีเวลาที่อยู่ด้วยกันน้อยลง การสืบทอดความรู้ ทัศนคติ ประเพณีและอื่นๆภายในครอบครัวเริ่มถดถอย (Discontinuity of Family's Culture) ดังภาพ

Population Shift

เพื่อตอบสนองความต้องการที่พักอาศัยก็เพิ่มขึ้นด้วยเพราะการเคลื่อนย้ายประชากรจากต่างจังหวัด เพื่อเข้ามาทำงานในเมืองมีเพิ่มมากขึ้น การเพิ่มย้ายที่พักอาศัยขยายเขตการค้าธุรกิจทำให้ตัวเมืองขยาย ซึ่งทำให้เกิดปัญหาต่างๆมากมาย เช่น ปัญหาการเดินทาง ประชาชนต้องเสียเวลาในการเดินทางจากที่พัก ไปทำงานเพิ่มมากขึ้น

ตามความต้องการของที่พักอาศัย และย่านธุรกิจที่เพิ่มมากขึ้น เขตบ้านจัดสรรรุ่นแรกๆ ก็ถูกห้อมล้อมด้วยอาคารใหญ่ ปริมาณรถยนต์ส่วนตัวที่เพิ่มมากขึ้น ความต้องการพื้นที่การจราจรในการสัญจรก็เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

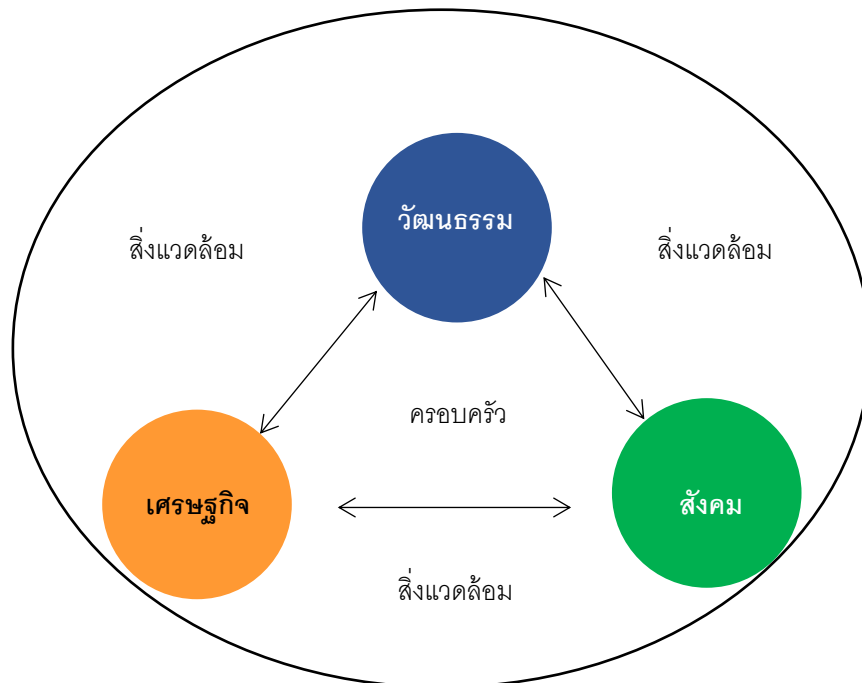
ที่พักอาศัยคอนโดมิเนียม condominium ได้รับความนิยมมากขึ้นเพราะทำเลที่อยู่ภายในเมืองไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทาง บางครั้งก็ตัดแปลงเป็นสำนักงานเล็กๆพร้อมทั้งเป็นที่พักอาศัยในยุคแรกๆของการออกแบบวัตถุประสงค์ของ condominium คือ มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน เช่น สระว่ายน้ำ ฟิตเนส ร้านอาหารซึ่งเหมาะสำหรับผู้สูงอายุ ที่ไม่ต้องการเดินทางมาก มีครบทุกอย่าง แต่เมื่อปัจจัยต่างๆ เช่น การจราจร สิ่งแวดล้อม และอื่นๆอีกมากมาย ได้เปลี่ยนแปลง อายุของผู้ที่จะมาอยู่อาศัยก็น้อยลง การใช้พื้นที่จากที่พักอาศัย ก็เริ่มเปลี่ยนเป็นสำนักงานในธุรกิจต่างๆ condominium ถูกออกแบบเพื่อครอบครัวที่มีขนาดลดลงเหลือเพียงรุ่นเดียว (ผู้สูงอายุ) แต่ไม่รองรับการขยายตัวของ function การใช้งาน ดังแนวโน้มจากตลาดอสังหาริมทรัพย์ที่ผ่านมา โดยเฉพาะตลาดคอนโดมิเนียม จะมีการเปิดตัวโครงการใหม่ขยายไปตามเส้นทางแนวรถไฟฟ้าสายใหม่เพิ่มมากขึ้น ที่ถึงแม้ในปี 2562 จะมีการชะลอตัวอันเนื่องมาจากปัญหาสุขภาพเศรษฐกิจก็ตาม โดยเฉพาะการเติบโตในกรุงเทพมหานคร

การใช้พื้นที่ภายในตั้งแต่ต้นที่ 20-30 ตรม. ไปจนถึง 400 กว่า ตรม. แบ่งตาม segment ของตลาดที่นักการตลาดได้ศึกษา ในพื้นที่ชนิด Studio Type: การใช้พื้นที่ภายใน การตกแต่งและการจัดวางเฟอร์นิเจอร์เป็นมาตรฐาน ยังไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้มากนัก ผู้พักอาศัยเริ่มมุ่งเน้นไปที่คนหนุ่มสาว อายุตั้งแต่ 25-35 ปี (วัยทำงาน) ขึ้นไป บางคนก็ยังอาศัยกับพ่อแม่แต่ก็ยังต้องการที่พักอาศัยและที่ทำงานภายในเมือง เพื่อไม่ต้องเดินทางไกลหรือเสียเวลากับการจราจร และประหยัดเวลา condominium กลายเป็นบ้านหลังที่ 2 ที่มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

และยังมีจำนวนไม่น้อย ที่เริ่มย้ายกลับบ้านหลังแรก หรือรับ ปู่ ย่า ตา ยาย กลับมาเลี้ยงลูก ครอบครัวในต่างจังหวัด พ่อแม่ก็ส่งลูกกลับมาอยู่กับตายายในที่พักอาศัย ครอบครัวควรมีผู้อยู่อาศัย 3 รุ่น จะเป็นบ้านที่มีความสุข พ่อแม่ได้ดูแลปู่ย่า ปู่ย่าได้ดูแลหลาน ในขณะที่ผู้สูงวัยเองก็มีความสุขที่ได้อยู่ในบ้านของตนเองหรือที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เคยอาศัยอยู่มาในช่วงเวลาหนุ่มสาว จนกระทั่งเสียชีวิตหรือจนกระทั่งไม่สามารถที่จะช่วยเหลือตนเองได้อีกต่อไป (Gilleard, Hyde & Higgs, 2007) อีกทั้งยังเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมต่างๆ ให้หลานในรุ่นต่อไป เด็กๆก็มีความสุข สภาพแวดล้อมต่างๆภายในครอบครัวก็ดี ทุกคนได้เรียนรู้ที่จะคอยดูแลซึ่งกันและกันในสังคมครอบครัวที่คอยดูแลซึ่งกันและกันนั้นจะสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ที่คนคิดที่ดีขึ้นภายในบ้าน และสามารถขยายออกไปในภาพรวมได้

ข้อคิดนี้ มิได้ฟังมีขึ้นในระยะนี้ แต่เป็นมานานแล้ว แต่ก็คิดไม่ถึง หรือได้ลืมๆกันไป เวลาครอบครัวขยาย ก็ลืมนึกถึงการที่เด็กๆ ได้อยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย การจ้ำจวนเลี้ยงเด็กไม่ได้ตอบโจทย์ความสัมพันธ์ในครอบครัวนั้น รวมทั้งการสร้างภาระค่าใช้จ่ายอย่างมากในครอบครัวชนชั้นกลางในขณะที่สถานการณ์ที่สิ่งแวดล้อมต่างๆที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาความรู้ต่างๆจึงเป็นความรู้ที่ยังไม่สมบูรณ์ที่เราไม่สามารถควบคุมได้ในทุกปัจจัย แต่ควร

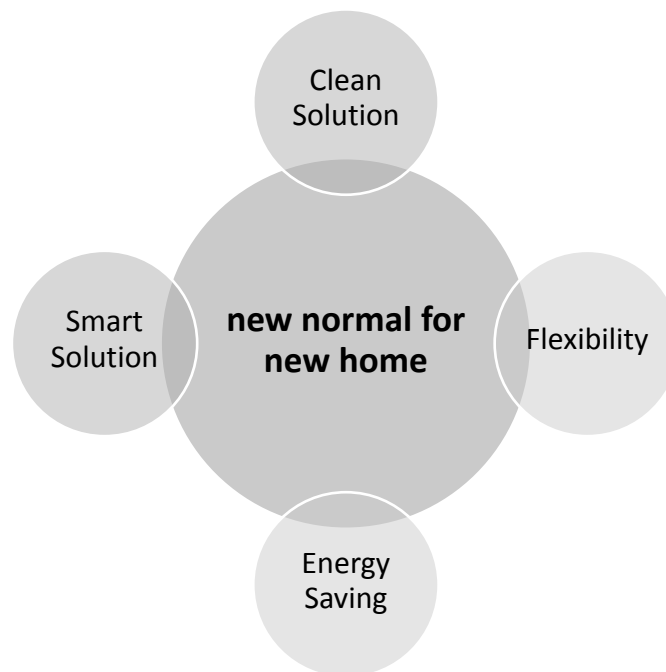
นำปัญหาและข้อมูลมาทำการปรับปรุงและแก้ไขอยู่เสมอ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพเศรษฐกิจดังภาพ

ในขณะที่เดียวกันจากปัญหาในปัจจุบัน ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) เป็นแนวทางที่หลาย ๆ คนจะต้องปรับเปลี่ยนชุดพฤติกรรมต่างๆเมื่อเกิดการระบาดของโรค ดังนั้นประเด็นสำคัญอย่างหนึ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และสอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนคือการกลับมาทำงานที่บ้าน และออกบ้านเมื่อถึงคราวจำเป็น หลีกเลี่ยงสถานที่แออัด รวมทั้งการเว้นระยะห่างบุคคลทั้งซึ่งแน่นอนว่าการหลีกเลี่ยงจากสิ่งเหล่านี้ “ บ้าน “ คือพื้นที่ปลอดภัยและเหมาะสมที่สุด (นิรมล เสรีสกุล, 2020) Housing model จะเปลี่ยน โดยเปลี่ยนใน 2 รูปแบบ ในรูปแบบแรก บ้านอาจจะมาแทนที่อาคารชุด เพราะบางคนอาจจะกลัวการอยู่ร่วมกับคนอื่นแบบ High density ที่ต้องใช้ลิฟต์ ใช้สิ่งต่างๆร่วมกับคนอื่น รวมทั้งการ Work from home ทำให้เราเข้าที่ทำงานนานๆครั้ง ดังนั้นทางเลือกของบ้านอาจจำเป็นต้องเป็นบ้านที่มีบริเวณโดยรอบ มีสภาพแวดล้อมที่ดี

ส่วนรูปแบบที่สอง ผู้ที่ยังจะเลือกอยู่ในอาคารชุดในเมือง ก็จะกลายเป็นความต้องการห้องที่มีขนาดใหญ่ขึ้นมากกว่าขนาด 24 ตารางเมตรที่เอาไว้นอนเพียงอย่างเดียว เพราะคนจะใช้ชีวิตเกือบ 24 ชั่วโมงในบ้าน พื้นที่ส่วนกลางของอาคารชุด ก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สนับสนุนการอยู่บ้านได้อย่างยาวนาน พื้นที่ใช้สอยหรือ Function เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพจะต กลายเป็นสิ่งสำคัญที่อาจขาดไม่ได้

เทรนด์ของชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) จาก “Work From Home” สู่ “Everting at Home” หรือ เศรษฐกิจติดบ้าน ส่งผลให้การทำงานและทำทุกกิจกรรมภายในบ้าน แม้กระทั่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบริโภค ทั้งการสั่งซื้อสินค้าและบริการ ด้วยการดำเนินการทางธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ Online Business หรือแม้แต่การประชุมผ่านระบบออนไลน์ที่น่าจะเพิ่มขึ้นในอนาคต ดังนั้นแน่นอนว่าการปรับเปลี่ยนพื้นที่เช่นการเพิ่มพื้นที่ห้อง เอนกประสงค์แยกจากห้องนอน หรือห้องนั่งเล่นปกติจึงเป็นเรื่องที่แม้แต่ต่อสังหาริมทรัพย์เองก็ต้องมีการปรับเปลี่ยน พื้นที่ให้สอดคล้องกับสิ่งที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจต้องนำเทคโนโลยีใหม่ๆเข้ามาปรับใช้ เช่น นวัตกรรมแบบไร้สัมผัส (Touchless) ระบบสแกนจากการจดจำใบหน้า (Face Recognition) หรือระบบการสั่งการด้วยเสียง (Voice Command) เป็นต้น ในขณะที่การอยู่ร่วมกันของทั้ง 3 รุ่นก็จะกลายเป็นพื้นที่ส่วนกลางสำหรับกิจกรรมที่เกิดขึ้น ร่วมกัน ที่ต้องยืดหยุ่นและยั่งยืน การนำเทคโนโลยีมาปรับใช้เพื่อให้เกิดสุขอนามัยที่ดีตลอดจนระบบต่างๆที่จะช่วยให้การใช้ชีวิตภายในบ้านง่ายขึ้น ประหยัดมากขึ้นดังภาพ

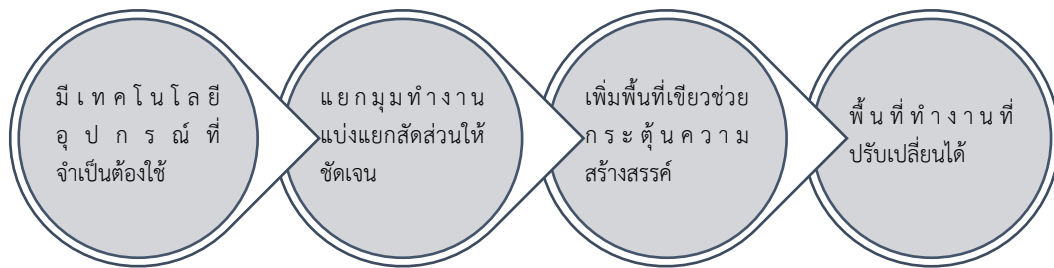

ภาพแสดงแนวคิด “new normal for new home”

ดังนั้นเมื่อเราสามารถเริ่มต้นจากที่พักอาศัยที่มีขนาดประมาณ 150-200 ตร.ม. พื้นที่ควรมีความยืดหยุ่น (Flexibility) สามารถขยายหรือเปลี่ยนประโยชน์การใช้งานได้หลายรูปแบบ เช่น เป็นที่เลี้ยงเด็ก รับแขก หรือแม้กระทั่งการเป็นบริเวณที่ทำงานเล็กๆ เพื่อลดการใช้พื้นที่ซ้ำซ้อนในการใช้ประโยชน์ เช่น เมื่อซื้อบ้านครั้งแรกก็จะ

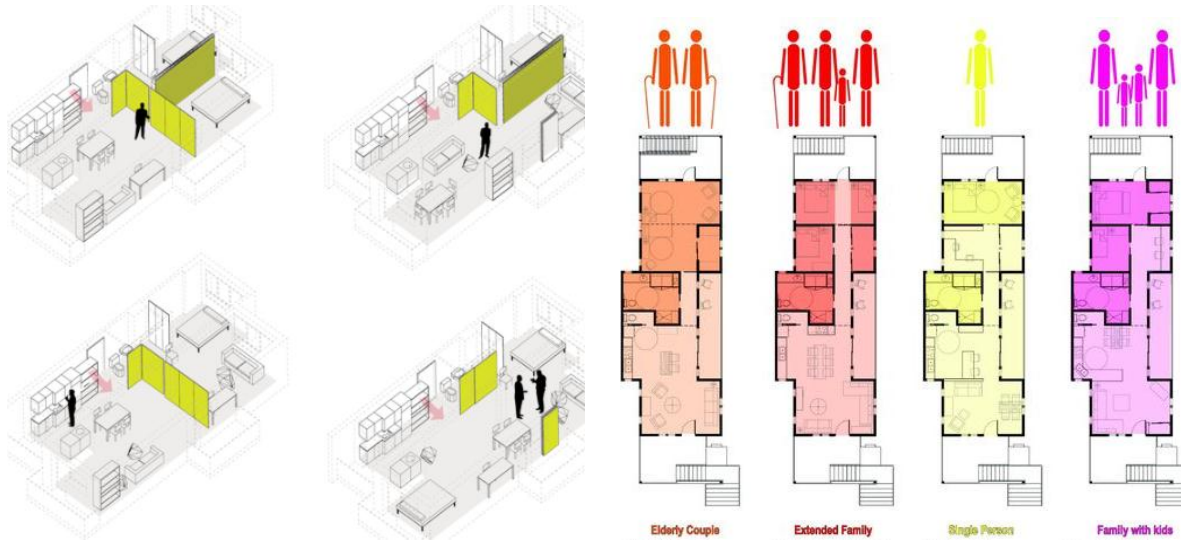
ต่อเติมครัวไทย (ครัวร้อน) แต่ภายในก็ยังมีครัวโซ่ว หรือห้องครัวทำอาหารเบาๆ (Pantry) ซึ่งเป็นการสิ้นเปลือง จึงควรจัดแปลนให้ประหยัดพื้นที่และครบถ้วน หากเจ้าของบ้านเกรงว่าจะมีกลิ่นหรือความสกปรกเข้ามาส่วนกลาง ก็สามารถใช้เครื่องกลช่วยในรูปแบบลมดูดอากาศได้ เพราะอย่างไรก็ตามหากเมื่อเกิดโรคระบาด “ครัว” ต้องเป็นพื้นที่ที่สามารถประกอบอาหารได้ เพราะหากเกิดการกักตัว ผู้คนจะออกไปซื้ออาหารทานกันยากขึ้นจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมาทานอาหารที่ปรุงสุกและสะอาดปลอดภัย

ตลอดจนการปรับเปลี่ยนพื้นที่บ้านเพื่อเป็นสำนักงาน เพื่อให้ “บ้าน” กลายเป็น “พื้นที่สร้างสรรค์ผลงาน” แทนออฟฟิศเพื่อรองรับการทำงานแบบ Work From Home / Remote Working เพราะ New Normal ที่เกิดขึ้นนี้ทำให้คนจำเป็นจะต้องใช้ชีวิตกับตัวเองมากขึ้น และเป็นการรักษาระยะห่างทางสังคม หรือที่เรียกกันว่า Social Distancing ที่มากขึ้นอีกด้วย โดยมีองค์ประกอบคือ

นอกจากนี้ยังมีการใช้พื้นที่ในแนวตั้งมากขึ้น เพื่อใช้ประโยชน์พื้นที่อย่างคุ้มค่าที่สุด การตกแต่งต่างๆ ที่ได้ถูกออกแบบควรมีประโยชน์ใช้สอยได้ ไม่ใช่ทำเพียงเพื่อตกแต่งให้สวยงามเพียงอย่างเดียว การปรับพื้นที่ แสงสว่างและการระบายอากาศจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่เลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันการก่อตัวของเชื้อโรค สิ่งสกปรกต่างๆ เพื่อสุขอนามัยในที่พักอาศัยที่เป็นเรื่องสำคัญลำดับต้นๆ

ขนาดและรูปร่างเฟอร์นิเจอร์ลอยตัวควรพิจารณาอย่างมากตามพื้นที่และการใช้สอยจริง เช่น ชุดรับแขกต้องมีโซฟา 3 ที่นั่ง ซึ่งในพื้นที่อาศัยขนาดเล็กอาจไม่จำเป็นต้องมีเพราะขนาดใหญ่เกินความจำเป็นและไม่ได้ใช้จริง อาจเป็นเพียงโซฟา 2 ที่นั่งที่ขนาดเล็กลง หรืออาร์มแชร์ก็สามารถก็สามารถปรับลดได้ทั้งขนาดและจำนวน เป็นต้น ทั้งนี้จะทำให้มีพื้นที่เหลือสำหรับกิจกรรมอย่างอื่น รวมถึงการปรับเปลี่ยนพื้นที่สำหรับกิจกรรมต่างๆ ที่ตอบสนองต่อการใช้สอยดังภาพ

ที่มา : <https://ecosistemaurbano.org/tag/domotica> ที่มา : <https://chatterbox.typepad.com/>
 ภาพแสดงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้เหมาะสมกับการใช้สอย

นอกจากนี้รูปแบบของที่พักอาศัยเองก็ต้องถูกปรับเปลี่ยนไปจากเดิม ซึ่งจะสอดคล้องกับการออกแบบเมืองแห่งอนาคตด้วย (สิงห์ อินทรชูโต, 2020) เช่นการพัฒนาแบบ big blocks ของอาคารในอนาคตจะต้องคิดถึง building system ต่างๆ ที่ต้องมีการแบ่งโซนออกเป็นส่วนๆ มีพื้นที่แยก พื้นที่คั่นกรอง เมื่อมีปัญหาจะได้ไม่กระจาย หรือจะต้องถือคดาวน์อาคารทั้งหมด การออกแบบที่ต้องคำนึงถึง physical distancing และเตรียมพร้อมสำหรับกรณีเมื่อเกิดปัญหา

บทความนี้เป็นการนำเสนอข้อคิดที่ควรนำกลับมาคิดในการออกแบบ ซึ่งกำลังเหมาะกับสภาพแวดล้อมปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ที่พักอาศัยให้ได้ประโยชน์สูงสุด เป็นทั้งที่พักอาศัยที่มีคน 3 รุ่นทำให้บ้านอบอุ่น อาจเปลี่ยนเป็นสำนักงานขนาดเล็กโดยใช้เทคโนโลยีที่อำนวยความสะดวกขึ้น เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายและยังมีโอกาสได้ดูแลสมาชิกในบ้านไปพร้อมกันอีกด้วย รวมถึงอาจจะเป็นแนวคิดสำหรับพื้นที่ที่มีอยู่จำกัด ที่จะช่วยแก้ปัญหาทั้งในระดับที่พักอาศัยและในระดับเมืองแบบ new normal ที่ต้องริบวางแผน แก้ไข เพื่อให้เกิดการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

ซีบีอาร์อี. 2562. รายงานด้านอสังหาริมทรัพย์. (ออนไลน์) จาก <https://www.cbre.co.th/th>

- นิรมล เสรีสกุล. 2020. โลกใหม่หลังโควิด-19 : เมืองที่ต้องเปลี่ยนไปเพราะไวรัสเข้ามาเปลี่ยนแปลง.(ออนไลน์) จาก <https://theurbanis.com/life/22/04/2020/1>
- ธีรนนท์ วรรณศิริ และสมบัติ ประทักษ์กุลวงศา. 2559. การพัฒนาสัมพันธภาพวัยรุ่นและผู้สูงอายุในครอบครัว. วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ สาขาวิชา การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม 2559
- สิงห์ อินทรชูโต. 2020. *New Normal* กับการออกแบบเมืองแห่งอนาคต. (ออนไลน์) จาก <https://thaipropertymentor.com/archives/8617>
- Calkins, M. P. 2008. *Envisioning your future in a nursing home*. Retrieved (Online) From www.pioneernetwork.net/Data/Documents/CalkinsPrivateRoomsPaper.pdf 2008.
- Evans, M., Jamal, A. and Foxall, G. 2009. *Customer behavior. 2nd ed. Chichester: John Wiley & Sons.*
- Cosistemaurbano.2011. *Openarch*. (Online) From <https://ecosistemaurbano.org/tag/domotica/>
- Gilleard, C., Hyde, M., & Higgs, P. (2007). *The impact of age, place, aging in place, and attachment to place on the well-being of the over 50s in England. Research on Aging.*
- Kyle 2017. *Cascadia Natural Talent Design Competition winner imagines new homes for New Orleans*. (Online) From <https://chatterbox.typepad.com/portlandarchitecture>
- Tylor , E.B. 1871. *Primitive Culture*. London :John Murray

การพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านความยืดหยุ่นและการทรงตัว
โดยใช้กิจกรรมโยคะประกอบเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย

The development of gross motor in elasticity and balance by yoga activity with
songs for early childhood students

กนกกร ศิริโกศาสมบุรณ์¹

สุภัทราวรรณ เขียวสศ²

เอ็นดู เกาดี³

^{1,2,3}สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

โทร. 087-654-8060 E-mail. kanokkorn.sed59@ubru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านความยืดหยุ่น และการทรงตัวโดยใช้กิจกรรมโยคะประกอบเพลง และเพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านความยืดหยุ่น และการทรงตัวก่อน-หลังการใช้กิจกรรมโยคะประกอบเพลง กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองหว้า ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 10 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 เด็กปฐมวัยในกลุ่มที่รับการพัฒนาก่อนจำนวน 10 คน เป็นการเลือกแบบสุ่มตัวอย่าง โดยใช้เวลาทำการทดลองเป็น 3 วันต่อสัปดาห์ วันละ 30 นาที เป็นเวลา 8 สัปดาห์ คือ วันจันทร์ พุธ และวันศุกร์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดกิจกรรมโยคะ 24 แผน และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) T-test แบบ Paired sample

คำสำคัญ: กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านความยืดหยุ่นและการทรงตัว, กิจกรรมโยคะ/เพลง/เด็กปฐมวัย

ABSTRACTS

This research aimed to develop gross motor by yoga activity with songs for early childhood students and to compare gross motor development in elasticity and balance before and after using yoga activity with songs for early childhood students. The sample of the study was male and female early childhood students in kindergarten 2 at Ban NongWa child development center in second semester of academic year 2019. There were 10 students in an early childhood group that chosen by purposive sampling. The experiment took 8 weeks; three days a week that were Monday, Tuesday and Friday and spent 30 minutes per day. The research instrument was 24 learning experience plans and statistics used in data analysis were mean, standard deviation, and T-test of paired sample.

The study found that: 1.) From the yoga activity with songs for early childhood students analysis, it developed the gross motor in elasticity and balance for early childhood students in kindergarten 2 at Ban NongWa child development center. 2.) After the yoga activity with songs for early childhood students, there were higher gross motor development in elasticity and balance than before. The pre-experimental mean was 2.33 and the post-experimental mean was 2.73 at statistically significance level of 0.05.

Keywords: *Gross Motor in Elasticity*

บทนำ

การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่เป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อใช้ในการควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกายเพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางกายของเด็กปฐมวัย ได้แก่ ความสามารถในการใช้ระบบประสาทควบคุมกล้ามเนื้อแขน ขาและลำตัว ความสามารถในการควบคุมการเคลื่อนไหวร่างกายเริ่มจากศีรษะไปยังส่วนเท้า จากลำตัวไปยังแขน มือ นิ้ว และการเคลื่อนไหวจากสะโพกไปยังต้นขาจนกระทั่งถึงปลายเท้า ซึ่งรูปแบบการเคลื่อนไหวดังกล่าวเป็นการควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อใหญ่ไปสู่การทำงานของกล้ามเนื้อเล็กอีกด้วย (โรม วงศ์ประเสริฐ 2558 : 3) ซึ่งการพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ให้แข็งแรงนั้น จะต้องอาศัยสมรรถภาพทางกลไก ซึ่งประกอบไปด้วย 7 ด้าน คือ ความคล่องแคล่ว หมายถึง ความสามารถในการเปลี่ยนทิศทางการเคลื่อนที่ได้อย่างรวดเร็วและควบคุมได้ การทรงตัว หมายถึง ความสามารถในการรักษาสมดุลของร่างกายในขณะที่อยู่กับที่หรือขณะเคลื่อนที่ การประสานสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างราบรื่นกลมกลืนและมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการทำงานประสานสอดคล้องกันระหว่างตา-มือ-เท้า พลังกล้ามเนื้อ หมายถึง ความสามารถของกล้ามเนื้อที่ออกแรงสูงสุด เวลาปฏิกิริยาตอบสนอง หมายถึง ระยะเวลาที่ร่างกายใช้ในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ และความเร็ว หมายถึง ความสามารถในการเคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปยังที่หนึ่งอย่างรวดเร็ว ความยืดหยุ่น หมายถึง ความสามารถในการเคลื่อนไหวข้อต่อ และกล้ามเนื้อ ที่ได้ระยะทาง หรือมุมการเคลื่อนไหวมากที่สุด (โรม วงศ์ประเสริฐ 2558 : 11) ซึ่งผู้วิจัยตระหนักเห็นว่ากิจกรรมโยคะ จะช่วยพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ที่เน้นความอ่อนตัว และเน้นการทรงตัว นอกจากนี้ การฝึกกิจกรรมโยคะจะมีการเน้นจังหวะการหายใจเข้า-ออกทำให้จิตสงบและมีสมาธิดีขึ้น

ซึ่งพบว่าเด็กส่วนใหญ่ในห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองหว้า คือ จะต้องพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ ดังนั้นทีมีวิจัยจึงเล็งเห็นปัญหาและหาทางการแก้ไขปัญหานี้โดยการใช้กิจกรรมโยคะ ที่เน้นความอ่อนตัว และเน้นการทรงตัว

จากสภาพดังกล่าวทีมีวิจัยเลือกปัญหา “การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ด้านความยืดหยุ่นและการทรงตัวโดยใช้กิจกรรมโยคะประกอบเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย” ของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองหว้า มาศึกษาทำการวิจัย เพราะเห็นว่าเด็กวัยนี้การเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย เป็นรากฐานที่สำคัญของระบบการเรียนรู้ เพราะหากพื้นฐานทางร่างกายไม่แข็งแรง ก็ยากที่ระบบการเรียนรู้ของร่างกายในส่วนต่าง ๆ จะทำงานได้ ดังนั้น ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อส่งผลให้ร่างกายแข็งแรงมากขึ้น และส่งผลต่อการเรียนรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านความยืดหยุ่น และการทรงตัวโดยการใช้กิจกรรมโยคะประกอบเพลง

2. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านความยืดหยุ่น และการทรงตัวก่อน-หลังการใช้กิจกรรมโยคะประกอบเพลง

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษานี้สามารถใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เพื่อนำไปเป็นแนวทางส่งเสริมการพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านความยืดหยุ่นและการทรงตัวโดยใช้กิจกรรมโยคะประกอบเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพัฒนาการและความสนใจของเด็กปฐมวัยมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เน้นการพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านความยืดหยุ่นและการทรงตัวโดยทำการศึกษากลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุ 4 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองหว้า ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 1ห้อง จำนวน 10 คน โดยมีขั้นตอนการเลือกตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ทำการทดลองเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที รวม 24 วัน ในช่วงเวลา 09.30 -10.00 น. โดยใช้รูปแบบหลักการจัดกิจกรรมกิจกรรมโยคะประกอบเพลง ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ทำการทดสอบเด็กกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านความยืดหยุ่น และการทรงตัว

2. จัดกิจกรรมโยคะประกอบเพลงเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง

3. ดำเนินการจัดกิจกรรมกิจกรรมโยคะประกอบเพลง รูปแบบกิจกรรมเดี่ยว ให้กับเด็กตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 แนะนำกิจกรรม อุปกรณ์ และวิธีการทำกิจกรรมให้เด็กฟังพร้อมกันทั้งหมด

3.2 เด็กลงมือทำกิจกรรมโยคะประกอบเพลง โดยครูคอยอำนวยความสะดวก

3.3 ครูคอยสังเกตพฤติกรรมของเด็กระหว่างการทำกิจกรรมการดำเนินวิจัยในครั้งนี้ ได้จัดกิจกรรมโยคะประกอบเพลง

4. เมื่อครบ 8 สัปดาห์แล้วทำการทดสอบการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านยืดหยุ่น และการทรงตัวการทดลอง (posttest) ด้วยแบบทดสอบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านยืดหยุ่น และการทรงตัวฉบับเดียวกับก่อนการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมโยคะประกอบเพลง 24 แผน
2. แบบทดสอบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านความยืดหยุ่น และการทรงตัวของเด็กปฐมวัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการการพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านความยืดหยุ่นและการทรงตัวโดยใช้กิจกรรมโยคะประกอบเพลง สำหรับเด็กปฐมวัย ปรากฏผลดังนี้

1. การพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านความยืดหยุ่นและการทรงตัวของเด็ก โดยรวมหลังการทำกิจกรรมโยคะประกอบเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับดี
2. หลังการใช้กิจกรรมโยคะประกอบเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย ช่วยให้เด็กปฐมวัยได้พัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านความยืดหยุ่นและการทรงตัว สูงกว่าก่อนการพัฒนา โดยมีค่าเฉลี่ยก่อนการทดลอง 2.33 และค่าเฉลี่ยหลังการทดลอง 2.73 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านยืดหยุ่น และการทรงตัว ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมโยคะประกอบเพลง เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านความยืดหยุ่น และการทรงตัวและหลังการใช้กิจกรรมโยคะประกอบเพลง ซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมโยคะประกอบเพลง มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านยืดหยุ่น และการทรงตัวโดยรวมสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการใช้กิจกรรมโยคะประกอบเพลง มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านความยืดหยุ่น และการทรงตัวสูงขึ้น ที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่าการใช้กิจกรรมโยคะประกอบเพลง เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านยืดหยุ่น และการทรงตัว เพราะความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านยืดหยุ่น และการ

ทรงตัว จะช่วยพัฒนากล้ามเนื้อที่ใหญ่ที่เน้นความอ่อนตัว และเน้นการทรงตัว นอกจากนี้ การฝึกกิจกรรมโยคะ จะมีการเน้นจังหวะการหายใจเขา-ออกทำให้จิตสงบและมีสมาธิขึ้น

ดังนั้น การพัฒนากล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมโดยใช้กิจกรรมโยคะประกอบเพลง เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโยคะประกอบเพลง มีการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อที่ใหญ่ด้านความยืดหยุ่น และการทรงตัว โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.33 หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมโยคะประกอบเพลง มีการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อที่ใหญ่ด้านความยืดหยุ่น และการทรงตัว โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.73 การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อที่ใหญ่ด้านความยืดหยุ่น และการทรงตัว โดยรวมสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะ กิจกรรมที่นำมาใช้กับเด็กนั้นเป็นกิจกรรมน่าสนใจ และมีทำโยคะอย่างง่ายปะปนกัน เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อที่ใหญ่ให้แข็งแรง และการฝึกกิจกรรมโยคะจะมีการเน้นจังหวะการหายใจเขา-ออกทำให้จิตสงบและมีสมาธิขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ครูควรมีบทบาทในการกระตุ้นให้เด็กสนใจปฏิบัติได้ตลอดกิจกรรม รวมทั้งให้กำลังใจเด็ก หากเด็กปฏิบัติกิจกรรมเคลื่อนไหวแบบโยคะไม่ได้ในช่วงแรกของกิจกรรม และเมื่อเด็กปฏิบัติกิจกรรมได้ดี ควรชมเชยเพื่อเป็นแรงเสริมให้กับเด็ก
2. ควรจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ในแต่ละวันให้พร้อมที่จะทำกิจกรรมในแต่ละวัน และควรรักษาความสะอาดทุกครั้ง เพื่อสะดวกในการใช้ต่อไป
3. ก่อนการทำกิจกรรมในสัปดาห์แรกครูควรแนะนำอุปกรณ์ และวิธีการใช้ให้ปลอดภัยไม่ให้เกิดอันตรายขณะทำกิจกรรม เช่น เสื้อโยคะควรแนะนำให้ระมัดระวังไม่ให้ เพราะอาจจะหกล้มได้
4. ท่าทางที่ใช้ประกอบกิจกรรมโยคะควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้จินตนาการคิดท่าทางขึ้นมาเอง และคิดชื่อท่าโยคะด้วยตนเอง

เอกสารอ้างอิง

กิตติศักดิ์ เหลือสุข. (2559). *ผลการจัดกิจกรรมโยคะที่มีต่อความอ่อนตัว การทรงตัว และสมาธิ* ของนักเรียนอนุบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต (สาขาวิชาสุขภาพศึกษาและพลศึกษา) . กรุงเทพฯ ; จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฐิกา เฟื่องลี. (2553). *การพัฒนาแบบสแนมเด็กเล่นโดยใช้ภูมิปัญญาไทยเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกลไกของเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต (สาขาพลศึกษา). กรุงเทพฯ ; จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

ดวงพร พันธุ์แสง. (2551). ผลการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงโยคะที่มีพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย.

ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ ;มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นัตยา ทองคง. (2559). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมร้องเพลงที่มีผลต่อการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัย.

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). ชลบุรี ; มหาวิทยาลัยบูรพา.

ระวีวรรณ แซ่หลี่. (2558). การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเล็กน้อยถึงปานกลางโดยใช้โปรแกรมการฝึกส่งเสริมกล้ามเนื้อใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. (สาขาการศึกษาพิเศษ). สงขลา ; มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

Problems and needs of staff working in thai massage shops in sakon nakhon

Nanthita Mahnu ¹

Khomsin Sarntong ²

Chayakorn Sutakote ³

^{1,2,3}Sakon Nakhon Rajabhat University

โทร. 087-8658866 E-mail. Chayakorn.peter13@gmail.com

ABSTRACTS

The aims of this study were to (1) identify the problems of Thai Massage Staff in Sakon Nakhon Province and (2) to study their abilities in speaking in English language. The selected 10 staffs at Thai Massage Shops in Sakon Nakhon Province were all women ages 36-40 (at 50%), 21-25(at 10%), 31-35(at 10%), 36-40 (at 10%), 46-50 (at 10%) and without more than 50. The ability and speaking skills of the participants, the needs and problems in using English language at Thai massage in Sakon Nakhon. According to overall rate, the lowest needed skill for the Thai massage staffs is talking in other topics such as travel, weather, and food and the most needed skill is asking customers to take off shoes and socks. The most problems skill are asking customers to take off clothes before massage and talking in other topics such as travel, weather, and food and the lowest problems is asking customers to change back to their clothes.

Keywords: *Thai massage, English for communication*

Introduction

The Problem and Background

English is the global language of communication. As the main language of the population. In addition, English is the official language of many countries. English language is the primary language in many states around the world. It is considered to be the common language used for communication between people in different countries. English is an important role in many careers. In an era of high competition and changes occur rapidly. Therefore, it is imperative that Thai business operators speak English for communication. If the operator has insufficient knowledge of English It may cause communication errors. At present, Thailand there were foreigners, he came to travel and invest in many businesses in Thailand. Causing more Thais to learn English for the benefit of the business of trade, production, tourism and services. And communication or work with foreigners such as a reception in a hotel restaurant receptionist, taxi driver, tour guide, spa shop staff, and etc.

English is very important to service of the Thai massage staff, because customers using the service. There are foreigners and communication between Thai massage staff and foreign customers. It will use most of the English language. We often encounter this problem of communication. Because the staff of the Thai massage shops are capable of massage treatment. Relieve muscle pain. Sometimes the English for communication is not good enough. There may be a misunderstanding between Thai massage shops staff and foreign customers, such as staff and customers are unfamiliar with each other's accents, which differ according to the ethnicity of the communicators. The researcher aims to conduct research. On the problems of communicating in English use to work of Thai massage shops in Muang Sakon Nakhon Province. To study English communication problems of Thai massage staff. By conducting a questionnaire to assess the skill, need, and communication problem of staff in Thai massage shops.

Purpose of the Study

The purpose of this study was to examine the problems and needs of English speaking of the staff working in Thai massage shops in Sakon Nakhon Province.

Methodology

Participants

The participants were 10 female staff working at Thai massage shops in Sakon Nakhon Province.

Research Instrument

Research instrument in this study was questionnaire divided into four main section. Firstly, personal data of respondent, secondly, the need and the ability and skill using the English skill, thirdly, the problem use of English. Lastly, suggestions regarding the use of English. The items in the questionnaire were written in Thai to avoid misinterpretation of questions.

Part 1: The participants' general background information. Participants were asked to identify their gender, age, educational background. The questionnaire also required participants to evaluate their English language. proficiency by rating it on a five-point scale as follows:

Part 2: The need and English ability of staff in Thai massage shops. Participants were required to identify the necessity of using English in the given situations using the five-point scale.

Part 3: Problem English speaking of staff in Thai massage shops in Sakon Nakhon. Participants were required to identify the necessity of using English in the given situations using the five-point scale.

Part 4: Suggestions regarding the use of English This section sought suggestions from staff in Thai massage shops.

Data Collection

The questionnaire was distributed to 10 staff in Thai massage shops in Sakon Nakhon. After completing the questionnaire, the questionnaire was used to collect all data and further analyze the data.

Data Analysis

The data obtained from the questionnaire were obtained for X-bar, then bring X-bar was taken to S.D. and the results were analyzed based on the five levels and summarized.

Scale	Level of Problems	Mean Range
5	Very high	4.1-5.0
4	High	3.1-4.0
3	Moderate	2.1-3.0
2	Low	1.1-2.0
1	Very low	0.1-1.0

Proficiency by rating it on a five-point scale as follows:

5 Very high

4 High

3 Moderate

2 Low

1 Very low

Results and Discussions

Results

For the results of the findings from 10 participants in Thai Massage Shops in Sakon Nakhon Province divided into two parts. First, data summary of the general information. Second the ability and speaking skill of the participants, the need in using English language in Thai massage shops in Sakon Nakhon, and problem in using English language in Thai massage shops in Sakon Nakhon.

General Information: the participants (10 staff) were all women and there are general information as follow: you can see from questionnaire past 1, the age of the participants, most

participants were aged between 36-40 (at 50%) were aged 21-25 (at 10%) were 31-35 (at 10%) were aged 36-40 (at 10%) were aged 46-50 (at 10%) and lastly without more than 50.

The Need in using English Language in Thai massage shops in Sakon Nakhon

This section explored the participants and ability of staff in Thai massage shops. The participants indicate many things of the needed from the workforce and get the following result:

Table 1. Level of need to use Speaking Skill

NO.	Skill	Level of needs			
	Speaking	Mean	S. D	Rank	Level
1.	Greeting customers	4.1	0.46	6	Very High
2.	Introducing Thai massage programs	4.1	0.46	6	Very High
3.	Describing prices and promotion of Thai massage programs	4.1	0.46	6	Very High
4.	Presenting advantages of having Thai massage	4.0	0.44	7	High
NO.	Skill	Level of needs			
	Speaking	Mean	S. D	Rank	Level
5.	Asking customers to take off shoes and socks	4.7	0.52	1	Very High
6.	Asking customers to wash body /foot before massage	4.4	0.49	3	Very High

7.	Telling directions to toilet, changing room/massage room	4.5	0.50	2	Very High
8.	Asking customers to take off clothes before massage	4.4	0.54	3	Very High
9.	Asking customers to change postures of massage	4.0	0.44	7	High
10.	Asking customers about the press level of massage	4.1	0.46	6	Very High
11.	Talking in other topics such as travel, weather, and food	3.9	0.43	8	High
12.	Asking customers to change back to their clothes	4.1	0.46	6	Very High
13.	Telling customers to make a payment	4.2	0.47	5	Very High
14.	Saying goodbye and asking to visit again	4.3	0.48	4	Very High
15.	Telling customers to check their belonging	4.3	0.48	4	Very High

Table 1: shows the top levels of ability for need to use speaking skill of staff in Thai massage shops in Sakon Nakhon. According to overall rate the lowest needed skill for the Thai

massage staff is talking in other topics such as travel, weather, and food ($X=3.9$, $SD = 0.43$) and the most needed skill is asking customers to take off shoes and socks ($X= 4.7$, $SD = 0.52$).

The
Problem in using English Language of staff in Thai massage shops in Sakon Nakhon. This section explored the participants and ability of staff in Thai massage shops. The participants indicate many things of the needed from the workforce and get the following result:

Table 2. Level of problem to use speaking skill

NO.	Skill	Level of needs			
	Speaking	Mean	S. D	Rank	Level
1.	Greeting customers	3.9	0.43	6	High
2.	Introducing Thai massage programs	3.9	0.43	6	High
3.	Describing prices and promotion of Thai massage programs	4.0	0.44	5	High
4.	Presenting advantages of having Thai massage	4.2	0.47	3	Very High
5.	Asking customers to take off shoes and socks	4.1	0.46	4	Very High

6.	Asking customers to wash body /foot before massage	4.2	0.47	3	Very High
7.	Telling directions to toilet, changing room/massage room	4.2	0.47	3	Very High
8.	Asking customers to take off clothes before massage	4.1	0.46	4	Very High
9.	Asking customers to change postures of massage	4.5	0.50	1	Very High
10.	Asking customers about the press level of massage	4.3	0.48	2	Very High
11.	Talking in other topics such as travel, weather, and food	4.5	0.50	1	Very High
NO.	Skill	Level of needs			
	Speaking	Mean	S. D	Rank	Level
12.	Asking customers to change back to their clothes	3.7	0.41	8	High
13.	Telling customers to make a payment	3.8	0.42	7	High

14.	Saying goodbye and asking to visit again	4.0	0.44	5	High
15.	Telling customers to check their belonging	4.3	0.48	2	Very High

Table 2: The problem to use speaking skill of staff in Thai massage shops. The most problem skill is asking customers to take off clothes before massage and talking in other topics such as travel, weather, and food ($X = 4.5$, $SD = 0.50$) and the lowest problems is asking customers to change back to their clothes.

Discussions

This section will discuss the findings of this study concerning need and problem with English communication skill of staff in Thai massage shops in Sakon Nakhon. The results show that the mean scores of problem and need in the using English for communication of staff were very high. This is similar to the study of Boonyachokanan (2017) who studied the problem and need for English communication, with the results showing that, the major problem of speaking skill was the respondents thought that lacked vocabulary knowledge and listening, the major problem was they were unable to catch words because a speaker speaks too fast. For reading, the lack of vocabulary knowledge was rated as the major problem. From the English background data of the respondents, it was found that English it is essential to the work as shown in Table 1. And this is similar to the study of Junplord (2016) studied was to investigate the English language needs as well as the English language problems at Thai Traditional Medicine Practitioners who worked at hospitals and clinics in Bangkok, Thailand. The findings showed that Applied Thai Traditional Medicine Practitioners were able to communicate in English at a moderate level because they had problems in using English, such as pronunciation and a lack of confidence. Reading and

speaking were the most important skill in the workplace. This is similar to the study of Patanasorn, Tongpoon, Kosittakun, and Porewanna (2018) who studied the needs of English for spa and massage therapists, receptionists as well as customers in spa and massage shops. In contrast, the results in this part differed different from the findings by Sillapee (2016) studied was handicaps to develop their English speaking of civil engineers including studying how to develop English speaking for civil engineers to solve and help the civil engineers to develop their English speaking more efficiently for their greater opportunity and organization. With the results showing that, the participants there are knowledge of English and always self- practice. But the handicaps for their development from an organization that did not support them are not to allow them to have English for their work.

Conclusion

This is results problem of staff working in Thai massage shops in Sakon Nakhon shows that The most problem skill of staff in Thai massage shops in Sakon Nakhon are asking customers to take off clothes before massage and talking in other topics such as travel, weather, and food ($x=4.5$, $S.D = 0.50$) and the lowest problem is asking customers to change back to their clothes.

This is results problem of staff working in Thai massage shops in Sakon Nakhon shows that the need of staff working in Thai massage shops in Sakon Nakhon. The top levels of ability for needs to use speaking skill of people who work at Thai massage staffs in Sakon Nakhon Province. According to overall rate the lowest needed skill for the Thai massage staffs is talking in other topics such as travel, weather, and food ($X= 3.9$, $SD = 0.43$) and the most needed skill is asking customers to take off shoes and socks ($X= 4.7$, $SD = 0.52$).

Acknowledgement

Ratchaneewan Kotchaprom and staff in Thai massage shops in Sakon Nakhon. Thank you, 10 staff of Thai Massage Shops in Sakon Nakhon Province.

Reference

- Pongpanich, (2008) *Studying the problems of speaking English in verbal communication*. Students of the Faculty of Management Science Kasetsart University Sriracha Campus September. Unpublished master's thesis, Kasetsart University.
- Chamnankit, P. (2015) *the needs of English Language Skills among receptionists at boutique hotels in Bangkok*. Unpublished Master's research paper. Thammasat University.
- Amtong, Ch. (2016) *English Usage for Spa Service Center in Muang Phetchabun Province*. Unpublished master's thesis, Phetchabun Rajabhat University.
- Inthanu, D. and Saisaengchan, Th. (2016) *Needs Analysis and Problems on English Skills for Coffee House Employees*. Unpublished master's thesis.
- Junplord, Ch. (2016) *Investigation of English Skills Needed by Applied Thai Traditional Medicine Practitioners*. Unpublished master's thesis.
- Sillapee, Th. (2016) *English Speaking Development to Civil Engineers: Specification in a Private Construction Company*. Master of labour and welfare development department of social work. Thammasat University.
- Boonyachokanan. (2017). *Problems and Need for English Communication Improvement of Employees at a Private University*. Unpublished Master's research paper, Thammasat University.
- Hoonnoi, N. (2018). *Problems and English Speaking Abilities of Thai Employees: a case study of Business Online Public Company Limited. Advisory Committee: Somboon Chetchumlong, Ph.D., Nattapat Pattana, D.A., 70 P.* Unpublished Master's research paper, Burapha University.
- Patanasorn, Ch., Tongpoon, A., Kosittakun, S., Porewanna, S. (2018). *English Needs in Spa and Massage Shops: Perspectives of Customers, Therapists, and Andreceptionists*. *Eurasian Journal of Analytical Chemistry*. KhonKaen University.
- Chanuanchai, Ph., Anuwaiya, Ch., Boontos, Ma., and Wisettranon, Na. (2019). *Problems-of-English-Listening-and-Speaking-Skills-for-Hotel-Receptionists-in-Buriram-Province*.

Unpublished Master's research paper, Buriram Rajabhat University.

การวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชี ด้วยแบบจำลอง CAMELS ANALYSIS

เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กรณีศึกษา สหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด

Analysis of accounting data with models camels analysis in guiding
administration for better efficiency: a case study of phetchabun technical
college cooperative limited

ธนารัตน์ หงษ์เม่น¹

เดชา โลจนศิริศิลป์²

^{1,2}หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

อีเมล: thanarat_Hong@hotmail.com

บทคัดย่อ

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลสหกรณ์ทั่วประเทศและแนะนำให้สหกรณ์นำแบบจำลอง CAMELS Analysis มาใช้ในการกำกับการดำเนินงาน อย่างไรก็ตามผู้บริหารสหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด มิได้นำมาใช้อย่างเต็มรูปแบบทำให้ขาดข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในการบริหาร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลทางการบัญชี มาวิเคราะห์ด้วยแบบจำลอง CAMELS Analysis สรุปผลและนำเสนอเป็นแนวทางในการบริหารงานสหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหาร โดยนำข้อมูล 3 ปีย้อนหลังตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2560 ถึง 2562 มาทำการวิเคราะห์

ผลวิจัยพบว่า อัตราส่วนที่อยู่ในเกณฑ์ดี ได้แก่ อัตราส่วนกลุ่มความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง อัตราส่วนกลุ่มความสามารถในการบริหาร อัตราส่วนกลุ่มสภาพคล่องทางการเงิน และกลุ่มอัตราส่วนที่อยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง ได้แก่ อัตราส่วนกลุ่มคุณภาพของสินทรัพย์และกลุ่มความสามารถในการทำกำไร ข้อเสนอแนะผู้บริหารสหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด ควรใช้สินทรัพย์ลงทุนในธุรกิจให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านคุณภาพของสินทรัพย์ ควรจำกัดการให้เงินกู้แก่สมาชิกในส่วนที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อรักษาให้อัตรานี้สินต่อ

สมาชิกอยู่ในเกณฑ์ดี ผู้บริหารควรเฝ้าระวังปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ที่อาจกระทบต่อการ
บริหารงานต่อไป

คำสำคัญ: การบริหารสหกรณ์ การวิเคราะห์ห้งบการเงิน แบบจำลอง CAMELS Analysis

ABSTRACTS

Cooperative Auditing Department was a governing body that supervise and controlling the co-operatives nation-wide with recommendation to all to use CAMELS Analysis as a tool for management. However, Phetchabun Technical College Cooperative Limited had partly employed CAMELS Analysis in their management resulting in lacking of necessary data to support decision making. This research aimed to analyze accounting data of Phetchabun Technical College Cooperative Limited using CAMELS Analysis; summarize and recommend to management for better efficiency in administration. The research was a participation method, involving managers and administrators of the co-operative. The analysis employed data from financial report of last 3 years, from 2017 to 2019.

The research found that the ratios in favorite condition were Capital Adequacy to Risk Ratio; and Administrative Capacity Ratio. The un-favorite ratios that need improvement were Asset Turnover Ratio; Profitability Ratio; and Debt Rate per Member. The recommendations for improvement, the management should use asset to increase the investment in business to enhance the quality of assets, reduce the Debt Rate per Member to be in favorable condition by limiting the granting of loans to members where necessary so the Profitability Ratio would be in more favorable, and the impact on business, management should monitor continuously on economy condition, competition law, natural disaster and fluctuating interest rates which may affect the operation in future.

Keywords: *Community-Based Tourism, website for tourism, Yan Ta Khaodistrict*

บทนำ

ผู้บริหารมีเป้าหมายหลักในการบริหารธุรกิจเพื่อให้กิจการมีฐานะการเงินและผลการดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จ กิจการที่มีฐานะการเงินดีย่อมมีเงินทุนหมุนเวียนเพียงพอ เพื่อการลงทุนในอนาคต ขณะเดียวกันกิจการต้องใช้เงินทุนและทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2555) ข้อมูลทางการบัญชี เป็นข้อมูลที่ประมวลผลจากเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมภายในกิจการ ซึ่งกระบวนการบริหารงาน ต้องการข้อมูลทางการบัญชีเป็นเครื่องมือช่วยในการวางแผน การตัดสินใจและควบคุมการดำเนินงาน

สำหรับสหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด จัดตั้งและจดทะเบียนตามกฎหมายสหกรณ์ในประเภทสหกรณ์บริการ เพื่อจัดหาสินค้าและบริการมาจำหน่ายแก่สมาชิก และบุคคลทั่วไป บริการเงินฝาก และสินเชื่อแก่สมาชิก มีสภาพเป็นนิติบุคคล โดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลสหกรณ์ ได้นำแนวคิดและทฤษฎี CAMELS Analysis มาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อวัดประสิทธิภาพการดำเนินงาน และวิเคราะห์สถานการณ์ความเสี่ยงทางการเงิน ในปัจจุบันกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้กำหนดให้ผู้สอบบัญชีต้องทำการวิเคราะห์ทางการเงินของสหกรณ์ที่ตรวจสอบตามแนวคิดและทฤษฎี CAMELS Analysis และรายงานผลการวิเคราะห์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบ

ซึ่งในความเป็นจริง รายงานของผู้ตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ได้ตรวจสอบและรายงานผลการตรวจสอบบัญชีมายังสหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด นั้น เป็นการวิเคราะห์เพียงบางอัตราส่วนทางการเงิน และเป็นการวิเคราะห์เฉพาะสหกรณ์ มิได้มีการนำผลการวิเคราะห์ไปเปรียบกับอัตราส่วนและข้อมูลสำคัญของสหกรณ์เฉลี่ย (Peer Group) ทำให้สหกรณ์ยังมีได้นำแบบจำลองตามแนวคิดและทฤษฎี CAMELS Analysis ดังกล่าวมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงส่งผลให้ขาดข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจทางการบริหาร

ผู้วิจัยในฐานะสมาชิกผู้ถือหุ้น และคณะกรรมการดำเนินการในการบริหารงานกิจการสหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด ซึ่งมีภารกิจเกี่ยวข้องในการพัฒนาสหกรณ์ เห็นว่าการวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชีของสหกรณ์ ตามแนวคิดและทฤษฎีด้วยแบบจำลอง CAMELS Analysis จะเป็นข้อมูลที่สำคัญ ซึ่งสะท้อนผลการดำเนินงาน และสามารถให้ข้อมูลที่เป็นแนวทางสนับสนุนการบริหารงาน ให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อนำข้อมูลทางการบัญชี ของสหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด ในปี 2560 – 2562 มาวิเคราะห์ด้วยแบบจำลอง CAMELS Analysis

2. เพื่อสรุปผลและนำเสนอเป็นแนวทางในการบริหารงานสหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีผู้ได้ให้ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ไว้ว่า

จุฑาทิพย์ ภัทราวาท (2553, 6) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นรูปแบบของการวิจัยที่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการวิจัย ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติทุกขั้นตอน อันประกอบด้วย การกำหนดประเด็นปัญหาการวิจัย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผลการวิจัย และการนำไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือการสร้างการเปลี่ยนแปลง

โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารทางการบัญชีและสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานสหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด

ข้อมูลกรณีศึกษา สหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด

สหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด ตั้งอยู่ที่ วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ เลขที่ 212 ถนนสระบุรี-หล่มสัก ตำบลในเมือง อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ รหัสไปรษณีย์ 67000 หมายเลขโทรศัพท์ 0-5671-2090

สหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด จัดตั้งขึ้นเพื่อจัดหาสินค้าและบริการมาจำหน่ายแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป บริการเงินฝากและสินเชื่อแก่สมาชิก โดยจดทะเบียนตามกฎหมายสหกรณ์ในประเภทสหกรณ์บริการ มีสภาพเป็นนิติบุคคล

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. คณะกรรมการดำเนินการ ได้แก่ ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการ เหนรัญญิก และเลขานุการ

2. ผู้จัดการสหกรณ์ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ได้แก่ เจ้าหน้าที่สินเชื่อ เจ้าหน้าที่บัญชี และเจ้าหน้าที่จัดหาสินค้า

3. ผู้ตรวจสอบกิจการ และผู้สอบบัญชีสหกรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าในลักษณะวิจัยเชิงวิเคราะห์ (Analysis Studies) เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทางการบัญชี และการวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชี โดยใช้แนวคิดตามทฤษฎี CAMELS Analysis ในมุมมอง 6 มิติ ซึ่งประกอบด้วยอัตราส่วนทางการเงิน จำนวน 20 อัตราส่วน และการสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลทางการบัญชี ได้แก่ งบกำไรขาดทุน งบแสดงฐานะการเงิน หมายเหตุประกอบงบการเงิน รายงานประจำปี ของสหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด ในช่วงระยะเวลา 3 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2560 - 2562 ข้อมูลจากเว็บไซต์ เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ ตำราวิชาการ วิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหาร สหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการ ผู้จัดการสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ สหกรณ์ ผู้ตรวจสอบกิจการ และผู้สอบบัญชีสหกรณ์

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้ เป็นการศึกษามาจากข้อมูลทุติยภูมิ โดยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชี และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เสนอต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด พร้อมทั้งสอบถามความเห็นโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชี ในปี 2560-2562 โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis) ในมุมมอง 6 มิติ ตามแบบจำลอง CAMELS Analysis และนำมาเปรียบเทียบกับอัตราส่วนและข้อมูลสำคัญของสหกรณ์บริการเฉลี่ย (Peer Group)

ส่วนที่ 2 เป็นการนำข้อมูลทางการบัญชี จากการวิเคราะห์ ตามแบบจำลอง CAMELS Analysis ในปี 2560-2562 โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis) ในมุมมอง 6 มิติ มาวิเคราะห์เพื่อดูแนวโน้มหรือทิศทางของข้อมูล (Trend Analysis) ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับคณะกรรมการดำเนินงาน ในการพยากรณ์ทิศทางของเหตุการณ์ในอนาคตว่าควรเป็นไปในแนวทางใด

ส่วนที่ 3 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เสนอต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด พร้อมทั้งสอบถามความเห็นและข้อเสนอแนะโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และนำข้อมูลที่รวบรวมได้มานำเสนอข้อมูลในรูปแบบการคำนวณ การบรรยาย และสรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชี ด้วยแบบจำลอง CAMELS Analysis เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กรณีศึกษา สหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด ได้ดำเนินการตามกระบวนการวิจัย โดยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง (Capital Strength) วิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินตามแบบจำลอง CAMELS Analysis และนำมาเปรียบเทียบกับอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์บริการ (Peer Group) พบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนต่ำกว่าอัตราส่วนเฉลี่ย ทั้ง 3 ปี อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ มีค่าใกล้เคียงกับอัตราส่วนเฉลี่ย ทั้ง 3 ปี อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน มีอัตราสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ย อัตราการเติบโตของทุนสหกรณ์ ต่ำกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยในปี 2560 และปี 2561 ในปี 2562 มีอัตราสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ย และอัตราการเติบโตของหนี้ มีอัตราสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ย ทั้ง 3 ปี นำการวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน ตามแบบจำลอง CAMELS Analysis ในปี 2560-2562 มาวิเคราะห์เพื่อดูแนวโน้ม (Trend Analysis) พบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน ในปี 2561 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน และในปี 2562 ลดลงจากปีก่อน อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ ในปี 2561 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน และในปี 2562 เท่ากับปีก่อน อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน ในปี 2561 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน และในปี 2562 ลดลงจากปีก่อน อัตราการเติบโตของทุนสหกรณ์ ในปี 2561 ลดลงจากปีก่อน และในปี 2562 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน และอัตราการเติบโตของหนี้ ในปี 2561 และปี 2562 ลดลงจากปีก่อน นำผลการวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน ตามแบบจำลอง CAMELS Analysis ในปี 2560-2562 เสนอต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด พร้อมทั้งสอบถามความเห็นและข้อเสนอแนะโดยการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ทราบอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน เฉพาะปี 2562 ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน ต่ำกว่าอัตราส่วนเฉลี่ย และมีอัตราส่วนน่าพอใจทุกปี ในส่วนอัตราการเติบโตของทุนสหกรณ์ ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในบางปี และมีอัตราส่วนน่าพอใจในบางปี ในส่วนอัตราการเติบโตของหนี้ ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า ยังไม่ดีเมื่อเทียบกับอัตราส่วนเฉลี่ย และมีอัตราส่วนน่าพอใจในบางปี

มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์ (Asset Quality) วิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน ตามแบบจำลอง CAMELS Analysis และนำมาเปรียบเทียบกับอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์บริการ (Peer Group) พบว่า อัตราการหมุนของสินทรัพย์ต่ำกว่าอัตราส่วนเฉลี่ย ทั้ง 3 ปี อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ของสหกรณ์พบว่ามีอัตราส่วนสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ย ทั้ง 3 ปี และอัตราการเติบโตของสินทรัพย์ มีอัตราส่วนต่ำกว่าอัตราส่วนเฉลี่ย ในบางปี แต่ในปี 2562 สหกรณ์มีอัตราการเติบโตของสินทรัพย์สูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ย นำการวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน

ตามแบบจำลอง CAMELS Analysis ในปี 2560-2562 มาวิเคราะห์เพื่อดูแนวโน้ม (Trend Analysis) พบว่า มีอัตราหมุนของสินทรัพย์ ในปี 2561 และปี 2562 ลดลงจากปีก่อน อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ในปี 2561 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน แต่ในปี 2562 ลดลงจากปีก่อน และอัตรากาเรติบโตของสินทรัพย์ ในปี 2561 ลดลงจากปีก่อน แต่ในปี 2562 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน นำผลการวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน ตามแบบจำลอง CAMELS Analysis ในปี 2560-2562 เสนอต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด พร้อมทั้งสอบถามความเห็นและข้อเสนอแนะโดยการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ทราบอัตราหมุนของสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ เฉพาะปี 2562 ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า อัตราหมุนของสินทรัพย์ ยังไม่ดีเมื่อเทียบกับอัตราส่วนเฉลี่ย และมีอัตราส่วนยังไม่น่าพอใจ ในส่วนอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า ดีกว่าอัตราส่วนเฉลี่ย และมีอัตราส่วนน่าพอใจทุกปี ในส่วนอัตรากาเรติบโตของสินทรัพย์ ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า ดีกว่าค่าเฉลี่ยในบางปี และมีอัตราส่วนน่าพอใจในบางปี

มิติที่ 3 ความสามารถในการบริหาร (Management Capability) วิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน ตามแบบจำลอง CAMELS Analysis และนำมาเปรียบเทียบกับอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์บริการ (Peer Group) พบว่า อัตราการเจริญเติบโตของธุรกิจ ต่ำกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยในบางปี แต่ในปี 2562 สหกรณ์มีอัตราการเจริญเติบโตของธุรกิจ สูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ย นำการวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน ตามแบบจำลอง CAMELS Analysis ในปี 2560-2562 มาวิเคราะห์เพื่อดูแนวโน้ม (Trend Analysis) พบว่า อัตราการเจริญเติบโตของธุรกิจ ในปี 2561 ลดลงจากปีก่อน และในปี 2562 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน นำผลการวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน ตามแบบจำลอง CAMELS Analysis ในปี 2560-2562 เสนอต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด พร้อมทั้งสอบถามความเห็นและข้อเสนอแนะโดยการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่ทราบอัตราการเจริญเติบโตของธุรกิจ แต่ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า ดีกว่าค่าเฉลี่ยในบางปี และมีอัตราส่วนน่าพอใจในบางปี

มิติที่ 4 ความสามารถในการทำกำไร (Earning Sufficiency) วิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน ตามแบบจำลอง CAMELS Analysis และนำมาเปรียบเทียบกับอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์บริการ (Peer Group) พบว่า อัตรากำไรต่อสมาชิก อัตราเงินออมต่อสมาชิก สูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ย ทั้ง 3 ปี อัตราหนี้สินต่อสมาชิก สูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ย ทั้ง 3 ปี อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ต่ำกว่าอัตราส่วนเฉลี่ย ทั้ง 3 ปี อัตรากำไรสุทธิ สูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ย ทั้ง 3 ปี อัตราการเติบโตของกำไร สูงกว่าค่าเฉลี่ยในปี 2560 และปี 2561 แต่ในปี 2562 มีอัตราส่วนต่ำกว่าอัตราส่วนเฉลี่ย อัตราการเติบโตของทุนสำรอง และอัตราการเติบโตของทุนสะสม

อื่น ต่ำกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยในปี 2560 แต่ในปี 2561 และปี 2562 มีอัตราส่วนสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ย นำการวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน ตามแบบจำลอง CAMELS Analysis ในปี 2560-2562 มาวิเคราะห์เพื่อดูแนวโน้ม (Trend Analysis) พบว่า อัตรากำไรต่อสมาชิก ในปี 2561 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน แต่ในปี 2562 ลดลงจากปีก่อน อัตราเงินออมต่อสมาชิก ในปี 2561 ลดลงจากปีก่อนเล็กน้อย แต่ในปี 2562 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน อัตราหนี้สินต่อสมาชิก ปี 2561 ลดลงจากปีก่อนเล็กน้อย แต่ในปี 2562 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ในปี 2561 ลดลงจากปีก่อน แต่ในปี 2562 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน อัตรากำไรสุทธิ ในปี 2561 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน แต่ในปี 2562 ลดลงจากปีก่อน อัตราการเติบโตของกำไร มีอัตราลดลงจากปีก่อนซึ่งในปี 2562 มีค่าติดลบ และอัตราการเติบโตของทุนสำรอง และอัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น เพิ่มขึ้นจากปีก่อนทุกปี นำผลการวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน ตามแบบจำลอง CAMELS Analysis ในปี 2560-2562 เสนอต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด พร้อมทั้งสอบถามความเห็นและข้อเสนอแนะโดยการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ทราบอัตรากำไรต่อสมาชิก อัตราเงินออมต่อสมาชิก อัตราหนี้สินต่อสมาชิก และอัตรากำไรสุทธิ เฉพาะปี 2562 ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า อัตรากำไรต่อสมาชิก อัตราเงินออมต่อสมาชิก อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน อัตรากำไรสุทธิ อัตราการเติบโตของทุนสำรอง และอัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น ต่ำกว่าอัตราส่วนเฉลี่ย และมีอัตราส่วนน่าพอใจทุกปี ในส่วนอัตราหนี้สินต่อสมาชิก และอัตราการเติบโตของกำไร ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า ยังไม่ดีเมื่อเทียบกับอัตราส่วนเฉลี่ย และมีอัตราส่วนยังไม่น่าพอใจ

มิติที่ 5 สภาพคล่องทางการเงิน (Liquidity Adequacy) วิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน ตามแบบจำลอง CAMELS Analysis และนำมาเปรียบเทียบกับอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์บริการ (Peer Group) พบว่า อัตราส่วนทุนหมุนเวียน สูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ย ทั้ง 3 ปี อัตราการหมุนของสินค้า สูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ย ทั้ง 3 ปี และอายุเฉลี่ยสินค้า ต่ำกว่าอัตราส่วนเฉลี่ย ทั้ง 3 ปี นำการวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน ตามแบบจำลอง CAMELS Analysis ในปี 2560-2562 มาวิเคราะห์เพื่อดูแนวโน้ม (Trend Analysis) พบว่า อัตราส่วนทุนหมุนเวียน ในปี 2561 ลดลงจากปีก่อน แต่ในปี 2562 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน อัตราการหมุนของสินค้า ในปี 2561 ลดลงจากปีก่อน แต่ในปี 2562 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน และอายุเฉลี่ยสินค้า ทั้ง 3 ปี มีอัตราส่วนใกล้เคียงกัน นำผลการวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน ตามแบบจำลอง CAMELS Analysis ในปี 2560-2562 เสนอต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด พร้อมทั้งสอบถามความเห็นและข้อเสนอแนะโดยการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ทราบอัตราส่วนทุนหมุนเวียน เฉพาะปี 2562 ผู้ให้ข้อมูล

เห็นว่า อัตราส่วนทุนหมุนเวียน อัตราการหมุนของสินค้า และอายุเฉลี่ยสินค้า ดีกว่าอัตราส่วนเฉลี่ย และมีอัตราส่วน น่าพอใจทุกปี

มิติที่ 6 ผลกระทบต่อธุรกิจ (Sensitivity) จากคำสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ สหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด จากการสอบถามความเห็นและข้อเสนอแนะโดยการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า นโยบายการจ่ายเงินปันผล ดอกเบี้ยเงินฝาก ของสถาบันการเงินอื่นที่สหกรณ์ลงทุนและนำฝาก เงิน คู่แข่งขันทางธุรกิจ ราคาสินค้า ราคาน้ำมัน ระเบียบของข้อกฎหมาย มีผลกระทบต่อสหกรณ์วิทยาลัยเทคนิค เพชรบูรณ์ จำกัด

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชี ด้วยแบบจำลอง CAMELS Analysis เพื่อเป็นแนวทาง ในการบริหาร กรณีศึกษา สหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง (Capital Strength) อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนสหกรณ์ไม่มีความเสี่ยงจากการกู้ยืมเงินมาใช้ในการบริหารจัดการดำเนินงาน อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ มีเงินทุนสำรองที่ จัดเก็บไว้บริหารจัดการดำเนินงานเพียงพอ มีความเสี่ยงต่ำ และมีความมั่นคงมากขึ้น อัตราผลตอบแทนต่อส่วน ของ ทุน ผลตอบแทนจากการนำทุนไปลงทุนอยู่ในเกณฑ์ที่ดี อัตราการเติบโตของทุนสหกรณ์ มีอัตราการเติบโตของ สหกรณ์สูงและมีความมั่นคงในอนาคต ซึ่งตามจุดมุ่งหมายของการบริหารงานสหกรณ์ ด้านส่งเสริมสวัสดิภาพของ สมาชิกและครอบครัว มีการจัดสรรทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบ และอื่น ๆ ในจำนวนที่มาก สหกรณ์ควร นำไปใช้เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในด้านนี้ อัตราการเติบโตของหนี้ สหกรณ์มีหนี้สินที่เกิดขึ้นน้อยลงมากจากปี ก่อน และสามารถนำหนี้สินที่เกิดขึ้นมาบริหารจัดการโดยไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยง แต่ก็ยังมีอัตราการเติบโตของหนี้ สูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ย และจากข้อมูลคำสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสรุปได้ว่า พอใจกับด้านความเพียงพอของเงินทุน ต่อความเสี่ยง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของรณกร สุภจินต์ (2559) พบว่าความพอเพียงของเงินทุนต่อความเสี่ยง อยู่ในเกณฑ์ที่ดี ภรณ์ชนก บุรณะเรข (2554) พบว่าความพอเพียงของเงินทุนต่อความเสี่ยง อยู่ในเกณฑ์ดี Rauf (2016) Waraich และ Dhawan (2014) และ Aarathi K. U., Aarya T. M., Shabu K. R (2020) พบว่าสภาวะความ พอเพียงของเงินทุนเป็นที่น่าพอใจ

มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์ (Asset Quality) อัตราหมุนของสินทรัพย์ สหกรณ์นำสินทรัพย์ที่มีอยู่ไป บริหารจัดการในระยะสั้นได้ไม่ค่อยดี หรือการใช้สินทรัพย์ก่อให้เกิดรายได้ที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจมีประสิทธิภาพ ลดลง อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ สหกรณ์นำสินทรัพย์ไปลงทุนแล้วได้ผลตอบแทนที่ดี อัตราการเติบโตของ

สินทรัพย์ สหกรณ์นำสินทรัพย์ไปบริหารจัดการให้ได้ผลตอบแทนที่สูงขึ้นจากปีก่อน และจากข้อมูลคำสัมภาษณ์จาก ผู้ให้ข้อมูลสรุปได้ว่า พอใจกับด้านคุณภาพของสินทรัพย์ เฉพาะอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และอัตราการเติบโต ของสินทรัพย์ ส่วนอัตรารวมของสินทรัพย์ ยังไม่น่าพอใจ ซึ่งไม่มีการศึกษาวิจัยที่สอดคล้อง

มิติที่ 3 ความสามารถในการบริหาร (Management Capability) อัตราการเจริญเติบโตของธุรกิจ ในปี 2562 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน แสดงว่าในปีนี้การบริหารงานของฝ่ายบริหารมีประสิทธิภาพ สามารถนำสินทรัพย์ที่มีอยู่ นำไปบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และจากข้อมูลคำสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสรุปได้ว่า พอใจกับด้าน ความสามารถในการบริหาร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุพรรณนิภา ศรีพูล (2561) พบว่าความสามารถในการ บริหารมีอัตราที่สูง รนกร สุภจินต์ (2559) พบว่าความสามารถในการบริหารอยู่ในเกณฑ์ที่ดี กิตติชัย งามวัฒนากุล (2559) พบว่าสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่มีความสามารถในการบริหารจัดการที่ดีกว่าภาพรวมของ ประเทศ ภรณ์ชนก บุรณะเรข (2554) พบว่าความสามารถในการบริหารอยู่ในเกณฑ์ดี ลักษณ์มี งามมีศรี และนาตยา แพ่งศรีสาร (2561) พบว่าขีดความสามารถในการบริหาร สหกรณ์มีอัตราเติบโตของธุรกิจสูงขึ้น และ Waraich และ Dhawan (2014)

มิติที่ 4 ความสามารถในการทำกำไร (Earning Sufficiency) อัตรากำไรต่อสมาชิก อัตราเงินออมต่อ สมาชิก สหกรณ์บริหารจัดการดำเนินงานเพื่อให้ได้ผลตอบแทนมีประสิทธิภาพ ซึ่งตามจุดมุ่งหมายของการ บริหารงานสหกรณ์ ด้านรับฝากเงินจากสมาชิกเพื่อการส่งเสริมการออมทรัพย์ ที่ถือว่าสหกรณ์ดำเนินงานอย่างมี ประสิทธิภาพสูง อัตราหนี้สินต่อสมาชิก สหกรณ์อัตราส่วนค่าเฉลี่ยหนี้สินต่อคนของสมาชิกมาก ซึ่งตามจุดมุ่งหมาย ของการบริหารงานสหกรณ์ ด้านให้เงินกู้ในส่วนที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ หรือจำเป็นแก่สมาชิก สหกรณ์ควร พิจารณาจุดมุ่งหมายในด้านนี้ ก่อนพิจารณาเงินให้กู้แก่สมาชิก เพื่อมิให้สมาชิกมีภาระหนี้สินในจำนวนที่สูง ซึ่ง สอดคล้องกับการศึกษาของ ลักษณ์มี งามมีศรี และนาตยา แพ่งศรีสาร (2561) พบว่ามิติที่ 4 การทำกำไร มีหนี้สินต่อ สมาชิกสูงขึ้น อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน สหกรณ์มีการควบคุมค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินงานมีประสิทธิภาพ อัตรากำไรสุทธิ มีความสามารถในการทำกำไรที่มีประสิทธิภาพ อัตราการเติบโตของ กำไร สหกรณ์มีการเติบโตของกำไรยังไม่มีประสิทธิภาพ อัตราการเติบโตของทุนสำรอง และอัตราการเติบโตของทุน สะสมอื่น สหกรณ์มีการเติบโตของทุนสำรอง และทุนสะสมอื่น โดยการจัดสรรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สหกรณ์มีความแข็งแกร่งทางการเงินสูง และจากข้อมูลคำสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสรุปได้ว่า ในด้านความสามารถ ในการทำกำไร พอใจกับอัตรากำไรต่อสมาชิก อัตราเงินออมต่อสมาชิก อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหัก ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน อัตรากำไรสุทธิ อัตราการเติบโตของทุนสำรอง และอัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น ในส่วน

อัตราหนี้สินต่อสมาชิก และอัตราการเติบโตของกำไร ยังไม่น่าพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุพรรณนิภา ศรีพูล (2561) รนกร สุภจินต์ (2559) กิตติชัย งามวัฒนากุล (2559) ภรณ์ชนก บุรณะเรข (2554) และ Aarathi K. U., Arya T. M., Shabu K. R (2020) และ Chobe Sanket Narayanrao (2017) พบว่าผลการดำเนินงานโดยรวมของธนาคารสหกรณ์ Saraswat จำกัด เป็นที่น่าพอใจ

มิติที่ 5 สภาพคล่องทางการเงิน (Liquidity Adequacy) อัตราส่วนทุนหมุนเวียน สหกรณ์มี สภาพคล่องทางการเงินมีประสิทธิภาพมาก อัตราการหมุนของสินค้า อายุเฉลี่ยสินค้า สหกรณ์มีประสิทธิภาพของการบริหารสินค้าคงเหลือ และสามารถขายสินค้าได้เร็ว และจากข้อมูลคำสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสรุปได้ว่า พอใจกับด้านสภาพคล่องทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุพรรณนิภา ศรีพูล (2561) พบว่าสภาพคล่องมีอัตราที่สูง กิตติชัย งามวัฒนากุล (2559) พบว่าสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่มีสภาพคล่องทางการเงินดีกว่าภาพรวมของประเทศ บัณฑิตา ไคร้โห่ง (2559) พบว่าด้านสภาพคล่องอยู่ในเกณฑ์ดี ภรณ์ชนก บุรณะเรข (2554) พบว่าด้านสภาพคล่องทางการเงินอยู่ในเกณฑ์ดี Waraich และ Dhawan (2014) พบว่าสภาพคล่องธนาคาร ICICI ดีกว่าธนาคาร HDFC Chobe Sanket Narayanrao (2017) พบว่าความมั่นคงทางการเงินของธนาคารสหกรณ์ Saraswat จำกัด เป็นที่น่าพอใจ และ Aarathi K. U., Arya T. M., Shabu K. R (2020) พบว่าสภาพคล่องเป็นที่น่าสนใจ

มิติที่ 6 ผลกระทบต่อธุรกิจ (Sensitivity) มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสหกรณ์ มาจากสภาพปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม กฎหมาย คู่แข่งขัน ภัยธรรมชาติ ราคาน้ำมัน และอัตราดอกเบี้ยที่มีความผันผวน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ รนกร สุภจินต์ (2559) พบว่าผลกระทบต่อธุรกิจสหกรณ์มีความเสี่ยงในการดำเนินงานอันเนื่องมาจากปัจจัยต่อไปนี้ 1) คู่แข่งขันทั้งสถาบันการเงินและสหกรณ์อื่น 2) การกำหนดอัตราดอกเบี้ยเป็นผลกระทบตามสภาวะตลาดการเงิน 3) ด้านกฎหมายสหกรณ์มีสถานการณ์เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอด ภรณ์ชนก บุรณะเรข (2554) พบว่าผลกระทบต่อธุรกิจมีปัจจัยเสี่ยงจากราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้น และลักษณะมี งามมีศรีและนาตยา แพ่งศรีสาร (2561) พบว่าผลกระทบต่อธุรกิจมีความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก โดยเฉพาะจากด้านอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงิน

ข้อค้นพบเพิ่มเติมจากการวิจัยพบว่า แบบจำลอง CAMELS Analysis เป็นประโยชน์สำหรับใช้วิเคราะห์สหกรณ์ สอดคล้องกับ K.V.N Prasad, G.Ravinder (2012) พบว่าการใช้ CAMEL เป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานโดยรวมของธนาคาร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ จากการวิจัยพบว่า ด้านคุณภาพของสินทรัพย์ อัตราการหมุนของสินทรัพย์ แสดงการใช้สินทรัพย์ทั้งหมดของสหกรณ์เพื่อให้เกิดรายได้ยังไม่มีประสิทธิภาพ สหกรณ์มีการลงทุนจมในสินทรัพย์ บางชนิด เช่น เงินให้กู้ยืม เงินฝากสหกรณ์อื่น ในจำนวนมาก ควรใช้สินทรัพย์ลงทุนในธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายจะได้ผลตอบแทนที่ดีกว่า ซึ่งตามจุดมุ่งหมายของการบริหาร ด้านประกอบธุรกิจด้านการบริการที่ระบุไว้ ตามรูปแบบของสหกรณ์ สามารถดำเนินการได้ ด้านความสามารถในการทำกำไร มีอัตราหนี้สินต่อสมาชิก มีจำนวนที่สูง แสดงว่าสหกรณ์มีความเสี่ยงทางการเงิน สหกรณ์ควรเพิ่มมาตรการหรือนโยบายในการให้สินเชื่อเงินกู้แก่สมาชิก เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการบริหาร ด้านให้เงินกู้ในส่วนเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพหรือสิ่งที่จำเป็นให้แก่สมาชิก ด้านผลกระทบต่อธุรกิจ มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสหกรณ์ มาจากสภาพปัญหาทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ การเมือง สังคม กฎหมาย คู่แข่งขัน ภัยธรรมชาติ ราคาน้ำมัน และอัตราดอกเบี้ยที่มีความผันผวน อาจส่งผลกระทบต่อสมาชิก และสหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ จำกัด เป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องมั่นติดตาม และนำข้อมูลเหล่านี้มาประกอบการวางแผน และการตัดสินใจในการบริหาร

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ในการวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยเสนอให้วิจัยเกี่ยวกับ

2.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยการบริหารต้นทุนเชิงกลยุทธ์ธุรกิจสหกรณ์ เพื่อศึกษาโครงสร้างต้นทุนในแต่ละธุรกิจหลักของสหกรณ์ และการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์

2.2 การวางระบบบัญชีและการควบคุมภายในของสหกรณ์ เพื่อพัฒนารูปแบบของระบบบัญชีและการควบคุมภายในของสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ

2.3 การบริหารการบรรเทาความเสี่ยงด้านการเงินของสหกรณ์ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของสหกรณ์

เอกสารอ้างอิง

กิตติชัย งามวัฒนากุล. (2559). *การวิเคราะห์ปัจจัยอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่*.

การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จุฑาทิพย์ ภัทรวาท. (2553). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

บัณฑิตา ไคร้ไท้ . (2559). *การวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์นิคมพร้าว จำกัด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ภรณ์ชนก บุรณะเรช. (2554). *การวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ร้านค้า กรมศึกษา*

ร้านสหกรณ์วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา จำกัด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.
ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

รณกร สุภจินต์. (2559). *แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จำกัด ปีทาง
บัญชี 2552-2556*. รายงานการวิจัย คณะเศรษฐศาสตร์. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ลักขมี งามมีศรี และนาดยา แฝงศรีสาร. (2561). การวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์
ครุนครสวรรค์ จำกัด. *วารสารวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*. ปีที่ 4
ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2561.

ศิลปพร ศรีจันเพชร. (2555). *การวางแผนและควบคุมทางการบัญชี*. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วน ทีพีเอ็น
เพรส.

สุพรรณนิภา ศรีพูล. (2561). *การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์สำนักงานพัฒนา
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ จำกัด โดยใช้วิธี CAMELS Analysis*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญา
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

Aarathi K. U., Arya T. M., Shabu K. R. (2020). “*Financial Performance of Bharat Co-Operative
Bank – An Appraisal*”, *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)*
ISSN: 2277-3878, Volume-8 Issue-6, March 2020.

Chobe Sanket Narayanrao. (2017). *Critical Analysis of Saraswat Co-operative Bank
Limited (Scheduled Bank) by CAMEL Model*, *International Journal of Applied Research*
2017; 3(3): 289-294.

K.V.N.Prasad ,G.Ravinder. (2012). *A Camel Model Analysis of Nationalized Banks in
India*. *International Journal of Trade and Commerce-IIARTC*. January-June 2012, Volume 1,
No.1: 23-33

Rauf. (2016). *Towards Increasing the Financial Performance: An Application of CAMEL Model in
Banking Sector in the Context of Sri Lanka*, *Research Journal of Finance and Accounting*
ISSN 2222-1697 (Paper) ISSN 2222-2847 (Online), Vol.7, No.5, 2016.

Waraich, S., and Dhawan, A., (2014), *Analyzing Financial performance of Private Sector Banks in
India: An Application of CAMEL Model*, *Indian Management Studies*, 18 (1), pp. 91-104.

อัตลักษณ์อาหารท้องถิ่นของการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดภูเก็ต Local food identity of community based tourism in phuket

นภชนก ตลับเงิน¹

พฤตนิยาพร มณีรัตน์²

^{1,2}สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยวและบริการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

โทรศัพท์: 076-523094-7 อีเมล: ajarndeutsch@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อสำรวจรายการอาหารท้องถิ่นของชุมชนการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต (2) เพื่อวิเคราะห์รายการอาหารท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้นำ สมาชิก และผู้ประกอบการของชุมชนการท่องเที่ยว ประชาชนชาวบ้าน ผู้สูงอายุ และผู้ประกอบการอาชีพขายอาหารท้องถิ่นในชุมชน จำนวน 36 คน

ผลการวิจัยพบว่า รายการอาหารท้องถิ่นของชุมชนการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต ประกอบด้วย 5 ประเภท ได้แก่ อาหารคาว อาหารหวาน อาหารจานเดียว อาหารว่าง และเครื่องดื่ม โดยอาหารท้องถิ่นที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต ได้แก่ หมี่ผัดฮกเกี้ยน โอ้วเอ๋ว บี๊ฝ้าง อาโป่ง ข้าวยา ใบพาโหม ต้มส้มภูเก็ต และน้ำซุบ

คำสำคัญ: อัตลักษณ์ อาหารท้องถิ่น การท่องเที่ยวชุมชน

ABSTRACTS

The objectives of this research were (1) to survey the local food items of community-based tourism in Phuket and (2) to analyze the local foods that show identity of community-based tourism. Qualitative analysis was utilized as a research method of the study, where 36 in-depth interviews with leaders, members and chefs of community-based tourism, local scholars, elderly person and local food restaurant entrepreneurs were conducted.

The Results indicated that the local food items of community-based tourism in Phuket consist of 5 categories: meat dish, dessert, single dish meal, snack and beverage. The local foods that can reflect social and cultural identity are Fried Hokkien Noodles, Ow-oew, Biphang, A-Pong, Khao Yam Bai Pahom (Spicy Rice Salad with Vegetable and Fever vine), Tom Som Phuket (Phuket Sweet and Sour Soup) and Chillie Paste.

Keywords: *Identity, Phuket Local Food, Community-based Tourism*

บทนำ

“อาหารท้องถิ่น” สามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของกลุ่มชน ทำให้รับรู้ถึงเรื่องราวความเป็นมาและวิถีชีวิตของชนรุ่นก่อน และสืบทอดต่อกันมาเป็นที่ยาวนานในปัจจุบัน อาหารท้องถิ่นของแต่ละชุมชนมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันไปตามสังคมและวัฒนธรรม อาหารท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ตมีความโดดเด่นและมีอัตลักษณ์เฉพาะ อันเนื่องมาจากการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมจากหลายเชื้อชาติ จนกล่าวได้ว่าเป็น “พหุวัฒนธรรมทางด้านอาหาร” อาหารท้องถิ่นภูเก็ตนิยมใช้วัตถุดิบที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น เช่น อาหารทะเล ผักและสมุนไพรประจำถิ่น อาหารภูเก็ตหลายชนิดมีความโดดเด่นและหารับประทานได้เฉพาะในท้องถิ่นภูเก็ตเท่านั้น ในปี พ.ศ.2558 จังหวัดภูเก็ตได้รับประกาศจากยูเนสโก ให้เป็นเมืองสร้างสรรค์ด้านวิทยาการอาหาร (City of Gastronomy) โดยเป็น 1 ใน 18 เมืองทั่วโลก และเป็นเมืองแรกของประเทศไทยและอาเซียน ส่งผลให้จังหวัดภูเก็ตมีชื่อเสียงด้านอาหารท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต

การท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นการท่องเที่ยวที่สามารถส่งเสริมความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรมของเจ้าบ้านต่อผู้มาเยือน กล่าวคือ ผู้มาเยือนสามารถรับรู้และเข้าใจในวิถีชีวิตของชุมชนจากการท่องเที่ยวได้ ดังนั้น การนำอาหารท้องถิ่นมาใช้ในการท่องเที่ยวโดยชุมชน จึงควรพิจารณาถึงอัตลักษณ์ของอาหารท้องถิ่นที่แสดงถึงตัวตนที่แท้จริงของชุมชน อันจะนำไปสู่ความเข้าใจในชีวิต สังคมและวัฒนธรรมของชุมชน การศึกษาครั้งนี้จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาอาหารท้องถิ่นและอาหารท้องถิ่นที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชนการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต เพื่อให้ทราบและเข้าใจถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน และสามารถต่อยอดในการพัฒนาสู่กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และการเพิ่มมูลค่าให้กับอาหารท้องถิ่นของชุมชนต่อไป อันจะนำไปสู่การส่งเสริมและยกระดับการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจรายการอาหารท้องถิ่นของชุมชนการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต
2. เพื่อวิเคราะห์รายการอาหารท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ชุมชนของการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจรายการอาหารท้องถิ่นและวิเคราะห์รายการอาหารท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต โดยศึกษาในพื้นที่ 3 ชุมชน ประกอบด้วย ชุมชนวัฒนธรรมบ้านแซวน ชุมชนบ้านบางเทา-เชิงทะเล และชุมชนย่านเมืองเก่า ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง โดยเลือกใช้การสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) จากผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 36 คน ประกอบด้วยผู้นำ สมาชิก และผู้ประกอบการของชุมชนการท่องเที่ยว ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้สูงอายุ และผู้ประกอบการอาชีพขายอาหารท้องถิ่นในชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาสรุปเนื้อหา โดยแบ่งตามประเภทของอาหารและพื้นที่ของชุมชนที่ศึกษา จากนั้นนำรายการอาหารแต่ละชนิดไปวิเคราะห์ตามการประเมินอัตลักษณ์ที่ได้จากการศึกษาเอกสารและทบทวนวรรณกรรม และสรุปเป็นรายงานเชิงพรรณนาตามประเด็นสำคัญในงานวิจัย

ผลวิจัย

จากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยตามประเด็นดังต่อไปนี้

1) รายการอาหารท้องถิ่นของชุมชนการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้นำ สมาชิก และผู้ประกอบการของชุมชนการท่องเที่ยว ประชาชนชาวบ้าน ผู้สูงอายุ และผู้ประกอบการอาชีพขายอาหารท้องถิ่นในชุมชน สรุปได้ว่า อาหารท้องถิ่นของชุมชนการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต มีการสะท้อนความเป็นพหุวัฒนธรรม กล่าวคือ อาหารท้องถิ่นที่นำมาใช้ในการท่องเที่ยวโดยชุมชน แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมไทยของชาวไทยพื้นถิ่น ชาวจีนและชาวมลายูที่อาศัยอยู่เป็นเวลานาน ซึ่งรายการอาหารที่ชุมชนคัดเลือกมาใช้ในการท่องเที่ยวโดยชุมชน สามารถจัดเป็น 5 ประเภท ได้แก่

- 1) อาหารคาว เป็นอาหารที่รับประทานคู่กับข้าว มีวิธีการปรุงและรสชาติที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะของอาหาร เช่น แกง ยำ ต้ม ผัด ทอด
- 2) อาหารหวาน คือ อาหารที่ไม่รับประทานคู่กับข้าว เช่น ผลไม้ และขนมต่าง ๆ ที่ทำจากแป้ง น้ำตาล กะทิ ซึ่งจะมีรสชาติหวานมันจากกะทิ
- 3) อาหารจานเดียว คือ อาหารที่ไม่ต้องรับประทานเป็นสำรับ เป็นอาหารที่รับประทานได้สะดวกรวดเร็ว มีทั้งประเภทข้าวและเส้น
- 4) อาหารว่าง คือ อาหารที่รับประทานระหว่างมือ เพื่อประทังความหิว มีทั้งอาหารคาวและอาหารหวาน
- 5) เครื่องดื่ม คือ สิ่งที่บริโภคเพื่อดับกระหาย

ตารางที่ 1.1 รายการอาหารท้องถิ่นของชุมชนการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต

ประเภทของอาหาร	รายการอาหารท้องถิ่น		
	ชุมชนวัฒนธรรมบ้านแขน	ชุมชนบ้านบางเทา-เชิงทะเล	ชุมชนย่านเมืองเก่า
อาหารคาว	ต้มส้มภูเก็ต แกงกะทิ แกงส้ม	แกงส้ม ปลาทอด ปลาแดดเดียว	แกงตุ้ม

ประเภทของอาหาร	รายการอาหารท้องถิ่น		
	ชุมชนวัฒนธรรม บ้านเขนง	ชุมชนบ้านบางเทา- เชิงทะเล	ชุมชนย่านเมืองเก่า
	น้ำซุบ	ต้มส้มป่อย แกงแพะ น้ำพริก	
อาหารหวาน	ขนมคู เปียกปูน ขนมตาล ขนมมัน โกสั่ว ขนมครก ผลไม้จากสวน	-	โอ๊ะเอ๋ว ขี้ผึ้ง อาโป่ง ปาวหล้าง อิวี่ เกี่ยมโก้ย
อาหารจานเดียว	-	ข้าวย่ำสมุนไพร ข้าวหมก	หมีผัดฮกเกี้ยน กะหรี่ปั๊มหิมฝาน
อาหารว่าง	เป็๋อทอด	-	โลบะ บะจ่าง
เครื่องดื่ม	-	น้ำสมุนไพร น้ำส้มควาย	-
รวมจำนวนรายการ	12	10	11

2) รายการอาหารท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ชุมชนของการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต

ผู้วิจัยได้นำรายการอาหารท้องถิ่นข้างต้น มาวิเคราะห์อัตลักษณ์ของอาหารท้องถิ่น โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย

- 1) อาหารท้องถิ่นเป็นอาหารที่บริโภคในชีวิตประจำวันหรือในเทศกาลประเพณีต่างๆ
- 2) อาหารท้องถิ่นเป็นอาหารที่ประกอบด้วยวัตถุดิบและเครื่องปรุงที่หาได้ในท้องถิ่น
- 3) อาหารท้องถิ่นเป็นอาหารที่มีกรรมวิธีในการปรุงแบบเรียบง่ายไปจนถึงซับซ้อนและคงไว้ซึ่งรสชาติ

4) อาหารท้องถิ่นมีเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจากผลการวิเคราะห์สรุปว่า รายการอาหารท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ชุมชนของการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต มีจำนวน 7 รายการ ดังนี้

ตารางที่ 2.1 รายการอาหารท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ชุมชนวัฒนธรรมบ้านแขนง

ลำดับ	รายการอาหาร	การประเมินอัตลักษณ์อาหารท้องถิ่น				อัตลักษณ์ของชุมชน	
		บริโภคในชีวิตประจำวันหรือในเทศกาลประเพณีต่างๆ	วัตถุดิบและเครื่องปรุงที่หาได้ในท้องถิ่น	กรรมวิธีการปรุงแบบเรียบง่ายจนถึงซับซ้อนและคงไว้ซึ่งรสชาติ	เอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น	สะท้อนอัตลักษณ์	ไม่สะท้อนอัตลักษณ์
1	ต้มส้มภูเก็ต	✓	✓	✓	✓	✓	
2	แกงกะทิ	✓	✓	✓	✗		✓
3	แกงส้ม	✓	✓	✓	✗		✓
4	น้ำซุบ	✓	✓	✓	✓	✓	
5	ขนมคู	✓	✓	✓	✗		✓
6	เปียกปูน	✓	✓	✓	✗		✓
7	ขนมตาล	✓	✓	✓	✗		✓
8	ขนมมัน	✓	✓	✓	✗		✓
9	โกสั่ว	✓	✓	✓	✗		✓
10	ขนมครก	✓	✓	✓	✗		✓
11	ผลไม้จากสวน	✓	✓	✓	✗		✓
12	เบือทอด	✓	✓	✓	✗		✓

ตารางที่ 2.2 รายการอาหารท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ชุมชนวัฒนธรรมบ้านบางเทา-เชิงทะเล

ลำดับ	รายการอาหาร	การประเมินอัตลักษณ์อาหารท้องถิ่น				อัตลักษณ์ของชุมชน	
		บริโภคในชีวิตประจำวันหรือในเทศกาลประเพณีต่างๆ	วัตถุดิบและเครื่องปรุงที่หาได้ในท้องถิ่น	กรรมวิธีในการปรุงแบบเรียบง่ายจนถึงซับซ้อนและคงไว้ซึ่งรสชาติ	เอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น	สะท้อนอัตลักษณ์	ไม่สะท้อนอัตลักษณ์
1	แกงส้ม	✓	✓	✓	✗		✓
2	ปลาทอด	✓	✓	✓	✗		✓
3	ปลาแดดเดียว	✓	✓	✓	✗		✓
4	ต้มส้มป่อย	✓	✓	✓	✗		✓
5	แกงพะ	✓	✓	✓	✗		✓
6	น้ำพริก	✓	✓	✓	✗		✓
7	ข้าวย่ำสมุนไพร	✓	✓	✓	✓	✓	
8	ข้าวหมก	✓	✓	✓	✗		✓
9	น้ำสมุนไพร	✓	✓	✓	✗		✓
10	น้ำส้มควาย	✓	✓	✓	✗		✓

ตารางที่ 2.3 รายการอาหารท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ชุมชนย่านเมืองเก่า

ลำดับ	รายการอาหาร	การประเมินอัตลักษณ์อาหารท้องถิ่น				อัตลักษณ์ของชุมชน	
		บริโภคในชีวิตประจำวันหรือในเทศกาลประเพณีต่างๆ	วัตถุดิบและเครื่องปรุงที่หาได้ในท้องถิ่น	กรรมวิธีการปรุงแบบเรียบง่ายจนถึงซับซ้อนและคงไว้ซึ่งรสชาติ	เอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น	สะท้อนอัตลักษณ์	ไม่สะท้อนอัตลักษณ์
1	แกงตูมี่	x	✓	✓	x		✓
2	โอ๊ะเอ๋ว	✓	✓	✓	✓	✓	
3	บ๊วย	✓	✓	✓	✓	✓	
4	อาโป่ง	✓	✓	✓	✓	✓	
5	ปาวหลัง	✓	✓	✓	x		✓
6	อิวปิ้ง	✓	✓	✓	x		✓
7	เกี่ยมโก้ย	✓	✓	✓	x		✓
8	หมี่ผัดฮกเกี้ยน	✓	✓	✓	✓	✓	
9	กะหรี่ปั๊มป์	✓	✓	✓	x		✓
10	โหลบะ	✓	✓	✓	x		✓
11	บะจ่าง	✓	✓	✓	x		✓

จากตารางที่ 2.1, 2.2 และ 2.3 พบว่า อาหารท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต มีจำนวน 8 รายการ ซึ่งสะท้อนถึงอัตลักษณ์ของชุมชนการท่องเที่ยว ดังนี้

ชุมชนบ้านแขนง

รายการอาหาร	อัตลักษณ์ของอาหาร
ต้มส้มภูเก็ต	ต้มส้มภูเก็ต เป็นอาหารคาวที่บริโภคทั่วไปในชีวิตประจำวัน ปรุงจากวัตถุดิบในท้องถิ่น ประกอบด้วย ผักต่างๆที่หาได้ตามท้องถิ่น เช่น ผักบุ้ง หยวก สับปะรด เม็ดมะม่วงหิม

รายการอาหาร	อัตลักษณ์ของอาหาร
	พานต์ หน่อข้าวอ่อน ฯลฯ และปรุงรสด้วยกะปิ น้ำมะขาม และส้มควายตากแห้ง ทั้งนี้อาจใส่กุ้งเสียบหรือปลาฉิ่งฉ้างเล็กน้อย ต้มสัมฤทธิ์จะมีรสเปรี้ยว หวาน และเค็ม โดยมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น คือ ใช้สับปะรดภูเก็ต เม็ดมะม่วงหิมพานต์ และกะปิในการปรุงรสชาติ
น้ำชุบ	น้ำชุบ เป็นอาหารคาวที่บริโภคทั่วไปในชีวิตประจำวัน ปรุงจากวัตถุดิบในท้องถิ่น ประกอบด้วย เคยหรือกะปิ หัวหอม พริกขอยละเอียด กุ้งต้ม หรือเนื้อปลาต้มหรือย่างหรือปลาฉิ่งฉ้าง หั่นเป็นชิ้นเล็กๆ ปรุงรสด้วยมะนาวและน้ำตาล เติมน้ำต้มสุกเล็กน้อยเพื่อไม่ให้ข้นจนเกินไป หรืออาจจะใช้ส้มจืด (คนภูเก็ตเรียกส้มเก็ดหล้า) ระกำ หรือผลไม้รสเปรี้ยวในท้องถิ่นอื่นๆ นิยมรับประทานพร้อมกับผักเหนาะ ทั้งผักสด ผักต้ม หรือผักดองที่หาได้ในท้องถิ่น เช่น แตงกวา สับปะรด มะเขือ มะเขือพวง ถั่วพลู ถั่วฝักยาว ใบแมงลัก และผักพื้นเมืองอื่น ๆ โดยมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น คือ น้ำชุบจะไม่ข้นมาก และใสเนื้อสัตว์ที่หาได้ในท้องถิ่น เช่น กุ้งต้ม ปลาต้ม ปลาฉิ่งฉ้าง ซึ่งจะเรียกชื่อแตกต่างกันไปตามวัตถุดิบที่ใส่ลงไป ในน้ำชุบ เช่น ถ้าใส่กุ้งต้ม จะเรียกว่า น้ำชุบกุ้งสด ถ้าใส่ปลาฉิ่งฉ้าง เรียกว่า น้ำชุบปลาฉิ่งฉ้าง

ชุมชนบ้านบางเทา-เชิงทะเล

รายการอาหาร	อัตลักษณ์ของอาหาร
ข้าวย่ำใบพาคะโหลก	ข้าวย่ำใบพาคะโหลก เป็นอาหารจานเดียวที่บริโภคทั่วไปในชีวิตประจำวัน ปรุงจากวัตถุดิบในท้องถิ่น ประกอบด้วย พริกแห้ง หอมแดง กระเทียม กะปิ ตะไคร้ พริกไทยเม็ด ปลาฉิ่งฉ้าง กุ้งแห้ง น้ำตาล และเกลือ เมื่อนำเครื่องปรุงมาโขลกให้เข้ากันแล้วนำมาคลุกกับข้าวสวย ใบมะกรูด และใบพาคะโหลกที่หั่นเป็นเส้นบางๆ โดยมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น คือ ไม่ใส่น้ำบูดูเช่นกับข้าวย่ำปากซีใต้ของชาวมุสลิมในจังหวัดอื่นทางภาคใต้ตอนล่าง ข้าวย่ำใบพาคะโหลกมีรสเผ็ดจากพริกไทย นิยมรับประทานกับถั่วงอก แตงกวา ถั่วฝักยาว และผักที่หาได้ในท้องถิ่น

ชุมชนย่านเมืองเก่า

รายการอาหาร	อัตลักษณ์ของอาหาร
หมี่ผักฮกเกี้ยน	หมี่ผักฮกเกี้ยน มีลักษณะเป็นอาหารจานเดียวที่บริโภคทั่วไปในชีวิตประจำวันและรับประทานในงานประเพณีและโอกาสต่าง ๆ ซึ่งที่ได้รับวัฒนธรรมมาจากชาวจีนฮกเกี้ยนที่อพยพมาอยู่ในจังหวัดภูเก็ตในสมัยก่อน ส่วนประกอบหลัก คือ หมี่ฮกเกี้ยน และเนื้อสัตว์ที่ทำในท้องถิ่น เช่น หมู กุ้งปลาหมึก เนื้อปลา ลูกชิ้น หอยดิบ และไข่ไก่ โดยนำมาผัดรวมกัน และปรุงรสซีอิ้วพื้นเมืองของจังหวัดภูเก็ต หมี่ผักฮกเกี้ยนมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น คือ เส้นหมี่ฮกเกี้ยนจะมีลักษณะกลมใหญ่ มีสีเหลืองจากการผสมแป้งกับไข่ไก่ ปรุงรสด้วยซีอิ้วสูตรพื้นเมืองภูเก็ต นิยมใส่อาหารทะเลระหว่างที่ผัดจะเติมน้ำซุปลงไป เพื่อให้ น้ำซุขซึมเข้าไปในเส้นหมี่ทำให้มีรสชาติกลมกล่อม
โอ๊ะเอ๋ว	โอ๊ะเอ๋ว เป็นอาหารหวานพื้นเมืองของภูเก็ตที่บริโภคทั่วไปในชีวิตประจำวัน นิยมรับประทานเพื่อคลายร้อน โอ๊ะเอ๋วเป็นชื่อของหวานชนิดหนึ่งชาวจีนฮกเกี้ยนที่อพยพเข้ามาในจังหวัดภูเก็ต มีสรรพคุณในการแก้ร้อนใน แก้กระหายน้ำ และบำรุงร่างกาย วัตถุดิบประกอบด้วย เมล็ดโอ๊ะเอ๋ว (คล้ายเม็ดแมงลัก) เมือกของกล้วยน้ำว้า และเจียกอ (คล้ายผงวุ้น) วิธีการทำ คือ นำเมล็ดโอ๊ะเอ๋วไปแช่น้ำ และน้ำเมือกของเมล็ดโอ๊ะเอ๋วมาผสมกับเมือกของกล้วยน้ำว้า และใส่เจียกอลงไปเพื่อให้โอ๊ะเอ๋วจับตัวเป็นก้อน นิยมใส่ถั่วแดง เฉาก๊วยและเติมน้ำแข็งใสลงไป โอ๊ะเอ๋วมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น กล่าวคือ เป็นอาหารหวานที่มีเฉพาะในจังหวัดภูเก็ตเท่านั้น
บี่ฝ้าง	บี่ฝ้าง เป็นอาหารหวานที่บริโภคทั่วไปในชีวิตประจำวัน ทำจากข้าวเหนียว น้ำตาลและเกลือ โดยนำข้าวเหนียวไปทอดให้กรอบเหลืองและผสมกับหอมเจียว คลุกเคล้าด้วยน้ำตาลเคี้ยวที่มีรสหวานเค็ม จากนั้นนำมาตัดเป็นแท่งสี่เหลี่ยมผืนผ้า ซึ่งเกิดจากภูมิปัญญาของคนภูเก็ตเก็บไว้รับประทานได้นาน บี่ฝ้างมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น คือ ใช้การคลุกเคล้าน้ำตาลเคี้ยวผสมกับหอมเจียว ทำให้มีกลิ่นหอมจากหอมเจียวและรสชาติกลมกล่อม และตัดเป็นแท่งสี่เหลี่ยม ซึ่งแตกต่างจากข้าวพองที่นำน้ำตาลเคี้ยวมาราดเฉพาะข้างบนและมีลักษณะเป็นทรงกลม
อาโป้ง	อาโป้ง เป็นอาหารหวานที่บริโภคทั่วไปในชีวิตประจำวัน ซึ่งได้รับวัฒนธรรมจากชาวจีนที่เข้ามาอยู่ที่จังหวัดภูเก็ต วัตถุดิบประกอบด้วย แป้งข้าวเจ้า น้ำตาลทราย ไข่ไก่

รายการอาหาร	อัตลักษณ์ของอาหาร
	และน้ำกะทิ โดยผสมวัตถุดิบทุกอย่างเข้าด้วยกัน และนำไปละลายบนเตาคล้ายการทำขนมเบื้อง นิยมรับประทานคู่กับชา กาแฟ อาโป้งมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เป็นอาหารหวานที่มีเฉพาะในจังหวัดภูเก็ตเท่านั้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย สามารถสรุปประเด็นการอภิปรายผลได้ดังนี้

1. รายการอาหารท้องถิ่นของชุมชนการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต มีความโดดเด่นและเป็นอัตลักษณ์เฉพาะในแต่ละชุมชน อันเนื่องมาจากจังหวัดภูเก็ตเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วยวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น วัฒนธรรมจีน และวัฒนธรรมมุสลิม ซึ่งคนในแต่ละชุมชนมีวิถีชีวิต ทศนคติและความเชื่อที่แตกต่างกันไป โดยส่วนหนึ่งสะท้อนผ่านทางวัฒนธรรมอาหาร อาหารท้องถิ่นของชุมชนการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต แบ่งได้เป็น 5 ประเภท คือ อาหารคาว อาหารหวาน อาหารจานเดียว อาหารว่าง และเครื่องดื่ม ซึ่งประเภทอาหารที่มีจำนวนรายการมากที่สุดคือ อาหารคาว เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่บริโภคข้าวเป็นหลัก จึงทำให้มีอาหารคาวซึ่งรับประทานคู่กับข้าวหลายชนิด รองลงมา คือ อาหารหวาน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นขนมต่าง ๆ และผลไม้ตามฤดูกาล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของศิริพงศ์ รักใหม่ และคณะ (2561) ซึ่ง พบว่า อาหารคาว หมายถึงอาหารที่รับประทานคู่กับข้าว เช่น แกง ยำ ปลา ต้ม ผัด เครื่องจิ้ม เป็นต้น ส่วนอาหารหวานนั้น จะมีลักษณะเป็นผลไม้หรือของหวาน ที่มีส่วนผสมของ กะทิ น้ำตาล นิยมรับประทานหลังจากอาหารคาว ซึ่งตรงกับการศึกษาของชวลา ละวาทิน และทิพย์สุคนธ์ ไตรตันวงศ์ (2558) ที่ได้ให้คำนิยามของอาหารหวานไว้ว่า เป็นอาหารที่รับประทานหลังจากอาหารคาว มีทั้งชนิดแห้งและชนิดที่เป็นน้ำ มีรสหวานจากน้ำตาลและกะทิ นอกจากนี้ ยังพบอาหารจานเดียวในอาหารท้องถิ่นของชุมชนการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต อันเนื่องมาจากผู้คนสมัยก่อนส่วนใหญ่ไปทำงานข้างนอก เช่น ทำงานเหมืองแร่ จึงไม่สะดวกในการรับประทานอาหารแบบสำรับ เนื่องจากมีเวลาจำกัด จึงต้องรับประทานอาหารจานเดียวที่สะดวกและรวดเร็วกว่า สามารถปรุงตามความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรินทร์ ไตรทิพย์พงศ์ (2554) สรุปว่า อาหารจานเดียว หมายถึง อาหารที่ปรุงขึ้นทันทีตามการสั่งของผู้บริโภค โดยสามารถนั่งรับประทานที่ร้านหรือสั่งกลับบ้านได้

2. รายการอาหารท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ชุมชนของการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต เป็นอาหารท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์เฉพาะในชุมชนนั้น ๆ กล่าวคือ เป็นอาหารที่บริโภคทั่วไปในชีวิตประจำวันและในโอกาสหรือประเพณีต่าง ๆ กรรมวิธีในการปรุงไม่ยุ่งยาก วัตถุดิบส่วนใหญ่มาจากท้องถิ่นหรือพื้นที่ใกล้เคียง มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นอัน

เนื่องมาจากการรับเอาวัฒนธรรมอาหารของชนชาติอื่นมาดัดแปลงให้เข้ากับคนท้องถิ่น จนกลายเป็นอัตลักษณ์ของอาหารท้องถิ่นที่แตกต่างกัน

ต้มส้มกุ๊ยเก็ด และน้ำซุบ เป็นอาหารท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านแซน มีส่วนประกอบจากพืชผักและสมุนไพรที่ได้จากท้องถิ่น เนื่องจากในชุมชนมีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ชาวบ้านส่วนใหญ่ปลูกผักพื้นบ้านริมรั้ว มีการปรุงอาหารภายใต้แนวคิดแบบรับประทานแล้วสุขภาพดี “กินเป็นอาหาร กินเป็นยา กินเป็นภูมิคุ้มกัน” ซึ่งอาหารดังกล่าวมีกรรมวิธีการปรุงแบบดั้งเดิมของคนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เรณูมาศ กุละศิริมา และคณะ (2561) ได้อธิบายว่า กรรมวิธีการปรุงอาหารแบบต้นตำรับดั้งเดิมของท้องถิ่น ถือเป็นภูมิปัญญาและอัตลักษณ์ของท้องถิ่นที่สามารถบอกเรื่องราวความเป็นมาของรายการอาหารได้ นอกจากนี้ การถ่ายทอดภูมิปัญญาการทำอาหารท้องถิ่นจากผู้ใหญ่ในชุมชนและปราชญ์ชาวบ้านให้กับเยาวชนคนรุ่นใหม่ได้สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นต่างๆ และวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวไทยพื้นถิ่น ทำให้คนในท้องถิ่นยังนิยมรับประทานอาหารท้องถิ่นดังกล่าวในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับบทความของวารสารต้น สานนท์ และคณะ (2561) แสดงความคิดเห็นว่า อาหารท้องถิ่นทำให้นักท่องเที่ยวเห็นคุณค่าทางทรัพยากรที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ดังนั้น การอนุรักษ์อาหารท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์จะช่วยให้อุตสาหกรรมบริการและการดำรงชีวิตคงอยู่ดั้งเดิมที่มีคุณค่าคงอยู่ และสามารถส่งต่อภูมิปัญญาให้คนรุ่นหลังได้สืบสานต่อไป

ข้าวยาใบบัวหอม เป็นอาหารท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านบางเทา-เชิงทะเล วัตถุประสงค์ที่นำมาทำข้าวยาหาได้ในท้องถิ่น วิธีการปรุงไม่ยุ่งยากและซับซ้อน มีเอกลักษณ์เฉพาะ เนื่องจากไม่ใส่น้ำใบดู ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปวิธ ต้นสกุล (2563) ซึ่งได้อธิบายว่า อาหารที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนจะใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น มีวิธีการปรุงอาหารที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ตลอดจนมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่แสดงถึงภูมิปัญญาของท้องถิ่นนั้น เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ของชุมชนนับถือศาสนาอิสลาม ข้าวยาใบบัวหอม จึงเป็นอาหารท้องถิ่นจากการผสมผสานวัฒนธรรมระหว่างชาวไทยพื้นถิ่นและชาวมุสลิมพื้นถิ่น และวัฒนธรรมด้านอาหารจากมาเลเซีย สอดคล้องกับกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (2551) ที่สรุปว่า อิทธิพลของอาหารชนชาติอื่นในอดีตและการรับเอาวัฒนธรรมอื่น ทำให้เกิดวัฒนธรรมทางด้านอาหารที่มีการเปลี่ยนแปลง มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นนั้น ๆ

หมี่ผัดฮกเกี้ยน ไช้เอ๋ว บี๊ฝ้าง และอาโป่ง เป็นอาหารท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนย่านเมืองเก่า ซึ่งได้รับอิทธิพลของอาหารชนชาติอื่นเช่นเดียวกับชุมชนบ้านบางเทา-เชิงทะเล จึงทำให้อาหารท้องถิ่นของชุมชนย่านเมืองเก่า เป็นอาหารที่สะท้อนวิถีชีวิตวัฒนธรรมชาวจีนที่อพยพมาทำเหมืองแร่ในจังหวัดภูเก็ต และวัฒนธรรมของชุมชนที่มีรูปแบบวัฒนธรรมเฉพาะที่เรียกว่า เพอรานากัน หมายถึง การผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมจีนกับมาเลย์ อาหารท้องถิ่นของชุมชนย่านเมืองเก่า เป็นอาหารที่สามารถบริโภคในชีวิตประจำวันและใช้ในการประกอบพิธีต่าง

ๆ เนื่องจากชาวจีนมีวัฒนธรรมด้านความเชื่อที่แทรกซึมอยู่ในวัฒนธรรมทุกด้าน ซึ่งอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของอาหารท้องถิ่นของชุมชนย่านเมืองเก่า คือ การใช้ภูมิปัญญาในการนำวัตถุดิบท้องถิ่นและวัตถุดิบต่างถิ่นมาผสมกันจนเกิดเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของบุษบา ทองอุปการ (2561) ซึ่งอธิบายว่า ภูมิปัญญาในการใช้ทรัพยากรอาหารตามธรรมชาติ ภูมิปัญญาในการใช้ทรัพยากรอาหารต่างถิ่น และการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมอาหาร ส่งผลให้อาหารท้องถิ่นถูกสืบทอดจนเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน

ข้อสรุป

อาหารท้องถิ่นของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ถือเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต สังคมและวัฒนธรรมที่ได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น อาหารท้องถิ่นจะมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ มีความโดดเด่นและลักษณะเฉพาะถิ่นอันเป็นสิ่งบ่งบอกถึงเรื่องราวความเป็นมา วิถีชีวิต ภูมิปัญญา และความเชื่อต่าง ๆ ซึ่งเป็นแบบแผนสู่การดำเนินชีวิตของคนในชุมชน การนำอาหารท้องถิ่นไปใช้ในการท่องเที่ยวโดยชุมชน จึงควรคำนึงถึงอัตลักษณ์แท้จริงที่บ่งชี้ความเป็นตัวตนของชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถนำเสนอวัฒนธรรมแท้จริงของชุมชนต่อผู้มาเยือนให้เกิดความเข้าใจและสร้างประสบการณ์ที่แปลกใหม่ นอกจากนี้ชุมชนการท่องเที่ยวสามารถนำอาหารท้องถิ่นที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชนไปพัฒนาและต่อยอดในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หรือการเพิ่มมูลค่าให้กับอาหารท้องถิ่นของตนเองอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- ชลธิชา บุณนาค. (2558). *งานบริการอาหารและเครื่องดื่ม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวาลา ละวาทิน และทิพย์สุคนธ์ ไตรตันวงศ์. (2558, มกราคม-เมษายน). อาหารและขนมไทยพื้นบ้านโบราณ หมู่บ้านคลองขนมหวาน อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี. *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์* (1): 142-155.
- ญาดา ชอบทำดี และนรินทร์ สังข์รักษา. (2562, พฤษภาคม - สิงหาคม). รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอาหารพื้นถิ่นชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก. *วิทยาลัยดุสิตธานี* (13) : 403-413.
- บุษบา ทองอุปการ (2561). อาหารท้องถิ่น: ความมั่นคงทางอาหารในมิติวัฒนธรรม กรณีศึกษาชุมชนบ้านตลิ่งแดง จังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์* (5): 109-119.
- ปวิธ ต้นสกุล. (2563, มกราคม-มีนาคม). “แนวทางการส่งเสริมอาหารพื้นถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอาหาร. กรณีศึกษาชุมชนขนานนา อําเภอกาญจนบุรี จังหวัดนครศรีธรรมราช”. *WMS Journal of Management* (9). 81-92.
- พัชรินทร์ ไตรทิพย์พงศ์. (2554). *พฤติกรรมผู้บริโภคอาหารจานเดียวของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*.

- วรรัตน์ สานนท์ และคณะ. (2561, มกราคม-กรกฎาคม). อดีตถึงปัจจุบันแนวทางการพัฒนาอาหารท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดนครปฐม. *Journal of Management Science* (5): 130-142.
- ศิริพงษ์ รักใหม่ และคณะ (2561, พฤษภาคม). การพัฒนาตำรับอาหารไทยตามมาตรฐานวิทยาลัยดุสิตธานี : อาหารคาว. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี* (12): 296-308.
- สถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2561). *อาหารท้องถิ่นภูเก็ตบ่าว*. ภูเก็ต: อาร์ ดี เอ็ม สตราดิจิส จำกัด.
- สุพรรณษา เทียมประสิทธิ์. (2561). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่ม*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- อำไพ พฤติวงษ์กุล. (2551). *อาหารพื้นบ้านไทย ในตำราวิชาการอาหารเพื่อสุขภาพ*. กรุงเทพฯ: กรมการแพทย์ทางเลือก กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก.

ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28
จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

Parents' Needs on Educational Provision of Rajapranugroh 28 in Yasothon
Province under the Jurisdiction of Special Education Bureau

นิตยา สาริพันธ์¹

ดร.สรางคนา มัณยานนท์²

ผศ.ดร.เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม³

^{1,2} 35 หมู่ที่ 5 ต.นาบอน อ.นาบอน จ.นครศรีธรรมราช

โทรศัพท์: 080-4151544 อีเมล: bulaporn.2534@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2563 จำนวน 265 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 45 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 1 ทุกข้อ มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้ออยู่ระหว่าง .25 - .70 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ (1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (2) ด้านการจัดบริการนักเรียน (3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และ (4) ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความต้องการของผู้ปกครอง,การจัดการศึกษา

ABSTRACTS

The objective of this research was to study parents' needs on educational provision of Rajaprajanugroh 28 in Yasothon Province under the Jurisdiction of Special Education Bureau. The sample consisted of 265 parents of Mothayomsaksa One to Six students at Rajaprajanugroh 28 in Yasothon Province under the Jurisdiction of Special Education Bureau. The research tool was a 45 item-questionnaire of 5 level-rating scale type with IOC index 1 in all items, the discrimination values between .25-.70, and the reliability of .92. The statistics included mean and standard division.

The research findings were as follow: The parents' needs on Educational Provision of Rajaprajanugroh 28 in Yasothon Province under the Jurisdiction of Special Education Bureau as a whole and in individual aspects were at the high levels, ranking from the highest to the lowest as (1) Instruction Management, (2) Student Service, (3) School Environment, and (4) Participation of Community respectively.

Keywords: *Parents' Needs, Educational Provision.*

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนที่เป็นสถาบันทางสังคมเป็นหน่วยงานของการเปลี่ยนแปลงครอบครัว ชุมชน ทั้งทางด้านจิตใจ ด้านวิชาการ และด้านร่างกาย ตลอดจนการกลม่อกลาทางสังคม วัฒนธรรม โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมและหลากหลาย อีกทั้งเป็นสถาบันที่เป็นความหวังและที่พึ่งของประชาชนทุกระดับชั้น ในการเสริมสร้างและยกระดับความรู้ความสามารถ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในอนาคตที่จะนำมาเป็นวิถีในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้นดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข สิ่งเหล่านี้เป็นภาระหน้าที่ที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายในฐานะที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา เนื่องจากโรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่ผู้ปกครองตั้งความหวังไว้อสูงเพื่อประสิทธิ์ประสาทความรู้ อบรมบ่มนิสัยลูกหลานให้มีคุณธรรม จริยธรรมเป็นคนดีของสังคมแต่ในปัจจุบันนี้ผู้ปกครองต่างไม่แน่ใจในคุณภาพของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนว่ามีความเป็นมาตรฐานเท่าเทียมกันเพียงใดถึงแม้กระทรวงศึกษาธิการจะประชาสัมพันธ์มาตลอดว่าโรงเรียนทุกโรงเรียนมีมาตรฐานเท่าเทียมกันแต่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ก็ยังไม่เปลี่ยนแปลงความตั้งใจที่ส่งบุตรหลานเข้าไปเรียนในโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ตัวเมืองซึ่งเกิดจากความเป็นมาตรฐานของโรงเรียนหรือความนิยมของผู้ปกครองที่คาดหวังว่าโรงเรียนที่อยู่ในตัวเมืองจะมีมาตรฐานเพียงพอที่จะพัฒนาให้บุตรหลานของตนให้มีคุณภาพ เมื่อจบการศึกษาจากโรงเรียนเหล่านี้ผู้ปกครองนักเรียนจึงมีค่านิยมและเจตคติที่ดีต่อโรงเรียนที่อยู่ในตัวเมืองจะเห็นได้จาก การรับนักเรียนเข้าเรียนเกินเป้าหมายและแผนที่วางไว้ ธนาวดี พระเมเด (2555 หน้า 2)

การพัฒนาคุณภาพที่ตัวนักเรียนเป็นสำคัญนั้นย่อมต้องอาศัยหลักการ ยุทธศาสตร์ ตลอดจนวิธีการที่เหมาะสม หลากหลายบนความร่วมมือของทุกฝ่าย ทุกองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะสร้างความตระหนักให้สถานศึกษาเห็นถึงคุณค่าเห็นความจำเป็น ความสำคัญ เพื่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนที่มีคุณภาพในที่สุด หากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพของคน โดยมุ่งให้ทุกคนมีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพทั้งด้านสติปัญญาและจิตใจ และคาดหวังว่าการศึกษาคือเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคน คุณภาพการจัดการศึกษาโดยรวมของประเทศไทยที่ผ่านมาทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตลอดจนปริมาณและคุณภาพของประชากรที่มีคุณภาพและความสามารถแข่งขันได้ในสังคมโลก ยิ่งด้อยกว่าประเทศอื่นๆ อยู่มาก แม้กระทั่งประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาคเดียวกัน ทั้งภายในประเทศไทยเองการศึกษาก็ยังมีคุณภาพที่แตกต่างกันระหว่างส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า คุณภาพการจัดการศึกษาของไทยยังมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะเขตเมืองกับเขตชนบท และภายในเขตเมืองเองก็มีสถานศึกษาเพียงบางแห่งเท่านั้นที่ได้รับความนิยมและการยอมรับเป็นพิเศษกระทรวงศึกษาธิการ (2560 หน้า 6)

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นโรงเรียนประเภทนักเรียนอยู่ประจำ เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 850 คน ผู้บริหารจำนวน 1 คน และครู จำนวน 62 คน โรงเรียนมีนโยบายเน้นการได้จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เกิดความสวยงาม เป็นที่น่าประทับใจต่อนักเรียนและผู้ปกครอง ส่งเสริมให้นักเรียนรักธรรมชาติ มีการจัดบริการนักเรียนให้มีครูดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึงทั้งในห้องเรียนและหอนอนเนื่องจากเป็นโรงเรียนประจำมีการจัดครูเวรดูแลความปลอดภัย ส่งเสริมให้นักเรียนพูดจาไพเราะ รู้จักกาลเทศะ มีสัมมาคารวะ การฝึกมารยาทในการรับประทานอาหาร มีการให้บริการความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัย วิธีป้องกันแก่นักเรียนและผู้ปกครองเมื่อมีการระบาดของโรค ในการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน จากการสัมภาษณ์และสอบถามผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ พบว่า ผู้ปกครองต้องการให้เพิ่มการจัดกิจกรรมทางวิชาการเพื่อเปิดโลกทัศน์ เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านอารมณ์และสังคมของนักเรียน และควรส่งเสริมให้ มีการนำสื่อเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมที่เสริมให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียนให้มากขึ้น (โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ,แผนปฏิบัติการโรงเรียน,2563)

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัย จึงสนใจศึกษาความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เนื่องจากโรงเรียนมีนโยบายในการทำให้โรงเรียนให้ได้มาตรฐานการศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ผู้ปกครองตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐานการศึกษาให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และยังเป็นการสำรวจกลุ่มผู้ปกครองเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ดำเนินแผนกลยุทธ์ ประชาสัมพันธ์ตลอดจนเป็นการเตรียมความพร้อมในการรับสมัครนักเรียนในปีการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่

เกี่ยวข้องจึงได้ใช้ขอบข่ายและแนวปฏิบัติในการบริหารโรงเรียน ในหนังสือหลักและทฤษฎีการบริหาร ตามแนวคิดของ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2554 หน้า 20) ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน และด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณทำการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน และด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2563 จำนวน 850 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2563 จำนวน 850 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 265 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp.608-610) และการเทียบสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับชั้นห้องเรียนจากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 45 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 1 ทุกข้อ มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้ออยู่ระหว่าง .25 - .70 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สรุปผลวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยรวมและรายด้าน

ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	\bar{X}	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.41	.592	มาก
2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	4.34	.637	มาก
3. ด้านการจัดบริการนักเรียน	4.38	.634	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน	4.33	.642	มาก
โดยรวม	4.36	.626	มาก

สรุปผลวิจัย

เรื่อง ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36, SD = .626$) เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ (1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (2) ด้านการจัดบริการนักเรียน (3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และ (4) ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลวิจัย ดังนี้

1.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมและปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนมีคุณธรรม และจริยธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต (2) โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่น (3) ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ นำภูมิปัญญาท้องถิ่น สื่อเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียน

1.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) จัดห้องเรียนได้สวยงาม โต๊ะเรียน เก้าอี้ มีขนาดเหมาะสมกับเด็กและมีความปลอดภัย

(2) โรงเรียนมีห้องพยาบาลที่สะอาดและมีเครื่องใช้ที่จำเป็นพร้อมที่จะให้บริการแก่นักเรียน (3) โรงเรียนตกแต่งอาคารเรียนละบริเวรรอบอาคารเรียนสำหรับจัดกิจกรรมของนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ห้องน้ำ ห้องส้วม สุขภัณฑ์เหมาะสมกับเด็กและถูกสุขลักษณะไม่อยู่ไกลจากห้องเรียน

1.3 ด้านการจัดบริการนักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) มีกิจกรรมเกี่ยวกับกีฬาและนันทนาการ (2) จัดหาน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดไว้บริการนักเรียนอย่างเพียงพอ (3) จัดให้มีบริการสุขภาพนักเรียน เช่น บริเวณตรวจสุขภาพและให้ภูมิคุ้มกันโรค การบันทึกสุขภาพให้กับนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การดูแลให้นักเรียนรับประทานอาหารเช้าเพียงพอและมีประโยชน์

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ ร่วมกับชุมชน (2) โรงเรียนจัดโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียนในช่วงที่ปล่อยให้ให้นักเรียนกลับไปอยู่บ้านช่วงปิดเทอม เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันและมีความสนิสนมยิ่งขึ้น (3) การให้ความร่วมมือกับชุมชนในการให้บริการอุปกรณ์ สถานที่ภายในโรงเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนชมนิทรรศการและผลงานของนักเรียนอย่างน้อยปีละครั้ง

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ (1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (2) ด้านการจัดบริการนักเรียน (3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และ (4) ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน ตามลำดับ ทั้งนี้คงเป็นเพราะผู้ปกครองมีความคาดหวังสูงว่าโรงเรียนจะต้องเป็นสถานศึกษาที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ อบรมบ่มนิสัย ลูกหลานให้มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นคนดีของสังคม ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความตั้งใจที่จะส่งบุตรหลานเข้าไปเรียนในโรงเรียนที่มีคุณภาพตามความคิด ตามความนิยมของผู้ปกครองเอง เพราะคาดหวังว่าโรงเรียนนั้น ๆ จะมีมาตรฐานเพียงพอที่จะพัฒนาให้บุตรหลานของตนมีคุณภาพเมื่อจบการศึกษาจากโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุชิต นาสุมบูรณ์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนคลองบางกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนคลองบางกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ความต้องการอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ความต้องการอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ด้านจัดบริการนักเรียน ความต้องการอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผล ดังนี้

1.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมและปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนมีคุณธรรม และจริยธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต (2) โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่น (3) ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ นำภูมิปัญญาท้องถิ่น สื่อเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียน คงเป็นเพราะผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จัดกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาด้านวิชาการ ด้านคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งการจัดกิจกรรมพัฒนาด้านสติปัญญาของนักเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยการจัดกิจกรรมที่มุ่งหวังให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา ช่วยตัวเองให้ได้มากที่สุด การใช้ความคิดสร้างสรรค์ให้เหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความสามารถ ความถนัดของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรันดร์ วงศ์มณีนิล (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของโรงเรียนอรวิณวิทยา จังหวัดระยอง พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน ต่อการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนอรวิณ วิทยา จังหวัดระยอง โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านบริหารงานบุคลากร ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานทั่วไป และอันดับสุดท้าย คือ ด้านบริหารงานงบประมาณ ส่วนผลการเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน ต่อการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของโรงเรียนอรวิณวิทยา จังหวัดระยอง จำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) จัดห้องเรียนได้สวยงาม โต๊ะเรียน เก้าอี้ มีขนาดเหมาะสมกับเด็กและมีความปลอดภัย (2) โรงเรียนมีห้องพยาบาลที่สะอาดและมีเครื่องใช้ที่จำเป็นพร้อมที่จะให้บริการแก่นักเรียน (3) โรงเรียนตกแต่งอาคารเรียนละบริเวณรอบอาคารเรียนสำหรับจัดกิจกรรมของนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ห้องน้ำ ห้องส้วม สุขภัณฑ์เหมาะสมกับเด็กและถูกสุขลักษณะไม่อยู่ไกลจากห้องเรียน คงเป็นเพราะโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีห้องเรียนสะอาด ถูกสุขลักษณะ มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนาวดี พระเมเด (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านป่าแขมหนองเรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรายข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุดแต่ละด้านคือ ห้องคอมพิวเตอร์เหมาะสมเพียงพอสำหรับนักเรียนศึกษาหาความรู้ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดรายการอาหาร

ประจำวัน การจัดการประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนการสอนให้ชุมชนทราบ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบต่าง ๆ ที่หลากหลายตามความเหมาะสมของผู้เรียน

1.3 ด้านการจัดบริการนักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) มีกิจกรรมเกี่ยวกับกีฬาและนันทนาการ (2) จัดหาน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดไว้บริการนักเรียนอย่างเพียงพอ (3) จัดให้มีบริการสุขภาพนักเรียน เช่น บริเวณตรวจสุขภาพและให้ภูมิคุ้มกันโรค การบันทึกสุขภาพให้กับนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การดูแลให้นักเรียนรับประทานอาหารเช้าที่สะอาด เพียงพอและมีประโยชน์ คงเป็นเพราะผู้ประกอบการต้องการให้โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จัดบริการให้ความรู้แก่นักเรียนด้านการป้องกันอุบัติเหตุมีการประกันภัยสำหรับนักเรียน นอกจากนี้การจัดครูดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน จัดห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาดถูกสุขลักษณะ ดูแลให้นักเรียนรับประทานอาหารเช้าและมีประโยชน์ มีน้ำสะอาดไว้บริการนักเรียนอย่างเพียงพอ ผักมารยาทในการรับประทานอาหารเช้า มีการตรวจสุขภาพนักเรียนเป็นประจำทุกปี ให้บริการความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัยและวิธีป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ จัดครูดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพิณ เตชะ (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสูง อำเภอน้ำยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านการจัดการเรียนการสอน โดยมีรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้านตามลำดับ คือ โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นผู้นำของนักเรียน ชุมชนมีส่วนในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้นักเรียนรักธรรมชาติและเสริมสร้างพัฒนาการเรียนรู้อของนักเรียน โรงเรียนมีการนำนักเรียน ครู ไปบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชน

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ ร่วมกับชุมชน (2) โรงเรียนจัดโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียนในช่วงที่ปล่อยให้กลับบ้านกลับไปอยู่บ้านช่วงปิดเทอม เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันและมีความสนิทสนมยิ่งขึ้น (3) การให้ความร่วมมือกับชุมชนในการให้บริการอุปกรณ์ สถานที่ภายในโรงเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนชมนิทรรศการและผลงานของนักเรียนอย่างน้อยปีละครั้ง คงเป็นเพราะผู้ประกอบการต้องการให้โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเลือกเครื่องเล่นทั้งในร่มและกลางแจ้ง ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดรายการอาหารประจำวัน และควรฝึกให้นักเรียนมีมารยาทในการรับประทานอาหารเช้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุปราณี ศรีสุราช (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัด

การศึกษาของโรงเรียนบ้านดงเมย อำเภอบุณฑริก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการบริหารการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการบริหารงานอาคารสถานที่ และด้านการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรายข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้านตามลำดับ คือ ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ให้มีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักแก้ปัญหาและช่วยเหลือตนเองได้ ให้มีห้องพยาบาลที่สะอาดและมีเครื่องใช้ที่จำเป็นพร้อมที่จะให้บริการแก่นักเรียน และการปฐมนิเทศผู้ปกครองของนักเรียนในวัดเปิดภาคเรียน

ข้อสรุป

จากผลการวิจัย เรื่อง ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จึงขอเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ตามลำดับดังนี้ ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับแรก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ นำภูมิปัญญาท้องถิ่น สื่อเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่น สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

1.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับสาม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ห้องน้ำ ห้องส้วม สุขภัณฑ์เหมาะสมกับเด็กและถูกสุขลักษณะไม่อยู่ไกลจากห้องเรียน ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญและกำกับดูแลผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบเรื่องความสะอาดห้องน้ำ ห้องส้วม สุขภัณฑ์เหมาะสมกับเด็กและถูกสุขลักษณะไม่อยู่ไกลจากห้องเรียนมากเกินไป

1.3 ด้านการจัดบริการนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับสอง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การดูแลให้นักเรียนรับประทานอาหารเช้าที่สะอาด เพียงพอและมีประโยชน์ ดังนั้นผู้บริหารควรดูแลเรื่องอาหารกลางวันของนักเรียนให้นักเรียนรับประทานอาหารเช้าที่สะอาด เพียงพอและมีประโยชน์ต่อร่างกาย

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน ผลการวิจัยพบว่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับสี่ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนชมนิทรรศการและผลงานของนักเรียนอย่างน้อยปีละครั้ง ดังนั้นผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนชมนิทรรศการและผลงานของนักเรียนอย่างน้อยปีละครั้งหรือมากกว่า 1 ครั้งต่อปีเพื่อสร้างความรู้สึกรักโรงเรียนให้ความสำคัญกับผู้ปกครองและให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษากับนักเรียนและครู หรือกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงหาแนวทางที่ดีที่สุด เพื่อการพัฒนาโรงเรียนต่อไป

2.2 ควรเปลี่ยนรูปแบบการวิจัยเป็นเชิงคุณภาพ ใน 4 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน และด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมและเปิดกว้างมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ตัวชี้วัดและหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุริยวิยาสนาสน์ จำกัด.
- ธนาวดี พระเมเด. (2555). *ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านป่าแหมหนองเรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชธานี.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2554). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- นิรันดร์ บุตรสง่า. (2556). *ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนนาโพธิ์วิทยา อำเภอบุณฑริก จังหวัดอุบลราชธานี*. ศษ.ม.อุบลราชธานี: อุบลราชธานี.
- โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2563). *แผนปฏิบัติการโรงเรียน ประจำปี 2562*.
- สุปราณี ศรีสุราช. (2557). *ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านดงเมย อำเภอบุณฑริก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชธานี.
- สุรพิน เดชา. (2556). *ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสูง อำเภอน้ำยืน สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5*. ศษ.ม.อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชธานี.
- อนุชิต นาสมบูรณ์. (2550). *การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนคลองบางกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). *Determining sample size for research activities*. Educational and Psychological Measurement.

การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่าย
ห้วยข่าสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

The operation of internal quality assurance of schools by administrators and
teachers in huai kha school network group under the jurisdiction of ubon
ratchathani primary educational service area 5

พิชาพร คล้ายพยัฒน์¹

ดร.สุรางคนา มัถยานนท์²

ผศ.ดร.เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม³

^{1,2,3} 53/1 5 ถ.เทศบาล 16 ต.วารินชำราบ อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

โทรศัพท์: 089-6261582 อีเมล: bulaporn.2534@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารและข้าราชการครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายห้วยข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายห้วยข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 112 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ .67-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้ออยู่ระหว่าง .22-.74 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารและข้าราชการครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายห้วยข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ (1) ด้านการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา (2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา (3) ด้านการประเมินคุณภาพภายใน (4) ด้านการดำเนินงานตามแผน (5) ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ (6) ด้านการจัดทำรายงานประจำปี (7) ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และ (8) ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

คำสำคัญ: ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา, ผู้บริหารและครู

ABSTRACTS

The objective of this research was to study operation of internal quality assurance by administrators and teachers in Huai Kha School Network Group under the Jurisdiction of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 5. The sample consisted of 112 administrators and teachers in Huai Kha School Network Group under the Jurisdiction of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 5, in the academic year of 2563. The research tool was a 50 item-questionnaire of 5 level-rating scale type with IOC index between .67-1.00, the discrimination values between .22-.74, and the reliability of .91. The statistics included frequency, mean and standard division.

The research findings were as follow: The operation of internal quality assurance by administrators and teachers in Huai Kha School Network Group under the Jurisdiction of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 5 as a whole and in individual aspects were at the high levels, ranking from the highest to the lowest as (1) School Education Standard Setting, (2) Educational Development Plan, (3) Internal Quality Evaluation, (4) Plan Implementation, (5) Management Information Systems, (6) Annual Report, (7) Educational Quality Monitoring, and (8) Continuous Quality Improvement, respectively.

Keywords: *The Operation of Internal Quality Assurance of Schools, Administrators and Teachers.*

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพตามมาตรฐานผู้ที่จบการศึกษามี คุณภาพตามที่มุ่งหวัง ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กร/สถานประกอบการที่รับช่วงผู้จบการศึกษาเข้าศึกษาต่อหรือ รับเข้าทำงาน มีความมั่นใจว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งมี คุณภาพได้มาตรฐานแม้จะไม่เท่ากันแต่ ก็แตกต่างกันไม่มากนัก นักเรียนที่จบการศึกษาจาก สถานศึกษาทุกแห่งมีความรู้ความสามารถมีทักษะและมี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตร สถานศึกษากำหนด ดังนั้น ผู้เรียนจึงเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่สถานศึกษา ซึ่งหมายถึงผู้บริหาร ครูและบุคลากรสนับสนุนทุกคนในสถานศึกษาต้องคำนึงถึงตลอดเวลาไม่ว่าจะคิดทำกิจกรรม ใดหรือโครงการใดก็ตามผู้เรียนจะต้องได้รับผลหรือประโยชน์ที่เกิดขึ้นทั้งโดยตรงและโดยอ้อมนอกจากนี้ในการจัด การศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ตามที่คาดหวังกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่มี ความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา ในปัจจุบันและต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ปัญหาส่วนมากที่มักพบเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา มักพบ ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาระบบและการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา คือ งบประมาณใน การส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดพัฒนาระบบและดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษามีจำกัด ความเข้าใจและ ความร่วมมือของบุคลากรต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษายังเข้าใจไม่ตรงกันและยังไม่ให้ความร่วมมือ อย่างเพียงพอ การฝึกอบรมครู และผู้บริหารเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายในและเตรียมรับการประเมินคุณภาพภายนอกยังไม่ครอบคลุมและกว้างขวางเพียงพอ กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียนยังมิได้รับการส่งเสริมอย่างเป็นรูปธรรมเพียงพอ การ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่ต่อเนื่อง ยังมีประสิทธิภาพไม่เด่นชัด การนำ ผลการประกัน คุณภาพไปใช้การเผยแพร่ผลเปิดเผยต่อสาธารณชนยังกระทำจำกัดและไม่เห็นเป็นรูปธรรม (สำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2554, หน้า 19)

ในส่วนสำนักงานทดสอบทางการศึกษา ได้ระบุว่า ระบบประกันคุณภาพเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนา คุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้ที่เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา ซึ่งจะพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจที่ชัดเจน และจัดทำ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในการจัดทำวิสัยทัศน์และภารกิจเพื่อจัดทำแผนดังกล่าว ต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศ พื้นฐานที่จำเป็นเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของท้องถิ่น เช่น ที่ตั้งของสถานศึกษา ความต้องการของชุมชน สภาพผู้เรียน

จุดเด่น จุดด้อยในด้านต่าง ๆ ภาพรวมจุดยืนของสถานศึกษา เพื่อนำมาประกอบการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร และเมื่อดำเนินการตามแผนแล้วต้องมีการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานที่มุ่งเน้นไปยังคุณภาพของผู้เรียน สารสนเทศจากผลการตรวจสอบและทบทวนจะนำมาวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไปเป็นวงจรเพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานทดสอบทางการศึกษา, 2554, หน้า 3)

จากรายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนในปีการศึกษา 2562 ของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ได้สรุปผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education Test : O-Net) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน 5 กลุ่มสาระวิชา ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และภาษาอังกฤษ พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยโดยภาพรวมไม่เกินร้อยละ 50 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการประเมินคุณภาพผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานคือ ร้อยละ 50 นอกจากนี้สภาพปัญหาของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 คือ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษาส่วนใหญ่จะจัดการศึกษาโดยไม่เน้นการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และไม่ได้นำผลการประเมินมาพัฒนาปรับปรุงเท่าที่ควรนอกจาก นั้นยังเป็นการจัดการเรียนรู้โดยครูเป็นหลักในขณะที่ผู้บริหารไม่ได้เข้ามาช่วยจัดการ และส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดกระบวนการประกันคุณภาพภายใน รวมทั้งไม่ได้บุคคลและองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องมามีส่วนร่วมเท่าที่ควร คุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์เกือบทุกวิชา ขาดการนิเทศและการตรวจสอบอย่างจริงจัง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5, 2563, หน้า 2-5)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายห้วยข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญที่จะก่อเกิดประโยชน์ต่อองค์กรและบุคลากรของสถานศึกษารวมไปถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและปรับปรุงตลอดจนหาแนวทางส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือในการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายห้วยข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายห้วยข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายห้วยขา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผู้วิจัยศึกษาการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารและข้าราชการครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายห้วยขา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ตามแนวคิดของกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ลงวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2553 ใน 8 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการกำหนดมาตรฐานของ สถานศึกษา 2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3) ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) ด้านการดำเนินงานตามแผน 5) ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) ด้านการประเมินคุณภาพภายใน 7) ด้านการจัดทำรายงานประจำปี และ 8) ด้านการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 1)

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณทำการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายห้วยขา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ใน 8 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการกำหนดมาตรฐานของ สถานศึกษา 2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3) ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) ด้านการดำเนินงานตามแผน 5) ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) ด้านการประเมินคุณภาพภายใน 7) ด้านการจัดทำรายงานประจำปี และ 8) ด้านการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายห้วยขา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 158 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายห้วยขา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 158 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970,pp. 607-610) (Simple Random Sampling) และเทียบสัดส่วนจำนวนครูในแต่ละโรงเรียนจากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 112 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ .67-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้ออยู่ระหว่าง .22-.74 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายห้วยขา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 สรุปผลวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายห้วยขา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	n = 112		ระดับ
	\bar{x}		
1	ด้านกาหนดมาตรฐานของสถานศึกษา	4.47 .547	มาก
2	ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	4.46 .551	มาก
3	ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	4.35 .618	มาก
4	ด้านการดำเนินงานตามแผน	4.36 .645	มาก
5	ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	4.32 .682	มาก
6	ด้านการประเมินคุณภาพภายใน	4.39 .612	มาก
7	ด้านการจัดทำรายงานประจำปี	4.34 .680	มาก
8	ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.23 .727	มาก
รวม		4.37 .633	มาก

สรุปผลวิจัย

เรื่อง การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายห้วยขา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.37, SD = .633$) เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ (1) ด้านกาหนดมาตรฐานของสถานศึกษา (2) ด้านกาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา (3) ด้านการประเมินคุณภาพภายใน (4) ด้านการดำเนินงานตามแผน (5) ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ (6) ด้านการจัดทำรายงานประจำปี (7) ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และ (8) ด้านการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายห้วยขา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีข้อค้นพบในประเด็นที่ศึกษานำมาอภิปราย ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายห้วยขา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาลดได้แก่ (1) ด้านการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา (2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา (3) ด้านการประเมินคุณภาพภายใน (4) ด้านการดำเนินงานตามแผน (5) ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ (6) ด้านการจัดทำรายงานประจำปี (7) ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และ (8) ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน่วยงานต้น สังกัดในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ได้มีการกำกับติดตามการดา

เนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เช่น มีการประชุมปฏิบัติการการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมรวมทั้งได้มีการนิเทศ กำกับติดตามการดาเนินการอย่างต่อเนื่อง ทำให้โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายห้วยขา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการทำประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จึงเป็นผลให้การดาเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุษรา ผ่องใส (2550, หน้า 116-117) ได้ศึกษาการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตการอาชีวศึกษาภูมิภาคตะวันตก ผลการวิจัย พบว่า การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเขตการอาชีวศึกษาภูมิภาคตะวันตก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ บุคลากร ปรัชญา และเป้าหมายของสถานศึกษา หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมนักเรียน ทรัพยากรเพื่อการเรียน การสอนและการบริหารจัดการ เมื่อพิจารณารายด้านมีประเด็นอภิปรายได้ดังนี้

1. ด้านการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมาตรฐานการศึกษาเป็นภาระงานสำคัญที่สถานศึกษาทุกระดับได้ดาเนินการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาที่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประพสิทธิ์ สุขไย (2553, บทคัดย่อ) ได้ดาเนินงานการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนกลุ่มเร่งรัดคุณภาพ โดยระบบบริหารจัดการด้วยวงจร PDCA ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้เกี่ยวข้องของโรงเรียนกลุ่มเร่งรัดคุณภาพมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษา

ของสถานศึกษาหลังการประชุมปฏิบัติการสูงกว่าก่อนการประชุมปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาพรวมผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้เกี่ยวข้องของโรงเรียนกลุ่มเร่งรัดคุณภาพ มีการคิดเห็นต่อการประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่องการดำเนินงานการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาโดยระบบบริหารจัดการด้วยวงจร PDCA อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ทุกรายการ อยู่ในระดับมาก

2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญที่สถานศึกษาใช้ระบุทิศทางของการจัดการศึกษา และจะต้อง ดำเนินการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ช่วยให้กระบวนการจัดการเรียน การสอนตอบสนองความต้องการชุมชนและสังคม สถานศึกษาทุกระดับจึงได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา และปรับปรุงให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุชรา ผ่องใส (2550, หน้า 116-117) ได้ ศึกษาการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตการอาชีวศึกษาภูมิภาค ตะวันตก ผลการวิจัย พบว่า การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเขตการอาชีวศึกษาภูมิภาคตะวันตก โดย ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ บุคลากร ปรัชญา และเป้าหมายของ สถานศึกษา หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมนักเรียน ทรัพยากรเพื่อการเรียน การสอนและการ บริหารจัดการ

3. ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาหลายแห่งคุ้นเคยกับ การทำประกันคุณภาพทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา เพราะได้รับการ สนับสนุน ส่งเสริม ทุกด้านจากหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อรองรับการประเมินภายนอกทุก 5 ปี จาก สมศ. และโรงเรียน ส่วนใหญ่ได้รับการประเมินภายนอกครบสาม และได้รับการรับรองผลการประเมินแล้ว จึงทำให้โรงเรียนต่าง ๆ ได้ พัฒนาระบบงานประกันคุณภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งการจัดระบบโครงสร้างบริหารให้สอดคล้องต่อการพัฒนานา ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในเหมาะสม กับความรู้ ตลอดจนการจัดทำสารสนเทศพื้นฐานของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพฤทธิ์ สุขไย (2553, บทคัดย่อ) ได้ดำเนินงานการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนกลุ่มเร่งรัดคุณภาพ โดยระบบบริหารจัดการด้วยวงจร PDCA ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครู ผู้เกี่ยวข้องของโรงเรียนกลุ่มเร่งรัดคุณภาพมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หลังการประชุมปฏิบัติการสูงกว่าก่อนการประชุมปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้เกี่ยวข้องของโรงเรียนกลุ่มเร่งรัดคุณภาพ มีการคิดเห็นต่อการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

เรื่องการดำเนินงานการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยระบบบริหารจัดการด้วยวงจร PDCA อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ทุกรายการอยู่ในระดับมาก

4. ด้านการดำเนินงานตามแผน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำหรับดำเนินงานในแต่ละปีที่มีความชัดเจนและมีปฏิทินการดำเนินงาน มีแผนการกำกับติดตาม เป็นระยะที่ทุกฝ่ายรับทราบมีการมอบหมายงานที่เป็นทางการ มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจดำเนินงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประพทธิ์ สุขไย (2553, บทคัดย่อ) ได้ดำเนินการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนกลุ่มเร่งรัดคุณภาพ โดยระบบบริหารจัดการด้วยวงจร PDCA ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้เกี่ยวข้องของโรงเรียนกลุ่มเร่งรัดคุณภาพมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหลังการประชุมปฏิบัติการสูงกว่าก่อนการประชุมปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาพรวมผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้เกี่ยวข้องของโรงเรียนกลุ่มเร่งรัดคุณภาพ มีการคิดเห็นต่อการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่องการดำเนินงานการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยระบบบริหารจัดการด้วยวงจร PDCA อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ทุกรายการอยู่ในระดับมาก

5. ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีการกำกับติดตามการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องทั้งเพื่อให้เกิดความพึงพอใจกับผู้รับบริการ ผู้ปกครอง และนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุชรา ผ่องใส (2550, หน้า 116-117) ได้ศึกษาการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตการอาชีวศึกษาภูมิภาคตะวันตก ผลการวิจัย พบว่า การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเขตการอาชีวศึกษาภูมิภาคตะวันตก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ บุคลากร ปรัชญา และเป้าหมายของสถานศึกษา หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมนักเรียน ทรัพยากรเพื่อการเรียน การสอนและการบริหารจัดการ

6. ด้านการประเมินคุณภาพภายใน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการจัดการศึกษาและการประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ตลอดจนการเตรียมตัวรับการประเมินภายนอก และสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพทธิ์ สุขไย (2553, บทคัดย่อ) ได้ดำเนินการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนกลุ่มเร่งรัดคุณภาพ โดยระบบบริหารจัดการด้วยวงจร PDCA ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้เกี่ยวข้องของโรงเรียนกลุ่มเร่งรัด

คุณภาพมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหลังการประชุมปฏิบัติการสูงกว่าก่อนการประชุมปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาพรวมผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้เกี่ยวข้องของโรงเรียนกลุ่มเร่งรัดคุณภาพ มีการคิดเห็นต่อการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่องการดำเนินงานการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยระบบบริหารจัดการด้วยวงจร PDCA อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ทุกรายการอยู่ในระดับมาก

7. ด้านการจัดทำรายงานประจำปี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาทุกระดับมีการรายงานผลการจัดการศึกษาประจำปี ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรา 47 และ 48 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของของ สมชัย จรรยาไพบูลย์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำศึกษารูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29 ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาพบว่า ด้านบริบทส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

8. ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการวิเคราะห์การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในเกี่ยวกับรูปแบบและเทคนิควิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพสิทธิ์ สุขไย (2553, บทคัดย่อ) ได้ดำเนินการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนกลุ่มเร่งรัดคุณภาพ โดยระบบบริหารจัดการด้วยวงจร PDCA ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้เกี่ยวข้องของโรงเรียนกลุ่มเร่งรัดคุณภาพมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหลังการประชุมปฏิบัติการสูงกว่าก่อนการประชุมปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาพรวมผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้เกี่ยวข้องของโรงเรียนกลุ่มเร่งรัดคุณภาพ มีการคิดเห็นต่อการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่องการดำเนินงานการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยระบบบริหารจัดการด้วยวงจร PDCA อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ทุกรายการอยู่ในระดับมาก

ข้อสรุป

จากผลการวิจัย เรื่อง การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายห้วยขา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา โรงเรียนควรวางแผนในการรักษาคุณภาพมาตรฐานของโรงเรียนภายหลังจากการประเมิน

1.2 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โรงเรียนควรนำผลจากการประเมินคุณภาพการศึกษาจากรายงานผลการจัดการศึกษา และข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นมาใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.3 ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ โรงเรียนควรพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่ตอบสนองภารกิจและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

1.4 ด้านการดำเนินงานตามแผน โรงเรียนควรมีคำสั่งมอบหมายงานที่ชัดเจน และดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี

1.5 ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โรงเรียนควรกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน

1.6 ด้านการประเมินคุณภาพภายใน โรงเรียนควรดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในอย่างน้อย 3 คน

1.7 ด้านการจัดทำรายงานประจำปี โรงเรียนควรมีการรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมินอย่างเป็นระบบ และรายงานผลการตรวจสอบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบทุกระยะและต่อเนื่อง

1.8 ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนควรกำหนดรูปแบบการนำผลการประเมินภายนอกมาปรับปรุงกิจกรรมและโครงการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่ให้มีอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและข้าราชการครู เพื่อพัฒนานาระบบประกันคุณภาพภายในให้สามารถดำเนินการได้ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นรายเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อเปรียบเทียบว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีบริบทต่างกัน จะส่งผลต่อการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาหรือไม่

2.3 ควรมีศึกษาเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองคุณภาพการศึกษาจาก สมศ. และโรงเรียนที่ไม่ได้รับการรับรองคุณภาพการศึกษาจาก สมศ. ในรอบที่สาม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- บุษรา ผ่องใส. (2550). *การประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตการอาชีวศึกษาภูมิภาคตะวันตก*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประพจน์ สุขไย. (2553). *รายงานการดำเนินงานการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนกลุ่มเร่งรัดคุณภาพ โดยระบบบริหารจัดการด้วยวงจร PDCA*. ตาก : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 1.
- สมชัย จรรย์ไพบูลย์. (2555). *รูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. (2563). *ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษาปีการศึกษา 2562*. อุบลราชธานี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พระพุทธรักษาแห่งชาติ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2554). *กรอบการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *แนวทางการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธรักษาแห่งชาติ.
- อภิธีร์ ทรงบัณฑิตย์. (2550). *การพัฒนาแบบประเมินสถานศึกษาตามแนวการประกันคุณภาพการศึกษาระบบมัลติคอม บัลดริจ สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เอนก รัศมี. (2550). *รายงานผลการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโดยการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบยั่งยืนตามโครงการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโดยการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบยั่งยืน*. ลพบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). *Determining sample size for research activities*. Educational and Psychological Measurement.

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 (โพธิ์ไทร-สารภี)
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
Academic leadership of administrators in school network group 13 (pho sai-
saraphi) under the jurisdiction of ubon ratchathani primary educational
service area 2

ศรินันท์ โยธี¹

ดร.สุรางคนา มัถยานนท์²

ผศ.ดร.เจริญวิษญ์ สมพงษ์ธรรม³

^{1,2,3} หมู่ที่ 1 ต.บ้านกลาง อ.เมือง จ.นครพนม 48000

โทรศัพท์: 090-1948741 อีเมล: bulaporn.2534@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 (โพธิ์ไทร-สารภี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 (โพธิ์ไทร-สารภี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 104 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 45 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ .67-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้ออยู่ระหว่าง .22 - .79 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 (โพธิ์ไทร-สารภี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาลดได้แก่ (1) ด้านส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูทั้งโรงเรียน (2) ด้านกำกับติดตามและจัดให้มีการสะท้อนผลกระบวนการเรียนและการสอน และ (3) ด้านกำหนดเป้าหมายร่วมกันและสร้างความเข้าใจกับปัญหานั้น ตามลำดับ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ , ผู้บริหารโรงเรียน

ABSTRACTS

The objective of this research was to study academic leadership of administrators in School Network Group 13 (Pho Sai-Saraphi) under the Jurisdiction of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 2. The sample consisted of 104 teachers in School Network Group 13 (Pho Sai-Saraphi) under the Jurisdiction of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 2 in the academic year of 2563. The research tool was a 50 item-questionnaire of 5 level-rating scale type with IOC index between .67-1.00, the discrimination values between .22-.79, and the reliability of .96. The statistics included frequency, mean and standard deviation.

The research findings were as follow: The academic leadership of administrators in School Network Group 13 (Pho Sai-Saraphi) under the Jurisdiction of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 2 as a whole and in individual aspects were at the high levels, ranking for the highest to the lowest as (1) Promotion of Whole-School Development of Teacher Profession, (2) Monitoring and Instructional Process Reflection, and (3) Defining and Clarifying Share Goals, respectively.

Keywords: *Academic Leadership, Administrators.*

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับทุกกิจกรรมในสถานศึกษา งานวิชาการที่ถือว่าเป็นงานหลักและสำคัญที่สุดของสถานศึกษา ที่จะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมของประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากงานวิชาการ จะเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาและมาตรฐานโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนใดที่งานวิชาการก้าวหน้าโรงเรียนนั้นมักจะมีชื่อเสียงเป็นที่นิยม และเป็นที่ยอมรับ ส่วนโรงเรียนใดงานวิชาการล้าหลังอ่อนด้อย โรงเรียนนั้นจะไม่เป็นที่นิยมขาดศรัทธาและไม่เป็นที่ยอมรับ บทบาทความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษานั้น จะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนและสร้างความพึงพอใจให้กับครู ผู้ปกครองชุมชนและผู้บังคับบัญชาาระดับสูง แต่ก็ยังมีผู้บริหารบางส่วนที่ให้ความสำคัญกับบทบาทผู้นำทางวิชาการน้อย ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จะทุ่มเทเวลาแรงงานและทรัพยากรในงานด้านกิจกรรม การบริหารจัดการมากกว่าการแสดงบทบาทที่สำคัญต่อตัวผู้เรียนสูงสุด ดังคำกล่าวที่ว่า ความเจริญรุ่งเรืองหรือเสื่อมถอยมาจากคุณภาพของผู้บริหาร ผู้นำที่เหมาะสมที่สุดในโรงเรียนปัจจุบัน คือ ผู้นำทางวิชาการ ถวิล มาตรเลียม (2554, หน้า 24)

สอดคล้องกับ ชีระ รุญเจริญ (2556, หน้า 17) ได้ทำการวิจัยเชิงลึกและเชิงสำรวจพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้เวลาอยู่นอกโรงเรียนมีความสนใจด้านวิชาการน้อยกว่าด้านอื่นๆ ซึ่งเป็นปัจจัยประการหนึ่งในการเสริมสร้างการเรียนรู้ที่จะทำให้การเรียนของเด็กไทยได้มาตรฐานสูงระดับโลกกันทั่วหน้า คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง ผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่จะต้องมีความเป็นผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง เป็นผู้จัดการที่เฉียบแหลม เป็นผู้ประสานชุมชนที่ดี เป็นผู้อำนวยความสะดวกที่เชี่ยวชาญ และเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ซึ่งทั้งนี้ทั้งนั้นวิชาการและนักปฏิบัติในสาขาวิชาการบริหารการศึกษามีความเชื่อตรงกันว่าผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมากที่สุดในโรงเรียน หลายคนถึงกับกล่าวว่า ผู้บริหารมีอิทธิพลต่อทุกๆ เรื่องทุกๆ ด้านในโรงเรียน

งานวิชาการจึงเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานที่จะต้องดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรวิเคราะห์ความเป็นผู้นำทางวิชาการของตนเองว่ามีอยู่อย่างไรมีจุดดี จุดด้อยอย่างไร และควรพัฒนาอย่างไร คุณสมบัติข้อแรกของผู้บริหารสถานศึกษาควรตรวจสอบตัวเองก็คือ การเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ (Vision) คือ การที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถมองเห็นภาพอนาคตของสถานศึกษาที่เป็นภาพที่มีความเฉพาะเจาะจง และสามารถบรรลุถึงจุดมุ่งหมายได้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรวิเคราะห์และตรวจสอบคุณสมบัติข้อนี้เป็นประการแรก อีกทั้งการวิเคราะห์และตรวจสอบคุณสมบัติอื่นซึ่งเป็นองค์ประกอบของคุณลักษณะที่ดีของผู้นำทางวิชาการ ได้แก่ การเป็นผู้มีแนวคิดกว้างไกลในเรื่องของการศึกษา การเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องของการศึกษา การเป็นผู้มีความตั้งใจแน่วแน่ การเป็นผู้มีพลังพร้อมที่จะทำงาน การเป็นผู้มีความกล้าเสี่ยงและความ

เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรวิเคราะห์ตนเองในเรื่องต่างๆ ช่างต้นอย่างมีใจเป็นกลางและประเมินระดับที่ตนมีคุณสมบัติเหล่านี้อยู่เพื่อนำไปสู่การพัฒนา เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์(2550, หน้า 6)

จากความสำคัญและเหตุผลดังกล่าว จะเห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา และการแสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการในการดำเนินงานบริหารสถานศึกษา ซึ่งจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวนั้นขึ้นอยู่กับ ความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาโดยตรง ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถฝึกฝนอบรมให้เกิดขึ้นในตัวผู้บริหารสถานศึกษาได้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า ผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 (โพธิ์ไทร-สารภี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับใด เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวม และเพื่อเป็นข้อมูลเสนอแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้ได้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 (โพธิ์ไทร-สารภี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 (โพธิ์ไทร-สารภี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ตามแนวคิดของ Alig-Mielcarek & Hoy (2005, p. 156) กำหนดรูปแบบเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ 3 ด้าน คือ ด้านส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูทั้งโรงเรียน ด้านกำหนดเป้าหมายร่วมกันและสร้างความเข้าใจกับปัญหานั้น และด้านกำกับติดตามและจัดให้มีการสะท้อนผลกระบวนการเรียนและการสอน แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณทำการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 (โพธิ์ไทร-สารภี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูทั้งโรงเรียน ด้านกำหนดเป้าหมายร่วมกันและสร้างความเข้าใจกับปัญหานั้น และด้านกำกับติดตามและจัดให้มีการสะท้อนผลกระบวนการเรียนและการสอน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 (โพธิ์ไทร-สารภี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 14 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านโพธิ์ไทร โรงเรียนบ้านคำมณี โรงเรียนบ้านเลาะ โรงเรียนบ้านพะไล โรงเรียนบ้าน

ดอนเย้นใต้ โรงเรียนบ้านคากลาง โรงเรียนบ้านพะลอง โรงเรียนเสาวนิต (บ้านวังแซ) โรงเรียนบ้านสารภี โรงเรียนบ้านสารภีสาขาหนองผักแว่น โรงเรียนบ้านหินห่อม โรงเรียนบ้านโสกซัน โรงเรียนบ้านกะลิ่ง และโรงเรียนบ้านไพรสวรรค์ จำนวนครูทั้งหมด 144 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 (โพธิ์ไทร-สารภี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 104 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ (Krejcie and Morgan, 1970, pp.608-610) และการเทียบสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนและวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 45 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ .67-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้ออยู่ระหว่าง .22 - .79 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 (โพธิ์ไทร-สารภี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 สรุปผลวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่าย สถานศึกษาที่ 13 (โพธิ์ไทร-สารภี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 (โพธิ์ไทร-สารภี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพครูทั้งโรงเรียน	4.45	.556	มาก
2. ด้านกำหนดเป้าหมายร่วมกันและสร้างความเข้าใจกับปัญหานั้น	4.36	.627	มาก
3. ด้านกำกับติดตามและจัดให้มีการสะท้อนผลกระบวนการเรียนและการสอน	4.38	.615	มาก
โดยรวม	4.40	.602	มาก

สรุปผลวิจัย

เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 (โพธิ์ไทร-สารภี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40, SD = .602$) เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ (1) ด้านส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูทั้งโรงเรียน (2) ด้านกำกับติดตามและจัดให้มีการสะท้อนผลกระบวนการเรียนและการสอน และ (3) ด้านกำหนดเป้าหมายร่วมกันและสร้างความเข้าใจกับปัญหานั้น ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลวิจัย ดังนี้

1. ด้านส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูทั้งโรงเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ผู้บริหารจัดให้มีแผนงาน/โครงการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียน เกี่ยวกับการเรียนการสอนที่ดีในโรงเรียน (2) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (3) ผู้บริหารมีการวางแผนการทำงานร่วมกับครูในการจัดอบรมการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาครูในสถานศึกษาให้มาารณนำหลักสูตรไปใช้ได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด

2. ด้านกำหนดเป้าหมายร่วมกันและสร้างความเข้าใจกับปัญหานั้น พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ผู้บริหารจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมทางวิชาการเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนนอกสถานที่ (2) ผู้บริหารให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน เช่น ครูผู้สอน นักศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการโรงเรียนได้รับทราบแนวปฏิบัติ หรือเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน (3) ผู้บริหารใช้ข้อมูลจากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนนำมาเป็นแนวทางการอภิปรายของคณะครูเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาการเรียนการสอน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนที่ส่งเสริมให้มีมาตรฐานที่สูงและความคาดหวังที่สูงเพื่อให้นักเรียนทุกคน

3. ด้านกำกับติดตามและจัดให้มีการสะท้อนผลกระบวนการเรียนและการสอน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูศึกษา ค้นคว้า วิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ (2) ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและพูดคุยกับครูและนักเรียนเสมอ ๆ (3) ผู้บริหารสะท้อนผลเฉพาะตัวต่อการสอนของครู และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างทั่วถึง

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 (โพธิ์ไทร-สารภี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ (1) ด้านส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูทั้งโรงเรียน (2) ด้านกำกับติดตาม และจัดให้มีการสะท้อนผลกระบวนการเรียนและการสอน และ (3) ด้านกำหนดเป้าหมายร่วมกันและสร้างความเข้าใจกับปัญหานั้น ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีการส่งเสริม/สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับเป้าประสงค์ของโรงเรียน ประกอบกับผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการโดยใช้ข้อมูลในการดำเนินการรวมทั้งผู้บริหารใช้ข้อมูลจากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนนำมาเป็นแนวทางการอภิปรายของคณะครูเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาการเรียนการสอน ผู้บริหารใช้เป้าหมายของโรงเรียนในการตัดสินใจเกี่ยวกับงานวิชาการและผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และพูดคุยกับครูและนักเรียนเสมอ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรกฤษ วงษ์ชาติ (2551, หน้า 113-115) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนในสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งสองกลุ่ม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผล ดังนี้

1. ด้านส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูทั้งโรงเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ผู้บริหารจัดให้มีแผนงาน/โครงการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียน เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีในโรงเรียน (2) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (3) ผู้บริหารมีการวางแผนการทำงานร่วมกับครูในการจัดอบรมการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาครูในสถานศึกษาให้สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการวางแผนการทำงานร่วมกับครูในการจัดอบรมการพัฒนาวิชาชีพครูทั้งโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะ ความสารถ และสมรรถนะของครูให้สูงขึ้นอันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อโรงเรียนและต่อนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สารัตน์ พวงเงิน และอาคม มหามาตย์ (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ตามทัศนะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารตนเอง ทีมงาน และชุมชน มากที่สุด รองลงมา ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน และด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่วนผลการเปรียบเทียบโดยจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ในภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน และด้านการบริหารตนเอง ทีมงาน และชุมชนมีความแตกต่างกัน และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า มีความแตกต่างกัน และเมื่อนำไปเปรียบเทียบกันตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2. ด้านกำหนดเป้าหมายร่วมกันและสร้างความเข้าใจกับปัญหานั้น พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ผู้บริหารจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมทางวิชาการเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนนอกสถานที่ (2) ผู้บริหารให้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับโรงเรียน เช่น ครูผู้สอน นักศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการโรงเรียนได้รับทราบแนวปฏิบัติ หรือเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน (3) ผู้บริหารใช้ข้อมูลจากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนนำมาเป็นแนวทางการอภิปรายของคณะครูเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาการเรียนการสอน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนที่ส่งเสริมให้มีมาตรฐานที่สูงและความคาดหวังที่สูงเพื่อให้นักเรียนทุกคน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีศักยภาพที่สามารถใช้ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการบริหาร เพื่อให้การกำหนดเป้าหมายร่วมกันและสร้างความเข้าใจกับปัญหาในโรงเรียนประสบความสำเร็จและเกิดผลตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรสุรีย์ สุชนะวัฒน์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกิ่งอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกิ่งอำเภอนิคมพัฒนาจังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกิ่งอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกิ่งอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารงานของผู้บริหารโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ด้านกำกับติดตามและจัดให้มีการสะท้อนผลกระบวนการเรียนและการสอน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ (2) ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและพูดคุยกับครูและนักเรียนเสมอ ๆ (3) ผู้บริหารสะท้อนผลเฉพาะตัวต่อการสอนของครู และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างทั่วถึง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีอยู่ในตัวผู้บริหารด้านการกำกับติดตามและจัดให้มีการสะท้อนผลกระบวนการเรียนและการสอน มีความสำคัญต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน ให้ความสำคัญการกำกับและติดตามเอาใจใส่ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู สามารถส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรชาติ วิลาศรี (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

คือ ด้านการจัดการให้มีสิ่งจูงใจให้กับครูและด้านการจัดการให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านประสานงาน ด้านการใช้หลักสูตร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

ข้อสรุป
จากผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 (โพธิ์ไทร-สารภี) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จึงขอเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ตามลำดับดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูทั้งโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับแรก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาครูในสถานศึกษาให้สามารถนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญในเรื่องการส่งบุคลากรศึกษาดูงานการพัฒนาทักษะกระบวนการสอนทั้งในและต่างประเทศ สนับสนุนให้บุคลากรได้ศึกษาต่อในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องให้มีคุณวุฒิและความเชี่ยวชาญที่สูงขึ้นสามารถนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด

1.2 ด้านกำหนดเป้าหมายร่วมกันและสร้างความเข้าใจกับปัญหานั้น ผลการวิจัยพบว่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับสาม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนที่ส่งเสริมให้มีมาตรฐานที่สูงและความคาดหวังที่สูงเพื่อนักเรียนทุกคน ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญด้านการบริหารจัดการหลักสูตร และผู้บริหารควรมีการส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร เรียนรู้ และทำความเข้าใจในปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน สนับสนุนงบประมาณ เพื่อพัฒนาการทำหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น

1.3 ด้านกำกับติดตามและจัดให้มีการสะท้อนผลกระบวนการเรียนและการสอนผลการวิจัยพบว่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับสอง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างทั่วถึง ดังนั้นผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างทั่วถึง เข้านิเทศการสอนของครู เพื่อให้มั่นใจว่ากิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียน ซึ่งจะทำให้ครูมีการพัฒนาระบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาด้านอื่น ๆ เช่น งานวิชาการ งานบุคลากร งานการเงิน และงบประมาณ งานบริหารทั่วไป

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญและกำลังใจของครูผู้สอน ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

2.3 ควรเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายอื่นๆ ร่วมด้วยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและทราบบริบทของการบริหารสถานศึกษาอื่นมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

จักรกฤษ วงษ์ชาติ. (2551). *การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.

ถวิล มาตรฐาน. (2554). *การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ*. กรุงเทพฯ : สมาธรรม.

ธีระ รุญเจริญ. (2556). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ชุมทองอุตสาหกรรมและการพิมพ์

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2550). *ความขัดแย้ง : การบริหารเพื่อสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : ต้นอ่อนแถมมี.

Alig-Mielcarek, J. M., & Hoy, W. K. (2005). *A theoretical and empirical analysis of the nature, meaning, and influence of instructional leadership*. Retrieved June 3, 2010.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities*.

Educational and Psychological Measurement.

การทำงานเป็นทีมของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่
17(บุงคำ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2

Teamwork of administrators as perceived by teachers in educational quality
network group 17 (bung kha) under the jurisdiction of yasothon primary
educational service area 2

สุพรรณมา บุญยัง¹

ดร.สุรางคณา มัณยานนท์²

ผศ.ดร.เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม³

^{1,2,3}81 หมู่ที่ 4 ต.คูเมือง อ.มหาชนะชัย จ.ยโสธร 35130

โทรศัพท์: 082-7560387 อีเมล: bulaporn.2534@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 17(บุงคำ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 17(บุงคำ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ .67-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้ออยู่ระหว่าง .22 - .75 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การทำงานเป็นทีมของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 17(บุงคำ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาลด ได้แก่ (1) ด้านการสร้างควมไว้วางใจระหว่างกัน (2) ด้านการสื่อสารระหว่างกันอย่างเปิดเผย (3) ด้านการสร้างความร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง (4) ด้านการปรึกษาหารือกัน และ (5) ด้านการติดตามและการส่งเสริมการพัฒนาการทำงานเป็นทีมอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

คำสำคัญ: การทำงานเป็นทีม,ผู้บริหาร,ทัศนะของครู

ABSTRACTS

The objective of this research was to study teamwork of administrators as perceived by teachers in Educational Quality Network Group 17 (Bung Kha) under the Jurisdiction of Yasothon Primary Educational Service Area 2. The sample consisted of 80 teachers teaching in Educational Quality Network Group 17 (Bung Kha) under the Jurisdiction of Yasothon Primary Educational Service Area 2 in the academic year of 2563. The research tool was a 50 item-questionnaire of 5 level-rating scale type with IOC index between .67-1.00, the discrimination values between .22-.75, and the reliability of .91. The statistics included frequency, mean and standard division.

The research findings were as follow: The teamwork of administrators as perceived by teachers in Educational Quality Network Group 17 (Bung Kha) under the Jurisdiction of Yasothon Primary Educational Service Area 2 as a whole and in individual aspects were at the high levels, ranking from the highest to the lowest as (1) Mutual Trust Building, (2) Two-way Open Communication, (3) Team Members' Counselling, (4) Total Collaboration, (5) Monitoring and Promoting Teamwork Continuously respectively.

Keywords: *Teamwork, administrators, Perceived by Teachers.*

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การทำงานเป็นทีมเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงพัฒนาองค์กร เป็นความพยายามที่จะช่วยกันแก้ปัญหา โดยการเรียนรู้และเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร การทำงานเป็นทีมเป็นวิธีที่จะทำให้สมาชิกสามารถตรวจสอบพฤติกรรมของตนเองและค้นหาสาเหตุของการกระทำนำไปสู่การปรับปรุงส่งผลถึงประสิทธิภาพขององค์กรโดยรวม ทั้งนี้เพราะการทำงานร่วมกันเป็นทีมช่วยสร้างความเป็นปึกแผ่นขององค์กร สร้างสรรค์ชีวิตที่ดีของทุกคนนอกจากสมาชิกแต่ละคนจะได้รับการพัฒนาแล้ว ระบบงานที่ดีจะถูกนำมาใช้และยังทำให้เกิดความก้าวหน้าในการทำงานเป็นทีม เทคนิคการทำงานเป็นทีมจึงเป็นที่ยอมรับว่าสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างกว้างขวางและมีคุณประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำงานทุกระดับ เพราะเป็นการประสานความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ของสมาชิกที่สอดคล้องกลมกลืนกัน ช่วยสร้างเสริมประสิทธิภาพในการทำงานและพัฒนาปรับปรุงองค์กรทำให้วัตถุประสงค์รวมขององค์กรประสบความสำเร็จสูงสุด สามารถเพิ่มผลผลิตโดยสมาชิกในทีมมีความพอใจที่จะทำ สอดคล้องกับ ภารกิจในการบริหารสถานศึกษาเน้นการบริหารแบบทำงานร่วมกันต้องอาศัยผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษาร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน และต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรภายนอกเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางการศึกษา ซึ่งมีความแตกต่างทั้งทางด้านบทบาท หน้าที่ ความรู้ ทักษะ ในปัจจุบัน การปฏิบัติงานในสถานศึกษายังมีภาระงานอื่น ๆ ที่บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาต้องพิจารณาให้ความสำคัญ เช่น งบประมาณ การจัดอาคารสถานที่ รวมถึงกิจกรรมที่ต้องให้ความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กร และชุมชนต่าง ๆ จึงกล่าวได้ว่าการทำงานเป็นทีมเป็นอีกมิติหนึ่งในการสร้างความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา (พจนารถ เจริญจิตร, 2554, หน้า 2)

โดยทั่วไปการทำงานเป็นทีมเป็นการพัฒนาบุคคลในองค์กรหรือหน่วยงาน โดยมีเป้าหมายให้ทุกคนในหน่วยงานเป็นกลุ่มบุคคลที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คือ การรวบรวมทักษะความรู้ ความสามารถของแต่ละคนในทีมเข้าด้วยกัน ซึ่งผลการทำงานเป็นทีมจะต้องดีกว่าการทำงานคนเดียวและการทำงานเป็นทีมจะให้ผลที่ดีขึ้นนั้น ผู้นำหรือผู้บริหารต้องมีทักษะความรู้ ความคิดและการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งจะต้องฝึกฝนทักษะของสมาชิกทีมงานให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน การพัฒนาการทำงานเป็นทีมจึงเป็นภารกิจสำคัญที่สุดของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน ทำให้แต่ละคนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรจะต้องทำให้แต่ละคนเข้าใจหน่วยงานเข้าใจบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของงาน เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ภายในหน่วยงานเข้าใจถึงเพื่อนร่วมงานและขอข่วยการบังคับบัญชาภายในทีมงานของตน ปฏิบัติงานมีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นอกจากนี้การส่งเสริมการพัฒนาครูหรือบุคลากรในโรงเรียน ได้รู้จักการทำงานเป็นทีมก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สำคัญ กล่าวคือ การทำงานเป็นทีมมีความสำคัญในการทำงานใน

องค์การเป็นอย่างมาก ไม่เพียงแต่ทีมงานจะช่วยทำให้วัตถุประสงค์ของหน่วยงานบรรลุเป้าหมายเท่านั้น แต่ทีมงานยังเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อบรรยากาศการทำงานของหน่วยงานนั้นอีกด้วย (สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ, 2550, หน้า 42-45)

โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 17(บุงคำ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา โสธร เขต 2 เป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาภาคบังคับ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย-ระดับประถมศึกษา มีโรงเรียนที่รับผิดชอบในกลุ่มเครือข่าย จำนวน 9 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนหนองแคนโรงเรียนบ้านบุงคำ โรงเรียนบ้านหนองแคนน้อย โรงเรียนบ้านน้อมเกล้า โรงเรียนบ้านป่าขี้ยาง โรงเรียนบ้านหนองเลิงคำ โรงเรียนบ้านช่องเม็ก โรงเรียนบ้านโคกก่อ และโรงเรียนบ้านโคกเจริญ ประชากรครูจำนวน 97 คน และผู้บริหาร 9 คน จำนวนนักเรียนในกลุ่มเครือข่าย 1,387 คน จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาประจำปี รอบ 3 (พ.ศ.2554-2558) โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 17(บุงคำ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โสธรเขต 2 ผลการตรวจประเมินได้รับข้อเสนอแนะและข้อควรพัฒนาที่คล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ โดยด้านที่ได้รับข้อเสนอแนะและควรพัฒนาเป็นอันดับแรก คือ ด้านการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้รับข้อเสนอแนะดังนี้ ผู้เรียนควรได้รับการปลูกฝังให้เป็นผู้ที่มึนิสัยรักการอ่าน และและการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองโดยคณะครูและผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ การรับฟังปัญหาและ การเข้าถึงนักเรียนเป็นรายบุคคล ส่งเสริมและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ระดับชาติหรือ (o-net) ให้สูงขึ้นโดยคณะครูและผู้บริหารจะต้องร่วมกันวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและออกแบบการเรียนการสอนให้ตอบสนองตามความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยวิธีการทดสอบหรือจัดทำแบบทดสอบเชิงวิเคราะห์สอดแทรกในแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนมีการจัดการเรียนการสอนของคุณครูให้หลากหลายมีการจัดสอนซ่อมซ่อมเสริมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ ผู้บริหารและคณะครูควรร่วมมือร่วมแรงร่วมใจการออกแบบการเรียนการสอนและร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้หลากหลายเน้นกระบวนการคิด เพื่อเชื่อมโยงความรู้ไปสู่สาระการเรียนรู้อื่นๆ ให้ดียิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่าการทำงานเป็นทีมนั้นส่งผลต่อการบริหารการศึกษาอย่างมากทั้งในด้านโครงการทางวิชาการ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนที่คณะครูและผู้บริหารต้องร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติงานอย่างเต็มที่เพื่อให้องค์การสามารถบรรลุเป้าหมายได้ และมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าขององค์การ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รอบ 3, 2554-2558)

ดังนั้น การส่งเสริมการทำงานเป็นทีม นับเป็นเทคนิคการพัฒนาองค์การที่สำคัญอย่างหนึ่งซึ่งการบริหารบุคคลแผนใหม่ได้ให้ความสนใจในการปฏิบัติงานเป็นทีมอย่างมาก เพราะการร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานในองค์การนั้น ย่อมทำให้องค์การดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและราบรื่นการร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการ

ปฏิบัติงาน เป็นเทคนิคการบริหารงานอันสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ทั้งผู้บริหารและผู้ร่วมงานต้องมีความเข้าใจให้ลึกซึ้งถึงประสิทธิภาพของการทำงานเป็นทีม จากเหตุผลดังกล่าว ผู้บริหารและครูควรให้ความสนใจและให้ความสำคัญต่อการศึกษาการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ อันจะเป็นแนวทางหลักที่จะส่งเสริมการทำงานร่วมกันให้เกิดประสิทธิผลของการทำงานสูงสุด และพร้อมที่จะก้าวไปสู่การเป็นผู้บริหารมืออาชีพต่อไป

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 17(บุงคำ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 สนใจที่จะศึกษาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 17(บุงคำ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 17(บุงคำ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัย เรื่อง เพื่อศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษาที่ 17(บุงคำ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 โดยใช้กระบวนการตามแนวคิดของ Porter and Lawler (1975) ซึ่งได้นำมากำหนดเป็นกรอบคิดในการวิจัยครั้งนี้ ใน 5 ด้าน คือ

- 1) ด้านการสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน
- 2) ด้านการสื่อสารระหว่างกันอย่างเปิดเผย
- 3) ด้านการปรึกษาหารือกัน
- 4) ด้านการสร้างความร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง
- 5) ด้านการติดตามและการส่งเสริมการพัฒนาการทำงานเป็นทีมอย่างต่อเนื่อง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณทำการศึกษาเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษาที่ 17(บุงคำ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน ด้านการสื่อสารระหว่างกันอย่างเปิดเผย ด้านการปรึกษาหารือกัน ด้านการสร้างความร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง และด้านการติดตามและการส่งเสริมการพัฒนาการทำงานเป็นทีมอย่างต่อเนื่อง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 17(บุงคำ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสโธร เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 97 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 17(บุงคำ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสโธร เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 97 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan,1970, PP.607-610) ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากนั้นเทียบสัดส่วนจำนวนครูในแต่ละโรงเรียนและการสุ่มอย่างง่ายได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 80 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ .67-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้ออยู่ระหว่าง .22 - .75 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง การทำงานเป็นทีมของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษาที่ 17(บุงคำ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสโธร เขต 2 สรุปผลวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 17(บุงคำ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสโธร เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

การทำงานเป็นทีมของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 17(บุงคำ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสโธร เขต 2	\bar{X}	S.D.	ระดับการทำงานเป็นทีม
1. ด้านการสร้างควมไว้วางใจระหว่างกัน	4.42	.575	มาก
2. ด้านการสื่อสารระหว่างกันอย่างเปิดเผย	4.40	.605	มาก
3. ด้านการปรึกษาหารือกัน	4.37	.635	มาก
4. ด้านการสร้างควมร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง	4.38	.634	มาก
5. ด้านการติดตามและการส่งเสริมการพัฒนาการทำงานเป็นทีมอย่างต่อเนื่อง	4.32	.666	มาก
โดยรวม	4.38	.623	มาก

สรุปผลวิจัย

เรื่อง การทำงานเป็นทีมของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 17(บุ่งคำ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38, SD = .623$) เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ (1) ด้านการสร้างควมไว้วางใจระหว่างกัน (2) ด้านการสื่อสารระหว่างกันอย่างเปิดเผย (3) ด้านการสร้างควมร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง (4) ด้านการปรึกษาหารือกัน และ (5) ด้านการติดตามและการส่งเสริมการพัฒนาการทำงานเป็นทีมอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลวิจัย ดังนี้

1. ด้านการสร้างควมไว้วางใจระหว่างกัน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดเผยและจริงใจกับครู (2) ผู้บริหารสถานศึกษาให้ครูมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ในงานส่วนที่ตนเองทำและมีอำนาจในงานร่วมกัน (3) ผู้บริหารสถานศึกษาติดต่อประสานงานเพื่อขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นในการพัฒนาองค์กร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ

2. ด้านการสื่อสารระหว่างกันอย่างเปิดเผย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน (2) ผู้บริหารสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างครู เพื่อสื่อสารได้เข้าใจตรงกันอยู่เสมอ (3) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดระบบการติดต่อสื่อสารที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูซักถามข้อสงสัยหรือปัญหาในการทำงาน

3. ด้านการปรึกษาหารือกัน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำความคิดเห็นที่แตกต่างของครูมาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ (2) ผู้บริหารสถานศึกษาหาข้อสรุปร่วมกันกับครูเพื่อทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ (3) ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับข้อเสนอแนะจากครูด้วยความเต็มใจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับความแตกต่างในความคิดเห็นของครู

4. ด้านการสร้างควมร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญของผลงานที่เกิดขึ้น (2) ผู้บริหารสถานศึกษายกย่องชมเชยในผลสำเร็จของงานตามความเหมาะสม (3) ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูปฏิบัติงานอย่างอิสระเต็มตามศักยภาพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ครูมีการอภิปรายอย่างกว้างขวางในเรื่องที่ทุกคนเกี่ยวข้อง

5. ด้านการติดตามและการส่งเสริมการพัฒนาการทำงานเป็นทีมอย่างต่อเนื่อง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ผู้บริหารสถานศึกษาประกาศเกียรติคุณและยกย่อง

ผู้มีผลงานอย่างสม่ำเสมอ (2) ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของครู (3) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการประชุมเพื่อติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของครู และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีโอกาสด้านการศึกษาและพัฒนาฝีมือด้านงานวิชาการ

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 17(บุงคำ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ (1) ด้านการสร้างควมไว้วางใจระหว่างกัน (2) ด้านการสื่อสารระหว่างกันอย่างเปิดเผย (3) ด้านการสร้างความร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง (4) ด้านการปรึกษาหารือกัน และ (5) ด้านการติดตามและการส่งเสริมการพัฒนาการทำงานเป็นทีมอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ ทำให้ลดอุปสรรคเรื่องการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชนิกร สมทรัพย์ (2550,บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษากการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทานประจำปีการศึกษา 2547-2548ในเขตกรุงเทพมหานครผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน ปีการศึกษา 2547-2548 มีระดับการทำงานเป็นทีมในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผล ดังนี้

1. ด้านการสร้างควมไว้วางใจระหว่างกัน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นกันเอง เปิดเผยและจริงใจ ให้ความเอาใจใส่ ดูแล สนับสนุนการทำงานต่างๆ ของครูอย่างจริงจัง โดยเปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทหน้าที่และวางแผนการทำงานของตนเองอย่างเหมาะสม รวมไปถึงยอมรับและรับฟังความคิดเห็นของครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราโมทย์ พากพูลไทร (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่องการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของบุคลากรศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าการพัฒนาการทำงานเป็นทีม โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน ถือว่าเป็นประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี หน่วยงานควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานเป็นทีมอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการปลุกฝังให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการทำงาน รักและสามัคคีกัน อันจะส่งผลให้องค์กรเกิดการพัฒนายอย่างต่อเนื่องต่อไป อย่างไรก็ตาม ยังพบจุดอ่อนที่ต้องได้รับการพัฒนาต่อ คือ ปัญหาด้านความรู้สึกระหว่างสมาชิกที่มีความขัดแย้งกันจนยากที่จะแก้ไขซึ่งต้องใช้ เวลาเข้าช่วยต่อไปและกิจกรรมในการพัฒนายังไม่เอื้อต่อการเสริมสร้างการพัฒนาการทำงานเป็นทีม ควรมีการพัฒนากิจกรรมเสริมที่มุ่งเน้นในด้านการเสริมสร้างการพัฒนาการทำงานเป็นทีมโดยเฉพาะ

2. ด้านการสื่อสารระหว่างกันอย่างเปิดเผย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจอาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการสื่อสาร เพื่อโน้มน้าวดึงดูดใจความคิดครูให้มีส่วนร่วมในการทำงาน ให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงอย่างชัดเจนตรงไปตรงมา เปิดโอกาสให้ครูสามารถแสดงความคิดเห็นได้ทุกเรื่องอย่างอิสระ ซักถามข้อสงสัยในคำสั่งหรือปัญหาในการทำงานได้ มีการแจ้งเรื่องราวที่ควรรู้และสำคัญต่อการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างเหมาะสมทันเหตุการณ์และมีการติดต่อสื่อสาร กับครูด้วยความจริงใจ รวมถึงมีศิลปะและความรู้ความสามารถในการสื่อสารกับสมาชิกทีมงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทิญา พงษ์มี (2554,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีสภาพการทำงานเป็นทีมอยู่ระดับมาก โดยด้านที่มีสภาพการทำงานเป็นทีมสูงสุดคือ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์

3. ด้านการปรึกษาหารือกัน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นในการปฏิบัติงานกับครู เปิดโอกาสให้ครูระดมความคิดเห็นร่วมกันอย่างเต็มที่โดยอิสระปราศจากข้อจำกัดใด ๆ และร่วมกันพิจารณาความคิดเห็นข้อเสนอแนะทุกมุมมองเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ปัญหาาร่วมกัน แล้วหาข้อสรุปร่วมกันเพื่อทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ตลอดจนยอมรับว่าครูทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นที่แตกต่าง รับฟังคำชี้แนะจากครูด้วยความเต็มใจ และยอมรับในความสามารถของครูยังมีน้อยโดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำความคิดเห็นที่แตกต่างของครูมาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชนิกร สมทรัพย์ (2550, บทคัดย่อ) การทำงานเป็นทีมของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทานประจำปีการศึกษา 2547-2548 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทานประจำปีการศึกษา 2547-2548 มีระดับการทำงานเป็นทีมในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูมีระดับการทำงานเป็นทีมในด้านการมีเป้าหมายร่วมกันมากที่สุด รองลงมา คือด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และเปรียบเทียบระดับการทำงานเป็นทีมโดยจำแนกตามตำแหน่งและประเภทของโรงเรียน พบว่า มีระดับการทำงานเป็นทีมในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก การทดสอบสมมุติฐานระดับการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทานประจำปีการศึกษา 2547-2548 และระดับการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารและครูในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน พบว่า ระดับการทำงานเป็นทีมโดยรวมไม่แตกต่าง

4. ด้านการสร้างความร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญของผลงานที่เกิดขึ้นให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดเป้าหมายการทำงานตลอดจนให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการทำงาน พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ครูปฏิบัติงานอย่างอิสระเต็มตามศักยภาพ ให้ครูกำกับดูแลและตรวจสอบการทำงานซึ่งกันและกันนั้นดีมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ

ส่งเสริมให้ครูมีโอกาสก้าวหน้าในวิชาชีพอย่างเสมอภาค ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทิญา พงมี (2554, บทความย่อ) ได้ศึกษาสภาพการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีสภาพการทำงานเป็นทีมอยู่ระดับมาก โดยด้านที่มีสภาพการทำงานเป็นทีมสูงสุดคือ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์

5. ด้านการติดตามและการส่งเสริมการพัฒนาการทำงานเป็นทีมอย่างต่อเนื่อง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดแนวทางการติดตามเสริมสร้างการพัฒนาการทำงาน สนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการดำเนินการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของครูจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูทุกครั้ง และนำผลไปปรับพัฒนางานครั้งต่อไปพร้อมทั้งมีการประกาศเกียรติคุณและยกย่องแก่ผู้มีผลงานประสบความสำเร็จอย่างสม่ำเสมอและมีการประชาสัมพันธ์โดยการเสนอผลงานของครู ตรวจสอบความคืบหน้าและคุณภาพของงานอย่างสม่ำเสมอ มีการประชุมทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของครูซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญากร อุดนัน (2553, บทความย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสมรรถนะการทำงานเป็นทีมของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1 พบว่า สมรรถนะการทำงานเป็นทีมของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสมรรถนะการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการรับรู้และเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการรับรู้และเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองมีภารกิจและเป้าหมายของทีม ด้านการกระตุ้นให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของทีม และด้านการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในทีม ตามลำดับ

ข้อสรุป

จากผลการวิจัย เรื่อง การทำงานเป็นทีมของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 17(บุงคำ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 จึงขอเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ตามลำดับดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านการสร้างควมไว้วางใจระหว่างกัน ผู้บริหารควรเปิดใจยอมรับ และรับฟังความคิดเห็นของครู ให้โอกาสครูได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

1.2 ด้านการสื่อสารระหว่างกันอย่างเปิดเผย บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูซักถามข้อสงสัยหรือปัญหาในการทำงานเพื่อแลกเปลี่ยนทัศนะและการสื่อสารร่วมกันมากยิ่งขึ้น

1.3 ด้านการปรึกษาหารือกัน ผลการวิจัยพบว่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับที่สี่ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับความแตกต่างในความคิดเห็นของครู ดังนั้นผู้บริหารควรประนีประนอมและยอมรับความแตกต่างในความคิดเห็นของครูแต่คนมากยิ่งขึ้น

1.4 ด้านการสร้างความร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูมีการอภิปรายอย่างกว้างขวางในเรื่องที่ทุกคนเกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้นเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเกิดความสามัคคีในองค์กร

1.5 ด้านการติดตามและการส่งเสริมการพัฒนาการทำงานเป็นทีมอย่างต่อเนื่อง บริหารควรเสริมและสนับสนุนให้ครูมีโอกาสทางการศึกษาและพัฒนาฝีมือด้านงานวิชาการให้มีความเชี่ยวชาญมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคร่วมทั้งแนวทางในการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและเจาะลึกมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ประกอบกับการใช้แบบสอบถามแบบ

2.3 ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปพัฒนาต่อยอดให้เกิดความทันสมัย ตามยุคสมัยในแต่ละบริบทพื้นที่หรือทุกยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

ดำรง ธิสุกะ.(2551). การพัฒนาการทำงานเป็นทีมในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษวิทยา
 วิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

พจนารถ เจียมจิตร. (2554). พฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของ
 สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1.วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย,
 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

นันทิญา ฟองมี. (2554). การศึกษาสภาพการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ปัญญากร อุดนัน. (2553).การศึกษาสมรรถนะการทำงานเป็นทีมของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.,สาขาวิชาบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ปราโมทย์ พากพูลไทร (2550) การพัฒนาการทำงานเป็นทีมของบุคลากรศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดกาฬสินธุ์.
 วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน). (2554). แนวทาง

- การประกันคุณภาพการศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ :สำนักงานฯ.
- รัชนีกร สมทรัพย์. (2550).การทำงานเป็นทีมของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน ประจำปีการศึกษา 2547-2548 ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ. (2550). พฤติกรรมองค์การ: ทฤษฎีและการประยุกต์.ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities.*Journal of Education and Psychological Measurement.*
- Porter, L. W., Lawler, E.E., & Hackman, J.R.(1975). *Behavior in Organization (4thed.)*. New York: McGraw-Hill.

ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 17 (สิรินธร)

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

Professionalism of administrators in school network group 17 (sirindhorn) under
the jurisdiction of ubon ratchathani primary educational service area 3

อาทิตยา ทิมา¹

ดร.สุรางคณา มัณยานนท์²

ผศ.ดร.เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม³

^{1,2,3} 65 หมู่ที่ 12 ต.หนองบ่อ อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000

โทรศัพท์: 085-3045354 อีเมล: bulaporn.2534@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 17 (สิรินธร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 17 (สิรินธร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 115 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ .67-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้ออยู่ระหว่าง .21 - .79 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 17 (สิรินธร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ (1) ด้านพื้นฐานเดิมเป็นทุน (2) ด้านความรู้สึก และรู้รอบ (3) ด้านการศึกษา (4) ด้านความสามารถความชำนาญ (5) ด้านบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ และ (6) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร , กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 17 (สิรินธร)

ABSTRACTS

The objective of this research was to study the professionalism of administrators in School Network Group 17 (Sirindhorn) under the Jurisdiction of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area. The sample consisted of 115 teachers from School Network Group 17 (Sirindhorn) under the Jurisdiction of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 3 in the academic year of 2563. The research tool was a 50 item-questionnaire of 5 level-rating scale type with IOC index between .67-1.00, the discrimination values between .21-.79, and the reliability of .94. The statistics included mean and standard division.

The research findings revealed that the professionalism of the administrators in School Network Group 17 (Sirindhorn) under the Jurisdiction of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 3 as a whole and in individual aspects were at the high level, ranking from the highest to the lowest as (1) Personal Background, (2) Emotion and Mastery, (3) Education, (4) Expertise, (5) Reliable Personality, and (6) Morality and Ethics respectively.

Keywords: *Professionalism of Administrators, School Network Group 17 (Sirindhorn)*

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้บริหารสถานศึกษานับว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการนำพาสถานศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เป็นผู้อำนวยความสะดวกและประสานงานกับครูและบุคลากรต่าง ๆ ในสถานศึกษาอีกทั้งเป็นกลไกสำคัญในการกำกับ ติดตาม และนิเทศการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรต่าง ๆ ในสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายการบริหารการศึกษาในสถานศึกษามีอิทธิพลต่อการศึกษาของชุมชน ซึ่งการบริหารการศึกษาจะมีประสิทธิภาพเพียงใด ขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากมีการใกล้ชิดกับคณะครูและชุมชนมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญมากในการเปลี่ยนแปลงพัฒนาสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่ายเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาต้องเผชิญกับการต่อต้านของบุคลากรทางการศึกษาไม่มากก็น้อย ดังนั้นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารต้องระลึกไว้เสมอคือ การใช้ความอดทนในการแก้ปัญหาและการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดในการทำงาน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวในการบริหารงาน พฤติกรรมที่ดี ความเหมาะสม ความเป็นผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ความสามารถในการครองตน ครองคนและครองงาน รวมทั้งมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาตน พัฒนาคคน และพัฒนางานแล้ว การบริหารงานจะได้รับความร่วมมือจากคณะครูและบุคลากรต่าง ๆ ทุกคน ทำให้การบริหารงานในสถานศึกษาด้านต่าง ๆ ประสบผลสำเร็จได้โดยง่าย แต่ถ้าผู้บริหารขาดคุณลักษณะความเป็นผู้นำที่เหมาะสมแล้ว อาจทำลายขวัญและกำลังใจของบุคลากรในหน่วยงาน ทำให้หน่วยงานประสบความล้มเหลวได้ ภูวิศา ชูธัญญะ (2556 หน้า 2-3)

ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร เป็นลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันสู่อนาคตที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสากล ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความตระหนักให้แก่ผู้บริหารในปัจจุบันทุกคนได้มองเห็นความสำคัญและคุณค่าของการเป็นนักบริหารจัดการที่ดี มีความสามารถ โดยเฉพาะสามารถบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพขององค์กรทางการศึกษาที่รับผิดชอบอยู่ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายได้อย่างสมบูรณ์แบบให้เป็นที่ยอมรับของสังคมโดยทั่วไป สังคมส่วนใหญ่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาในอดีตเป็นผู้นำประเภทไม่เอาไหน ทำงานไม่เป็น ขอบกินเหล้า ไม่มีความรู้และยังเผด็จการอีกด้วย เพราะในอดีตการกำกับติดตามดูแลสถานศึกษาไม่ได้เข้มงวดกวดขันในด้านคุณภาพคือการตรวจสอบคุณภาพตามสภาพจริงเหมือนเช่นปัจจุบัน ดังนั้นความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเอง พัฒนางาน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้สู่เกณฑ์มาตรฐานที่บุคคลในแวดวงการศึกษาหรือสังคมทั่วไปให้การยอมรับ จึงไม่ใช่ประเด็นแรกๆที่ผู้บริหารแบบเดิมโดยทั่วไปคิดจะทำ แต่สิ่งที่รู้หรือเห็นกันอยู่ตลอดเวลาที่ผู้บริหารสถานศึกษาเขาปฏิบัติกันมาคือการสั่งงานทุกเรื่องทุกงานต้องทันเวลา ต้องมีคุณภาพ ห้ามมีข้อแม้และท้ายสุดคือห้ามถาม ถ้าไม่รู้ให้ไปศึกษาหรือลอกแบบจากโรงเรียนอื่น เมื่อผู้บริหาร

เป็นเช่นนี้ ผลกระทบจึงไปตกอยู่กับครูซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติโดยตรงที่จะต้องรับภาระงานที่ขาดการวางแผนที่รัดกุม ขาดความรู้ความเข้าใจในงานที่แท้จริง ขาดทิศทางการปฏิบัติที่ชัดเจน สุดท้ายผลงานที่ปรากฏออกมาไม่มีประสิทธิภาพ ตามที่ต้องการ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มาจากความเป็นจริงที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ขาดความเป็นมืออาชีพในการบริหาร สถานศึกษาหลายประการ ความเป็นมืออาชีพในที่นี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นพฤติกรรมหรือคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหารที่ขาดหายไป หรือสิ่งที่ผู้บริหารไม่มีนั้นอาจมีผลกระทบมาจากสิ่งที่เกี่ยวข้องหลายประการ ซึ่งสังเกตจากการเริ่มต้นเข้าสู่ตำแหน่งของผู้บริหาร กล่าวคือ ถ้ามาจากการสอบจะได้ผู้บริหารที่ตรง ยึดกฎระเบียบเป็นหลักในการปฏิบัติงาน ถ้าได้มาจากการคัดเลือกซึ่งเป็นระบบอุปถัมภ์ทำอะไรไม่เป็น ยึดคุณธรรมนำทางการทำงาน คน 2 กลุ่ม จะทำงานแตกต่างกันออกไปซึ่งผลที่เกิดขึ้นคือ กลุ่มแรกได้งาน อีกกลุ่มได้คน แต่ถ้าบุคคลทั้ง 2 กลุ่มปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนำเอาหลักนิติธรรมและคุณธรรมมาหลอมรวมกัน เป็นหลักการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาหน่วยงานจะทำให้เกิดผลดีและเป็นประโยชน์ต่อองค์กรได้อย่างแท้จริง และการมีพฤติกรรมการทำงานแบบผู้บริหารที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งในยุคปัจจุบัน ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2550 หน้า 41-48)

กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 17 (สิรินธร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 12 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนนิคมสร้างตนเอง 5 โรงเรียนนิคมสร้างตนเอง 2 โรงเรียนนิคมสร้างตนเอง 3 โรงเรียนนิคมสร้างตนเอง 6 โรงเรียนบ้านหนองขาด โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 87 โรงเรียนหมู่บ้านตัวอย่าง (ป่าดงหินกอง) โรงเรียนบ้านห้วยไฮ โรงเรียนบ้านคันเปือย โรงเรียนบ้านลาดวารี โรงเรียนบ้านสุวรรณวารี และโรงเรียนบ้านคำเขื่อนแก้ว มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 13 คน มีครูจำนวน 166 คน (อัตรากำลังข้าราชการครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3, 2563 หน้า 1-5) จากสภาพสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทำให้บริบทในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 17 (สิรินธร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ต้องเปลี่ยนตามไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นด้านนโยบายการศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป หรือแม้แต่สภาพแวดล้อมส่งผลให้องค์กรต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาเช่นกันต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารต่าง ๆ แม้กระทั่งทัศนคติ เพื่อให้เข้ากับสภาพของประเทศในปัจจุบัน สอดคล้องกับเป้าหมายของรัฐบาลที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ในการนำพาประเทศเข้าสู่โมเดล “ประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0)” ที่มุ่งปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เมื่อบริบททางเศรษฐกิจเกิดการเปลี่ยนแปลงไป เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น และพัฒนาด้านอื่นๆ ไปพร้อมๆ กับการเปลี่ยนแปลงของโลกแห่งการศึกษาในยุคปัจจุบัน การพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ด้านการบริหารจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความเป็นมืออาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประชาชน และเป็นผู้นำการปฏิรูปการศึกษา

ของประเทศไทย จะได้นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการจัดการศึกษาให้สัมฤทธิ์ผลต่อไป

จากความเป็นมาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษาวิจัยสนใจศึกษาความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 17 (สิรินธร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 เพื่อที่จะนำผลการวิจัยไปเป็นสารสนเทศต่อผู้บริหารสถานศึกษา และเพื่อปรับปรุงและหาแนวทางในการพัฒนาความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาให้เหมาะสมกับยุคสมัยและมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 17 (สิรินธร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 17 (สิรินธร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหนังสือการบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาของ อีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 12-13) แล้วนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิด ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านพื้นฐานเดิมเป็นทุน ด้านการศึกษา ด้านบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความสามารถความชำนาญ และด้านความรู้ลึกและรู้รอบ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณทำการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 17 (สิรินธร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านพื้นฐานเดิมเป็นทุน ด้านการศึกษา ด้านบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความสามารถความชำนาญ และด้านความรู้ลึก และรู้รอบ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 17 (สิรินธร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 12 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนนิคมสร้างตนเอง 5 โรงเรียนนิคมสร้างตนเอง 2 โรงเรียนนิคมสร้างตนเอง 3 โรงเรียนนิคมสร้างตนเอง 6 โรงเรียนบ้านหนองชาด โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 87 โรงเรียนหมู่บ้านตัวอย่าง (ป่าดงหินกอง) โรงเรียนบ้านห้วยไฮ โรงเรียนบ้านคันเปื่อย โรงเรียนบ้านลาดวารี โรงเรียนบ้านสุวรรณวารี และโรงเรียนบ้านคำเขื่อนแก้ว จำนวนครูทั้งหมด 166 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 17 (สิรินธร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 166 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 115 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp.608-610) และการเทียบสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ .67-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้ออยู่ระหว่าง .21- .79 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .94

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 17 (สิรินธร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 สรุปผลวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 17 (สิรินธร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 17 (สิรินธร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3	\bar{X}	S.D	ระดับความเป็นมืออาชีพ
1. ด้านพื้นฐานเดิมเป็นทุน	4.47	.541	มาก
2. ด้านการศึกษา	4.43	.568	มาก
3. ด้านบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ	4.39	.591	มาก
4. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.37	.640	มาก
5. ด้านความสามารถความชำนาญ	4.42	.595	มาก
6. ด้านความรู้ลึก และรู้รอบ	4.45	.562	มาก
โดยรวม	4.42	.583	มาก

สรุปผลวิจัย

เรื่อง ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 17 (สิรินธร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42, SD = .583$) เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ (1) ด้านพื้นฐานเดิมเป็นทุน (2) ด้านความรู้ลึก และรู้รอบ (3) ด้านการศึกษา (4) ด้านความสามารถความชำนาญ (5) ด้านบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ และ (6) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลวิจัย ดังนี้

1) ด้านพื้นฐานเดิมเป็นทุน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ผู้บริหารมีลักษณะนิสัยเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในการร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น (2) ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (3) ผู้บริหารมีความปรารถนาดีต่อองค์กร ผู้ร่วมงาน และชุมชน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจ เชื่อถือ ศรัทธา จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง

2) ด้านการศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ผู้บริหารเป็นผู้ที่แสวงหากิจกรรมใหม่ๆ (2) ผู้บริหารเป็นผู้สามารถสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ (3) ผู้บริหารเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ศึกษาหาความรู้สม่ำเสมอ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรีทางการบริหารการศึกษาเป็นอย่างต่ำ

3) ด้านบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ผู้บริหารแต่งกายที่เหมาะสมกับสถานการณ์ (2) ผู้บริหารมีความฉลาดแหลมคมในการสนทนา และการโต้ตอบ (3) ผู้บริหารมีจิตใจเป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสามารถปฏิบัติตามมารยาทสากลได้อย่างถูกต้อง

4) ด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ผู้บริหารมีความเต็มใจช่วยเหลือผู้อื่น (2) ผู้บริหารใช้ระบบคุณธรรมโดยพิจารณาผลงานจากความรู้ความสามารถของบุคคล (3) ผู้บริหารเปิดเผยข้อมูลและประชาสัมพันธ์การปฏิบัติงานให้แก่ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารให้ความเสมอภาคผู้ร่วมงานทุกคนเท่าเทียมกัน

5) ด้านความสามารถความชำนาญ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ผู้บริหารเป็นผู้เปิดใจกว้าง ร่วมคิดร่วมทำและร่วมรับผิดชอบในการทำหน้าที่ต่าง ๆ (2) ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาได้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ (3) ผู้บริหารมีความสามารถวางแผนและควบคุมการประสานงานขององค์กรได้ดี และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารมีบทบาท เป็น ผู้สนับสนุน และผู้อำนวยการความสะอาด

6) ด้านความรู้ลึก และรู้รอบ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ผู้บริหารเป็นผู้ที่สามารถทำให้เป้าหมายทางการศึกษาขององค์กรบรรลุผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (2) ผู้บริหารส่งเสริมนักเรียนคิดเป็น ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง (3) ผู้บริหารเป็นผู้นำในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณีวัฒนธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารประสานชุมชนในการระดม ทรัพยากรต่าง ๆ จากท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาการศึกษา

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 17 (สิรินธร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่าโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ (1) ด้านพื้นฐานเดิมเป็นทุน (2) ด้านความรู้ลึก และรู้รอบ (3) ด้านการศึกษา (4) ด้านความสามารถความชำนาญ (5) ด้านบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ และ (6) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูผู้สอนต้องการผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่มีความสามารถและทักษะการบริหารอย่างมืออาชีพทั้งในด้านความรู้ความสามารถ ด้านการศึกษา ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความเป็นผู้นำ ด้านวิชาการ และด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมถวิล จำศรี (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมือของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านพื้นฐานเดิมเป็นทุน ด้านความรู้ลึก และรู้รอบ ด้านบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความสามารถความชำนาญ และด้านการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยสามารถอภิปรายเป็นรายด้าน ดังต่อไปนี้

1) ด้านพื้นฐานเดิมเป็นทุน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ผู้บริหารมีลักษณะนิสัยเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในการร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น (2) ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (3) ผู้บริหารมีความปรารถนาดีต่อองค์กร ผู้ร่วมงาน และชุมชน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจ เชื่อถือ ศรัทธา จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิสุทธิ แก่งคำ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ย

จากมากไปหาน้อย คือ ด้านความรู้สึก และรู้รอบ ด้านพื้นฐานเดิมเป็นทุน ด้านการศึกษา ด้านบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านความสามารถความชำนาญ

2) ด้านการศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่

(1) ผู้บริหารเป็นผู้ที่แสวงหากิจกรรมประสบการณ์ใหม่ (2) ผู้บริหารเป็นผู้สามารถสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ (3) ผู้บริหารเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ศึกษาหาความรู้สม่ำเสมอ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการบริหารการศึกษาเป็น อย่างต่ำ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนุพงษ์ จามรธัญวาท (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการศึกษา ด้านบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความสามารถความชำนาญ ด้านความรู้สึก และรู้รอบ และด้านพื้นฐานเดิมเป็นทุน

3) ด้านบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ผู้บริหารแต่งกายที่เหมาะสมกับสถานการณ์ (2) ผู้บริหารมีความฉลาดแหลมคมในการสนทนา และการโต้ตอบ (3) ผู้บริหารมีจิตใจเป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสามารถปฏิบัติตามมารยาทสากลได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรีชา วงศ์รัตนะ (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านการศึกษา ด้านบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ ด้านความสามารถความชำนาญ และด้านความรู้สึก และรู้รอบ และด้านพื้นฐานเดิมเป็นทุน

4) ด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ผู้บริหารมีความเต็มใจช่วยเหลือผู้อื่น (2) ผู้บริหารใช้ระบบคุณธรรมโดยพิจารณาผลงานจากความรู้ความสามารถของบุคคล (3) ผู้บริหารเปิดเผยข้อมูลและประชาสัมพันธ์การปฏิบัติงานให้แก่ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารให้ความเสมอภาคผู้ร่วมงานทุกคนเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กชกร มีมกระโทก (2551, บทคัดย่อ) ได้นำเสนอผลการวิจัยคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพยุคปฏิรูปในทัศนะผู้บริหารและครูในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาพื้นฐานช่วงชั้นที่ 3-4 ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ว่ามีลักษณะดังนี้ 1) มีลักษณะและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน 2) เน้นปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา เน้นการพัฒนาครูและผู้บริหารให้เป็นมืออาชีพ 3) ด้านปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน เน้นการ

จัดการเรียนการสอนที่มีรูปแบบหลากหลายและสอนโดยยึดนักเรียนสำคัญที่สุด และ 4) ด้านปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา มุ่งกระจายอำนาจการตัดสินใจไปยังสถานศึกษา ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และให้ผู้ปกครอง ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จากสาระสำคัญทั้ง 4 ด้าน จะประสบผลสำเร็จได้ ต้องอาศัยบุคลากรที่ทำหน้าที่บริหารสถานศึกษาที่ต้องมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำกล้าเปลี่ยนแปลง กล้าตัดสินใจ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีจรรยาบรรณทางวิชาชีพ มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารและมีความรู้วิชาชีพ โดยเฉพาะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารต้องเป็นทั้งนักบริหาร นักวิชาการ นักจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ได้ผลผลิตที่ดีที่สุด

5) ด้านความสามารถความชำนาญ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ผู้บริหารเป็นผู้เปิดใจกว้าง ร่วมคิดร่วมทำและร่วมรับผิดชอบในการทำหน้าที่ต่าง ๆ (2) ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาได้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ (3) ผู้บริหารมีความสามารถวางแผนและควบคุมการประสานงานขององค์กรได้ดี และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารมีบทบาทเป็น ผู้สนับสนุน และผู้อำนวยความสะดวก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โอวาท ศิริพงษ์ไพบุลย์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความสามารถความชำนาญ ด้านบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ลึก และรู้รอบ ด้านพื้นฐานเดิมเป็นทุน และด้านการศึกษา

6) ด้านความรู้ลึก และรู้รอบ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) ผู้บริหารเป็นผู้ที่สามารถทำให้เป้าหมายทางการศึกษาขององค์กรบรรลุผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (2) ผู้บริหารส่งเสริมนักเรียนคิดเป็น ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง (3) ผู้บริหารเป็นผู้นำในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณีวัฒนธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารประสานชุมชนในการระดม ทรัพยากรต่าง ๆ จากท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเทพ อาจิวชัย (2551, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมืองจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมืองจังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ ด้านพื้นฐานเดิมเป็นทุน ด้านการศึกษา ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ลึก และรู้รอบ และด้านความสามารถความชำนาญ

ข้อสรุป

จากผลการวิจัย เรื่อง ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 17 (สิรินธร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จึงขอเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ตามลำดับดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านพื้นฐานเดิมเป็นทุน ผลการวิจัยพบว่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับแรก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจ เชื่อถือ ศรัทธา จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นผู้บริหารควรสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นในองค์กร เช่น การวางตัวเป็นกลาง รักษาศีล 5 และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา

1.2 ด้านการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับสาม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการบริหารการศึกษาเป็นอย่างต่ำ ดังนั้นผู้บริหารที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีที่ไม่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษาควรทำการศึกษาต่อในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหรือเข้ารับการอบรมความรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ในเรื่องการบริหารสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

1.3 ด้านบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ ผลการวิจัยพบว่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับห้า และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสามารถปฏิบัติตามมารยาทสากลได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นผู้บริหารควรมีระเบียบวินัยต่อตนเองและผู้อื่น มีความเหมาะสมด้านกิริยา มารยาท ทั้งทางกาย วาจา และใจ

1.4 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผลการวิจัยพบว่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับสุดท้าย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารให้ความเสมอภาคผู้ร่วมงานทุกคนเท่าเทียมกัน ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความเสมอภาคผู้ร่วมงานทุกคนเท่าเทียมกันในทุกโอกาส

1.5 ด้านความสามารถความชำนาญ ผลการวิจัยพบว่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับสี่ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุน และผู้อำนวยความสะดวก ดังนั้นผู้บริหารควรมีบทบาทด้านการเป็นผู้สนับสนุนและคอยอำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

1.6 ด้านความรู้ลึก และรู้รอบ ผลการวิจัยพบว่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับสอง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารประสานชุมชนในการระดม ทรัพยากรต่าง ๆ จากท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาในด้านต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและเป็นข้อมูลเชิงลึก และข้อมูลเชิงประจักษ์เพิ่มเติมสำหรับแนวทางการบริหารสถานศึกษาอย่างมืออาชีพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาให้ครอบคลุมทุกด้าน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในทุกด้านต่อไป

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของบุคคลอื่น ๆ เช่น ผู้ปกครองนักเรียน นักเรียน ผู้นำชุมชนต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและครอบคลุมทุกภาคส่วนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กชกร มีมกระโทก. (2551). *คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพยุคปฏิรูปการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา พ.ศ. 2540 ในทัศนะผู้บริหารและครูในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาพื้นฐานช่วงชั้นที่ 3-4 ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ชัยเสถียร พรหมศรี. (2550). *การจัดการความขัดแย้งในองค์กร*. กรุงเทพฯ : ออฟเซ็ท ครีเอชั่น.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ แอล.ที. เพรส.
- ปรีชา วงศ์รัตน์. (2552). *คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- พิสุทธิ แก้วคำ. (2553). *คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เลย : สถาบันราชภัฏเลย.
- ภูวิศา ชูัญญะ. (2556). *คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนส่งเสริมการศึกษาเอกชน*. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมถวิล จำศรี. (2554). *คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- สุเทพ อาจวิชัย. (2551). *ความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพของโรงเรียนในจังหวัดศรีสะเกษ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- อนุพงษ์ จามรธัญวาท. (2552). *คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

โอวาท ศิริพงษ์ไพบูลย์. (2553). *ความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม : สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.

Krejcie,R.V., & Morgan, D.W.(1970). *Determining sample size for research activities*.Educational and Psychological Measurement.

การศึกษาความเป็นไปได้ของธุรกิจวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสับปะรด

หมู่บ้านรวมไทย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

A feasibility study of community enterprise products from pineapple on through the network ban romthai sub-district amphoe kui buri prachuap khiri khan province

บัณฑิตพงษ์ ศรีอำนาจ¹

สืบศักดิ์ ลีลาอัมพรสิน²

กนกภรณ์ อ่วมพราหมณี³

^{1,2,3}Institute for the Research and Promotion of Art and Cultures, Phetchaburi Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาศักยภาพเครือข่ายเพื่อความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน 2. วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของธุรกิจวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสับปะรด หมู่บ้านรวมไทย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใช้วิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกแบบมีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ พัฒนาการอำเภอกุยบุรีหรือจังหวัด เกษตรอำเภอรอบหรือจังหวัด ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสับปะรด ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร รวมทั้งสิ้นจำนวน 15 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยการพิจารณาความ

ผลการศึกษาพบว่า ตอนที่ 1) ศักยภาพเครือข่ายเพื่อความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสับปะรด พบว่า 1) ด้านความรู้ มีหลักการในการดำเนินงานของเครือข่าย พัฒนาแนวคิดกับการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) ด้านทักษะ มีการเรียนรู้กรรมวิธีการผลิตและการแปรรูปสินค้าที่หลากหลาย 3) ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง มีการกำหนดแนวทางการทำงาน และวางแผนการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ 4) ด้านบุคลิกประจำตัวบุคคล มีการแบ่งหน้าที่ในการดำเนินงานตามความถนัดและเหมาะสม และ 5) ด้านแรงจูงใจ มีการรักษาคุณภาพมาตรฐานของสินค้าและวิธีที่จะช่วยให้ผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายที่สุด และตอนที่ 2) การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของธุรกิจวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสับปะรด หมู่บ้านรวมไทย อำเภอกุยบุรีจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าความเป็นไปได้ทางธุรกิจของกลุ่ม มีอยู่ 3 ด้านซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านเทคนิคการผลิตผลิตภัณฑ์ 2) ด้านการจัดการธุรกิจ 3) ด้านการทำการตลาด ซึ่งทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: ศึกษาความเป็นไปได้, ธุรกิจวิสาหกิจชุมชน, แปรรูปผลิตภัณฑ์จากสับปะรด

ABSTRACTS

The objectives of this research were 1. to study the potential of networks for the strength of community enterprises 2. to analyze the feasibility of the community enterprise business, pineapple processing group Unified Thai Village Kuiburi District, Prachuap Khiri Khan Province. This research was qualitative research by means of structured in-depth interviews with key informants such as Kuiburi district community development officers, agricultural officers, chairman of the community enterprise group: processing product from pineapple leaves, and chairman of the community enterprise group: a group of farmers women processing agricultural products as a total of 15 people who were obtained from a specific selection.

The result of this research found that the network potential for the strength of community enterprises was divided into 5 facts as following: 1) Knowledge: knowledge of the network operating principles had to develop ideas and community participation 2) Skills: They had to learn about various production and processing processes 3) Opinions about oneself: Working guidelines had been established and production planning and product development 4) Personality: The operational duties were divided according to aptitude and appropriateness and 5) Incentives: quality standards of products were maintained and the means to help entrepreneurs in the enterprise group access capital as easily as possible and analysis of the feasibility of the community enterprise business, pineapple processing group Unified Thai Village, Kuiburi District, Prachuap Khiri Khan Province that was found that the business possibilities of the group consisted of 3 aspects which consisted of 1) Product technical aspects 2) Business management aspects and 3) Marketing which allowed community enterprises to generate more income.

Keywords: *Feasibility Study, community enterprise, products from pineapple*

บทนำ

ในปัจจุบัน การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนนั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน ดังนั้น การนำเทคโนโลยีทางด้านวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนท้องถิ่น ในเชิงสุขภาพด้านอาหารและเชิงวิสาหกิจชุมชน ดังในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สับปะรด เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของพื้นที่

ดังนั้นจากการบูรณาการศาสตร์จึงทำให้เกิดแนวคิดที่จะสร้างนวัตกรรมการผลิตอาหารขึ้นโดยมุ่งเน้นไปยังพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญคือ สับปะรด เป็นผลไม้ที่มีแหล่งเพาะปลูก และผลผลิตมากที่สุดในประเทศไทย นายสุรัตน์ มุนินทรวงศ์ นายกสมาคมชาวไร่สับปะรดไทย ในฐานะรองประธานสภาเกษตรกร จ.ประจวบคีรีขันธ์ เปิดเผยว่า จากสถานการณ์ราคาผลผลิตสับปะรดมีราคาตกต่ำเหลือเพียงกิโลกรัม (กก.) ละ 2.20 -2.40 บาท ขณะที่โรงงานสับปะรดกระป๋องเพื่อการส่งออกปรับขึ้น กก.ละ 2.80 บาท จากเดิมราคา 5-6 บาท ทำให้การผลิตไม่คุ้มกับต้นทุนที่ กก.ละ 4.60 บาท (จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กก.ละ 3.60 มีค่าใกล้เคียงกัน) ส่งผลให้เกษตรกรชาวไร่สับปะรดได้รับความเดือดร้อนอย่างหนัก หลังราคาตกต่อเนื่องนานกว่า 6 เดือน เนื่องจาก จ.ประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่ปลูกสับปะรดมากที่สุดในประเทศ นอกจากนั้นช่วงกลางเดือน พฤษภาคมจะมีผลผลิตออกมาเพิ่ม ทำให้ราคาลดลงอีก ประกอบกับโรงงานรับซื้ออ้างว่ามีปัญหาจากการผลิตเพื่อส่งออกและเงินบาทแข็งค่า ทำให้มีผลกระทบเพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน”

“เมื่อวันที่ 11 พ.ค. 61 นายชวัลค์ ลอยสูงวงศ์ ผู้อำนวยการสำนักงานธนาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือ ธ.ก.ส.จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เปิดเผยว่า จากกรณีที่เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในพื้นที่กำลังประสบความเดือดร้อนอย่างหนักจากปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ทาง ธ.ก.ส.ได้ประสานสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. ประจวบคีรีขันธ์ จำกัด ให้การช่วยเหลือเกษตรกรด้วยการรวบรวมผลผลิตเพื่อกระจายไปจำหน่ายนอกพื้นที่” และ จากการลงสำรวจพื้นที่วิจัยของนักวิจัย ในพื้นที่หมู่บ้านรวมไทยของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าชุมชนในพื้นที่มีความต้องการที่จะยกระดับการค้าสับปะรดให้มีทิศทางที่ดีมากขึ้นกว่าเดิม ดังนั้น ทีมนักวิจัยจึงได้มีแนวคิดในการแก้ปัญหาโดย สร้าง นวัตกรรม การผลิตสับปะรดเพื่อสุขภาพ โดยการออกแบบสูตรการผลิตป่นสับสับปะรด การออกแบบเครื่องมือในการบรรจุภัณฑ์ เพื่อจัดจำหน่าย และวิเคราะห์หาช่องทางการดำเนินการทางการตลาดและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการดำเนินการทางธุรกิจของวิสาหกิจชุมชน เป็นการสร้างประโยชน์อันเป็นรูปธรรมให้เกิดขึ้นแก่ชุมชนและยังเป็นการบูรณาการงานวิจัยที่ผ่านมาของผู้วิจัยให้เกิดประโยชน์สูงสุดในชุมชน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนในเรื่องการยกระดับคุณภาพชีวิตรวมถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพเครือข่ายความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสับปะรด หมู่บ้านรวมไทย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของธุรกิจวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสับปะรด หมู่บ้านรวมไทย อำเภอกุยบุรีจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการนำเสนอเป็นข้อความพรรณนา

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาศักยภาพเครือข่ายเพื่อความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสับปะรด หมู่บ้านรวมไทย อำเภอกุยบุรี มีวิธีการดำเนินการดังนี้

ศึกษาสภาพการณ์ของศักยภาพเครือข่ายการสร้างความเข้มแข็ง โดยศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ วิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันเพื่อให้เข้าใจแนวคิดทฤษฎี จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นกลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่มีความเกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสับปะรด หมู่บ้านรวมไทย อำเภอ กุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ได้แก่ พัฒนาการอำเภอกุยบุรีหรือจังหวัด เกษตรอำเภอรหรือจังหวัด ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากใบสับปะรด ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มต้นกล้าอาชีพแปรรูปเครื่องสำอาง และสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งสิ้นจำนวน 15 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนสมาชิกภายในครอบครัว ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด
- 2) ส่วนที่ 2 นำผลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ตรวจสอบยืนยันจากข้อมูลเอกสาร (Documentary Data) และนำข้อมูลมาวิเคราะห์พิจารณา รวมทั้งวิเคราะห์

สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) เพื่อนำไปใช้ศึกษาหาจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) ในขั้นต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาศึกษาและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทั้งในด้านเทคนิคการผลิต ผลิตภัณฑ์ ด้านการจัดการธุรกิจ ด้านการทำการตลาดของธุรกิจกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสับปะรด หมู่บ้านรวมไทย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ หมายถึง กระบวนการรวบรวม ศึกษา และวิเคราะห์ ข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการลงทุนในโครงการ เพื่อประเมินความคุ้มค่าหรือผลตอบแทนที่จะได้รับจากโครงการ และให้ผู้ลงทุนใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจลงทุน (อุดม สายะพันธุ์, 2553) ในการตัดสินใจลงทุนสิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญคือ การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ศึกษาศักยภาพเครือข่ายเพื่อความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสับปะรด หมู่บ้านรวมไทย อำเภอกุยบุรี มีวิธีการดำเนินการดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ข้อมูลด้านเพศ อายุ และการศึกษาของผู้มา จำนวนสมาชิกอายุกลุ่มโดยเฉลี่ย ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน หมู่บ้านรวมไทย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ลักษณะทั่วไปของสมาชิก

ลักษณะทั่วไปของสมาชิกในกลุ่ม	ร้อยละ
1. เพศ	
ชาย	13.33
หญิง	86.67
2. อาชีพหลักของสมาชิก	
เกษตรกร	40.00
รับจ้างทั่วไป	6.67
ค้าขาย	53.33
อายุเฉลี่ย	48.73

ที่มา : จากการสำรวจ

จากตารางพบว่า กลุ่มสมาชิกเป็นผู้หญิงร้อยละ 86.67 เป็นผู้ชายร้อยละ 13.33 โดยอาชีพหลักของสมาชิก มีอาชีพค้าขายร้อยละ 53.33 มีอาชีพเป็นเกษตรกร ร้อยละ 40 และทำงานรับจ้างทั่วไปร้อยละ 6.67

และจากการวิเคราะห์ศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสับประรดของหมู่บ้านรวมไทย ต.หาดขาม อ.กุยบุรี จ. ประจวบคีรีขันธ์ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ด้านความรู้ พบว่า หลักการในการดำเนินงานของเครือข่าย ได้อาศัยแนวคิดจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการสร้างและพัฒนาแนวคิดกับการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ประกอบอาชีพเดียวกัน ร่วมกันคิด ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันเรียนรู้ และคิดค้นนวัตกรรมใหม่สำหรับอาชีพของแต่ละกลุ่มเพื่อสร้างมูลค่าของผลิตภัณฑ์
2. ด้านทักษะ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ควรเรียนรู้กรรมวิธีการผลิตและการแปรรูปสินค้าที่หลากหลาย มีเครือข่ายที่เป็นมิตรมีบรรยากาศเป็นกันเองระหว่างผู้ชายกับผู้ชาย และระหว่างผู้ชายกับผู้ซื้อ
3. ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง พบว่า จะมีการจัดประชุม เพื่อกำหนดแนวทางการทำงานของกลุ่ม เพื่อวางแผนกำหนดกระบวนการดำเนินงาน และวางแผนการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์
4. ด้านบุคลิกประจำตัวบุคคล พบว่า กลุ่มมีการแบ่งหน้าที่ในการดำเนินงานอย่างชัดเจน แบ่งหน้าที่ในการทำงานตามความถนัดและเหมาะสมเพื่อป้องกันการงานที่ซ้ำซ้อน ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของสมาชิก และทำให้สมาชิกในกลุ่มเกิดความสามัคคีและรักในงานที่ตนทำ
5. ด้านแรงจูงใจ พบว่า มีการรักษาคุณภาพมาตรฐานของสินค้าให้ต้อยู่เสมอ เพราะคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยทำให้ลูกค้าจดจำผลิตภัณฑ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และวิธีที่จะช่วยให้ผู้ประกอบการ SME เข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายที่สุด

ตอนที่ 2 ศึกษาและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทั้งในด้านเทคนิคการผลิตผลิตภัณฑ์ ด้านการจัดการธุรกิจ ด้านการทำการตลาดของธุรกิจกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสับประรด หมู่บ้านรวมไทย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การวิเคราะห์ศักยภาพของธุรกิจชุมชน ในภาพรวม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจชุมชนในระดับพื้นฐาน ซึ่งมีจุดแข็งและจุดอ่อนทั้ง ด้านเทคนิคการผลิตผลิตภัณฑ์ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการตลาด สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของความเป็นไปได้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

จุดแข็ง	จุดอ่อน
ด้านเทคนิคการผลิตผลิตภัณฑ์	
1. ผลิตภัณฑ์กลุ่มมีคุณภาพ/ ฝีมือ/ ความประณีต/ รสชาติเป็นที่ยอมรับ ทำให้สามารถเพิ่มช่องทางตลาดได้โดยเป็นการตลาดแบบปากต่อปากซึ่งเป็น	1. กลุ่มยังไม่มีมาตรฐานผลิตภัณฑ์ที่ชัดเจน แสดงให้เห็นว่ากลุ่มต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทั้งในด้านรูปแบบและคุณภาพผลิตภัณฑ์

วิธีการที่ลูกค้ากับลูกค้าได้แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและมีความน่าเชื่อถือ 2. กลุ่มมีที่มาของวัตถุดิบภายในพื้นที่ ทำให้มีความสะดวกสบาย ลดต้นทุนในการผลิต และเป็นการใช้ทรัพยากรการผลิตในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ 3. กลุ่มมีจำนวนแรงงานผลิตอยู่ระหว่าง 0-20 คน สามารถควบคุมคุณภาพการบริหารการผลิตได้ง่าย 4. เมื่อมีคำสั่งซื้อเป็นจำนวนมาก ไม่เป็นอุปสรรคในการประสานงานเนื่องจากเป็นเพื่อนบ้านหรือบุคคลภายในหมู่บ้านเดียวกัน 5. กลุ่มมีการผลิตตลอดทั้งปี ทำให้เมื่อมีคำสั่งซื้อผลิตทันทีจากลูกค้าแบบเร่งด่วนหรือเป็นจำนวนมาก สามารถนำผลิตภัณฑ์ที่ผลิตไว้ออกมาจำหน่าย	2. เงินลงทุนภายในกลุ่มได้รับกำไรต่อหน่วย 0-20% ทำให้กลุ่มขาดเงินทุนหมุนเวียนภายในกลุ่มและส่งผลกระทบต่อเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตและบริหารจัดการ เช่น มีการลดปริมาณการผลิตลง 3. กลุ่มมีจำนวนสมาชิกที่มาช่วยผลิตอยู่ระหว่าง 0-20 คน ทำให้เมื่อมีคำสั่งซื้อเป็นจำนวนมากในบางครั้งอาจผลิตไม่ทันตามระยะเวลาที่กำหนด

จุดแข็ง	จุดอ่อน
ด้านการจัดการธุรกิจ	
1. ผู้นำของกลุ่มวิสาหกิจเป็นผู้หญิง เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง ทำให้ในการประสานงานภายในกลุ่มเป็นไปได้ดีและมีความเข้าใจกันเป็นอย่างดี	1. ผู้นำของกลุ่มเป็นเพศหญิง อาจมีปัญหาในเรื่องความคล่องตัว การเดินทางต่าง ๆ และการแบ่งงานบริหารจัดการของกลุ่มสมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 2 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของความเป็นไปได้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (ต่อ)

จุดแข็ง	จุดอ่อน
ด้านการจัดการธุรกิจ	
2. ผู้นำมีบทบาทในชุมชน ช่วยให้การบริหารจัดการการติดต่อประสานงานหน่วยงานภายนอก สะดวกมากขึ้น	2. ผู้นำกลุ่มอาจจะยังไม่มีทักษะหรือความเข้าใจในด้านเทคโนโลยี ทำให้เป็นปัญหาในการพัฒนาหรือรับรู้ความรู้หรือเทคโนโลยี ใหม่ ๆ
3. กลุ่มมีหน่วยงานรัฐเข้ามาสนับสนุนมากกว่า 5-6 หน่วยงาน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการให้การดูแลกลุ่มอย่างใกล้ชิดจากหน่วยงานภาครัฐและการให้การ	3. กลุ่มยังไม่มี การดำเนินการกำหนดหน้าที่ให้แก่สมาชิกให้ชัดเจน ทำให้สมาชิกอาจเกิดความสับสน สิ่งกลุ่มมอบหมายให้รับผิดชอบทำให้การดำเนินงาน

สนับสนุน ส่วนใหญ่อยู่ในลักษณะการให้กลุ่มได้ เกิดความล่าช้า อาจส่งผลต่อการเพิ่มภาระหน้าที่
อุปกรณในการช่วยผลิตสินค้าของกลุ่ม ให้กับบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะประธานกลุ่ม

จุดแข็ง	จุดอ่อน
ด้านการทำการตลาด	
<ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มมีรูปแบบการขายส่วนใหญ่เป็นการขายส่ง ซึ่งเป็นการเจาะกลุ่มลูกค้าเป้าหมายในรูปแบบร้านค้าจำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้ครั้งละมาก ๆ 2. กลุ่มมีคำสั่งซื้อสินค้าจากนักท่องเที่ยวในรูปแบบกรุ๊ปทัวร์ที่มาท่องเที่ยวในหมู่บ้านรวมไทยในการท่องเที่ยวต่าง ๆ ตลอดทั้งปี เช่นนักท่องเที่ยวมาเที่ยวกลุ่มทำกระดาดชา, ท่องเที่ยวด้านธรรมชาติชมช้างป่ากุยบุรี จากนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวทำให้กลุ่มแปรรูปนั้นมีรายได้จากนักท่องเที่ยวตลอดทั้งปี 3. กลุ่มมีพื้นที่การขายแบบกระจายทั่วไป ทำให้เป็นที่รู้จักและขยายตลาดได้กว้างขึ้น 4. กลุ่มมีการพึ่งพิงการตลาดของภาครัฐ เนื่องจากหน่วยงานต่าง ๆ ช่วยส่งเสริมการตลาดโดยการจัดงานขึ้นเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ จัดแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ตามสถานที่ต่าง ๆ ทำให้กลุ่มมีตลาดที่กว้างขึ้นและมีรายได้เพิ่มมากขึ้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การที่กลุ่มพึ่งพิงการตลาดภาครัฐมากเกินไปอาจทำให้กลุ่มไม่มีความยั่งยืนและเป็นภาระในการดูแลของภาครัฐ 2. การที่กลุ่มมีพื้นที่การขายแบบกระจายทั่วไปโดยไม่เจาะจงกลุ่มลูกค้าอาจทำให้การบริหารจัดการและการออกแบบผลิตภัณฑ์ทำได้ยากมากขึ้น 3. กลุ่มมีรูปแบบการขายเป็นการขายปลีกและขายส่ง ทำให้กลุ่มไม่เป็นที่รู้จักในตลาดลูกค้าปลีกโดยตรงและมีช่องทางตลาดแคบ

ตารางที่ 2 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของความเป็นไปได้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (ต่อ)

โอกาส	อุปสรรค
ด้านเทคนิคการผลิตภัณฑ์	
<ol style="list-style-type: none"> 1. ในพื้นที่ชุมชนมีผลผลิตมากมายและหลากหลาย ทำให้มีการแปรรูปผลไม้ที่หลากหลาย ซึ่งสามารถตอบโจทย์ตามความต้องการของผู้บริโภคได้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ในพื้นที่ข้างเคียง มีการนำสับปะรดมาแปรรูปเช่นเดียวกัน ทำให้เกิดการแข่งขันในเรื่องของราคา

2. การแปรรูปสับปะรดหวานมีขั้นตอนเยอะ และใช้เวลาในการผลิตนาน ทำให้บางครั้งสินค้าไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค

โอกาส	อุปสรรค
ด้านการจัดการธุรกิจ	
1. การบริหารจัดการมีการสร้างวัฒนธรรมความเชื่อใจและการแบ่งปันความรู้ บรรยากาศและวัฒนธรรมการทำงาน	1. ผู้นำและสมาชิกกลุ่มขาดพัฒนาศักยภาพเครือข่าย กระบวนการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ภายในชุมชน เนื่องจากชุมชนบ้านรวมไทยมีกลุ่มวิสาหกิจหลายกลุ่มและหลายรูปแบบแต่ขาดการสร้างเครือข่ายให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวครั้งได้หลายๆกลุ่ม เพื่อให้รายได้กระจายสู่ชุมชนได้ทั่วถึง
2. ผู้นำกลุ่มและสมาชิกมีแนวความคิดอยากช่วยสร้างชื่อเสียงให้กับหมู่บ้าน และยังเป็นผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้านด้วย	

โอกาส	อุปสรรค
ด้านการทำการตลาด	
1. มีการออกบูธจำหน่ายตามงานแสดงสินค้า ทำให้เป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้นของคนต่างพื้นที่	1. ผู้นำกลุ่มและสมาชิกยังไม่มีทักษะและความรู้ด้านเทคโนโลยีด้าน IT ทำให้ไม่สามารถทำการตลาดใน Digital Marketing หรือด้าน Social Marketing
2. มีช่องทางการจำหน่ายที่กว้าง และครอบคลุม ทำให้ผู้บริโภคเข้าถึงสินค้าได้ง่ายกว่าแต่ก่อน	

จากศึกษาและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทั้งในด้านเทคนิคการผลิตผลิตภัณฑ์ ด้านการจัดการธุรกิจ ด้านการทำการตลาดของธุรกิจกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสับปะรด หมู่บ้านรวมไทย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า

1. ความเป็นไปได้ด้านเทคนิคการผลิตผลิตภัณฑ์ (Technical Feasible)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสับปะรด หมู่บ้านรวมไทย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นชุมชนที่มีการทำการเกษตรโดยการปลูกสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวียเป็นอาชีพหลัก เพื่อป้อนเข้าโรงงานผลิตสับปะรดกระป๋องเป็นหลัก แต่เนื่องด้วยปริมาณที่ผลิตสับปะรดนั้นเกินความต้องการของโรงงานทำให้ราคาที่ได้จากขายสับปะรดให้กับโรงงานไม่คุ้มเท่ากับต้นทุนที่ลงทุนลงไปใน การเพราะปลูก เนื่องจากต้นทุนในการปลูกนั้นอยู่ที่ประมาณ กิโลกรัมละ 2 – 4 บาท ทำให้มีปริมาณของสับปะรดที่ล้นตลาด ทางกลุ่มเลยอยากนำผลผลิตที่เหลือ

มาแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า ทำให้สมาชิกภายในกลุ่มมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสินค้าที่กลุ่มวิสาหกิจนั้นได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากคณะผู้วิจัย คือการได้รับคือ 1. เครื่องปลอกเปลือกสัปะรด 2. เครื่องทำน้ำสัปะรด 3. เครื่องบรรจุน้ำสัปะรด 4. เรื่องขึ้นรูปขนมปั้นสิบ 5. สูตรไส้สัปะรดขนมปั้นสิบ ซึ่งกลุ่มวิสาหกิจสามารถผลิตน้ำสัปะรดขายได้ในราคาขวดละ 35 บาท และผลิตขนมปั้นสิบไส้สัปะรดขายในราคาถุงละ 30 บาท

2. ความเป็นไปได้ด้านการจัดการธุรกิจ (Management Feasible)

ความเป็นไปได้ด้านการจัดการธุรกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสัปะรด หมู่บ้านรวมไทย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า มีการบริหารจัดการแบบมีแบบแผน และมีการมอบหมายหน้าที่ที่รับผิดชอบให้กับสมาชิกอย่างชัดเจนและมีความเท่าเทียมกันและตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบการดำเนินการของกลุ่มได้ตลอดเวลา ผู้นำกลุ่มมีความเข้มแข็งในการรวบรวมสมาชิกให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในทุกขั้นตอนการผลิต และจากการขายผลิตภัณฑ์โดยการประมาณการจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านรวมไทย โดยประมาณ 2,000 คน/ ปี ซึ่งในแต่ละปีจะมีรายได้จากการขายผลิตสินค้าแปรรูปจาดสัปะรด มียอดขายรวมโดยประมาณ 130,000 บาท/ ปี และทำให้สมาชิกกลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยต่อคน ประมาณ 3,200 คน/ ปี

3. ความเป็นไปได้ด้านการตลาด (Marketing Feasible)

ความเป็นไปได้ด้านการจัดการธุรกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสัปะรด หมู่บ้านรวมไทย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า กลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเยี่ยมชมป่ากุยบุรี และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่น เช่น กลุ่มวิสาหกิจทอผ้า, กลุ่มวิสาหกิจกระดาษสาจากเปลือกสัปะรด, กลุ่มวิสาหกิจโอมสแตร์ ฯลฯ อีกทั้งทางกลุ่มยังมีการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายเพื่อเพิ่มยอดขายด้านร้านค้าปลีกตามปั้มน้ำมันที่มีผู้ประสานจากหน่วยงานภาครัฐติดต่อประสานงานให้ที่สามารถนำไปฝากขายให้กลุ่มนักเดินทางที่แวะเติมน้ำมัน หรือแวะหาซื้อของฝาก และนำสินค้าไปโชว์ในงานแสดงสินค้าที่ทางภาครัฐดำเนินการจัดแสดงซึ่งทำให้สินค้าเป็นที่รู้จักในกลุ่มลูกค้าในระดับหนึ่ง อีกทั้งทีมงานผู้วิจัยได้เพิ่มช่องทางการตลาดแนะนำสินค้าโดยดำเนินการจัดทำเวปแอฟพลีเคชั่นที่สามารถสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวจากกลุ่มวิสาหกิจได้โดยตรงโดยเข้าไปที่

<http://mpit.pbru.ac.th/baanruamthai/index.php> ซึ่งจะทำให้ช่องทางการตลาดมีเพิ่มมากยิ่งขึ้นสามารถทำให้ผู้บริโภคสามารถรับรู้ถึงผลิตภัณฑ์จากกลุ่มและช่องทางการจำหน่ายสินค้าได้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

5. อภิปรายผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพเครือข่ายเพื่อความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสับปะรด หมู่บ้านรวมไทย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีรายละเอียด ดังนี้ 1) ด้านความรู้ พบว่า หลักการในการดำเนินงานของเครือข่าย ได้อาศัยแนวคิดจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการสร้างและพัฒนาแนวคิดกับการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ประกอบอาชีพเดียวกัน ร่วมกันคิด ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันเรียนรู้ และคิดค้นนวัตกรรมใหม่สำหรับอาชีพของแต่ละกลุ่มเพื่อสร้างมูลค่าของผลิตภัณฑ์ 2) ด้านทักษะ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ควรเรียนรู้กรรมวิธีการผลิตและการแปรรูปสินค้าที่หลากหลาย มีเครือข่ายที่เป็นมิตรมีบรรยากาศเป็นกันเองระหว่างผู้ขายกับผู้ขาย และระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อ 3) ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง พบว่า จะมีการจัดประชุม เพื่อกำหนดแนวทางการทำงานของกลุ่ม เพื่อวางแผนกำหนดกระบวนการวิธีการดำเนินงาน และวางแผนการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ 4) ด้านบุคลิกประจำตัวบุคคล พบว่า กลุ่มมีการแบ่งหน้าที่ในการดำเนินงานอย่างชัดเจน แบ่งหน้าที่ในการทำงานตามความถนัดและเหมาะสมเพื่อป้องกันการงานที่ซ้ำซ้อน ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของสมาชิก และทำให้สมาชิกในกลุ่มเกิดความสามัคคีและรักในงานที่ตนทำ และ 5) ด้านแรงจูงใจ พบว่า มีรักษาคุณภาพมาตรฐานของสินค้าให้ได้อยู่เสมอ เพราะคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ลูกค้าจดจำผลิตภัณฑ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และวิธีที่จะช่วยให้ผู้ประกอบการ SME เข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2560 : 9) ได้กล่าวถึงความหมายของศักยภาพว่า สามารถแบ่งออก เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) ทศนคติ (Attitude) ความเชื่อ (Belief) และอุปนิสัย (Trait) และ กลุ่มที่ 2 หมายถึง กลุ่มของความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะพื้นฐาน (Attributes) หรือเรียกกันว่า KSAs ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากพฤติกรรมในการทำงานที่แสดงออกมาของแต่ละบุคคลที่สามารถวัดและสังเกตเห็นได้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ อธิพงษ์ ฤทธิชัย (2556 : 48) กล่าวว่า องค์ประกอบของศักยภาพ ประกอบด้วย องค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้ 1) แรงจูงใจ (Motive) เป็นสิ่งที่บุคคลคิดหรือต้องการอย่างแท้จริง ซึ่งจะเป็แรงขับในการกำหนดทิศทางหรือการเลือกของบุคคล เพื่อแสดงออกถึงพฤติกรรมหรือการตอบสนองต่อเป้าหมายหรือการถอยออกไปจากสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น 2) คุณลักษณะส่วนบุคคล (Trait) เป็นคุณลักษณะทางกายภาพของบุคคลและรวมถึงการตอบสนองของบุคคลต่อข้อมูลหรือสถานการณ์ที่เผชิญ 3) แนวคิดของตนเอง (Self-Concept) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ ค่านิยม และภาพลักษณ์ของบุคคลที่มีต่อตนเองซึ่งเป็นแรงจูงใจ 4) ความรู้ (Knowledge) เป็นขอบเขตของข้อมูลหรือเนื้อหาเฉพาะด้านที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งครอบครองอยู่ และ 5) ทักษะ (Skill) เป็นความสามารถในการปฏิบัติงานทั้งที่เกี่ยวข้องกับด้านกายภาพ การใช้ความคิด และจิตใจของบุคคลในระดับที่สามารถคิดวิเคราะห์ ใช้ความรู้กำหนดเหตุผล หรือการวางแผนในการจัดการ และในขณะเดียวกันก็ตระหนักถึง

ความซับซ้อนของข้อมูลได้พฤติกรรมและทำให้สามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ในช่วงระยะสั้น ๆ ได้

ตอนที่ 2 ศึกษาและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทั้งในด้านเทคนิคการผลิตผลิตภัณฑ์ ด้านการจัดการธุรกิจ ด้านการตลาดของธุรกิจกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสับปะรด หมู่บ้านรวมไทย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จากการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทั้งในด้านเทคนิคการผลิตผลิตภัณฑ์ ด้านการจัดการธุรกิจ ด้านการตลาดของธุรกิจกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสับปะรด หมู่บ้านรวมไทย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีรายละเอียดดังนี้

1. ความเป็นไปได้ด้านเทคนิคการผลิตผลิตภัณฑ์ (Technical Feasible) กลุ่มวิสาหกิจมีศักยภาพเทคนิคการผลิตผลิตภัณฑ์เนื่องจากในการมีวัตถุประสงค์ในการนำมาแปรรูปตลอดทั้งปี และได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตจากหน่วยภาครัฐ สอดคล้องกับกับแนวคิดของ เจนนิภา คงอิม (2561: 164) ที่กล่าวว่า โดยกลุ่มวิสาหกิจมีความพร้อมด้านอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักรสำหรับการผลิตเป็นปัจจัยความสำเร็จในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรและภูมิปัญญาของชุมชน ทั้งการแปรรูปพืชผักผลไม้พื้นบ้าน ผลิตภัณฑ์ยาสมุนไพร แหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ ต่างก็เป็นไปเพื่อตอบสนองการพึ่งตนเองขององค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน จำเป็นต้องมีการบริหารทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งที่เป็น คน เงินทุน และวัสดุอุปกรณ์ วัสดุซึ่งต้องมีการเตรียมให้เพียงพอและการเก็บรักษาเพื่อให้มีคุณภาพพร้อมสำหรับการ รวมไปถึงอาคาร เครื่องจักร อุปกรณ์เทคโนโลยี เทคนิควิธีการที่เหมาะสมด้วย เพื่อให้กลุ่มมีกระบวนการผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐานกลุ่มมีปริมาณและกำลังการผลิตอย่างสม่ำเสมอ ไม่ขาดช่วง มีปริมาณจำนวนการผลิตที่สอดคล้องกับยอดการจำหน่าย ความพร้อมของอุปกรณ์

2. ความเป็นไปได้ด้านการจัดการธุรกิจ (Management Feasible)

กลุ่มวิสาหกิจมีศักยภาพด้านความเป็นไปได้ด้านการจัดการธุรกิจ โดยมีผู้นำกลุ่มวิสาหกิจที่เข้มแข็งมีการบริหารจัดการโครงสร้างกลุ่มที่ชัดเจน มีการมอบหมายหน้าที่ให้กับสมาชิกอย่างเท่าเทียม และสามารถตรวจสอบได้สอดคล้องกับวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิศัลย์ธีรา เมตตานนท์ (2560: 120) ปัจจัยที่หน่วยงานภาครัฐสามารถให้การส่งเสริมได้คือการสร้างเครือข่ายของวิสาหกิจชุมชนและการพัฒนาภาวะผู้นำกลุ่มวิสาหกิจซึ่งมีผลต่อปัจจัยส่งเสริมความสามารถในการอยู่รอดของการดำเนินธุรกิจ

3. ความเป็นไปได้ด้านการตลาด (Marketing Feasible)

กลุ่มวิสาหกิจมีศักยภาพความเป็นไปได้ด้านการตลาด เนื่องจากมีการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายเพื่อเพิ่มยอดขาย ในหลายช่องทาง เช่น การจัดบูทในงานการจัดแสดงสินค้า หรือ ร้านค้าปลีกในปั้มน้ำมัน การทำการตลาดออนไลน์ (Digital Marketing) สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตรา ปันรูป (2562: 2562) พบว่าในด้าน

ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าควรมีหลากหลายช่องทางจำหน่ายสินค้า เช่น สื่อสังคมออนไลน์มีตรวจสอบและควบคุมมาตรฐานของสินค้าอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกระจายผลประโยชน์ไปยังสมาชิกในชุมชนอย่างเท่าเทียมและเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

6.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและจัดการเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน ควรตระหนักและเห็นคุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยเน้นการขับเคลื่อนให้มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนต่อไป

6.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทั้งในการการผลิตและการแปรรูปการเก็บรักษาเนื่องจากน้ำสัปปะรดมีระยะเวลาในการเก็บรักษาโดยให้รสชาติไม่เปลี่ยนได้สั้น ทำให้ระยะเวลาในการเก็บสินค้ามีระยะเวลาที่สั้นมาก

6.3 ควรเพิ่มทักษะให้กับกลุ่มสมาชิกในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศเนื่องจากการทำการตลาดตลาดในปัจจุบันจะเน้นการทำตลาดดิจิทัลมากยิ่งขึ้นซึ่งลูกค้าจากช่องทางก็จะเพิ่มมากยิ่งขึ้นไปด้วย

เอกสารอ้างอิง

- จิตรา ปั้นรูป. (2562). การพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้ผลิตน้ำยาชีวภาพตำบลในเวียง อำเภอเมือง จังหวัดน่าน. *วารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์*. 6(1). 118-140
- เจณิภา คงอิม. (2561). การดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนนทบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*. 6(1). 156-170.
- ชญาภัทร์ กืออารีโย. (2557). รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดภาคกลาง. *วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมและทรัพยากรมนุษย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*.
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2560). *Competency ทำงานง่ายกว่าได้ผลดีกว่า = Easy HR: Competency*. นนทบุรี : อิงค์ ปียอนด์ บั๊คส์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12*. [Online] Available from <http://www.nesdb.go.th>. เข้าถึงในวันที่ 2 พฤษภาคม 2563
- สถาบันวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน. 2559. *ข้อเสนอชุดตัวชี้วัดชุมชนที่มีความเข้มแข็ง*. [Online] Available from <http://www.thaiichr.org> เข้าถึงในวันที่ 15 มิถุนายน 2563

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). *ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12*. [Online] Available from <http://www.sukhothai.go.th> เข้าถึงในวันที่ 15 มิถุนายน 2563
- วิศลย์ธีรา เมตตานนท์. (2560). การจัดการความรู้ในวิสาหกิจชุมชน: ทางเลือกในการพัฒนาความสามารถในการอยู่รอด. *วารสารการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์การ*. 9(1). 103-126
- อธิพงศ์ ฤทธิชัย. (2556). *แนวคิดเรื่องสมรรถนะ (Competency)*. [Online] Available from <http://www.jobpub.com/articles/showarticle.asp?id=2213>. เข้าถึงในวันที่ 15 มิถุนายน 2563
- Albert Humphrey. (2005). *SWOT Analysis for Management Consulting*. SRI Alumni Newsletter. SRI International. Retrieved from <https://www.sri.com/sites/default/files/brochures/dec05.pdf>

ข้อจำกัดในข้อพิพาททางพาณิชย์ระหว่างประเทศในการระงับข้อพิพาททางเลือก
ภายใต้กฎหมายไทย

Limitations of international commercial disputes in alternative dispute
resolutions under thai laws

ผศ.ดร.อรรษา ลิงห์สงบ¹

ดร.อรนixa สวัสดิชัย²

ดร.ภราดา แก้วภราดัย³

^{1,2,3}คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต โทรศัพท์: 02-407-3888

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาบทบัญญัติของกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการระงับข้อพิพาททางเลือก โดยมุ่งเน้นศึกษาการระงับข้อพิพาททางเลือกซึ่งใช้ในการระงับข้อพิพาทในทางพาณิชย์ระหว่างประเทศ กล่าวคือ การระงับข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ยนอกศาล การไกล่เกลี่ยในศาล และการอนุญาโตตุลาการ และศึกษาถึง ข้อจำกัดทางกฎหมายในกฎหมายที่เกี่ยวข้องแต่ละฉบับที่มีต่อข้อพิพาททางพาณิชย์ระหว่างประเทศ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะ ความแตกต่าง ข้อดีและข้อด้อยของข้อจำกัดทางกฎหมายในประเด็นดังกล่าวและเสนอแนวทางให้การแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายเหล่านั้น เพื่อให้การใช้กฎหมายดังกล่าวมีความเป็นสากลและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผลของการวิจัยพบว่ากฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการระงับข้อพิพาททางเลือกยังคงมีข้อจำกัดอันเป็นเงื่อนไขให้กฎหมายดังกล่าวไม่เหมาะสมกับการระงับข้อพิพาททางพาณิชย์ระหว่างประเทศในระดับที่แตกต่างกันไป การพิจารณาแก้ไขกฎหมายที่มีอยู่หรือการพิจารณาเข้าเป็นภาคีในสนธิสัญญาระหว่างประเทศซึ่งเกี่ยวข้องกับการระงับข้อพิพาททางเลือกจะสามารถทำให้คู่สัญญาในข้อพิพาททางพาณิชย์ระหว่างประเทศได้รับประโยชน์จากกฎหมายดังกล่าวมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: : การระงับข้อพิพาททางเลือก ข้อพิพาททางพาณิชย์ระหว่างประเทศ ข้อจำกัดในทางกฎหมาย การไกล่เกลี่ยนอกศาล การไกล่เกลี่ยในศาล การอนุญาโตตุลาการ

ABSTRACTS

This research aims to study the provisions of Thai Laws related to Alternative Dispute Resolutions (ADR) focusing on ADRs that apply to commercial disputes which are; Mediation Act B.E.2562 (2019), Court-Annexed Mediation and Arbitration Act B.E.2545. Also, to study legal limitations on commercial disputes of the said laws to identify characteristics, strength and weakness among these laws. The amendment of concern provisions was suggested, in order to promote international standard and the efficiency of ADRs in Thailand

The results of this research found that Thai laws related to Alternative Dispute Resolution still have some limitation that cause unsuitable conditions for international commercial disputes in vary levels. Considering to amend the laws or to become the state party of the international convention regarding alternative dispute resolution would advance the benefit to the parties of international commercial disputes.

Keywords: *Alternative Dispute Resolution, Commercial Dispute, legal limitation, Mediation, Court-Annexed Mediation, Arbitration*

Introduction:

The foundation element of Alternative Dispute Resolution method that make it different from the litigation by courts is the consent of the parties to solve their conflict by the neutral selected third-party and to be bound by the result of the method. Mediation cannot begin and continue without the parties' consent to settle their dispute amicably. Slightly, different for arbitration, as the parties choose the method when they enter into a contract or when the dispute arises, however, after the arbitration agreement has been agreed, the parties cannot change their mind without their consensus. Nevertheless, the most powerful characteristic of arbitration is the enforceability of the award in most of the country around the world.¹

Alternative dispute resolution has served as a central tool for managing case overload and reducing the number of cases entering the Thai courts. Government agencies and courts have attempted to promote the use of alternative dispute resolution in many ways. Parliament recently enacted the first mediation law, the Mediation Act B.E.2562 (2019), to encourage the use of state

¹ The Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards, United Nation, New York, 1958 (New York Convention) currently has 166 state parties, available at, https://uncitral.un.org/en/texts/arbitration/conventions/foreign_arbitral_awards/status2

agency and organization-based mediation to resolve civil and criminal disputes. Meanwhile, court-annexed mediation remains the most significant case management scheme in the Courts of Justice. Most of the recent changes, however, have focused on domestic disputes and have had limited benefits for international transactions.

Arbitration has long been an important part of Thailand's justice system, and the Thai government has actively embraced important international commercial arbitration laws. Thailand went on to become a member state in the Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards, United Nation, New York, 1958 (New York Convention) in December 1959.² It implemented the New York Convention by enacting the country's first arbitration act, the Arbitration Act B.E.2530 (1987). This Act was eventually repealed and replaced by the Arbitration Act B.E.2545 (2002), and in May 2019, the Thai parliament enacted the Arbitration Act No. 2 with the aim of facilitating assessment and the work of foreign arbitrators in Thailand.

² Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitration Awards 1958's status, available at https://uncitral.un.org/en/texts/arbitration/conventions/foreign_arbitral_awards/status2.

However, some provision of these laws put the limitation on the international commercial cases. Even though the regulation itself does not directly describe the restriction on the use of alternative dispute resolutions over international commercial disputes, the requirements and the scope of application of the laws is not suitable and can impede the submission of international commercial disputes under the laws. Therefore, the study and analysis of the laws regarding alternative dispute resolution is needed for contributing clear perspective and suggestions for provisions amendment, which will promote the use of alternative dispute resolution of international commercial dispute in Thailand.

1. Research Objectives

This study examines the limitation of alternative dispute resolution regarding international commercial disputes under Thai laws focusing on the stipulations and applications of current legislations. The study thus aims to clearly identify and analyze the characteristics, strengths, and weaknesses of the laws regarding alternative dispute resolutions in Thailand as a member of the international business community. It also aims to propose strategies Thailand could implement

to improve its laws and practices to bolster alternative dispute resolution as an alternative choice for international commercial cases. It does not, however, address administrative or criminal disputes governed by any current regulations.

In order to achieve these research goals, the main object of this study are 1) the Mediation Act B.E.2562 (2019); 2) The Code of Civil Procedure B.E.2477 (1934) regarding court-annexed mediation; 3) the Arbitration Act B.E. 2545 (2002).

2. Research Methods:

This study is descriptive and analytical in nature, and therefore relies primarily on the method of document analysis. As the study is about legal limitations of international commercial disputes in alternative dispute resolutions under Thai laws, reviewing and analyzing related Thai legislation, rules, and policies of the country will be reviewed and analyzed in order to understand the characteristics and details of the law. The study also considers existing scholarly studies and articles, reports, news, acts, journals, conference papers, and internet data related to research objects to support the analysis of primary sources.

The researcher utilizes the comparative method to analyze Thai provisions, to international conventions regarding alternative dispute resolution to illustrates the differences and similarities regarding the same issues and elucidates how given issue could be addressed in the Thai laws to extend the benefit of alternative dispute resolution to international commercial dispute. It does not, however, focus on comparing on all aspect of Thai regulations to any specific conventions for the suggestion to becoming a state party, which may be explore in the researchers' future project.

3. Research Results:

1. The Characteristic of International Commercial Disputes:

According to International Conventions regarding Alternative Dispute Resolutions, the term commercial should be given a wide interpretation to cover matters arising from all relationship of commercial nature, whether contractual or not.³ The disputes will be considered to be international basically when the disputing parties have their places of business in different

³ UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration 1985 with amendments as adopted in 2006, footnote 2.

countries, or when the state where the parties have the place of business is different from the state in which a substantial part of the obligations under the dispute transaction is performed.⁴ Besides, the different of the parties' legal backgrounds and the complicate of applicable law in the disputes, the international commercial disputes mostly concern with significant dispute amount. This kind of conflicts also require fast and efficient dispute resolution.

The increasing of international commercial transaction between private parties from different states, surely follow by the rise of disputes. Alternative Dispute Resolution (ADR) whether conciliation, mediation or arbitration have been proved to be the mechanism that suitable and well facilitate international commercial disputes. As ADR can provide procedure flexibility, reasonable cost and time. The most advantages of ADR that favor the dispute parties is the selection of specialize third-party facilitators and the enforceable of dispute settlement results.

2. The limitations under Alternative Dispute Resolution Laws

2.1 The Mediation Act B.E.2562 (2019)

⁴ The United Nations Conventions on International Settlement Agreement Resulting from Mediation 2019 (Singapore Mediation Convention) Article 1 (b).

As a result, the number of civil and criminal cases in courts has always increased. The courts are facing the challenge of delivering justice to all needed people in a reasonable time. Alternative dispute resolution has been used to manage the cases in courts and to reduce the number of cases in courts. Many state organizations and public organizations also believe that mediation can reduce conflicts and result in reconciliation in society. Therefore, Mediation Act B.E 2562 (2019) was enacted with the aims to be central law for state agencies, inquiry official and public dispute mediation center and empower them to employ mediation as a tool to solve the conflict in civil disputes which had little capital and some types of criminal disputes according to the parties' consent. However, this new law still has some limitation over international commercial disputes.

Firstly, The Mediation Act only governs the mediations that be done by the State agencies, which include central government, the provincial government, office of the judiciary, Office of the Attorney General, and other Government agencies as determined by the Minister of Justice in the Ministerial Regulations. However, the Act will not affect any mediation conducted by state

agencies according to their duties and powers by laws. Any state agencies which want to process mediation under the Act shall inform their intension to the Ministry of Justice. Secondly, subject to section 3 of the Mediation Act “mediator” mean a person who has been registered and appointed to proceed with the mediation. This means that any person who wants to act as the mediator to the dispute under the Mediation Act must register himself with the state agencies or organization which operate the mediation. Furthermore, the Mediation Act also prescribes the qualifications, duties, ethics, and liability of mediators who are performing under the act. Theses provisions uniform and improve the standard of mediation in Thailand; however, they lay some limitations to international commercial disputes.

In according to the view of international commercial disputes, the mediation may be performed by and ad-hoc mediator or the foreign mediation institution. Therefore, the settlement agreement from the said mediations will not be benefit from this Mediation Act, even though the parties of the disputes are Thai or have estates inside the country.

Lastly, according to section 20, the Mediation Act is limited its application on the dispute which has dispute amount exceed five million baht (USD 160,616.80 based on the currency exchange rate on October 31, 2020) or not exceed the amount prescribed in decree. As, one of the characteristics of international disputes is the sum of conflict amount usually be quite a lot, so this provision may prescribe the limitation on international commercial dispute although it was mediated in Thailand.

Comparing to United Nations Convention on International Settlement Agreements Resulting from Mediation 2019 (Singapore Convention), the Mediation Act has many provisions in similarity. However, there is no limitation on the dispute amounts or the organization of the mediators.

2.2 Court-Annexed Mediation

According to Civil Procedure Code, the courts of justice have the power to order the parties or a party of the case to come to the court in person, even if that party has an attorney to present

the case if the court believes that doing so will lead to the settlement of the dispute.⁵ No matter stage of the cases before the final judgment, courts can consider to settle the dispute or mediate the cases. The Civil Procedure Code empowers the courts to try to mediate the cases whenever they foresee the possibility to settle the disputes between parties, not only during the trial of the Court of First Instance but also in Appeal and the Supreme Court.⁶

Besides other benefits of court-annexed mediation, the legal effect of the settlement agreement from the mediation is one of the most significant advantages. In the case where the parties can reach a settlement agreement, the parties can request the court to enter a judgment on the term of such agreement. After reviewing that the settlement agreement is not contrary to the laws, the court may render a judgment on agreed terms. The ground to appeal this judgment is very limit. The President of the Supreme Court's Rule of Mediation B.E.2554 (2011) is the set of

⁵ Thailand's Civil Procedure Code Section 19.

⁶ *Id.*, section 20.

rules provided the detail of court-annexed mediation proceedings. This rule applies to the mediation, which proceeds within the courts of justice after the case is submitted to the court.

According to the Announcement of Court of Justice Administrative regarding internal division and authority and duties of government agencies under Office of the Judiciary B.E.2559 (2016), the Office of Judicial Affairs has duties to provide mediation service and support administrative work in judicial procedural for the Court of Justice. In 2019, the Office of Judicial Affairs has developed a new guideline and technology system to use with Pre-Litigation Mediation proceeding which are similar to Post-Litigation mediation governing by the Code of Civil Procedure Article 20 tri. Under this provision the parties can request to mediate their dispute before submit it to the competent court. The mediation is provided without fees by the register mediator(s) of such court. The settlement agreement from this mediation can be request by one party to the court to enforce it as a settlement judgement.

Although, the court-annexed mediation provisions and the Pre-Litigation Mediation do not have any limit in the amount of claim, they may not make an excellent contribution to the

international commercial cases since all procedure is processed in Thai Courts with all Thai staff and rules and regulations which can cause a considerable barrier to the foreign parties.

2.3 The Arbitration Act B.E.2545 (2002)

Thailand became a contracting state of many arbitration conventions since 1930; however, the status of arbitration under Thai laws was not satisfied until the Arbitration Act B.E.2530 (1987) came into force. The Arbitration Act 1987 confirmed its obligation under the conventions in recognition and enforcement of international arbitration agreements and international arbitral awards. In 2002, Thailand upgraded its arbitration law intending to meet international standards. The Arbitration Act B.E.2545 was drafted base on the UNCITRAL Model Law 1985. Many new arbitration principles were added into this law, for instance, the doctrines of separability and Competence-Competence Jurisdiction. Most of the commercial and civil disputes are arbitrable, except those relating to a person's legal status or some certain statue rights under the laws. The Act 2002 clearly states that disputes between government agencies and private enterprises can be agreed to submit to arbitration, either qualified as an administrative contract or not.

Under the Arbitration Act B.E. 2545, there is no limitation on the dispute amounts. This law also ensures the country's obligation according to the New York Convention 1958 to recognize and enforcement arbitration awards regardless of the jurisdiction they were made in. Furthermore, there is no restriction on the nature of the disputes as long as it not contrary to country's public policy and capable of arbitrating under Thai Law. On 13 April 2019, the Arbitration Act (No.2) B.E.2562 (2019) was enforced.⁷ This new law added a new chapter (Chapter 2/1) regarding foreign arbitrators to the Arbitration Act 2002 with the purpose of facilitating the appointment of foreign arbitrators and foreign representatives to arbitration in Thailand. According to the new law, the parties may appoint a foreign arbitrator or foreign representative to process the arbitration in the country, regardless of the matter of the disputes or the party nationality, which eliminates the restriction under other relating laws. Furthermore, the new provisions prescribe the detail on how the government agency shall facilitate the foreign arbitrators and representatives regarding the work certificate, VISA, and work permit. The foreign arbitrator or foreign representative in arbitration

⁷ Arbitration Act No.2 B.E.2562, available at <https://tai.coj.go.th/en/file/get/file/202002262295a43854d212778698c93c550cd2ae144205.pdf>

proceedings even allowed to perform their work during the period of processing of work permit.

This new law eliminates the old restrictions and will attract more parties to arbitrate in Thailand.

Likewise, the study of Thai court decisions reveals some significant development of the pro-arbitration concept by assistance the flow of arbitration proceedings and somehow limit the intervention. These changes can represent Thailand serious in taking the next step in international commercial arbitration and promoting the country as a new forum.

4. Conclusion:

According to the research, it reveals that Thailand has been employ Alternative Dispute Resolutions to manage the courts over cases load. However, some limitations under Thailand's Alternative Dispute Resolution laws to international commercial disputes are found.

Even though, one of the purposes of the Mediation Act B.E.2562 (2019) is to promote mediation method for reducing the cases number in the courts, it has set its limitation to civil cases with small dispute amount. Also, it has required that mediation under the act has to be provided by government organs or agencies. These provisions prescribe conditions that unsuitable

for the nature of international commercial disputes, which can bar the parties both Thai and foreigners from benefiting the advantage of the act. The change of the provisions is needed to break the limitations, whether by amendment the law or by considering to be the party state of Singapore Convention.

Court-Annexed mediation provisions do not have the limitation over case types; however, all the process have to be done in Thai, which language barrier and limit the foreign parties of the international commercial disputes to participate in the procedures. The preparation in language service is need to be done to support the international cases.

According to the study, the Arbitration Act B.E.2545 and The Arbitration Act No.2 B.E.2562 are Thai alternative dispute resolution laws that support and have less limitation over international commercial dispute so far. Therefore, arbitration is still the ADR method that should be considered when doing international commercial transactions related to Thailand.

อิทธิพลของกลยุทธ์การขายด้านพนักงานขายและคุณภาพการบริการต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจ
ธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการ

The influences of sales strategy based on seller oriented and service quality affecting
entrepreneurs decision to use commercial credit of kasikornbank

วรรณวรา มะกรุดทอง¹

ดร.ชลลดา ลัจจานิตย²

^{1,2}มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โทร 089-456-3824 Email : wanwara.m@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา อิทธิพลของกลยุทธ์การขายด้านพนักงานขายและคุณภาพการบริการต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ วิเคราะห์ข้อมูลจากค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ Independent Sample T-Test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและสมการถดถอยเชิงพหุคูณ เพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการศึกษาพบว่าอิทธิพลของกลยุทธ์การขายด้านพนักงานขายและคุณภาพการบริการต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้ามีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยมากที่สุด รองลงมาเป็นอิทธิพลด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า ด้านความตกลงใจที่จะซื้อ ด้านความปรารถนา ด้านความพึงพอใจ ด้านความดึงดูดความสนใจ ด้านความเชื่อถือและไว้วางใจได้ ด้านความสนใจ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ และด้านการตอบสนองต่อลูกค้าตามลำดับ

คำสำคัญ: : กลยุทธ์การขายด้านพนักงานขาย, คุณภาพการบริการ, การตัดสินใจใช้บริการ

ABSTRACTS

The purpose of this study is to examine the Influences of Sales Strategy based on Seller Oriented and Service Quality affecting entrepreneurs decision to use commercial credit Of Kasikornbank. A sample was selected from entrepreneurs who live in Bangkok and its vicinities are 400 samples. The data was analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, independent sample T-Test, One-way ANOVA and Multiple Linear Regression Analysis and has statistically significant confidence level at 0.05

The research resulted that the influence of empathy affected entrepreneurs decision to use commercial credit of Kasikornbank. Followed by the influence of assurance, action, desire, satisfaction, attention, reliability, interest, tangibles and responsiveness.

Keywords: *Influences of Sales Strategy based on Seller Oriented, Service Quality, Decision to use*

บทนำ

SMEs (Small and Medium Enterprise) หรือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศในหลายๆ ด้าน จากข้อมูลสถิติของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(สสว.) ในปี พ.ศ.2562 พบว่าวิสาหกิจทั่วประเทศมีจำนวนถึง 3,119,737 ราย โดยแบ่งเป็น SMEs จำนวน 3,105,096 ราย ซึ่งคิดเป็น 99.53% ของวิสาหกิจทั่วประเทศแต่ถึงแม้ว่า SMEs จะมีบทบาทที่สำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ แต่จำนวนมากที่ยังประสบปัญหาในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ทำให้ไม่สามารถขยายกิจการและเติบโตเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ได้ ซึ่งรัฐบาลในหลายๆ ประเทศได้เล็งเห็นความสำคัญของ SME ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศจึงได้มีนโยบายในการส่งเสริมการประกอบธุรกิจของ SME หลายประการ ซึ่งนโยบายหลักประการหนึ่งคือ นโยบายส่งเสริมการปล่อยสินเชื่อให้ SME (มุมมองสินเชื่อธุรกิจไทยจากข้อมูลรายสัญญา ตอนที่1, aBRIDGED Issue12/2018)ทำให้ธนาคารพาณิชย์ในประเทศส่วนใหญ่สนองรับกับนโยบายนี้ เพราะการให้สินเชื่อเป็นธุรกิจที่สำคัญที่จะสร้างรายได้ให้แก่ธนาคาร และยังมีมีความสำคัญในการตอบสนองต่อความต้องการเงินทุนหมุนเวียนของธุรกิจ

ธนาคารกสิกรไทยก่อตั้งเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ.2488 โดยในระยะแรกมุ่งเน้นลูกค้ารายย่อยที่เป็นเกษตรกร ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศที่ฝืดเคืองอยู่ในเวลานั้นเกิดความคล่องตัวขึ้น โดยมีสาขานนเสือป่าเป็นสำนักงานใหญ่แห่งแรกซึ่งเริ่มด้วยพนักงานเพียง 21 คน กิจการของธนาคารมีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง มีการขยายสาขาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ธนาคารกสิกรไทยมุ่งมั่นเป็นกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ยึดลูกค้าเป็นศูนย์กลาง ที่ริเริ่มสิ่งใหม่ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง ผ่านการผสมผสานการใช้เทคโนโลยีและทรัพยากรมนุษย์ เพื่อส่งมอบบริการทางการเงินที่มีคุณภาพมาตรฐานสากล และสร้างความยั่งยืนแก่ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งได้มีการกำหนดคำขวัญที่ใช้มาจนถึงปัจจุบันว่า “บริการทุกระดับประทับใจ” หมายถึงความมุ่งมั่นและพร้อมที่จะให้บริการแก่ลูกค้าทุกระดับชั้น เป็นสถาบันการเงินที่มีบริการธุรกรรมทางการเงินแบบครบวงจรให้แก่ทั้ง ลูกค้าบุคคล, ลูกค้า SME, ธุรกิจขนาดใหญ่ และธุรกิจระหว่างประเทศ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้เกิดความคล่องตัว และตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้ทุกรูปแบบโดยธนาคารกสิกรไทยเป็นหนึ่งในธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยที่สนองรับนโยบายส่งเสริมการปล่อยสินเชื่อให้ SME โดยมีผู้ดูแลความสัมพันธ์ลูกค้าผู้ประกอบการ หรือพนักงานขายสินเชื่อ ซึ่งมีหน้าที่ให้คำแนะนำ รายงานข้อมูล วิเคราะห์ และจัดทำแผนการขอสินเชื่อ พิจารณารายงานวิเคราะห์สถานการณ์ของลูกค้าธุรกิจติดตามการใช้สินเชื่อของลูกค้าเพื่อบริการและประเมินความเสี่ยงของลูกค้า รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นปรึกษาทางการเงินแก่ลูกค้า

ธุรกิจ นำเสนอผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่างๆ ให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการของลูกค้า ให้บริการลูกค้าตามนโยบายของธนาคาร และแสวงหาโอกาสในการขยายฐานลูกค้า

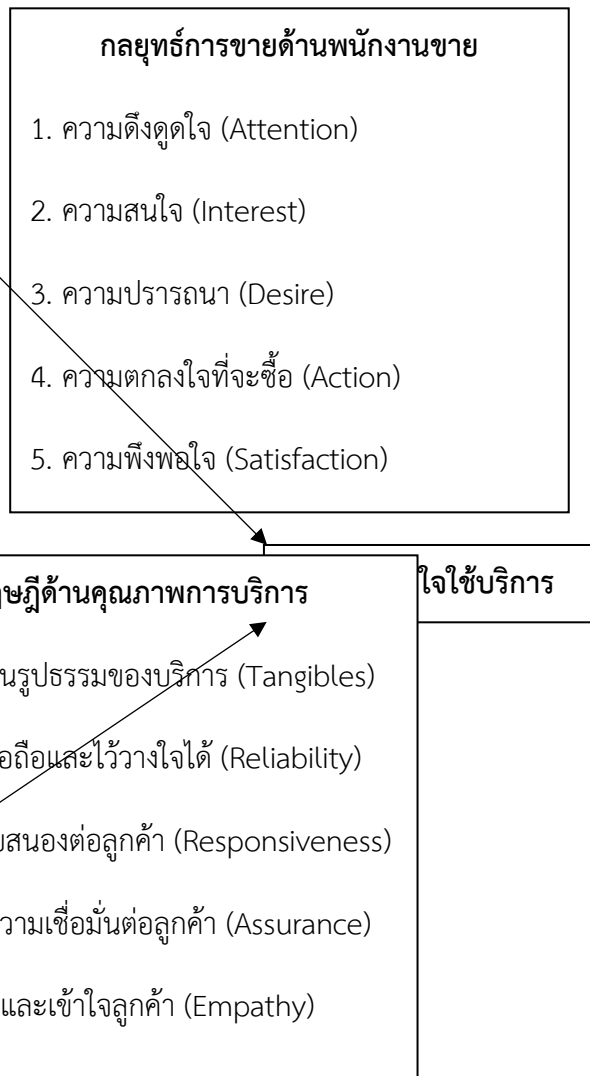
จากที่กล่าวมาข้างต้นประกอบกับปัจจุบันภาวะการแข่งขันของธนาคารพาณิชย์ค่อนข้างสูงไม่เพียงแต่ด้านผลิตภัณฑ์ของทางธนาคาร บริการด้านธุรกรรมต่างๆ แต่ยังรวมไปถึงนโยบายการปล่อยสินเชื่อให้ผู้ประกอบการ SME ทางผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความน่าสนใจของการวิจัยเรื่อง อิทธิพลของกลยุทธ์การขายโดยพนักงานขาย และคุณภาพการบริการส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผน กำหนดและปรับปรุงกลยุทธ์การทำงานของพนักงานขายตลอดจนธนาคารเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดตอบสนองต่อวิสัยทัศน์อันกว้างไกลสู่ความเป็นที่สูงสุดแห่ง “บริการทุกระดับประทับใจ”

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของกลยุทธ์การขายด้านพนักงานขายที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของคุณภาพการให้บริการที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
- ประโยชน์ของการศึกษา
 1. เพื่อได้ทราบถึงอิทธิพลของกลยุทธ์การขายด้านพนักงานขายที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
 2. เพื่อได้ทราบถึงอิทธิพลของคุณภาพการบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
 3. เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ฝ่ายงานสินเชื่อ SME ของธนาคารกสิกรไทย นำผลงานวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงพนักงานขาย ตลอดจนพนักงานในส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และก้าวสู่การเป็นธนาคารชั้นนำของประเทศต่อไป
 4. เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจ นำผลงานวิจัยวิจัยไปพัฒนา ปรับปรุง และปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับธุรกิจของตนเอง เพื่อนำไปสู่การขยายที่ประสบความสำเร็จและสามารถแข่งขันกับเจ้าของธุรกิจรายอื่นๆ ได้

5. เพื่อเป็นความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับกลยุทธ์การขายด้านพนักงานขาย และคุณภาพการให้บริการ ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการ และสามารถเป็นประโยชน์ต่อนักวิชาการ นักวิจัย นิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไปที่ต้องการศึกษาต่อไปในภายภาคหน้า

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มประชากร คือ ผู้ประกอบการที่ใช้บริการสินเชื่อธุรกิจของธนาคารกสิกรไทยที่ตั้งกิจการอยู่ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการที่ใช้บริการสินเชื่อธุรกิจของธนาคารกสิกรไทยที่ตั้ง
กิจการอยู่ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการที่ใช้บริการสินเชื่อธุรกิจของธนาคารกสิกรไทยที่ตั้ง
กิจการอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ทางผู้วิจัยจึงทำการกำหนด
ขนาดตัวอย่างโดยใช้วิธีการคำนวณจากกรณีไม่ทราบประชากรแน่นอนจากสัดส่วนประชากรทั้งหมด ดังนั้นขนาด
ของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้จึงใช้สูตรของ W.G. Cochran โดยกำหนดสัดส่วนของประชากรเท่ากับ 50%
หรือ 0.5 ซึ่งมีระดับความแปรปรวนสูงสุดเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มากที่สุด และกำหนดระดับความเชื่อมั่น
ของการวิจัยคั้งนี้เท่ากับ 95% ยอมรับความคลาดเคลื่อนในขอบเขต 5%

เครื่องมือวิจัย

การวิจัยคั้งนี้ใช้แบบสอบถาม(Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ
(Quantitative Research) โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาจากการค้นคว้าในหนังสือ งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นแนวทาง
ในการสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง และนำไปให้ที่ปรึกษาตรวจสอบ และผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไป
ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาให้ตรงตามกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อให้คำถามสอดคล้อง
กับวัตถุประสงค์ ทฤษฎี และผู้ตอบแบบสอบถาม

2. การทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) เพื่อวัดความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการ
ทดสอบเก็บข้อมูล Pre-test กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุดและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทาง
สถิติ (SPSS) เพื่อวัดหาค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถาม โดยใช้ค่าความเชื่อมั่นจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก
(Cronbach's Alpha Coefficient)สำหรับผล Pre-Test พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบักของกลุ่ม
ตัวอย่างจำนวน 30 ชุด (N=30) มีค่าเท่ากับ0.95 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับที่ยอมรับได้
การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาเรื่อง อิทธิพลของกลยุทธ์การขายด้านพนักงานขายและคุณภาพการบริการต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการเป็นงานศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ โดยแบ่งข้อมูลได้เป็น 2 แห่ง ดังนี้

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งได้มาจากหนังสือ วารสารทางวิชาการ การสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ใช้วิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling) ผ่านช่องทางออนไลน์ โดยใช้ Google Form จำนวน 400 ชุด สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นสถิติที่ใช้ในการนำเสนอภาพรวมของข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวม โดยนำเสนอในรูปแบบตารางแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) เป็นการศึกษาข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ทดสอบสมมติฐาน โดยจะใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

ผลวิจัยและอภิปรายผล

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถามจำนวนทั้งหมด 400 ตัวอย่าง ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามและลักษณะธุรกิจพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบธุรกิจค้าส่ง คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาเป็นธุรกิจให้บริการ คิดเป็นร้อยละ 85 มีการจดทะเบียนก่อตั้งในรูปแบบบริษัทจำกัด คิดเป็นร้อยละ 61.8 รองลงมาเป็นกิจการเจ้าของคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 22 โดยดำเนินธุรกิจมานานกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.5 ตามด้วยช่วง 3-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.5 มีรายได้ของธุรกิจเฉลี่ยปีละ 30-40 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 24 รองลงมาอยู่ในช่วงน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 23.5 ใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยมาแล้ว 4-6 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.8 รองลงมาช่วงตั้งแต่ 7-9 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.3 มีสินเชื่อหลักเป็นวงเงินกู้ระยะยาว(Term Loan) คิดเป็นร้อยละ 34 รองลงมาเป็นวงเงินกู้เบิกเกินบัญชี(Overdraft)

ติดเป็นร้อยละ 25.8 เพื่อใช้ในการขยายธุรกิจเดิมคิดเป็นร้อยละ 34.8 รองลงมาเป็นเพื่อลงทุนในธุรกิจใหม่ คิดเป็นร้อยละ 21.8

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของกลยุทธ์การขายด้านพนักงานขายผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นในเรื่องการสร้างความดึงดูดใจมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 4.15(เห็นด้วยมาก)

การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของคุณภาพการบริการผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นในเรื่องความน่าเชื่อถือและไว้วางใจได้มากที่สุดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 4.32(เห็นด้วยมากที่สุด)

การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อของผู้ประกอบการ ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นในเรื่องจะแนะนำสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยให้บุคคลอื่นมาใช้บริการมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 4.45(เห็นด้วยมากที่สุด)

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์อิทธิพลของกลยุทธ์การขายด้านพนักงานขายและคุณภาพการบริการต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการ โดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าค่า Adjusted R Square เท่ากับ 0.90 ซึ่งอธิบายได้ว่ากลยุทธ์การขายด้านพนักงานขายและคุณภาพการบริการสามารถอธิบายการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการได้ร้อยละ 0.90 ซึ่งแสดงผลในตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์เชิงพหุของอิทธิพลของกลยุทธ์การขายด้านพนักงานขายและคุณภาพการบริการต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการ

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of The Estimate
1	0.95	0.902	0.900	0.17259

พบว่าอิทธิพลของกลยุทธ์การขายด้านพนักงานขายและคุณภาพการบริการต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการจากค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเชิงพหุสามารถเรียงลำดับจากอิทธิพลที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการมากที่สุด ได้แก่ ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า(Sig.000) ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า(Sig.000) ด้านความตกลงใจที่จะซื้อ(Sig.000) ด้านความปรารถนา(Sig.000) ด้านความพึงพอใจ(Sig.000) ด้านความดึงดูดความสนใจ(Sig.000) ด้านความเชื่อถือและ

ไว้วางใจได้(Sig.000) ด้านความสนใจ(Sig.000) ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ(Sig.0.001)และด้านการตอบสนองต่อลูกค้า(Sig.000) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งแสดงผลในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเชิงพหุของกลยุทธ์การขายด้านพนักงานขายและคุณภาพการบริการต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการ

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients				
	B	Std.Error	Beta		
(Constant)	3.960	0.202		19.606	0.000
ด้านความดึงดูดความสนใจ	0.680	0.068	0.831	10.047	0.000
ด้านความสนใจ	0.331	0.051	0.386	6.555	0.000
ด้านความปรารถนา	0.713	0.031	0.935	22.924	0.000
ด้านความตกลงใจที่จะซื้อ	-0.730	0.065	-0.979	-11.260	0.000
ด้านความพึงพอใจ	0.677	0.058	0.875	11.713	0.000
ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ	-0.256	0.074	-0.274	-3.455	0.001
ด้านความเชื่อถือและไว้วางใจได้	-0.782	0.189	-0.760	-4.126	0.000
ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า	-0.252	0.059	-0.250	-4.251	0.000
ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า	-1.763	0.114	-1.370	-15.402	0.000
ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า	1.564	0.260	1.450	6.025	0.000

จากผลการศึกษาข้างต้นสามารถสรุปผลทดสอบสมมติฐานได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลสรุปการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลวิจัย
1. อิทธิพลกลยุทธ์การขายด้านพนักงานขายด้านความดึงดูดความสนใจที่แตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
2. อิทธิพลกลยุทธ์การขายด้านพนักงานขายด้านความสนใจที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
3. อิทธิพลกลยุทธ์การขายด้านพนักงานขายด้านความปรารถนาที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
4. อิทธิพลกลยุทธ์การขายด้านพนักงานขายด้านความตกลงใจที่จะซื้อที่แตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
5. อิทธิพลกลยุทธ์การขายด้านพนักงานขายด้านความพึงพอใจที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
6. อิทธิพลกลยุทธ์การขายด้านพนักงานขายด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
7. อิทธิพลกลยุทธ์การขายด้านพนักงานขายด้านความเชื่อถือและไว้วางใจได้ที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
8. อิทธิพลกลยุทธ์การขายด้านพนักงานขายด้านการตอบสนองต่อลูกค้าที่แตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
9. อิทธิพลกลยุทธ์การขายด้านพนักงานขายด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้าที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน

10. อิทธิพลกลยุทธ์การขายด้านพนักงานขายด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้าที่แตกต่าง ยอมรับสมมติฐาน
กันมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อบริษัทธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการ
แตกต่างกัน

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาอิทธิพลของกลยุทธ์การขายด้านพนักงานขายและคุณภาพการบริการต่อการตัดสินใจใช้
บริการสินเชื่อบริษัทธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการ ในส่วนของการศึกษาประกอบไปด้วย การดึงดูดความ
สนใจ ความสนใจ ความปรารถนา ความตกลงใจที่จะซื้อ ความพึงพอใจ ความเป็นรูปธรรมของการบริการ ความ
เชื่อถือและไว้วางใจได้ การตอบสนองต่อลูกค้าความเชื่อมั่นต่อลูกค้า และการรู้จักและเข้าใจลูกค้า โดยการใช้การ
วิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า อิทธิพลของกล
ยุทธ์การขายด้านพนักงานขายและคุณภาพการบริการสามารถอธิบายการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อบริษัทธุรกิจธนาคาร
กสิกรไทยได้ร้อยละ 90

จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสมการถดถอยอิทธิพลด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้ามีผลต่อการตัดสินใจ
ใช้บริการสินเชื่อบริษัทธุรกิจธนาคารกสิกรไทยมากที่สุด รองลงมาเป็นอิทธิพลด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า ด้านความ
ตกลงใจที่จะซื้อ ด้านความปรารถนา ด้านความพึงพอใจ ด้านความดึงดูดความสนใจ ด้านความเชื่อถือและไว้วางใจ
ได้ ด้านความสนใจ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ และด้านการตอบสนองต่อลูกค้า

ในส่วนของงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและ
ปริมณฑล ดังนั้นผลการสำรวจที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างอาจจะยังไม่ครอบคลุมประชากรที่ใช้สินเชื่อบริษัทธุรกิจธนาคารกสิกร
ไทย งานวิจัยครั้งต่อไปควรขยายขอบเขตการศึกษาเพื่อให้ได้ผลสำรวจที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งงานวิจัยในครั้ง
นี้ได้จำกัดการศึกษาเพียง อิทธิพลของกลยุทธ์การขายด้านพนักงานขายและคุณภาพการบริการต่อการตัดสินใจใช้
บริการสินเชื่อบริษัทธุรกิจธนาคารกสิกรไทยของผู้ประกอบการ ซึ่งการศึกษาครั้งต่อไปอาจจะมีการศึกษาอิทธิพลหรือ
ปัจจัยด้านอื่นๆ เพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

กรรณิการ์ เนาแวแสงศรี. (2558). กลยุทธ์การขายที่เน้นทางด้านพนักงานขายของทฤษฎีการขายไอดาสที่ ส่งผลต่อ
ผู้บริโภคที่ตัดสินใจซื้อทาวน์เฮาส์ 2 ชั้น ของโครงการหมู่บ้านวราพรตำบลบ้านบ่อ ใน จั ง ห วั ด
สมุทรสาคร. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

- ณัฐกิตติ ศรีปัญญาวิชญ์. (2561). ปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการและทักษะของตัวแทนขายคอนโดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- ราช ศิริวัฒน์. (2560). ทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อ. สืบค้น 30 กันยายน 2536, จาก <https://doctemple.wordpress.com/2017/01/25>
- วรภรณ์ จุนแสงจันทร์. (2558). ภาพลักษณ์ของร้านและคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของ ลูกค้าที่ใช้บริการร้าน Pet's Ville. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- ศศิธร จัวนพันธ์ และคณะ. (2544). *หลักการตลาด*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เอมพันธ์.
- Kotler, P. and K. L. Keller. 2016. *Marketing Management*. 15th ed. Pearson Education, Inc.
- Rathod, N. (2013). *Marketing management*. New York: Amazon International.
- Strong, E.K. (1925). *Theories of Selling*. Journal of Applied Psychology.
- Vashisht, K. (2006). *A practical approach to sales management*. New York: McGrawHill.

สัดส่วนของคณะกรรมการที่มียศทางทหารและตำรวจกับผลการดำเนินงาน
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100

The proportion of royal thai soldier and police ranks in the board of directors and firm
performance of companies listed in the stock exchange of thailand set100

ดุษฎี พรามแก้ว¹

วศินี ธรรมศิริ²

^{1,2}คณะบัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

โทรศัพท์: 02-697-6633 อีเมล: wasinee_tha@utcc.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของคณะกรรมการที่มียศทางทหารและตำรวจกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าผู้ที่มียศทางทหารและตำรวจมีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และอำนาจ ที่สามารถนำมาช่วยในการบริหารกำกับดูแลกิจการ ซึ่งผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณพบว่า สัดส่วนกรรมการที่มียศทางทหารและตำรวจไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับผลการดำเนินงานทางด้านบัญชี (ROA) แต่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเชิงบวกกับตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางด้านมูลค่าตลาด (Tobin's Q)

คำสำคัญ: : ยศทางทหารและตำรวจ ยศ ผลการดำเนินงานของบริษัท

ABSTRACTS

The objective of this research is to study the relationship between the proportion of royal Thai soldier and police ranks in the board of directors and the firm performance of companies listed in the stock exchange of Thailand SET100. Directors with royal Thai soldier and police ranks have knowledge, ability, experience, connection, and power that can benefit the companies in corporate governance.

The results from multiple regressions do not show the evidence of the statistically significant relationship between the proportion of royal Thai soldier and police ranks in the board of directors and the firms' accounting performance as measured by return of assets (ROA). However, the results show a statistically significant positive relationship with the performance indicators of the market value (Tobin's Q).

Keywords: *Royal Thai Soldier and Police Ranks, Ranks, Firm Performance*

บทนำ

ปัจจุบันการดำเนินธุรกิจของบริษัทจดทะเบียนได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาในเรื่องการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance : CG) กิจการต้องมีบรรษัทภิบาลที่ดีภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ คณะกรรมการบริษัทมีบทบาทสำคัญในการควบคุมและดูแลการดำเนินงานของผู้บริหารให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของบริษัท รัฐบาลปัจจุบันนำโดย พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี และมีนายทหาร อีกหลายท่านดำรงตำแหน่งที่สำคัญทางการเมือง ขณะเดียวกันบุคคลที่มียศทางทหารและตำรวจได้เข้ามามีบทบาท ในหลายวาระ และในโครงสร้างของคณะกรรมการบริษัทจดทะเบียน การดำรงตำแหน่งทางทหารและตำรวจอาจ ส่งผลในทิศทางบวกต่อการดำเนินงานของกิจการ เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับหน่วยงานของรัฐ มีอำนาจ น่าเกรง ขาม มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ สุจริตและความน่าเชื่อถือ ส่งผลให้นักลงทุนมีความเชื่อมั่น ในทางตรงกันข้าม นัก ลงทุนอาจจะมีความสงสัยว่าการดำรงตำแหน่งกรรมการของผู้มียศทางทหารและตำรวจอาจเกิดจากสายสัมพันธ์กับ ภาครัฐ มิได้เกิดจากความรู้ความสามารถที่แท้จริงของกรรมการเหล่านั้น หากเป็นเช่นนี้ ก็อาจเป็นไปได้ว่าการมี กรรมการที่ดำรงตำแหน่งทางทหารหรือตำรวจ อาจส่งผลเชิงลบต่อผลการดำเนินงานของกิจการ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของคณะกรรมการที่มียศทางทหารและตำรวจกับผลการดำเนินงาน ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) คือทฤษฎีที่อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวการ (Principal) กับตัวแทน (Agent) เมื่อผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นตัวแทน ไม่สามารถที่ตัดสินใจในแต่ละการดำเนินงานของกิจการได้ จึง จำเป็นที่จะต้องให้ผู้ทำหน้าที่แทน คือคณะกรรมการบริษัท ซึ่งหากกิจการมีผลการดำเนินงานที่ดีตรงตามเป้าหมายของผู้ ถือหุ้น ความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายก็ยังคงราบรื่น แต่หากวัตถุประสงค์ของตัวการและตัวแทนไม่สอดคล้องกัน ก็จะทำให้เกิดปัญหาที่เรียกว่า ปัญหาตัวแทน (Agency Problem) ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดจากหลายสาเหตุ อาทิ การ บริหารจัดการที่เอื้อประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผู้ถือหุ้น หรือที่เรียกว่า Conflict of Interests การที่ตัวการไม่มั่นใจ ว่าตัวแทนที่ได้ออกให้ทำหน้าที่แทนนั้นได้นำความรู้ความสามารถมาใช้เต็มกำลังความสามารถหรือไม่ หรือทำงาน ได้เต็มประสิทธิภาพหรือไม่ เรียกว่า Moral-Hazard Problem การรู้ข้อมูลไม่เท่าเทียมกัน ทำให้เกิดความได้เปรียบ เสียเปรียบ เกิดการตัดสินใจผิดพลาด เป็นต้น

จากการศึกษาของ McColgan (อ้างอิงใน สหราช จันทรหอม, 2558) สามารถแยกสาเหตุของการเกิดปัญหาได้ดังนี้

1. Moral-Hazard Agency Conflicts คือความขัดแย้งที่เกิดจากผู้บริหารถึงผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลัก
2. Earnings Retention Agency Conflicts คือความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับขนาดของ กิจการ (Firm Size) ซึ่งวัดจากกำไรสะสมของกิจการ
3. Time Horizon Agency Conflicts คือความขัดแย้งที่เกิดจากระยะเวลาการลงทุน เนื่องจากผู้ถือหุ้นหวังผลตอบแทนในระยะยาว แต่ผู้บริหารต้องการผลตอบแทนระยะสั้นเฉพาะช่วงเวลาที่ทำหน้าที่บริหารงานอยู่เท่านั้น

4. Managerial Risk Aversion Agency Conflicts คือเป็นความขัดแย้งที่เกิดจากพฤติกรรมด้านการยอมรับความเสี่ยง เมื่อผู้บริหารมีค่าตอบแทนที่คงที่ไม่ผูกพันกับผลการดำเนินงานของกิจการ ซึ่งมีความเสี่ยงที่จะทำให้ผู้บริหารเลือกลงทุนในโครงการที่ได้รับผลตอบแทนต่ำ เนื่องจากมีความเสี่ยงต่ำ เพราะหากกิจการมีผลกำไรที่เพิ่มมากขึ้น ผู้บริหารไม่ได้รับผลตอบแทนมากขึ้นไปด้วย ผู้บริหารจึงไม่มีความจำเป็นที่จะลงทุนในโครงการที่มีความเสี่ยงสูง ถึงแม้ว่าผลตอบแทนที่ได้รับจะสูงกว่าก็ตาม

อัญญา ชันธวิทย์, ศิลปพร ศรีจันเพชร และเดือนเพ็ญ จันทรศิริศรี (2552) ได้ให้แนวทางในการกำกับและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไว้ดังนี้

1. การออกแบบสัญญาค่าตอบแทน (Compatible Incentives) เป็นการส่งเสริมให้ ผู้บริหารทุ่มเทความรู้ความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่มากที่สุด
2. การแข่งขันที่รุนแรงในอุตสาหกรรม (Competition) เมื่อผู้บริหารเข้ามาบริหารกิจการ ผู้บริหารก็ได้ผูกพันตนกับกิจการ หากกิจการสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารที่มีพฤติกรรมมุ่งผลประโยชน์ส่วนตนจะสามารถตัดทวงผลประโยชน์ไปได้เรื่อยๆเช่นกัน ดังนั้น หากผู้บริหารต้องบริหารกิจการภายใต้การแข่งขันที่รุนแรง กิจการจะมีโอกาสในการล้มละลายสูงหากอ่อนแอ และเพื่อให้กิจการสามารถดำเนินต่อไปได้ ผู้บริหารก็จะทุ่มเทให้กับการทำงานมากขึ้น ใช้ความคิดไตร่ตรองมากขึ้น และตัดทวงผลประโยชน์น้อยลง
3. การเข้าครอบงำกิจการโดยปรปักษ์ (Hostile Takeover) เป็นการเปลี่ยนผู้บริหารระดับสูงโดยเจ้าของกิจการคือผู้ทำการเข้าครอบงำกิจการโดยการซื้อส่วนทุนของกิจการเพื่อให้ได้สิทธิการเป็นเจ้าของ จากนั้นจึงใช้สิทธิในการเป็นเจ้าของ ปลดผู้บริหารชุดเดิมให้พ้นจากตำแหน่ง แล้วมอบอำนาจในการบริหารให้กับผู้บริหารชุดใหม่ การปลดผู้บริหารเป็นกิจกรรมซึ่งไม่พึงประสงค์สำหรับผู้บริหารชุดเก่า ดังนั้นจึงเรียกว่า เป็นการเข้าครอบงำโดยปรปักษ์

4. การกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) เป็นกระบวนการที่ใช้ในการกำกับดูแลและควบคุมพฤติกรรมของผู้บริหาร เพื่อให้สามารถสร้างมูลค่าสูงสุดให้แก่กิจการ

แนวคิดทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory)

ใน ค.ศ.1984 R. Edward Freeman ได้ให้คำจำกัดความของ ผู้มีส่วนได้เสียไว้คือ คนหรือกลุ่มคนที่สามารถสร้างผลกระทบ หรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของธุรกิจ หากความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียมีความสอดคล้องกับองค์กรจะสามารถสนับสนุนให้องค์กรประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สหราชอาณาจักร (2558) ได้ศึกษาผลกระทบของขนาด คุณลักษณะและความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัทต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 ถึง พ.ศ.2556 ทั้งหมด 138 บริษัท 7 ปี ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงซ้อน ผลการศึกษาพบว่าคุณลักษณะของคณะกรรมการเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของตลาดหลักทรัพย์ และคุณลักษณะบางประการมีผลต่อการดำเนินงาน

ณัฐนพร และคณะ (2561) ได้ศึกษาสัดส่วนของคณะกรรมการต่างชาติกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในปี 2559 จำนวน 85 บริษัท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของคณะกรรมการชาวต่างชาติกับผลการดำเนินงาน ผลการศึกษาพบว่าสัดส่วนของคณะกรรมการที่เป็นชาวต่างชาติไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งการวัดด้วย อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ (ROA) และ Tobin's Q ซึ่งผู้วิจัยอธิบายไว้ว่าความหลากหลายทางเชื้อชาติ ไม่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน และสัดส่วนชาวต่างชาติที่ดำรงตำแหน่งเป็นคณะกรรมการในประเทศไทยมีน้อยจึงไม่สามารถวัดค่าได้อย่างชัดเจน

อนุวัฒน์ ภักดี และศิลปพร ศรีจันทเพชร (2561) ได้ศึกษาโมเดลสมการโครงสร้างคุณลักษณะคณะกรรมการและผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างคุณลักษณะคณะกรรมการและผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย งานวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินประจำปี (SET Smart) และแบบรายงาน 56-1 จากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในระหว่างปี พ.ศ.2557-2559 จำนวน 1,154 ตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่าคุณลักษณะพื้นฐานและคุณลักษณะเสริมของคณะกรรมการบริษัทมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลการดำเนินงาน โดยผ่านขนาดของกิจการ

อนุวัฒน์ ภัคดี (2561) ได้ศึกษาผลกระทบของลักษณะคณะกรรมการต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของลักษณะคณะกรรมการต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ตั้งแต่ปี พ.ศ.2557-พ.ศ.2559 เป็นเวลา 3ปี ใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ คุณลักษณะที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย คณะกรรมการชาวต่างชาติ คณะกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญในด้านบัญชีการเงิน คณะกรรมการเพศหญิง และคณะกรรมการที่จบการศึกษาระดับ PhD มีการวัดผลการดำเนินงานทางการเงินด้วย ROA และวัดผลการดำเนินงานทางมูลค่าตลาดด้วย Tobin's Q ผลการศึกษาพบว่าคุณลักษณะบางประการมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับผลการดำเนินงาน ได้แก่ คณะกรรมการชาวต่างชาติ คณะกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญในด้านบัญชีการเงิน และคณะกรรมการที่เป็นเพศหญิง แต่ทางตรงกันข้ามพบว่าคณะกรรมการที่จบการศึกษาในระดับ PhD ส่งผลในทิศทางลบ ซึ่งผู้วิจัยได้อธิบายไว้ว่าในการศึกษาครั้งนี้คณะกรรมการที่จบการศึกษาในระดับปริญญาเอกอาจมีสาขาที่หลากหลายจึงไม่สามารถนำความรู้ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 ในปี พ.ศ.2560 ซึ่งมีจำนวน 100 บริษัท ซึ่งบริษัทที่จะนำมาศึกษาในครั้งนี้จะไม่รวมถึงบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมการเงิน ประกอบด้วยกลุ่มธนาคาร เนื่องจากมีการกำกับดูแลที่แตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

จากหลายๆวรรณกรรมที่ได้มีการทบทวนมานั้น ผู้ศึกษาเลือกใช้ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) แทนตัวแปรที่ใช้วัดผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งเป็นการวัดผลการดำเนินงานทางด้านบัญชี และใช้ Tobin's Q สำหรับวัดผลการดำเนินงานทางด้านมูลค่าตลาด

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

ผู้ศึกษาใช้สัดส่วนของกรรมการที่มียศทางทหารและตำรวจในคณะกรรมการบริษัท (Royal Thai Soldier and Police Ranks : SPR) จะมีหน่วยเป็น % ซึ่งคำนวณจาก

สัดส่วนกรรมการที่มียศทางทหารและตำรวจ = $\frac{\text{จำนวนของคณะกรรมการที่มียศ}}{\text{จำนวนของคณะกรรมการทั้งหมด}} \times 100$

จำนวนของคณะกรรมการทั้งหมด

ตัวแปรควบคุม (Control Variables)

สัดส่วนกรรมการอิสระ (Independent Director : ID) ในคณะกรรมการบริษัทจะต้องประกอบไปด้วย คณะกรรมการอิสระ ซึ่งกำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) โดยระบุให้คณะกรรมการบริษัทจะต้องมีกรรมการอิสระอย่างน้อยหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด แต่ต้องไม่น้อยกว่า 3 คน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย,2561)

บทบาทของคณะกรรมการคือเป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้น มีหน้าที่ในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายและกำหนดกลยุทธ์ อีกทั้งยังทำหน้าที่ดูแลเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าฝ่ายจัดการได้ปฏิบัติตามนโยบายและกลยุทธ์ที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้นคณะกรรมการจึงต้องมีคณะกรรมการที่มีความเห็นอย่างอิสระ เพื่อสามารถตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารได้

ขนาดของคณะกรรมการบริษัท (Board Size : BSIZE) คณะกรรมการเป็นกลุ่มตัวแทนของกลุ่มผู้ถือหุ้นทั้งหมด ดังนั้นขนาดของคณะกรรมการจึงมีผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน (ยุทธ วรฉัตรธาร, 2554) คณะกรรมการประกอบไปด้วยบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ ขนาดของคณะกรรมการที่เหมาะสม ควรมีกรรมการไม่น้อยกว่า 5 คน และไม่ควรมากเกิน 12 คน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาด ประเภท และความซับซ้อนของธุรกิจ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย,2555)

ขนาดของบริษัท (Firm Size : FSIZE) จากการศึกษาวรรณกรรมพบว่าตัวแปรขนาดของกิจการ ความซับซ้อนของธุรกิจ และองค์ประกอบของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงาน (Garen and Instituto,2007) ขนาดของบริษัทจะวัดจากมูลค่าของสินทรัพย์ของบริษัท หากบริษัทมีความซับซ้อนของอุตสาหกรรมต่างกันก็จะทำให้ได้ค่าที่แตกต่างกันด้วย

จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการ (BMEET) โดยจำนวนครั้งในการประชุมจะพิจารณาตามความเหมาะสมกับภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการรวมถึงลักษณะของการดำเนินธุรกิจของบริษัทแต่ไม่ควรน้อยกว่า 6 ครั้งต่อปี (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย,2555) โดย Al-Matar et al.(2014) ได้ศึกษาพบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการประชุมของคณะกรรมการกับผลการดำเนินงาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive) ในการวิเคราะห์ข้อมูลโครงการ กรรมการบริษัทและผลการดำเนินงาน ของประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่ม SET100 ซึ่งได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด (Max-Min) ค่ากลาง (Median) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของคณะกรรมการที่มีศทางทหารและตำรวจกับผลการดำเนินงานของบริษัท

และใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 แบบ ดังนี้

$$ROA = \beta_0 + \beta_1 SPR + \beta_2 ID + \beta_3 BSIZE + \beta_4 FSIZE + \beta_5 BMEET + \varepsilon_i$$

$$\text{Tobin's Q} = \beta_0 + \beta_1 SPR + \beta_2 ID + \beta_3 BSIZE + \beta_4 FSIZE + \beta_5 BMEET + \varepsilon_i$$

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

งานวิจัยนี้จะแสดงผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในรูปแบบตารางเปรียบเทียบระหว่างบริษัทที่ไม่มีคณะกรรมการที่มียศ กับบริษัทที่มีคณะกรรมการที่มียศ

ตารางที่ 1 ผลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 และบริษัทสำรองในกลุ่ม SET100 ยกเว้นบริษัทที่ไม่มีข้อมูล และบริษัทที่ปิดบไม่ตรงงวด วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2560

	บริษัทที่กรรมการไม่มียศทางทหารและตำรวจ					บริษัทที่กรรมการมียศทางทหารและตำรวจ					ค่าสถิติความแตกต่าง	
	N	Min	Max	Mean	Std.	N	Min	Max	Mean	Std.	T-Test	P Value
ROA	66	-9.73	34.78	9.14	6.66	33	-21.81	75.06	8.51	13.97	0.31	0.76
Tobin's Q	66	0.71	9.03	2.11	1.51	33	0.89	27.01	2.86	4.61	-0.91	0.37
SPR	66	0	0	0	0	33	5.56	33.33	13.83	6.87	-11.56	0
ID	66	22.22	62.5	40.31	8.25	33	30	73.33	46.39	12.25	-2.58	0.01
BSIZE	66	5	18	10.83	2.4	33	8	18	11.94	2.96	-2	0.05
FSIZE	66	14.94	21.83	17.71	1.39	33	14.66	21.85	18.25	2.03	-1.38	0.17
BMEET	66	4	16	8.42	3.1	33	4	27	10.79	4.66	-2.64	0.01

จากตารางที่ 1 พบว่าสัดส่วนกรรมการที่มียศทางทหารและตำรวจ ที่วัดจากสัดส่วนของคณะกรรมการที่มียศทางทหารและตำรวจทั้งหมดต่อจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด บริษัทที่มียศทางทหารและตำรวจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.83 % อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ซึ่งวัดผลการดำเนินงานทางด้านบัญชี ในส่วนของบริษัทที่กรรมการไม่มียศทางทหารและตำรวจ มีค่าต่ำสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.14 เท่า ในส่วนของบริษัทที่มีกรรมการซึ่งมียศทางทหารและตำรวจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.51 เท่า จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างสองกลุ่มด้วยวิธี t-test ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม Tobin's Q ซึ่งใช้วัดผลการดำเนินงานทางด้านตลาด ในส่วนของบริษัทที่กรรมการไม่มียศทางทหารและตำรวจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.11 เท่า ในส่วนของบริษัทที่มีกรรมการซึ่งมียศทางทหารและตำรวจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

2.86 เท่า ค่า T-Test ระหว่าง 2 กลุ่มเท่ากับ 0.91 เท่า และมีค่า P-Value เท่ากับ 0.37 เท่า ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม

การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation)

งานวิจัยนี้ทำการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation) เพื่อหาทิศทางความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation) ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 และบริษัทสำรองในกลุ่ม SET100 ยกเว้นบริษัทที่ไม่มีข้อมูลและบริษัทที่ปิดงบไม่ตรงงวด วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2560

	ROA	Tobin's Q	SPR	ID	BSIZE	FSIZE	BMEET
Tobin's Q	0.82**						
SPR	0.1	0.24*					
ID	-0.01	-0.03	0.37**				
BSIZE	-0.23*	-0.25*	0.09	0.13			
FSIZE	-0.36**	-0.44**	0.02	0.28**	0.61**		
BMEET	-0.17	-0.18	0.26**	0.37**	0.24*	0.43**	
** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).							
*Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).							

จากตารางที่ 2 ผลของการวิเคราะห์ พบว่าอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ซึ่งวัดผลการดำเนินงานทางด้านบัญชี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ Tobin's Q ซึ่งเป็นตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางด้านมูลค่าตลาด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.82 สัดส่วนกรรมการที่มียศทางทหารและตำรวจ (SPR) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เมื่อได้พิจารณาผลการวิเคราะห์เบื้องต้นพบว่าตัวแปรอิสระคือ ขนาดบริษัท (FSIZE) และจำนวนคณะกรรมการ (BSIZE) มีค่า correlation ที่ 0.61 อาจเกิดปัญหา Multicollinearity หรือที่เรียกว่า การเกิดความ สัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปร

การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

งานวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่า สัดส่วนของคณะกรรมการที่มียศทางทหารและตำรวจมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานหรือไม่

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 และบริษัทสำรองในกลุ่ม SET100 ยกเว้นบริษัทที่ไม่มีข้อมูล และบริษัทที่ปิดงบไม่ตรงงวด วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2560

Model	ROA				Tobin's Q			
	Coefficie	Std.	t	Sig.	Coefficie	Std.	t	Sig.
(Constant)	43.38	10.92	3.97	0	15.53	3.1	5.01	0
SPR	0.13	0.13	0.95	0.34	0.1	0.04	2.61	0.01
ID	0.08	0.11	0.74	0.46	0	0.03	0.11	0.91
BSIZE	-0.09	0.45	-0.21	0.84	-0.01	0.13	-0.08	0.94
FSIZE	-1.99	0.79	-2.51	0.01	-0.74	0.22	-3.28	0
BMEET	-0.19	0.28	-0.66	0.51	-0.05	0.08	-0.65	0.52
F	3.31				6.45			
Sig.	0.01				0			
R Square	15.10%				26.74%			
N	99				99			

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 และบริษัทสำรองในกลุ่ม SET100 ยกเว้นบริษัทที่ไม่มีข้อมูลและบริษัทที่ปิดงบไม่ตรงงวด วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2560 สามารถนำมาเขียนสมการถดถอยเชิงพหุคูณ และสรุปผลได้ดังนี้

แบบที่ 1 กำหนดให้ Y = อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA)

$$Y = 43.38 - 1.99(\text{ขนาดของบริษัท})$$

แบบที่ 2 กำหนดให้ Y = ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางด้านมูลค่าตลาด (Tobin's Q)

$$Y = 15.53 + 0.10(\text{สัดส่วนกรรมการที่มียศทางทหารและตำรวจ}) - 0.74(\text{ขนาดของบริษัท})$$

จากผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณพบว่า แบบที่ 1 สัดส่วนกรรมการที่มียศทางทหารและตำรวจ ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ซึ่งวัดผลการดำเนินงานทางด้านบัญชี แต่แบบที่ 2 สัดส่วนกรรมการที่มียศทางทหารและตำรวจมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเชิงบวกกับตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางด้านมูลค่าตลาด (Tobin's Q) และมีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญเชิงสถิติกับทั้งอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ซึ่งวัดผลการดำเนินงานทางด้านบัญชีและตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางด้านมูลค่าตลาด (Tobin's Q) ได้แก่ ขนาดของบริษัทซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงลบ แสดงให้เห็นว่า นักลงทุนเชื่อมั่นในกรรมการที่มียศตำแหน่งทางทหารหรือตำรวจ อาจเนื่องมาจาก เชื่อว่าจะมีความสัมพันธ์อันดีกับ

หน่วยงานของรัฐ มีอำนาจ นำเกรงขาม มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ สุจริตและความน่าเชื่อถือ ส่งผลให้นักลงทุนมีความเชื่อมั่น หากแต่การมีกรรมการที่มียศ ตำแหน่งทางทหารหรือตำรวจ ไม่มีผลต่อการดำเนินงานทางด้านบัญชี

สรุปผลการศึกษา

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของคณะกรรมการที่มียศทางทหารและตำรวจกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 และบริษัทสำรองในกลุ่ม SET100 ยกเว้นบริษัทที่ไม่มีข้อมูลและบริษัทที่ปิดงบไม่ตรงงวด วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2560 จำนวน 99 บริษัท จากฐานข้อมูลของ SET Smart และแบบรายงาน 56-1 จากผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคุณพบว่า สัดส่วนกรรมการที่มียศทางทหารและตำรวจไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับผลการดำเนินงานทางด้านบัญชี (ROA) แต่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเชิงบวกกับตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางด้านมูลค่าตลาด (Tobin's Q) อาจสามารถสรุปได้ว่านักลงทุนเชื่อมั่นในกรรมการที่มียศตำแหน่งทางทหารหรือตำรวจ ดังสะท้อนในราคาตลาดของกิจการ แต่ผลการวิจัย ไม่พบหลักฐานเชิงสถิติอย่างมีนัยสำคัญว่าการมีกรรมการที่มียศตำแหน่งทางทหารหรือตำรวจ จะส่งผลต่อผลการดำเนินงานของกิจการด้านบัญชี ไม่ว่าจะด้านบวกหรือลบ

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2560) *หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2560* [สื่ออิเล็กทรอนิกส์]. ค้นเมื่อ 26 มกราคม พ.ศ.2562, จาก

<https://www.cgthailand.org/microsite/documents/CGCode.pdf>

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2555) *ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ* [สื่ออิเล็กทรอนิกส์]. ค้นเมื่อ 5

มกราคม 2562, จาก https://www.set.or.th/sustainable_dev/th/cg/responsibility_p1.html

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2561) *กรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบ* [สื่ออิเล็กทรอนิกส์]. ค้น

เมื่อ 5 มกราคม 2562

https://www.set.or.th/th/regulations/simplified_regulations/AC_ID_p1.html

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2562) *ความเป็นมา หลักการและแนวทางปฏิบัติด้านการกำกับกิจการที่ดี*

[สื่ออิเล็กทรอนิกส์]. ค้นเมื่อ 26 มกราคม 2562,

https://www.set.or.th/sustainable_dev/th/cg/history_p1.html

ยุทธ วรรณิตร (กันยายน 2554). *ขนาดคณะกรรมการ : บริษัทละกี่คนดี*. *Money and Wealth*, 96-97

- ยุทธ วรรณิตร (ตุลาคม 2554). *ขนาดคณะกรรมการ : บริษัทละกี่คนดี(ตอนที่2)*. *Money and Wealth*, 78-79
- สหราชอาณาจักร (2558). *ผลกระทบของขนาด คุณลักษณะและความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัท ต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- อัญญา ชันธวิทย์, ศิลปพร ศรีจันเพชร, และ เตือนเพ็ญ จันท์ศิริศรี. (2552). *การกำกับดูแล เพื่อสร้างมูลค่ากิจการ*. กรุงเทพฯ : บริษัท อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
- อนูวัฒน์ ภัคดี และศิลปพร ศรีจันเพชร (มีนาคม 2561). โมเดลสมการโครงสร้างคุณลักษณะคณะกรรมการ และผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 14(41), 25-38
- อนูวัฒน์ ภัคดี (มกราคม-เมษายน 2561). *ผลกระทบของลักษณะคณะกรรมการต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 13(1), 164-175
- Al-Matari, E. M., Al-Swidi, A. K., and Faudziah, H. B. (2014). The Effect of the Relationship between Board of Directors Characteristics on firm Performance in Oman: Empirical Study. Middle-East. Middle-East. *Journal of Scientific Research*, 21(3), 556-574
- Garen M. and Antonio P. (2007) Firm Complexity of Director Composition. Retrieved 2019, January 5, from https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=984944
- OECD. (2016) Corporate Governance in Asia [Electronic version]. Retrieved 2019, January 26, from <http://www.oecd.org/newsroom/-g20-oecd-.htm>

การพัฒนาเครื่องบดย่อยวัชพืชเคลื่อนที่ชนิดปั่นเหวี่ยง Development of automatic weed grinder of centrifuge

วิรงรอง แสงเดือน¹

ฐิติพงษ์ อุ่นใจ²

สุภัชญา ฮานี³

วงศ์พัทธ์ ชูรา⁴

¹สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

²สาขาวิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

³สาขาวิชาประมง คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

⁴ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

อีเมล: Wirongrong.s@ubru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนาเครื่องบดย่อยวัชพืชเคลื่อนที่ชนิดปั่นเหวี่ยงในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและสร้างเครื่องบดย่อยวัชพืชเคลื่อนที่ชนิดปั่นเหวี่ยงและทดสอบประสิทธิภาพของเครื่องบดย่อยวัชพืช เพื่อใช้ประโยชน์ในการกำจัดเศษวัชพืชภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี โดยเครื่องบดย่อยสามารถย่อยใบไม้และกิ่งไม้หรือเศษวัชพืชอื่น ๆ ที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางไม่เกิน 40 มิลลิเมตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบสมรรถนะของเครื่อง โดยทำการทดสอบเพื่อหาค่าพลังงานไฟฟ้าระหว่างการดำเนินงานของเครื่อง การทดสอบหาประสิทธิภาพหลังบดเศษวัชพืช และคำนวณหาค่าพลังงานไฟฟ้าตามระยะเวลาที่เครื่องทำงาน

ผลการทดสอบสมรรถนะของเครื่องบดย่อยวัชพืชเคลื่อนที่ชนิดปั่นเหวี่ยง พบว่า แรงดันไฟฟ้าอยู่ที่ 230 โวลต์ และกระแสไฟฟ้า 5.79 แอมแปร์ มีค่ากำลังวัตต์ไฟฟ้า 1.34 กิโลวัตต์ การทดสอบหาประสิทธิภาพหลังบดเศษวัชพืชจำนวน 50 กิโลกรัม น้ำหนักเศษวัชพืชที่บดได้ เฉลี่ยอยู่ที่ 44.46 กิโลกรัม คิดเป็นประสิทธิภาพหลังการบดเฉลี่ยอยู่ที่ 73% การคำนวณค่าพลังงานไฟฟ้าของเครื่องบดเศษวัชพืชตามระยะเวลา โดยคิดจากค่าพลังงานไฟฟ้าหน่วยละ 3.6 บาทต่อ 1 ชั่วโมง มีค่าใช้จ่าย 4.82 บาท

คำสำคัญ: เครื่องบดย่อย, เศษวัชพืช, ประสิทธิภาพ

ABSTRACTS

The research and development of this centrifugal weed granulator. This objective was to design and construct a centrifugal weed granulator and test the performance of the weed granulator. For use in weed removal with in UbonRatchathani Rajabhat University. The granulator can crush leaves and branches or other weed debris up to 40 mm in diameter. By performing a test to determine the electrical energy during operation of the machine Testing for efficacy after grinding weeds and calculate the cost of electrical energy according to the time the machine works.

The performance test of the centrifugal mobile weed granulator showed that the voltage was 230 volts and the electric current 5.79 A, the power factor was 1.34 kW. Ground weeds. The average efficiency of the weed grinder is 4.46 Kg, which is an average of 73% post-grinding efficiency. The cost of electricity is 3.6 baht per unit per 1 hour and the cost is 4.82 baht.

Keywords: *Granulator, weed, efficiency*

บทนำ

ปัจจุบันการดำเนินธุรกิจของบริษัทจดทะเบียนได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาในเรื่องการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance : CG) กิจการต้องมีบรรษัทภิบาลที่ดีภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ คณะกรรมการบริษัทมีบทบาทสำคัญในการควบคุมและดูแลการดำเนินงานของผู้บริหารให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของบริษัท รัฐบาลปัจจุบันนำโดย พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี และมีนายทหาร อีกหลายท่านดำรงตำแหน่งที่สำคัญทางการเมือง ขณะเดียวกันบุคคลที่มีศกทางทหารและตำรวจได้เข้ามามีบทบาท ในหลายวาระ และในโครงสร้างของคณะกรรมการบริษัทจดทะเบียน การดำรงตำแหน่งทางทหารและตำรวจอาจ ส่งผลในทิศทางบวกต่อการดำเนินงานของกิจการ เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับหน่วยงานของรัฐ มีอำนาจ นำเกรง ขาม มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ สุจริตและความน่าเชื่อถือ ส่งผลให้นักลงทุนมีความเชื่อมั่น ในทางตรงกันข้าม นักลงทุนอาจมีความสงสัยว่าการดำรงตำแหน่งกรรมการของผู้มีศกทางทหารและตำรวจอาจเกิดจากสายสัมพันธ์กับ ภาครัฐ มิได้เกิดจากความรู้ความสามารถที่แท้จริงของกรรมการเหล่านั้น หากเป็นเช่นนั้น ก็อาจเป็นไปได้ว่าการมี กรรมการที่ดำรงตำแหน่งทางทหารหรือตำรวจ อาจส่งผลเชิงลบต่อผลการดำเนินงานของกิจการ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของคณะกรรมการที่มีศกทางทหารและตำรวจ กับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) คือทฤษฎีที่อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวการ (Principal) กับ ตัวแทน (Agent) เมื่อผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นตัวแทน ไม่สามารถที่ตัดสินใจในแต่ละการดำเนินงานของกิจการได้ จึงจำเป็นต้องมีผู้ทำหน้าที่แทน คือคณะกรรมการบริษัท ซึ่งหากกิจการมีผลการดำเนินงานที่ดีตรงตามเป้าหมายของผู้ถือหุ้น ความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายก็ยังคงราบรื่น แต่หากวัตถุประสงค์ของตัวการและตัวแทนไม่สอดคล้องกัน ก็จะทำให้ เกิดปัญหาที่เรียกว่า ปัญหาตัวแทน (Agency Problem) ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดจากหลายสาเหตุ อาทิ การบริหาร จัดการที่เอื้อประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผู้ถือหุ้น หรือที่เรียกว่า Conflict of Interests การที่ตัวการไม่มั่นใจว่า ตัวแทนที่ได้ออกให้ทำหน้าที่แทนนั้นได้นำความรู้ความสามารถมาใช้เต็มกำลังความสามารถหรือไม่ หรือทำงานได้ เต็มประสิทธิภาพหรือไม่ เรียกว่า Moral-Hazard Problem การรู้ข้อมูลไม่เท่าเทียมกัน ทำให้เกิดความได้เปรียบ เสียเปรียบ เกิดการตัดสินใจผิดพลาด เป็นต้น

จากการศึกษาของ McColgan (อ้างอิงใน สหราช จันทรหอม, 2558) สามารถแยกสาเหตุของการเกิดปัญหาได้ดังนี้

1. Moral-Hazard Agency Conflicts คือความขัดแย้งที่เกิดจากผู้บริหารนึกถึงผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลัก
2. Earnings Retention Agency Conflicts คือความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับขนาดของ กิจการ (Firm Size) ซึ่งวัดจากกำไรสะสมของกิจการ
3. Time Horizon Agency Conflicts คือความขัดแย้งที่เกิดจากรยะเวลากการลงทุน เนื่องจากผู้ถือหุ้นหวังผลตอบแทนในระยะยาว แต่ผู้บริหารต้องการผลตอบแทนระยะสั้นเฉพาะช่วงเวลาที่ทำหน้าที่บริหารงานอยู่เท่านั้น

4. Managerial Risk Aversion Agency Conflicts คือเป็นความขัดแย้งที่เกิดจากพฤติกรรมด้านการยอมรับความเสี่ยง เมื่อผู้บริหารมีค่าตอบแทนที่คงที่ไม่ผูกพันกับผลการดำเนินงานของกิจการ ซึ่งมีความเสี่ยงที่จะทำให้ผู้บริหารเลือกลงทุนในโครงการที่ได้รับผลตอบแทนต่ำ เนื่องจากมีความเสี่ยงต่ำ เพราะหากกิจการมีผลกำไรที่เพิ่มมากขึ้น ผู้บริหารไม่ได้รับผลตอบแทนมากขึ้นไปด้วย ผู้บริหารจึงไม่มีความจำเป็นที่จะลงทุนในโครงการที่มีความเสี่ยงสูง ถึงแม้ว่าผลตอบแทนที่ได้รับจะสูงกว่าก็ตาม

อัญญา ชันธวิทย์, ศิลปพร ศรีจันเพชร และเดือนเพ็ญ จันทรศิริศรี (2552) ได้ให้แนวทางในการกำกับและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไว้ดังนี้

1. การออกแบบสัญญาค่าตอบแทน (Compatible Incentives) เป็นการส่งเสริมให้ ผู้บริหารทุ่มเทความรู้ความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่มากที่สุด
2. การแข่งขันที่รุนแรงในอุตสาหกรรม (Competition) เมื่อผู้บริหารเข้ามาบริหารกิจการ ผู้บริหารก็ได้ผูกพันตนกับกิจการ หากกิจการสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารที่มีพฤติกรรมมุ่งผลประโยชน์ส่วนตนจะสามารถตัดดวงผลประโยชน์ไปได้เรื่อยๆเช่นกัน ดังนั้น หากผู้บริหารต้องบริหารกิจการภายใต้การแข่งขันที่รุนแรง กิจการจะมีโอกาสในการล้มละลายสูงหากอ่อนแอ และเพื่อให้กิจการสามารถดำเนินต่อไปได้ ผู้บริหารก็จะทุ่มเทให้กับการทำงานมากขึ้น ใช้ความคิดไตร่ตรองมากขึ้น และตัดดวงผลประโยชน์น้อยลง
3. การเข้าครอบงำกิจการโดยปรปักษ์ (Hostile Takeover) เป็นการเปลี่ยนผู้บริหารระดับสูงโดยเจ้าของกิจการ คือผู้ทำการเข้าครอบงำกิจการโดยการซื้อส่วนหุ้นของกิจการเพื่อให้ได้สิทธิการเป็นเจ้าของ จากนั้นจึงใช้สิทธิในการเป็นเจ้าของ ปลดผู้บริหารชุดเดิมให้พ้นจากตำแหน่ง แล้วมอบอำนาจในการบริหารให้กับผู้บริหารชุดใหม่

การปลดผู้บริหารเป็นกิจกรรมซึ่งไม่พึงประสงค์สำหรับผู้บริหารชุดเก่า ดังนั้นจึงเรียกว่า เป็นการเข้าครอบงำโดย
ประจำปี

4. การกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) เป็นกระบวนการที่ใช้ในการกำกับดูแลและควบคุมพฤติกรรม
ของผู้บริหาร เพื่อให้สามารถสร้างมูลค่าสูงสุดให้แก่กิจการ

แนวคิดทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory)

ใน ค.ศ.1984 R. Edward Freeman ได้ให้คำจำกัดความของ ผู้มีส่วนได้เสียไว้คือ คนหรือกลุ่มคนที่
สามารถสร้างผลกระทบ หรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของธุรกิจ หากความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียมี
ความสอดคล้องกับองค์กรจะสามารถสนับสนุนให้องค์กรประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สหราชอาณาจักร (2558) ได้ศึกษาผลกระทบของขนาด คุณลักษณะและความรับผิดชอบของ
คณะกรรมการบริษัทต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย งานวิจัยนี้
ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 ถึง พ.ศ.2556 ทั้งหมด 138 บริษัท 7 ปี ใช้การวิเคราะห์
ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงซ้อน ผลการศึกษาพบว่าคุณลักษณะของคณะกรรมการ
เปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของตลาดหลักทรัพย์ และคุณลักษณะบางประการมีผลต่อการดำเนินงาน

ณัฐนพร และคณะ (2561) ได้ศึกษาสัดส่วนของคณะกรรมการต่างชาติกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลบริษัทที่จดทะเบียนใน
ตลาดหลักทรัพย์ในปี 2559 จำนวน 85 บริษัท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของ
คณะกรรมการชาวต่างชาติกับผลการดำเนินงาน ผลการศึกษาพบว่าสัดส่วนของคณะกรรมการที่เป็นชาวต่างชาติไม่
มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งการวัดด้วย อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ (ROA) และ Tobin's Q ซึ่ง
ผู้วิจัยอธิบายไว้ว่าความหลากหลายทางเชื้อชาติ ไม่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน และสัดส่วนชาวต่างชาติที่
ดำรงตำแหน่งเป็นคณะกรรมการในประเทศไทยมีน้อยจึงไม่สามารถวัดค่าได้อย่างชัดเจน

อนุวัฒน์ ภักดี และศิลาพร ศรีจันทพร (2561) ได้ศึกษาโมเดลสมการโครงสร้างคุณลักษณะคณะกรรมการ
และผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา
โมเดลสมการโครงสร้างคุณลักษณะคณะกรรมการและผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทย งานวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินประจำปี (SET Smart) และแบบรายงาน 56-1 จาก

บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในระหว่างปี พ.ศ.2557-2559 จำนวน 1,154 ตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะพื้นฐานและคุณลักษณะเสริมของคณะกรรมการบริษัทมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลการดำเนินงาน โดยผ่านขนาดของกิจการ

อนุวัฒน์ ภัคดี (2561) ได้ศึกษาผลกระทบของลักษณะคณะกรรมการต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของลักษณะคณะกรรมการต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ตั้งแต่ปี พ.ศ.2557-พ.ศ.2559 เป็นเวลา 3ปี ใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ คุณลักษณะที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย คณะกรรมการชาวต่างชาติ คณะกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญในด้านบัญชีการเงิน คณะกรรมการเพศหญิง และคณะกรรมการที่จบการศึกษาระดับ PhD มีการวัดผลการดำเนินงานทางการเงินด้วย ROA และวัดผลการดำเนินงานทางมูลค่าตลาดด้วย Tobin's Q ผลการศึกษาพบว่าคุณลักษณะบางประการมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับผลการดำเนินงาน ได้แก่ คณะกรรมการชาวต่างชาติ คณะกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญในด้านบัญชีการเงิน และคณะกรรมการที่เป็นเพศหญิง แต่ทางตรงกันข้ามพบว่าคณะกรรมการที่จบการศึกษาในระดับ PhD ส่งผลในทิศทางลบ ซึ่งผู้วิจัยได้อธิบายไว้ว่าในการศึกษาครั้งนี้คณะกรรมการที่จบการศึกษาในระดับปริญญาเอกอาจมีสาขาที่หลากหลายจึงไม่สามารถนำความรู้ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 ในปี พ.ศ.2560 ซึ่งมีจำนวน 100 บริษัท ซึ่งบริษัทที่จะนำมาศึกษาในครั้งนี้จะไม่รวมถึงบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมการเงิน ประกอบด้วยกลุ่มธนาคาร เนื่องจากมีการกำกับดูแลที่แตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

จากหลายๆวรรณกรรมที่ได้มีการทบทวนมานั้น ผู้ศึกษาเลือกใช้ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) แทนตัวแปรที่ใช้วัดผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งเป็นการวัดผลการดำเนินงานทางด้านบัญชี และใช้ Tobin's Q สำหรับวัดผลการดำเนินงานทางด้านมูลค่าตลาด

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

ผู้ศึกษาใช้สัดส่วนของกรรมการที่มียศทางทหารและตำรวจในคณะกรรมการบริษัท (Royal Thai Soldier and Police Ranks : SPR) จะมีหน่วยเป็น % ซึ่งคำนวณจาก

สัดส่วนกรรมการที่มียศทางทหารและตำรวจ = $\frac{\text{จำนวนของคณะกรรมการที่มียศ}}{\text{จำนวนของคณะกรรมการทั้งหมด}} \times 100$

ตัวแปรควบคุม (Control Variables)

สัดส่วนกรรมการอิสระ (Independent Director : ID) ในคณะกรรมการบริษัทจะต้องประกอบไปด้วย คณะกรรมการอิสระ ซึ่งกำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) โดยระบุให้คณะกรรมการบริษัทจะต้องมีกรรมการอิสระอย่างน้อยหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด แต่ต้องไม่น้อยกว่า 3 คน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย,2561)

บทบาทของคณะกรรมการคือเป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้น มีหน้าที่ในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายและกำหนดกลยุทธ์ อีกทั้งยังทำหน้าที่ดูแลเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าฝ่ายจัดการได้ปฏิบัติตามนโยบายและกลยุทธ์ที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้นคณะกรรมการจึงต้องมีคณะกรรมการที่มีความเห็นอย่างอิสระ เพื่อสามารถตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารได้

ขนาดของคณะกรรมการบริษัท (Board Size : BSIZE) คณะกรรมการเป็นกลุ่มตัวแทนของกลุ่มผู้ถือหุ้นทั้งหมด ดังนั้นขนาดของคณะกรรมการจึงมีผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน (ยุทธ วรรณธรร,2554) คณะกรรมการประกอบไปด้วยบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ ขนาดของคณะกรรมการที่เหมาะสม ควรมีกรรมการไม่น้อยกว่า 5 คน และไม่ควรมากเกิน 12 คน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาด ประเภท และความซับซ้อนของธุรกิจ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย,2555)

ขนาดของบริษัท (Firm Size : FSIZE) จากการศึกษาวรรณกรรมพบว่าตัวแปรขนาดของกิจการ ความซับซ้อนของธุรกิจ และองค์ประกอบของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงาน (Garen and Instituto,2007) ขนาดของบริษัทจะวัดจากมูลค่าของสินทรัพย์ของบริษัท หากบริษัทมีความซับซ้อนของอุตสาหกรรมต่างก็กันก็จะทำให้ได้ค่าที่แตกต่างกันด้วย

จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการ (BMEET) โดยจำนวนครั้งในการประชุมจะพิจารณาตามความเหมาะสมกับภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการรวมถึงลักษณะของการดำเนินธุรกิจของบริษัทแต่

ไม่ควรน้อยกว่า 6 ครั้งต่อปี (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555) โดย Al-Matar et al.(2014) ได้ศึกษาพบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการประชุมของคณะกรรมการกับผลการดำเนินงาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive) ในการวิเคราะห์ข้อมูลโครงการกรรมการบริษัทและผลการดำเนินงาน ของประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่ม SET100 ซึ่งได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด (Max-Min) ค่ากลาง (Median) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของคณะกรรมการที่มีศทางทหารและตำรวจกับผลการดำเนินงานของบริษัท และใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 แบบ ดังนี้

$$ROA = \beta_0 + \beta_1 SPR + \beta_2 ID + \beta_3 BSIZE + \beta_4 FSIZE + \beta_5 BMEET + \epsilon_i$$

$$\text{Tobin's Q} = \beta_0 + \beta_1 SPR + \beta_2 ID + \beta_3 BSIZE + \beta_4 FSIZE + \beta_5 BMEET + \epsilon_i$$

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

งานวิจัยนี้จะแสดงผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในรูปแบบตารางเปรียบเทียบระหว่างบริษัทที่ไม่มีคณะกรรมการที่มียศ กับบริษัทที่มีคณะกรรมการที่มียศ

ตารางที่ 1 ผลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 และบริษัทสำรองในกลุ่ม SET100 ยกเว้นบริษัทที่ไม่มีข้อมูล และบริษัทที่ปิดงบไม่ตรงงวด วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2560

	บริษัทที่กรรมการไม่มีศทางทหารและตำรวจ					บริษัทที่กรรมการมีศทางทหารและตำรวจ					ค่าสถิติความแตกต่าง	
	N	Min	Max	Mean	Std.	N	Min	Max	Mean	Std.	T-Test	P Value
ROA	66	-9.73	34.78	9.14	6.66	33	-21.81	75.06	8.51	13.97	0.31	0.76
Tobin's Q	66	0.71	9.03	2.11	1.51	33	0.89	27.01	2.86	4.61	-0.91	0.37
SPR	66	0	0	0	0	33	5.56	33.33	13.83	6.87	-11.56	0
ID	66	22.22	62.5	40.31	8.25	33	30	73.33	46.39	12.25	-2.58	0.01
BSIZE	66	5	18	10.83	2.4	33	8	18	11.94	2.96	-2	0.05
FSIZE	66	14.94	21.83	17.71	1.39	33	14.66	21.85	18.25	2.03	-1.38	0.17
BMEET	66	4	16	8.42	3.1	33	4	27	10.79	4.66	-2.64	0.01

จากตารางที่ 1 พบว่าสัดส่วนกรรมการที่มียศทางทหารและตำรวจ ที่วัดจากสัดส่วนของคณะกรรมการที่มียศทางทหารและตำรวจทั้งหมดต่อจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด บริษัทที่มียศทางทหารและตำรวจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.83 % อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ซึ่งวัดผลการดำเนินงานทางด้านบัญชี ในส่วนของบริษัทที่กรรมการไม่มียศทางทหารและตำรวจ มีค่าต่ำสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.14 เท่า ในส่วนของบริษัทที่มีกรรมการซึ่งมียศทางทหารและตำรวจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.51 เท่า จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างสองกลุ่มด้วยวิธี t-test ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม Tobin's Q ซึ่งใช้วัดผลการดำเนินงานทางด้านตลาด ในส่วนของบริษัทที่กรรมการไม่มียศทางทหารและตำรวจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.11 เท่า ในส่วนของบริษัทที่มีกรรมการซึ่งมียศทางทหารและตำรวจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 เท่า ค่า T-Test ระหว่าง 2 กลุ่มเท่ากับ 0.91 เท่า และมีค่า P-Value เท่ากับ 0.37 เท่า ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม

การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation)

งานวิจัยนี้ทำการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation) เพื่อหาทิศทางความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation) ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 และบริษัทสำรองในกลุ่ม SET100 ยกเว้นบริษัทที่ไม่มีข้อมูล และบริษัทที่ปิดงบไม่ตรงงวด วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2560

	ROA	Tobin's Q	SPR	ID	BSIZE	FSIZE	BMEET
Tobin's Q	0.82**						
SPR	0.1	0.24*					
ID	-0.01	-0.03	0.37**				
BSIZE	-0.23*	-0.25*	0.09	0.13			
FSIZE	-0.36**	-0.44**	0.02	0.28**	0.61**		
BMEET	-0.17	-0.18	0.26**	0.37**	0.24*	0.43**	
** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).							
*Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).							

จากตารางที่ 2 ผลของการวิเคราะห์ พบว่าอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ซึ่งวัดผลการดำเนินงานทางด้านบัญชี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ Tobin's Q ซึ่งเป็นตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางด้านมูลค่าตลาด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.82 สัดส่วนกรรมการที่มียศทางทหารและตำรวจ (SPR) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เมื่อได้พิจารณาผลการวิเคราะห์เบื้องต้นพบว่าตัวแปรอิสระคือ ขนาดบริษัท (FSIZE) และจำนวนคณะกรรมการ (BSIZE) มีค่า correlation ที่ 0.61 อาจเกิดปัญหา Multicollinearity หรือที่เรียกว่า การเกิดความสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปร

การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

งานวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่า สัดส่วนของคณะกรรมการที่มียศทางทหารและตำรวจมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานหรือไม่

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 และบริษัทสำรองในกลุ่ม SET100 ยกเว้นบริษัทที่ไม่มีข้อมูล และบริษัทที่ปิดงบไม่ตรงงวด วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2560

Model	ROA				Tobin's Q			
	Coefficie	Std.	t	Sig.	Coefficie	Std.	t	Sig.
(Constant)	43.38	10.92	3.97	0	15.53	3.1	5.01	0
SPR	0.13	0.13	0.95	0.34	0.1	0.04	2.61	0.01
ID	0.08	0.11	0.74	0.46	0	0.03	0.11	0.91
BSIZE	-0.09	0.45	-0.21	0.84	-0.01	0.13	-0.08	0.94
FSIZE	-1.99	0.79	-2.51	0.01	-0.74	0.22	-3.28	0
BMEET	-0.19	0.28	-0.66	0.51	-0.05	0.08	-0.65	0.52
F	3.31				6.45			
Sig.	0.01				0			
R Square	15.10%				26.74%			
N	99				99			

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 และบริษัทสำรองในกลุ่ม SET100 ยกเว้นบริษัทที่

ไม่มีข้อมูลและบริษัทที่ปิดงบไม่ตรงงวด วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2560 สามารถนำมาเขียนสมการถดถอยเชิงพหุคูณ และสรุปผลได้ดังนี้

แบบที่ 1 กำหนดให้ $Y =$ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA)

$$Y = 43.38 - 1.99(\text{ขนาดของบริษัท})$$

แบบที่ 2 กำหนดให้ $Y =$ ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางด้านมูลค่าตลาด (Tobin's Q)

$$Y = 15.53 + 0.10(\text{สัดส่วนกรรมการที่มีศทางทหารและตำรวจ}) - 0.74(\text{ขนาดของบริษัท})$$

จากผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณพบว่า แบบที่ 1 สัดส่วนกรรมการที่มีศทางทหารและตำรวจ ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ซึ่งวัดผลการดำเนินงานทางด้านบัญชี แต่แบบที่ 2 สัดส่วนกรรมการที่มีศทางทหารและตำรวจมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเชิงบวกกับตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางด้านมูลค่าตลาด (Tobin's Q) และมีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญเชิงสถิติกับทั้งอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ซึ่งวัดผลการดำเนินงานทางด้านบัญชีและตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางด้านมูลค่าตลาด (Tobin's Q) ได้แก่ ขนาดของบริษัทซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงลบ แสดงให้เห็นว่า นักลงทุนเชื่อมั่นในกรรมการที่มีศตำแหน่งทางทหารหรือตำรวจ อาจเนื่องมาจาก เชื่อว่าจะมีความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานของรัฐ มีอำนาจ น่าเกรงขาม มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ สุจริตและความน่าเชื่อถือ ส่งผลให้นักลงทุนมีความเชื่อมั่น หากแต่การมีกรรมการที่มีศ ตำแหน่งทางทหารหรือตำรวจ ไม่มีผลต่อการดำเนินงานทางด้านบัญชี

สรุปผลการศึกษา

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของคณะกรรมการที่มีศทางทหารและตำรวจกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 และบริษัทสำรองในกลุ่ม SET100 ยกเว้นบริษัทที่ไม่มีข้อมูลและบริษัทที่ปิดงบไม่ตรงงวด วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2560 จำนวน 99 บริษัท จากฐานข้อมูลของ SET Smart และแบบรายงาน 56-1 จากผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณพบว่า สัดส่วนกรรมการที่มีศทางทหารและตำรวจไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับผลการดำเนินงานทางด้านบัญชี (ROA) แต่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเชิงบวกกับตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางด้านมูลค่าตลาด (Tobin's Q) อาจสามารถสรุปได้ว่านักลงทุนเชื่อมั่นในกรรมการที่มีศตำแหน่งทางทหารหรือตำรวจ ดังสะท้อนในราคาตลาดของกิจการ แต่ผลการวิจัย ไม่พบหลักฐานเชิงสถิติอย่างมีนัยสำคัญว่าการมี

กรรมการที่มียศตำแหน่งทางทหารหรือตำรวจ จะส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของกิจการด้านบัญชี ไม่ว่าจะด้านบวกหรือลบ

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2560) *หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2560*[สื่ออิเล็กทรอนิกส์]. ค้นเมื่อ 26 มกราคม พ.ศ.2562,จาก <https://www.cgthailand.org/microsite/documents/CGCode.pdf>
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2555) *ความรับผิดชอบต่อสังคมของคณะกรรมการ*[สื่ออิเล็กทรอนิกส์]. ค้นเมื่อ 5 มกราคม 2562,จาก https://www.set.or.th/sustainable_dev/th/cg/responsibility_p1.html
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2561) *กรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบ*[สื่ออิเล็กทรอนิกส์]. ค้นเมื่อ 5 มกราคม 2562,จาก https://www.set.or.th/th/regulations/simplified_regulations/AC_ID_p1.html
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2562) *ความเป็นมา หลักการและแนวทางปฏิบัติด้านการกำกับกิจการที่ดี*[สื่ออิเล็กทรอนิกส์]. ค้นเมื่อ 26 มกราคม 2562,จาก https://www.set.or.th/sustainable_dev/th/cg/history_p1.html
- ยุทธ วรรณิตร (กันยายน 2554). ขนาดคณะกรรมการ : บริษัทละกี่คนดี. *Money and Wealth*, 96-97
- ยุทธ วรรณิตร (ตุลาคม 2554). ขนาดคณะกรรมการ : บริษัทละกี่คนดี(ตอนที่2). *Money and Wealth*, 78-79
- สหราชอาณาจักร (2558). *ผลกระทบของขนาด คุณลักษณะและความรับผิดชอบต่อคณะกรรมการบริษัทต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- อัญญา ชันธวิทย์, ศิลปพร ศรีจันทเพชร, และ เตือนเพ็ญ จันทศิริศรี. (2552). *การกำกับดูแลเพื่อสร้างมูลค่ากิจการ*. กรุงเทพฯ : บริษัท อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

- อนุวัฒน์ ภัคดี และศิลปพร ศรีจันเพชร (มีนาคม 2561). โมเดลสมการโครงสร้าง
คุณลักษณะคณะกรรมการและผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 14(41), 25-38
- อนุวัฒน์ ภัคดี (มกราคม-เมษายน 2561). ผลกระทบของลักษณะคณะกรรมการต่อผลการ
ดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารวิจัยและ
พัฒนา วไลยลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 13(1), 164-175
- Al-Matari, E. M., Al-Swidi, A. K., and Faudziah, H. B. (2014). The Effect of the
Relationship between Board of Directors Characteristics on firm Performance in Oman:
Empirical Study. *Middle-East. Middle-East. Journal of Scientific Research*, 21(3), 556-574
- Garen M. and Antonio P. (2007) Firm Complexity of Director Composition.
Retrieved 2019, January 5, from
https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=984944
- OECD. (2016) Corporate Governance in Asia [Electronic version]. Retrieved
2019, January 26, from <http://www.oecd.org/newsroom/-g20-oecd-.htm>

พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อและการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
Media exposure behavior and facebook media literacy of songkhla rajabhat
university's students

ศราณี เวศยาสิรินทร์¹

ศุภฤกษ์ เวศยาสิรินทร์²

วนภรณ์ จักรมานนท์³

ศิริวรรณ ลักษณะวงศ์⁴

จุฬารัตน์ จุลภักดิ์⁵

ชนนัทย์ ไชยยาว⁶

^{1,2,3,4,5,6}หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

โทรศัพท์:0891409471อีเมล: saraneem@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อและการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรเปิดรับและรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อเฟซบุ๊กและการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาในปีการศึกษา 2562 ทั้ง 7 คณะ ด้วยการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบระบบ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่และหาข้อร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง(ร้อยละ 60.00) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 76.10) ศึกษาอยู่ในคณะวิทยาการจัดการมากที่สุด (ร้อยละ 29.10) และส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 (ร้อยละ 36.60) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อออนไลน์ประเภท Facebook มากที่สุด (ร้อยละ 40.77) มีพฤติกรรมในการใช้สื่อเฟซบุ๊กในเพื่อติดต่อสื่อสารกับกลุ่มเพื่อนมากที่สุด (ร้อยละ 8.12) โดยกลุ่มตัวอย่างมีการรู้เท่าทันสื่อด้านการอ่านข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากเฟซบุ๊กอย่างละเอียดมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ (\bar{x} =4.04) ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างกรเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฟซบุ๊กมีความสัมพันธ์กับการรู้เท่าทันสื่อใน 12 ประเด็น จาก 15 ประเด็น โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อ, การรู้เท่าทันสื่อ, สื่อเฟซบุ๊ก

ABSTRACTS

research aimed 1) Media Exposure Behavior and Facebook Media Literacy of Songkhla Rajabhat University's Students and 2) to study the relationship between Media Exposure Behavior and Facebook Media Literacy. The quantitative methods were used in this study. A sample of 385 people and questionnaires were used to collect data and analyzed descriptively and statistically by using frequency distribution, percentage, mean and standard deviation. Moreover, the computer application was also used in data processing.

The study found that most of the questionnaire respondents was female (60%). Most of them are Buddhists. (76.10%), studying in the Faculty of Management Science mostly (29.10%) and they were third year student (36.60%) which expose news information via Facebook online media (40.77%).

They have the most behavior in using Facebook media to communicate with their friends (8.12%). They had the highest average knowledge in reading media information received from Facebook carefully. ($\bar{x} = 4.04$)

It was also reported that Media Exposure Behavior correlates Facebook Media Literacy in 12 of 15 issues. The relationship was statistically significant at the .05 level.

Keywords: *Media Exposure Behavior, Facebook Media Literacy, Facebook Media*

บทนำ

ในยุคปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์เข้ามาอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนเราเป็นอย่างมาก สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารรวมถึงเกิดการเปลี่ยน Platform ของสื่อจากสื่อกระแสหลักอย่างหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ มานำเสนอในรูปแบบออนไลน์ทำให้ผลที่ตามมาคือการนำเสนอเนื้อหาส่วนใหญ่จะถูกนำเสนออยู่ภายใต้กลไกการตลาดรวมถึงมีการนำเสนอข้อมูลที่เติมแต่งบิดเบือนข้อมูลความจริง การสื่อสารทางออนไลน์จึงเป็นช่องทางการสื่อสารใหม่ที่ทรงพลังและยากที่จะควบคุม คนไทยใช้งานอินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดีย กว่า 52 ล้านคนจากจำนวนประชากรทั้งหมดเกือบ 70 ล้านคน (Thailand Digital Landscape. ข้อมูลผู้ใช้อินเทอร์เน็ตของไทย สรุปรูป 30 สถิติดิจิทัลของคนไทย ประจำปี 2020 ฉบับรวมครบจบในที่เดียว <https://adaddictth.com/knowledge/digital-thailand-2020>)

ผลจากการพัฒนาและความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงสื่อและสามารถเป็นได้ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารในเวลาเดียวกันจากผลสำรวจพบว่าสื่อหลากหลายสื่อที่สามารถเข้ามากำหนดบทบาท ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของบุคคลและมีแนวโน้มที่จะใช้มากขึ้นเรื่อย ๆ และมาเป็นอันดับ 3 คือ “เฟซบุ๊ก” โดยคิดเป็นร้อยละ 96.0, Instagram 67.2 และ Pantip 64.2 ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นอีกหนึ่งสื่อที่นิยมในทุกช่วงวัย ช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา “สื่อสังคมออนไลน์ หรือ โซเชียลมีเดีย” ถือว่ามีอิทธิพลมากในชีวิตของคนรุ่นใหม่ในสังคมไทย ทั้งใช้เพื่อศึกษาข้อมูล ติดตามความเคลื่อนไหวในสังคม แต่ในโลกของสื่อชนิดนี้ก็ยังมีทั้งเรื่องที่ดีและไม่ดี ซึ่งบางครั้งถูกนำเสนอออกไปโดยไม่ผ่านการคัดกรอง ดังที่เห็นว่าเมื่อมีเหตุอะไรสื่อชนิดนี้จะแพร่ออกไปได้อย่างรวดเร็ว และอาจนำไปสู่พฤติกรรมเลียนแบบตามมาอย่างที่เห็นในหน้าข่าว จึงทำให้น่ากังวลว่าสังคมวัยรุ่นไทยปัจจุบันเมื่อใช้สื่อชนิดนี้แล้วจะสามารถแยกแยะได้หรือไม่ นับเป็นเรื่องน่าห่วงและสังคมควรให้ความสนใจหาทางป้องกัน มิฉะนั้นอาจเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมไทยในอนาคต (ที่มา: โซเชียลมีเดีย สื่อไร้สายมหันตภัยวัยรุ่น, วิรวินท์ ศรีโหมด, <https://www.posttoday.com /politic/report /430928>)

ในโลกของโซเชียลโดยเฉพาะเฟซบุ๊กผู้ใช้สามารถใช้สื่อได้อย่างอิสระโดยปราศจากการตรวจสอบ ดังนั้นข้อมูลที่ถูกส่งออกไปอาจมีข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง มีความเกินจริง ทำให้เกิดการสื่อสารผิดพลาด และเมื่อข้อมูลนี้ถูกส่งต่อเรื่อย ๆ ประชาชนในสังคมก็จะตื่นตระหนกหรือเกิดการเข้าใจผิดได้ ซึ่งบ่อยครั้งมักพบว่าคนจำนวนไม่น้อยมักส่งต่อข่าวสารด้วยความรู้สึกไม่ใช่ความรู้ (จักรกฤษ เพิ่มพูน, 2553) ทำให้เกิดช่องโหว่ที่ตามมาคือเกิดการส่งต่อข้อมูลที่ไม่เป็นความจริง ดังนั้นการรู้เท่าทันสื่อจึงเป็นทางออกให้การคัดกรอง แยกแยะ และใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพ

ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ เฟซบุ๊กออกเป็น 5 ประเภท 1. ไม่รู้เท่าทันสื่อ คือ มีความสามารถในการใช้งานสื่อแต่ไม่มีความตระหนักถึงการใช้สื่อของตนเองและผลกระทบจากการใช้สื่อ ไม่รู้และไม่สนใจกระบวนการผลิตและกาสื่อสาร 2. รู้เท่าทันระดับพื้นฐาน คือ มีความสามารถในการใช้สื่อ มีส่วนร่วมกับสื่อและสามารถโต้ตอบโดยการวิพากษ์วิจารณ์ มีความรู้ความเข้าใจบทบาทของสื่อตลอดจนเข้าใจจุดประสงค์ของสื่อได้ 3. รู้เท่าทันสื่อระดับปานกลาง สามารถวิเคราะห์ความหมายแฝงของสื่อสามารถโต้ตอบวิพากษ์วิจารณ์เกิดข้อสงสัยและไม่ส่งต่อข้อมูลหากไม่ได้อ่านโดยละเอียด 4. รู้เท่าทันสื่อระดับสูง มีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทของสื่อในด้านวิชาชีพ ธุรกิจ การเมือง เข้าใจความหมายตรงและความหมายแฝงของสารตระหนักถึงผลกระทบ รู้จักตั้งข้อสังเกต และตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และ 5. รู้เท่าทันสื่อระดับสูงที่สุด มีความรู้เกี่ยวกับสื่อเข้าใจบทบาท หน้าที่ของสื่อในทุกด้านและตระหนักรวมถึงแก้ไขผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้สื่อ

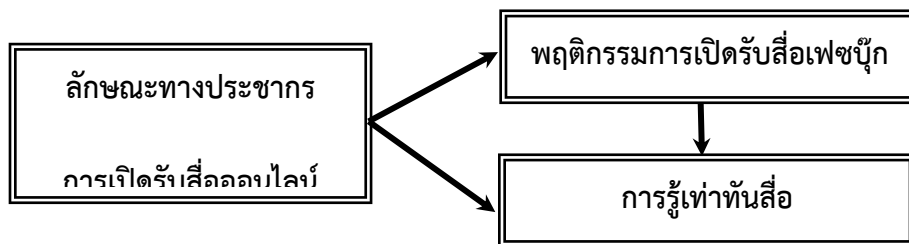
การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมเปิดรับสื่อเฟซบุ๊กของวัยรุ่น ซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาว่าเป็นอย่างไร และนักศึกษาเหล่านั้นมีความรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กในระดับใด เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างกันเพื่อใช้เป็นแนวทางเฝ้าระวังการใช้สื่อสังคมออนไลน์ให้กับวัยรุ่นในสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเฟซบุ๊กของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
2. เพื่อศึกษาการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเฟซบุ๊กและการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 : กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาในปีการศึกษา 2562 ซึ่งมีทั้งหมด 7 คณะได้แก่ คณะวิทยาการจัดการ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร และคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ผ่านการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบระบบ (Systematic sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบทั้ง 7 คณะอย่างมีสัดส่วนที่ถูกต้องเหมาะสม โดยคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของทาร์ยามาเน่ได้จำนวน 385 คน

เครื่องมือการวิจัย

จัดทำเครื่องมือการวิจัยในลักษณะแบบสอบถาม (questionnaire) ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 การเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์
- ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเฟซบุ๊ก เป็นคำถามปลายเปิดให้เลือกตอบ 2 คำตอบ (ใช่และไม่ใช่)
- ส่วนที่ 4 การรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊ก ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของการรู้เท่าทันสื่อใน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด สำหรับข้อความที่ใช้วัดความตระหนักของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาขยะ ประกอบด้วยข้อความในเชิงบวก (positive) และข้อความเชิงลบ (negative)

- ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ มีลักษณะเป็นคำถามเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบวัดครั้งเดียว สอบถามจากนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาทั้ง 7 คณะ จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 385 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS มีขั้นตอนการวิเคราะห์และใช้สถิติวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. การแจกแจงความถี่และหาข้อร้อยละ ใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง การเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเฟซบุ๊ก

2. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้สำหรับวิเคราะห์การรู้เท่าทันสื่อ วิเคราะห์โดยให้คะแนนแต่ละข้อความเป็น 5 ระดับคะแนน โดยข้อความเชิงบวก จะให้คะแนนเรียงจาก 5-1 และข้อความเชิงลบให้คะแนนเรียงจาก 1-5

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างและการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างในด้านเพศ ศาสนา คณะและชั้นปีที่กำลังศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 60.00 ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธคิดเป็นร้อยละ 76.10 นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างศึกษาอยู่ในคณะวิทยาการจัดการมากที่สุด ร้อยละ 29.10 และส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 36.60

ผลการวิเคราะห์การเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อออนไลน์ประเภท Facebook มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.77 รองลงมา คือ Line , Instagram และ Twitter คิดเป็น 24.32, 18.24 และ 10.25 ตามลำดับ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์มากกว่าวันละ 9 ครั้ง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.60 รองลงมาเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์วันละ 4-6 ครั้ง และวันละ 7-9 ครั้ง คิดเป็น 19.50 และ 18.20 ตามลำดับ รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างมีการติดตามสื่อสังคมออนไลน์ใน 1 วันใช้ระยะเวลาเวลามากกว่า 9 ชั่วโมงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.80 รองลงมาคือ 7-9 ชั่วโมง, 4-6 ชั่วโมง และ 1-3 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 26.50, 26.50 และ 26.50 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเฟซบุ๊กของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการใช้สื่อเฟซบุ๊กของกลุ่มตัวอย่าง

การเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์	จำนวน	ร้อยละ
เพื่อเปิดรับข้อมูลข่าวสารทั่วไป	375	8.02
เพื่อค้นหาข้อมูลในการทำงาน/การศึกษา	351	7.50
เพื่อส่งไฟล์งานต่าง ๆ	366	7.83
เพื่อแชร์ภาพ/ข้อมูลข่าวสาร	360	7.70
เพื่ออัปเดตข่าวสารและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น	363	7.75
เพื่อสั่งซื้อสินค้าและบริการ	261	5.60
เพื่อขายสินค้าและบริการ	146	3.12
เพื่อติดต่อสื่อสารกับครอบครัว	357	7.62
เพื่อติดต่อสื่อสารกับเพื่อน	380	8.12
การเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์	จำนวน	ร้อยละ
เพื่อค้นหาเพื่อนใหม่	304	6.50
เพื่อเป็นคนทันสมัยไม่ตกยุค	236	5.05
เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวของผู้อื่น	236	5.05
เพื่อคลายเหงาและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	236	5.05
เพื่อความบันเทิง เช่น ชมละคร ฟังเพลง	362	7.74
เพื่อความสนุกสนาน เช่น เล่นเกมส์	344	7.35
รวม	4,677	100.00

ตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในการใช้สื่อเฟซบุ๊กในลักษณะต่าง ๆ ใกล้เคียงกัน โดยมีพฤติกรรมการใช้เพื่อติดต่อสื่อสารกับกลุ่มเพื่อนมากที่สุด รองลงมาคือเพื่อเปิดรับข้อมูลข่าวสารทั่วไป และมีพฤติกรรมเพื่อขายสินค้าและบริการน้อยที่สุด

2. การรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเฟซบุ๊กของกลุ่มตัวอย่าง

การรู้เท่าทันสื่อ	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับการรู้เท่าทันสื่อ
1. อ่านข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากเฟซบุ๊กอย่างละเอียด	4.04	0.661	มาก
2. อ่านข้อมูลข่าวสารที่ได้จากเฟซบุ๊กเพียงรอบเดียว	2.47	0.979	น้อย
3. วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารที่ได้จากเฟซบุ๊กอยู่เสมอ	3.98	0.722	มาก
4. ได้รับข้อความจากเฟซบุ๊กแล้วเชื่อตามโดยทันที	2.82	1.174	ปานกลาง
5. มีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งอื่น ๆ เพิ่มเติม	3.95	0.726	มาก
6. แยกแยะข้อมูลข่าวสารจากเฟซบุ๊กได้อย่างถูกต้อง	4.02	0.729	มาก
7. ได้รับข้อมูลข่าวสารจากเฟซบุ๊กแล้วแชร์ข้อมูลข่าวสารทันที	2.73	1.171	ปานกลาง
8. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีได้ทันทีโดยไม่ต้องมีผู้ตรวจสอบ	2.76	1.166	ปานกลาง
9. ตักเตือนเพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิดเรื่องการแชร์ภาพ/ ข้อมูลต่าง ๆ	3.69	0.851	มาก
10. หากข้อมูลข่าวสารที่คนอื่นแชร์มานั้นไม่ถูกต้องจะ แก้ไขข้อมูลให้กับกลุ่มสนทนาหรือคู่สนทนาทันที	3.66	0.860	มาก
11. Copy ข้อมูลข่าวสารของผู้อื่นและนำมาเผยแพร่เป็น ของตัวเองได้	3.08	1.366	ปานกลาง
12. เข้าใจข่าวสารเพียงแค่อ่านหัวข้อหรือหัวเรื่องเพราะ คิดว่าเนื้อหาภายในเกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่าน	2.67	1.058	ปานกลาง
13. อ่านข้อมูลข่าวสารจากเฟซบุ๊กอย่างละเอียดทุกครั้ง และสามารถเข้าใจเนื้อหาทั้งหมดของข่าวสารได้เป็น อย่างดี	3.78	0.763	มาก
14. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารโดยไม่บอกแหล่งที่มา	3.00	1.279	ปานกลาง
15. ถึงแม้ทราบว่าข้อมูลที่อ่านว่าเป็นข่าวปลอม (Fake News) ก็ยังเผยแพร่หรือแชร์ต่อไปให้ผู้อื่นทราบ	3.21	1.406	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.49	0.492	มาก

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่าเมื่อพิจารณาการรู้เท่าทันสื่อรายข้อ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรู้เท่าทันสื่ออยู่ในระดับมาก ปานกลาง และระดับน้อย โดยข้อที่มีการรู้เท่าทันสื่อในระดับมากคือ อ่านข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากเฟซบุ๊กอย่างละเอียด วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารที่ได้จากเฟซบุ๊กอยู่เสมอ มีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งอื่น ๆ เพิ่มเติม แยกแยะข้อมูลข่าวสารจากเฟซบุ๊กได้อย่างถูกต้อง ตักเตือนเพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิด เรื่องการแชร์ภาพ/ข้อมูลต่าง ๆ หากรู้ว่าข้อมูลข่าวสารที่คนอื่นแชร์มานั้นไม่ถูกต้องจะแก้ไขข้อมูลให้กับกลุ่มสนทนาหรือคู่สนทนาทันที อ่านข้อมูลข่าวสารจากเฟซบุ๊กอย่างละเอียดทุกครั้งและสามารถเข้าใจเนื้อหาทั้งหมดของข่าวสารได้เป็นอย่างดี โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.41 ถึง 4.20 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน โดยการรู้เท่าทันสื่อที่อยู่ในระดับน้อยมีเพียงข้อเดียว คือ อ่านข้อมูลข่าวสารที่ได้จากเฟซบุ๊กเพียงรอบเดียว มีค่าเฉลี่ย 2.47 และที่เหลือคือการรู้เท่าทันสื่อในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กโดยภาพรวม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 3.49

3. ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเฟซบุ๊กและการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเฟซบุ๊กและการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พบว่าจากกลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อเฟซบุ๊กจำนวน 361 คน และไม่เปิดรับ 23 คน แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเฟซบุ๊กมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.5 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 สรุปความสัมพันธ์ของการเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฟซบุ๊กและการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊ก

การรู้เท่าทันสื่อ	Chi Sq.	Sig. (P-value)
1. อ่านข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากเฟซบุ๊กอย่างละเอียด	37.555	.000*
2. อ่านข้อมูลข่าวสารที่ได้จากเฟซบุ๊กเพียงรอบเดียว	12.741	.013*
3. วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารที่ได้จากเฟซบุ๊กอยู่เสมอ	34.014	.000*
4. ได้รับข้อความจากเฟซบุ๊กแล้วเชื่อตามโดยทันที	11.669	.020*
5. มีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งอื่น ๆ เพิ่มเติม	24.789	.000*
6. แยกแยะข้อมูลข่าวสารจากเฟซบุ๊กได้อย่างถูกต้อง	23.622	.000*
7. ได้รับข้อมูลข่าวสารจากเฟซบุ๊กแล้วแชร์ข้อมูลข่าวสารทันที	9.317	.054
8. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีได้ทันทีโดยไม่ต้องมีผู้ตรวจสอบ	13.420	.009*

การรู้เท่าทันสื่อ	Chi Sq.	Sig. (P-value)
9. ตักเตือนเพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิดเรื่องการแชร์ภาพ/ข้อมูลต่าง ๆ	2.788	.594
10. หากข้อมูลข่าวสารที่คนอื่นแชร์มานั้นไม่ถูกต้องจะแก้ไขข้อมูลให้กับกลุ่มสนทนาหรือคู่สนทนาทันที	8.641	.071
11. Copy ข้อมูลข่าวสารของผู้อื่นและนำมาเผยแพร่เป็นของตัวเองได้	12.587	.013*
12. เข้าใจข่าวสารเพียงแค่อ่านหัวข้อหรือหัวข้อเรื่องเพราะคิดว่าเนื้อหาภายในเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำ	17.218	.002*
13. อ่านข้อมูลข่าวสารจากเฟซบุ๊กอย่างละเอียดทุกครั้งและสามารถเข้าใจเนื้อหาทั้งหมดของข่าวสารได้เป็นอย่างดี	25.097	.000*
14. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารโดยไม่บอกแหล่งที่มา	11.560	.021*
15. ถึงแม้ทราบว่าข้อมูลที่อ่านว่าเป็นข่าวปลอม (Fake News) ก็ยังเผยแพร่หรือแชร์ต่อไปให้ผู้อื่นทราบ	13.541	.009*

จากตารางที่ 3 พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฟซบุ๊กมีความสัมพันธ์กับการรู้เท่าทันสื่อ ในประเด็นการอ่าน ข้อมูลข่าวสารที่ได้จากสื่อเฟซบุ๊กอย่างละเอียด การอ่าน ข้อมูลข่าวสารที่ได้จากเฟซบุ๊กเพียงรอบเดียว การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเฟซบุ๊กอยู่เสมอ การรับข้อมูลข่าวสารจากเฟซบุ๊กแล้วเชื่อโดยทันที การตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากแหล่งอื่นเพิ่มเติม การแยกแยะข้อมูลข่าวสารจากเฟซบุ๊กได้อย่างถูกต้อง การแชร์ข้อมูลข่าวสารที่ได้จากเฟซบุ๊กโดยทันที ความสามารถเผยแพร่ข้อมูลทันทีโดยที่ไม่มีผู้ตรวจสอบการตักเตือนเพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิดเรื่องการแชร์ภาพ/ข้อมูลต่าง ๆ การแก้ไขข้อมูลทันทีเมื่อทราบว่าข้อมูลที่แชร์ไม่ถูกต้อง การ Copy ข้อมูลข่าวสารของผู้อื่นแล้วนำมาเผยแพร่เป็นของตนเอง ความสามารถในการทำความเข้าใจข่าวสารเพียงอ่านแค่หัวข้อหรือหัวข้อ การอ่านข่าวผ่านเฟซบุ๊กโดยละเอียดและเข้าใจเนื้อหาเป็นอย่างดี การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารโดยไม่อ้างอิงแหล่งที่มา การเผยแพร่หรือแชร์ข้อมูลข่าวสารที่เป็นข่าวปลอม (Fake News) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ มีข้อค้นพบที่เป็นประเด็นน่าสนใจ จากผลการศึกษาพบว่า การเปิดรับสื่อกับพฤติกรรมการใช้งานสื่อเฟซบุ๊กมีความสอดคล้องกัน ทั้งระยะเวลาที่ใช้งานต่อวัน แรงจูงใจในการใช้งานและคุณสมบัติที่ใช้งาน

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่เกี่ยวกับทัศนคติของ Zimbardo และ Ebbesen (1970 อ้างถึงใน พรทิพย์ บุญนิพัทธ์, 2531, น. 49) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของทัศนคติและความสัมพันธ์ นั่นคือหากมีการรับรู้ ทั้งในเชิงบวกหรือเชิงลบ ก็จะทำให้ความรู้สึกหรือทัศนคติก็มีแนวโน้มเป็นไปในทิศทางเดียวกับความรู้สึกความเข้าใจนั้น ๆ ทำให้กระทำที่แสดงออกมาจะมีความสัมพันธ์ไปกับทั้งสองส่วนข้างต้นด้วยเช่นกัน จะเห็นได้ว่าเมื่อมีการเปิดรับสื่อใดสื่อหนึ่งเช่น สื่อเฟซบุ๊ก ก็จะทำให้มีพฤติกรรมที่สัมพันธ์กัน ทำให้เกิดแรงจูงใจ เข้าใจและจำนวนครั้งในการใช้งานจะสูงขึ้น ทำให้เกิดการใช้ติดต่อกับผู้อื่นโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้เพื่อติดตามข่าวสาร ติดต่อบุคคลกับเพื่อนฝูง รวมถึงการใช้เปิดรับข่าวสารใหม่ ๆ ผ่านสื่อเฟซบุ๊กอีกด้วย

นอกจากนี้ในส่วนของการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาเมื่อพิจารณาการรู้เท่าทันสื่อรายข้อ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างรู้เท่าทันสื่ออยู่ในระดับน้อยถึงระดับมาก โดยข้อที่มีการรู้เท่าทันสื่อในระดับมากที่สุดได้แก่ อ่านข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากเฟซบุ๊กอย่างละเอียด วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารที่ได้จากเฟซบุ๊กอยู่เสมอ ตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งอื่น ๆ เพิ่มเติม สามารถแยกแยะข้อมูลข่าวสารจากเฟซบุ๊กได้อย่างถูกต้อง ตักเตือนเพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิดเรื่องการแชร์ภาพ/ข้อมูลต่าง ๆ หากรู้ว่าข้อมูลข่าวสารที่คนอื่นแชร์มานั้นไม่ถูกต้อง จะแก้ไขข้อมูลให้กับกลุ่มสนทนาหรือคู่สนทนาทันที ทุกครั้งที่อ่านข้อมูลข่าวสารจากเฟซบุ๊กอย่างละเอียด ท่านสามารถเข้าใจเนื้อหาทั้งหมดของข่าวสารได้เป็นอย่างดี โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.41 ถึง 4.20 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน ในขณะที่ช่วงคะแนนหนึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.61 ถึง 3.40 เมื่อได้รับข้อความจากเฟซบุ๊กจะเชื่อถือตามโดยทันที เมื่อได้ข้อมูลข่าวสารจากเฟซบุ๊กจะแชร์ข้อมูลข่าวสารทันที สามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีได้ทันทีโดยไม่ต้องมีผู้ตรวจสอบ สามารถ Copy ข้อมูลข่าวสารของผู้อื่นและนำมาเผยแพร่เป็นของตนเองได้ สามารถเข้าใจข่าวสารเพียงแค่อ่านหัวข้อหรือหัวข้อเรื่องเพราะคิดว่าเนื้อหาภายในเกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่าน เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารโดยไม่บอกแหล่งที่มา ถึงแม้จะทราบข้อมูลที่อ่านว่าเป็นข่าวปลอม(Fake News) ก็ยังเผยแพร่หรือแชร์ต่อไปให้ผู้อื่นทราบ และอ่านข้อมูลข่าวสารที่ได้จากเฟซบุ๊กเพียงรอบเดียวมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.47 อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กโดยภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรู้เท่าทันสื่อเฟซบุ๊กก็ยังคงอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 3.49

ข้อสรุป

การรู้เท่าทันสื่อในยุคปัจจุบันถือเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ถือเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกองค์กรสถาบันควรตระหนักให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะในแวดวงการศึกษาเพราะการใช้สื่อสังคมออนไลน์กลายเป็นเสมือนสื่อกระแสหลักของยุคนี้ที่ทุกคน ทุกเพศ ทุกวัยใช้กันอย่างแพร่หลายและทั่วถึง และที่สำคัญถือเป็นสื่อที่ก่อให้เกิดทั้งผลดีและในทางตรงกันข้ามก็ส่งผลกระทบต่อเยาวชนหรือวัยรุ่นเป็นอย่างมาก ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อ

เฟซบุ๊ก รวมทั้งพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ประเภทต่าง ๆ ในกลุ่มเป้าหมายลักษณะต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและเฝ้าระวังการรู้เท่าทันสื่อให้กับเยาวชนและคนในทุกช่วงวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

Thailand Digital Landscape. ข้อมูลผู้ใช้อินเทอร์เน็ตของไทย สรุป 30 สถิติดิจิทัลของคนไทย ประจำปี 2020

ฉบับรวมครบจบในที่เดียว. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 กันยายน 2563 จาก

<https://adaddictth.com/knowledge /digital-thailand-2020>

โซเชียมมีเดีย สื่อไร้สายมหันตภัยวัยรุ่น, วิรวินท์ ศรีโหมต, สืบค้นเมื่อวันที่ 18 กันยายน 2563 จาก

<https://www.posttoday.com/politic/report/430928>

จักร์กฤษ เพิ่มพูน, (2553), รายงานประจำปี 2553, สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย. ม.ป.ท.

พรทิพย์ บุญนิพัทธ์. (2531). *องค์ประกอบของทัศนคติ*. กรุงเทพฯ: เทพนิมิตการพิมพ์.

การรับรู้และความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์ของประชาชน
จากองค์การบริหารส่วนตำบลรำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

The perceptions of public relations from ram daeng subdistrict administrative
organization, singhanakhon, songkhla

ศิริวรรณ ลักษณะวงศ์¹
ศราณี เวศยาสิรินทร์²
ศุภฤกษ์ เวศยาสิรินทร์³
วนภรณ์ จักรมานนท์⁴
จุฬารัตน์ จุลภักดิ์⁵
ปิยะนุช เอียดเจริญ⁶

^{1,2,3,4,5,6}หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

โทรศัพท์ : 096575995, E-mail : siriwan.la@skru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการรับรู้และความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์ของประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลรำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา เพื่อศึกษาการรับรู้และความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์ของประชาชนจากองค์การบริหารส่วนตำบลรำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา รวมทั้งหาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 350 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ด้วยสถิติการแจกแจงความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย(\bar{X})และส่วนแบ่งแบบมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 57.10)ส่วนมากมีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี (ร้อยละ 26.90)ในด้านการศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ได้เรียนหนังสือคิด(ร้อยละ 75.70)และจบการศึกษา ระดับปวช./ปวส. (ร้อยละ 27.50)กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีอาชีพหลักคือทำนา/ทำสวน (ร้อยละ 34) มีรายได้ส่วนใหญ่อยูระหว่าง 10,000 ถึง 15,000 บาท (ร้อยละ 43.70)โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มชุมชน (ร้อยละ 85.10)ในด้านการรับรู้ข่าวสารนั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์จากองค์การบริหารส่วนตำบลรำแดง (ร้อยละ 98)จากสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทเสียงตามสายหมู่บ้าน/หอกระจายข่าวมากที่สุด (\bar{X} =3.87) และมีความต้องการข่าวสารด้านเนื้อหาข่าวสารในระดับมากที่สุด (\bar{X} =4.50)โดยต้องการเนื้อหาข่าวสาร

เกี่ยวกับการดูแลรักษาและพัฒนาสุขภาพอนามัยเช่น โควิด-19 ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.55) โดยการรับรู้ข่าวสารจากสื่อประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับระดับความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์จากองค์การบริหารส่วนตำบล รำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลาในทุกด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านผู้ส่งสาร(เทศบาล ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน) ด้านเนื้อหาข่าวสาร และด้านสื่อที่ใช้ โดยมีความสัมพันธ์กันโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การรับรู้, ความต้องการ, ข่าวสารประชาสัมพันธ์

ABSTRACTS

Research aimed 1) to study the perceptions of public relations and the requirements of public relations news of people from Ram Daeng Subdistrict Administrative Organization and 2) to study the relationship between perceptions of public relations and the requirements of public relations news. The quantitative methods were used in this study. A sample of 350 people and questionnaires were used to collect data and analyzed descriptively and statistically by using frequency distribution, percentage, mean and standard deviation. Moreover, the computer application was also used in data processing.

The study found that most of the questionnaire respondents was female (57.10%) whose ages are between 41-50 years old (26.90%), graduated from Vocational Certificate /Diploma/High Vocational Certificate (27.50%) and they were farmers (34%) which the income between 10,00-15,000 baht (43.70%) and most of them are not members of a community group (85.10%). People mostly receive PR news from the broadcast Villages (\bar{X} = 3.87). It was also reported that And the demand for news content at the highest level (\bar{X} = 4.50) and they wanted news content about health care and development such as COVID-19 at the highest level (\bar{X} = 4.55). The perception of news from public relations media correlates with the level of news demand from the Rama Daeng Subdistrict Administrative Organization, Singhanakhon District, Songkhla Province in all aspects such as messenger (municipal, executive, officer, community leader), news content and the media used. The relationship was statistically significant at the .05 level.

Keywords: The Perception, Public Relations, Public Relations Message

บทนำ

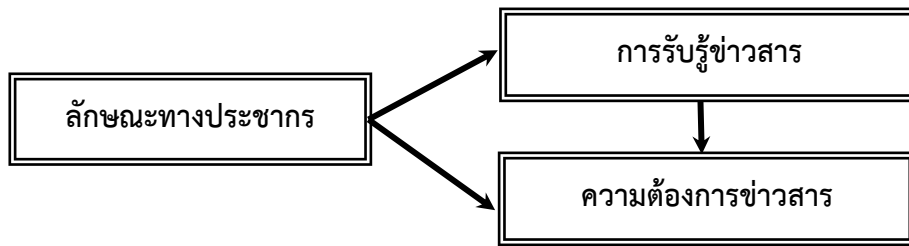
การประชาสัมพันธ์เป็นหัวใจสำคัญที่มีส่วนเอื้ออำนวยให้เกิดการเข้าใจกันและร่วมมือกันจากทุก ๆ ฝ่าย เพราะมนุษย์ยากที่จะประสบความสำเร็จได้จากการทำงานตามลำพังเพียงคนเดียว โดยปราศจากการยอมรับ ความเข้าใจ และความสนับสนุนร่วมมือจากผู้อื่น การประชาสัมพันธ์จึงเป็นกระบวนการสื่อสารขององค์กร หน่วยงานกับ ประชาชนหรือสังคม เพื่อก่อให้เกิดการผสมผสานแนวทางการรู้สึก การสนับสนุน ความร่วมมือร่วมใจในการ ทำงานระหว่างองค์กร หน่วยงานกับประชาชนที่เกี่ยวข้อง (รววิวงศ์ ศรีทองรุ่ง, 2543) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน ปัจจุบันนี้การประชาสัมพันธ์กับองค์กรทุกองค์กรมีความสำคัญ ไม่เว้นแม้แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเช่น องค์กรบริหารส่วนตำบลที่จำเป็นต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์เป็นสื่อกลางสร้างความเข้าใจกับประชาชน โดย อาศัยเครื่องมือประชาสัมพันธ์ชนิดต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย

องค์กรบริหารส่วนตำบลลำแดง อำเภอลำสนธิ จังหวัดสงขลา แบ่งการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน จาก การศึกษาสภาพปัญหาขององค์กรบริการส่วนตำบลลำแดง พบว่า การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน เป็นอีกหนึ่งปัญหาที่มีความสำคัญในด้านการบริหารจัดการและการพัฒนาชุมชนขององค์กรบริหารส่วนตำบลลำแดง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการรับรู้และความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์ของประชาชนจากองค์กรบริหาร ส่วนตำบลลำแดง อำเภอลำสนธิ จังหวัดสงขลา เพื่อศึกษาการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ของประชาชน ความ ต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์ของประชาชน และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ และความ ต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์ของประชาชน ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรบริหารส่วนตำบลลำแดง อำเภอลำ สนธิ จังหวัดสงขลา เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาชุมชนและพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ของประชาชนจากองค์กรบริหารส่วนตำบลลำแดง อำเภอลำสนธิ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์ของประชาชนจากองค์กรบริหารส่วนตำบลลำแดง อำเภอลำ สนธิ จังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์และความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์ของ ประชาชนจากองค์กรบริหารส่วนตำบลลำแดง อำเภอลำสนธิ จังหวัดสงขลา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 : กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนที่มีชื่อในทะเบียนบ้านและภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำนวน 2,237 คน ผ่านการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบระบบ (Systematic sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบทั้ง 7 หมู่บ้าน โดยคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วย โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ สูตรที่ใช้โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95 % และความคลาดเคลื่อนที่ระดับ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 350 คน

เครื่องมือการวิจัย

จัดทำเครื่องมือการวิจัยในลักษณะแบบสอบถาม (questionnaire) ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้เฉลี่ย และการเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลรำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

- ส่วนที่ 2 การรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ของประชาชนจากองค์การบริหารส่วนตำบลรำแดงจากสื่อประเภทต่าง ๆ โดยหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนเป็นแบบมาตราส่วน (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ทสเกล ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ

- ส่วนที่ 3 ความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์ของประชาชนจากองค์การบริหารส่วนตำบลรำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ทสเกล ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ

- ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ มีลักษณะเป็นคำถามเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบวัดครั้งเดียว โดยแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลราแดงอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยให้ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง (Self-Administration Question)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ใช้สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการแจกแจงความถี่ (Frequency) แสดงค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนแบ่งเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายลักษณะประชากรศาสตร์ การรับรู้ และความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์ของประชาชนจากองค์การบริหารส่วนตำบลราแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้เฉลี่ย ต่อเดือน และการเป็นสมาชิกในกลุ่มชุมชน ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ได้แก่ เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57.10 ที่เหลือเป็นเพศชาย ร้อยละ 42.90 ในด้านอายุนั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.90 รองลงมาคืออายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.40 และผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุไม่เกิน 20 ปีมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.30 สำหรับการศึกษานั้น ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ได้เรียนหนังสือคิดเป็นร้อยละ 75.70 และส่วนที่เหลือเป็นผู้ไม่ได้เรียนหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 24.30 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ได้เรียนหนังสือนั้น ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปวช./ปวส. คิดเป็นร้อยละ 27.50 รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 22.60 และมีผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12.10

ส่วนในด้านอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่างนั้นพบว่าส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือทำนา/ทำสวน คิดเป็นร้อยละ 34 รองลงมาทำอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 26.30 และทำอาชีพอื่นๆ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละร้อยละ 0.30 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 10,000 ถึง 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.70 รองลงมาคือมีรายได้ 5,001 ถึง 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.10 และมีรายได้มากกว่า 25,000 บาท น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.30 สำหรับการเป็นสมาชิกของกลุ่มชุมชนนั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 85.10 ที่เหลือเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 14.90 ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มพาย

ลูกตาล คิดเป็นร้อยละ 42.30 รองลงมาเป็นสมาชิกกลุ่มกล้วยฉาบ และสมาชิกกลุ่มปอเทือง ในสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 15.40 โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกลุ่มผู้สูงอายุเป็นจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละร้อยละ 3.80
สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. การรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ของประชาชนจากองค์การบริหารส่วนตำบลลำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ของประชาชนจากองค์การบริหารส่วนตำบลลำแดง

การรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์	จำนวน	ร้อยละ
รับรู้	343	98.00
ไม่รับรู้	7	2.00
รวม	350	100.00

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์จากองค์การบริหารส่วนตำบลลำแดง ร้อยละ 98 ที่เหลือยังไม่รับรู้หรือไม่ได้เปิดรับข่าวสารประชาสัมพันธ์จากองค์การบริหารส่วนตำบลลำแดง คิดเป็นร้อยละ 2

ตารางที่ 2 สื่อประชาสัมพันธ์ที่ประชาชนใช้ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลลำแดง

สื่อประชาสัมพันธ์ (n=343 คน)	(\bar{x})	(S.D.)	อันดับ
1. รถแห่ เช่น รถประชาสัมพันธ์	1.60	1.883	4
2. เสียงตามสายหมู่บ้าน/หอกระจายข่าว	3.87	1.552	1
3. สื่อออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ เว็บไซต์	2.46	2.014	3
4. ผู้บริหาร,เจ้าหน้าที่,ผู้นำชุมชน,ผู้นำศาสนา	2.80	1.486	2
5. ใบปลิว	0.68	1.120	8
6. ป้ายประกาศ	1.43	1.431	5

สื่อประชาสัมพันธ์ (n=343 คน)	(\bar{X})	(S.D.)	อันดับ
7. สื่อประเพณี เช่น ทำบุญเดือนสิบ ชักพระ	0.90	1.144	6
8. สื่อกิจกรรม เช่น ประชาคม ทอดผ้าป่าขยะ	0.69	1.037	7
9. สื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์	0.26	0.849	9
10. จดหมายข่าว	0.01	0.076	10

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้สื่อประชาสัมพันธ์ในการเปิดรับข่าวสารจากองค์การบริหารส่วนตำบลร้างแดง เรียงตามลำดับ 1-5 ดังนี้

1. เสียงตามสายหมู่บ้าน/หอกระจายข่าว
2. ผู้บริหาร,เจ้าหน้าที่,ผู้นำชุมชน,ผู้นำศาสนา
3. สื่อออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ เว็บไซต์
4. รถแห่ เช่น รถประชาสัมพันธ์
5. ป้ายประกาศ

นอกจากนี้จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ไม่รับรู้หรือไม่ได้เปิดรับข่าวสารประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลร้างแดงมีจำนวนเพียง 7 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า สื่อเข้าไม่ถึงถึงคิดเป็นร้อยละ 71.40 ที่เหลือเป็นให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาว่างรับฟัง คิดเป็นร้อยละ 28.60

2. ความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์ของประชาชนจากองค์การบริหารส่วนตำบลร้างแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาข่าวสาร ด้านผู้ส่งสาร และด้านสื่อที่ใช้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์ของประชาชนจากองค์การบริหารส่วนตำบลร้างแดง

ความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับความต้องการ
ด้านผู้ส่งสาร (เทศบาล ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน)	4.43	0.700	มากที่สุด
ด้านเนื้อหาข่าวสาร	4.50	0.492	มากที่สุด
ด้านสื่อที่ใช้	4.33	.577	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการข่าวสารด้านเนื้อหาข่าวสารในระดับมากที่สุด มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 4.50 โดยมีความต้องการเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลรักษาและพัฒนาสุขภาพอนามัย เช่น โควิด-19 ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.55 รองลงมาต้องการเนื้อหาข่าวสารที่เป็นข่าวการให้บริการในชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.53 และกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการเนื้อหาข่าวสารด้านเศรษฐกิจ เช่น ราคาสินค้า ราคาน้ำมันมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.46 แต่ถือว่าเป็นความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการด้านผู้ส่งสารในระดับมากที่สุดเช่นกัน ค่าเฉลี่ยรวมที่ 4.43 โดยมีความต้องการให้ผู้ส่งสารเป็นผู้มีความรู้รอบด้าน ค่าเฉลี่ย 4.45 รองลงมาต้องการให้เป็นผู้ใช้ภาษาที่ดีในการสื่อสาร ค่าเฉลี่ย 4.43 โดยต้องการให้เป็นผู้รู้จักใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม และเป็นผู้ให้บริการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ ประชาชนมีความเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากัน ค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.41 อย่างไรก็ตามความต้องการด้านผู้ส่งสารประชาชนยังมีความต้องการในระดับมากที่สุดในทุกข้อ

สำหรับความต้องการด้านสื่อที่ใช้กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในระดับมากที่สุด แต่เมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ แล้วพบว่ามีความต้องการด้านนี้น้อยกว่าด้านอื่น ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.33 โดยต้องการให้สื่อที่ใช้จะต้องมีอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 4.35 รองลงมาต้องการให้สื่อที่ใช้มีความหลากหลายและมีความทันสมัยรวดเร็ว ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 4.34 และลำดับสุดท้ายต้องการให้สื่อที่ใช้มีความทั่วถึงและเพียงพอมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดที่ 4.29 อย่างไรก็ตามความต้องการด้านสื่อที่ใช้ทุกข้อล้วนมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์และความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์ของประชาชนจากองค์การบริหารส่วนตำบลลำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ และความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์ของประชาชนจากองค์การบริหารส่วนตำบลลำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลาแสดงให้เห็นว่าประชาชนมีการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์กับความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์จากองค์การบริหารส่วนตำบลลำแดงมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.5 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์และความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์ของประชาชนจากองค์การบริหารส่วนตำบลลำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

ความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์	Chi Sq.	Sig. (P-value)
ความต้องการด้านผู้ส่งสาร (เทศบาล ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน)	1.966	(.000)*
ความต้องการด้านเนื้อหาข่าวสาร	53.590	(.000)*
ความต้องการด้านสื่อที่ใช้	57.005	(.000)*

จากตารางที่ 4 พบว่า การรับรู้ข่าวสารจากสื่อประชาสัมพันธ์กับระดับความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์จากองค์การบริหารส่วนตำบลลำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลาในทุกด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านผู้ส่งสาร (เทศบาล ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน) ด้านเนื้อหาข่าวสาร และด้านสื่อที่ใช้ มีความสัมพันธ์กันโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผลในสาระสำคัญ พบว่าด้านการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารจากสื่อประชาสัมพันธ์ 5 ลำดับแรกคือเสียงตามสายหมู่บ้าน/หอกระจายข่าว รองลงมาคือ ผู้บริหาร,เจ้าหน้าที่,ผู้นำชุมชน, ผู้นำศาสนา สื่อออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ เว็บไซต์ รถแห่ เช่น รถประชาสัมพันธ์ และป้ายประกาศ คิดเป็นร้อยละ 3.87, 2.80, 2.46 1.60 และ 1.43 ตามลำดับ และด้านความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์ ทั้ง 3 ด้านได้แก่ ด้านเนื้อหาข่าวสาร ด้านผู้ส่งสาร (เทศบาล ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน) และด้านสื่อที่ใช้ ค่าเฉลี่ยที่ 4.50, 4.43 และ 4.33 ตามลำดับ ซึ่งทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด หากเปรียบเทียบเป็นรายชื่อพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ลำดับแรกคือ ความต้องการเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลรักษาและพัฒนาสุขภาพอนามัย เช่น โรคโควิด-19 ค่าเฉลี่ย 4.55 และความต้องการเนื้อหาข่าวสารที่เป็นข่าวการให้บริการในชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.53 ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าสื่อเหล่านี้เป็นสื่อที่ใกล้ชิดกับประชาชน สามารถติดตามข่าวสารได้อย่างสะดวกสอดคล้องกับความคิดของพรทิพย์ วรกิจโกศาทร, ที่กล่าวว่าบุคคลจะเปิดรับข่าวสารเพื่อต้องการทราบข้อมูลที่ตนเองสนใจและอายุกรู โดยเลือกใช้สื่อที่ตนเองหาได้ง่าย เป็นสื่อที่ตนเองสะดวกในการเปิดรับหรือรับรู้ รวมทั้งใช้สื่อที่ตนเองมีความเคยชินเป็นประจำ นั่นคือเสียงตามสายหมู่บ้าน/หอกระจายข่าว สื่อบุคคลเช่นผู้นำชุมชน รถแห่ ป้ายประกาศในหมู่บ้าน รวมทั้งสื่อที่ทันสมัยที่อยู่กับตนเองตลอดเวลาในโทรศัพท์มือถือเช่น สื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ เป็นต้น ซึ่งสื่อ

เหล่านี้ล้วนแต่เป็นสื่อที่มีความหลากหลายที่ทำให้คนในองค์การบริหารตำบลร่ำแดงสามารถรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ขององค์กรได้สะดวกและเข้าถึงมากขึ้น

ข้อสรุป

การวิจัยเรื่องการรับรู้และความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์ของประชาชนจากองค์การบริหารส่วนตำบลร่ำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลาแสดงให้เห็นว่า การรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในด้านการให้บริการข้อมูลข่าวสารขององค์กรเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้ว พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการข่าวสารด้านผู้ส่งสาร (เทศบาล ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน) ด้านเนื้อหาข่าวสาร และด้านสื่อที่ใช้ ซึ่งทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด จึงทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรหันมาให้ความสำคัญในการสำรวจและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อได้เป็นแนวทางในการดำเนินการเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

บรรณานุกรม

พรทิพย์ วรกิจโกคาทร. (2539). *ความสำคัญของผู้รับสาร*. เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2539.

รวินศ์ ศรีทองรุ่ง. (2543). *เอกสารคำสอนการพัฒนาบุคลิกเพื่อการประชาสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้บอร์ดเกม
The development of problem-solving skills of early childhood students by
board games

ภัทราพร คำอ้วน¹

สุพัตตรา กัญญาพงษ์²

สุพัตตรา เกษรรักษา³

^{1,2,3}สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

โทรศัพท์:0945595563อีเมล: suputra.farfy@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาโดยใช้บอร์ดเกมในเด็กปฐมวัย และเพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดแก้ปัญหาโดยใช้บอร์ดเกมก่อนเรียนกับหลังเรียน ในเด็กปฐมวัยโดยใช้บอร์ดเกม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัย ชายและหญิง ที่เรียนระดับปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก IT เฉลิมพระเกียรติบ้านด้ามพรา อุดรราชธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 เด็กปฐมวัยในกลุ่มที่ได้รับการพัฒนาจำนวน 8 คน เป็นการเลือกแบบสุ่มตัวอย่าง ทำการทดลองระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที คือ วันจันทร์ อังคาร และวันศุกร์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 24 แผน และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) T-test แบบ Paired sample

ผลการวิจัยพบว่า 1.) ผลวิเคราะห์การใช้บอร์ดเกมสามารถพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก IT เฉลิมพระเกียรติบ้านด้ามพราได้ 2.) หลังการใช้บอร์ดเกมช่วยให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านทักษะการคิดแก้ปัญหา สูงกว่าก่อนการพัฒนา โดยมีค่าเฉลี่ยก่อนการทดลอง 2.86 และค่าเฉลี่ยหลังการทดลอง 3.19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ทักษะการคิดแก้ปัญหา / บอร์ดเกม / เด็กปฐมวัย

ABSTRACTS

This research aimed to develop and compare the problem-solving skills before and after using board games for early childhood students. The sample of the study were male and female students in kindergarten 3 at Ban Dam PraChaloemPhraKiat IT child development center in second semester of academic year 2019, Ubonratchathani province. There were 8 developed children, chosen by simple random sampling. The experiment took 8 weeks; three days a week which are Monday, Tuesday and Friday and spent 30 minutes per day. The research instrument was 24 learning experience plans and statistics used in data analysis were mean, standard deviation, and T-test of paired sample.

The study found that: 1.) From board games analysis, it developed the problem-solving skills by board games for early childhood students in kindergarten 3 of Ban Dam PraChaloemPhraKiat IT child development center. 2.) After board games using, early childhood students had more progression in the problem-solving skills by board games than before. The pre-experimental mean was 2.86 and the post-experimental mean was 3.19 at statistically significance level of 0.05.

Keywords: *Problem-solving skills , Board games , Early childhood students*

บทนำ

ธรรมชาติได้สร้างสิ่งสำคัญให้แก่มนุษย์และถือว่าเป็นสิ่งที่พิเศษกว่าสิ่งมีชีวิตอื่นบนโลก เพื่อให้มนุษย์ใช้เป็นเครื่องมือในการต่อสู้และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบ นั่นคือ สมอของมนุษย์ แต่มนุษย์กลับมีการใช้สมอเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาได้แตกต่างกัน บางคนใช้สมอในการคิดเพื่อแก้ปัญหา และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ในเวลาอันรวดเร็ว แต่บางคนใช้สมอคิดแก้ปัญหาเป็นเวลานาน โดยอาจจะแก้ปัญหานั้นได้หรือในบางรายก็ไม่อาจที่จะใช้สมอในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นได้เลย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในการทำงานของสมอหรือกลไกการทำงานของสมอนั่นเอง กลไกการทำงานของสมอที่มีคุณภาพจะทำให้เกิดประสิทธิภาพและคุณภาพในการคิดวิเคราะห์ ทำให้สามารถ ค้นพบหรือแก้ปัญหาได้สำเร็จได้โดยง่าย ความสามารถในการคิดเป็นกระบวนการทำงานของสมอที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก การคิดเป็น จึงเป็นหนทางที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาของมนุษย์ (ปวีณา ตังนุ 2557 : 3)

การแก้ปัญหา จึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นพื้นฐานของสติปัญญาและความเข้าใจ ช่วยในการตัดสินใจ นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลง สร้างความสามารถในการแข่งขันในสังคมแห่งการเรียนรู้ ช่วยให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมและสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี (สงกรานต์ เลิศวราวุธ 2558 : 8) ตัวอย่างงานวิจัยการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ดังนี้ การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้เกมการศึกษา การใช้แผนการจัดประสบการณ์เกมการศึกษา เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งพบว่า หลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้เกมการศึกษา เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับดี (รุ่งทิพย์, พรชัย และผ่องลักษณ์ 2558 : 1)

ในปัจจุบันทิศทางการเรียนการสอน เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จากการเน้นหนักที่วิชาการ เป็น เน้นให้ความสำคัญไปที่ผู้เรียน การสอนสมัยใหม่ก็จะเน้นไปที่กิจกรรมและสื่อที่น่าสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและทดลองทำด้วยตัวเองด้วยเหตุนี้เอง จึงได้มีการออกแบบสื่อการเรียนรู้ใหม่โดย ประยุกต์เอาเกมมาใช้กับการเรียนรู้ โดยมีการจำลองสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เล่นและเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน (วรันต์ อินทสระ 2562 : 3)

บอร์ดเกมเป็นสื่อการสอนรูปแบบหนึ่งซึ่งออกแบบให้ผู้เรียนได้มีความสนุกสนานไปพร้อมกับการเรียนรู้ โดยใช้เนื้อหาแทรกเข้าไปกับการเล่น มีกระบวนการของการสร้างเนื้อหาและกติกาของเกมที่ชัดเจน และการออกแบบเกมที่ดีคือการพัฒนาเป้าหมายที่ผู้เล่นรู้สึกมีแรงจูงใจเพื่อไปให้ถึงเป้าหมายนั้น และการสร้างกติกาที่ผู้เล่นต้องทำตามเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในเกมได้ นอกจากนี้การออกแบบเกมที่ดีต้องพิจารณาความต้องการของผู้เล่นเป็นสิ่งสำคัญหรือมองผู้เล่นเกมเป็นศูนย์กลาง การออกแบบเกมต้องจูงใจผู้เล่นเกมให้เล่นเกมไปในทิศทางที่ผู้ออกแบบเกมต้องการให้เป็นไป ซึ่งต้องพิจารณามุมมองของผู้เล่นเพื่อพัฒนาเกมที่สามารถตอบโจทย์ที่ผู้เล่นต้องการได้ (วรันต์ อินทสระ 2562 : 9) โดยสามารถส่งเสริมการพัฒนาทักษะทั้งทักษะการคิดและทักษะการปฏิบัติ

ควบคู่กัน และสามารถใช้ได้กับผู้เล่นทุกๆ วัย และทุกๆ ประเด็น บอร์ดเกมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ มีทั้งบอร์ดเกมที่ ออกแบบขึ้นมาใหม่โดยเฉพาะ เช่น เกม The Xvolution Game เกม Yellow Card เกม Food Transparency เกม Fruits Vegetables Colour Card Game เกม Chord Heroes และเกม The Lille Orchestra และบอร์ด เกมที่ถูกออกแบบมาเพื่อความสนุกสนาน แต่สอดแทรกเนื้อหาเพื่อการเรียนรู้ เช่น เกมกลุ่มที่เล่าเรื่องเกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ ที่เป็นการหยิบยกเอาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์มาเป็นโครงสร้างในเกม เพื่อให้ผู้เล่นได้เกิดการเรียน ไปพร้อม ๆ กับความรู้สึกรื่นเริงและท้าทายในกระบวนการของบอร์ดเกมในการนำมาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมการ เรียนรู้ในด้านต่างๆ จะต้องผ่านกระบวนการคัดเลือกและประยุกต์ให้เข้ากับการเรียน หรือการพัฒนาทักษะใด ทักษะหนึ่ง

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับทักษะการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้บอร์ดเกม ผู้วิจัยจึงต้องศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบอร์ดเกมเพื่อที่จะส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงพฤติกรรมทักษะการคิดแก้ปัญหาของ ผู้เรียนให้เหมาะสมมากขึ้นกว่าเดิม ดังนั้นเมื่อนักเรียนได้เรียนรู้ทักษะการคิดแก้ปัญหาผ่านบอร์ดเกมที่มี ประสิทธิภาพนักเรียนยังได้เรียนรู้ผ่านการเล่นโดยทำให้เกิดทักษะต่าง ๆ ทั้งด้านทักษะการคิดแก้ปัญหา การ ตัดสินใจ การวางแผน กระตุ้นพัฒนาการ และการทำงานเป็นกลุ่ม ผู้เรียนเกิดความสนใจไม่เบื่อหน่ายในเนื้อหาและ วิธีการเรียน เพราะเด็กปฐมวัยเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ เป็นวัยแห่งการพัฒนา เป็นวัยแห่งการเล่น เป็นวัยแห่ง การศึกษาเตรียมความพร้อมที่ครูจะต้องตระหนักต่อการที่จะพัฒนาให้เด็กได้มีคุณภาพและสามารถดำเนินชีวิตได้ อย่างเต็มศักยภาพสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้บอร์ดเกม
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้บอร์ดเกม

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้ ในการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาสำหรับเด็ก ปฐมวัย รวมถึงการทำสื่อ ตลอดจนทำให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงแนวทางในการนำบอร์ดเกมไปปรับใช้ เพื่อให้ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียน และส่งเสริมให้เด็กมีความสุขในการเรียนมาก ยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เน้นการศึกษาถึงทักษะการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้บอร์ดเกมโดยทำการศึกษากลุ่ม ตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา

2562 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก IT เฉลิมพระเกียรติฯ บ้านด้ามพรว้า อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 1 ห้อง จำนวน 8 คน โดยมีขั้นตอนการเลือกตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ระหว่าง วันที่ 2 มีนาคม 2562 ถึงวันที่ 30 เมษายน 2562

วิธีการดำเนินการวิจัย

การค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลอง ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 มีขั้นตอนดังนี้

1. ก่อนดำเนินการ สร้างสถานการณ์ที่เป็นปัญหา 17 สถานการณ์
2. ทำการทดลองถาม – ตอบ กับนักเรียนปฐมวัยในช่วงอายุ 5-6 ปี จำนวน
3. นำคำตอบที่ได้มาเป็นตัวเลือกในแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
 - 1.แก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างเหมาะสมได้ 4 คะแนน
 - 2.แก้ปัญหาด้วยตนเองแต่ไม่เหมาะสมได้ 3 คะแนน
 - 3.แก้ปัญหาโดยให้คนอื่นช่วยได้ 2 คะแนน
 4. ไม่แก้ปัญหาหรือเพิกเฉย 1 คะแนน
4. ขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนในการทำวิจัย โดยชี้แจงจุดประสงค์ในการวิจัย การดำเนินการวิจัยให้ทราบ
5. เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จำนวน 8 คน
6. สร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
7. จัดเตรียมสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่ใช้ในการทดลองให้เหมาะสม ทั้ง แสง สี และเสียง จัดบรรยากาศห้องเรียนให้ผ่อนคลายและโดยใช้บอร์ดเกมที่น่าสนใจในการกระตุ้น
8. ผู้วิจัยทำการทดสอบ แบบทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ของกลุ่มตัวอย่าง (Pretest) ก่อนทดลองกิจกรรม
9. ดำเนินการทดลองโดยกลุ่มตัวอย่างจะได้รับการจัดกิจกรรมบอร์ดเกม ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ โดยทดลองสัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันอังคาร และ วันศุกร์ วันละ 30 นาที ในช่วงเวลา 10.00 – 10.30 น.
10. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเอง และจัดกิจกรรมบอร์ดเกมโดยมีขั้นตอนดังนี้
 - 10.1 กล่าวทักทาย และสวัสดี
 - 10.2 แนะนำบอร์ดเกม กฎ กติกา และกำหนดเวลาในการเล่น
 - 10.3 อธิบายวิธีการเล่น และให้เด็กลงมือเล่นบอร์ดเกมอย่างอิสระ โดยมีผู้วิจัยคอยอำนวยความสะดวกและสังเกตพฤติกรรม
 - 10.4 เด็กและผู้วิจัยร่วมกันสนทนาถึงบอร์ดเกมที่ได้เล่นเพื่อสรุปกิจกรรม

11. เมื่อสิ้นสุดการทดลองครบ 24 ครั้ง เก็บรวบรวมข้อมูล

12. ผู้วิจัยทำการทดสอบ แบบทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ของกลุ่มตัวอย่าง (Posttest) หลังทดลองกิจกรรม จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ โดยการหาค่าเฉลี่ย () ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบที (t-test)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาของของเด็กปฐมวัยโดยใช้บอร์ดเกม ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ประกอบไปด้วย

1. บอร์ดเกมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยจำนวน 24 เกม ประกอบไปด้วย

1. WOODEN PUZZLE ต่อภาพพระราชา 2. BRICK GAME เจาะกำแพง 3. ICEBREAKER ทูบน้ำแข็ง 4. PERFECT CLAN ชิงแพนกวิน 5. BAD DOG หมาหวงกระดูก 6. UNO STACKO อุโน้ ดึกถล่ม 7. QUICK CUPS เรียงแก้วตามการ์ด 8. MONTESSORI เรียงผลไม้ 9. BOAT PIRATES เรือแพนกวิน 10. CONNECT บิงโกหยอดเหรียญ 11. SEQUENCE FOR KIDS บิงโกรูปสัตว์ 12. SUPER RHINO ต่อตึกให้แรดพัง 13. TWISTER มือเท้าสับเปลี่ยน 14. FUNNY BUNNY กระต่ายลงหลุม 15. GOBBLET GOBBLERS XO สามชั้น 16. TREE LITTLE PIG AND WOLF ลูกหมู 3 ตัว 17. VIKINGS เรือซ่าฝ่าพายุ 18. SUDOKU COMPETITION ปริศนาผลไม้ 19. DR. EUREKA นักวิทยาศาสตร์บ้าพลัง 20. THE STRATEGY มุมชนมุม 21. TRAFFIC JAM ชั่วโมงรถด่วน 22. FOLD IT พับผ้ามหาสนุก 23. MAZE ESCAPE สไลเดอร์ลูกแก้ว 24. GET PACKING กระเป๋าเดินทาง

2. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บอร์ดเกมจำนวน 24 แผน

3. แบบทดสอบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนเรียนและหลังเรียนจำนวน 17 ข้อ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้บอร์ดเกม” ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผลไว้ดังนี้

1. ทักษะการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โดยรวม หลังการใช้ชุดกิจกรรมบอร์ดเกม 24 เกมอยู่ในระดับดีทุกสถานการณ์

2. ทักษะการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โดยรวม หลังการใช้ชุดกิจกรรมบอร์ดเกม 24 เกม สูงกว่าก่อนใช้กิจกรรมบอร์ดเกม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยผลการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาโดยใช้บอร์ดเกม สามารถอภิปรายได้ดังนี้

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาโดยใช้บอร์ดเกม หลังการทดลอง มีการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา แตกต่างจาก ก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยก่อนทดลอง = 2.86 และค่าเฉลี่ยหลังการทดลอง = 3.19 ตามสภาพรวม เมื่อดูผลการวิเคราะห์ข้อมูลภายในกลุ่มการทดลองที่พัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาโดยใช้บอร์ดเกม พบว่าเด็กปฐมวัยมีทักษะการคิดแก้ปัญหา สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ทดลองและกระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยศึกษาเอกสารแนวคิดหลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดแก้ปัญหาโดยใช้บอร์ดเกมให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนตลอดจนการศึกษาข้อมูลจากผู้รู้และผู้เชี่ยวชาญเมื่อสร้างชุดการคิดแก้ปัญหาโดยใช้บอร์ดเกมเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงนำไปหาประสิทธิภาพของชุดบอร์ดเกมก่อนนำไปใช้จริง อันได้แก่ ทดลองใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไข ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องความครอบคลุมและความตรงของเนื้อหาเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งขั้นตอนและกระบวนการดังกล่าวสอดคล้องกับสุชาติ แสนพิช.2550 (อ้างถึงใน ชิวภาพ แซ่เซี่ย 2560 : 40) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เกม คือ เกมการศึกษาเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นเกมที่มีลักษณะการเล่นเพื่อการเรียนรู้ “Play to learning” มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในขณะที่หรือหลังจากการเล่น เกม เรียนไปด้วยและก็สนุกไปด้วยพร้อมกัน ทำให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่มีความหมาย

วัฒนาพร ระบุว่าทุกข.2545 : 150 (อ้างถึงใน ชิวภาพ แซ่เซี่ย 2560 : 40) ให้ความหมายของเกม การศึกษาว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จัดขึ้น โดยการให้ผู้เรียนเล่นเกมภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาบางอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อันจะมีผลออกมาในรูปของการแพ้ การชนะ วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ นอกจากนั้นยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกสนุกสนานในการเรียนด้วย

ราตรี เปรียวพานิช 2547 : 48 (อ้างถึงใน ชิวภาพ แซ่เซี่ย 2560 : 40) ได้กล่าวว่า เกม การศึกษาหมายถึงกิจกรรมที่จัดขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่ผู้เรียนต้องการศึกษา โดยการเล่นต้องมีกฎเกณฑ์และกติกาที่ชัดเจน

นักวิชาการหลายท่านที่มีความสนใจเกี่ยวกับ Game Based Learning ได้เขียนบทความเกี่ยวกับความเป็นมาและการนำ Game Based Learning มาใช้ในวงการการศึกษาและการฝึกอบรม เช่น (Randal W. Kindley และคณะ ,2002; Jennifer Jenson และคณะ , 2002 ; Maja Pivecและคณะ, 2002 (อ้างถึงใน ชิวภาพ แซ่เซี่ย 2560 : 34) เครื่องสามารถสรุปความเป็นมา ของการนำ Game Based Learning มาใช้ในการเรียนรู้ได้ดังนี้ Game Based Learning เกิดจากความพยายามคิดค้นรูปแบบวิธีการสอนใหม่ๆ สื่อการสอนใหม่ๆ เพื่อนำมาปิดช่องโหว่ของข้อจำกัดการเรียนรู้ การรับรู้ของผู้เรียน แรงจูงใจของผู้เรียน ความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน ซึ่งปัญหามักจะพบได้ในผู้เรียนส่วนใหญ่คือ รู้สึกว่าการเรียนรู้เป็นเรื่องที่น่าเบื่อ ไม่สนุก ต้องอ่านหนังสือเป็นจำนวน

มาก ไม่อยากเรียน มีกิจกรรมอื่นที่น่าสนใจกว่า ซึ่งปัญหาทั้งหลายเหล่านี้เป็นความท้าทายสำหรับผู้ที่มีอาชีพเกี่ยวข้องกับการสอน ที่ต้องให้ความสำคัญกับการสอนเพิ่มขึ้น ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบและเทคนิคการสอนให้เหมาะกับผู้เรียนของตน

ดังนั้นการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมบอร์ดเกมเป็นการจัดประสบการณ์ในการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาด้วยบอร์ดเกม ซึ่งเด็กปฐมวัยได้ร่วมกันเล่นบอร์ดเกมเป็นกลุ่ม ทำให้เกิดทักษะการคิดแก้ปัญหา การทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักการรอคอย รู้จักกฎกติกา โดยถือว่า มีการประสบความสำเร็จในการคิดแก้ปัญหาได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ครูควรเตรียมตัวล่วงหน้า สร้างบรรยากาศ และมีการเตรียมสื่อการเรียนรู้ให้พร้อม เหมาะสมและเพียงพอที่จะให้เด็กทำกิจกรรม
2. ควรศึกษาหลักการและขั้นตอนการเล่นอย่างละเอียดและให้เข้าใจ
3. ครูควรตั้งปัญหา ต้องใช้คำถามกระตุ้นและท้าทายให้เด็กอยากตอบหรือกระตุ้นความใ้เด็กได้คิดแก้ปัญหา

เอกสารอ้างอิง

จุฑาทิธณ์ ศุภสร. การพัฒนาแบบฝึกหัดทักษะการคิดสำหรับเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2557

ชฎาพร หนองพุดซา. การเปรียบเทียบความพร้อมทางสติปัญญาและการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดประสบการณ์แบบโครงการกับแบบสืบเสาะหาความรู้. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2557

ดงพร ผกามาศ. ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารขนมไทย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2557.

ธวัลรัตน์ ศรีวิลาส. ผลของบอร์ดเกมที่มีต่อการเพิ่มความจำขณะทำงานด้านภาพและมิติสัมพันธ์ของเด็กก่อนวัยเรียน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาคลินิกแลชุมชน : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2561

ธีรภาพ แซ่เซี่ยง. การใช้บอร์ดเกมประเภทวางแผนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ในโรงเรียนขนาดใหญ่สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการเรียนรู้และนวัตกรรม

การศึกษา : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560

เยาวเรศ ธนวงกุล. ผลการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบการใช้อุปกรณ์ที่มีต่อความสามารถในการการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดหนองพลู จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2556

วรัตน์ อินทสระ. (2562). เปลี่ยนห้องเรียนให้เป็นห้องเล่น, มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. กรุงเทพฯ. 3-10.
สงกรานต์ เลิศวรยุทธ์. ผลการจัดกิจกรรมวิทยาศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลวัดไชยชุมพลชนะสงคราม จังหวัดกาญจนบุรีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2558

การพัฒนาทักษะสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครอง
EF brain skills development for the kindergarten using a participatory process
with the parents

ปิยะนุช คุณภาที¹

ศุภรดา โชติสนธิ²

สุภรัตน์ อัครอำนาย³

^{1,2,3}สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

โทรศัพท์:0830697379อีเมล: Suparat.aed59@ubru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และเพื่อเปรียบเทียบทักษะสมอง Executive Functions (EF) ก่อนเรียนกับหลังเรียนในเด็กปฐมวัยโดยใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะ EF กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองตั้งครรภ์ในช่วงอายุระหว่าง 18-20 ปี จำนวน 7 คน เป็นการเลือกแบบเจาะจง ทำการทดลองเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 5-20 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนปฏิบัติการพัฒนาทักษะ EF จำนวน 24 แผน ชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะ EF จำนวน 24 ชุด และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) T-test แบบ Dependent Samples

คำสำคัญ: ทักษะทางสมอง EF , เด็กปฐมวัย , กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ABSTRACTS

The purposes of this study were: 1) to promote EF brain skills in early childhood. It used parental involvement and to compare, 2) the EF brain skills before and after in early childhood. Using the EF skill development activity. The samples used in this research were the early childhoods with seven parents who were the pregnant mothers between 18-20 years old. This research was a specific selection. The experiment was conducted for 8 weeks, 3 days a week, 5-20 minutes a day. The instruments used in this research were 24 plans and 24 activities of EF skill development activities, and statistics used for data were analyzed by using mean, Standard deviation, T-test dependent samples.

Keywords: *EF brain skills , Kindergarten , Participatory process with the parents*

บทนำ

เด็กปฐมวัย คือ เด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี เด็กวัยนี้เป็นวัยเริ่มต้นแห่งการเรียนรู้ โดยพัฒนาการทุกด้านเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ผู้ปกครองมีส่วนสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เนื่องจากผู้ปกครองเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและสามารถส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้ตั้งแต่ในครรภ์ การวางรากฐานพัฒนาการทุกๆด้านของเด็กปฐมวัยทำได้จากการทำกิจกรรมต่างๆร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทักษะทางสมอง Executive Functions ทั้ง 9 ด้านในเด็กปฐมวัยนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก การทำงานของสมองหลายส่วนให้ทำงานเชื่อมประสานกัน ทำให้ประสบการณ์ที่คนเราได้รับผ่านทางประสาทสัมผัสต่างๆ เข้าสู่สมองเกิดการนำไปวิเคราะห์ แปลความหมาย และสรุปเพื่อให้เกิดการ ตัดสินใจ การตอบรับกับสถานการณ์นั้นๆ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และ สถาบัน RLG 2561 : 12) การจดจ่อใส่ใจ เป็น 1 ใน 9 ด้านในการพัฒนาทักษะทางสมอง EF จัดอยู่ในทักษะการกำกับตนเองคือความสามารถในการรักษาความตื่นตัว รักษาความสนใจ ให้อยู่ในทิศทางที่ควร เพื่อให้ตนเองบรรลุสิ่งที่ต้องการจะทำให้สำเร็จ ด้วยความจดจ่อ มีสติรู้ตัวต่อเนื่องในระยะเวลาที่เหมาะสมตามสมควรของวัยและความยากง่ายต่อภารกิจนั้นๆ การใส่ใจจดจ่อเป็นอีกคุณสมบัติพื้นฐานที่จำเป็นในการเรียนรู้ หรือทำงาน ความสามารถนี้จะช่วยให้เด็กๆ มีสมาธิจดจ่อกับการร้อยลูกปัด ต่อบล็อก ฟังนิทานจนจบเรื่อง และทำกิจกรรมต่างๆ อย่างใส่ใจ ไม่วอกแวก (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และ สถาบัน RLG 2561 : 18) หากเด็กไม่ได้รับการพัฒนาทางสมองนั้นอาจส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการทางความคิดที่ล่าช้า ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ รวมไปถึงขาดทักษะการจดจ่อใส่ใจ ซึ่งเป็นคุณสมบัติพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้หรือทำงาน เด็กที่มีระดับสติปัญญาฉลาดรอบรู้ แต่เมื่อขาดทักษะความสามารถในการจดจ่อ เมื่อมีสิ่งใดไม่ว่าสิ่งเร้าภายนอกหรือจากสิ่งเร้าภายในตนเองก็วอกแวก ไม่สามารถจดจ่อทำงานต่อไปได้

แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาทักษะทางสมองด้านการจดจ่อใส่ใจในเด็กปฐมวัยนั้น มีแนวทางและกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งผู้ปกครองเป็นอีกแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนา (Lee Center and Marlene Center, 1992) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุดต่อชีวิตของเด็ก ความรักและความอบอุ่นจากผู้ปกครองเป็นความต้องการของเด็กทุกคน ผู้ปกครองจึงเป็นบุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและการเรียนรู้ของเด็ก กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมทักษะทางสมองด้านการจดจ่อใส่ใจมีหลากหลายกิจกรรม เช่น การฟังนิทาน การต่อบล็อก การทำงานบ้าน การวาดรูประบายสีและการร้อยหรือการสานต่างๆ เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ล้วนแต่จะทำให้เด็กเกิดการจดจ่อต่อสิ่งที่กำลังทำอยู่ อย่างมุ่งมั่น ตั้งใจ มีและสมาธิอย่างต่อเนื่อง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาทักษะสมอง Executive Functions (EF) ในเด็กปฐมวัยโดยเลือกชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะ EF เหตุผลที่เลือกใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาชุดฝึกทักษะ EF เนื่องจากมีความหลากหลายของกิจกรรมเป็นสื่อที่มีสีสันสวยงาม มีความน่าสนใจและแปลกใหม่ ทำให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้ได้ดี

ได้ฝึกทักษะการจดจ่อใส่ใจในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง ผู้วิจัยจึงได้จัดทำชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะสมอง EF เพื่อเปรียบเทียบว่าหลังจากการทำชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะสมอง EF ร่วมกับผู้ปกครองแล้ว เด็กปฐมวัยจะมีการพัฒนาทักษะทางสมองด้านการจดจ่อใส่ใจและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองสูงกว่าก่อนการทดลองหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่มีสนใจในการจัดทำชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะสมอง EF ด้านการจดจ่อใส่ใจใจของเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเพื่อให้เด็กได้ใช้ทักษะทางสมองด้านการจดจ่อใส่ใจเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะด้านอื่นๆต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนทำกิจกรรมกับหลังทำกิจกรรม การส่งเสริมทักษะสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนทำกิจกรรมกับหลังทำกิจกรรม การส่งเสริมทักษะสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ความสำคัญของการวิจัย

1. เป็นการส่งเสริมทักษะสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ที่จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาทักษะสมองด้านการจดจ่อใส่ใจของเด็ก
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้ปกครองในการพัฒนาทักษะสมอง EF ด้านการจดจ่อใส่ใจ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เป็นผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ตั้งครรภ์ในช่วงอายุระหว่าง 18-20 ปี จำนวน 7 คน

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

ทักษะสมอง EF ด้านการจดจ่อใส่ใจ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ระยะเวลาในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ทำการทดลองทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โดยใช้เวลาทำการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน รวม 24 วัน วันละ 5 – 20 นาที

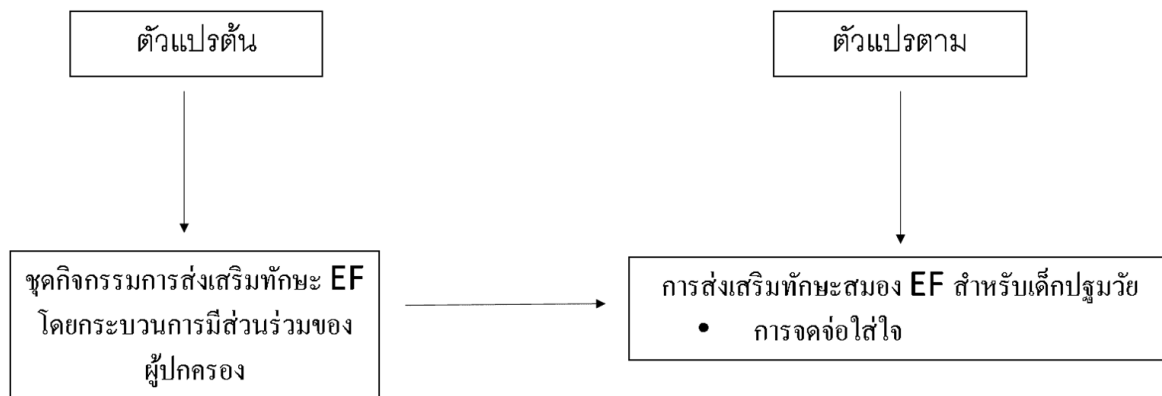
ข้อตกลงเบื้องต้น

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการส่งเสริมทักษะสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ทักษะการจดจ่อใส่ใจเพิ่มขึ้นหลังจากการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนปฏิบัติการพัฒนาทักษะ EF
2. แบบประเมินการปฏิบัติการพัฒนาทักษะ EF

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการทดลอง การทดลองครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โดยกลุ่มทดลองจะได้รับ การส่งเสริมทักษะสมอง EF โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และแบบประเมินชุดกิจกรรมส่งเสริมทักษะสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่ วันศุกร์ วันเสาร์ และ วันอาทิตย์ ใช้เวลาวันละ 5-10 นาที รวมทั้งสิ้น 24 วัน มีขั้นตอนดังนี้

1. ก่อนดำเนินการ ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการทำวิจัย โดยชี้แจงจุดประสงค์ ในการวิจัย การดำเนินการวิจัยให้ทราบ

2. สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองและชี้แจงวิธีการดำเนินกิจกรรม

3. จัดเตรียมชุดกิจกรรมส่งเสริมทักษะ EF สำหรับเด็กปฐมวัย ให้กับผู้ปกครองในการทำกิจกรรมร่วมกันกับ

ลูก

4. ผู้วิจัยทดสอบทักษะการจดจ่อใส่ใจของเด็กอายุ 3-4 ปี ก่อนการใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมทักษะสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัย

5. ดำเนินการทดลองโดยกลุ่มตัวอย่างจะได้รับการส่งเสริมทักษะสมอง EF โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และผู้ปกครองจะได้รับแบบประเมินชุดกิจกรรมส่งเสริมทักษะสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัย ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่ วันศุกร์ วันเสาร์ และ วันอาทิตย์ ใช้เวลาวันละ 5-10 นาที รวมทั้งสิ้น 24 วัน

6. เมื่อผู้ปกครองจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะสมอง EF โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองทั้งหมด 24 กิจกรรมเสร็จ ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังการการจัด กิจกรรม (Post-test) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ชุดกิจกรรมชุดเดียวกันกับชุดกิจกรรมที่ใช้ทดสอบก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะสมอง EF โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

7. เมื่อสิ้นสุดการทดลองแล้วผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

4.1 หาค่าสถิติพื้นฐานแสดงคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 เปรียบเทียบการพัฒนาทักษะสมอง Executive Function ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลัง การจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยใช้ t - test แบบ Dependent สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิจัย

1. พัฒนาการทักษะสมอง Executive Function ในเด็กปฐมวัย โดยรวมหลังการใช้กิจกรรมส่งเสริมทักษะสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง อยู่ในระดับดีมากและจำแนกรายทักษะอยู่ในระดับดีมาก 4 กลุ่ม คือ การฟังนิทาน การทำกิจกรรมสร้างสรรค์ การทำกิจกรรมเกมการศึกษา การทำกิจกรรมงานบ้าน

2. พัฒนาการทักษะสมอง Executive Function ในเด็กปฐมวัย หลังการใช้กิจกรรมส่งเสริมทักษะสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง สูงขึ้นกว่าก่อนการใช้กิจกรรมส่งเสริมทักษะสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการพัฒนาทักษะสมอง Executive Function ในเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมส่งเสริมทักษะสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้าปรากฏผลดังนี้

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการทดสอบโดยชุดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง มีการพัฒนาทักษะสมอง Executive Function แตกต่างจากก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยก่อนการทดลอง $\bar{x} = 1.29$ และค่าเฉลี่ยหลังการทดลอง $\bar{x} = 2.71$ ตามภาพรวม เมื่อดูผลการวิเคราะห์ข้อมูล ภายในกลุ่มทดลอง จากการใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดหลังการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง พบว่าเด็กปฐมวัยมีการพัฒนาทักษะสมอง Executive Function สูงขึ้นกว่าก่อน การทดลองสามารถอภิปรายได้ดังนี้

ชุดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยได้นำมาจัดกิจกรรมให้กับเด็ก เพื่อทดสอบก่อน - หลังการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง เช่น การฟังนิทาน โดยผู้วิจัยได้จัดทำชุดแบบประเมินขึ้นเพื่อให้เด็กได้เกิดทักษะทักษะการจดจ่อใส่ใจ พัฒนาทักษะสมอง Executive Function เช่น กิจกรรมฟังนิทาน โดยผู้วิจัยได้จัดทำนิทานที่พัฒนาทักษะทางสมอง EF เพื่อเด็กได้เกิดทักษะการจดจ่อใส่ใจในการฟังนิทาน โดยมีผู้ปกครองเป็นผู้เล่าและตั้งคำถามกระตุ้นเพื่อเกิดความสนใจและตั้งใจฟังนิทาน มีนิทานเรื่อง มดกับตักแตน หัวผักกาดยักษ์ สร้างเด็กดีไม่พูดโกหก สร้างเด็กดีมีน้ำใจ เป็นต้น กิจกรรมศิลปะ ผู้วิจัยได้จัดทำชุดกิจกรรมศิลปะมาวัดความจดจ่อใส่ใจของเด็ก เช่น สีเทียนสร้างสรรค์ จุดสีสร้างภาพ สายรุ้งหลากสี ไหมพรมแปลงร่าง กากมะพร้าวติดหนึบ เป็นต้น กิจกรรมเกมการศึกษา ผู้วิจัยได้นำเกมที่ใช้ทักษะการจดจ่อใส่ใจมาทดลองใช้กับเด็ก เช่น กระจุดหลากสี ฉันทัดตรงไหน เชือกน้อยนักเดินทาง ร้อยตามฉันทสิ ไม้อัดสามสี ตัวฉันทอยู่ไหน เป็นต้น กิจกรรมงานบ้าน ผู้วิจัยได้สื่อที่เป็นสิ่งของต่าง ๆ หาได้ในชีวิตประจำวันมาทดลองกับเด็ก เช่น ล้างผักสดใส วงล้อหนึบผ้าใหญ่ไล่เล็ก หาคูให้หนูหน่อย พับ พับ พับ ขยะหลากสี ช่วยเติมฉันทสิ ถูย่ส่วน เป็นต้น

ผู้วิจัยจะทำการทดสอบโดยใช้ชุดกิจกรรมเหล่านี้ร่วมกับผู้ปกครอง จากการทดสอบทำให้เด็กได้เกิดทักษะการจดจ่อใส่ใจ มีสมาธิกับการทำกิจกรรมทำงานต่างๆ โดยเด็กปฏิบัติกิจกรรมผ่านการเล่น

วรสิทธิ์ ศิริพรพาณิชย์ (2556) ได้กล่าวถึงการจดจ่อใส่ใจ (Attention) ว่าเป็นกระบวนการทางสติปัญญา (Cognitive processing) ชนิดหนึ่ง ซึ่งช่วยให้มนุษย์สามารถเลือกที่จะสนใจอยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเพิกเฉยต่อสิ่งกระตุ้นอื่นๆ ที่นำเสนอในช่วงเวลาเดียวกันได้ หากบุคคลใดมีความบกพร่องของกระบวนการทางสติปัญญาชนิดนี้จะส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาได้

ดังนั้น การใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะทางสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัยร่วมกับผู้ปกครอง จึงเป็นรูปแบบหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาทักษะสมอง Executive Function ของเด็กปฐมวัยได้ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าเด็กปฐมวัยเกิดทักษะสมอง Executive Function จากการทดสอบผ่านชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะทางสมองทักษะ EF สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งได้แก่ การฟังนิทาน การทำกิจกรรมศิลปะ การเล่นเกมการศึกษา และการทำกิจกรรมงานบ้าน ที่มีสื่ออย่างหลากหลาย ในแต่ละครั้งเด็กได้นำทักษะสมอง Executive Function ทางด้านการจดจ่อใส่ใจมีสมาธิกับกิจกรรม จึงส่งผลให้เด็กได้รับการพัฒนาทักษะสมอง Executive Function อย่างสมบูรณ์ซึ่งทักษะสมอง Executive Function เป็นทักษะพื้นฐานสำคัญ ในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้านได้เป็นอย่างดี จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับ การส่งเสริมตั้งแต่ในระดับเด็กปฐมวัย โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับวัย สอดคล้องกับหลักพัฒนาการของเด็ก เพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของเด็กให้เต็มศักยภาพและประสบผลสำเร็จได้ เป็นอย่างดี

ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า

ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่าเด็กมีการพัฒนาทักษะสมอง Executive Function สูงขึ้น มาจากเหตุผลดังนี้

1. ลักษณะของชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะทางสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัย มีความหลากหลายของสื่อวัสดุ อุปกรณ์ มีสีสันสวยงาม ซึ่งมีการจัดทำโดยใช้วัสดุหลายชนิด เช่น กากมะพร้าวที่ทำมาจากวัสดุธรรมชาติ อีกทั้งยังเน้น การใช้สื่อที่อยู่รอบตัวเด็กและสื่อที่เป็นของจริง เพื่อให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ได้ดี ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เด็กบางคนรู้สึกภาคภูมิใจที่ตนเองทำกิจกรรมได้

2. การจัดกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองในแต่ละครั้ง ที่เน้นเนื้อหาที่สนุกสนาน เพลิดเพลิน ช่วยส่งเสริมและพัฒนาทักษะสมอง Executive Function โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการจดจ่อใส่ใจก่อนการทดลองอยู่ในระดับพอใช้ และหลังการทดลองอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งมีผลคะแนนของทุกทักษะหลังการทดลองอยู่ในระดับดีมากทุกทักษะ

3. ชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะทางสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง ผู้วิจัยได้มีการออกแบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในทุกกิจกรรมเพื่อให้ทราบถึงระดับความสามารถด้านการจดจ่อใส่ใจของเด็กและผู้วิจัยนำผลที่ได้มาพัฒนาเด็กให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ศึกษาทักษะสมอง Executive Function สำหรับเด็กปฐมวัยให้มีความชัดเจนก่อนการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กและการเขียนแผนการจัดกิจกรรม

2. วิธีการเลือกชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะทางสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัยควรพิจารณาโดยใช้สื่อจากง่ายไม่มีความซับซ้อน เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถดำเนินกิจกรรมร่วมกับเด็กได้

3. หลังการใช้ชุดพัฒนาทักษะทางสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัยร่วมกับผู้ปกครอง ผู้วิจัยต้องติดตามผลกระทดลองอย่างต่อเนื่อง เพื่อ

4. ในการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะทางสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัยจำเป็นต้องคิด และวางแผนการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับอายุ โดยจัดอย่างเหมาะสมกับบริบททางสังคมของเด็ก

5. การจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ในการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะทางสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัยต้องมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนเด็กที่ทำกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

1. สื่อควรมีความคงทนแข็งแรงมากขึ้น
2. ควรมีการติดตามผลทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและใกล้ชิดมากขึ้น เพื่อให้วิจัยมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น
3. ขอความอนุเคราะห์ผู้ปกครองในการประเมินการดำเนินกิจกรรมตามความเป็นจริง

เอกสารอ้างอิง

ตน วงศ์ราชาและคณะ.2552. "ผลการใช้ชุดกิจกรรมในการพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย" วชิราภรณ์ ยาพรมและเทียมจันทร์ พาณิชย์ผลินไชย.2553. "การพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบจิตปัญญา ที่มีต่อทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2"

ภาณุวัฒน์ เปรมปรี.2556."การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องระบบนิเวศน้ำจืด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนประเทียวิทยาทาย จังหวัดสระบุรี"

สุวธิดา ล้านสา.2558. "การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์และจิตวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4"

ประจักษ์ เอนกฤทธิ์มิ่งคล.2560. "การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กระดับปฐมวัยโดยใช้ชุดกิจกรรม"9 ทักษะพื้นฐาน 2560 .สืบค้นออนไลน์ เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2563 จากแพลนฟอร์คิดส์ 2560. จาก

<https://www.planforkids.com/readparentblog.php?parentblogid=51>

กลุ่มทักษะ EF แพลนฟอร์คิดส์ 2560. เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2563. จาก

<https://www.planforkids.com/readparentblog.php?parentblogid=56>

สุภาวดี หาญเมธี และคณะ.(2561:23) *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง (EF) Executive Function สำหรับ เด็กปฐมวัย.*

พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มติชน จำกัด มหาชน. 2561

- สุภาวดี หาญเมธี และคณะ.(2561: 36-37) *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF Executive Function สำหรับเด็กปฐมวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มติชน จำกัด มหาชน. 2561
- สุภาวดี หาญเมธี และคณะ. (2561: 44-45) *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF Executive Function ใน เด็กวัย7-12 ปี สำหรับพ่อแม่และครู*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มติชน จำกัด มหาชน. 2561
- สุภาวดี หาญเมธี และคณะ. (2561: 42-46) *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF Executive Function สำหรับเด็กปฐมวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มติชน จำกัด มหาชน. 2561
- สุภาวดี หาญเมธี และคณะ. (2561: 19-21) *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF Executive Function ในเด็กวัย 7-12 ปี สำหรับพ่อแม่และครู*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มติชน จำกัด มหาชน. 2561
- อาภรณ์ ดวงรัตน์.2561. "การใช้โปรแกรมการฝึกสติเพื่อพัฒนาความตั้งใจจดจ่อในเด็กสมาธิสั้น ฉบับที่ 1" *เบญจวรรณ วิสุทธิเสนาและปิยะนันท์ หิรัณชโลทร.2561."ผลของการจัดกิจกรรมเล่นบล็อกเป็นกลุ่มที่มีต่อทักษะการจดจ่อและควบคุมตนเองของเด็กปฐมวัย"*
- อาภรณ์ ดวงรัตน์และคณะ.2561. "การใช้โปรแกรมการฝึกสติเพื่อพัฒนาความตั้งใจจดจ่อในเด็กสมาธิสั้น ฉบับที่ 2"
- สุภาวดี หาญเมธี และคณะ. (2561: 48-61) *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF Executive Function ในเด็กวัย 7-12 ปี สำหรับพ่อแม่และครู*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มติชน จำกัด มหาชน. 2561
- สุภาวดี หาญเมธี และคณะ. (2561: 86-132) *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF Executive Function สำหรับเด็กปฐมวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มติชน จำกัด มหาชน. 2561
- สุภาวดี หาญเมธี และคณะ. (2561: 30-47) *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF Executive Function ในเด็กวัย 7-12 ปี สำหรับพ่อแม่และครู*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มติชน จำกัด มหาชน. 2561
- สุภาวดี หาญเมธี และคณะ. (2561: 172-203) *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF Executive Function สำหรับเด็กปฐมวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มติชน จำกัด มหาชน. 2561
- ขวัญฟ้า รังสิยานนท์ และคณะ.(2562:5-6) *คู่มือครูและผู้ปกครอง การเสริมสร้างทักษะสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัย*.กรุงเทพฯ : เพอ齡อิ พับลิชชิ่ง (ประเทศไทย).2562.
- ทักษะ EF คืออะไร.ออนไลน์.สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2563 จาก <https://moneyhub.in.th>
- Guilford, J.P. 1956. *Fundamental Statistics in Psychology and Education*. 3rd ed. New York : McGraw – Hill.
- Thurstone, L.L. 1958. *Primary Mental Abilities*. Chicago : University of Chicago. Adams,
- Jack A. 1967. *Human Memory*. New York : McGraw – Hill.

การเพิ่มมูลค่าจากเศษวัชพืชเหลือทิ้งโดยการหมักร่วมกับมูลโคเพื่อใช้เลี้ยงสัตว์น้ำ

Value added from weed residues by composting with cow dung for aquaculture

สุภัชญา ธาณี¹

ฐิติพงษ์ อุ่นใจ²

วิรงรอง แสงเดือน³

ศิวาพร พันธุ์สุข⁴

วันวิสา แอ่งสุข⁵

^{1,4,5}คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

²คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

³คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

อีเมล: supatchaya.t@ubru.ac.th

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อศึกษาการเพิ่มมูลค่าจากเศษวัชพืชเหลือทิ้งโดยการหมักร่วมกับมูลโคเพื่อนำมาเป็นอาหารเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยนำเศษวัชพืชเหลือทิ้งมาหมักร่วมกับมูลโค 4 อัตรา คือ 1:1 2:1 3:1 และ 4:1 ตามลำดับ ทำการหมักเป็นเวลา 9 สัปดาห์ พบว่า ผลของอัตราการใช้เศษวัชพืชหมักร่วมกับมูลโคมีค่าโปรตีนในปุ๋ยหมักชีวภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) ทุกสัปดาห์ โดยสัปดาห์ที่ 1 และ สัปดาห์ที่ 4 ของการทดลอง ค่าการวิเคราะห์โปรตีนจากปุ๋ยชีวภาพแสดงให้เห็นว่าสูตรที่ 4 ที่ใช้เศษวัชพืชหมักร่วมกับมูลโคในอัตรา 4:1 มีค่าโปรตีนที่ในเนื้อปุ๋ยหมักที่ดีที่สุด คือ มีค่าโปรตีนเฉลี่ยวัดได้สูงที่สุด คือ 11.36 เปอร์เซ็นต์ ในสัปดาห์ที่ 9 และ 8.89 เปอร์เซ็นต์ ในสัปดาห์ที่ 1 หากต้องการนำไปใช้ในเป็นวัตถุดิบผสมในอาหารสัตว์น้ำควรรู้ใช้ในอัตรา 4:1 ที่ผ่านการหมักเป็นเวลา 9 สัปดาห์เนื่องจากเนื้อปุ๋ยมีความละเอียดมากกว่าสัปดาห์ที่ 1 แต่หากต้องการนำไปใช้ในการสร้างอาหารธรรมชาติในบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำควรรู้ใช้ปุ๋ยหมักในอัตรา 4:1 ในสัปดาห์ที่ 1 ซึ่งผลจากการศึกษาค้นคว้านี้แสดงให้เห็นว่าเศษวัชพืชหมักกับมูลโคมีค่าโปรตีนในเนื้อปุ๋ยสามารถนำมาใช้เป็นแหล่งโปรตีนเสริมในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำได้

คำสำคัญ : การเพิ่มมูลค่า, เศษวัชพืช

ABSTRACTS

Objectives of this study To study the value added from weed residues by fermentation in combination with cow dung for aquaculture feed The residual weed residues were composted together with 4 ratios of 1: 1, 2: 1, 3: 1 and 4: 1, respectively, for 9 weeks. The protein in bio-compost was significantly different ($p < 0.01$) every week, with Week 1 and Week 4 of the trial. Protein analysis from bio-fertilizers showed that Formula 4 using the fraction. Composted weed with cow manure at a 4: 1 ratio had the best protein value in compost, with the highest measured mean protein at 11.36 percent at week 9 and 8.89 percent at week 1. Used as raw material in aquaculture feed, should be used at a 4: 1 rate that has been fermented for 9 weeks due to the fineness of the fertilizer than the 1st week, but if it is needed to create natural food in the aquaculture pond. Compost should be applied at a 4: 1 ratio in week 1, which results from this study showed that fermented weed residues and cow manure had protein values in the fertilizer and could be used as a supplementary protein source in aquaculture.

Keyword: *Value added , weed residues*

บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มีพื้นที่รวมประมาณ 1,311 ไร่ และพื้นที่นอกเมืองที่บ้านยางน้อย อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี คิดเป็นพื้นที่ 1,027 ไร่ มียุทธศาสตร์ในการพัฒนามหาวิทยาลัย 5 ยุทธศาสตร์ หนึ่งในยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย คือ “การสร้างมหาวิทยาลัยสีเขียวและคาร์บอนต่ำ” การจัดการให้มหาวิทยาลัยมีสิ่งแวดล้อมที่ดีนั้น จะเริ่มจากการบริหารจัดการปัญหาขยะเป็นอันดับแรก ด้วยเหตุนี้ มหาวิทยาลัยจึงได้มีนโยบายโดยขอความร่วมมือให้บุคลากร นักศึกษา และร้านค้าในมหาวิทยาลัย ใช้วัสดุที่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ พร้อมทั้งกำหนดแนวทางในการลดปริมาณขยะตามแผนยุทธศาสตร์ที่มุ่งมั่นพัฒนาให้เป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว (Green University) ร่วมกับอีกหนึ่งยุทธศาสตร์ที่เน้นการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ซึ่งในการแก้ไขปัญหาขยะในเบื้องต้นนั้นทางมหาวิทยาลัยได้มีนโยบายในการพัฒนาคนโดยมีการสร้างจิตสำนึกร่วมกันในการลดปริมาณขยะ ด้วยกิจกรรมคัดแยกขยะ เช่น ขยะอินทรีย์ ขยะพลาสติก เศษกระดาษ และเศษอาหาร โดยขยะที่ได้คัดแยกตามประเภทมาแล้วนั้นจะถูกรวบรวมและลำเลียงไปยังคณะเกษตรศาสตร์ จะถูกนำไปแปรรูป เพิ่มมูลค่า หรือนำไปใช้ประโยชน์ให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุด อาทิ ขวดพลาสติกสามารถนำไปรีไซเคิลได้ ส่วนขยะอินทรีย์ เช่น เศษไม้ ใบไม้ ทำปุ๋ยหมักและนำกลับมาเป็นปุ๋ยอินทรีย์ใช้ในมหาวิทยาลัยได้ ซึ่งจากกิจกรรมดังกล่าวได้รับการตอบรับและปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จากการสร้างความตระหนักรู้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการขยะ ซึ่งเห็นผลได้ชัดเจนจากการที่ขยะมีจำนวนลดลงกว่า 80 เปอร์เซ็นต์

จากข้อมูลเชิงพื้นที่ที่จะเห็นว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีมีพื้นที่วิทยาเขตบ้านยางน้อยตั้งอยู่ที่บ้านยางน้อย ตำบลก่อเอ้ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ภายในวิทยาเขตบ้านยางน้อยนั้นมีพืชพื้นถิ่น ไม้ยืนต้น และมีวัชพืชอยู่จำนวนมาก ในแต่ละปีทางมหาวิทยาลัยได้มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในวิทยาเขตบ้านยางน้อยให้มีความร่มรื่นสวยงามอยู่เสมอ โดยทำการกำจัดวัชพืช และตกแต่งต้นไม้ ที่มีการเจริญเติบโตและการหักโค่นเองตามธรรมชาติ ซึ่งนับเป็นเศษวัสดุเหลือทิ้งที่สามารถนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มได้

ดังนั้น เพื่อเป็นการพัฒนาเพื่อสร้างมูลค่าแก่เศษวัชพืชเหลือทิ้งในพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ด้วยกระบวนการบดสับเศษวัชพืชจากกระบวนการเครื่องบดย่อยวัชพืชเคลื่อนที่ชนิดปั่นเหวี่ยง อัตโนมัตินั้นเป็นเศษเหลือทิ้งภายในมหาวิทยาลัย และนำมาศึกษาคุณค่าทางโภชนาการด้านโปรตีนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการให้อาหารสัตว์น้ำกลุ่มกินพืชซึ่งสามารถบริโภคปุ๋ยจากแหล่งน้ำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งในงานวิจัยนี้จะทำการศึกษาค้นคว้าร่วมกับเศษวัชพืชรวมในอัตราที่แตกต่างกัน เพื่อหาอัตราส่วนที่เหมาะสมในการเพิ่มมูลค่าเศษวัชพืชให้มีความเหมาะสมและมีคุณภาพที่ดีต่อการนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในการค้าและการถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกรที่มี

ความสนใจในอนาคต นอกจากนี้ผลที่ได้จากการศึกษาจะสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปหนุนเสริมนโยบายในการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาขยะที่เป็นตัวการสร้างมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสามารถเป็นข้อมูลที่ผู้สนใจทั่วไปได้นำไปเป็นข้อมูลในการประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจเหลือทิ้งในท้องถิ่นให้มีคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม และยังเป็นประโยชน์ในการลดปริมาณขยะและเพิ่มมูลค่าให้แก่เศรษฐกิจซึ่งนับเป็นรักษาสภาพแวดล้อมและพัฒนาชุมชนได้อีกทางหนึ่ง

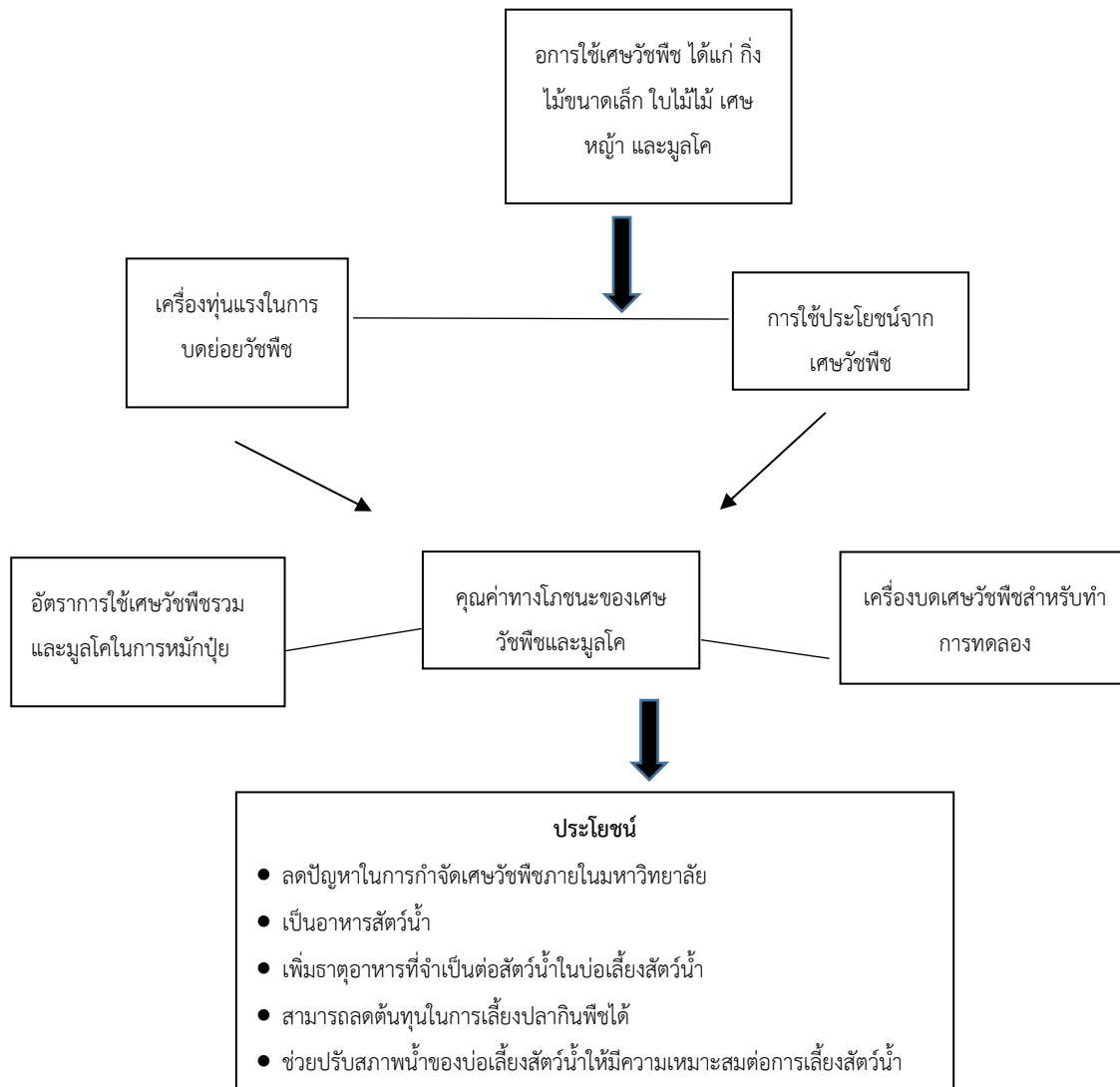
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาสัดส่วนที่เหมาะสมในการหมักวัสดุพืชร่วมกับมูลวัวอบแห้ง
2. เพื่อเพิ่มมูลค่าเศษเหลือทิ้งของวัสดุพืชในการนำมาทำเป็นปุ๋ยอินทรีย์
3. เพื่อศึกษาคุณค่าทางโภชนาการด้านโปรตีนของสัดส่วนในการหมักวัสดุพืชร่วมกับมูลวัวในการทำปุ๋ยอินทรีย์

ขอบเขตของการวิจัย

- 1) ศึกษาอัตราส่วนที่เหมาะสมในการนำเศษวัสดุพืชเหลือทิ้งที่รวบรวมได้ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีมาหมักร่วมกับมูลวัวแห้งในการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด
- 2) เพิ่มมูลค่าจากเศษวัสดุพืชเหลือทิ้งภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- 3) นำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการบริหารจัดการจัดการเศษวัสดุพืชและเพิ่มมูลค่าเศษวัสดุพืช

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ

การเพิ่มมูลค่าเศษวัชพืชเพื่อนำมาหมักเป็นปุ๋ยและนำไปเป็นอาหารของสัตว์น้ำกลุ่มกินพืช มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการพัฒนาเพื่อสร้างมูลค่าแก่เศษวัชพืชเหลือทิ้งในพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีด้วยกระบวนการบดสับเศษวัชพืชจากกระบวนการเครื่องบดย่อยวัชพืชเคลื่อนที่ชนิดปั่นเหวี่ยงระบบป้อนอัตโนมัติเป็นเศษเหลือทิ้งภายในมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นปุ๋ยอินทรีย์เพื่อนำไปเป็นอาหารสัตว์น้ำนั้น สามารถสรุปผลการทดลองได้ดังนี้

1. การเตรียมเศษวัชพืชที่นำมาใช้ในการทดลอง ทีมผู้วิจัยจะทำการรวบรวมวัชพืชที่รวบรวมได้

ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี และวิทยาเขตบ้านยางน้อย มาทำเป็นวัตถุดิบหลักในการนำมาทำเป็นปุ๋ยอินทรีย์เพื่อนำไปเป็นอาหารสัตว์น้ำนั้น ทีมวิจัยจะนำเศษวัชพืชที่ทำการรวบรวมจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จะมาทำการบดย่อยขนาดโดยเครื่องบดวัชพืช แล้วจึงนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในการหมักปุ๋ยในขั้นตอนต่อไป

2. การศึกษาการเพิ่มมูลค่าเศษวัชพืชเหลือเพื่อพัฒนาเป็นปุ๋ย ทีมผู้วิจัยจะทำการรวบรวมเศษวัชพืชที่มีในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีและวิทยาเขตบ้านยางน้อย แล้วนำมาบดด้วยเครื่องบดวัชพืช โดยทำการศึกษาระบวนการและสัดส่วนที่เหมาะสมของการนำมูลวัวอบแห้งมาผสมกับเศษวัชพืชเหลือทั้งในการทำปุ๋ยอินทรีย์ในอัตราที่แตกต่างกัน โดยจัดแผนการทดลองแบบสุ่มตลอด (Completely Randomized Design, CRD) แบ่งชุดการทดลองเป็น 4 ชุดการทดลอง (Treatment) โดยศึกษาระดับการสัดส่วนของวัชพืชในการหมักปุ๋ยอินทรีย์ที่เหมาะสมในการนำไปอัดเม็ดเป็นปุ๋ยชีวภาพอัดเม็ด 4 ระดับ (ชุดการทดลอง) แต่ละการทดลอง 3 ซ้ำ ดังนี้

สูตรที่ 1 เศษวัชพืชรวม 1 ส่วน มูลโค 1 ส่วน (อัตรา 1:1)

สูตรที่ 2 เศษวัชพืชรวม 2 ส่วน มูลโค 1 ส่วน (อัตรา 2:1)

สูตรที่ 3 เศษวัชพืชรวม 3 ส่วน มูลโค 1 ส่วน (อัตรา 3:1)

สูตรที่ 4 เศษวัชพืชรวม 4 ส่วน มูลโค 1 ส่วน (อัตรา 3:1)

การดำเนินการทดลองและการบันทึกข้อมูล

ในการเตรียมวัตถุดิบและการหมักปุ๋ยอินทรีย์เพื่อหาสูตรที่เหมาะสมในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์จะนำวิธีการหมักปุ๋ยอินทรีย์แบบไม่พลิกกลับกองของ ชีระพงษ์ สว่างปัญญากร (2556)^[1] มีขั้นตอนดังนี้ มาประยุกต์ใช้โดยนำเศษวัชพืชเหลือทั้งมาทำการหมักร่วมกับมูลวัวอบแห้งและนำอัดเม็ดเป็นปุ๋ยอินทรีย์ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1) ทำการรวบรวมเศษวัชพืชเหลือทั้งภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีมาทำการคัดแยกประเภทและนำไปตากแดดหรืออบแห้ง

2) แบ่งวัตถุดิบ (เศษวัชพืชเหลือทั้ง) วางเป็นชั้นแรกหลังจากนั้นนำมูลวัวแห้งมาวางทับชั้นบนแล้วรดน้ำ โดยทำเป็นชั้น 15-17 ชั้น

3) รักษาความชื้นภายในกองปุ๋ยให้มีความเหมาะสมอยู่เสมอ (มีค่าประมาณร้อยละ 60-70) โดยมี 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 รดน้ำภายนอกกองปุ๋ยวันละครั้ง โดยไม่ให้มีน้ำไหลนองออกมาจากกองปุ๋ยมากเกินไป

ขั้นตอนที่ 2 เมื่อครบวันที่ 10 ใช้ไม้แทงกองปุ๋ยให้เป็นรูลึกถึงข้างล่างแล้วรอกน้ำลงไป ระยะห่างของรู ประมาณ 40 เซนติเมตร ทำขั้นตอนที่สองนี้ 5 ครั้ง ระยะเวลากัน 10 วัน เมื่อเติมน้ำเสร็จแล้วให้ปิดรู เพื่อไม่ให้ สูญเสียความร้อนภายในกองปุ๋ย

4) เมื่อกองปุ๋ยมีอายุครบ 60 วัน ก็หยุดให้ความชื้น กองปุ๋ยจะมีความสูงเหลือเพียง 1 เมตร แล้วทำปุ๋ย อินทรีย์ให้แห้งเพื่อให้จุลินทรีย์สงบตัว (Stabilization Period) และไม่ให้เป็นอันตรายต่อรากพืช วิธีการทำปุ๋ย อินทรีย์ให้แห้งอาจทำโดยทิ้งไว้ในกองเฉยๆ ประมาณ 1 เดือน หรืออาจแผ่กระจายให้มีความหนาประมาณ 20–30 เซนติเมตร ซึ่งจะแห้งภายในเวลา 3–4 วัน สำหรับผู้ที่ต้องการจำหน่ายปุ๋ยอินทรีย์ก็อาจนำปุ๋ยอินทรีย์ที่แห้งแล้วไปตี ปั่นให้มีขนาดเล็กสม่ำเสมอ

5) ในระหว่างที่ทำการหมักปุ๋ยจะทำสุ่มตัวอย่างปุ๋ยหมักไปทำการวัดคุณค่าโปรตีนระหว่างในระหว่าง การหมักปุ๋ยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

6) ทำการตรวจสอบค่าไนโตรเจนและคาร์บอนจากการตัวอย่างของปุ๋ยที่ทำการหมักทุกสัปดาห์ เป็น เวลา 8 สัปดาห์

6) หลังจากทำการหมักปุ๋ยเสร็จสิ้นแล้วจะทำการสุ่มตัวอย่างปุ๋ยไปทำการวิเคราะห์หาค่าโปรตีนจากปุ๋ย ชีวภาพทุก 2 สัปดาห์ รวมระยะเวลาในการทดลอง 9 สัปดาห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวางแผนการทดลองแบบสุ่มตลอด (Completely Randomized Design : CRD) วิเคราะห์ค่าไนโตรเจนและค่าคาร์บอนที่ได้จากการวิเคราะห์ผลจากห้องปฏิบัติการในแต่ละสัปดาห์ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความแตกต่างทางสถิติ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA) และเปรียบเทียบค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยวิธี Duncan's new multiple range test (DMRT) ที่ ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ โดยใช้โปรแกรม SAS

ผลการทดลอง

ผลการทดลองการเพิ่มมูลค่าจากเศษพืชที่เหลือทิ้งโดยการหมักร่วมกับมูลโคเพื่อนำมาเป็นอาหารเลี้ยง สัตว์น้ำสามารถสรุปได้ดังนี้ ข้อมูลจากการวิเคราะห์ค่าโปรตีนจากห้องปฏิบัติการแสดงในภาพที่ 1 และตารางที่ 1 ตามลำดับ พบว่าผลการวิเคราะห์ค่าโปรตีนตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1 ถึงสัปดาห์ที่ 9 ของปุ๋ยชีวภาพจากเศษพืชที่นำมา หมักร่วมกับมูลโค มีค่าโปรตีนเฉลี่ยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p < 0.001$)

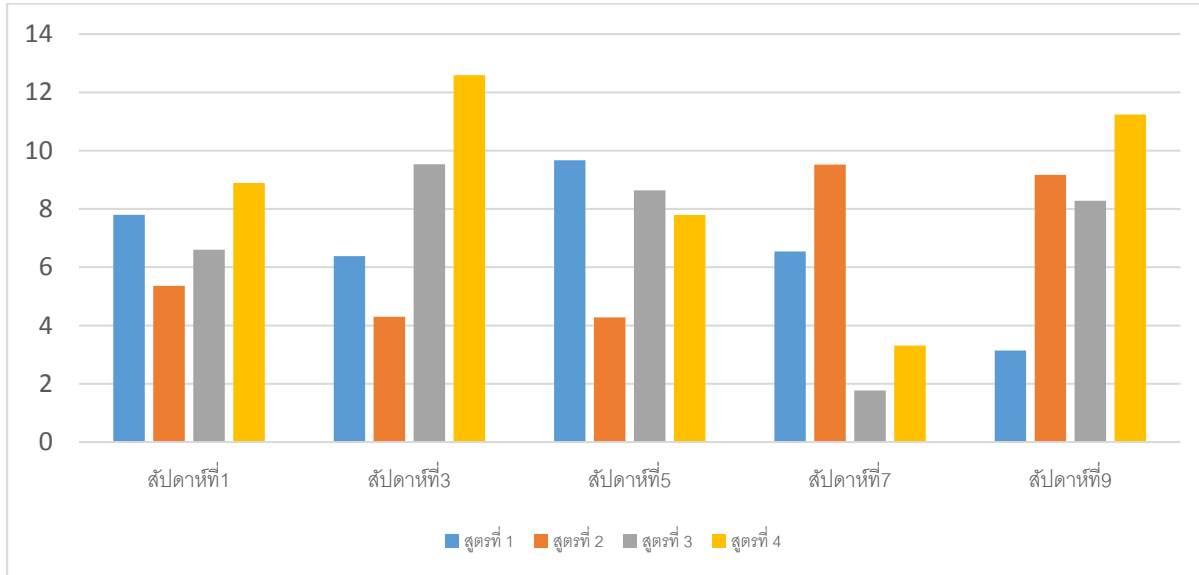
เมื่อพิจารณาถึงค่าโปรตีนที่ได้จากการวิเคราะห์ในสัปดาห์สุดท้ายของการทดลอง คือ สัปดาห์ที่ 9 พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าโปรตีนเฉลี่ยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p < 0.001$) โดยสูตรที่ 4 เศษพืชชีวมวล 4

ส่วน มูลโค 1 ส่วน (อัตรา 3:1) มีค่าโปรตีนเฉลี่ยวัดได้สูงที่สุด คือ 11.36 เปอร์เซ็นต์ รองลงมา คือ สูตรที่ 2 เศษวัชพืชรวม 2 ส่วน มูลโค 1 ส่วน (อัตรา 2:1) ค่าโปรตีนเฉลี่ย คือ 9.17 เปอร์เซ็นต์ สูตรที่ 3 เศษวัชพืชรวม 3 ส่วน มูลโค 1 ส่วน (อัตรา 3:1) ค่าโปรตีนเฉลี่ย คือ 8.28 เปอร์เซ็นต์ และสูตรที่ 1 เศษวัชพืชรวม 1 ส่วน มูลโค 1 ส่วน (อัตรา 1:1) ค่าโปรตีนเฉลี่ย คือ 3.14 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ

สัปดาห์ที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าโปรตีนเฉลี่ยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p < 0.001$) โดยสูตรที่ 4 เศษวัชพืชรวม 4 ส่วน มูลโค 1 ส่วน (อัตรา 3:1) มีค่าโปรตีนเฉลี่ยวัดได้สูงที่สุด คือ 8.89 เปอร์เซ็นต์ รองลงมา คือ สูตรที่ 1 เศษวัชพืชรวม 1 ส่วน มูลโค 1 ส่วน (อัตรา 1:1) ค่าโปรตีนเฉลี่ย คือ 7.80 เปอร์เซ็นต์ สูตรที่ 3 เศษวัชพืชรวม 3 ส่วน มูลโค 1 ส่วน (อัตรา 3:1) ค่าโปรตีนเฉลี่ย คือ 6.60 เปอร์เซ็นต์ และสูตรที่ 2 เศษวัชพืชรวม 2 ส่วน มูลโค 1 ส่วน (อัตรา 2:1) ค่าโปรตีนเฉลี่ย คือ 5.36 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ

สัปดาห์ที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าโปรตีนเฉลี่ยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p < 0.001$) โดยสูตรที่ 4 เศษวัชพืชรวม 4 ส่วน มูลโค 1 ส่วน (อัตรา 3:1) มีค่าโปรตีนเฉลี่ยวัดได้สูงที่สุด คือ 12.59 เปอร์เซ็นต์ รองลงมา คือ สูตรที่ 3 เศษวัชพืชรวม 3 ส่วน มูลโค 1 ส่วน (อัตรา 3:1) ค่าโปรตีนเฉลี่ย คือ 9.53 เปอร์เซ็นต์ สูตรที่ 1 เศษวัชพืชรวม 1 ส่วน มูลโค 1 ส่วน (อัตรา 1:1) ค่าโปรตีนเฉลี่ย คือ 6.38 เปอร์เซ็นต์ และสูตรที่ 2 เศษวัชพืชรวม 2 ส่วน มูลโค 1 ส่วน (อัตรา 2:1) ค่าโปรตีนเฉลี่ย คือ 4.30 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ

สัปดาห์ที่ 5 พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าโปรตีนเฉลี่ยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p < 0.001$) โดยสูตรที่ 1 เศษวัชพืชรวม 1 ส่วน มูลโค 1 ส่วน (อัตรา 1:1) มีค่าโปรตีนเฉลี่ยวัดได้สูงที่สุด 9.67 เปอร์เซ็นต์ รองลงมา คือ สูตรที่ 3 เศษวัชพืชรวม 3 ส่วน มูลโค 1 ส่วน (อัตรา 3:1) ค่าโปรตีนเฉลี่ย คือ 8.64 เปอร์เซ็นต์ สูตรที่ 4 เศษวัชพืชรวม 4 ส่วน มูลโค 1 ส่วน (อัตรา 3:1) มีค่าโปรตีนเฉลี่ย คือ 7.79 เปอร์เซ็นต์ และสูตรที่ 2 เศษวัชพืชรวม 2 ส่วน มูลโค 1 ส่วน (อัตรา 2:1) ค่าโปรตีนเฉลี่ย คือ 4.28 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ

ภาพที่ 1 แสดงค่าโปรตีนที่ได้จากการวิเคราะห์ชีพจรภาพจากเศษวัชพืชหมักร่วมกับมูลโคในอัตรา 1:1, 2:1, 3:1 และ 4:1 ส่วน ในสูตรที่ 1, 2, 3 และ 4 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงค่าโปรตีนเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ชีพจรภาพจากเศษวัชพืชหมักร่วมกับมูลโคในอัตรา 1:1, 2:1, 3:1 และ 4:1 ส่วน ในสูตรที่ 1, 2, 3 และ 4 ตามลำดับ

สูตรที่	ค่าโปรตีนที่ได้จากการวิเคราะห์เฉลี่ย				
	สัปดาห์ที่ 1	สัปดาห์ที่ 3	สัปดาห์ที่ 5	สัปดาห์ที่ 7	สัปดาห์ที่ 9
1	7.80 ± 0.63 ^b	6.38 ± 0.26 ^c	9.67 ± 0.51 ^a	6.54 ± 0.14 ^b	3.14 ± 0.16 ^d
2	5.36 ± 0.51 ^d	4.30 ± 0.43 ^d	4.28 ± 0.41 ^d	9.52 ± 0.29 ^a	9.17 ± 0.15 ^b
3	6.60 ± 0.13 ^c	9.53 ± 0.02 ^b	8.64 ± 0.19 ^b	1.77 ± 0.18 ^d	8.28 ± 0.23 ^c
4	8.89 ± 0.05 ^a	12.59 ± 0.17 ^a	7.79 ± 0.17 ^c	3.31 ± 0.34 ^c	11.36 ± 0.48 ^a
P Value	0.0001	0.0001	0.0001	0.0001	0.0001

หมายเหตุ การเปรียบเทียบทางสถิติในแนวตั้งแสดงโดยใช้ตัวอักษร a และ b ถ้าเป็นตัวอักษรเดียวกันแสดงว่าไม่มีความแตกต่างทางสถิติ ($p > 0.05$) ถ้าอักษรแตกต่างกันแสดงว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ค่าโปรตีนที่ได้จากการหมักวัชพืชรวมร่วมกับมูลโคในอัตราอัตรา 1:1, 2:1, 3:1 และ 4:1 ส่วน นั้นเมื่อพิจารณาถึงเปอร์เซ็นต์โปรตีนที่สูงที่สุดที่พบในการทดลองอยู่ในสัปดาห์ที่ 3 และในสัปดาห์ที่ 9 มีผลการวิเคราะห์ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันคือสูตรที่ 4 เศษวัชพืชรวม 4 ส่วน มูลโค 1 ส่วน (อัตรา 4:1) มีค่าโปรตีนที่วิเคราะห์ได้จากตัวอย่างปุ๋ยหมักชีวภาพสูงที่สุดทั้ง 2 สัปดาห์ โดยในสัปดาห์ที่ 3 มีค่าโปรตีนเฉลี่ยวัดได้สูงที่สุด คือ 12.59 เปอร์เซ็นต์ และในสัปดาห์ที่ 9 มีค่าโปรตีนเฉลี่ยวัดได้สูงที่สุด คือ 11.36 เปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้หากจะนำไปทำเป็นอาหารหรือปุ๋ยปรับสภาพของน้ำภายในบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำนั้น สามารถใช้ปุ๋ยสูตรที่ 4 เศษวัชพืชรวม 4 ส่วน มูลโค 1 ส่วน (อัตรา 4:1) ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำได้ แต่เมื่อพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการละลายน้ำเพื่อให้ปุ๋ยชีวภาพให้เป็นธาตุอาหารที่มีความจะเป็นต่อการเจริญเติบโตของแพลงก์ตอนพืชและเป็นอาหารของแพลงก์ตอนสัตว์ซึ่งนับเป็นแหล่งอาหารยามฉุกเฉินของสัตว์น้ำนั้นควรใช้ปุ๋ยชีวภาพที่ทำการหมักในสัปดาห์ที่ 9 เนื่องจากมีความละเอียดสามารถละลายน้ำได้ดีกว่า หากผู้เลี้ยงสัตว์น้ำมีความประสงค์ที่จะใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพในการนำไปเป็นวัตถุดิบเสริมในอาหารสัตว์น้ำ เพื่อลดต้นทุนในการเพาะเลี้ยงนั้นสามารถใช้ปุ๋ยชีวภาพที่ทำการหมักเป็นเวลา 1 สัปดาห์ได้แต่มีข้อควรระวังเนื่องจากเศษวัชพืชรวมมีระยะเวลาการหมักที่น้อย เนื้อของปุ๋ยหมักชีวภาพจึงไม่มีความละเอียดหากนำไปเป็นวัตถุดิบเสริมเพื่อทำอาหารเลี้ยงสัตว์น้ำวัยอ่อนควรทำการบดปุ๋ยให้ละเอียดก่อนที่จะนำไปเป็นวัตถุดิบเสริมในการทำอาหารสัตว์น้ำ

บทสรุป

ในการดำเนินงานวิจัยการเพิ่มมูลค่าจากเศษวัชพืชเหลือทิ้งโดยการหมักร่วมกับมูลโคเพื่อนำมาเป็นอาหารเลี้ยงสัตว์น้ำ นับเป็นข้อมูลพื้นฐานให้แก่ผู้ที่มีความสนใจในการลดต้นทุนในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ซึ่งสามารถหาเศษวัชพืชเหลือทิ้งมาทำการหมักร่วมกับมูลโค เพื่อนำไปเป็นวัตถุดิบในการทำอาหารเลี้ยงสัตว์น้ำและใช้เป็นปุ๋ยสร้างแหล่งอาหารให้แก่สัตว์น้ำที่เลี้ยงในบ่อตามธรรมชาติได้ อีกทั้งยังเป็นแนวปฏิบัติที่จะช่วยในการรักษาสภาพแวดล้อมได้อีกทางหนึ่ง

เอกสารอ้างอิง

ระพงษ์ สว่างปัญญากร. 2558. การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ปริมาณมากแบบไม่พลิกกลับกองวิธีวิศวกรรมแม่โจ้ 1.

คณะวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้. 7-13 น.

เจตคติต่อการเรียนรู้ในรายวิชาทัศนศิลป์ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนในเครือกิตติวิทย อำเภหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

Attitude towards learning in visual arts courses of prathomsuksa6 students at
kittiwit group schools, hat yai district, songkhla province

อรัญญา กี่ซ้อ¹

เก็ดถวา บุญปรากร²

จุฑารัตน์ คชรัตน์³

^{1,2,3}สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในเครือกิตติวิทย อำเภหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบวัดเจตคติที่มีต่อการเรียน รายวิชาทัศนศิลป์ จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในเครือกิตติวิทย จำนวน 76 คน กำหนดขนาดตัวอย่างใช้ตารางของ Krejcie & Morgan จากประชากร 97 คน สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า เจตคติของผู้เรียนต่อการเรียนรู้รายวิชาทัศนศิลป์อยู่ในระดับเห็นด้วย ในสามอันดับแรก ได้แก่ การเรียนทัศนศิลป์ช่วยให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{x}=4.22$, S.D.=0.96) รองลงมา ได้แก่ การเรียนทัศนศิลป์ช่วยเสริมสร้างจินตนาการของผู้เรียนมี ($\bar{x}=4.12$, S.D.= 0.88) เทคนิคในการสอนการฝึกปฏิบัติของครูผู้สอนทัศนศิลป์ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและปฏิบัติได้ดี ($\bar{x}=4.05$, S.D.= 0.98)

คำสำคัญ: เจตคติ, รายวิชาทัศนศิลป์

ABSTRACTS

This article aims to study attitudes towards learning in visual arts subjects of Grade 6 students at Kittiwit Group schools, Hat Yai District, Songkhla Province. The sample size was 76 students in Grade 6 of Kittiwit Group. The sample size was determined using the Krejcie & Morgan table from 97 people. The data was analyzed by finding mean and standard deviation.

The research results were found that Attitude of the learners towards learning visual arts courses was at the agreeing level. In the first three places, learning visual arts encourages creativity ($\bar{x} = 4.22$, $SD = 0.96$), followed by visual arts learning to help build the imagination of the learners ($\bar{x} = 4.12$, $SD = 0.88$) Techniques for teaching practice of visual arts teachers helping learners understand and practice well ($\bar{x} = 4.05$, $SD = 0.98$).

Keywords: *Attitude, Visual arts*

บทนำ

ศิลปะ เป็นกิจกรรมที่มนุษย์เป็นผู้สร้างสรรค์ แสดงออกจากความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์จากการมีภาพที่ได้จากความจริงหรือจากจินตนาการที่คิดฝันขึ้น โดยใช้ภาษาของศิลปะเป็นสื่อกลางให้ผู้อื่นสามารถเข้าใจในอุดมการณ์นั้น งานศิลปะที่มีคุณค่าจึงสร้างสรรค์ขึ้นจากการแก้ปัญหาที่ต้องใช้สติปัญญาอัน สูงส่งจนเชื่อกันว่า มนุษย์เท่านั้นที่มีสติปัญญาจนถึงขั้นที่สามารถจะแก้ปัญหาสร้างสรรค์งาน ศิลปะได้ทำให้ผลงานมีวิวัฒนาการเจริญ ต่อเนื่องเป็นลำดับความหมายของคำว่า “ศิลปะ” นั้นมีความหลากหลายตามการนิยามที่แตกต่างกัน ผลแห่งพลังความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่แสดงออกมาในรูปลักษณะต่าง ๆ ให้ปรากฏซึ่งสุนทรียภาพ ความประทับใจ หรือความสะเทือนอารมณ์ ตามอัจฉริยภาพ พุทธิปัญญา รสนิยมและทักษะของแต่ละคน เพื่อความพอใจความรื่นรมย์ หรือ เพื่อสนองตอบขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี หรือความเชื่อในลัทธิศาสนา ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี กล่าวไว้ว่า ศิลปะ คือ งานอันเป็นความพากเพียรของมนุษย์ ที่ต้องใช้ความพยายามด้วยมือและความคิดของศิลปิน เกอเต (Goethe : 1749 – 1836) กวีชาวเยอรมัน กล่าวว่า “ศิลปะเป็นศิลปะได้ เพราะว่าศิลปะไม่ใช่ธรรมชาติ (Art is art only because it is not nature)” เซอร์ เฮอร์เบิร์ต รีด (Sir Herbert Read, 1893 – 1968) กวี นักปรัชญา นักเขียน และนักวิจารณ์ชาวอังกฤษ กล่าวว่า “ศิลปะ จึงได้มีคากาเกิดความอย่างง่ายและเป็นธรรมดาที่สุด คือ พยายามที่จะสร้างสรรค์รูปลักษณะความพึงพอใจขึ้นมา และรูปลักษณะนั้นก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกในความงามนั้น จะเป็นที่พึงพอใจได้ก็ต่อเมื่อประสาทสัมผัสของเรารู้สึกชื่นชมในเอกภาพหรือ ความประสานกลมกลืนกัน ในความสัมพันธ์อันมีระเบียบแบบแผน” (อารี สุทธิพันธ์ , 2531 , น. 29)

จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษา พุทธศักราช 2551 ซึ่งได้กำหนดจุดหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ การเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจน การนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐาน ในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญ คือปัญหาที่พบคือนักเรียนบางส่วน ไม่ค่อยชอบเรียนวิชาทัศนศิลป์ เพราะวาดภาพไม่สวยและลงสีไม่ได้ เป็นวิชาที่น่าเบื่อ ไม่ชอบ ไม่สนุก ขั้นตอนการทำงานที่ยาก กออุปสรรคหลายอย่าง นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้ศึกษาเบื้องต้นถึงการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในรายวิชาทัศนศิลป์โรงเรียนในเครือกิตติวิทย พบว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังพบปัญหาในด้านต่างๆ คือ

ครูผู้สอนจัดกิจกรรมให้เหมาะสม ไม่ดึงดูความสนใจนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่สนุกสนาน และเกิดเจตคติไม่ดีในการเรียนรายวิชาทัศนศิลป์

จากปรากฏการณ์ดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยเกิดคำถามว่า เจตคติต่อการเรียนรายวิชาทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในเครือกิตติวิทย เป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้วิจัยได้สร้างเจตคติที่ดีในการเรียนรายวิชาทัศนศิลป์ของนักเรียน และหากลวิธีให้นักเรียนเรียนรายวิชาทัศนศิลป์ได้อย่างมีความสุข สนุกสนานและเกิดแรงบันดาลใจในการสร้างผลงานศิลปะที่ตนเองต้องการได้แสดงออกผ่านผลงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาเจตคติมีต่อการเรียนรู้รายวิชาทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในเครือกิตติวิทย อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดสงขลา

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2522, น.63) ได้กล่าวถึง การเกิดเจตคตินั้นเกิดได้หลายอย่างบางกลุ่มเชื่อว่าเจตคติเป็นลักษณะนิสัยชนิดหนึ่ง เมื่อลักษณะนิสัยเกิดจากการเรียนรู้ จึงเชื่อว่าเจตคติเกิดจากการเรียนรู้ได้ก็แปลว่า เจตคตินำมาสอนกันให้เกิดขึ้นได้เหมือนเป็นบทเรียนแต่เจตคติ ไม่ใช่ความเป็นจริง แต่เป็นความรู้สึกของบุคคล ซึ่งอาจแปรเปลี่ยนได้ตามเป้าหมาย และความเชื่อที่เกิดขึ้นจากเป้าหมายนั้นๆ บางกลุ่มเชื่อว่าเจตคติเกิดจากการพิจารณาตัดสินจากผลประโยชน์ หรือถ้าใครที่ควรได้รับนั่นก็คือเป้าหมายของเจตคติมาเกี่ยวข้องกับคน คนก็จะพิจารณาประเมิน ดูว่ามีผลประโยชน์หรือไม่ถ้ามีผลประโยชน์ก็จะมีเจตคติในทางบวก ถ้าไม่ได้ผลประโยชน์ก็จะมีเจตคติเป็นลบ ซึ่งสามารถสรุปเป็นทฤษฎีได้ ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) คือเจตคติสามารถเรียนรู้ได้ เหมือนกับลักษณะอื่นๆ ของคน คนแสวงหาข้อมูลและข้อเท็จจริงเพื่อสร้างสมการการเรียนรู้ เขาเรียนรู้ ความรู้สึกและค่านิยมต่างๆ ได้จากข้อเท็จจริง เช่น เด็กเล็กๆ เรียนรู้ว่าสัตว์ชนิดหนึ่งคือสุนัข สุนัขตัวนั้นเป็นเพื่อนได้และเป็นสัตว์เลี้ยงที่ดีในที่สุดเขาก็เรียนรู้ว่าเขาชอบสุนัข แสดงว่าเด็กเรียนรู้ทั้ง ด้านความรู้สึก ความเข้าใจ และความรู้สึกของเจตคติ ซึ่งอาศัยกระบวนการที่ควบคุมการเรียนรู้ นั่นก็คือ กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น สามารถนำไปใช้ก่อให้เกิดเจตคติได้

2. ทฤษฎีแรงจูงใจ (Incentive Theory) ทฤษฎีนี้ให้แนวคิดการเกิดเจตคติว่าเป็นกระบวนการให้น้ำหนักจากคุณและโทษของเป้าหมายเจตคตินั้นๆ แล้วพิจารณาตัดสินใจเลือก ที่เหมาะสมที่สุด เมื่อพิจารณาซึ่งใจคุณและโทษในสิ่งที่เรารักหรือชอบก็จะได้เห็นคุณและโทษ เมื่อเห็นว่า มีคุณประโยชน์ก็จะชอบสิ่งนั้นตรงกันข้ามถ้าเป้าหมายเจต

คดีนั้นมิโทษหรือไ้ประโยชน์ก็จะไม่ชอบ สิ่งนั้นจากการพิจารณาตัดสินใจ โดยกระบวนการแบบนี้ทำให้เกิดเจตคติทางบวกและทางลบได้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติของนักเรียนในการเรียนรายวิชาทัศนศิลป์

1. ครูและเทคนิคการสอน ในการจัดการจัดการเรียนการสอนครูควรมีเทคนิคการสอน (ยุพาวรรณ ท้าวเมือง, 2554) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการสอน ลองให้นักเรียนทำกิจกรรม ทำสิ่งที่แปลกไปตามเดิมเพื่อเรียกร้องความสนใจ เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียนเพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ

2. สื่อที่ใช้ในการสอนที่ส่งผลต่อเจตคติของผู้เรียน สื่อการเรียนการสอนเป็นตัวกลางเชื่อมโยงความรู้ ความเข้าใจระหว่างสารที่ครูส่งไปยังนักเรียน (ชาญชัย ยมดิษฐ์, 2548, น.417) ทำให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ คือ เพื่อให้ประสบการณ์ตรงและเป็นจริง เพื่อให้นักเรียนให้มีความสนใจทำให้นักเรียนเกิดทักษะด้วยการลงมือฝึกปฏิบัติ นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างนักเรียนกับครู (เฉลิม มลิลลา, 2526, น.118)

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้หลากหลายวิธีและสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมกับผู้เรียน กับแต่ละสถานการณ์ และแต่ละสิ่งแวดล้อม การสอนแบบบรรยายอย่างเดียวไม่เพียงพอ ครูผู้สอนต้องใช้วิธีสอน เทคนิคการสอนที่หลากหลายเข้ามาใช้บูรณาการในการจัดการเรียนการสอน เช่น 1) วิธีการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2553, น.1-10) เป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์ตรงที่ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดกับหลักการต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นองค์รวม 2) วิธีการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2553, น.11-20) คือการจัดการเรียนรู้โดยการนำสาระที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในลักษณะที่เป็นองค์รวม และสามารถนำความรู้ ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 3) วิธีการสอนโดยใช้เกม (ทีศนา แชมมณี, 2543, น.70-80) เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยการให้ผู้เรียนเล่นเกมตามกติกา และนำเนื้อหาและข้อมูลของเกม พฤติกรรมการเล่น วิธีการเล่น และผลการเล่นเกมของผู้เรียนมาใช้ในการสรุปผลการวิจัย

4. บรรยากาศการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน (พรรณี ชูทัย, 2522, น.261-263) ควรเป็นบรรยากาศที่ทำทนาย กระตุ้นให้กำลังใจนักเรียนเพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการทำงาน บรรยากาศที่มีอิสระ นักเรียนมีโอกาส ได้คิดได้ตัดสินใจเลือกสิ่งที่มีความหมายและมีคุณค่า รวมถึงโอกาสที่จะทำผิดด้วย โดยปราศจาก

ความกลัวและวิตกกังวล บรรยากาศที่มีการยอมรับนับถือ เป็นบรรยากาศที่ครูรู้สึกว่ามีนักเรียนเป็นบุคคลสำคัญ มีคุณค่า เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและเกิดความยอมรับนับถือตนเอง บรรยากาศที่มีความอบอุ่น ครูมีความเข้าใจนักเรียนเป็นมิตร ยอมรับให้ความช่วยเหลือ บรรยากาศแห่งการควบคุม การฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัย มิใช่ครูควบคุม บรรยากาศแห่งความสำเร็จ เป็นบรรยากาศที่ผู้เรียนเกิดความรู้สึกประสบความสำเร็จในงานที่ทำ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในเครือกิตติวิทย อำเภอนาดูน จังหวัดสงขลา รวมทั้งสิ้นจำนวน 97 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1, 6/2 โรงเรียนกิตติวิทยบ้านพรุ และห้อง 6/1 โรงเรียนกิตติวิทยหาดใหญ่ ผู้วิจัยใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน อีรุณี เอกะกุล, 2543) ได้กลุ่มตัวอย่าง 76 ตัวอย่าง สุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณสัดส่วนเทียบบัญญัติไตรยางค์จากห้อง 6/1-6/2-6/1 และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยการจับสลากแบบไม่ใส่กลับคืน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัดเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อรายวิชาทัศนศิลป์ สร้างขึ้นโดยศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับเจตคติ และรายวิชาทัศนศิลป์ โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำไปหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัด โดยใช้ IOC ได้เท่ากับ 0.66 และนำแบบวัดที่ข้อคำถามมีความเหมาะสมนำไปทดลองใช้ try out กับประชากรที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง โดยนำไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนที่อยู่บริเวณใกล้เคียง แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดได้ ค่าเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.67

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อรายวิชาทัศนศิลป์ และให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามโดยใช้แบบวัดเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อรายวิชาทัศนศิลป์

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบวัดเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อรายวิชาทัศนศิลป์ที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วน แล้วนำข้อมูลไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติเพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอเป็นตาราง โดยมีเกณฑ์ในการแปรความหมายระดับของเจตคติดังนี้

คะแนน	4.51-5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
คะแนน	3.51-4.50	เห็นด้วย
คะแนน	2.51-3.50	ไม่แน่ใจ
คะแนน	1.51-2.50	ไม่เห็นด้วย
คะแนน	1.00-1.50	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ผลการวิจัย

เจตคติต่อการเรียนรู้ในรายวิชาทัศนศิลป์ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในเครือกิตติวิทย อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยนำเสนอเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 1 เจตคติต่อการเรียนรู้ในรายวิชาทัศนศิลป์ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในเครือกิตติวิทย อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา n=76

เจตคติต่อการเรียนรู้ในรายวิชาทัศนศิลป์	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	\bar{x}	S.D.	ระดับเจตคติ
1. ความรู้ความเชี่ยวชาญของครูผู้สอนทัศนศิลป์ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการวาดภาพระบายสีน้ำ	15 (19.74)	48 (63.16)	10 (13.16)	2 (2.63)	1 (1.32)	3.97	0.75	เห็นด้วย
2. ความรู้กว้างขวางและความแม่นยำในการสอนของ	16 (21.05)	44 (57.89)	12 (15.79)	3 (3.95)	1 (1.32)	3.93	0.81	เห็นด้วย

เจตคติต่อการเรียนรู้ในรายวิชาทัศนศิลป์	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	\bar{x}	S.D.	ระดับเจตคติ
ครูผู้สอนทัศนศิลป์ช่วยให้มีมุมมองในการออกแบบวาดภาพระบายสีน้ำ								
3. เทคนิคในการสอนการฝึกปฏิบัติของครูผู้สอนทัศนศิลป์ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและปฏิบัติได้ดี	31 (40.79)	23 (30.26)	19 (25.00)	1 (1.32)	2 (2.63)	4.05	0.98	เห็นด้วย
4. การจูงใจของครูผู้สอนทัศนศิลป์ช่วยให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้	16 (21.05)	41 (53.95)	15 (19.74)	3 (3.95)	1 (1.32)	3.89	0.83	เห็นด้วย
5. การเปิดโอกาสของครูผู้สอนทัศนศิลป์ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม	16 (21.05)	44 (57.89)	14 (18.42)	1 (1.32)	1 (1.32)	3.97	0.71	เห็นด้วย

เจตคติต่อการเรียนรู้ในรายวิชาทัศนศิลป์	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	\bar{x}	S.D.	ระดับเจตคติ
การเรียนรู้และการแสดงออกในการสร้างสรรค์ผลงาน								
6. วิธีการสอนที่หลากหลายของครูผู้สอนทัศนศิลป์ช่วยให้การเรียนรู้ทัศนศิลป์ไม่น่าเบื่อ	25 (32.89)	26 (34.21)	19 (25.00)	4 (5.26)	2 (2.63)	3.89	1.01	เห็นด้วย
7. สื่อการสอนที่น่าสนใจของครูผู้สอนทัศนศิลป์ช่วยให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้	21 (27.63)	39 (51.32)	11 (14.47)	4 (5.26)	1 (1.32)	3.99	0.87	เห็นด้วย
8. การเรียนทัศนศิลป์และการให้ความสำคัญช่วยให้มีคุณค่าต่อตนเอง	10 (13.16)	43 (56.58)	18 (23.68)	3 (3.95)	2 (2.63)	3.74	0.84	เห็นด้วย

เจตคติต่อการเรียนรู้ในรายวิชาทัศนศิลป์	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	\bar{x}	S.D.	ระดับเจตคติ
9. การเรียนทัศนศิลป์ช่วยให้ผู้เรียนผ่อนคลาย	24 (31.58)	31 (40.79)	15 (19.74)	5 (6.58)	1 (1.32)	3.95	0.95	เห็นด้วย
10. การเรียนทัศนศิลป์ช่วยให้มีความรู้ความคิด เข้าใจ คิดวิเคราะห์หาเหตุผล คิดอย่างเป็นระบบและแก้ปัญหาเป็น	21 (27.63)	34 (44.74)	15 (19.74)	3 (3.95)	3 (3.95)	3.88	0.99	เห็นด้วย
11. การเรียนทัศนศิลป์ช่วยฝึกให้วางแผนในการทำงาน	18 (23.68)	37 (48.68)	17 (22.37)	2 (2.63)	2 (2.63)	3.88	0.89	เห็นด้วย
12. การเรียนทัศนศิลป์ช่วยให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	36 (47.37)	28 (36.84)	7 (9.21)	3 (3.95)	2 (2.63)	4.22	0.96	เห็นด้วย
13. การเรียนทัศนศิลป์ช่วยฝึกให้มีสมาธิ	21 (27.63)	33 (43.42)	19 (25.00)	0 (0.00)	3 (3.95)	3.99	0.76	เห็นด้วย

เจตคติต่อการเรียนรู้ในรายวิชาทัศนศิลป์	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	\bar{x}	S.D.	ระดับเจตคติ
และความเชื่อมั่นในตนเอง								
14. การเรียนรู้ทัศนศิลป์ช่วยเสริมสร้างจินตนาการของผู้เรียน	29 (38.16)	31 (40.79)	13 (17.11)	2 (2.63)	1 (1.32)	4.12	0.88	เห็นด้วย
15. การเรียนรู้ทัศนศิลป์ช่วยให้เป็นคนจิตใจอ่อนโยนอารมณ์ดี	17 (22.37)	31 (40.79)	18 (23.68)	2 (2.63)	8 (10.53)	3.62	1.18	เห็นด้วย
16. การเรียนรู้ทัศนศิลป์เป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย	18 (23.68)	32 (42.11)	15 (19.74)	7 (9.21)	4 (5.26)	3.70	1.10	เห็นด้วย
17. การเรียนรู้ทัศนศิลป์ช่วยให้มีความเชื่อมั่นในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น	16 (21.05)	41 (53.95)	13 (17.11)	3 (3.95)	3 (3.95)	3.84	0.94	เห็นด้วย
18. การเรียนรู้ทัศนศิลป์	12 (15.79)	42 (55.26)	17 (22.37)	1 (1.32)	4 (5.26)	3.75	0.93	เห็นด้วย

เจตคติต่อการเรียนรู้ในรายวิชาทัศนศิลป์	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	\bar{X}	S.D.	ระดับเจตคติ
รูปแบบทฤษฎีควบคู่กับการฝึกปฏิบัติช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น								
19. การเรียนทัศนศิลป์ช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถทำงานเป็นทีม	23 (30.26)	34 (44.74)	13 (17.11)	3 (3.95)	3 (3.95)	3.93	1.00	เห็นด้วย
20. การเรียนทัศนศิลป์ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ	19 (25.00)	29 (38.16)	22 (28.95)	2 (2.63)	4 (5.26)	3.75	1.03	เห็นด้วย

จากตารางที่ 1 พบว่า เจตคติของผู้เรียนต่อการเรียนรู้รายวิชาทัศนศิลป์อยู่ในระดับเห็นด้วย ในสามอันดับแรก ได้แก่ การเรียนทัศนศิลป์ช่วยให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (\bar{X} =4.22, S.D.=0.96) รองลงมา ได้แก่ การเรียนทัศนศิลป์ช่วยเสริมสร้างจินตนาการของผู้เรียนมี (\bar{X} =4.12, S.D.= 0.88) เทคนิคในการสอนการฝึกปฏิบัติของครูผู้สอนทัศนศิลป์ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและปฏิบัติได้ดี (\bar{X} =4.05, S.D.= 0.98) ส่วนสามอันดับท้ายมีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยเช่นกัน ได้แก่ การเรียนทัศนศิลป์และการให้ความสำคัญช่วยให้มีคุณค่าต่อตนเอง (\bar{X} =3.74, S.D.=

0.84) การเรียนทัศนศิลป์เป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย (\bar{X} =3.70, S.D.= 1.10) การเรียนทัศนศิลป์ช่วยให้เป็นคนจิตใจอ่อนโยน อารมณ์ดี (\bar{X} =3.62, S.D.= 1.18)

อภิปรายผล

จากการศึกษาเจตคติต่อการเรียนรู้ในรายวิชาทัศนศิลป์ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในเครือ กิตติวิทย อำนวยคุณวิทยา จังหวัดสงขลา ที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาทัศนศิลป์ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่คิดว่าการเรียนทัศนศิลป์ช่วยให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เสริมสร้างจินตนาการ ครูผู้สอนมีเทคนิคในการสอนการฝึกปฏิบัติของครูผู้สอนทัศนศิลป์ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและปฏิบัติได้ดีมีสื่อการสอนที่น่าสนใจของครูผู้สอนทัศนศิลป์ช่วยให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้การเรียนทัศนศิลป์และช่วยฝึกให้มีสมาธิ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรู้ความเชี่ยวชาญของครูผู้สอนทัศนศิลป์มีทักษะในการวาดภาพระบายสีน้ำ การเปิดโอกาสของครูผู้สอนทัศนศิลป์ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ และการแสดงออกในการสร้างสรรค์ผลงาน การเรียนทัศนศิลป์ช่วยให้ผู้เรียนผ่อนคลาย ความรู้กว้างขวางและความแม่นยำในการสอนของครูผู้สอนทัศนศิลป์ช่วยให้มีมุมมองในการออกแบบวาดภาพระบายสีน้ำ การเรียนทัศนศิลป์ช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถทำงานเป็นทีม การตั้งใจของครูผู้สอนทัศนศิลป์ช่วยให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้วิธีการสอนที่หลากหลายของครูผู้สอนทัศนศิลป์ช่วยให้การเรียนทัศนศิลป์ไม่น่าเบื่อ การเรียนทัศนศิลป์ช่วยฝึกให้วางแผนในการทำงาน การเรียนทัศนศิลป์ช่วยให้มีความรู้ ความคิด ความเข้าใจคิดวิเคราะห์หาเหตุผล คิดอย่างเป็นระบบและแก้ปัญหาเป็น การเรียนทัศนศิลป์ช่วยให้มีความเชื่อมั่นในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นการเรียนทัศนศิลป์รูปแบบทฤษฎีควบคู่กับการฝึกปฏิบัติช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้นการเรียนทัศนศิลป์ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ การเรียนทัศนศิลป์และการให้ความสำคัญช่วยให้มีคุณค่าต่อตนเองการเรียนทัศนศิลป์เป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย การเรียนทัศนศิลป์ช่วยให้เป็นคนจิตใจอ่อนโยน อารมณ์ดี

แต่อย่างไรก็ตามยังมีนักเรียนบางส่วนที่ให้ข้อคิดเห็นทางลบว่าการเรียนทัศนศิลป์ไม่ช่วยให้ผู้เรียนผ่อนคลาย รู้สึกไม่ชอบ น่าเบื่อ มีวิธีการยุ่งยาก เน้นต่อการฝึกปฏิบัติและทฤษฎีต่างๆ ถึงแม้ว่าครูผู้สอนมีความรู้กว้างขวางและความแม่นยำในการสอน การตั้งใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ การเรียนทัศนศิลป์ช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในความคิด ความเข้าใจคิดวิเคราะห์หาเหตุผล คิดอย่างเป็นระบบและแก้ปัญหาเป็น และช่วยฝึกให้วางแผนในการทำงาน เป็นทีมหรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น การให้ความสำคัญต่อการเรียนทัศนศิลป์ให้ช่วยให้เป็นคนจิตใจอ่อนโยน อารมณ์ดีมีคุณค่าต่อตนเองสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ครูผู้สอนวิชาทัศนศิลป์ได้ทำแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ในรายวิชาทัศนศิลป์ของนักเรียน

ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในเครือกิตติวิทย อำนวยใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อที่จะนำผลที่ได้มาปรับใช้ในการเรียนการสอนวิชาทัศนศิลป์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนควรสร้างสื่อการสอนที่หลากหลายเพื่อจูงใจให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนทัศนศิลป์

2. ครูผู้สอนควรให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรายวิชาทัศนศิลป์ ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายจูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิธีการสร้างแรงจูงใจของนักเรียนในการเรียนรายวิชาทัศนศิลป์

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.

กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.

เฉลิม มลิลา. (2526). *ทักษะการสอนแบบจุลภาค*. กรุงเทพมหานคร : แสงจันทร์การพิมพ์.

ชาญชัย ยมดิษฐ์. (2548). *เทคนิควิธีการสอนร่วมสมัย*. กรุงเทพมหานคร : หลักพิมพ์จำกัด.

ฐปณี ศรีสุคนธ์รัตน์. (2546). *ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบต่อเจตคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ไทยของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

ทิตนา แคมมณี. (2543). *14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

น้ำอ้อย แสงกระจ่าง. (2540). *ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและการเสริมแรงแบบเว้นระยะเพื่อพัฒนาความสามารถในการรำและทัศนคติต่อวิชาดนตรีนาฏศิลป์ของโรงเรียนวัดสุวรรณาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.

บุปผา ประทีปทอง. (2542). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรีนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.*

พรรณี ชูทัย. (2522). *จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร : วรุฒิกการพิมพ์.*

มรกต ศรียาสิน. (2545). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่ล้มฤทธิ์ในการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.*

มะลิวัลย์ ปัทมะ. (2551). *การพัฒนาเจตคติและความสามารถทางนาฏศิลป์ไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคแม่แบบผสมผสาน: การวิจัยเชิงทดลองแบบอนุกรมเวลา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.*

ยุพาวรรณ ท้าวเมือง. (2554). *ทักษะการสอนและเทคนิคการสอน. ค้นเมื่อ 23 มีนาคม 2563 จาก : <https://yupawanthowmuang.wordpress.com>*

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2522). *สถิติวิทยาการทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.*

สุคนธ์ สินธพานนท์. (2553). *นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : 9119 เทคนิคพรินต์ติ้ง.*

อรวรรณ บรรจงศิลป์. (2545). *การใช้กิจกรรมที่เน้นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการเพิ่มระดับแรงจูงใจภายในของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาประถมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.*

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวัดปากน้ำแฉมหนุ จังหวัตจันทบุรี

Cultural tourism management pak numkamnhu temple chantaburi province

อัญญ์สุชา ทงลา¹ เปรมปริดา ทงลา²

สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว คณะบริหารและการจัดการ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา

โทร: 086-8683709 e-mail: ansucha.t@cpu.ac.th

บทคัดย่อ

ผลการวิจัยครั้งนี้ศึกษา เรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวัดปากน้ำแฉมหนุ อำเภอกำใหม่ จังหวัตจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจบริบทพื้นที่ของวัดปากน้ำแฉมหนุ ศึกษาการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวัดปากน้ำแฉมหนุ และเสนอแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวัดปากน้ำแฉมหนุ งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสำรวจเชิงพื้นที่ (Area Frame Survey) และการสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง (Structured Interview) จากนั้นทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า วัดปากน้ำแฉมหนุ มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่น คือ โบสถ์เซรามิกสีน้ำเงิน แต่ยังไม่มีการนำข้อมูลที่เป็นเอกลักษณ์มาช่วยสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว เช่น ตำนาน วิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น ฯลฯ นอกจากนี้ทางวัดปากน้ำแฉมหนุ ยังมีการจัดการทางการท่องเที่ยวที่ยังไม่เป็นระบบ เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นใหม่ จึงทำให้ขาดความรู้ความชำนาญในการบริหารจัดการ และมีหน่วยงานเข้ามาให้การสนับสนุนในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยว หรือช่วยกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและยั่งยืนไม่ต่อเนื่อง และจากผลการศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดปากน้ำแฉมหนุ มีแนวทางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมดังต่อไปนี้ 1) พัฒนาด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ 2) พัฒนาการจัดการการท่องเที่ยว และ 3) พัฒนาด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

คำสำคัญ: การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, วัดปากน้ำแฉมหนุ

ABSTRACTS

The research “Cultural Tourism Management Pak Num Kam Temple The Mai District Chantaburi Province” aim to 1). Survey Pak Num Kam Temple; 2).analyze the Cultural Tourism Management Pak Num Kam Num Temple; and 3).propose the management guideline for the Pak Num Kam Temple.

The research methodology applies the qualitative research, by adaptive field research. The research tool is area frame survey and Semi-structured interview form, and conducting the facts. Analyzing the data by content analysis. Finally, the researcher proposed the management guideline for the cultural tourism management Pak Num Kam Temple Nhu.

The results revealed the significant issues as follows: that there are resources that tourism is dominated by blue ceramic church. There is no unique knowledge to help support the tourist such as myths, lifestyle, and tradition, local cultures, etc. moreover there is no organized tourism management system. Because it is a new tourist attraction, so it lacked the expertise in management and no agency to provide support in the management of tourism resources or to set the path of development to be effective and sustainable. So the management of cultural tourism Pak Num Kam Nhu Temple, Tha Mai, Chantaburi is necessary to propose ways to manage cultural tourism it resulted with the following issues: 1.Developement of knowledge transfer. 2. Development of tourism management. and 3.Develop cultural tourism management.

Keywords: *Cultural Tourism Management, cultural tourism, Pak Num Kam Nhu Temple*

บทนำ

จากยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยว 2560 – 2564 กล่าวว่าในปัจจุบันการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในประเทศจำเป็นต้องคำนึงถึงภาพรวมของทิศทางประเทศ เช่น ประเทศไทย 4.0 เมืองอัจฉริยะแต่เป็นการบริโภคผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวแบบตั้งใจ เรียบง่ายและยั่งยืน ซึ่งส่งผลในแง่บวก และส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้กับชุมชนอย่างดี เนื่องจากประเทศไทยมีทุนทางวัฒนธรรมที่งดงามที่หล่อหลอมกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของชุมชน ซึ่งทำให้ประเทศไทยสามารถนำเอาการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่เข้ามาปรับใช้ให้เกิดความหลากหลายทางการท่องเที่ยวที่สามารถเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนและยังสามารถรักษาและเผยแพร่วัฒนธรรมของชุมชนได้อีกทางหนึ่งด้วย (กรมการท่องเที่ยว, 2560)

จังหวัดจันทบุรีเป็นเมืองเก่าที่มีความเก่าแก่ไม่ต่ำกว่า 1000 ปี และเป็นเมืองที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นจังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยว ประเพณีประจำถิ่นที่น่าสนใจ และยังเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคตะวันออก เช่น ด้านอัญมณี และเครื่องประดับต่างๆ รวมทั้งเป็นแหล่งเพาะปลูกผลไม้ที่สำคัญ เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด และผลไม้ชนิดอื่นๆ รวมถึงมีความหลากหลายทางเชื้อชาติ และวัฒนธรรม และนอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิ้ว (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี, 2558) แต่ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเหล่านี้ยังไม่ได้รับการดูแลและการบูรณะหรือการเก็บรักษาเป็นอย่างดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำวิจัยเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดปากน้ำแฉมหนู อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ จังหวัดจันทบุรี อันทรงคุณค่าไว้ จึงได้มี เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยั่งยืนสืบไป ทั้งนี้เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเกิดการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นทั้งระบบการจัดการองค์ประกอบพื้นฐานการรองรับนักท่องเที่ยวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจบริบทพื้นที่ของวัดปากน้ำแฉมหนู อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดปากน้ำแฉมหนู อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดปากน้ำแฉมหนู อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือหลัก คือ การสำรวจเชิงพื้นที่ (Area Frame Survey) และการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) จากนั้นทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ กลุ่มประชากร 4 กลุ่ม ดังนี้ 1) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องโดยเลือก

แบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพราะมีจำนวนน้อยราย และมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวของอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี คือ 1. สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดจันทบุรี 2 คน และ 2. องค์การบริหารส่วนตำบลตะกาดเจ้า 2 คน รวม 4 คน 2) หน่วยงานเอกชน คือบริษัทการท่องเที่ยวชุมชน(CBT) จังหวัดจันทบุรี จำนวน 4 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพราะมีจำนวนน้อยราย และมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว 3) ตัวแทนคนในพื้นที่ คือ กลุ่มประชากรในพื้นที่วัดปากน้ำแฉมหนู จำนวน 6 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball) โดยเป็นบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบ มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่และทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรีเป็นอย่างดี 4) กลุ่มนักท่องเที่ยว จำนวน 10 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพราะต้องการความคิดเห็นที่หลากหลายจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังวัดปากน้ำแฉมหนู รวมกลุ่มประชากรทั้งหมด 24 คน โดยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลคือ แบบสำรวจเชิงพื้นที่ และการสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง โดยมีการตรวจสอบเครื่องมือด้วยการ ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างก่อนลงพื้นที่ (Try Out) ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ อย่างน้อย 3 คน และการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกข้อมูลการถ่ายภาพ การอัดเสียง โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเอง การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) เพื่อเสนอแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวัดปากน้ำแฉมหนู อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

สรุปผลและอภิปรายผล

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อสำรวจบริบทพื้นที่วัดปากน้ำแฉมหนู อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

วัดปากน้ำแฉมหนู อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี หรือมีชื่อเสียงเรียกอีกอย่างว่า วัดปากอ่าวโดยทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่น คือ โบสถ์เซรามิกสีน้ำเงิน โดยภายในโบสถ์มีภาพเขียนจิตรกรรมฝาผนังที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ในการทำประโยชน์เซรามิกนั้นเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบันเป็นผู้ออกแบบโดยท่านได้มีการเขียนลายต่างๆ ขึ้นมา และเลือกลายที่เหมาะสมกับโบสถ์หลังจากนั้นนำไปให้ช่างทำเป็นเซรามิกเพื่อทำให้โบสถ์นั้นมีการขำรดทรดโทรมยาก และได้เพิ่มลักษณะพิเศษเพื่อให้เป็นจุดเด่นของวัด ท่านจึงได้สั่งให้ช่างทำเป็นเซรามิกที่มีสีน้ำเงิน และจุดถ่ายภาพท่าปากน้ำกระซังปลาเพราะมีลักษณะที่สวยงามที่จะเห็นทะเลและอากาศถ่ายเทได้สะดวกและได้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ ในการไหว้พระ จะมีจุดไหว้นั้น จะมีให้ไหว้พระพุทธรูปด้านล่างก่อน นั่นก็คือ หลวงปู่เจิม และพระเจ้าตากสินมหาราช ในบริเวณด้านล่างที่มีเต็นท์ตั้งอยู่หลังจากนั้นขึ้นไปไหว้พระองค์ใหญ่ที่อยู่ในโบสถ์เซรามิกสีน้ำเงิน พักใกล้เคียงทั้งในระยะ 100 เมตรและ 20 กิโลเมตรเป็นที่พักทั้งแบบโรงแรมและรีสอร์ทส่วนตัว ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นที่พักสบายๆริมทะเลมองเห็นวิวทะเลตั้งแต่รุ่งเช้าอาทิ เช่น วินด์วีวีรีสอร์ท เป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่มักเป็นกลุ่มเพื่อน หรือว่ามากันเป็นครอบครัว ทางวัดจะมีจุดบริการรูปเทียนบูชาพระ ในจุดนี้ จะมีรูป เทียน ให้นักท่องเที่ยวนำไปไหว้พระเพื่อเป็นสิริมงคล โดยจุดนี้จะมีตู้รับบริจาคสำหรับรูป เทียน โดย

แล้วแต่กำลังศรัทธาของแต่ละท่าน จุดไต้หวันจะมีให้ไหว้พระพุทธรูปด้านล่างก่อน นั่นก็คือ หลวงปู่เจิม และพระเจ้าตากสินมหาราช ในบริเวณด้านล่างที่มีเต็นท์ตั้งอยู่ ร้านอาหารบริเวณภายในวัดยังมีร้านค้า ร้านอาหารต่างๆ ของคนในพื้นที่ และในระยะประมาณ 20 เมตร- 20 กิโลเมตร จะมีร้านบุฟเฟต์ให้เลือกมากมาย และบริเวณวัดจะมีถังขยะหรือถุงขยะจัดวางไว้สำหรับนักท่องเที่ยว ห้องน้ำซึ่งทางห้องน้ำจะมีอยู่ 2 ด้านบริเวณวัด ลานจอดรถมีเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว ที่สามารถจะได้ทั้ง รถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถบัส รถสองแถว และน้ำดื่มแจกฟรีไว้เพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยวรวมไปถึงร้านขายของที่ระลึก นอกจากนี้ยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณใกล้เคียงสำหรับการเดินทางมายังวัดปากน้ำแฉมหนู นั้นจะมีป้ายบอกทางที่ชัดเจนและถนนเป็นถนนลาดยาง ซึ่งอยู่ห่างจากตัวเมืองจันทบุรี ประมาณ 28 กิโลเมตร จากถนนสุขุมวิทจันทบุรี-กรุงเทพฯ มาตามเส้นทาง ถนนเฉลิมบูรพาชลทิต เลียบชายหาดเจ้าหลาว อ.ท่าใหม่ จะมาถึง สะพานเฉลิมพระเกียรติ หรือสะพานปากน้ำแฉมหนู มีความยาวช่วงสะพานประมาณ 400 เมตร บนสะพานเป็นจุดชมวิวที่สามารถมองเห็นวิวปากอ่าวทะเลโดยรอบตลอดจนโบสถ์เซรามิกสีน้ำเงิน ที่ตั้งตระหง่านอยู่ริมชายฝั่งปากอ่าวเมื่อลงจากสะพาน แล้วเลี้ยวซ้ายก็จะถึงวัดปากน้ำแฉมหนู

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดปากน้ำแฉมหนู อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

ทางวัดได้มีการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้โดยการทำบุญถวายผ้าไตรเพราะเป็นประเพณีของจันทบุรี เมื่อถึงวันพระหรือเทศกาลงานบุญต่างๆ เช่น ในเทศกาลวันเข้าพรรษาและออกพรรษาทางวัดก็จะมีการจัดงานโดยชาวบ้าน นักท่องเที่ยวสามารถนำเอาข้าวสารอาหารแห้งมาร่วมตักบาตรทำบุญกัน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยวและคนในชุมชน ทางวัดจะมีการกำหนดกฎระเบียบ ในการขึ้นเยี่ยมชมโบสถ์จะต้องแต่งกายด้วยชุดสุภาพไม่สั้น แต่ถ้านักท่องเที่ยวที่ใส่เสื้อสั้นมาจะมีผ้าคลุมให้เพื่อความเรียบร้อย โดยระบบการจัดการของทางวัดปากน้ำแฉมหนุนั้นจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการวัด จะเป็นผู้ดูแลวัดโดยเจ้าอาวาสและชาวบ้านเป็นผู้เลือก ขึ้นมาซึ่งมีแนวทางในการพัฒนาวัดเพื่อให้เกิดความยั่งยืน คือการสร้างโบสถ์ที่เป็นจุดขายของวัดให้แล้วเสร็จ เพื่อจะได้รองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเต็มที่ในส่วนของร้านอาหารนั้นจะเป็นคนในชุมชนที่เข้ามาค้าขาย โดยผ่านการคัดกรองจากทางวัดโดยอาศัยอาศัยการสังเกต ว่าเป็นคนลักษณะนิสัยอย่างไร แต่จะเน้นไปในลักษณะที่ยิ้มแย้มอารมณ์ดี และเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว ในการบริหารจัดการวัดนั้นจะเป็นเจ้าอาวาสที่ควบคุมดูแลทั้งหมด แต่จะมีการถามความคิดเห็นจากชาวบ้านทุกครั้งที่มีความคิดเห็นอย่างไร ซึ่งทางวัดขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ เข้ามาให้การสนับสนุนในเรื่องการจัดระเบียบการจัดการของวัด ซึ่งจะต้องเป็นระบบมากขึ้นและรวมไปถึงการปรับทัศนียภาพของวัดให้กลมกลืนไปกับตัวโบสถ์ที่ในปัจจุบันมีเพียงบทที่เด่นอยู่เพียงอย่างเดียว และคนในชุมชนเองก็มีส่วนร่วมในการพัฒนาวัด เช่น เมื่อทางวัดขอความร่วมมือชาวบ้าน

จะให้ความร่วมมือทุกครั้งไม่ว่าจะเป็นการกวาดลานวัดตอนเช้าหรือการประชุมหารือแต่ครั้งก็จะให้ความร่วมมือตลอดและช่วยกันสอดส่องดูแลไม่ให้วัดทรุดโทรมและสะอาดน่าเที่ยวอยู่เสมอ

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเสนอแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวัดปากน้ำแฉมหนู อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

ได้มีการเสนอแนวคิดต่างๆ คือ ต้องการให้มีการจัดมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเพื่อคอยให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว โดยนำคนที่มีความรู้ความสามารถด้านการท่องเที่ยวมาจัดอบรมให้กับคนในพื้นที่ เช่น สมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยว ปัจจัยด้านสนับสนุนในการสร้างโบสถ์ ให้แล้วเสร็จต้องการให้หน่วยงานเข้ามาช่วยสนับสนุนและส่งเสริม เช่น การทำสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์ ผ่านทาง เฟสบุ๊ค (facebook) ยูทูบ (YouTube) ในช่องจันทบุรีไทย พีบีเอส (Churdchai Thai PBS) เพื่อช่วยเพิ่มช่องทางในการทำบุญ โดยให้นักท่องเที่ยวซื้อกระเบื้องเซรามิกสีน้ำเงิน สมทบทุนในการสร้างโบสถ์ ควรมีระบบในการรักษาความปลอดภัยที่ดีขึ้น เช่น ติดตั้งกล้องวงจรปิดให้ทั่วถึง และ เพิ่มเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย โดยนำคนในพื้นที่เข้าร่วมอบรมกับศูนย์ฝึกอบรมความปลอดภัยและอาชีพอนามัย มีป้ายสื่อความหมายที่ชัดเจนมากขึ้น เช่น ป้ายแต่งตัวให้สุภาพ ป้ายบอกทางไปห้องสุขา ป้ายให้ความรู้เกี่ยวกับวัด ในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวก ในเรื่องของที่จอดรถ เช่น ติดเส้นช่องจอดรถให้ชัดเจน แยกส่วนระหว่างรถแต่ละประเภท ต้องการให้มีการทำความสะอาดวัดให้ดีขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะบริเวณตัวโบสถ์ เนื่องจากมีนกมาอาศัยเป็นจำนวนมากจึงก่อให้เกิดความสกปรก จากที่มีการทำความสะอาดวันละ 2 ครั้ง ควรมีการทำความสะอาดเพิ่มทุกชั่วโมงมีการจุดประทัดทุก 2 ชั่วโมง เพื่อไล่นกและคอยกำจัดรังนกที่อยู่บริเวณบนอย่างสม่ำเสมอ ให้สร้างกำแพงเพื่อแบ่งอาณาเขตของวัดและชุมชนอย่างชัดเจน เพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้แก่วัดและความเป็นส่วนตัวแก่ชุมชน ควรมีการเพิ่มในเรื่องของตลาดนัดชุมชน นำของในท้องถิ่นมาวางขาย เพื่อให้มีของขายเพิ่มมากขึ้นและเพิ่มรายได้ให้แก่คนในชุมชน เป็นลักษณะแบบตลาดน้ำ นำสินค้าขึ้นชื่อสินค้าท้องถิ่น มาขายโดยคนในพื้นที่ เพื่อช่วยสร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่ ควรมีที่พักผ่อนในด้านการนั่งพัก หรือ การนั่งรับประทานอาหารเพิ่มมากขึ้น การทำที่พักใต้ต้นไม้ หรือทำเป็นจุดพักสำหรับนักท่องเที่ยว

อภิปรายผล

จากการวิจัยมีข้อค้นพบ ดังนี้

1. ด้านของการถ่ายทอดองค์ความรู้ โดยวัดปากน้ำแฉมหนู อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่นอยู่เพียงอย่างเดียว คือ โบสถ์ที่ประดับด้วยเซรามิกสีน้ำเงิน ซึ่งภายในโบสถ์จะมีภาพจิตรกรรมฝาผนังที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา และมีกิจกรรมทางศาสนาโดยการไหว้พระขอพรเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่นักท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีการสร้างศูนย์บริการองค์ความรู้หรือการนำองค์ความรู้ในด้านวัฒนธรรมมาให้บริการข้อมูลกับนักท่องเที่ยว เช่น การสร้างตำนานความเป็นมา เรื่องราวสำคัญต่างๆที่เกิดขึ้น วัฒนธรรม

ประเพณีท้องถิ่นและขนบธรรมเนียมของชุมชนที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เพื่อช่วยสร้างเอกลักษณ์ และเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เกิดความประทับใจมากมายเที่ยวแล้วก็อยากจะมาอีกครั้ง ทั้งนี้ ที่กล่าวมาจะต้องได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนด้วยการนำเอาความรู้ เฉพาะถิ่นมาช่วยส่งเสริมและเผยแพร่ แหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมและลงมือทำ เช่น การละเล่นพื้นบ้าน ชม การละเล่นพื้นบ้าน หรือดัดแปลงประเพณีบางส่วนให้เกิดความแปลกใหม่และสอดคล้องกับพื้นที่ของชุมชน เพื่อ แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จิรวัดณ์ พิระสันต์ และ คณะ (2555) เรื่องการพัฒนาชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย แบบมีส่วนร่วมโดยใช้องค์ความรู้ทางด้าน วัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว พบว่า ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการนำองค์ความรู้ในด้านวัฒนธรรมเพื่อกำหนดแนว ทางการพัฒนาชุมชนโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น ตำนาน ประวัติความเป็นมา ประเพณี พิธีกรรม ศิลปะการแสดง ศิลปหัตถกรรม ฯลฯ ซึ่งล้วนเป็นอัตลักษณ์วัฒนธรรมของชุมชน มาใช้เพื่อ พัฒนาระบบและโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึกและขายสินค้าพื้นเมือง รวมทั้ง การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ของข้อมูลสินค้าพื้นเมือง และข้อมูลเทศกาลและงานประเพณีเพื่อสะท้อนให้เห็นตัวตนและ ลักษณะเฉพาะถิ่นของคนในชุมชนโดยรอบ และสอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์สาขาวิชา สารสนเทศศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา, (2554) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิง ประวัติศาสตร์ (historical Tourism) หมายถึง การไปเยี่ยมชมยังสถานที่ท่องเที่ยวที่มีประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ โดยได้รับความรู้และความเข้าใจต่อคุณค่าของโบราณสถานนั้นๆ อีกทั้งยังตระหนักถึงคุณค่าและ ความสำคัญของประวัติศาสตร์ มีจิตสำนึกที่ดีในการรักษามรดกอันทรงคุณค่าทางวัฒนธรรมโดยที่คนในชุมชนนั้น มี ส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

2. ด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยวัดปากน้ำแฉมหนู อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ยังมีการจัดการ ทางการท่องเที่ยวยังไม่เป็นระบบ โดยระบบการจัดการของทางวัดปากน้ำแฉมหนู นั้นจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการ ของวัดมาเป็นผู้ดูแลโดยเจ้าอาวาสและชาวบ้านจะเป็นผู้เลือกขึ้นมา ซึ่งบุคลากรของทางวัดยังไม่ค่อยมีความรู้และ ประสบการณ์ในการจัดแหล่งท่องเที่ยว จึงทำให้การจัดการบางส่วนยังไม่ทั่วถึงและเพียงพอต่อความต้องการของ นักท่องเที่ยว เช่น การเพิ่มป้ายบอกทาง การดูแลความสะอาดให้ดีขึ้นโดยเฉพาะบริเวณตัวโบสถ์เนื่องจากมีนกมา อาศัยเป็นจำนวนมากจึงก่อให้เกิดความสกปรก การรักษาความปลอดภัยติดตั้งกล้องวงจรปิดให้ทั่วถึงและเพิ่ม เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย โดยทางวัดปากน้ำแฉมหนูยังขาดความต่อเนื่องจากหน่วยงานต่างๆ มีแต่เพียงการ

ช่วยประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เท่ากันแต่ถ้าหากมีหน่วยใดยื่นมือเข้ามาให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องทางวัดก็พร้อมยินดีที่จะให้ความร่วมมือ เพราะต้องการให้หน่วยงานเข้ามาช่วยในเรื่องการจัดระเบียบ การจัดการของวัดให้เป็นระบบมากขึ้นและรวมไปถึงการปรับทัศนียภาพของวัดให้กลมกลืนไปกับตัวโบสถ์ที่ในปัจจุบันมีเพียงบทที่เด่นอยู่อย่างเดียว ซึ่งทางวัดเป็นผู้ดูแลจัดการแต่เพียงผู้เดียว จึงทำให้ทางวัดยังไม่สามารถจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ญัฐพงศ์ ถี้อดำ และคณะ (2549) เรื่องระบบการจัดการพิพิธภัณฑสถาน โบราณสถาน ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน พบว่า ยุทธศาสตร์การจัดการพิพิธภัณฑสถาน โบราณสถาน และศาสนสถาน ควรประกอบด้วยยุทธศาสตร์อย่างน้อย 2 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์พัฒนาทรัพยากรบริการด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และ ยุทธศาสตร์การจัดการแบบบูรณาการ ระบบการจัดการควรเป็นดังนี้ พิพิธภัณฑสถานต้องจัดการภูมิทัศน์ ให้สวยงามมีห้องน้ำที่สะอาด มีที่นั่งพัก มีสถานที่บริการอาหารและเครื่องดื่ม บุคลากรของพิพิธภัณฑสถานต้องใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ มีบุคลิกภาพที่ดีและมีความรู้เรื่องโบราณวัตถุที่จะแสดงเป็นอย่างดี การบริหารจัดการองค์กรต้องยึดแบบเอกชน การจัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานต้องสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ มีข้อความบรรยายให้ความรู้และมีภาษาอังกฤษ มีจุดขายที่ชัดเจนและต้องประชาสัมพันธ์เพิ่มขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม เปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม และสอดคล้องกับหลักการการท่องเที่ยว วรรณพร วณิชขานุกกร (2540) กล่าวว่าในการบริหารจัดการทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพควรมีรูปแบบในการบริหาร 2 ระดับ คือ ระดับแนวนอน ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับรัฐและระดับแนวตั้ง คือ หน่วยงานของรัฐใน ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น รวมทั้งองค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐบาล แต่มีบทบาทสำคัญในการเป็นตัวแทนปกป้องผลประโยชน์ส่วนรวม และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร แรงงาน ตามอำนาจของผู้คนในท้องถิ่นได้เข้ามาช่วยในการบริหารจัดการ ให้ครอบคลุมในเรื่องต่างๆ ได้อย่างเป็นระบบและทั่วถึง

3. ด้านของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยวัดปากน้ำแม่หนู อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ได้มีการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมโดยมีการปฏิบัติตามประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีอยู่ เช่น ทำบุญถวายผ้าไตรเพราะเป็นประเพณีของจันทบุรี นอกจากนี้วัดยังมีการจัดงานตามเทศกาลต่างๆด้วย เช่น เทศกาลเข้าพรรษา และออกพรรษา จะเป็นการทำบุญตักบาตรข้าวสารอาหารแห้ง เทศกาลสงกรานต์ ก็จะมีการทำบุญไหว้พระและการรดน้ำดำหัวที่จัดให้ชาวบ้านและนักท่องเที่ยวได้เข้าร่วมทุกๆปี นอกจากนี้คนในชุมชนยังมีการปรับตัวให้เข้ากับนักท่องเที่ยวได้ดี มีการนำของในชุมชนมาขายและมีการช่วยวัดโดยการพุดเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวที่มาาร่วมกัน

ทำบุญและในอนาคตจะมีมัคคุเทศก์คอยให้ความรู้ในวัด มีการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวภายในชุมชนโดยการมีผ้าถุงที่ไว้ให้นักท่องเที่ยวได้สวมใส่ หากการแต่งกายไม่สุภาพเรียบร้อยจะให้สวมทับก่อนเดินขึ้นไปชมโบสถ์สีน้ำเงินเพื่อป้องกันภาพที่ไม่เหมาะสมที่อาจจะส่งผลเสียได้ และเป็น การสร้างจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยว สอดคล้องกับหลักการของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ผู้อื่นและย้อนกลับมามองตัวเองอย่าง เข้าใจในสรรพสิ่งของโลกที่ไม่สามารถแยกตัวออกจากกันได้ต้องพึ่งอาศัยซึ่งกันและกัน

สรุป

องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่นอันประกอบด้วยสิ่งดึงดูดใจ คือ โบสถ์เซรามิกสีน้ำเงินโดยภายในโบสถ์ มีภาพเขียนจิตรกรรมฝาผนังที่ เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและจุดถ่ายภาพท่าปากน้ำกระซังปลาเพราะมีลักษณะที่สวยงามที่จะเห็นทะเลและอากาศ ถ่ายเทได้สะดวกและได้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ การไหว้พระ คือ หลวงปู่เจิมและพระเจ้าตากสินมหาราชไหว้ พระองค์ใหญ่ในโบสถ์เซรามิกสีน้ำเงิน

2. องค์ประกอบ ด้านกระบวนการการศึกษาสิ่งแวดล้อมภายในโบสถ์จะมีจิตรกรรมฝาผนังที่เล่าถึงพุทธ ประวัติที่ให้นักท่องเที่ยวได้ทราบถึงประวัติของพระพุทธศาสนาและมีพระพุทธรูปองค์ใหญ่ที่ให้นักท่องเที่ยวเข้ามา กราบไหว้ และจุดถ่ายภาพท่าปากน้ำกระซังปลาเพราะมีลักษณะที่สวยงามที่จะเห็นทะเลและอากาศถ่ายเทได้ สะดวกมีความร่มรื่นและได้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ ที่ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้

3. องค์ประกอบ ด้านธุรกิจท่องเที่ยวมีที่พักใกล้เคียงทั้งในระยะ 100 เมตรและ 20 กิโลเมตร เป็นที่พักทั้ง แบบโรงแรมและรีสอร์ทส่วนตัวซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นที่พักสบายๆริมทะเลมองเห็นวิวตั้งแต่รุ่งเช้าอาทิ เช่น วินด์วีวี รีสอร์ท เป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่มากันเป็นกลุ่มเพื่อนหรือว่ามากันเป็นครอบครัว ร้านอาหารบริเวณภายในวัด ยังมีร้านค้า ร้านอาหารต่างๆของคนในพื้นที่ที่เข้ามาขายของภายในวัด ร้านค้าภายในวัดจะมีทั้งร้านก๋วยเตี๋ยว ร้าน ข้าวอาหารตามสั่ง ร้านน้ำไม่ว่าจะเป็นร้านน้ำปั่น ร้านน้ำผลไม้ ร้านขายอาหารทะเล เช่น ปลาอินทรี ปลาหมึกแห้ง และในระยะประมาณ 20 เมตร- 20 กิโลเมตรจะมีร้านบุฟเฟ่ต์ให้เลือกมากมาย อาทิ เช่น อู๋ อิมไม่ยั้งทะเล ซีฟู้ด เป็นร้านที่ค่อนข้างใหญ่สามารถรองรับลูกค้าได้ประมาณ 70-80 คน ร้านเปิด 16:00 น ถึง 22:00 น บริเวณ ใกล้ทางลงหาดเจ้าหลาวบรรยากาศของร้านมีลักษณะร่มเย็นสบายเพราะเป็นลักษณะโล่ง กว้าง มีลานจอดรถใหญ่ สามารถจอดรถได้หลายคัน ซึ่งราคาต่อคน คนละ 399 บาท ราคาเด็ก 199 บาท รวมน้ำและเครื่องดื่ม

4. องค์ประกอบ ด้านการตลาดท่องเที่ยว มีการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวผ่านทางเว็บไซต์ของวัด และเว็บไซต์การท่องเที่ยวของจังหวัดจันทบุรีการเพิ่มช่องทางในการทำบุญ โดยให้นักท่องเที่ยวซื้อกระเบื้อง

เซรามิคสีน้ำเงินสมทบทุนในการสร้างโบสถ์ ร้านอาหาร บริเวณภายในวัดยังมีร้านค้าร้านอาหารต่างๆของคนในพื้นที่ที่เข้ามาขายของภายในวัดร้านค้าภายในวัดจะมีทางร้านก๋วยเตี๋ยว ร้านข้าวอาหารตามสั่ง ร้านน้ำไม่ว่าจะเป็นร้านน้ำปั่น ร้านน้ำผลไม้ ร้านขายอาหารทะเล

5. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาวัด เช่น ในตอนที่ทางวัดขอความร่วมมือชาวบ้านจะให้ทุกครั้งไม่ว่าจะเป็น กวาดลานวัดหรือในการประชุมหารือ แต่ละครั้งชาวบ้านจะเข้าร่วมตลอด เพื่อไม่ให้วัดทรุดโทรมและสะอาดน่าท่องเที่ยว การเลือกตั้งคณะกรรมการเกิดจากการเลือกตั้งของชาวบ้าน โดยเลือกจากเสียงส่วนมากซึ่งเจ้าอาวาสและคนในชุมชนตั้งขึ้นเพื่อเป็นแกนหลักในการทำงานแต่ละครั้ง

6. องค์ประกอบด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยการทำบุญถวายผ้าไตรเพราะเป็นประเพณีของจีนทური เมื่อถึงวันพระหรือเทศกาลงานบุญต่างๆ เช่น ในเทศกาลวันเข้าพรรษาและออกพรรษาทางวัดจะมีการจัดงานโดยให้ชาวบ้านหรือนักท่องเที่ยวมาเอาข้าวสารอาหารแห้งมาร่วมตักบาตรทำบุญกัน การปลูกจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยวและชุมชนนั้นทางวัดได้มีการกำหนดที่ชัดเจนแต่เพียงแค่นั้นจะขึ้นไปโบสถ์ต้องแต่งกายด้วยชุดสุภาพไม่สั้น แต่ถ้านักท่องเที่ยวที่ใส่เสื้อสั้นมาจะมีผ้าคลุมให้เพื่อความเรียบร้อยและมีการปลูกจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยวและคนในชุมชนเพื่อให้คน คนในชุมชนเกิดความรักและห่วงแหนในสถานที่และนักท่องเที่ยวอยากจะทำอนุรักษ์วัฒนธรรม

เอกสารอ้างอิง

กรมท่องเที่ยว. (2560). *ยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยว 2560 - 2564*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

<https://www.mots.go.th> 4 สิงหาคม 2562

ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว. (2561). *แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : [http://tourism - dan1.blogspot.com](http://tourism-dan1.blogspot.com) 4 สิงหาคม 2562

จิรวัดน์ พิระสันต์ และคณะ. (2555). *การพัฒนาชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยแบบมีส่วนร่วมโดยใช้องค์ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว*. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ณัฐพงษ์ ถือดำ และคณะ. (2549). *ระบบการจัดการพิพิธภัณฑ์โบราณสถาน ศาสนสถานให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน*. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. กรุงเทพฯ : เพรส แอนด์ ดีไซน์.

พจนาน สุวนศรี. (2546). *คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน*. กรุงเทพฯ : โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.

วรรณพร วณิชชานุกร. (2540). *นิเวศท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์*. กรุงเทพฯ : ททปรณศิลป์.

สำนักวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี. (2558). *ประวัติเมืองจันทบุรี*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://www.finearts.go.th/chantaburilibrary/parameters/km/item/ประวัติเมืองจันทบุรี.html> 4

สิงหาคม 2562

สุรศักดิ์ พิมพ์เสน และคณะ. (2545). *ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนผู้ไ้บ้านโพธิ์ จังหวัดกาฬสินธุ์*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Adhikary. (1995). *Management of Ecotourism*. Bangkok : Srinakarinwirot University.

Burkart & Medlik. (1981). *Tourism: Part Present and Future*. Oxford : Butterworth - Hienemari Ltd.

แนวทางการพัฒนาแอปพลิเคชันตลาดถนนคนเดินออนไลน์ของผู้ประกอบการ
ในตลาดถนนคนเดินอำเภอเมืองอุบลราชธานี

Application development guideline of online walking street market for
entrepreneurs in mueang ubon ratchathani walking street

อำไพ ยงกุลวณิช¹, สันชัย ยงกุลวณิช², ศุภเทพ สติมัน³ และรติ ท่าโพธิ์⁴
^{1,2,3,4} คณะบริหารธุรกิจและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

*Corresponding Author E-mail: ampai.y@ubru.ac.th 0817255234

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของผู้ประกอบการขายสินค้าในตลาดถนนคนเดินอำเภอเมืองอุบลราชธานี และศึกษาแนวทางการพัฒนาแอปพลิเคชันตลาดถนนคนเดินออนไลน์ อำเภอเมืองอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ประกอบการขายสินค้าในตลาดถนนคนเดินอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 300 ร้าน ใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของผู้ประกอบการขายสินค้าในตลาดถนนคนเดินอำเภอเมืองอุบลราชธานี ส่วนใหญ่ขายสินค้าประเภทเสื้อผ้าหรือเครื่องแต่งกาย ไม่มีการเปิดหน้าร้านขายสินค้า และส่วนใหญ่ไม่มีการเปิดร้านขายแบบออนไลน์ แต่ในกลุ่มผู้ประกอบการที่มีการเปิดขายออนไลน์ควบคู่กับเปิดร้านในตลาดถนนคนเดินส่วนใหญ่ใช้แอปพลิเคชันเฟซบุ๊ก 2) ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาแอปพลิเคชันตลาดถนนคนเดินออนไลน์ อำเภอเมืองอุบลราชธานี พบว่าคุณลักษณะของแอปพลิเคชันที่ต้องการมากที่สุดคือ มีการประชาสัมพันธ์หรือเสนอโปรโมชั่นเพื่อส่งเสริมการขายได้ล่วงหน้าก่อนถึงวันเปิดตลาดถนนคนเดิน มีระบบจองสินค้าหรือสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ และมีแผนที่ตั้งของร้านค้าและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ผู้ประกอบการมีความต้องการให้พัฒนาแอปพลิเคชันตลาดถนนคนเดินออนไลน์อยู่ในระดับมาก เนื่องจากเห็นว่าการพัฒนาแอปพลิเคชันจะช่วยการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้ครอบคลุมและตรงเป้าหมาย และช่วยเพิ่มยอดขายของผู้ประกอบการ

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนาแอปพลิเคชัน, ตลาดถนนคนเดินอำเภอเมืองอุบลราชธานี

ABSTRACT

The objectives of this research are to explore current situation of online selling of entrepreneurs in walking street and to study application development guideline of online walking street market for entrepreneurs in Mueang Ubon Ratchani Walking Street. The research instrument is the questionnaire surveys. The samples of entrepreneurs are 300 participants in this research. The Statistics used to analyze data include percentage, mean, and standard deviation.

The results of the research showed that 1) the most entrepreneurs who participate in the surveys sell clothing and apparel. They do not have shops other than shop in the walking street and do not sell products online, but the majority of entrepreneurs who sell products online mainly use Facebook as distribution channels. 2) application development guideline of online walking street market for entrepreneurs in Mueang Ubon Ratchani Walking Street, the results are as follows: the shops can announce promotion in advance before the operating time of the walking street market, the application has a system for booking products or ordering products online, and there is a map of the shops and other facilities. The most entrepreneurs have a high demand to develop applications for the online walking street market because of the application development will help reach a comprehensive and targeted customer group and help increase sales of entrepreneurs.

Keywords: Application Development Guideline, Mueang Ubon Ratchathani Walking Street

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นในยุคดิจิทัลเป็นปัจจัยท้าทายของผู้ประกอบการที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เทคโนโลยีเพื่อการซื้อขายสินค้าหรือพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Commerce) จากสถิติมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยพบว่าการเติบโตอย่างต่อเนื่องระหว่างร้อยละ 8-10 ต่อปี จากหากพิจารณาจากสถิติของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย พ.ศ. 2560 มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า 45 ล้านคน มีการทำการตลาดทางออนไลน์ในปี 2560 สูงถึงร้อยละ 69.92 และคนไทยเลือกซื้อสินค้าในรูปแบบการค้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Commerce) มากเป็นอันดับสองรองจากตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Marketplace) (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน), 2562)

การก้าวรูปแบบใหม่โดยอาศัยสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ได้กลายเป็นเครื่องมือทางการตลาดที่สำคัญที่ทำให้ผู้ประกอบการสามารถนำมาใช้ในการสื่อสารกับผู้บริโภคที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ รูปแบบของการตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้โดยตรง มีการใช้ข้อมูลพฤติกรรมของผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ในขณะเดียวกันสื่อสังคมออนไลน์ยังเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังสำหรับลูกค้าในการข้อมูลเพื่อการตัดสินใจซื้อสินค้า อีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งเสริมการค้าในโลกออนไลน์คือ การขยายตัวของระบบการสื่อสารทั่วโลก อาทิเช่น เครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเครือข่ายระบบสื่อสารแบบไร้สายซึ่งทำให้ผู้คนสามารถเลือกซื้อ สินค้าผ่านทางโทรศัพท์มือถือ ประกอบกับระบบ Logistic ที่ได้เติบโตขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมาแบบ มีประสิทธิภาพส่งผลให้การค้าระหว่างประเทศโดยผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลาง ได้มี โอกาสค้าขายกับผู้บริโภคในต่างประเทศโดยตรง โดยทั้งสองปัจจัยนี้เป็นแรงผลักดันให้เกิดการ ขยายตัวของการค้าผ่านทางโลกออนไลน์ทั่วโลก (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2562)

การดำเนินธุรกิจแบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์และการค้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์เป็นรูปแบบการทำการตลาดออนไลน์ที่ได้รับความนิยมและมีมูลค่าสูงที่สุดในประเทศไทย เนื่องจากเป็นรูปแบบที่ผู้ประกอบการและผู้บริโภคสามารถใช้ในการสื่อสารกันได้ด้วยความสะดวกและง่าย อีกทั้งเป็นเครื่องมือทางการตลาดที่ราคาไม่แพง ทำให้มีการประยุกต์ใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน มิใช่มีเพียงผู้ประกอบการในธุรกิจขนาดใหญ่เท่านั้น การดำเนินธุรกิจรายย่อยที่อยู่ในชุมชนเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญ ดังจะเห็นได้จากการส่งเสริมให้มี ตลาดถนนคนเดิน ซึ่งเป็นนโยบายที่สำคัญหนึ่งของรัฐบาลในการจัดพื้นที่ถนนคนเดิน (Walking Street) ให้เป็นพื้นที่ขายสินค้าของคนในชุมชนภายใต้แนวคิด เดิน กิน ชิม เที่ยว เพื่อให้เกิดการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน ส่งเสริมผู้ประกอบการในชุมชน ส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน และเป็นการกระตุ้น

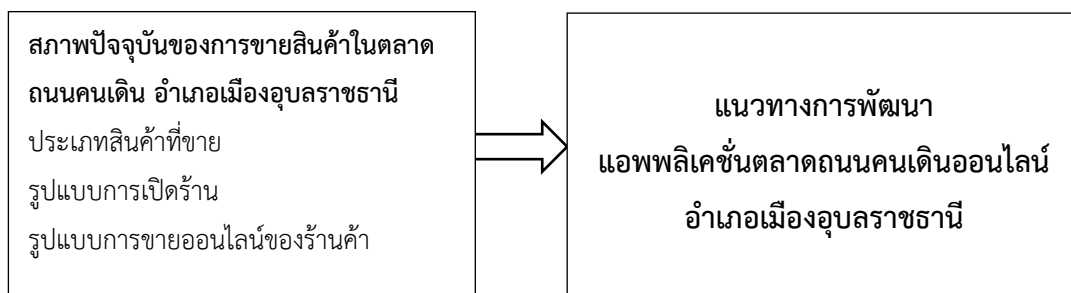
เศรษฐกิจให้เกิดการหมุนเวียนภายในประเทศ สร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจท้องถิ่นอย่างยั่งยืน (ไทยรัฐออนไลน์, 2562)

ปัจจุบัน จังหวัดอุบลราชธานีได้มีการจัดพื้นที่ขายสินค้าในรูปแบบตลาดถนนคนเดิน ซึ่งได้รับความสนใจจากผู้ประกอบการและผู้บริโภคเป็นอย่างมาก มีการเปิดตลาดในคืนวันศุกร์ วันเสาร์ และวันอาทิตย์ ซึ่งเป็นช่องทางในการสร้างรายได้เสริมสำหรับผู้ประกอบการที่มีธุรกิจค้าขายอยู่แล้วและผู้ประกอบการอีกบางส่วนที่มีอาชีพอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ธุรกิจค้าขาย ทำให้มีโอกาสในการสร้างรายได้เสริมได้มากขึ้น ประกอบกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีประสิทธิภาพในการเข้าถึงทุกคนในสังคม การพัฒนาแอปพลิเคชันตลาดถนนคนเดินออนไลน์หรือการจัดการตลาดซึ่งเป็นพื้นที่ขายสินค้าแบบออนไลน์จึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้ประกอบการในตลาดถนนคนเดินมีช่องทางในการนำเสนอสินค้าและรวมถึงการติดต่อประสานกับผู้บริโภคได้โดยตรงแบบออนไลน์ โดยไม่จำกัดเฉพาะวันหรือเวลาที่มีการเปิดตลาดถนนคนเดินเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการศึกษาแนวทางเพื่อการพัฒนาแอปพลิเคชันตลาดถนนคนเดินที่ให้บริการแบบออนไลน์ตามความคิดเห็นของผู้ประกอบการในตลาดถนนคนเดิน ซึ่งสามารถดำเนินการตลาดออนไลน์ควบคู่กับการเปิดตลาดในรูปแบบปกติ เพื่อเพิ่มช่องทางให้กับผู้ประกอบการในตลาดถนนคนเดินในการขายสินค้าให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของผู้ประกอบการขายสินค้าในตลาดถนนคนเดินอำเภอเมืองอุบลราชธานี
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาแอปพลิเคชันตลาดถนนคนเดินออนไลน์ อำเภอเมืองอุบลราชธานี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

พื้นที่การวิจัย คือ ตลาดถนนคนเดินอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

ประชากรคือ ผู้ประกอบการขายสินค้าในตลาดถนนคนเดินอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 1,170 ร้านค้า (เทศบาลนครอุบลราชธานี, 2562)

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาตลาดถนนคนเดินออนไลน์ อำเภอเมืองอุบลราชธานี โดยการวิจัยเชิงสำรวจ มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. กำหนดประชากรคือ ผู้ประกอบการขายสินค้าตลาดถนนคนเดินอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 1,170 ร้านค้า (สำนักงานเทศบาลนครอุบลราชธานี, 2562)

กลุ่มตัวอย่างคือผู้ประกอบการขายสินค้าในตลาดถนนคนเดินอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (อ้างอิงใน ชีรวุฒิ เอกะกุล, 2552) ได้กลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 285 ร้าน ผู้วิจัยจึงจัดทำแบบสอบถามจำนวน 300 ชุด

2. สร้างเครื่องมือในการวิจัยคือแบบสอบถาม และทดสอบความเที่ยงตรงของข้อคำถามด้วยการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item – Objective Congruence) จากผู้เชี่ยวชาญ และเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50-1.00 ซึ่งค่า IOC ของคำถามได้ผ่านเกณฑ์ .50 ขึ้นไปทุกข้อ

แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วยเพศ อายุ อาชีพ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการประกอบธุรกิจการเปิดร้านขายสินค้าในตลาดถนนคนเดิน ได้แก่ ประเภทสินค้าที่ขายในตลาดถนนคนเดิน รูปแบบการเปิดหน้าร้าน (มีหน้าร้านจริงที่นอกเหนือจากการเปิดร้านในตลาดถนนคนเดิน) และรูปแบบการขายสินค้าออนไลน์ที่ร้านได้เปิดขายในปัจจุบัน

ตอนที่ 3 ความต้องการพัฒนาตลาดถนนคนเดินออนไลน์ คำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แสดงระดับการให้ความสำคัญ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และแปลผลจากค่าเฉลี่ยความต้องการพัฒนาตลาดถนนคนเดิน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ความพึงพอใจระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ความพึงพอใจระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ความพึงพอใจระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ความพึงพอใจระดับ น้อยที่สุด

3) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามโดยเลือกร้านค้าที่เปิดขายในช่วงเวลาที่มีการเปิดตลาดถนนคนเดิน และแจกจ่ายร้านค้าให้ครอบคลุมแต่ละประเภทของสินค้าที่ขายในตลาดถนนคนเดินด้วยแบบสอบถามจำนวน 300 ชุด และได้แบบสอบถามกลับคืนสมบูรณ์ทั้ง 300 ชุด

4) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการขายสินค้าในตลาดถนนคนเดินอำเภอเมืองอุบลราชธานี ดังต่อไปนี้
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้ง
นี้ จำนวน 300 คน โดยจำแนกตาม เพศ อายุ และอาชีพ ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
1. ชาย	123	41.0
2. หญิง	177	59.0
รวม	300	100.0

ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 59 และเพศชาย จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 41

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	จำนวน	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 20 ปี	9	3.0
2. 20 – 30 ปี	109	36.3
3. 31 – 40 ปี	126	42.0
4. 41 – 50 ปี	47	15.7
5. 51 ปีขึ้นไป	9	3.0
รวม	300	100.0

ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามช่วงอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0 และรองลงมาโดยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ช่วงอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 36.3 ช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7 ช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปีและ 51 ปีขึ้นไปมีจำนวนเท่ากันคือ 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
1. ลูกจ้าง/พนักงานบริษัททั่วไป	67	22.3
2. พนักงานธนาคาร/รัฐวิสาหกิจ	16	5.3

3. ข้าราชการ/พนักงานในองค์กรของรัฐ	20	6.7
4. นักเรียน/นักศึกษา	27	9.0
5. เกษตรกร	15	5.0
6. ธุรกิจส่วนตัว (ค้าขาย)	153	51.0
7. อาชีพอิสระอื่น ๆ	2	.7
รวม	300	100.0

ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพประจำ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ค้าขาย) จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 และรองลงมาโดยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ลูกจ้าง/พนักงานบริษัททั่วไป จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3 นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 พนักงานธนาคาร/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 เกษตรกร จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 และอาชีพอิสระอื่น ๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ .7 ตามลำดับ

ข้อมูลสภาพปัจจุบันของการประกอบธุรกิจเปิดร้านขายสินค้าในตลาดถนนคนเดินโดยจำแนกตามประเภทสินค้า รูปแบบการเปิดร้าน และรูปแบบการขายสินค้าออนไลน์ ดังนี้

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประเภทสินค้า

ประเภทสินค้าที่ขาย	จำนวน	ร้อยละ
1. อาหาร/เครื่องดื่ม	80	26.7
2. เสื้อผ้า/เครื่องแต่งกาย	99	33.0
3. กีฬา/เครื่องประดับ	39	13.0
4. สินค้าสำหรับใช้ครัวเรือน/ตกแต่งบ้าน	17	5.7
5. เครื่องสำอาง	38	12.7
6. ต้นไม้/ไม้ดอกไม้ประดับ	27	9.0
7. อื่น ๆ	0	0
รวม	300	100.0

ผู้ประกอบการจำแนกตามประเภทสินค้าที่ขายในตลาดถนนคนเดิน พบว่า ส่วนใหญ่ขายสินค้าประเภทเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย จำนวน 99 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 33.0 และรองลงมาโดยเรียงจากมากไปน้อยได้แก่ อาหาร/เครื่องดื่ม จำนวน 80 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 27.6 กีฬา/เครื่องประดับ จำนวน 39 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 13.0

เครื่องสำอางจำนวน 38 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 12.7 ต้นไม้/ไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน 27 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 9.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรูปแบบการเปิดร้าน

รูปแบบการเปิดร้าน	จำนวน	ร้อยละ
1. มีการเปิดหน้าร้านขายสินค้า	90	30.0
2. ไม่มีการเปิดหน้าร้านขายสินค้า	210	70.0
รวม	300	100.0

ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรูปแบบการเปิดร้าน ซึ่งเป็นการเปิดหน้าร้านขายในช่วงเวลานอกเหนือจากเปิดร้านในตลาดถนนคนเดิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีการเปิดหน้าร้านขายสินค้า จำนวน 210 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 70.0 และรองลงมามีการเปิดหน้าร้านขายสินค้า จำนวน 90 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 30.0

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการเปิดร้านออนไลน์

การเปิดขายแบบออนไลน์	จำนวน	ร้อยละ
1. มีการเปิดร้านแบบออนไลน์	129	43.0
2. ไม่มีการเปิดร้านแบบออนไลน์	171	57.0
รวม	301	100.0

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการเปิดร้านแบบออนไลน์จำแนกตามเครื่องมือที่ใช้ในการขายออนไลน์

เครื่องมือในการขายออนไลน์	จำนวน	ร้อยละ
1. Facebook	129	100.0
2. Line	104	80.6
3. Instagram (IG)	38	29.5
4. Twitter	3	2.3
5. Website	1	.8
6. Platform (เช่น Lazada, Shopee)	5	1.7

ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามร้านค้าที่มีการเปิดรายขายสินค้าแบบออนไลน์จำนวน 129 ร้าน พบว่าทุกร้านที่มีการขายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ด้วย Facebook ทั้งหมด 129 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 100 และรองลงมา

นำเสนอข้อมูลเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ เปิดร้านขายทาง Line จำนวน 104 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 80.6 เปิดร้านขายผ่าน Instagram (IG) จำนวน 38 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 29.5 เปิดร้านขายทาง Twitter จำนวน 3 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 2.3 เปิดร้านขายผ่าน Website จำนวน 1 ร้าน คิดเป็นร้อยละ .8 และเปิดร้านขายทาง Platform เช่น Lazada หรือ Shopee จำนวน 5 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 1.7

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาแอปพลิเคชันตลาดถนนคนเดินออนไลน์ อำเภอเมืองอุบลราชธานี มีดังนี้

ตารางที่ 8 ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นด้านคุณลักษณะของแอปพลิเคชันตลาดถนนคนเดินออนไลน์ของผู้ประกอบการในตลาดถนนคนเดินอำเภอเมืองอุบลราชธานี

ความคิดเห็นด้านคุณลักษณะ ของแอปพลิเคชันตลาดถนนคนเดินออนไลน์	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. มีระบบสมาชิกตลาดถนนคนเดินออนไลน์เพื่อประโยชน์ในการรับสิทธิพิเศษต่าง ๆ	4.16	.62	มาก
2. มีการนำเสนอข้อมูลสินค้าที่จะขายของร้านค้าก่อนล่วงหน้าสำหรับนัดถัดไปของตลาดถนนคนเดิน	4.09	.74	มาก
3. ร้านค้าในแอปพลิเคชันสามารถเชื่อมโยง (Link) ไปยังร้านค้าออนไลน์ในรูปแบบอื่นของร้านค้าได้ (ถ้ามี)	4.21	.71	มาก
4. มีระบบการสนทนาออนไลน์เกี่ยวกับสินค้าระหว่างผู้ประกอบการและลูกค้า	4.19	.71	มาก
5. มีการประชาสัมพันธ์หรือเสนอโปรโมชั่นเพื่อส่งเสริมการขายได้ล่วงหน้าก่อนถึงวันนัดเปิดตลาดถนนคนเดิน	4.44	.61	มาก
6. มีช่องทางประชาสัมพันธ์หรือการส่งเสริมตลาดถนนคนเดินจากหน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง	4.22	.74	มาก
7. มีระบบการจองสินค้าหรือสั่งซื้อสินค้าออนไลน์	4.36	.68	มาก
8. มีแผนที่ตั้งของร้านค้าและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ	4.35	.70	มาก

9. มีช่องทางการสื่อสารออนไลน์ระหว่างผู้ประกอบการและหน่วยงานดูแลตลาดถนนคนเดิน	4.26	.73	มาก
10. มีช่องทางการร้องเรียนหรือเสนอข้อคิดเห็นแบบออนไลน์ทั้งในส่วนของผู้ประกอบการและลูกค้า	4.32	.67	มาก
รวม	4.27	.40	มาก

จากการศึกษาระดับความความคิดเห็นด้านคุณลักษณะของแอปพลิเคชันตลาดถนนคนเดินออนไลน์ของผู้ประกอบการในตลาดถนนคนเดินอำเภอเมืองอุบลราชธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.27$ S.D.=.40) เมื่อพิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงที่สุดคือต้องการคุณลักษณะของแอปพลิเคชันให้มีการประชาสัมพันธ์หรือเสนอโปรโมชั่นเพื่อส่งเสริมการขายได้ล่วงหน้าก่อนถึงวันนัดเปิดตลาดถนนคนเดิน มีความต้องการระดับมาก ($\bar{x}=4.44$ S.D.=.61) รองลงมาคือ มีระบบการจองสินค้าหรือสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ ($\bar{x}=4.36$ S.D.=.68) มีแผนที่ตั้งของร้านค้าและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ($\bar{x}=4.35$ S.D.=.70) มีช่องทางการร้องเรียนหรือเสนอข้อคิดเห็นแบบออนไลน์ทั้งในส่วนของผู้ประกอบการและลูกค้า ($\bar{x}=4.32$ S.D.=.67) มีช่องทางการสื่อสารออนไลน์ระหว่างผู้ประกอบการและหน่วยงานดูแลตลาดถนนคนเดิน ($\bar{x}=4.26$ S.D.=.73) และมีช่องทางประชาสัมพันธ์หรือการส่งเสริมตลาดถนนคนเดินจากหน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง ($\bar{x}=4.22$ S.D.=.74)

ตารางที่ 8 ผลการศึกษาระดับความความคิดเห็นด้านประโยชน์ของแอปพลิเคชันตลาดถนนคนเดินออนไลน์ของผู้ประกอบการในตลาดถนนคนเดินอำเภอเมืองอุบลราชธานี

ความคิดเห็นด้านประโยชน์ของแอปพลิเคชันตลาดถนนคนเดินออนไลน์	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ช่วยให้ผู้ประกอบการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้ครอบคลุมและตรงเป้าหมาย	4.51	.56	มากที่สุด
2. ช่วยให้ผู้ประกอบการมีลูกค้าจากจังหวัดอื่นเพิ่มมากขึ้น	4.27	.73	มาก
3. ช่วยเพิ่มยอดขายของผู้ประกอบการ	4.40	.62	มาก
4. ลูกค้าสามารถวางแผนเลือกซื้อสินค้าและสามารถแจ้งรายละเอียดสินค้าที่ต้องการได้ก่อนล่วงหน้า	4.37	.65	มาก
5. อำนวยความสะดวกและลดเวลาในการเลือกซื้อสินค้าที่ต้องการ	4.36	.65	มาก
รวม	4.38	.43	มาก

การศึกษาระดับความความคิดเห็นด้านประโยชน์ของแอปพลิเคชันตลาดถนนคนเดินออนไลน์ของผู้ประกอบการในตลาดถนนคนเดินอำเภอเมืองอุบลราชธานี พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่าแอปพลิเคชันมีประโยชน์ในภาพรวมอยู่ที่ระดับมาก ($\bar{x}=4.38$ S.D.=.43) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า แอปพลิเคชันช่วยให้ผู้ประกอบการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้ครอบคลุมและตรงเป้าหมาย มีระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.51$ S.D.=.56) รองลงมาคือ ช่วยเพิ่มยอดขายของผู้ประกอบการ ($\bar{x}=4.40$ S.D.=.62) ลูกค้าสามารถวางแผนเลือกซื้อสินค้าและสามารถแจ้งรายละเอียดสินค้าที่ต้องการได้ก่อนล่วงหน้า ($\bar{x}=4.37$ S.D.=.65) อำนวยความสะดวกและลดเวลาในการเลือกซื้อสินค้าที่ต้องการ ($\bar{x}=4.36$ S.D.=.65) และช่วยให้ผู้ประกอบการมีลูกค้าจากจังหวัดอื่นเพิ่มมากขึ้น ($\bar{x}=4.27$ S.D.=.73) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการในตลาดถนนคนเดินอำเภอเมืองอุบลราชธานี ข้อมูลส่วนใหญ่พบว่า ผู้ประกอบการเป็นเพศหญิงจำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 59 อายุ 31-40 ปีจำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 42 ประกอบอาชีพหลักคือธุรกิจส่วนตัว (ค้าขาย) จำนวน 153 คิดเป็นร้อยละ 51 ขายสินค้าประเภทเสื้อผ้า/เครื่องแต่งกายจำนวน 99 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 33 ส่วนใหญ่ไม่มีการเปิดหน้าร้านขายสินค้าจำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 70 ส่วนใหญ่ไม่มีการเปิดร้านแบบออนไลน์ จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 57 และมีการเปิดร้านแบบออนไลน์ จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 43

จำนวนผู้ประกอบการทั้งหมดที่เปิดร้านแบบออนไลน์มีการใช้เครื่องมือในการเปิดร้านออนไลน์มากที่สุดคือ Facebook คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ Line จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 80.6 และ Instagram (IG) จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพเรศ พิริยพลวงศ์ (2558) ได้ศึกษาปัจจัยและพฤติกรรมที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้โมบายแอปพลิเคชันซื้อสินค้าผ่านทางสมาร์ทโฟนและแท็บเล็ตของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รู้จักแอปพลิเคชันที่ใช้ซื้อสินค้าจากช่องทางการโฆษณาผ่านเฟซบุ๊ค (Facebook) มากที่สุด

ผลการศึกษาความคิดเห็นด้านคุณลักษณะของแอปพลิเคชันตลาดถนนคนเดินออนไลน์จากผู้ประกอบการในตลาดถนนคนเดินอำเภอเมืองอุบลราชธานี พบว่า คุณลักษณะของแอปพลิเคชันที่ต้องการคือ มีการประชาสัมพันธ์หรือเสนอโปรโมชั่นเพื่อส่งเสริมการขายได้ล่วงหน้าก่อนถึงวันนัดเปิดตลาดถนนคนเดิน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ มีระบบการจองสินค้าหรือสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ มีแผนที่ตั้งของร้านค้าและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ และมีช่องทางการสื่อสารออนไลน์ระหว่างผู้ประกอบการและหน่วยงานดูแลตลาดถนนคนเดินตามลำดับ ซึ่งหากพิจารณาจากผลการวิจัยในภาพรวมข้างต้นจะเห็นว่า ผู้ประกอบการให้ความสำคัญมากด้านการสื่อสารระหว่างผู้ประกอบการและลูกค้า ส่วนข้อมูลในการสื่อสารมีทั้งเรื่องการประชาสัมพันธ์ข้อมูลสินค้า การซื้อ

ขายสินค้า และข้อมูลเพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับลูกค้า โดยผู้ประกอบการเชื่อว่าการมีช่องทางทางการสื่อสารออนไลน์เป็นคุณลักษณะที่สำคัญลำดับแรก ๆ ในการพัฒนาแอปพลิเคชันตลาดถนนคนเดินออนไลน์ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาณวุฒิ เศวตธิติกุล พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ และศรีรัฐ ภักดิ์รัตนชิต (2560) ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบของร้านค้าออนไลน์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อเครื่องแต่งกายแฟชั่นของผู้บริโภค พบว่าปัจจัยหนึ่งที่สำคัญของร้านค้าออนไลน์คือปัจจัยด้านการจัดหน้าร้านให้ตรงกับผู้บริโภค และด้านการติดต่อสื่อสาร ช่องทางสำหรับติดต่อสื่อสาร ทั้งการแลกเปลี่ยนความรู้หรือข้อมูลต่าง ๆ ระหว่างผู้ใช้งานกับเจ้าของร้าน หรือผู้ใช้งานด้วยกันเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬารัตน์ ชันแก้ว (2561) ได้ศึกษากลยุทธ์การตลาดดิจิทัลและผลการดำเนินงานทางการตลาดหลักฐานเชิงประจักษ์จากธุรกิจบริการในประเทศไทย ผลการศึกษาส่วนหนึ่งพบว่า กลยุทธ์การตลาดดิจิทัลด้านความสามารถในการสร้างเนื้อหาทางการตลาดและด้านการจัดการชื่อเสียงองค์กรออนไลน์มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย การตระหนักถึงตราสินค้ามีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับผลการดำเนินงานทางการตลาด และความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับผลการดำเนินงานทางการตลาด นอกจากนี้ผู้ประกอบการในตลาดถนนคนเดินยังมีความต้องการให้มีการพัฒนาแอปพลิเคชันถนนคนเดินออนไลน์ในด้านการมีช่องทางกรร้องเรียนหรือเสนอข้อคิดเห็นแบบออนไลน์ทั้งในส่วนของผู้ประกอบการและลูกค้า เป็นการสื่อสารกันทั้ง 3 ส่วนที่เกี่ยวข้องคือ ผู้ดูแลตลาดถนนคนเดิน ผู้ประกอบการ และลูกค้า ซึ่งบ่งบอกถึงการสื่อสารเพื่อการเพิ่มความน่าเชื่อถือในการจัดการตลาดถนนคนเดินออนไลน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬารัตน์ ชันแก้ว (2561) ได้ศึกษากลยุทธ์การตลาดดิจิทัลและผลการดำเนินงานทางการตลาดหลักฐานเชิงประจักษ์จากธุรกิจบริการในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่ากลยุทธ์การตลาดดิจิทัลควรให้ความสำคัญด้านการจัดการชื่อเสียงองค์กรออนไลน์เพื่อช่วยลดปัญหาข้อร้องเรียนในเชิงลบและช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจที่ดีต่อธุรกิจ

ความคิดเห็นด้านประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการพัฒนาแอปพลิเคชันตลาดถนนคนเดินออนไลน์ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ผู้ประกอบการเห็นด้วยมากที่สุดว่าแอปพลิเคชันจะช่วยให้ให้ผู้ประกอบการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้ครอบคลุมและตรงเป้าหมาย รองลงมาคือ ช่วยเพิ่มยอดขายของผู้ประกอบการ ลูกค้าสามารถวางแผนเลือกซื้อสินค้าและสามารถแจ้งรายละเอียดสินค้าที่ต้องการได้ก่อนล่วงหน้า อำนวยความสะดวกและลดเวลาในการเลือกซื้อสินค้าที่ต้องการ และช่วยให้ผู้ประกอบการมีลูกค้าจากจังหวัดอื่นเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งหากพิจารณาในภาพรวมจากผลการศึกษาดังกล่าวนี้จะพบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นด้วยในการพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางจำหน่ายควบคู่กันกับการจำหน่ายตามปกติในตลาดถนนคนเดิน

ผู้ประกอบการและลูกค้าได้รับประโยชน์มากขึ้นหากมีการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายด้วยตลาดถนนคนเดินออนไลน์ สอดคล้องกับ ฉวีวงศ์ บวรเกียรติขจร (2560) ได้ศึกษาการซื้อขายสินค้ากลุ่มแฟชั่นในสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า โครงสร้างตลาดในสื่อสังคมออนไลน์เป็นตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาดที่มีผู้ซื้อและผู้ขายจำนวนมากอยู่ในตลาด การเข้าสู่ตลาดของผู้ขายสามารถทำได้ง่าย เนื่องจากมีต้นทุนการดำเนินธุรกิจต่ำ และผลการวิจัยพบว่าปัจจัยส่วน ประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านสื่อสังคมออนไลน์มากที่สุดคือปัจจัยด้านช่อง ทางการจัดจำหน่าย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉวีรัตน์ คงห้วยรอบ (2559) ได้ศึกษาการสื่อสารการตลาดแบบ ดิจิทัลที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์บนเว็บไซต์ LAZADA ของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร ผล การศึกษาพบว่า การสื่อสารการตลาดแบบดิจิทัลกับพฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์มีความสัมพันธ์กันได้แก่ ความถี่ในการซื้อสินค้า ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้า และการจะกลับมาซื้อสินค้าซ้ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬารัตน์ ชันแก้ว (2561) ได้ศึกษากลยุทธ์การตลาดดิจิทัลและผลการดำเนินงานทางการตลาดหลักฐานเชิงประจักษ์ จากธุรกิจบริการในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า กลยุทธ์การตลาดดิจิทัลช่วยให้มีการพัฒนาความสัมพันธ์อันดี ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายให้มีความแข็งแกร่งยาวนาน ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อธุรกิจบริการในยุคดิจิทัลต่อไป สอดคล้อง กับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ รัตนพันธ์ , มณีรัตน์ รัตนพันธ์ และ จาริณี แซ่ว่อง (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาช่องทาง จัดจำหน่ายและการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทอาหารจังหวัดสงขลา พบว่า ช่องทางออนไลน์ การสร้างเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันช้อปปิ้งออนไลน์ โดยให้มีสถาบันการศึกษาเป็นหน่วยงานกลาง เป็นกลไกหลัก ในการสร้างเว็บช้อปปิ้งออนไลน์ โดยรวบรวมผลิตภัณฑ์ของทุกกลุ่มผู้ประกอบการจัดจำหน่าย (คล้ายกับ Lazada) เพื่อให้สามารถขยายตลาดได้ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณพรรณ สินธุศิริ และคณะ (2563) ได้วิจัยเรื่อง ช่องทางการจัดจำหน่ายสำหรับผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวอินทรีย์: กรณีศึกษาวิสาหกิจ ชุมชนข้าวหอมมะลินครคง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การจัดจำหน่ายผ่านระบบออฟไลน์และออนไลน์มีความ จำเป็นต่อการดำเนินงานของผู้ประกอบการ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการตลาดถนนคนเดินอำเภอเมืองอุบลราชธานี ควรมีการพัฒนา แอปพลิเคชันตลาดถนนคนเดิน เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสำหรับผู้ประกอบการและเป็นการอำนวยความสะดวก สำหรับลูกค้าในการเลือกชมสินค้าที่ต้องการได้ โดยมีการพิจารณาคูณลักษณะของแอปพลิเคชันตาม ผลการวิจัยที่นำเสนอ และมีการดำเนินการแบบมีส่วนร่วมจากผู้ประกอบการและลูกค้าหรือประชาชนที่มาใช้ บริการในตลาดถนนคนเดิน

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. 2562. *Social Media และการเติบโตของการค้าออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 2562 จาก https://www.ditp.go.th/contents_attach/91705/91705.pdf.
- จุฬารัตน์ ชันแก้ว. (2561). กลยุทธ์การตลาดดิจิทัลและผลการดำเนินงานทางการตลาดหลักฐานเชิงประจักษ์จาก ธุรกิจบริการในประเทศไทย, *จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์*, 41(159), 1-32.
- ฉวีวงศ์ บวรเกียรติขจร. (2560). การศึกษาการซื้อขายสินค้ากลุ่มแฟชั่นในสื่อสังคมออนไลน์. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(2), 2056-2071.
- ญาณวุฒิ เศรษฐติกุล พงษ์ธิ ศุภเศรษฐศิริ และศรีรัฐ ภัคดิธินชิต. (2560). การวิเคราะห์องค์ประกอบของร้านค้าออนไลน์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อเครื่องแต่งกายแฟชั่นของผู้บริโภค. *วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม (สาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์)*, 5(1) มกราคม-มิถุนายน 2560, 21-31.
- ณพรรณ สินธุศิริ และคณะ. (2563). ช่องทางการจัดจำหน่ายสำหรับผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวอินทรีย์: กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนข้าวหอมมะลินครคง จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 28(2) พฤษภาคม-สิงหาคม 2563, 82-107.
- ณัฐณี คงห้วยรอบ. (2559). การสื่อสารการตลาดแบบดิจิทัลที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์บนเว็บไซต์ LAZADA ของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอก การตลาด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ไทยรัฐออนไลน์. 2562. *รบ.เตรียม kick off ถนนคนเดินทั่วประเทศ กระตุ้นเศรษฐกิจ สร้างรายได้*. สืบค้นเมื่อ ธันวาคม 2562 จาก <https://www.thairath.co.th/news/politic/1728765>.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล (2552). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 6. อุดรราชธานี : วิทยาออฟเซทการพิมพ์.
- ประสิทธิ์ รัตนพันธ์, มณีรัตน์ รัตนพันธ์ และ จาริณี แซ่ว่อง (2561). การพัฒนาช่องทางจัดจำหน่ายและการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทอาหารจังหวัดสงขลา. *วารสารการวิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชน (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 11(4) ตุลาคม-ธันวาคม 2561, 42-51.
- ยุพเรศ พิริยพลพงศ์. (2558). *ปัจจัยและพฤติกรรมที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้โมบายแอปพลิเคชันซื้อสินค้าผ่านทางสมาร์ทโฟนและแท็บเล็ตของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร*. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2563 จาก <http://gscm.nida.ac.th/public-action/Proceeding/2558/3-1.pdf>.

รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร และภาคภูมิ ภัควิภาส (2556). รูปแบบทางการตลาดที่เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินเชียงใหม่. คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพ จังหวัดเชียงใหม่.

สาวิตรี ทองทิพย์เนตร, ปรีชา ปาโนรัมย์, สุริยา รักการศิลป์ (2561). ปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการตลาดถนนคนเดิน กรณีศึกษา ถนนคนเดิน เซราะกราว วอล์คกิ้งสตรีท. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

สำนักงานเทศบาลนครอุบลราชธานี (2562). รายงานงบแสดงฐานะทางการเงิน ประจำปีงบประมาณ 2561. อุบลราชธานี: เทศบาลนครอุบลราชธานี.

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (องค์กรมมหาชน). 2562. ETDA เผยมูลค่า e-Commerce ไทยโตต่อเนื่อง ยอดปี 2561 พุ่งสูง 3.2 ล้านล้านบาท. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2562 จาก <https://www.etda.or.th/content/etda-เผย-อีคอมเมิร์ซ-ไทย-โตต่อเนื่อง-2561-3-2-ล้านล้านบาท.html#>.

Rattanaphan, M., Rattanaphan, P., Mukdawijitra, S., Kulthirawong S., & Kanchanamukda (2011). *Development of Management Potentiality and Marketing for Community Enterprises in Songkla Province (Research report)*. Bangkok: Office of the Higher Education Commission.

เจตคติทางบวกและทางลบในรายวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนพรศิริกุล จังหวัดตรัง

ประพิมพ์พรรณ ไชยเสนีย์^{1*}, เกศถาวา บุญปรากฏ² และจุฑารัตน์ คชรัตน์²

Praphimphan Chaisainee^{1}, Kettawa Boonprakarn², and Jutarat Kotcharat²*

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเจตคติทางบวกและทางลบในรายวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรศิริกุล จังหวัดตรัง โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการทำแบบวัดเจตคติทางบวกและทางลบในรายวิชาคณิตศาสตร์ จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 110 คน กำหนดขนาดตัวอย่างใช้ตารางของ Krejcie & Morgan จากประชากร 86 คน สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรศิริกุล จังหวัดตรัง มีเจตคติทางบวกและทางลบในรายวิชาคณิตศาสตร์ในด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านความคิดที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ทางบวก (\bar{X} =4.17, S.D.=0.89) ด้านความคิดที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ทางลบ (\bar{X} =2.40, S.D.=0.87) ด้านความรู้สึกที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ทางบวก (\bar{X} =4.14, S.D.=0.96) ด้านความรู้สึกที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ทางลบ (\bar{X} =1.87, S.D.=0.89) ด้านพฤติกรรมและแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อวิชาคณิตศาสตร์ทางบวก (\bar{X} =3.97, S.D.=0.92)

คำสำคัญ: เจตคติทางบวกและทางลบในรายวิชาคณิตศาสตร์

ABSTRACT

This article aims to study the positive and negative attitudes in mathematics courses. Of students in Grade 2 at Pornsirikul School, Trang Province. The researcher collected data from a positive and negative attitude measurement in mathematics courses. The sample size, 110 students in Grade 2, determined the sample size using the Krejcie & Morgan table of 86 people. The data was analyzed by finding mean and standard deviation.

The research results were found that Grade 2 students at Pornsirikul School, Trang Province had positive and negative attitudes in mathematics subjects in the following areas: Thinking towards Positive Mathematics (\bar{x} =4.17, S.D.=0.89) Thoughts of negative mathematics (\bar{x} =2.40, S.D.=0.87), feelings of positive mathematics (\bar{x} =4.14, S.D.=0.96), feelings of negative

บทนำ

คณิตศาสตร์นั้นมิมาตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์และถ้าจะค้นหาสิกลงไปนั้นในสมัยโบราณก็คงจะมีการใช้คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ในสังคมให้ความสำคัญกับการคำนวณ การเปรียบเทียบด้วยตัวเลข เปรียบเสมือนกับเป็นสิ่งที่ควบคู่ไปกับวิถีชีวิตของบุคคลต่างๆในสังคมไม่ว่าจะอยู่ในระดับใดของสังคมหรือต่างชนชาติกันก็ตาม คณิตศาสตร์ก็ยังเป็นสิ่งจำเป็น และเป็นสากล ได้แก่การบวก ลบ คูณ หาร คณิตศาสตร์เป็นกระบวนการแก้ปัญหาที่มีรูปแบบและขั้นตอนมาตรฐานดังนี้คือ 1. หาสิ่งที่ต้องการทราบ 2. วางแผนการแก้ปัญหา 3. ค้นหาคำตอบ 4. ตรวจสอบ จากขั้นตอนทางคณิตศาสตร์นี้เป็นกระบวนการแก้ปัญหาที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นระบบ เพื่อให้เกิดลำดับขั้นตอนในการแก้ไขสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้น เปรียบเสมือนการแก้ปัญหาสิ่งๆหนึ่งโดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เพื่อหาข้อค้นพบ และสามารถตรวจสอบข้อมูลต่างๆได้อย่างมีระบบ ระเบียบจะเห็นได้ว่า ความสำคัญของคณิตศาสตร์นั้นมีความสำคัญกับชีวิตประจำวันเพื่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาบุคคลในสังคมให้เกิดการแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการซื้อ การขาย การคำนวณสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งคณิตศาสตร์เป็นพื้นฐานในการหาข้อสรุปเพื่อให้เกิดขึ้นงานต่างๆที่เกิดขึ้นเพื่อสนองตอบต่อสิ่งที่บุคคลต้องการให้เป็น

จากการวิเคราะห์ทฤษฎีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนคณิตศาสตร์ของ Mandler (1984 อ้างถึงใน McLeod, 1992) ได้เสนอไว้ว่าความเชื่อ (Beliefs) เจตคติ (Attitudes) และอารมณ์ (Emotions) เป็นปัจจัยสำคัญในงานวิจัยเชิงจิตพิสัยในทางคณิตศาสตร์ (1992) ได้เสนอแนวคิดที่สอดคล้องกับ Mandler ในประเด็นที่ว่าความเชื่อ เจตคติ และอารมณ์เป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ถ้าครูสามารถช่วยนักเรียนในการพัฒนาความเชื่อและเจตคติเชิงบวกต่อคณิตศาสตร์แล้วนักเรียนจะสามารถควบคุมอารมณ์ได้ ถ้าการตอบสนองเชิงความรู้สึกและอารมณ์ของนักเรียนทาได้ดี ชั้นเรียนคณิตศาสตร์ก็จะสามารถเป็นจุดที่ดึงดูดความสนใจสำหรับการเรียนการสอนได้ (McLeod & Ortega, 1992) สภาวิจัยแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (อ้างถึงใน McLeod & Ortega, 1992) ได้รายงานถึงทิศทางของคณิตศาสตร์ที่เน้นความสำคัญถึงความต้องการเปลี่ยนความเชื่อของชุมชนและเจตคติเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ในประเด็นที่ว่านักเรียนเป็นผู้เรียนคณิตศาสตร์ที่กระตือรือร้นสามารถแก้ปัญหาที่ไม่คุ้นเคยได้อย่างเต็มใจจึงทำให้ความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับคณิตศาสตร์กลายเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ผู้เขียนจึงเริ่มลงมือศึกษาหาความรู้ที่เป็นแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติและทฤษฎีการเรียนรู้ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์

เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นต่อวิชาคณิตศาสตร์ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถาม (ยุพิน พิพิธกุล. 2527: 13 ;พรณิ ช.เจนจิต. 2528: 543 ;พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 108) องค์ประกอบของเจตคติแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้ ความคิด ความเข้าใจประกอบด้วยความเชื่อของบุคคลที่มีต่อเป้าหมาย สิ่งสำคัญขององค์ประกอบนี้ก็คือ จะประกอบด้วยความเชื่อที่ได้ประเมินค่าแล้วว่าน่าเชื่อถือหรือไม่ น่าเชื่อถือ ดีหรือไม่ดีและยังรวมไปถึง ความเชื่อในใจว่าควรจะมีปฏิกริยาตอบโต้อย่างไรต่อเป้าหมายทัศนคตินั้นจึงจะเหมาะสมที่สุด ดังนั้น การรู้และแนวโน้มพฤติกรรมจึงมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก หมายถึง อารมณ์ที่มีต่อเป้าหมาย เจตคตินั้น เป้าหมายจะถูกมองด้วยอารมณ์ชอบหรือไม่ชอบ ถูกใจหรือไม่ถูกใจ ส่วนประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึกนี้เองที่ทำให้บุคคลเกิดความตึงเครียด ซึ่งอาจกระตุ้นให้มีปฏิกริยาตอบโต้ได้ หากมีสิ่งขัดกับความรู้สึกมากกระทบ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรมที่กระทำหรือปฏิบัติ หมายถึง ความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเจตคติ ถ้าบุคคลมีเจตคติที่ดีต่อเป้าหมาย เขาจะมีความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมช่วยเหลือหรือสนับสนุนเป้าหมายนั้น ถ้าบุคคลมีเจตคติในทางลบต่อเป้าหมาย เขาก็จะมีความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมทำลาย หรือทำร้าย เป้าหมายนั้นเช่นกัน

องค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนดังกล่าว มีความสัมพันธ์กัน คือ องค์ประกอบด้านความรู้ ความคิด ความเข้าใจ เป็นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อของบุคคลที่อาจจะแสดงความรู้สึกออกมาในรูปพอใจ – ไม่พอใจ ชอบ – ไม่ชอบ ฯลฯ ซึ่งความรู้สึกก็จะมีผลต่อการแสดงออกของบุคคลนั้นในลักษณะใดลักษณะหนึ่งการเปลี่ยนแปลงเจตคติมี 2 ทาง

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้

1. ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ หรือทฤษฎีปัญญา (Cognitive Theories)

พรณิ ช.เจนจิต (2538:404 – 406) ได้สรุปแนวคิดของนักจิตวิทยาไว้ว่า การศึกษาพฤติกรรมควรเน้นความสำคัญของกระบวนการคิด และการรับรู้ของคน ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าคนทุกคนมีธรรมชาติภายในที่ใฝ่ใจใคร่รู้ใคร่เรียน เพื่อก่อให้เกิดสภาพที่สมดุล ดังนั้นการที่เด็กได้มีโอกาสเรียนตามความต้องการ และความสนใจของตนจะเป็นสิ่งที่มีความหมายสำหรับเด็กมากกว่าที่ครูหรือผู้อื่นจะเป็นผู้บอกให้ คือ “การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ”

2. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบการวางเงื่อนไขของสกินเนอร์ (B.F. Skinner)

สกินเนอร์มีแนวคิดว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขและสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม เพราะทฤษฎีนี้ต้องการเน้นเรื่องสิ่งแวดล้อม สิ่งสนับสนุนและการลงโทษ สกินเนอร์มองว่าพฤติกรรมของมนุษย์เป็นพฤติกรรมที่กระทำต่อสิ่งแวดล้อมของตนเอง พฤติกรรมของมนุษย์จะคงอยู่ตลอดไป จำเป็นต้องมีการเสริมแรง ซึ่งการเสริมแรงนี้มีทั้งการเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) และการเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าเจตคติของนักเรียนและความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเจตคติของนักเรียนเกี่ยวกับรายวิชาคณิตศาสตร์ เพื่อที่จะนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่มุ่งเน้นไปที่ความแตกต่างระหว่างเพศในชั้นเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาเจตคติทางบวกและทางลบในรายวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรศิริกุล จังหวัดตรัง

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

หลักการสอนคณิตศาสตร์ เวชฤทธิ์ อังกะนัทรขจร (2555, หน้า 101-102) ได้กล่าวว่า หลักการสอนคณิตศาสตร์ เป็นหลักการหรือข้อความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่ได้รับการทดสอบและเชื่อถือได้สามารถนำไปใช้ในการสอนผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหลักการสอนคณิตศาสตร์มีดังต่อไปนี้

1. สอนให้ผู้เรียนเกิดมโนทัศน์หรือได้ความรู้ทางคณิตศาสตร์จากการคิด การมีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรมกับผู้อื่น และการลงมือปฏิบัติจริงใช้ความคิดและคำถามที่ผู้เรียนสงสัยเป็นประเด็นในการอภิปรายเพื่อให้ได้แนวคิดที่หลากหลายและเพื่อนำไปสู่ข้อสรุป
2. สอนให้ผู้เรียนเห็นโครงสร้างทางคณิตศาสตร์ความสัมพันธ์และความต่อเนื่องของเนื้อหาคณิตศาสตร์และความสัมพันธ์ของคณิตศาสตร์ในห้องเรียนกับชีวิตจริงอีกทั้งเนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กันควรสอนไปพร้อมๆ กัน
3. สอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน คำนึงถึงเนื้อหาวิชาและ กระบวนการเรียนการสอนที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน นั่น คือต้องคำนึงว่าจะให้ผู้เรียน เรียนอะไร และเรียนอย่างไร

4. สอนโดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามลำดับขั้นที่ละน้อยโดยสอนจากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องยาก หรือสอนโดยการ
ใช้สิ่งที่เป็นรูปธรรมอธิบายสิ่งที่เป็นนามธรรม หรือการทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมมาก ๆ เป็นนามธรรมที่ง่ายขึ้น
พอที่จะจินตนาการได้
5. สอนโดยใช้การฝึกหัดให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ ทั้งการฝึกกรายบุคคลฝึก
เป็นกลุ่ม การฝึกทักษะย่อยทางคณิตศาสตร์ และการฝึกทักษะรวมเพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนมากขึ้น
6. สอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเชิงมโนทัศน์ควบคู่ไปกับทักษะการแก้ปัญหา การให้เหตุผลการ
เชื่อมโยงการสื่อสารและความคิดสร้างสรรค์ตลอดจนเกิดความอยากรู้อยากเห็นและนำไปคิดต่อ
7. ผู้สอนควรศึกษาธรรมชาติและศักยภาพของผู้เรียน เพื่อจะได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับ
ประสบการณ์และความรู้พื้นฐานของผู้เรียน
8. สอนให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน คณิตศาสตร์รู้สึกว่าการเรียนคณิตศาสตร์ไม่ยากและ บรรยากาศในชั้น
เรียนคณิตศาสตร์ควรเป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน กล้าแสดงออก กล้าคิดกล้าทำ และเอื้อต่อความสำเร็จของ
ผู้เรียน
9. สังเกต ประเมินการเรียนรู้และความเข้าใจของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และควบคู่ไปกับ การเรียนการสอน
โดยใช้คำถามสั้นๆ หรือการพูดคุยปกติ จากหลักการสอนคณิตศาสตร์ข้างต้น

เจตคติต่อคณิตศาสตร์

ความหมายของเจตคติ ราชบัณฑิตยสถาน (2542, หน้า 321) ให้ความหมายของเจตคติหมายถึง ท่าทีหรือ
ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด กู๊ด (Good, 1973, p. 94) ได้กล่าวไว้ว่า เจตคติหมายถึงความพร้อมที่จะ
แสดงออกใน ลักษณะใดลักษณะหนึ่งอาจจะเป็นการต่อต้านสถานการณ์บางอย่างบุคคล หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น รัก
หรือเกลียด กลัวหรือกล้า พอใจหรือไม่พอใจมากน้อยเพียงใดต่อสิ่งนั้น ๆ 59 เทอร์สโตน (Thurstone, 1946, p.
531) ได้กล่าวว่า เจตคติเป็นผลรวมทั้งหมดของมนุษย์ เกี่ยวกับความรู้สึกอคติความคิด ความกลัวต่อบางสิ่ง
บางอย่างการวัดสามารถทำได้โดยการวัด ความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆเพราะเจตคติเป็นระดับความมากน้อย
ของความรู้สึกในทางบวก และทางลบที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ญัฐพล แยมฉิม (2547, หน้า 18) ได้ให้ความหมายเจตคติ
ว่า หมายถึงความรู้สึก ความเชื่อความคิดเห็นหรือความพร้อมของบุคคลที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์หรือสิ่งใดสิ่ง
หนึ่งที่บุคคลได้รับ ดังนั้น เจตคติจึงเป็นทั้งพฤติกรรม ภายนอกที่อาจจะสังเกตได้หรือเป็นพฤติกรรมภายในที่ไม่
สามารถสังเกตได้ กล่าวโดยสรุป เจตคติหมายถึง ความรู้สึกหรือท่าทีของบุคคลที่แสดงออกมาทางด้าน ความ

คิดเห็น ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ตอบสนองทั้งในทางบวกหรือทางลบ หลังจากมีประสบการณ์ในด้านนั้นแล้ว เครื่องมือวัดเจตคติและการสร้างแบบวัดเจตคติ

การเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์นี้เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ครูผู้สอนควรคำนึงถึงและควบคู่ไปกับการให้ความรู้ด้านเนื้อหาวิชา คือ เจตคติของนักเรียนที่มีในวิชาคณิตศาสตร์ ดังนั้น สิ่งสำคัญยิ่งที่ครูคณิตศาสตร์ควรสร้างขึ้นตามแนวคิดของวิลสัน (Wilson. 1971 : 685-689) คือ

1. เจตคติ เป็นความคิดเห็นหรือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ ทั้งทางด้านดีและไม่ดีเกี่ยวกับประโยชน์ ความสำคัญ และเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์
2. ความสนใจ เป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกชอบพอสิ่งหนึ่งสิ่งใดมากกว่าสิ่งอื่น
3. แรงจูงใจ เป็นความปรารถนาที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ลุล่วงไปโดยพยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ และพยายามทำให้ดี บุคคลที่มีแรงจูงใจจะสบายใจเมื่อตนทำสิ่งนั้นสำเร็จ และจะมีความวิตกกังวล
4. ความวิตกกังวล เป็นสภาวะจิตที่มีความตึงเครียด หวาดระแวง กลัว ทั้งหาสาเหตุได้และไม่ได้ และมักจะเกี่ยวข้องกับความต้องการที่เกี่ยวข้องเนื่องกันหลายประการ พฤติกรรมที่แสดงถึงความวิตกกังวล เช่น ความตื่นเต้น ความหวาดกลัว ความตึงเครียด ความมีอารมณ์อ่อนไหว ความเหนียมอาย และความรู้สึกขัดแย้งสับสน
5. มโนภาพแห่งตน เป็นความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในด้านค่านิยมทางวิชาการ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การปรับตัวทางอารมณ์

ดังนั้นในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ครูจำเป็นต้องสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาเป็นอย่างยิ่ง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง จึงต้องคำนึงถึงด้วยว่าจะป็นทางน่านักเรียนไปสู่เจตคติที่ดีหรือไม่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์หรือไม่เพียงไรซึ่งการพัฒนาเจตคติมีดังนี้

1. ครูจะต้องมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ เพื่อที่ว่าจะได้มีแรงและกำลังใจที่จะถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนได้
2. ครูจะต้องมีเจตคติที่จะศึกษานักเรียน ทั้งผู้ที่มีความสามารถในการเรียนสูง และผู้ที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ เพื่อที่จะได้ช่วยคนเก่งให้เก่งยิ่งขึ้น และพยุคนที่ไม่เก่งให้สามารถเรียนต่อไปได้
3. การจัดห้องเรียนให้น่าสนใจและส่งเสริมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ เช่น การจัดป้ายนิเทศ หนังสือภาพ เกมต่าง ๆ และใช้เทคโนโลยีประกอบการสอน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วัดเจตคติของนักเรียนต่อคณิตศาสตร์โดยใช้วิธีของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่ง ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2534, หน้า 217) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบวัดเจตคติ วิธีของลิเคิร์ต ไว้ดังนี้

1. พิจารณาให้ชัดเจนว่า จะวัดเจตคติเรื่องอะไรโดยกำหนดขอบเขตความหมายของเจตคติอย่างแน่นอน ชัดเจนเช่นต้องการวัดเจตคติของนักศึกษาช่วงอุตสาหกรรมต่อการฝึกงานก็ต้องกำหนดให้ชัดเจนว่า ฝึกงาน ทางด้านใดที่ไหนระดับใด
2. เมื่อกำหนดความหมายและขอบเขตของสิ่งที่วัดอย่างแน่นอนแล้วก็สร้างข้อความ
3. ข้อความควรจะไม่ใช่ข้อเท็จจริงหรือเป็นความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแต่ต้องเป็น ความรู้สึกหรือความเชื่อ หรือความตั้งใจที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
4. ข้อความที่ใช้วัดควรจะประกอบด้วยข้อความทั้งทางด้านบวกและด้านลบคละกันไป ไม่ควรจะมีด้านใด ด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว
5. ข้อความนั้น ๆ จะต้องอ่านเข้าใจง่ายไม่ซับซ้อนกำกวม
6. ทำการทดสอบก่อนใช้โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายกับประชากรที่เราจะศึกษาจริง เพื่อทำการ วิเคราะห์ว่า ข้อความที่เราสร้างนั้น สามารถวัดได้ตรงตามที่ต้องการ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรศิริกุล จังหวัดตรัง รวมทั้งสิ้นจำนวน 110 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 , 2/4 ผู้วิจัยใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่ม ตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน อีรุฒิ เอกะกุล, 2543) ได้กลุ่มตัวอย่าง 86 ตัวอย่าง และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัดเจตคติทางบวกและทางลบในรายวิชาคณิตศาสตร์ สร้างขึ้นโดยศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับเจตคติที่ นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีต่อรายวิชาวิทยาศาสตร์ โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติทางบวกและทางลบในรายวิชา คณิตศาสตร์ และให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามโดยใช้แบบเจตคติทางบวกและทางลบในรายวิชา คณิตศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบวัดเจตคติทางบวกและทางลบในรายวิชาคณิตศาสตร์ ที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วน แล้วนำข้อมูลไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติเพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอเป็น ตาราง โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายระดับของเจตคติดังนี้

คะแนน	5	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
คะแนน	4	เห็นด้วย
คะแนน	3	ไม่แน่ใจ
คะแนน	2	ไม่เห็นด้วย
คะแนน	1	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ผลการวิจัย

เจตคติทางบวกและทางลบในรายวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรศิริกุล จังหวัดตรัง ผู้วิจัยนำเสนอเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 1 เจตคติทางบวกและทางลบในรายวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรศิริกุล จังหวัดตรัง

เจตคติต่อการเรียนรู้ ในรายวิชาทัศนศิลป์	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	\bar{X}	S.D.	ระดับเจตคติ
ด้านความคิดที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์								
1. คณิตศาสตร์เป็น วิชาที่มีความน่าสนใจ	57 (66.3)	18 (20.9)	4 (4.7)	4 (4.7)	3 (3.5)	4.42	1.02	เห็นด้วย
2. คณิตศาสตร์เป็น วิชาที่สามารถเรียนรู้ และเข้าใจได้ง่าย	41 (47.7)	20 (23.3)	14 (16.3)	11 (12.8)	0	3.93	1.34	เห็นด้วย
3. คณิตศาสตร์ช่วยให้ ผู้เรียนคิดอย่างเป็น ระบบ	53 (61.6)	20 (23.3)	11 (12.8)	2 (2.3)	0	4.44	0.80	เห็นด้วย

4. คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่สนุกสนาน	34 (39.5)	27 (31.4)	11 (12.8)	10 (11.6)	4 (4.7)	3.90	1.18	เห็นด้วย
5. คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่น่าเรียน	47 (54.7)	11 (12.8)	24 (27.9)	1 (1.2)	3 (3.5)	4.14	1.08	เห็นด้วย
6. คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ต้องใช้สมองคิด	57 (66.3)	12 (14.0)	14 (16.3)	1 (1.2)	2 (2.3)	4.41	0.96	เห็นด้วย
7. คณิตศาสตร์ไม่มี ความจำเป็นใน ชีวิตประจำวัน	13 (15.1)	6 (7.0)	5 (5.8)	2 (2.3)	60 (69.8)	1.95	1.55	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
8. คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่สลับซับซ้อน เข้าใจยาก	15 (17.4)	14 (16.3)	12 (14.0)	11 (12.8)	34 (39.5)	2.59	1.56	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
9. คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ไม่จำเป็นต้องเรียน	5 (5.2)	3 (3.1)	2 (2.1)	9 (9.4)	67 (69.8)	1.49	1.10	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
10. คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่น่าเบื่อ	10 (11.6)	0	0	9 (10.5)	67 (77.9)	1.57	1.28	ไม่เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง
เจตคติต่อการเรียนรู้ ในรายวิชาทัศนศิลป์	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	\bar{x}	S.D.	ระดับเจตคติ
ด้านความรู้สึกที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์								
1. นักเรียนชอบคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่น่าเรียนมากที่สุด	40 (41.7)	17 (17.7)	18 (18.8)	4 (4.2)	7 (7.3)	3.92	1.26	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง

2. นักเรียนมีความรู้สึก ตื่นเต้นที่ได้เรียน คณิตศาสตร์	39 (40.6)	18 (18.8)	15 (15.6)	8 (8.3)	6 (6.3)	3.88	1.27	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง
3. นักเรียนรู้สึกสนุก เมื่อได้ทำโจทย์ปัญหา คณิตศาสตร์	43 (44.8)	26 (27.1)	7 (7.3)	6 (6.3)	4 (4.2)	4.14	1.29	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง
4. นักเรียนมีความ สนใจที่จะทำกิจกรรม วิชาคณิตศาสตร์	56 (58.3)	18 (18.8)	9 (9.4)	3 (3.1)	0	4.48	0.82	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง
5. นักเรียนมีสมาธิใน การทำกรบ้านวิชา คณิตศาสตร์	63 (65.6)	7 (7.3)	5 (5.2)	3 (3.1)	8 (8.3)	4.33	1.29	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง
6. นักเรียนรู้สึกเครียด เมื่อเรียนวิชา คณิตศาสตร์	1 (1.0)	4 (4.2)	23 (24.0)	9 (9.4)	49 (51.0)	1.83	1.05	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
7. นักเรียนมีความดีใจ เมื่อวันนี้ไม่เรียน คณิตศาสตร์	8 (8.3)	4 (4.2)	10 (10.4)	7 (7.3)	57 (59.4)	1.83	1.33	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
8. นักเรียนมีความรู้สึก เบื่อหน่ายวิชา คณิตศาสตร์	1 (1.2)	0	16 (16.7)	16 (16.7)	53 (55.2)	1.60	0.87	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
9. นักเรียนมีความรู้สึก สับสนกับตัวเลขในวิชา คณิตศาสตร์	6 (7.0)	9 (10.5)	11 (12.8)	29 (33.7)	31 (36.0)	2.19	1.23	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง

10.นักเรียนรู้สึกกว่าวิชา คณิตศาสตร์ไม่มี ความสำคัญ	7 (8.1)	4 (4.7)	9 (10.5)	22 (25.6)	44 (51.2)	1.93	1.24	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
เจตคติต่อการเรียนรู้ ในรายวิชาทัศนศิลป์	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	\bar{X}	S.D.	ระดับเจตคติ
ด้านพฤติกรรมและแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อวิชาคณิตศาสตร์								
1. นักเรียนมีความ กระตือรือร้นเวลาเรียน วิชาคณิตศาสตร์	47 (49.0)	10 (10.4)	19 (19.8)	4 (4.2)	6 (6.3)	4.02	1.26	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
2. นักเรียนทำการบ้าน วิชาคณิตศาสตร์ได้ ด้วยตนเอง	11 (12.8)	48 (55.8)	12 (14.0)	8 (9.3)	7 (8.1)	3.56	1.09	เห็นด้วย
3. เมื่อไม่เข้าใจโจทย์ คณิตศาสตร์นักเรียน จะถามผู้สอน	64 (74.4)	10 (11.6)	5 (5.8)	4 (4.7)	3 (3.5)	4.49	1.03	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
4. นักเรียนทบทวน บทเรียนวิชาคณิต ศาสตร์เมื่อมีเวลาว่าง	44 (51.2)	15 (17.4)	16 (18.6)	9 (10.5)	2 (2.3)	4.05	1.15	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
5. นักเรียนนำวิชา คณิตศาสตร์มาใช้ใน ชีวิตประจำวัน	34 (39.5)	22 (25.6)	16 (18.6)	5 (5.8)	9 (10.5)	3.78	1.31	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
6. นักเรียนมีความรู้สึก ง่วงนอนเมื่อเรียนวิชา คณิตศาสตร์	8 (9.3)	7 (8.1)	20 (23.3)	16 (18.6)	35 (40.7)	2.27	1.23	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง

7. นักเรียนลอกการบ้านวิชาคณิตศาสตร์จากเพื่อนเป็นประจำ	3 (3.5)	4 (4.7)	22 (25.6)	11 (12.8)	46 (53.5)	1.92	1.14	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
8. นักเรียนต้องมีผู้ช่วยสอนวิชาคณิตทุกครั้งที่มีการบ้าน	5 (5.8)	8 (9.3)	32 (37.2)	14 (16.3)	27 (31.4)	2.42	1.19	ไม่แน่ใจ
9. นักเรียนจำเป็นต้องฝืนใจทำแบบฝึกหัดคณิตศาสตร์ทำ	35 (40.7)	4 (4.7)	17 (19.8)	18 (20.9)	12 (14.0)	3.37	1.52	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
10. นักเรียนนั่งทำการบ้านวิชาอื่นในช่วงโมงคณิตศาสตร์	4 (4.7)	0	5 (5.8)	8 (9.3)	69 (80.2)	1.40	0.96	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรศิริกุล จังหวัดตรัง มีเจตคติทางบวกและทางลบในรายวิชาคณิตศาสตร์ในด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านความคิดที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ทางบวก ($\bar{X}=4.17$, S.D.=0.89) ด้านความคิดที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ทางลบ ($\bar{X}=2.40$, S.D.=0.87) ด้านความรู้สึกที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ทางบวก ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.96) ด้านความรู้สึกที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ทางลบ ($\bar{X}=1.87$, S.D.=0.89) ด้านพฤติกรรมและแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อวิชาคณิตศาสตร์ทางบวก ($\bar{X}=3.97$, S.D.=0.92)

อภิปรายผล

จากการศึกษาเจตคติทางบวกและทางลบในรายวิชาคณิตศาสตร์ในด้านต่างๆ ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรศิริกุล จังหวัดตรัง พบว่า เจตคติทางบวก ด้านความคิดที่มีต่อรายวิชาคณิตศาสตร์นักเรียนโดยส่วนใหญ่คิดว่าวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่น่าสนใจ สามารถเรียนรู้และเข้าใจได้ง่าย มีทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ เป็นวิชาที่สนุกสนานน่าเรียน ฝึกการใช้สมองคิดตลอดเวลา เป็นวิชาที่มีความจำเป็นในชีวิตประจำวัน และจำเป็นต้องศึกษาเล่าเรียน ด้านความรู้สึกที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้สึกชื่นชอบวิชาคณิตศาสตร์ ความรู้สึกตื่นเต้นและมีความสุขที่ได้ สนุกกับการได้ทำโจทย์ปัญหาและทำกิจกรรมต่างๆ ในวิชาคณิตศาสตร์ มีสมาธิในการทำการบ้านสามารถทำการบ้านได้ด้วยตนเอง นักเรียนไม่รู้สึกเครียดหรือรู้สึกเบื่อ

หน่วยวิชาคณิตศาสตร์ นักเรียนมีความรู้สึกว่าตัวเลขในวิชาคณิตศาสตร์มีความสำคัญ ด้านพฤติกรรมและแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อวิชาคณิตศาสตร์ นักเรียนมีความกระตือรือร้นเมื่อถึงเวลาเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจโจทย์คณิตศาสตร์นักเรียนจะถามครูผู้สอนและพูดอธิบายบอกสิ่งที่ตนเองไม่เข้าใจได้ นักเรียนสามารถทบทวนบทเรียนวิชาคณิตศาสตร์เมื่อมีเวลาว่าง นำวิชาคณิตศาสตร์มาใช้ในชีวิตประจำวัน

แต่อย่างไรก็ตามยังมีนักเรียนบางส่วนที่เจตคติทางลบในรายวิชาคณิตศาสตร์ คิดว่าวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ซับซ้อน เข้าใจยาก และน่าเบื่อ มีความรู้สึกดีใจทุกครั้งที่รู้ว่าวันนี้ไม่ต้องเรียนคณิตศาสตร์ รู้สึกเบื่อหน่าย สับสนกับตัวเลขและคิดว่าวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ไม่สำคัญ นักเรียนบางคนยังมีความรู้สึกมีอาการง่วงนอน รู้สึกฝืนใจทุกครั้งที่ต้องเรียนและทำการบ้านในรายวิชาคณิตศาสตร์ และยังใช้วิธีการลอกการบ้านเพื่อนมาส่งครูเพื่อเอาคะแนน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนควรสร้างเจตคติที่ดีต่อการวิชาคณิตศาสตร์ หากวิธีการสอนที่หลากหลาย
2. ครูผู้สอนควรสอนให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ บูรณาการวิชาคณิตศาสตร์ให้เข้ากับการดำเนินชีวิตประจำวัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิธีการสร้างแรงจูงใจของนักเรียนในการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.

กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.

พรณี ช.เจนจิต. (2538). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อแกรมมี.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2530). *การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์*. กรุงเทพฯ :

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ยุพิน พิพิธกุล. (2539). *การเรียนการสอนคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.

เวชฤทธิ์ อังกะนภัทรขจร. (2555). *ครบเครื่องเรื่องควรรู้ สำหรับครูคณิตศาสตร์: หลักสูตร การสอน และการวิจัย*.

กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์ พับลิเคชั่น
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill
- Thurstone, L. L. (1946). *Attitude theory and measurement*. New York: John Wiley & Sons.
- ณัฐพล แยมฉิม. (2547). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย, สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2534). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ธีรฤดี เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ยุพาวรรณ ท้าวเมือง. (2554). *ทักษะการสอนและเทคนิคการสอน*. ค้นเมื่อ 23 มีนาคม 2563 จาก : <https://yupawanthowmuang.wordpress.com>
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2522). *สถิติวิทยาการทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนันท์ สินธพานนท์. (2553). *นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : 9119 เทคนิคพรินติ้ง.
- อรรวรรณ บรรจงศิลป์. (2545). *การใช้กิจกรรมที่เน้นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการเพิ่มระดับแรงจูงใจภายในของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาประถมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

สภาพ และปัญหาการเรียนรู้ในรายวิชาคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่องานอาชีพของนักเรียน
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคกระบี่

Situations and problems in learning computer and information for work of year
1 vocational certification krabi technical college

กุลธิรัตน์ สุธชนะ¹, เก็ดถวา บุญปรากร², และจุฑารัตน์ คชรัตน์³

Kunthirat Suttana¹, Kettawa Boonprakarn², and Jutarat Kotcharat³

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

Email : j_suttana@com Tel. 091-0411010

บทคัดย่อ

บทความนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสภาพ และปัญหาการเรียนรู้ในรายวิชาคอมพิวเตอร์ และสารสนเทศเพื่องานอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคกระบี่ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้บริหาร ครู และนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคกระบี่ จำนวน 15 คน นำข้อมูลที่ได้มาจำแนกหมวดหมู่ ตีความ สร้างข้อสรุป และนำเสนอด้วยวิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ พบว่า การวัดและการประเมินผลผู้เรียนของครูส่วนใหญ่ มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นบางครั้งเท่านั้น ซึ่งเป็นผลมาจากครูไม่ได้รับการอบรม ขาดความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลนักเรียน นอกจากนี้ยังพบอีกว่า สภาพการจัดการเรียนรู้ของครูส่วนใหญ่จะใช้วิธีการสอนแบบบรรยายตามหนังสือเป็นหลัก โดยการนั่งสอนแล้วบรรยายเนื้อหาจากในหนังสือให้นักเรียนฟังตามสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งสภาพดังกล่าว เป็นผลมาจากการที่ครูมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบหลายด้านจึงทำให้ไม่มีเวลาเตรียมการสอนที่หลากหลาย

ส่วนปัญหาในการจัดการเรียนรู้ พบว่า ครูส่วนใหญ่ต้องรับผิดชอบงานที่นอกเหนือจากการสอนหลายอย่าง ซึ่งปัญหาเกิดจากระบบบริหารที่ต้องการผลงานหลายด้านแต่ไม่ได้พิจารณาถึงบุคลากรจำนวนที่มีอยู่ ขณะที่ครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งปัญหานี้เป็นความบกพร่องของฝ่ายบริหารที่ไม่จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอน ขณะเดียวกันครูผู้สอนเองก็ไม่ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ นอกจากนี้ยังพบว่า ทางวิทยาลัยฯ มีงบประมาณในการจ้างครูมาสอนเพิ่มเติม จึงทำให้ครูที่สอนประจำขาดความกระตือรือร้นในการสอน และวิทยาลัยฯ มีการจัดกิจกรรมเป็นจำนวนมากจึงทำให้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์น้อยลง

คำสำคัญ: สภาพปัญหาการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์, การเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ วิทยาลัยเทคนิคกระบี่

ABSTRACT

This article aims to survey the Situations and Problems in Learning computer and Information for Work of Year 1 Vocational Certification Krabi Technical College. The data were collected via in-depth interviews from a group of 15 administrators, teachers and students in the college of vocational education in Trang. Qualitative method was used to analyze the data which were classified, summarize and synthesize respectively, prior to descriptive and analytical presentation. The results showed the general situations as follows. Most teachers measure and assess students, there are tests only Pretest and Posttest classes. Because the teacher has never been trained in measurement and evaluation. In addition, most teachers will sit in a lecture This situation is caused by the teacher having a lot of workload and therefore do not have time to prepare to teach.

As for problems in learning management, Most teachers have a lot of workload. The problem arises from the management system that required work in many areas but did not consider the number of personnel. While teachers lack the knowledge to create and find quality learning evaluation tools The problem was caused by the defect of the management that did not provide training for teachers. Teachers did not find additional knowledge. In addition, the college There is a budget for hiring more teachers to make teachers who are regularly teaching lack of persistence in teaching the college has a lot of activities, therefore, less time for organizing science learning activities.

Keywords: *Situations and Problems in Learning Computer and Information for Work, Learning Computer Subjects of Year 1 Vocational Certificate Krabi Technical College.*

บทนำ

การศึกษาเป็นระบบหนึ่งที่สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้โดยเฉพาะในด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล การสืบค้นเอกสาร ตำรา งานวิจัย คู่มือครู เอกสารประกอบการเรียน การเรียนการสอนทางไกล การประชุม และการฝึกอบรมทางไกล เป็นต้น ทำให้ครูอาจารย์ นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสามารถค้นคว้าหาความรู้ที่มีอยู่มากมาย (เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์, 2545 : 43) ความเจริญก้าวหน้าในโลกปัจจุบันที่กล่าวมานี้เป็นไปอย่างไม่มีหยุดยั้ง ขณะเดียวกันการพัฒนาในด้านเทคโนโลยีเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอและรวดเร็วด้วยอิทธิพลของความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาการสื่อสาร โทรคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีเครือข่ายโยงใยไปทั่วประเทศ จนกลายเป็นยุคของโลกไร้พรมแดน หรือโลกาภิวัตน์ สำหรับการจัดการศึกษาในประเทศไทยนั้น จำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งในด้านการเรียนการสอน รวมทั้งในด้านสื่อการสอนต่าง ๆ ที่จะทำให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด และผู้เรียนสามารถค้นหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร การเรียนรู้ได้อย่างสะดวกรวดเร็วในหลายรูปแบบ ดังที่ ถนอมพร (ต้นพิพัฒน์) เลาหจรัสแสง (2545 : 22) กล่าวว่า ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศโดยเฉพาะเทคโนโลยีของเว็บได้ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เทคโนโลยีสารสนเทศนั้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับแก้ไขปรับปรุง พ.ศ. 2545) มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ในกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพโดยกำหนดทิศทาง

นโยบายการจัดการศึกษาของไทย ให้ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีผลต่อการกำหนดคุณสมบัติคุณภาพของนักเรียนในอนาคต สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้กำหนดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2562 เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545) การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาสังคมแห่งชาติกำลังคนกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติและในด้านวิชาชีพระดับฝีมือระดับเทคนิค ระดับเทคโนโลยี และเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น

วิทยาลัยเทคนิคกระบี่ เป็นสถานศึกษาที่เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และระดับปริญญาตรี มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะวิชาชีพ ในการจัดการเรียนการสอนนั้นได้ นำเทคโนโลยีและสื่อต่าง ๆ มาช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิด การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับการเรียนรู้และพัฒนาทักษะนักเรียน ซึ่งนักเรียนในระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ต้องมีทักษะและความรู้ในด้านการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรโดยมีจุดประสงค์รายวิชาเพื่อให้เข้าใจหลักการกระบวนการและให้นักเรียนมีความรู้ พื้นฐานทางด้านทักษะการปฏิบัติงานคอมพิวเตอร์ ตามลักษณะงานอาชีพ และการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงผลกระทบต่อจริยธรรม

และความรับผิดชอบในการใช้คอมพิวเตอร์กับระบบสารสนเทศในงานอาชีพ พร้อมทั้งมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนทราบถึงโทษของการใช้อินเทอร์เน็ต ตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2562)

การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของสื่อการสอนรูปแบบต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนรู้มากขึ้น เมื่อผู้เรียนไม่เข้าใจสามารถทบทวนเนื้อหาบ่อยครั้งตามต้องการ และยังประเมินผลจากการทำแบบทดสอบเพื่อตรวจสอบตนเอง ลดปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล และจากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าสื่อการสอนในรูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยเฉพาะด้านการศึกษา หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อการเรียนการสอนที่สามารถแก้ปัญหาข้างต้น ดังพระบรมราโชวาทที่พระราชทานให้ว่า การเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจะทำให้ผู้เรียนมีทักษะแม่นยำขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนรู้อาชีวศึกษาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคกระบี่

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนรู้อาชีวศึกษาคอมพิวเตอร์

จากสภาพปัญหาเกี่ยวกับสภาพรายวิชาคอมพิวเตอร์ ได้แก่ การทำงานที่ซับซ้อน ยากแก่การเรียนรู้และเข้าใจสำหรับผู้เรียนช่วงระยะเวลาสั้น ๆ และปัญหาส่วนมาก คือ ผู้เรียนเรียนไปแล้วไม่เข้าใจ เรียนไปแล้วลืม ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการ ประการแรก เป็นเพราะความแตกต่างระหว่างบุคคล อันเนื่องมาจากสติปัญญา ความรู้พื้นฐานและประสบการณ์เดิมของนักเรียน ดังนั้น ความแตกต่างของผู้เรียนเหล่านี้ยอมทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเรียนได้เท่ากันหมด ประการที่สอง เนื่องจากเนื้อหาที่ต้องศึกษามีจำนวนมาก ด้วยมีเวลาจำกัดในการศึกษาหรือปฏิบัติในแต่ละเรื่อง ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่แตกต่างกัน และขาดการปฏิสัมพันธ์กับบทเรียนซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน

ทิตินา แคมมณี (2547 , น. 36-37) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูต่อการจัดการเรียนรู้ และได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอนไว้ดังนี้ ในการศึกษาเกี่ยวกับการสอนครูพึงให้ความสนใจในหลักการมิใช่มุ่งความสนใจที่เทคนิควิธีการเท่านั้น ครูควรพยายามทำความเข้าใจในหลักการ จำหลักการให้แม่นยำ และหมั่นประยุกต์ใช้หลักการนั้นในสถานการณ์ที่หลากหลาย ครูพึงศึกษาแนวความคิด ความเชื่อ หรือหลักการต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่อย่างหลากหลาย และเลือกสรรสิ่งที่ตนเชื่อถือ หมั่นวิเคราะห์การคิดและการกระทำของตนว่าสอดคล้องกันหรือไม่ และศึกษาผลการกระทำ เพื่อปรับเปลี่ยนให้ยืนยันแนวความคิด ความเชื่อมั่นคงต่อไป ครูพึงเปิดใจกว้างในการศึกษาแนวความคิด ความเชื่อ หรือหลักการต่าง ๆ ที่แตกต่างไปจากความคิดของตน และเปิดโอกาสให้ตนเองได้มีประสบการณ์ในสิ่งที่

แตกต่างกันออกไป โดยการทดลอง ปฏิบัติ หรือศึกษาวิจัย เพื่อพิสูจน์ทดสอบแนวคิดใหม่ ๆ อันอาจจะนำมาซึ่งทางเลือกใหม่ ๆ ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นมีความคิดแปลกใหม่มีชีวิตชีวา น่าตื่นเต้นและน่าเรียนรู้ทั้งสำหรับครูผู้สอนและผู้เรียน

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ (2545 , น. 17-18) กล่าวถึงบทบาทของผู้สอนในการดำเนินงานการเรียนรู้อย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษานั้น ผู้สอนทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการดังต่อไปนี้

(1) การส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษา

(2) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

(3) การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนผลการปฏิบัติงานที่ประสบความสำเร็จระหว่างกัน

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้

เกวลิน ชัยณรงค์ (2554, น. 102-103) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยในส่วนปัญหาการจัดการเรียนรู้ พบว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและขาดทักษะในการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา ครูมีปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมชั้นเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมาก ครูไม่มีเวลาในการทำสื่อการเรียนรู้และขาดงบประมาณ และครูออกแบบเครื่องมือการประเมินการเรียนรู้ได้ไม่ดีเท่าที่ควรและไม่มีเวลาในการประเมินให้ครบทุกจุดประสงค์

เจตน์สุทธิ สักขพันธ์, วันทนา ไกรฤกษ์, และเก็ตถวา บุญปรากการ (2559, น. 126-130) ได้ศึกษาเรื่องสภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้อังกฤษระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในพื้นที่สามจังหวัดชายแดน ผลการวิจัย พบว่า หลักสูตรถูกออกแบบมาไม่เหมาะสมกับความสามารถของครูทุกคน มาตรฐานการเรียนรู้มีมากและยากในบางข้อไม่เหมาะสมกับเด็กชนบท ครูสอนภาษาอังกฤษไม่เพียงพอในโรงเรียนขนาดเล็กครูยังขาดเทคนิคการสอน ไม่มีงบประมาณในการซื้อสื่อหรืองบประมาณไม่เพียงพอจนครูต้องออกเงินส่วนตัว ไม่มีห้องฝึกทักษะภาษาอังกฤษ หนังสืออ่านนอกเวลามีน้อย ครูสร้างเครื่องมือวัดผลที่หลากหลายไม่เป็น ครูขาดความรู้ในการออกแบบเครื่องมือให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ไม่มีการหาอำนาจจำแนกของแบบวัดผลชนิดปรนัย นักเรียนไม่มีความกล้าแสดงออกในการเรียนภาษาอังกฤษ มีการปิดโรงเรียนบ่อยเมื่อเกิดเหตุความไม่สงบในพื้นที่ และเมื่อปิดเรียนไม่มีการให้บทเรียนเพื่อให้นักเรียนนำไปเรียนรู้ด้วยตนเอง

สุธิตา ส่งศรี (2560, น. 14-21) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร Mini English Program ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาในภาคใต้ของประเทศไทย ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ปัญหาในการจัดการเรียนรู้หลักสูตร MEP 1) ด้านหลักสูตร พบว่า ไม่มีการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนก่อนการเปิดหลักสูตร เปิดสอนตามนโยบายของรัฐบาลเท่านั้น 2) ด้านบทเรียน เนื้อหา ตำรา พบว่า ขาดแคลนบทเรียนที่เป็นบทสนทนาจากเจ้าของภาษา เนื้อหายากเกินความสามารถของผู้เรียน ความน่าสนใจของบทเรียนน้อย ครูผู้สอนไม่ใช่สื่อในการสอน ตำราเรียนไม่ครบทุกวิชา เนื้อหาบางเรื่องยากสำหรับครูผู้สอนจึงต้องใช้เวลามากขึ้นในการเตรียมการสอน 3) ด้านสื่อและโสตทัศนูปกรณ์ พบว่า โสตทัศนูปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ หรือห้องปฏิบัติการทางภาษามีไม่เพียงพอและขาดประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันครูผู้สอนส่วนหนึ่งร้อยละ 40 ไม่เคยใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์หรือโปรเจคเตอร์ในการสอน 4) ด้านผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนขาดความตั้งใจเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม มีปัญหาด้านการพูดและด้านการเขียนภาษาอังกฤษ 5) ด้านความรู้เทคนิคการสอนและการประเมินผลผู้เรียนของครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนไม่มีเทคนิคการสอนที่น่าสนใจหรือใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย 6) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ปัญหาหลักของการบริหารจัดการคือข้อจำกัดด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอ รวมทั้งการย้ายบุคลากรบ่อยทำให้ขาดความต่อเนื่องในการสอน

ปรัชญา บินหมัดหนี่, โสรรัตน์ อับดุลสตา และซัฟุดดีน หะยี (2561, น. 31-32) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยในส่วนของคุณภาพปัญหาการเรียนการสอน 1) ด้านหลักสูตร พบว่า หลักสูตรยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่แท้จริง ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ไม่สามารถเสริมสร้างการเรียนรู้แก่ผู้เรียนเท่าที่ควร และไม่สามารถเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีได้ 2) ด้านผู้สอน พบว่า ผู้สอนภาษาส่วนหนึ่งไม่ได้สำเร็จการศึกษาด้านภาษาโดยตรง แต่จำเป็นต้องสอนภาษาเนื่องจากขาดแคลนบุคลากรทางด้านภาษา ผู้สอนมีคาบสอนมากเกินไป ต้องรับผิดชอบงานอื่นในโรงเรียน และบางครั้งผู้สอนไม่สามารถเตรียมเนื้อหา เตรียมสื่อต่าง ๆ ในการสอน หรือบางครั้งไม่สามารถเข้าสอนได้ เพราะมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมาก 3) ด้านผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่พูดภาษามลายูถิ่นเป็นหลัก นอกจากนี้ผู้เรียนส่วนหนึ่งยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนภาษา และคิดว่าการเรียนรู้ภาษาเป็นเรื่องที่ยาก 4) ด้านสื่อการสอน พบว่า สื่อมีจำนวนไม่เพียงพอ เพราะมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ รวมทั้งขาดห้องปฏิบัติการทางภาษา หรือมีแต่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนภาษาได้ 5) ด้านการวัดและการประเมินผล พบว่า ข้อสอบโดยส่วนใหญ่เป็นข้อสอบปรนัยเน้นความจำ

ธีรศักดิ์ ขวัญเมือง เกียรติวา บุญปรากฏ และจุฑารัตน์ ศชรรัตน์ (2563) พบว่าองค์ประกอบในการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 องค์ประกอบ ยังคงประสบปัญหาในหลายด้าน เช่น ปัญหาด้านหลักสูตร ที่พบว่าครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และขาดทักษะในการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา รวมทั้งการเปิดหลักสูตรใน

บางครั้งไม่ได้วิเคราะห์ถึงความต้องการของผู้เรียนก่อน หรือปัญหาด้านผู้สอน ที่พบว่าผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีเวลาในการเตรียมการสอนเพราะต้องรับผิดชอบงานที่นอกเหนือจากงานสอนที่เยอะจนเกินไป ซึ่งแน่นอนว่าปัญหานี้เป็นสิ่งที่ทำให้ครูทำหน้าที่ครูได้ไม่เต็มที่ กระทั่งคุณภาพครูและคุณภาพการสอน สถานศึกษายังเผชิญกับปัญหาการขาดแคลนสื่อการสอน เพราะขาดงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผนวกกับครูผู้สอนก็ไม่มีเวลาในการทำสื่อการสอนด้วยตนเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลมีจำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 2 คน ครู 5 คน และนักเรียน 8 คน จากวิทยาลัยเทคนิคกระบี่ เพื่อสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในประเด็นสภาพการจัดการเรียนรู้ และปัญหาการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาคอมพิวเตอร์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เป็นเพียงแนวคำถามที่สร้างขึ้นตามประเด็นของการวิจัยใน 5 ประเด็น ประกอบด้วย ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและการประเมินผล สำหรับขั้นตอนการสร้างเครื่องมือนี้ ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ หลังจากนั้นดำเนินการสร้างเครื่องมือซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยได้รับคำปรึกษาแนะนำจากที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ในการพัฒนาทางเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective : IOC) ผู้วิจัยจะเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์และสามารถนำไปใช้ได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้บริหาร ครู นักเรียนของวิทยาลัยเทคนิคกระบี่ ในประเด็นสภาพการจัดการเรียนรู้ของรายวิชาคอมพิวเตอร์ และปัญหาที่เกิดขึ้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลซึ่งได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก มาจำแนกหมวดหมู่ตามประเด็นที่ศึกษา ตีความ และสร้างข้อสรุป แล้วนำเสนอด้วยวิธีพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ผลการวิจัย

1. สภาพการจัดการเรียนรู้

1.1 ด้านหลักสูตร จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้บริหารและครู พบว่า ก่อนการนำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2562 มาใช้ ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนของสถานศึกษาเคยมีส่วนร่วมในอบรม

เกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ.2562 แค่ 1-2 ครั้งเท่านั้น โดยมีครู 3 ท่านที่ได้มีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ.2562 รวมทั้งรายวิชาคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่องานอาชีพ ที่บรรจุอยู่ในหลักสูตรก่อนที่จะทำการสอน เช่น ศึกษาหลักการของหลักสูตร การจัดการศึกษาและเวลาเรียน การคิดหน่วยกิต โครงสร้างหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดและการประเมินผล แต่ครูอีก 2 ท่านไม่ได้ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ.2562 อย่างจริงจังตั้งแต่จะศึกษาเฉพาะขอบข่ายของรายวิชาที่ตนจะสอนเท่านั้น เช่น ศึกษาคำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชาจำนวนชั่วโมงการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น ขณะเดียวกันเมื่อผู้วิจัยให้ครูผู้สอนอธิบายถึงความเข้าใจที่มีต่อหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2562 ครูจำนวน 3 ท่าน ให้ข้อมูลได้ว่า หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2562 จะแบ่งเป็น 3 หมวดวิชา ประกอบด้วย หมวดสมรรถนะแกนกลาง หมวดสมรรถนะวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี ซึ่งรายวิชาคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่องานอาชีพ เป็นจัดอยู่หมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ โดยในแต่ละสัปดาห์รายวิชานี้จะจัดให้เรียนภาคทฤษฎี 1 ชั่วโมง และภาคปฏิบัติ 2 ชั่วโมง รวมเป็น 3 ชั่วโมงต่อ แต่ครูอีก 2 ท่าน ไม่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรในเชิงลึกได้ แต่สามารถให้ข้อมูลได้เฉพาะแคในขอบข่ายรายวิชาคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่องานอาชีพซึ่งเป็นวิชาที่ตนสอนอยู่ เช่น สามารถบอกรหัสวิชา บอกความเป็นมาของรายวิชานี้ บอกสาระการเรียนรู้ทั้งหมดได้ แต่เมื่อถามถึงโครงสร้างหลักสูตรในภาพรวมไม่สามารถให้ข้อมูลได้ ทั้งนี้ครูแต่ละท่านยึดการจัดการจัดการเรียนรู้ตามหนังสือที่สั่งซื้อจากสำนักพิมพ์เป็นสำคัญ โดยครูผู้สอนแต่ละท่านจะสอนแต่ละหน่วยการเรียนรู้ใดก่อนหรือหลังนั้นจะขึ้นกับความถนัดและความชอบของแต่ละท่าน แต่ก็จะมีการตกลงกันว่า จะสอนถึงหน่วยการเรียนรู้ใดแล้วจึงสอบกลางภาคเรียนและปลายภาคเรียน (ผู้บริหารคนที่ 1, ครูคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 11 ตุลาคม 2563; ครูคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 18 ตุลาคม 2563; ผู้บริหารคนที่ 2, ครูคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 25 ตุลาคม 2563; ครูคนที่ 4, ครูคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 2 กันยายน 2563)

1.2 ด้านผู้สอน จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้บริหาร พบว่า สถานศึกษาจะเลือกและจัดให้ผู้สอนรายวิชาคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่องานอาชีพ เป็นครูในแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เนื่องจากหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ ในรายวิชามีความสอดคล้องกับสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของครูผู้สอนทุกท่านที่กล่าวว่า ครูผู้สอนรายวิชาคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่องานอาชีพ จะรับผิดชอบโดยครูในแผนกสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เพราะเนื้อหาในรายวิชานั้นจะเหมาะสมกับบริบทของสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ซึ่งผู้สอนจะต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านคอมพิวเตอร์มาโดยตรง

ขณะที่ผู้บริหารบางท่านยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2562 รายวิชาคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่องานอาชีพ มีประสิทธิภาพให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สถานศึกษาจะส่งเสริมการพัฒนาครูผู้สอนในด้านต่าง ๆ เช่น สนับสนุนการไปศึกษาต่อของครูผู้สอน โดยส่วนใหญ่จะอนุญาตให้ครูผู้สอนไปศึกษาต่อในภาคพิเศษ คือ ช่วงวันหยุดเสาร์และอาทิตย์ หรือการสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมการแข่งขันในงานวิชาการต่าง ๆ เช่น การนำนักเรียนเพื่อไปแข่งขันทักษะวิชาชีพ โดยก็มีความมุ่งหวังเพื่อให้ครูได้พัฒนาทางด้านวิชาชีพให้แก่ทั้งตนเอง นักเรียน รวมทั้งสร้างชื่อเสียงให้แก่วิทยาลัยฯ ด้วย ส่วนการจัดการเรียนรู้นั้น ครูผู้สอนก็จะใช้วิธีการสอนบรรยายเป็นหลักโดยนำ Power Point เป็นสื่อ ซึ่งวิธีการสอนแบบบรรยายคือให้ครูจะอธิบายเนื้อหาตามสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ในหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ การจัดการเรียนรู้ของครูส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นไปตามแผนการสอนที่ตนเองจัดทำขึ้นบ้าง เพราะตนเองคิดว่าสามารถใช้ประสบการณ์ในการสอนที่ผ่านมาในอดีตเป็นแนวการสอนได้ โดยทุกครั้งที่ทำการสอนไม่ได้มานั่งทบทวนแผนเหมือนในอดีต เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เพราะไม่ค่อยมีเวลา ต้องรับผิดชอบงานในหลายตำแหน่งและหลายหน้าที่ และมีครูส่วนน้อยที่สามารถจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตนเองจัดทำขึ้น โดยมีการศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้อีกครั้งก่อนทำการสอนจริง ซึ่งบางครั้งก็ยอมรับว่าไม่มีเวลาแต่ก็ศึกษามาก่อนบ้างเพื่อให้การเรียนการสอนง่ายขึ้น นอกจากนี้การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ครูบางท่านจะศึกษาจากเพื่อนครูด้วยกัน โดยขอคู่มือตัวอย่างจากครูในแผนกเดียวกันที่สอนรายคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่องานอาชีพ หรือบางครั้งจัดทำขึ้นโดยการประยุกต์แผนการสอนแบบสำเร็จรูปจากตัวอย่างของสำนักพิมพ์ที่ส่งหนังสือ ส่วนครูท่านอื่นให้ข้อมูลว่าการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้นั้น จะศึกษาจากตำรา เอกสารต่าง ๆ อินเทอร์เน็ต หรือคิดขึ้นด้วยตนเองเพื่อให้เหมาะสมกับชั้นเรียน (ผู้บริหารคนที่ 1, ครูคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 11 ตุลาคม 2563; ครูคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 18 ตุลาคม 2563; ผู้บริหารคนที่ 2, ครูคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 25 ตุลาคม 2563; ครูคนที่ 4, ครูคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 2 กันยายน 2563) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ถึงสภาพด้านครูผู้สอนในมุมมองนักเรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความเป็นกันเองกับนักเรียน ทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนนักเรียนจะไม่รู้สึกกดดัน ขณะเดียวกันก็เน้นการเรียนในเชิงทฤษฎีโดยนั่งสอนและใช้วิธีการสอนแบบบรรยายเป็นหลัก ซึ่งครูจะบรรยายตามเนื้อหาในหนังสือให้นักเรียนฟังตามสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และในบางชั่วโมงเรียนครูก็ให้เรียนในเชิงปฏิบัติในลักษณะการทำงานเดี่ยวบ้าง หรือบางครั้งก็ให้ทำงานกลุ่ม จากนั้นให้นำเสนอหน้าชั้นเรียน (นักเรียนคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 11 ตุลาคม 2563; นักเรียนคนที่ 2, นักเรียนคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 18 ตุลาคม

2563;นักเรียนคนที่ 4, นักเรียนคนที่ 5, นักเรียนคนที่ 6, สัมภาษณ์วันที่ 25 ตุลาคม 2563; นักเรียนคนที่ 7, นักเรียนคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 2 กันยายน 2563)

1.3 ด้านผู้เรียน จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้บริหาร พบว่า การรับสมัครนักเรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2562 จะรับสมัครนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า โดยมีการทดสอบแข่งขันเพื่อคัดเลือกเพื่อเข้าเรียน และสามารถเข้าเรียนได้เมื่อนักเรียนยืนยันสิทธิ์และรายงานตัวเข้าเรียน ทั้งนี้ วิทยาลัยฯ จะมีรูปแบบการสมัคร 2 รูปแบบ คือ การสมัครผ่านโควตา ที่ทางวิทยาลัยฯ จะจัดจำนวนโควตาให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ และอีกรูปแบบ คือ การรับสมัครทั่วไป ซึ่งผู้สนใจสามารถมาสมัครได้ที่วิทยาลัยฯ โดยตรง ทั้งนี้ก่อนการเข้าศึกษาทางวิทยาลัยฯ ไม่ได้มีการจัดการเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมและปรับพื้นฐานให้นักเรียนก่อนเข้าศึกษาเพราะในช่วงเวลาเรียนครูผู้สอนจะมีการปูพื้นฐานในรายวิชานั้น ๆ ให้นักเรียนอยู่แล้ว ส่วนนักเรียนที่เรียนรายวิชาคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่องานอาชีพ จะเป็นนักเรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2562 ชั้นปีที่ 1 ทุกสาขา เพราะเป็นวิชาบังคับเรียนที่จะช่วยสร้างความรู้พื้นฐานทางด้านคอมพิวเตอร์ ให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี โดยหลังจากเรียนรายวิชานี้แล้วนักเรียนจะสามารถนำความรู้ไปต่อยอดในสาขาวิชาเฉพาะของตนได้ ขณะที่จากประสบการณ์สอนของครูผู้สอนยังพบอีกว่า การเรียนรายวิชานี้ นักเรียนส่วนใหญ่ชอบการเรียนการสอนในเชิงปฏิบัติ ทุกครั้งหากช่วงใดที่ครูมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนปฏิบัติ นักเรียนจะมีความสนใจและตั้งใจเป็นพิเศษ ซึ่งแม้หลักสูตรจะออกแบบให้มีการเรียนรายวิชาคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่องานอาชีพ จะต้องเน้นภาคปฏิบัติให้มากกว่า แต่ครูก็จำเป็นต้องมีการปรับการสอนจริงในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับบริบทจริงของนักเรียน นั่นคือ สอนภาคทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติ เพราะนักเรียนที่มาจากสายสามัญจะมีความรู้พื้นฐานทางด้านสายวิชาชีพน้อย ทำให้ครูต้องใช้เวลาสอนในเชิงทฤษฎีมากเป็นพิเศษ ซึ่งหากมุ่งเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าตามที่ระบุในหลักสูตรนั้นแต่เชิงทฤษฎีนักเรียนยังไม่แม่นยำ ท้ายที่สุดนักเรียนก็ไม่สามารถแสดงศักยภาพในภาคปฏิบัติได้ นอกจากนี้ยังพบอีกว่า เมื่อนักเรียนมีเวลาว่างก็จะใช้เวลาว่างทำงานที่ครูสั่งเป็นการบ้านให้เสร็จและส่งในวันนั้น เนื่องจากนักเรียนต้องทำงานหลังเลิกเรียนทำให้ไม่มีเวลาทำการบ้าน (ผู้บริหารคนที่ 1, ครูคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 11 ตุลาคม 2563; ครูคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 18 ตุลาคม 2563; ผู้บริหารคนที่ 2, ครูคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 25 ตุลาคม 2563; ครูคนที่ 4, ครูคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 2 กันยายน 2563)

1.4 ด้านสื่อการสอน จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้บริหาร พบว่า สื่อการสอนที่ทางวิทยาลัยฯ จัดให้จะมีแค่บางห้องเรียนเท่านั้น ซึ่งในแต่ละห้องเรียนจะมีสื่อที่สนับสนุนการสอนไม่เหมือนกัน บางห้องก็จะมีแค้โปรเจคเตอร์ ครูผู้สอนจะต้องดำเนินจัดหาเองและนำมาเชื่อมต่อกับอุปกรณ์ที่ทางวิทยาลัยฯ จัดไว้ให้ บางห้องจะมีทั้งโปรเจคเตอร์ไมโครโฟน และลำโพง แต่ก็ยังคงขาดคอมพิวเตอร์ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ นอกจากนี้ผู้บริหารยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า การเรียนการสอนในชั้นเรียนหากมีสื่อการสอนที่ครบครันจะทำให้ครู

จัดการเรียนการสอนได้ง่ายขึ้นกว่าห้องเรียนที่ขาดสื่อการสอน อีกทั้งยังสามารถทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้นด้วย ส่วนครูที่สอนรายวิชาคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่องานอาชีพ ให้ข้อมูลว่า ครูส่วนใหญ่ใช้หนังสือเป็นสื่อหลัก โดยส่งตรงจากสำนักพิมพ์ เนื่องจากวิทยาลัยได้รับการสนับสนุนงบในการจัดซื้อ ตามนโยบายแจกหนังสือเรียนฟรี ประกอบกับในหนังสือจะมีแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน ทำให้ครูสามารถสั่งให้นักเรียนทำงานจากแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนได้ทันที ส่วนครูบางคนก็จะใช้สื่อการสอนโดยจัดทำเป็น Power Point เป็นสื่อการสอนแทนหนังสือ เพราะจะกระตุ้นความสนใจเรียนได้ดีกว่าหนังสือ เนื่องจากสามารถแทรกวิดีโอได้ ทำให้การเรียนการสอนมีชีวิตชีวาขึ้น โดยครูจะดาวน์โหลดมาจากอินเทอร์เน็ตผ่านการค้นหาจาก www.google.com แล้วทำการคัดเลือกตามความเหมาะสม โดยอาจจะตัดบางเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับรายวิชาออก และปรับปรุงตามหัวข้อที่ตนเองจะใช้สอน (ผู้บริหารคนที่ 1, ครูคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 11 ตุลาคม 2563; ครูคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 18 ตุลาคม 2563; ผู้บริหารคนที่ 2, ครูคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 25 ตุลาคม 2563; ครูคนที่ 4, ครูคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 2 กันยายน 2563) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ถึงสภาพการจัดการเรียนรู้ด้านสื่อการสอนในมุมมองนักเรียน ซึ่งนักเรียนทั้งหมดให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันว่า สื่อการสอนของครูไม่ได้แตกต่างจากวิชาอื่น ๆ ซึ่งครูส่วนใหญ่ใช้หนังสือเรียนเป็นสื่อการสอนหลักเพียงอย่างเดียว โดยใช้วิธีการบรรยายเนื้อหาในแต่ละเรื่องจนจบ จากนั้นครูจึงให้ทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนจากหนังสือ ทั้งนี้ครูบางท่านก็มีการใช้ Power Point เป็นสื่อหลักในการสอนบ้าง หากห้องนั้นมีอุปกรณ์สนับสนุนสำหรับการจัดการเรียนรู้ เช่น มีโปรเจกเตอร์ ไมโครโฟน (นักเรียนคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 11 ตุลาคม 2563; นักเรียนคนที่ 2, นักเรียนคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 18 ตุลาคม 2563; นักเรียนคนที่ 4, นักเรียนคนที่ 5, นักเรียนคนที่ 6, สัมภาษณ์วันที่ 25 ตุลาคม 2563; นักเรียนคนที่ 7, นักเรียนคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 2 กันยายน 2563)

1.5 ด้านการวัดและการประเมินผล จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้บริหารทั้ง 2 ท่าน ซึ่งให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันว่า วิทยาลัยฯ นั้นได้เคยมีการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลแก่ครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ แต่เนื่องจากได้มีการเปลี่ยนแปลงครูผู้สอนบ่อย จึงทำให้ครูผู้สอนขาดความรู้ด้านการวัดและประเมินผล อีกทั้งไม่มีงบประมาณที่เพียงพอสำหรับการจัดอบรม ส่วนครูผู้สอนรายวิชาคอมพิวเตอร์ ให้ข้อมูลว่าในการวัดและประเมินผลนักเรียน หากเป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลางภาคเรียนและปลายภาคเรียน ครูจะใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือประเมินผล โดยเลือกแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ เนื่องจากสามารถตรวจได้ง่าย ใช้เวลาในการตรวจไม่นาน และเป็นการวัดที่เหมาะสมกับระดับของนักเรียน ซึ่งการประเมินผลผู้เรียนนั้นครูจะเน้นประเมินผลในพฤติกรรมเฉพาะเพียงด้านความจำและความเข้าใจเท่านั้น ส่วนหากเป็นการวัดและประเมินผลเพื่อเป็นคะแนนเก็บ ครูจะใช้วิธีการทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก และแบบสังเกตการปฏิบัติงานทั้งกลุ่มและ

รายบุคคล เช่น การให้นักเรียนทำชิ้นงาน ขณะที่การวัดผลและประเมินผลของ ครูส่วนใหญ่มีการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนเป็นบางครั้งเท่านั้น นอกจากนี้ยังพบว่า แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ครูใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ กลางภาคเรียนและปลายภาคเรียนนั้น ครูส่วนใหญ่จะเอาข้อสอบเก่าปีก่อน ๆ มาใช้ในการออกข้อสอบ โดยทำการ เปลี่ยนวันที่และปีการศึกษาเท่านั้น แต่จะมีครูบางท่านที่จัดทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยปรับปรุงจาก ข้อสอบเก่า เช่น ปรับปรุงข้อคำถามบางหน่วยการเรียนรู้ หรือเปลี่ยนตัวเลือกให้สอดคล้องเป็นปัจจุบันมากขึ้น (ผู้บริหารคนที่ 1, ครูคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 11 ตุลาคม 2563; ครูคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 18 ตุลาคม 2563; ผู้บริหารคนที่ 2, ครูคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 25 ตุลาคม 2563; ครูคนที่ 4, ครูคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 2 กันยายน 2563) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ถึงสภาพการจัดการเรียนรู้ด้านการวัดและการประเมินผลในมุมมองนักเรียน พบว่า บางครั้งที่นักเรียนสอบไม่ผ่าน ครูจะให้การช่วยเหลือ โดยครูก็จะให้มีการสอบแก้ หรือมอบหมายให้ทำงานเสริม เพื่อปรับคะแนน เช่น ทำชิ้นงานส่ง เพื่อนำคะแนนมาทดแทนคะแนนที่สอบไม่ผ่าน นอกจากนี้การให้ข้อมูลของ นักเรียนสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์กับครูผู้สอนซึ่งพบว่า ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งกลางภาคเรียน และปลายภาคเรียน ครูจะใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดปรนัย ซึ่งจะมีทั้งหมดจำนวน 60 ข้อ มี 4 ตัวเลือก ส่วนการวัดและประเมินผลภาคปฏิบัติภาคปฏิบัติครูจะให้คะแนนตามชิ้นงานที่นักเรียนส่ง (นักเรียนคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 11 ตุลาคม 2563; นักเรียนคนที่ 2, นักเรียนคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 18 ตุลาคม 2563; นักเรียนคนที่ 4, นักเรียนคนที่ 5, นักเรียนคนที่ 6, สัมภาษณ์วันที่ 25 ตุลาคม 2563; นักเรียนคนที่ 7, นักเรียนคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 2 กันยายน 2563)

2. ปัญหาการจัดการเรียนรู้

2.1 ด้านหลักสูตร จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้บริหาร และครูผู้สอนพบว่า หลักสูตรไม่สามารถนำไปใช้ให้เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของนักเรียนรวมทั้งบริบทของวิทยาลัยได้ เพราะ ไม่มีศึกษาสภาพของผู้เรียน ครู ผู้บริหาร ก่อนจัดทำหลักสูตร (ผู้บริหารคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 11 สิงหาคม 2563) ขณะเดียวกันครูส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรอย่างแท้จริง เพราะภาระงานเยอะทำให้ไม่มีเวลายานั่ง ศึกษาหลักสูตร รวมทั้งยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการจัดทำหลักสูตรด้วย (ครูคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 11 สิงหาคม 2563) นอกจากนี้ยังพบว่าหลักสูตรยังขาดสมรรถนะในรายวิชาที่เป็นเนื้อหาสำคัญ เช่น สมรรถนะเรื่องของการบริหาร ทรัพยากรมนุษย์ อีกทั้ง ออกแบบชั่วโมงการเรียนทฤษฎีมาไม่เหมาะสมกับเนื้อหารายวิชา (ครูคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 18 สิงหาคม 2563)

2.2 ด้านผู้สอน จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้บริหารพบว่า ครูมีภาระงานเยอะจนทำให้ไม่มีเวลาเตรียมการสอน (ผู้บริหารคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 11 สิงหาคม 2563) ครูขาดสอนบ่อยเพราะไปทำงานอื่น ๆ เช่น พานักเรียนไปแข่งทักษะวิชาการ ทักษะวิชาชีพ ซึ่งก็มีครูท่านอื่นเข้ามาสั่งงานแทน แต่ไม่ได้เข้ามาสอน (ผู้บริหารคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 25 ตุลาคม 2563) ในบางสัปดาห์ที่ตรงชั่วโมงเรียนครูจะให้เข้าไปฟังอบรมในโครงการต่าง ๆ ซึ่งไม่เกี่ยวกับรายวิชาโดยไม่มีการสอนชดเชย (ครูคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 10 ตุลาคม 2563)

2.3 ด้านผู้เรียน จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากครูผู้สอน และนักเรียน พบว่า นักเรียนขาดความมั่นใจ ไม่มีความกล้าแสดงออก (ครูคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 11 ตุลาคม 2563) นอกจากนี้ยังพบอีกว่า นักเรียนขาดเรียนบ่อย เหตุผลสำคัญ คือ วิทยาลัยฯ ให้นักเรียนในการเข้าออกได้อย่างอิสระ ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ที่ออกไปทานข้าวนอกวิทยาลัยฯ ไม่ค่อยกลับมาเรียนต่อในคาบต่อไป (ครูคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 18 ตุลาคม 2563) ส่วนปัญหาการจัดการเรียนรู้ด้านผู้เรียนในมุมมองนักเรียน พบว่า นักเรียนมีโลกทัศน์แคบ ไม่ทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรายวิชา ซึ่งนักเรียนให้เหตุผลว่าตนเองไม่ค่อยได้หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพราะแหล่งเรียนรู้ในวิทยาลัยฯ มีน้อย และตนเองไม่รู้จักแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ (นักเรียนคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 25 ตุลาคม 2563) ขณะที่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญของรายวิชา เพราะครูก็ไม่สร้างแนวคิดให้นักเรียนเห็นว่าเรียนแล้วนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร (นักเรียนคนที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 2 กันยายน 2563)

2.4 ด้านสื่อการสอน จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากครูผู้สอนพบว่า สื่อสำหรับใช้ประกอบการสอนมีน้อยมาก วิทยาลัยฯ ขาดงบประมาณในการซื้อสื่อที่ช่วยในการสอน เช่น โพรเจคเตอร์ (ครูคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 25 ตุลาคม 2563) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ถึงปัญหาการจัดการเรียนรู้ด้านสื่อการสอนในมุมมองนักเรียน พบว่า นโยบายเรียนฟรีของรัฐบาลทำให้นักเรียนไม่ต้องซื้อหนังสือ แต่หนังสือเรียนจะมาช้าเพราะต้องผ่านกระบวนการซื้อหลายขั้นตอน (ครูคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 3 ตุลาคม 2563)

2.5 ด้านการวัดและประเมินผล จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากครูผู้สอน พบว่า ครูใช้วิธีและเครื่องมือประเมินผลไม่หลากหลาย ส่วนใหญ่ใช้แต่แบบทดสอบชนิดปรนัย แบบตัวเลือก ขาดความรู้ในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ เพราะไม่เคยได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการวัดและการประเมินผล (ครูคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 18 ตุลาคม 2563) ขณะเดียวกันพบว่า การวัดและประเมินผลของครูนั้นในบางครั้งไม่เป็นไปตามสภาพความเป็นจริงมากนัก ครูบางท่านยอมรับว่าบางครั้งต้องให้คะแนนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนมาก เพราะไม่สามารถให้นักเรียนเข้าชั้นได้ รวมทั้งไม่สามารถประเมินนักเรียนตามสภาพจริงได้ทั้งหมด เนื่องจากหากประเมินให้นักเรียนเข้าชั้นจะกระทบต่อคุณภาพของการสถานศึกษา (ครูคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 2 กันยายน 2563)

สรุปและอภิปรายผล

1. สภาพการจัดการเรียนรู้

จากการศึกษาพบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้รายวิชาคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่องานอาชีพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคกระบี่ มีหลายประเด็นที่น่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็น ประเด็นสภาพด้านการวัดและการประเมินผล ที่พบว่า ครูส่วนใหญ่มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเป็น บางครั้งเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเจตน์สฤกษ์ สังข์พันธ์, วันทนา ไกรฤกษ์, และเก็ตถวา บุญปรากร (2559, น. 95) ที่ทำการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งพบว่าครูผู้สอนมีการวัดและประเมินผลก่อน เรียนและหลังเรียนนักเรียนเพียงแค่บางครั้งเช่นเดียวกัน จากสภาพดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการที่ครูไม่มีการ ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนนั้น อาจจะเป็นผลมาจากการที่ครูไม่เคยได้รับการอบรมวิธีวัดและประเมินผล นักเรียนที่ถูกต้อง ซึ่งปัญหานี้ น่าจะเป็นความบกพร่องของฝ่ายบริหารที่ยังไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวัด และประเมินผลผู้เรียน เมื่อครูไม่มีความรู้ที่ถูกต้อง การวัดและการประเมินผลนักเรียนก็ย่อมไร้คุณภาพ เพราะไม่ สามารถสะท้อนผลที่เป็นจริงได้ ดังนั้น ผู้บริหารควรหันมาให้ความสำคัญ โดยอย่างน้อยควรจัดให้มีการอบรมให้ ความรู้แก่ครูผู้สอนทุกคนเป็นประจำทุกปีและทำอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันครูผู้สอนก็ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การจัดการเรียนรู้ของตนเอง โดยหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ทั้งจากการทบทวนตำรา วรรณกรรมต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องกับหลักการวัดและประเมินผล เพื่อให้การวัดและประเมินผลครั้งต่อไปมีความน่าเชื่อถืออันจะนำไปสู่แนว ทางแก้ไขสภาพและปัญหาของนักเรียนที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป นอกจากนี้ยังพบอีกว่า สภาพการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนส่วนใหญ่จะใช้วิธีการสอนแบบบรรยายตามหนังสือเป็นหลัก โดยการนั่งสอนแล้วบรรยายเนื้อหาจาก ในหนังสือให้นักเรียนฟังตามสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งสภาพการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้นแสดงถึงความไม่ พร้อมและสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการสอนของครูที่มีปัญหาจากระบบบริหารตั้งแต่สายบังคับบัญชาระดับสูง ซึ่งต้องการประเมินสถานศึกษาในหลายด้านเกินความจำเป็น จนทำให้ครูทั่วประเทศต้องประสบปัญหาในการแบ กภาระงานที่นอกเหนือจากการสอนมากเกินไปจนความจำเป็นและต้องเอาเวลาไปเตรียมความพร้อมให้กับสถานศึกษา ในการรับการประเมิน ผลสุดท้ายผลเสียก็จะไปตกอยู่ที่นักเรียนเพราะครูไม่ได้เตรียมการสอนเพื่อออกแบบวิธีการ จัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน เมื่อเป็นเช่นนี้ทำให้ครูไม่สามารถจะจัดการเรียนรู้ตามแนวการศึกษาตามศตวรรษ ที่ 21 ที่วิจารณ์ พานิช (2555, น. 7) นักการศึกษาที่พยายามเน้นย้ำว่าครูผู้สอนต้องมีวิธีการสอนหลากหลาย ไม่ยึด ติดกับการสอนทฤษฎีตามหนังสือจนเกินไปจนไม่กล้าที่จะทดลองวิธีการสอนใหม่ ๆ ที่อาจจะเหมาะสมต่อศิษย์ ทั้งนี้ครูผู้สอนอาจคิดวิธีการสอนและหลักการเรียนรู้ตามแบบที่เหมาะสมต่อบริบทของสถานศึกษาของตน ขึ้นมาใช้ เองได้

2. ปัญหาการจัดการเรียนรู้

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาการจัดการเรียนรู้รายวิชาคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่องานอาชีพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคกระบี่ มีหลายประเด็นที่น่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็น ประเด็นปัญหาด้านผู้สอนที่พบว่า ปัญหาของผู้สอนส่วนใหญ่คือมีงานอื่นที่นอกเหนือจากการสอนต้องรับผิดชอบ

เยอะ หากช่วงไหนมีการประเมินจากหน่วยงานภายนอกจะต้องทิ้งการสอนไปทำงานนั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรัชญา บินหมัดหนี, โสรรัตน์ อับดุลस्ता, และซัรฟุดดีน หะยี (2561, น. 32) ที่กล่าวว่า ครูต้องรับผิดชอบงานอื่นในโรงเรียนจนบางครั้งผู้สอนไม่สามารถเตรียมเนื้อหา เตรียมสื่อต่าง ๆ ในการสอน หรือบางครั้งไม่สามารถเข้าสอนได้ เพราะมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบหลายด้าน ซึ่งปัญหาเกิดจากระบบบริหารที่ต้องการผลงานหลายด้านแต่ไม่ได้พิจารณาถึงบุคลากรจำนวนที่มีอยู่ ซึ่งปัญหานี้เป็นเคยเป็นปัญหาระดับชาติมาตั้งแต่ปี 2559 โดยกระทรวงศึกษาธิการจึงผุดนโยบายคืนครูสู่ห้องเรียน แต่กลับพบว่า ปัญหาเหล่านี้ยังคงมีอยู่ไม่ได้รับการแก้ไข แม้วนโยบายนั้นจะถูกขับเคลื่อนไปแล้วก็ตาม ดังนั้น ผู้บริหารระดับสูงควรพิจารณาและหาแนวทางแก้ไขอีกครั้ง เพื่อให้ครูได้มีเวลาในการเตรียมการสอนเพื่อทำให้การจัดการเรียนรู้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ขณะที่ด้านการวัดและประเมินผลพบว่า ครูขาดความรู้ในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ โดยครูที่ออกข้อสอบทุกคนไม่เคยหาค่าความยาก อำนาจจำแนก ความเชื่อมั่น ก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเจตน์ สฤกษ์ สักขพันธ์, วันทนา ไกรฤกษ์, และเก็ตถวา บุญปรากฏ (2559, น. 128) ที่กล่าวว่า ครูสร้างเครื่องมือวัดผลที่หลากหลายไม่เป็น ครูขาดความรู้ในการออกแบบเครื่องมือให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ไม่มีการหาอำนาจจำแนกของแบบวัดผลชนิดปรนัย ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวนี้ก็จะสะท้อนให้เห็นความบกพร่องของสองฝ่าย ทั้งฝ่ายบริหาร ที่ไม่จัดอบรมความรู้ทางด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนและไม่ติดตามเพื่อประเมินความรู้ของครูผู้สอนในการวัดและประเมินผลผู้เรียน ขณะเดียวกันครูผู้สอนเองก็ควรหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดยการศึกษาจากหนังสือ งานวิจัยทางด้านการศึกษา หรือจากอินเทอร์เน็ต เพื่อให้การวัดและการประเมินผลมีความถูกต้องสามารถนำผลที่ได้ไปพัฒนาผู้เรียนได้ตรงกับความเป็นจริงของผู้เรียน

นอกจากนี้ยังพบว่า สื่อมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ สถานศึกษาขาดงบประมาณในการซื้อสื่อที่ช่วยสอน เช่น โปรเจคเตอร์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธิตา ส่งศรี (2560, น. 19) ที่กล่าวว่า โสตทัศนูปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ หรือห้องปฏิบัติการทางภาษามีไม่เพียงพอและขาดประสิทธิภาพ บางห้องมีอุปกรณ์แต่ใช้งานไม่ได้ ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ฝ่ายบริหารจะต้องเร่งหาแนวทางแก้ไข เช่น การจัดหาหรือจัดสรรงบประมาณสำหรับซื้อสื่อการสอน เนื่องจากปัจจุบันสื่อการสอนมีความจำเป็นต่อทั้งผู้เรียนและผู้สอน เช่น ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนง่ายขึ้น หรือทำให้การสอนของครูใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ลดลงได้ ดังนั้น จากปัญหาทั้งหมดที่กล่าวมาย่อมสะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาภาระครูที่เยอะจนเกินไป ปัญหาด้านขาดสื่อการสอน และปัญหาครูขาดองค์ความรู้ในการวัดและประเมินผลผู้เรียนนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นปัญหามักวิชาการหลายท่านพบเจอ ซึ่งสามารถเป็นตัวบ่งบอกได้ว่าองค์ประกอบเหล่านี้กำลังมีปัญหาอย่างหนักในวงกว้าง เพราะบริบทของการศึกษาจะต่างกันในเรื่องของพื้นที่การศึกษาอย่างชัดเจน แต่กลับพบปัญหาที่ไม่ได้ต่างกันหลายประเด็น ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ ชุมชน ผู้บริหาร ครู นักเรียน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนคงต้องริบหาทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้สภาพการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่ระบุว่า ต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติ และปัญญาความรู้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ด้านครูผู้สอน ครูควรใช้วิธีการสอนที่หลากหลายให้สอดคล้องกับบริบทของการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน เช่น ใช้เกมการศึกษาเข้ามาช่วยในการสอน ซึ่งการสอนโดยวิธีเกมการศึกษาจะทำให้ นักเรียนสนุกสนาน สามารถสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ได้ดี อีกทั้งยังทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูงและมีความตื่นตัวต่อการเรียนอยู่ตลอดเวลา

2. ด้านสื่อการสอน โรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดหาหรือผลิตสื่อการสอนที่หลากหลาย และมีคุณภาพสำหรับช่วยครูในการจัดการเรียนการสอน ขณะเดียวกันครูต้องรู้จักประยุกต์การสอนโดยใช้ สมาร์ทโฟนของนักเรียนที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันเป็นสื่อช่วยในการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น Quizizz, Kahoot, Plickers เพราะแพลตฟอร์มเหล่านี้ไม่มีค่าใช้จ่ายและเหมาะกับการจัดการเรียนรู้ของครูใน ศตวรรษที่ 21

3. ด้านการวัดและประเมินผล โรงเรียนควรสนับสนุนการจัดอบรมและศึกษาดูงานด้านการวัดและการ ประเมินผลเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูได้เรียนรู้เทคนิคและวิธีการประเมินผลที่ถูกต้อง

เอกสารอ้างอิง

เกวลิน ชัยณรงค์. (2554). *การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ. ค้นเมื่อ 5 มกราคม 2563, จาก: <http://tdc.thailis.or.th>

จำเนียร ศิลปวานิช. (2538). *หลักและวิธีสอน*. กรุงเทพฯ: เจริญรุ่งเรืองการพิมพ์.

เจตน์สฤกษ์ สักขพันธ์, วันทนา ไกรฤกษ์, และเก็ดถวา บุญปรการ. (2559). *สภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ไข ปัญหาการเรียนรู้อังกฤษระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนเทศบาลในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

ทิตนา แคมมณี. (2551). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ปรัชญา บินหมัดหนี่ โสรรัตน์ อับดุลสตา และซัรฟุดดีน หะยี. (2561). ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. *AL-NUR บัณฑิตวิทยาลัย*, 13(25), 25-37.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. ค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2562, จาก https://www.bic.moe.go.th/images/stories/5Porobor._2542pdf.pdf
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: แอล.ที.เพรส.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562*. ค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2562, จาก: <http://bsq.vec.go.th/Portals/9/Course/20/2562/neww1.pdf>
- สุธิตา ส่งศรี. (2560). *สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร Mini English Program ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาในภาคใต้ของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษานานาชาติ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- อารมณ์ ใจเที่ยง (2537). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง.แฮ้าส์.

การเพิ่มศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงอาหาร โดยใช้หลักการอาหารเนิบช้า
Enhancing the potential of food tourism using the principle of slow food
movement

ชนิตา ไต่บุญมา

สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว คณะบริหารและการจัดการ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา

Department of Hotels and Tourism Management, Faculty of Administration and Management,

Chao Phraya University.

Corresponding author e-mail: Chanita.t@cpu.ac.th Phone number: 0629426653

บทคัดย่อ

การท่องเที่ยวเชิงอาหาร เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบความสนใจพิเศษที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการท่องเที่ยวของประเทศไทย โดยสามารถหยิบยกอาหารท้องถิ่นนำออกมาเปิดประสบการณ์ในระหว่างการเดินทางของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น และมีโอกาสสัมผัสประสบการณ์ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างในภูมิภาค ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้ประสบการณ์ที่แปลกใหม่ เป็นการบริโภคที่ไม่ซ้ำกันและเป็นประสบการณ์ที่น่าจดจำ แต่ทั้งนี้จะต้องทำอย่างไรให้อาหารท้องถิ่นธรรมดาที่มีความน่าสนใจเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นผู้เขียนจึงเสนอการใช้หลักการอาหารเนิบช้า (Slow Food Movement) เข้ามามีส่วนช่วยทำให้อาหารท้องถิ่นมีความน่าสนใจเพิ่มขึ้น โดยมีหลักการ คือ 1) Good คือ อาหารสะอาดดีต่อสุขภาพ 2) Clean เป็นวัตถุดิบที่ผลิตตามกระบวนการเกษตรอินทรีย์ เชื้อถือได้ในความปลอดภัย และ 3) Fair เป็นอาหารที่ให้ความเป็นธรรมต่อทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค สรรพชีวิต และสิ่งแวดล้อม คือเกษตรกรหรือผู้ผลิตอาหารได้รับผลตอบแทนที่เป็นธรรมไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ ผู้บริโภคได้รับอาหารที่สด สะอาด ปลอดภัยต่อสุขภาพ และสัตว์ได้ถูกเลี้ยงโดยวิถีธรรมชาติ เป็นต้น สุดท้ายการจะเพิ่มศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงอาหารได้ต้องใส่ใจหัวใจหลักของ “หลักการอาหารเนิบช้า (Slow Food Movement)” คือการสร้างปัจจัยสองประการให้เกิดขึ้นกับอาหารท้องถิ่น คือ ความจริงแท้ (Authenticity) และคุณภาพ (Quality)

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงอาหาร อาหารเนิบช้า ความเดิมแท้

Abstract

Food tourism It is a special form of tourism that can add value to Thailand's tourism. Which can bring local food to open up a tourist experience during the trip. They learn about food culture and have a different cultural experience in the area. Tourists will have a new experience It's a unique consumption and an unforgettable experience. But it should make ordinary food more interesting. Therefore, the authors of the proposal for the use of slow food movement have helped to make food more interesting. The principles are 1) Good is fresh, clean, healthy food. 2) Clean is a raw material produced in accordance with organic farming processes. Reliable in safety and 3) Fair is food that is fair to both producers, buyer and operators or food producers who receive fair compensation without being exploited. Consumers receive food that is fresh, clean, safe for health. And animals have been raised by natural means. Finally, Enhancing the potential of food tourism must be at the heart of the "Slow Food Movement" principle. Two factors are creating for local food: authenticity and quality.

Keyword: *Food Tourism, Slow Food, Authenticity*

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่หลากหลายจะเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวสนใจที่จะเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว คือ สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติ ทะเล น้ำตก สถานที่ท่องเที่ยวทางมรดก ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน เช่น วัดวาอาราม วิหาร อุทยานประวัติศาสตร์ หรืองานประเพณีเทศกาลต่างๆของแต่ละภูมิภาคแต่ละจังหวัด เช่น ประเพณีแห่เทียน ประเพณีบุญบั้งไฟ ประเพณีลอยกระทง เป็นต้น นอกจากนี้กิจกรรมทางการท่องเที่ยวก็เป็นสิ่งหนึ่งที่นำมาซึ่งการเดินทางท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน กิจกรรมการล่าสัตว์ กิจกรรมช้อปปิ้ง กิจกรรมการเดินป่า กิจกรรมการทำอาหาร เป็นต้น แต่สิ่งที่ขาดไม่ได้ในการเดินทางท่องเที่ยวทุกครั้งก็คือ อาหาร เนื่องจากอาหารเป็นทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่อยู่คู่กับแหล่งท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมที่สามารถสร้างความประทับใจและเพิ่มประสบการณ์การท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนระหว่างวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวได้ นักท่องเที่ยวจะต้องรับประทานอาหารพื้นเมืองหรืออาหารที่แสดงถึงวัฒนธรรมนั้นๆ ทั้งนี้อาหารได้แสดงออกถึงเอกลักษณ์ของจุดหมายปลายทางท่องเที่ยว และยังบ่งบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างอาหารกับพื้นที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ อัตลักษณ์เฉพาะถิ่น และอาหารได้แสดงให้เห็นถึงพื้นฐานทางวัฒนธรรมในพื้นที่นั้นๆ จึงทำให้อาหารจัดว่าเป็นหนึ่งในทรัพยากรที่สำคัญในการเดินทางท่องเที่ยว (ราณี อีสัยกุล , 2557)

อย่างไรก็ตามอาหารมีบทบาทสำคัญต่อการเดินทางของนักท่องเที่ยวทำให้เกิดเป็นประสบการณ์ที่ได้รับจากอาหาร โดยผ่านวิธีการนำเสนอเรื่องเล่าของอาหาร เส้นทางอาหาร การชิมอาหาร รสชาติ หรือให้นักท่องเที่ยวลงมือทำหรือชมวิธีการประกอบอาหาร ก็เป็นประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวจะได้เพิ่มขึ้นในช่วงเวลานั้นและอาหารถูกนำเสนอออกมาถึงความแตกต่างของท้องถิ่นแต่ละพื้นที่ที่เป็นอาหารดั้งเดิมจริงแท้ และอาหารสามารถกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นไปสู่ความกลมกลืนใจภูมิภาค (Henderson, 2009)

ในแหล่งท่องเที่ยวของเอเชียและแหล่งท่องเที่ยวทั่วโลกมีการนำเอาอาหารที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นมาช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศของตนให้เป็นที่รู้จักและดึงดูดใจให้เดินทางมาท่องเที่ยว ดังตัวอย่าง ประเทศญี่ปุ่น เป็นประเทศที่มีชื่อเสียงไปทั่วโลกเรื่องอาหารที่มีความดั้งเดิม ได้แก่ โอโคโนมิยะกิ (พิซซ่าญี่ปุ่น) ซาซิมิ ราเม็งญี่ปุ่น ซึ่งแต่ละเมืองจะมีเอกลักษณ์ทางด้านอาหารเฉพาะถิ่นที่แตกต่างกัน ไม่เพียงเท่านั้นประเทศจีนมีศิลปะและมาตรฐานการปรุงอาหารที่มีชื่อเสียงระดับโลก ด้วยวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ทางด้านอาหารที่หลากหลาย ทั้งอาหารกวางตุ้ง อาหารฮกเกี้ยน อาหารไหหลำ อาหารปักกิ่ง โดยอาหารที่ขึ้นชื่อของประเทศจีนที่นักท่องเที่ยวรู้จักกันดี เช่น บะหมี่ผัด เป็ดปักกิ่ง ต้มยำ เกี้ยวซ่า ปอเปี๊ยะทอด เป็นต้น และหลายๆแหล่งท่องเที่ยวทั่วโลก เช่น อาหารของฝรั่งเศสได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศให้นักท่องเที่ยวจากทั่วทุกมุมโลกต่างพากันมาลิ้มลอง โดยอาหารที่ได้สร้างชื่อเสียงให้เป็นที่รู้จักมีมากมาย เช่น พิวกราส์ เห็ดทรัฟเฟิล เอสคาโก้ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะทำให้เห็นว่าอาหารได้เข้ามาเป็นบทบาทที่สำคัญในการช่วยส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ต่างๆหลายประเทศทั่วโลกในเรื่องของการท่องเที่ยวที่นำศักยภาพทางด้านอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองออกมา ไม่เว้นแม้แต่ประเทศไทยเองก็เป็นประเทศหนึ่งที่น่าเอาอาหารมาเป็นจุดดึงดูดที่สำคัญในการท่องเที่ยว ดังนั้นประเทศไทยควรเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางด้านอาหารให้เพิ่มมากขึ้น โดยใช้กรณีตัวอย่างรูปแบบแนวทางการเพิ่มคุณค่าและศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอาหารของประเทศไอร์แลนด์ โดยรูปแบบที่ไอร์แลนด์นำมาใช้ในส่งเสริมและสร้างศักยภาพในการท่องเที่ยวคือ หลักการ Slow Food Movement (Van der Meulen, H. S, 2008) ช่วยให้วัฒนธรรมทางด้านอาหารของภูมิภาคได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นและสร้างภาพลักษณ์ที่แตกต่างจากรูปแบบการท่องเที่ยวทั่วไป (Mass Tourism) ซึ่งหัวใจหลักของ Slow Food Movement คือ ความจริงแท้ (Authenticity) และคุณภาพ (Quality) กล่าวคือ การสื่อให้เห็นถึงความใส่ใจในเอกลักษณ์ที่จริงแท้ (Authenticity) ของอาหารในท้องถิ่นช่วยให้ชุมชนได้แสดงศักยภาพทางด้านคลัง

อาหารและศาสตร์การทำอาหารแบบดั้งเดิมในพื้นที่นั้นๆออกมา นอกจากนี้ยังใส่ใจในคุณภาพ (Quality) ของอาหารและวัตถุดิบที่จะนำเสนอออกมาด้วย ทั้งอาหารจะต้องมีความสะอาดเป็นวัตถุดิบที่ปลูกกันเองในท้องถิ่น ไม่มีการตัดต่อพันธุกรรม ไม่ใช่สารเคมี ทำให้ปลอดภัยทั้งผู้บริโภคและผู้ผลิต

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Food Tourism)

การท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Food Tourism) ถือเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เนื่องจากอาหารเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมชุมชน (Green and Dougherty, 2008) โดยอาหารสามารถเปิดประสบการณ์การเดินทางทำให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสสัมผัสและเรียนรู้วัฒนธรรมที่แท้จริง ได้แก่ กิจกรรมการเยี่ยมชมการผลิตอาหาร การเยี่ยมชมโรงงานผลิตไวน์ การจัดเทศกาลอาหาร การสอนการทำอาหาร การเยี่ยมชมตลาดในท้องถิ่น (Hall, 2003) ทั้งนี้การท่องเที่ยวเชิงอาหารสามารถเป็นการเดินทางท่องเที่ยวในภูมิภาคของตนที่คุ้นเคยก็ได้ หรือจะหาประสบการณ์ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างในภูมิภาคอื่นก็ได้เช่นกัน ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้ประสบการณ์ที่แปลกใหม่ เป็นการบริโภคที่ไม่ซ้ำกันและเป็นประสบการณ์ที่น่าจดจำ (Hornig, 2010)

บทบาทของอาหารในการท่องเที่ยว นำไปสู่การพัฒนาแนวทางการท่องเที่ยวที่เรียกว่า Food Tourism หรือการท่องเที่ยวเชิงอาหาร โดยแนวทางการท่องเที่ยวดังกล่าวจะนำเสนออาหารที่มีบทบาทสำคัญต่อประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว Food Tourism เป็นการท่องเที่ยวแบบความสนใจพิเศษที่มีอาหารเป็นแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยว สามารถจัดประเภทโดยแบ่งจากระดับความสนใจในอาหารของนักท่องเที่ยวออกเป็น 4 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 Gourmet Tourism, Gastronomic Tourism, และ Cuisine Tourism เป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจในอาหารพื้นถิ่นหรือเครื่องดื่มเป็นอันดับแรก โดยมีอาหารเป็นเหตุผลหลักในการตัดสินใจและเป็นแรงจูงใจในการเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางท่องเที่ยว เช่น การเยี่ยมชมโรงงานผลิตไวน์ เส้นทางไวน์ เยี่ยมชมไร่องุ่น เป็นต้น

ประเภทที่ 2 Culinary Tourism เป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจในอาหารรองลงมา แต่ยังคงมีกิจกรรมในการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับอาหาร เช่น การเดินทางท่องเที่ยวยังสถานที่ใดที่หนึ่งแล้วชิมอาหารเฉพาะถิ่น อาหารเป็นเพียงส่วนหนึ่งในการท่องเที่ยว แต่อาหารไม่ใช่แรงจูงใจหลักในการเดินทางท่องเที่ยว

ประเภทที่ 3 Rural/Urban Tourism เป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจในอาหารน้อยลง แต่ก็ยังมีกิจกรรมในการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับอาหารอยู่บ้าง เช่น การเดินทางไปที่ท่องเที่ยวยังสถานที่ใดที่หนึ่งแล้วเพียงแค่เยี่ยมชมร้านค้าในท้องถิ่น หรือการเยี่ยมชมตลาด เพราะว่าการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีความแตกต่างในการท่องเที่ยว

ประเภทที่ 4 low Interest/No Interest เป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจในอาหารน้อยมาก หรือไม่ได้สนใจในอาหารเลย เช่น การไปเดินทางท่องเที่ยวยังสถานที่ใดที่หนึ่งแล้วเพียงแต่ทานอาหารในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวเท่านั้น (Hall, 2011)

จากข้างต้นสามารถอธิบายให้เห็นถึงระดับความสนใจในอาหารระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว โดยจะแยกประเภทของการท่องเที่ยวตามความสนใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่ออาหาร เห็นได้ว่าอาหารเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่สนใจในอาหารเป็นพิเศษ นักท่องเที่ยวจะเลือกเดินทางท่องเที่ยวจากแรงจูงใจของอาหารแต่ละท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว และอาหารหรือเครื่องดื่มจะต้องมีเอกลักษณ์ไม่ซ้ำใคร รวมถึงนักท่องเที่ยวจะต้องมีส่วนร่วมในประสบการณ์ที่น่าจดจำระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว จะทำให้เห็นว่าอาหารเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของการท่องเที่ยว (Kivela & Crofts, 2006; Hall, 2011) โดยรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Food Tourism) จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดประสบการณ์ที่ได้รับจากอาหารผ่านวิธีการนำเสนอเรื่องเล่าต่างๆของอาหาร เส้นทางอาหาร การชิมอาหาร รสชาติ หรือให้นักท่องเที่ยวลงมือทำหรือดูการประกอบอาหาร ก็เป็นประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวจะได้เพิ่มขึ้นในช่วงเวลานั้น (Long, 2004)

การท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Food Tourism) ได้ส่งผลกระทบต่อนักท่องเที่ยว(Demand) และชุมชนท้องถิ่น (Supply) โดยจากผลกระทบในแง่บวกที่เกิดกับการเดินทางของนักท่องเที่ยว(Demand)ยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงอาหารในภูมิภาค นักท่องเที่ยวจะมองหาประสบการณ์ที่จริงแท้ (Authenticity Experience) ของพื้นที่จากวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง โดยนักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้แลกเปลี่ยน

วัฒนธรรมที่แตกต่างระหว่างอาหารของท้องถิ่น เป็นการแสวงหาความสนุกจากอาหารและเครื่องดื่มที่เป็นการเติมเต็มประสบการณ์ที่น่าจดจำในการรับประทานอาหารที่หาไม่ได้จากที่บ้าน และนักท่องเที่ยวยังมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาหาร เช่น การเยี่ยมชมไร่องุ่น การเยี่ยมชมกระบวนการผลิตไวน์ เป็นต้น (ภัทร พรพันธุ์, 2015 ; Henderson, 2009; Hall, C. M., Sharples, 2004; Green & Dougherty, 2013)

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักการอาหารเนิบช้า (Slow Food Movement)

แนวคิด Slow food movement เกิดขึ้นมาจากการปกป้องวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นทางด้านอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติไม่ให้หายไป และต่อต้านการคุกคามธุรกิจอาหาร Fast Food ยักษ์ใหญ่สัญชาติอเมริกันที่กำลังแผ่ขยายอิทธิพลเข้ามายังยุโรป 1989 โดยคาร์โล เปรตรินี (Carlo Petrini) นักหนังสือพิมพ์ชาวอิตาลี มีการรวมกลุ่มเพื่อนร่วมอุดมการณ์เดียวกันที่ชื่นชอบ และให้ความสำคัญกับศิลปะการปรุงอาหารที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ขบวนการ Slow Food Movement ถูกสร้างขึ้นครั้งแรกในประเทศอิตาลี และถูกก่อตั้งเป็นมูลนิธิอย่างเป็นทางการในกรุงปารีสในปี 1990 ต่อมามูลนิธิได้ขยายตัวเป็นขบวนการระดับสากล เริ่มจากกลุ่มในประเทศแถบยุโรป อิตาลี ฝรั่งเศส สเปน สวิตเซอร์แลนด์ กรีซ และข้ามไปยังแคนาดา สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ จนมาถึงเอเชีย ประเทศไทยก็เป็นหนึ่งประเทศของเอเชียที่ร่วมขบวนการนี้เช่นกัน (Heitmann, and Ghislaine, 2011) ปัจจุบันขบวนการ Slow Food Movement มีสมาชิกกว่า 100,000 คน จากประเทศสมาชิกกว่า 150 ประเทศทั่วโลก และมีขบวนการท้องถิ่นในประเทศต่างๆกว่า 800 องค์กร ซึ่งขบวนการ Slow Food Movement ได้ขยายตัวขึ้นเป็นมูลนิธิที่ใช้สัญลักษณ์เป็นรูปหอยทากตัวเล็กๆ เป็นตัวแทนของการเคลื่อนไหวที่อย่างช้าๆ สื่อถึงกระบวนการได้มาของอาหารอย่างช้าๆเป็นไปตามธรรมชาติ วัตถุประสงค์ของขบวนการเพื่อดำรงไว้ซึ่งคุณค่าของความละเอียดละไมในการใช้ชีวิต อาหารประจำชาติ และศิลปะการปรุงอาหารแบบดั้งเดิม (Lipman, Margo, and Laurie, M. 2012)

อย่างไรก็ตาม Slow Food เกิดมาเพื่อปฏิเสธอาหาร Fast Food โดยหลักการอาหารเนิบช้า(Slow Food Movement) ให้ความสำคัญกับวัตถุดิบและศิลปะการปรุงอาหาร นับตั้งแต่การเตรียมส่วนผสม การเลือกใช้วัตถุดิบที่เป็นเกษตรอินทรีย์หรือวัตถุดิบจากท้องถิ่น ที่ไม่มีการตัดต่อพันธุกรรมและสารเคมีใด ๆ เพื่อให้ได้วัตถุดิบที่สด สะอาด และดีอย่างแท้จริง จะทำให้อาหารที่เรียกว่า Fast Food อย่างแฮมเบอร์เกอร์หรือแซนด์วิชก็สามารถจัดให้เป็นอาหารแบบ Slow Food ได้

ดังนั้นหากดำเนินการตามหลักการของ Slow Food อย่างแท้จริง การผลิตอาหารจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ (Dickinson, J., and Lumsdon, L, 2010)

ด้านที่ 1. Good คือ อาหารสะอาดดีต่อสุขภาพ ซึ่งจะเลือกใช้วัตถุดิบที่ดีที่สุดจากท้องถิ่นที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศนั้น ๆ มาทำการประกอบอาหาร

ด้านที่ 2. Clean เป็นวัตถุดิบที่ผลิตตามกระบวนการเกษตรอินทรีย์ เชื่อถือได้ในความปลอดภัย ไม่มีการตัดต่อทางพันธุกรรม (GMO) หรือใช้สารเคมีใด ๆ ผลิตออกมาให้เป็นอาหารที่มีคุณภาพ

ด้านที่ 3. Fair เป็นอาหารที่ให้ความเป็นธรรมต่อทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค สรรพชีวิต และสิ่งแวดล้อม คือเกษตรกรหรือผู้ผลิตอาหารได้รับผลตอบแทนที่เป็นธรรมไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ ผู้บริโภคได้รับอาหารที่สด สะอาด ปลอดภัยต่อสุขภาพ และสัตว์ได้ถูกเลี้ยงโดยวิธีธรรมชาติ

ดังนั้นสรุปได้ว่าขบวนการ Slow Food Movement ทำให้เกิดอาหารที่เรียกว่า Slow Food ซึ่งอาหาร Slow Food หมายถึง อาหารที่เน้นวัตถุดิบที่ผลิตจากท้องถิ่นเป็นหลัก โดยวัตถุดิบจะต้องเป็นเกษตรอินทรีย์ ที่ไม่มีการใช้สารเคมีหรือการตัดต่อพันธุกรรม นำมาประกอบอาหารอย่างประณีตด้วยวิธีการแบบดั้งเดิมเป็นการรักษาอัตลักษณ์ของท้องถิ่นให้คงอยู่ ซึ่งอาหาร Slow Food จะให้ความสำคัญกับคุณค่าของวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น เพื่อให้คนท้องถิ่นกลับมาให้ความสำคัญกับอาหารจากแหล่งวัตถุดิบในท้องถิ่นของตน นอกจากนี้ยังรวมถึงวิธีการรับประทานอาหารแบบสุนทรีย์ภาพ ละเมียดละไมในการรับประทาน ตีมูลค่าประสบการณ์อาหารที่ได้รับ (ราณี อิศิษย์กุล, 2557; Svärd, P, 2013)

อภิปรายผล

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นข้อดีของหลักการอาหารเนิบช้า (Slow Food Movement) สอดคล้องกับ Dickinson and Lumsdon (2010) ที่กล่าวว่า หลักการอาหารเนิบช้าที่มีส่วนช่วยเพิ่มศักยภาพของอาหารท้องถิ่น ธรรมดาให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเพิ่มโอกาสในการแข่งขันการท่องเที่ยวเชิงอาหารในประเทศ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Dall' Aglio (2011) ที่กล่าวว่า โดยหลักการอาหารเนิบช้าช่วยให้วัฒนธรรมทางด้านอาหารของภูมิภาคได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นและสร้างภาพลักษณ์ที่แตกต่างจากรูปแบบการท่องเที่ยวทั่วไป (Mass Tourism) ซึ่งหัวใจหลักของ Slow Food Movement นั้น คือการสร้างปัจจัยสองประการให้เกิดขึ้นกับ อาหาร คือ

1. ความจริงแท้ (Authenticity) กล่าวคือ การสื่อให้เห็นถึงความใส่ใจในเอกลักษณ์ที่จริงแท้ (Authenticity) ของอาหารในท้องถิ่นช่วยให้ท้องถิ่นได้แสดงศักยภาพทางด้านคลังอาหารและศาสตร์การทำอาหารแบบดั้งเดิมในพื้นที่นั้นๆออกมา และ

2. คุณภาพ (Quality) กล่าวคือ มีการใส่ใจในคุณภาพของอาหารและวัตถุดิบที่จะนำเสนอออกมาด้วย ทั้งอาหารจะต้องมีความสด สะอาด เป็นวัตถุดิบที่ปลูกกันเองในท้องถิ่น ไม่มีการตัดต่อพันธุกรรม ไม่ใช่สารเคมี ทำให้ปลอดภัยทั้งผู้บริโภคและผู้ผลิต มีความยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสังคม

ทำให้เกิดเป็น Slow Food Tourism คือ การเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่สนใจในการเดินทางไปยังภูมิภาคที่มีวัฒนธรรมเฉพาะเจาะจง ต้องการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้วัฒนธรรมด้านอาหาร โดยนักท่องเที่ยวคาดหวังจะได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่จากการลิ้มลองอาหารและเครื่องดื่มที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Authenticity) สอดคล้องกับ Organ and Koenig-Lewis (2015) ที่กล่าวว่า อาหารและเครื่องดื่มจะต้องมาจากวัตถุดิบที่ผลิตในท้องถิ่นที่มีคุณภาพ(Quality) สะอาด ปลอดภัย ที่มีอยู่ในท้องถิ่น จึงจะทำให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่เป็นความสนใจพิเศษที่ยั่งยืนได้ เช่น การท่องเที่ยวไร่่อุ่น การท่องเที่ยวโรงงานผลิตไวน์ การเที่ยวชมฟาร์ม เป็นต้น

ดังนั้นผู้เขียนจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการนำเอาหลักการ Slow Food Movement มาพัฒนาให้ Food Tourism in Thailand เป็น Slow Food Tourism เพื่อเพิ่มศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงอาหารในประเทศไทย โดยจะใช้สองประเด็นหลักคือ ความจริงแท้ (Authenticity) และคุณภาพ (Quality) โดย Brand “Slow” สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความแตกต่างของประเทศให้โดดเด่น นอกจากนี้ยังช่วยสร้างมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นจากการเห็นคุณค่าของคนในสังคม เช่น ศาสตร์การทำอาหารดั้งเดิมของท้องถิ่น มาช่วยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งแบรนด์ “Slow” ยังมีบทบาทในการดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพที่สนใจในความเป็นวิถี Slow Food โดยนักท่องเที่ยวต้องการมีส่วนร่วมในการลิ้มลองอาหารและเครื่องดื่มและเรียนรู้วัฒนธรรมอาหารในท้องถิ่นที่นำไปสู่ประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่แท้จริง (Heitmann, Robinson and Povey, 2010)

บทสรุป

อย่างไรก็ตามในประเทศไทยยังไม่เคยมีการศึกษาการนำหลักการและรูปแบบของ Slow Food Movement มาประยุกต์ใช้ให้เกิดเป็น Slow Food Tourism ที่เข้ากับบริบทพื้นที่ประเทศไทย ผู้เขียนจึงเล็งเห็นถึงความน่าสนใจในการนำหลักการและรูปแบบ Slow Food Movement มาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความแตกต่างของประเทศ โดยจะใช้สองประเด็นหลักคือ ความจริงแท้ (Authenticity) และคุณภาพ (Quality) มาใช้ โดยทั้งหมดจะต้องอยู่ภายใต้ความ Fair Trade ซึ่งเป็นอาหารที่ให้ความเป็นธรรมต่อทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค สรรพชีวิต และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ Slow Food Tourism จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการสร้างอัตลักษณ์ของอาหารให้ตรงกับอัตลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อสร้างแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่แสวงหาการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพนำไปสู่การพัฒนาของระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ผู้เขียนมีความคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหลักการ Slow Food Tourism สามารถทำให้ประเทศไทยเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้นในบริบทของประเทศที่มีคุณภาพและความเป็นอัตลักษณ์ทางด้านอาหาร อีกทั้งยังเป็นปัจจัยที่สามารถทำให้ได้เปรียบทางการแข่งขันในการท่องเที่ยวเชิงอาหารของโลก

เอกสารอ้างอิง

ราณี อีสัชกุล. (2557). *การจัดการการท่องเที่ยวเฉพาะทาง*. นนทบุรี: โรงพิมพ์

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ภัทร พรพันธุ์. (2015). การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาหารโดยผ่านประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวในประเทศไทย. *JOURNAL OF SOUTHERN TECHNOLOGY*, 8(2), 27-38.
- Dall'Aglio, S. (2010). Slow Tourism Seminar.
http://www.tnp.si/images/1_stefano_dall_aglio.pdf. 3 January.
- Dougherty, M. L., Brown, L. E., & Green, G. P. (2013). The social architecture of local food tourism: Challenges and opportunities for community economic development. *Journal of Rural Social Sciences*, 28(2), 1.
- Dickinson, J., & Lumsdon, L. (2010). *Slow travel and tourism*. Earthscan.
- Hall, C. M., Sharples, L., Mitchell, R., Macionis, N., & Cambourne, B. (Eds.). (2004). *Food tourism around the world*. Routledge.
- Horng, J. S., & Tsai, C. T. S. (2010). Government websites for promoting East Asian culinary tourism: A cross-national analysis. *Tourism management*, 31(1), 74-85.
- Heitmann, S., Robinson, P., & Povey, G. (2011). Slow food, slow cities and slow tourism. *Research themes for tourism*, 114-127.
- Henderson, J. C. (2009). Food tourism reviewed. *British food journal*, 111(4), 317-326.
- Kivela, J., & Crofts, J. C. (2006). Tourism and gastronomy: Gastronomy's influence on how tourists experience a destination. *Journal of hospitality & tourism research*, 30(3), 354-377.
- Lipman, M. B., & Murphy, L. (2012). Make haste slowly': Environmental sustainability and willing workers on organic farms. *Slow tourism: Experiences and mobilities*, 54, 84.
- Long, L. M. (Ed.). (2004). *Culinary tourism*. University Press of Kentucky.
- Organ, K., Koenig-Lewis, N., Palmer, A., & Probert, J. (2015). Festivals as Agents for Behavior Change: A Study of Food.
- Svärd, P. (2013). Features of Slow philosophy in Kajaani: Slow Tourism as a Tool in Destination Development in the land of Hunger.
- Van der Meulen, H. S. (2008). The emergence of slow food. *Pathways to High-tech Valleys and*

Research Triangles: Innovative Entrepreneurship, Knowledge Transfer and Cluster Formation in Europe and the United States, 245-247.

ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าอบรมของกรรมการกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET100)

The relationship between director training and firm performance of set100
companies

พริตดา ยะเอื้อ¹

วศินี ธรรมศิริ²

¹คณะบัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย 126/1 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงรัชดาภิเษก เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400

Email: wasinee_tha@utcc.ac.th Tel:02-697-6633

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนการเข้าอบรมของคณะกรรมการบริษัทในหลักสูตรของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) กับผลการดำเนินงานของบริษัท โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET100 และทำการวิเคราะห์ผลทางสถิติ โดยใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน และการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน

ผลการศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนการเข้าอบรมของคณะกรรมการบริษัทกับผลการดำเนินงานของบริษัท แสดงให้เห็นว่า แม้คณะกรรมการจะมีจำนวนการเข้าอบรมที่เพิ่มมากขึ้น แต่ไม่ได้มีผลทำให้ผลการดำเนินงานบริษัทดีขึ้นตามไปด้วย กรรมการบริษัทจะต้องมีคุณสมบัติหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ในสายธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน และทักษะอื่นๆ ที่จำเป็นเพื่อให้สามารถทำให้ผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น คุณสมบัติเหล่านี้ อาจจะมีผลกับผลการดำเนินงานของกิจการมากกว่าการเข้าอบรมให้หลักสูตรของ IOD

คำสำคัญ การอบรมของกรรมการ ผลการดำเนินงานของบริษัท

ABSTRACT

The purpose of this study is to study the relationship between the director training at Thai Institute of Directors Association (IOD) and firm performance. The samples are listed companies in the Stock Exchange of Thailand, SET100 group, and the result are analyzed by using inferential statistics analysis and inferential statistics analysis.

The results show no relationship between the number of board training sessions and the company's performance. Although the board increases the number of training sessions, it does not result in improving company performance. The directors must have many qualifications such as having experiences in the same industry as the business, having management and other skills. Such qualifications may play more important role in improving firm performance than attending IOD training sessions.

Keywords: *Director Training, Firm Performance*

บทนำ

องค์ประกอบสำคัญข้อหนึ่งของหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี คือ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของ คณะกรรมการบริษัท เนื่องจากคณะกรรมการบริษัทเป็นผู้ที่ได้รับแต่งตั้งจากผู้ถือหุ้นเพื่อเป็นตัวแทนในการเข้าไป บริหารงานและดูแลการดำเนินงานของบริษัทเพื่อสร้างมูลค่าสูงสุดให้กับกิจการ และกลไกที่จะช่วยให้ คณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ การมีโครงสร้างคณะกรรมการที่ดี มีขนาด องค์ประกอบ สัดส่วนที่เหมาะสม นอกจากนี้แล้วคณะกรรมการต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติหลากหลาย ทั้งในด้านทักษะ ประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะเฉพาะด้าน เพื่อนำพาบริษัทไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ นับว่า คณะกรรมการบริษัทมีความสำคัญอย่างมากกับองค์กร ซึ่งมีหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาความเป็นมืออาชีพของ กรรมการและส่งเสริมให้เกิดการกำกับดูแลกิจการที่ดี ได้แก่ สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (Thai Institute of Director : IOD)

ปัจจุบัน IOD มีหลักสูตรเพื่อเผยแพร่ทักษะ ความรู้ เกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ดี และหลักสูตรต่างๆ ที่หลากหลายเพื่อให้กรรมการมีทักษะ ความรู้ใหม่ๆ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับกรรมการที่จะนำไปปรับปรุง และ พัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน แต่ในปัจจุบัน ยังไม่มีข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องในเรื่องของความสม่ำเสมอในการอบรมเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ของกรรมการเช่นในบาง วิชาชีพ เช่น วิชาชีพบัญชี สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ได้กำหนดชั่วโมงการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง ที่นักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องเข้าอบรมทุกปีเป็นจำนวน 40 ชั่วโมงเป็นต้น งานวิจัยนี้ ต้องการตอบ คำถามว่าหากกรรมการมีการอบรมเพิ่มพูนความรู้อย่างสม่ำเสมอ หรือมีการเข้าร่วมแลกเปลี่ยน พูดคุยกับเพื่อน ร่วมอาชีพในหลักสูตรต่างๆ ของ IOD ซึ่งเป็นสมาคมฯ ที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาด หลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ให้การสนับสนุนจัดตั้งจะมีผลอย่างไรกับผลการดำเนินงานของกิจการ ผู้ศึกษาให้ความสนใจใน การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าอบรมในหลักสูตรต่างๆ ของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย และผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET100

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนการเข้าอบรมของคณะกรรมการบริษัทในหลักสูตรของสมาคม ส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทยกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100

ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) โดย Jensen และ Meckling (1976) กล่าวว่า ทฤษฎีนี้เป็นการแสดงให้เห็น ถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองฝ่าย ได้แก่ ตัวการ (Principal) คือเจ้าของกิจการ ที่ต้องการแสวงหา ผลประโยชน์สูงสุดจากการลงทุน โดยการว่าจ้างตัวแทน (Agent) ให้ดำเนินการบริหารจัดการแทนมีการมอบหมาย

อำนาจการตัดสินใจบางอย่างให้กับตัวแทนภายใต้สัญญาระหว่างกัน แต่หากผลประโยชน์ของทั้งสองฝ่ายไม่ตรงกัน ก็จะทำให้เกิดปัญหาการเป็นตัวแทนขึ้น (Agency Problem) (ศิลาพร ศรีจันเพชร, 2551) โดยตามทฤษฎีตัวแทน ตัวแทนก็คือ คณะกรรมการบริษัท ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้น ให้กำกับดูแลกิจการเพื่อสร้างประโยชน์สูงสุดจากการลงทุนแก่ผู้ถือหุ้น

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (2547) อธิบายว่า หน้าที่หลักของคณะกรรมการ แบ่งได้เป็น 2 ด้าน คือ

1. การกำหนดทิศทาง เป้าหมาย นโยบายทางธุรกิจ เพื่อให้มั่นใจว่าบริษัทจะดำเนินงานไปในทิศทางที่คณะกรรมการเห็นว่าเป็นประโยชน์ที่ดีที่สุดของผู้ถือหุ้น
2. การติดตามการดำเนินงานของฝ่ายจัดการเพื่อตรวจสอบถ่วงดุล

หลักสูตรการอบรมของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย ตามรายละเอียดคู่มือหลักสูตร IOD Training 2019 ของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย(2561) มีการพัฒนาหลักสูตรต่างๆ สำหรับกรรมการบริษัทตามแนวทางการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยเริ่มตั้งแต่หลักสูตรขั้นพื้นฐาน (Foundation) หลักสูตรเชิงลึกหรือต่อยอดความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่ (Skills) ตลอดจนกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทในการสนับสนุนการทำงานของกรรมการ ได้แก่ คณะกรรมการชุดย่อย เลขาธิการบริษัท และผู้บริหารระดับสูงเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการกำกับดูแลกิจการ โดย IOD ได้จัดหลักสูตรสำหรับกรรมการขึ้น รวมทั้งสิ้น 16 หลักสูตร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วันดี เวทวงศ์กุล (2550) ศึกษาผลกระทบของกลยุทธ์ ประสิทธิภาพ และค่าตอบแทนต่อความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนกรรมการอิสระกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการวิจัย พบว่าค่าตอบแทนของกรรมการอิสระมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ร่วมระหว่างสัดส่วนกรรมการอิสระกับผลการดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน ส่วนกลยุทธ์และประสิทธิภาพของกรรมการอิสระไม่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ร่วมระหว่างสัดส่วนกรรมการอิสระกับผลการดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน โดยวัดผลดำเนินงานจาก Tobin's Q อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ซึ่งสรุปได้ว่าอาจจะเกิดจากการที่กรรมการอิสระทำงานในธุรกิจนั้นมานานจนเกิดความคุ้นเคยกับการทำงานของธุรกิจและผู้บริหาร กระบวนการทำงานหย่อนประสิทธิภาพและไม่รัดกุม

ฉวีวรรณ ชูสนุก, อัมพล ชูสนุก (2555) ศึกษาอิทธิพลของกลไกการกำกับดูแลกิจการต่อประสิทธิผลของการกำกับดูแลกิจการ และมูลค่าของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ จำนวน 210 บริษัทผลการศึกษา พบว่า ทักษะความรู้ของกรรมการมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลของการกำกับดูแลกิจการอย่างมีนัยสำคัญ และส่งผลทางบวกต่อมูลค่าของบริษัท โดยสรุปว่าเมื่อกรรมการความรู้ในเรื่องบทบาทหน้าที่ของกรรมการตามกฎหมาย รวมถึงบทบาทในการสร้างผล

ประกอบการที่ดีให้กับบริษัท จะช่วยให้กรรมการมีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้ถือหุ้น และดำเนินงานไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อบริษัท

วรัญญา มโนสุนทร (2558) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ต่อผลการดำเนินงานของบริษัท โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นกลุ่มบริษัท IPO ที่ต่อมาจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) ในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2545 – 2554 จำนวน 10 ปี ผลการศึกษา พบว่าคุณภาพของคณะกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของบริษัทที่ใช้ ROA ในการวัดผล แต่ไม่พบความสัมพันธ์ในกรณีที่ใช้ Tobin'Q ในการวัดผล แสดงให้เห็นว่าหากคณะกรรมการบริษัทมีความรู้ ความสามารถด้านการบริหาร การบัญชี/การเงิน หรือมีประสบการณ์ในด้านธุรกิจที่เพียงพอจะทำให้บริษัทมีผลการดำเนินงานที่ดี

Vafeas (1999) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการประชุมกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างปีค.ศ.1990 – 1994 จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 307 บริษัท พบว่ากิจกรรมของคณะกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับมูลค่ากิจการ คือเมื่อบริษัทมีผลการดำเนินงานที่ไม่ค่อยดีก็จะทำให้มีการประชุมเพิ่มมากขึ้น และยังพบความสัมพันธ์ของจำนวนคณะกรรมการบริษัท และขนาดของคณะกรรมการบริษัท ว่าเมื่อมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจะทำให้เกิดกิจกรรมของคณะกรรมการที่เพิ่มมากขึ้นด้วย

Shiah-Hou และ Cheng (2012) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของกรรมการภายนอก ค่าตอบแทนกรรมการ และผลการดำเนินงานของบริษัท ผลการศึกษา พบว่า ประสบการณ์ของกรรมการภายนอกมีความสัมพันธ์เชิงบวกและมีนัยสำคัญกับผลการดำเนินงานของบริษัท โดยมองว่าบริษัทที่มีกรรมการที่มีประสบการณ์ทำงานมาก จะมีความสามารถในการตรวจสอบ แนะนำ และยังจะทำให้บริษัทมีผลการดำเนินงานที่ดีมากขึ้น

Darmadi (2013) ศึกษาระดับการศึกษาของคณะกรรมการบริษัทกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศอินโดนีเซีย จำนวน 160 บริษัท จากกลุ่มธุรกิจของตลาดหลักทรัพย์ของประเทศอินโดนีเซีย ผลการศึกษา พบว่า การศึกษาที่สูงกว่าระดับปริญญาตรีและปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการศึกษาที่สูงและการจบจากมหาวิทยาลัยชั้นนำของกรรมการ มีส่วนทำให้ผลการดำเนินงานดีขึ้น นอกจากนี้ Darmadi ยังเสนอแนะเพิ่มเติมว่ายังมีปัจจัยอย่างอื่นที่จำเป็นในการพิจารณา เช่น ประสบการณ์ ทักษะการบริหาร และทักษะอื่นๆ ที่ได้รับจากนอกห้องเรียนที่จะมีส่วนช่วยในการพัฒนากรรมการเพื่อเพิ่มผลการดำเนินงาน

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเห็นว่าการศึกษาหรือประสบการณ์ด้านการบริหารของกรรมการมีผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัท แต่ยังไม่มียานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการเพิ่มพูนทักษะความรู้จาก

การอบรมในหลักสูตรต่างๆของ IOD กับผลการดำเนินงานของบริษัท จึงทำให้ผู้ศึกษาให้ความสนใจในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของกรรมการเกี่ยวกับจำนวนการเข้าอบรมในหลักสูตรต่างๆ ของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทยว่าส่งผลอย่างไรกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมุ่งเน้นกิจการที่มีขนาดใหญ่ คือกิจการในกลุ่ม SET100

วิธีการศึกษา

ประชากร และแหล่งที่มาของข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 ปี 2561 จำนวน 100 บริษัท ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษามาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ที่รวบรวมจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) รายงานประจำปี (แบบ 56-2) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากฐานข้อมูล SETSMARTและข้อมูลที่เปิดเผยบนเว็บไซต์ของ ก.ล.ต.

กรอบแนวคิด

ตัวแปรตามที่ใช้การศึกษาครั้งนี้ คือผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจาก ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA)และ Tobin's Q โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on asset : ROA) คือ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ โดยเป็นอัตราส่วนที่เปรียบเทียบกันระหว่างกำไรสุทธิกับสินทรัพย์รวมของบริษัท เป็นการวัดความสามารถในการทำกำไรของบริษัทเมื่อเทียบกับสินทรัพย์ที่มี เป็นการวัดผลการดำเนินงานทางด้านบัญชี สามารถคำนวณได้จาก

$$ROA (\%) = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times 100$$

2. ค่า Tobin's Q เป็นแนวคิดที่นำเสนอโดย ศาสตราจารย์ James T. Tobin เป็นการวัดผลการดำเนินงานทางการตลาดเนื่องจากการตีความที่หลากหลาย ผู้วิจัยได้เลือกการคำนวณแบบ Chung and Pruitt (1994) โดยมีสมการดังนี้

$$Tobin's Q = \frac{(\text{Market Value of Equity} + \text{Book value of Debt})}{\text{Book Value of Asset}}$$

โดยตัวแปรมีความหมาย ดังนี้

Tobin's Q = การวัดผลการดำเนินงานทางการตลาด

Market Value of Equity = มูลค่าตลาดของผู้ถือหุ้น

Book Value of Debt = มูลค่าตามบัญชีของหนี้สิน

Book Value of Asset = มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์รวม

ตัวแปรต้น หรือตัวแปรอิสระ คือ การเข้าอบรมหลักสูตรของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย กำหนดตัวย่อเป็น TRAINING โดยคำนวณจากจำนวนครั้งการเข้าอบรมในช่วง 5 ปี คือ ระหว่างปี 2557 – 2561 ของคณะกรรมการบริษัท หาดด้วยจำนวนกรรมการบริษัท

$$\text{TRAINING} = \frac{\text{ผลรวมจำนวนครั้งการเข้าอบรมกับ IOD ของกรรมการทุกคน}}{\text{จำนวนกรรมการ}}$$

ตัวแปรควบคุม จากงานวิจัยก่อนหน้า ตัวแปรควบคุมที่มีผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัท มีดังนี้

1. อายุเฉลี่ยของคณะกรรมการบริษัทกำหนดตัวย่อ AGE โดยเก็บข้อมูลอายุเฉลี่ยของคณะกรรมการที่เปิดเผยในระบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี ณ สิ้นรอบบัญชี
2. สัดส่วนจำนวนคณะกรรมการเพศหญิง กำหนดตัวย่อ GEN เก็บข้อมูลจากสัดส่วนจำนวนคณะกรรมการบริษัทที่เป็นเพศหญิง โดยกำหนดให้ 0 = คณะกรรมการบริษัทที่เป็นเพศชาย, 1 = คณะกรรมการบริษัทที่เป็นเพศหญิง
3. ระดับการศึกษาของคณะกรรมการ กำหนดตัวย่อ EDU เก็บข้อมูลจากสัดส่วนจำนวนคณะกรรมการบริษัทที่มีวุฒิการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี โดยกำหนดให้ 0 = คณะกรรมการบริษัทที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่า, 1 = คณะกรรมการบริษัทที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี
4. คณะกรรมการที่มีความรู้ด้านบัญชี กำหนดตัวย่อ ACC เก็บข้อมูลจากสัดส่วนจำนวนคณะกรรมการบริษัทที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านบัญชี โดยกำหนดให้ 0 = คณะกรรมการบริษัทที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางด้านบัญชี, 1 = คณะกรรมการบริษัทที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านบัญชี
5. สัดส่วนของคณะกรรมการที่เคยเข้าร่วมอบรมหลักสูตรของสมาคมส่งเสริมกรรมการบริษัทไทย กำหนดตัวย่อเป็น ATTEND โดยเก็บข้อมูลจากสัดส่วนกรรมการที่เคยเข้าร่วมอบรมหลักสูตรของสมาคมส่งเสริมกรรมการบริษัทไทย โดยกำหนดให้ 0 = คณะกรรมการบริษัทที่ไม่เคยเข้าร่วมอบรมหลักสูตรของสมาคมส่งเสริมกรรมการบริษัทไทย, 1 = คณะกรรมการบริษัทที่เคยเข้าร่วมอบรมหลักสูตรของสมาคมส่งเสริมกรรมการบริษัทไทย
6. จำนวนครั้งในการเข้าประชุม (Meet) จากการศึกษาของ Ntim and Osei (2011) อ้างถึงใน เกรียงไกร บุญเลิศอุทัย และอนุวัฒน์ ภักดี (2561) p.34 ว่าความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการช่วยเพิ่มผลการดำเนินงาน ลดการจัดการกำไร
7. ขนาดของกิจการ (Size) บริษัทที่มีขนาดใหญ่กว่ามักจะได้เปรียบกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก แต่บริษัทขนาดเล็กจะมีการเติบโตสูงกว่าบริษัทที่มีขนาดใหญ่อยู่แล้ว ดังนั้น จึงกำหนดให้ขนาดกิจการเป็นตัวแปรควบคุมในการวิจัยครั้งนี้ (กาญจนา ตั้งภากรณ์, 2542) ขนาดของกิจการคำนวณจากลอการิทึมของสินทรัพย์รวมของบริษัท

8. อายุบริษัท (Firm age) บริษัทที่มีระยะเวลาดำเนินงานน้อยก็จะมีรายได้น้อยกว่า ในขณะที่บริษัทที่มีระยะเวลาการดำเนินงานนาน ก็จะมี ความซับซ้อนทางธุรกิจ และสามารถสร้างผลตอบแทนได้มากกว่าบริษัทที่มีอายุบริษัทสั้นกว่า (Lipzinsky และ Wilson, 2001) โดยวัดมูลค่าจากจำนวนจากลอกการตีพิมพ์ของปีตั้งแต่เริ่มก่อตั้งบริษัท
9. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity : D/E) เป็นอัตราส่วนของผู้ถือหุ้นกับหนี้สินรวม เป็นอัตราส่วนที่แสดงว่าบริษัทมีหนี้สินรวมเป็นกี่เท่าของผู้ถือหุ้น และใช้ในการพิจารณาว่า บริษัทยังมีความสามารถในการชำระหนี้หรือไม่ และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง Shah และ Butt พบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อผู้ถือหุ้นจะมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลการดำเนินงาน เนื่องจากการก่อหนี้ถูกใช้เพื่อช่วยเหลือบริษัทโดยกิจการจะมีการก่อหนี้เพื่อสร้างผลตอบแทนให้กิจการ

สมมติฐานการวิจัย H_0 การเข้าอบรมของคณะกรรมการบริษัทในหลักสูตรของ IOD ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของบริษัท

$$\text{สมการการวิจัย } \text{PERFORM} = \beta_0 + \beta_1 (\text{TRAINING}) + \beta_2 (\text{AGE}) + \beta_3 (\text{GEN}) + \beta_4 (\text{EDU}) + \beta_5 (\text{ACC}) + \beta_6 (\text{ATTEND}) + \beta_7 (\text{MEET}) + \beta_8 (\text{Size}) + \beta_9 (\text{FirmAge})_i + \beta_{10} (\text{DE})_i + \epsilon_i$$

โดย PERFORM วัดจาก ROA และ Tobin'Q $\epsilon_i =$ ค่าความคลาดเคลื่อน

เครื่องมือวิจัยและสถิติที่ใช้ การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนครั้งในการอบรม ความถี่ในการประชุมประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าต่ำสุด (Maximum) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นต้น การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression Analysis)

ผลวิจัยและอภิปรายผล

การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
TOBINQ	100	0.3379	11.3226	1.9174	1.4483
ROA	100	-5.4900	59.9700	9.0387	7.4118
TRAINING	100	0.0000	2.3333	0.6401	0.5175
AGE	100	48	73	60.45	4.606
GEN	100	0.0000	0.8462	0.1845	0.1518
EDU	100	0.2222	1.0000	0.7131	0.1871
ACC	100	0.0000	0.4545	0.1354	0.1032
ATTEND	100	0.5385	1.0000	0.9116	0.1141
DE	100	0.20	14.04	2.1539	2.41044
MEET	100	4	24	9.34	3.682
LSIZE	100	9.2495	12.5034	10.8194	0.6856
LFIRM	100	0.4771	2.1367	1.4302	0.3094

ตารางที่ 1 แสดงค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรต่างๆที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ Tobin'Q พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.9174 และอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ (ROA) พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 9.0387 สำหรับตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ จำนวนครั้งเฉลี่ยการเข้าอบรมของกรรมการในช่วงระหว่างปี 2557 – 2561 พบว่า บริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET100) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.64 ครั้ง

การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน แสดงให้เห็นว่าที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จำนวนในการเข้าอบรมของคณะกรรมการบริษัท ระดับการศึกษาของกรรมการ และจำนวนการเข้าประชุมมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลการดำเนินงานที่วัดโดย Tobin'Q โดยมีค่าสหสัมพันธ์อยู่ที่ 0.170 0.199 และ 0.247 ตามลำดับ จากค่าความสัมพันธ์ ไม่พบว่าตัวแปรอิสระและตัวแปรควบคุมมีความสัมพันธ์กันเกิน 0.6 จึงไม่พบปัญหา ความสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปร (Multicollinearity Problem) นอกจากนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบเพิ่มเติม ถึงปัญหาความสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปร โดยวิเคราะห์จากค่า Tolerance และค่า Variance Inflation Factor (VIF) เพื่อทดสอบปัญหาจากการตรวจสอบ พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีค่า Tolerance ที่ไม่เข้าใกล้ 0 และไม่มีตัวแปรใดที่มีค่า Variance Inflation Factor (VIF) มากกว่า 10 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรต่างๆ ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันและไม่เกิดปัญหาตัวแปรสัมพันธ์กันเอง

ตารางที่ 2 ตารางแสดงการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient)

	TOBINQ	ROA	TRAINING	AGE	GEN	EDU	ACC	ATTEND	DE	LSIZE	LFIRM	MEET
TOBINQ	1											
ROA	.827	1										
TRAINING	-0.170	-0.180	1									
AGE	-0.151	-0.175	-0.165	1								
GEN	0.115	0.096	0.045	-.301	1							
EDU	-.199	-0.168	.241	-0.103	-0.030	1						
ACC	0.064	0.065	-0.021	-0.186	.325	-0.006	1					
ATTEND	0.082	0.113	0.242	-0.061	0.171	0.132	0.094	1				
DE	-.281	-.433	0.226	0.065	-0.001	.255	-0.121	-0.183	1			
LSIZE	-.473	-.446	0.232	0.336	-.255	0.214	-0.155	-.203	.563	1		
LFIRM	-0.115	-.204	0.104	0.244	-.255	0.111	-.213	-0.097	.273	.328	1	
MEET	-.247	-0.163	.525	-0.085	0.063	.267	-0.067	0.095	.278	.461	0.074	1

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

2.2 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ของจำนวนครั้งในการเข้าอบรมของคณะกรรมการบริษัทกับผลการดำเนินงาน ซึ่งใช้อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) และ Tobin'Q เป็นตัววัดผลการดำเนินงาน

ตารางที่ 3 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ

	TOBIN'Q				ROA			
	Coef.	Std. Error	t	Sig.	Coef.	Std. Error	t	Sig.
(Constant)	12.635	3.324	3.801	0.000	50.808	16.706	3.041	0.003
TRN	-0.182	0.322	-0.565	0.573	-1.706	1.619	-1.054	0.295
AGE	-0.011	0.034	-0.333	0.740	-0.131	0.173	-0.755	0.452
GEN	0.032	1.027	0.031	0.975	-0.214	5.162	-0.041	0.967
EDU	-0.804	0.780	-1.031	0.305	-2.125	3.919	-0.542	0.589
ACC	-0.052	1.405	-0.037	0.970	-1.789	7.061	-0.253	0.801
ATTEND	0.298	1.308	0.228	0.820	2.117	6.576	0.322	0.748
DE	-0.003	0.072	-0.047	0.963	-0.773	0.362	-2.137	0.035
LSIZE	-0.927	0.303	-3.056	0.003	-3.012	1.525	-1.976	0.051
LFIRM	0.280	0.482	0.582	0.562	-0.404	2.420	-0.167	0.868

MEET	0.003	0.049	0.069	0.945	0.206	0.247	0.836	0.406
R ² , F-value, sig	0.2394, 2.8016, 0.005				0.2664, 3.2312, 0.001			

จากตารางที่ 3 ซึ่งแสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression) ของการศึกษาเกี่ยวกับจำนวนครั้งในการเข้าอบรมของคณะกรรมการบริษัทกับผลการดำเนินงานของบริษัท พบว่า ในสมการ Tobins' Q นี้มีค่า F-statistics อยู่ที่ 2.8016 และมีนัยสำคัญอยู่ที่ 0.005 และค่า R-Squared มีค่าอยู่ที่ 0.2394 คือในสมการถดถอยนี้มีความสามารถในการอธิบายผลการดำเนินงานโดยวัดจาก Tobin'Q ได้ร้อยละ 23.94 สำหรับสมการ ROA พบว่า สมการมีค่า F-statistics อยู่ที่ 3.2312 และมีนัยสำคัญอยู่ที่ 0.001 ค่า R-Squared มีค่าอยู่ที่ 0.2664 คือในสมการถดถอยนี้มีความสามารถในการอธิบายผลการดำเนินงานโดยวัดจาก ROA ได้ร้อยละ 26.64 จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนการเข้าอบรมของคณะกรรมการบริษัทในหลักสูตรของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย กับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนการเข้าอบรมของคณะกรรมการบริษัทกับผลการดำเนินงานบริษัทในส่วนของตัวแปรควบคุมพบว่า ขนาดของกิจการ มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อผลการดำเนินงานบริษัทในทั้งสองสมการ ส่วนอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลการดำเนินงานของบริษัทเมื่อวัดจากอัตราส่วนกำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA)

ข้อสรุป

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนการเข้าอบรมของคณะกรรมการบริษัทในหลักสูตรของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย กับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 ผลการศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนการเข้าอบรมของคณะกรรมการบริษัทกับผลการดำเนินงานของบริษัท แสดงให้เห็นว่า แม้คณะกรรมการจะมีจำนวนการเข้าอบรมที่เพิ่มมากขึ้น แต่ไม่ได้มีผลทำให้ผลการดำเนินงานบริษัทดีขึ้นตามไปด้วย กรรมการบริษัทจะต้องมีคุณสมบัติหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ในสายธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน และทักษะอื่นๆ ที่จำเป็นเพื่อให้สามารถทำให้ผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น คุณสมบัติเหล่านี้ อาจจะมีผลกับผลการดำเนินงานของกิจการมากกว่าการเข้าอบรมให้หลักสูตรของ IOD แต่หากกรรมการไม่มีการอบรมเพิ่มเติม และขาดการเข้าร่วมพัฒนาศักยภาพอย่างสม่ำเสมอ อาจจะมีผลทำให้ประสิทธิภาพในการบริหารลดลงก็เป็นได้ นอกจากนี้แล้วการเสริมสร้างทักษะ ความรู้ ความสามารถของกรรมการไม่เพียงแต่เป็นการเข้าอบรมเท่านั้น หากแต่เป็นประสบการณ์ที่ได้จากการบริหารงาน การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์กับผู้อื่น และพัฒนาทักษะที่ยังขาดอย่างสม่ำเสมอ จะมีส่วนส่งผลทำให้เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่ของคณะกรรมการและผลการดำเนินงานของบริษัทได้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา ตั้งภากรณ์. (2542). *ประสิทธิผลของคณะกรรมการบริษัทที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์*(วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- เกรียงไกร บุญเลิศอุทัย และ อนุวัฒน์ ภัคดี. (2561). *คุณลักษณะของคณะกรรมการ ความระมัดระวังทางบัญชี และผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วารสารวิชาชีพบัญชี, 14(43), 27-47.
- ฉวีวรรณ ชูสนุก และ อัมพล ชูสนุก. (2555). *อิทธิพลของกลไกการกำกับดูแลกิจการต่อประสิทธิผลของการกำกับดูแลกิจการ และมูลค่าของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วารสารบริหารธุรกิจ ศรีนครินทร์วิโรฒ, 3(1), 1-17.
- วรัญญา มโนสุนทร. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการบริษัทและคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบต่อผลการดำเนินงานของบริษัท กรณีศึกษา:บริษัทไอพีโอในประเทศไทย* (การค้นคว้าอิสระปริญญาโท). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- วันดี เวทวงศ์กุล. (2550). *ผลกระทบของกลยุทธ์ ประสิทธิภาพ และค่าตอบแทนต่อความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนกรรมการอิสระกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ศิลปพร ศรีจันเพชร. (2551). *ทฤษฎีบริษัทภิบาล*. วารสารบริหารธุรกิจ, 31(120), 1-4. สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย. (2561). IOD Training handbook 2019. สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2547). *คู่มือกรรมการบริษัทจดทะเบียน เล่ม 1. สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์*.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2555). *หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2560. สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์*.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2560). *หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี สำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2560. สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์*.
- Carpenter, M. A., and Westphal, J. D. (2001). The strategic context of external network ties: examining the impact of director appointments on board involvement in strategic decision making. *Academy of Management*, 44(4), 639-660.
- Chung, K.H., and Pruitt, S.W. (1994). A simple approximation of Tobin's q. *Financial Management*, 23(3), 70-74.

- Darmadi, S. (2013). Board members' education and firm performance: evidence from a developing economy. *Internal journal of commerce and management*, 23(2), 113-135.
- Jensen, M. C., and Meckling, W. H. (1976). Theory of the firm: Managerial behavior, Agency costs, and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 5(4), 306-360.
- Shiah-Hou, S. R., and Cheng, C. W. (2012). Outside director experience, composition, and performance. *Managerial Finance*, 38(10), 914-938.
- Vafeas, N. (1999). Board Meeting Frequency and firm performance. *Journal of Financial Economics* 53, 113-142.

การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เรื่อง ตารางธาตุ
Enhancing grade 11 student's problem-solving skills
by stem education in periodic table

ปริญวรรณ สุนทรักษ์* และกานต์ตะวัน วุฒิสลา¹

¹หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขา วิทยาศาสตร์ศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อุบลราชธานี 34190

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เรื่อง ตารางธาตุ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน กลุ่มตัวอย่างได้จากการเลือกแบบเจาะจง แบบแผนการวิจัย คือ การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เรื่องตารางธาตุ แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ตารางธาตุ, สะเต็มศึกษา, ทักษะการแก้ปัญหา

ABSTRACTS

The main purpose of this research were to develop the students' problem-solving skills and to compare learning achievement by using STEM Education in Periodic table. The participants were 30 students, purposive select from the populations of grade-11 students. Research design was a one-group pretest–posttest design. The research tools were the lesson plans of STEM Education in Periodic table, problem-solving skills tests, and achievement test. Research results showed that post-test score of students' problem-solving skills and learning achievement of students learning through STEM Education was statistically significantly higher than that of the pre-test score at p-value of 0.05.

Key words: *Periodic table, STEM Education, problem-solving skills*

บทนำ

ตารางธาตุเปรียบเสมือนบันไดขั้นแรกของวิชาเคมี ถือว่าเป็นความรู้พื้นฐานที่จะต่อยอดไปยังเนื้อหาเคมีในระดับที่สูงขึ้น และเนื่องจากตารางธาตุไม่ได้มีแค่สัญลักษณ์และชื่อของธาตุเท่านั้น เนื้อหาของเรื่องตารางธาตุยังแยกย่อยออกเป็นหัวข้อต่างๆ เช่น การแบ่งกลุ่มของธาตุในตารางธาตุ ความเป็นโลหะ-อโลหะของธาตุ สมบัติต่างๆ ของธาตุ การนำไปใช้ประโยชน์ เป็นต้น จากการจัดการเรียนการสอนเรื่องตารางธาตุ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดพื้นฐานและความเข้าใจ นักเรียนทราบแต่เพียงว่าสัญลักษณ์ธาตุนี้มีชื่ออย่างไรและสามารถใช้เป็นเพียงพื้นฐานแค้ในการเรียนหนังสือเท่านั้น ซึ่งมีแค้นักเรียนบางส่วนเท่านั้นที่ทราบว่าธาตุต่างๆ เหล่านี้มีความเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันอย่างไร ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครู คือยังคงการสอนแบบดั้งเดิม คือการสอนแบบบรรยายในห้องเรียน สอนตามหนังสือ ไม่มีสื่อการสอน ทำให้นักเรียนได้รับการเรียนรู้แบบท่องจำ ขาดกระบวนการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ ส่งผลให้ไม่สามารถนำไปเชื่อมโยงกับเนื้อหาเรื่องอื่นๆ ในวิชาเคมีได้เลย

ด้วยเหตุนี้ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนจึงได้รับความสนใจและหาวิธีการที่จะพัฒนา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นไปในด้านกระบวนการเรียนการสอน (มัลลิกา เกาพิจิตร. 2522 : 19) โดยมีเทคนิคและวิธีการสอนแบบใหม่ๆ เกิดขึ้นเพื่อช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (สำเริง บุญเรืองรัตน์. 2520 : 8) ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ จะต้องทำให้นักเรียนเกิดความสับสนน้อยที่สุดซึ่งเป็นเรื่องท้าทายสำหรับผู้สอน หากนักเรียนเกิดความสับสนแล้วจะทำให้นักเรียนสร้างแนวคิดที่คลาดเคลื่อนได้ง่ายจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ (Keith, 2002) ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดผลสะท้อนที่ยั่งยืนแก่นักเรียน ครูจึงต้องทำความเข้าใจกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ก่อนเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ผลจากการที่นักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ที่ขาดประสิทธิภาพส่งผลให้นักเรียนขาดทักษะในการแก้ปัญหา ซึ่งความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเป็นสมรรถนะที่สำคัญประการหนึ่งที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ เป็นความสามารถในการนำความรู้ ทักษะกระบวนการที่ได้เรียนรู้มาใช้ในการแก้ปัญหาและการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งความสามารถในการแก้ปัญหาจะเกิดได้จากการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการคิด กระบวนการคิด ทักษะกระบวนการในการแสวงหาความรู้และความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้คิดเป็นทำเป็นแก้ปัญหาด้วยตนเองและในระบบกลุ่มเพื่อปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมสิ่งแวดล้อมเทคโนโลยีต่างๆ (ประเวศ วะสี, 2539: 31)

การจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจและเหมาะสมกับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 คือการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการความรู้ใน 4 วิชาได้แก่ วิทยาศาสตร์ (Science : S) เทคโนโลยี (Technology : T) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering : E) และคณิตศาสตร์ (Mathematics : M) โดยเน้น

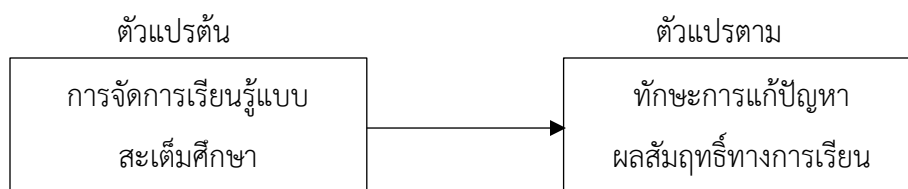
การนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริง รวมทั้งการพัฒนากระบวนการหรือผลผลิตใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตและการทำงาน การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ไม่เน้นเพียงการท่องจำทฤษฎีหรือกฎทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ แต่เป็นการสร้างความเข้าใจทฤษฎีหรือกฎเหล่านั้นผ่านการปฏิบัติให้เห็นจริงควบคู่กับการพัฒนาทักษะการคิด ตั้งคำถาม แก้ปัญหาและการหาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อค้นพบใหม่ๆ พร้อมทั้งสามารถนำข้อค้นพบนั้นไปใช้หรือบูรณาการกับชีวิตประจำวันได้(สถาบันการสอนส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2557) นักเรียนจะได้ใช้องค์ความรู้ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี สู่การสร้างสรรค์และปรับปรุงนวัตกรรมขึ้นมาใหม่ (พรทิพย์ ศิริภัทรราชย์, 2556 : น.49-56)

นอกจากกิจกรรมการเรียนรู้แล้วสื่อการสอนก็มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ดังทฤษฎีของกาเย่ โดยสื่อการสอนสามารถกระตุ้นความสนใจของนักเรียน เช่น ภาพ การ์ตูน หรือกราฟิกที่ดึงดูดสายตา ความอยากรู้อยากเห็นจะเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจในบทเรียน กระตุ้นความจำของนักเรียน (ราตรี พุทธทอง, 2543) ซึ่งในปัจจุบันพบว่ามีมีการนำสมาร์ตโฟนเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนรู้อย่างแพร่หลาย สามารถทบทวนบทเรียนออนไลน์ผ่านสมาร์ตโฟนได้ถือว่าเป็นการเรียนรู้ได้ทั้งในและนอกห้องเรียน สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษาพบว่ามีการใช้สื่อไอทีเพื่ออธิบายแบบจำลอง หรือสัญลักษณ์ในรูปแบบ 3 มิติซึ่งสามารถมองแบบจำลองผ่านแอปพลิเคชันของสมาร์ตโฟน(smartphone) ระบบแอนดรอยด์ (android) เช่น การใช้เทคโนโลยีเมนเต็ดเรียลลิตี้เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้เรื่องโครงสร้างอะตอมและพันธะเคมี (ณัฐ ติชเจริญ และคณะ, 2557) การใช้เทคโนโลยีออกเต็ดเรียลลิตี้อธิบายเรื่องสภาพผิวของโมเลกุลโคเวเลนต์ (ไชยา พรหมโส และคณะ, 2558) การใช้สื่อประสม และแอปพลิเคชันตารางธาตุ ในเรื่องตารางธาตุ (นุชจิรา แดงวันสี และคณะ, 2559) การสร้างแอปพลิเคชันตารางธาตุแบบความเป็นจริงในรูปแบบจิ๊กซอว์ผ่านสมาร์ตโฟน (วัชรพงษ์ โถรัตน์, 2560) และการเรียนรู้ตารางธาตุผ่านสมาร์ตโฟนด้วย QR code (Vasco D. B. Bonifácio, 2555) เป็นต้น จากงานวิจัยพบว่าการนำเทคโนโลยีต่างๆเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนสามารถช่วยให้นักเรียนมีการเรียนรู้ มีความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจในการนำเทคโนโลยีที่ใช้ร่วมกับสมาร์ตโฟนเข้ามามีส่วนสำคัญในการจัดการเรียนเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา(STEM Education) เพื่อเพิ่มความเข้าใจในการเรียนรู้เรื่องตารางธาตุของนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เรื่อง ตารางธาตุ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เรื่อง ตารางธาตุ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชานุมานวิทยาคม อำเภอชานุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ ที่เรียนวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) เรื่อง ตารางธาตุ จำนวน 1 แผน ระยะเวลา 11 ชั่วโมง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ตารางธาตุ เป็นแบบปรนัยพร้อมบอกเหตุผล จำนวน 30 ข้อ (30 คะแนน)

2.2 แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา โดยมีสถานการณ์ให้นักเรียนแก้ปัญหาเป็นแบบปรนัย 1 ข้อ (4 คะแนน) และอัตนัย 2 ข้อ (24 คะแนน)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ การศึกษาวิจัยนี้เป็นแบบกลุ่มตัวอย่างเดียวมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (one group pretest - posttest design) โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง ตารางธาตุ แบบปรนัยจำนวน 30 ข้อ

2. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นแบบปรนัย 1 ข้อ และอัตนัย จำนวน 2 ข้อ

3. ดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาเรื่อง ตารางธาตุ จำนวน 1 แผน ใช้เวลา 11 ชั่วโมง โดยมีการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

3.1 กิจกรรมการวิเคราะห์จากการกำหนดสถานการณ์

“นักเรียนเป็นเจ้าของบริษัทขายสื่อการเรียนการสอนทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งกำลังตรวจสอบสินค้าต่างๆในบริษัท พบว่าตารางธาตุที่ใช้เป็นสื่อการสอนในห้องเรียนมียอดขายค่อนข้างต่ำ อาจเนื่องมาจากตารางธาตุไม่ได้รับการปรับปรุงมาเป็นเวลานาน มีความล้าหลังของข้อมูล(ธาตุบางตัวไม่มีข้อมูลลักษณะของธาตุ บางตัวไม่มีประโยชน์ที่พบในชีวิตประจำวัน) สีสันไม่เชิญชวนให้เลือกซื้อ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องปรับปรุงตารางธาตุขึ้นมาใหม่ และเพื่อให้เข้ากับการเรียนในยุคเทคโนโลยีจึงต้องเพิ่มลูกเล่นที่

สามารถเชื่อมต่อกับโลกออนไลน์ได้ นั่นคือในธาตุทุกตัวจะต้องมี QR code และต้องใช้ได้กับทั้งระบบปฏิบัติการแอนดรอย(Android) และ IOS”

นักเรียนแต่ละกลุ่มต้องร่วมกันระดมความคิด ระบุปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดให้

3.2 กิจกรรมสืบค้นตารางธาตุรูปแบบต่างๆ

นักเรียนแต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่และร่วมกันในการสืบค้นตารางธาตุในรูปแบบต่างๆผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต

3.3 กิจกรรมสืบค้นสมบัติ ประโยชน์และโทษของธาตุ 20 ธาตุแรก

นักเรียนจับคู่เพื่อสืบค้นลักษณะ สมบัติทางกายภาพและทางเคมี ประโยชน์ของธาตุที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน นำเสนอในรูปแบบแผนผังความคิด

3.4 กิจกรรม QR Code

นักเรียนศึกษาขั้นตอนและวิธีการสร้าง QR Code ผ่านเว็บไซต์เพื่อนำมาสู่การสร้างตารางธาตุของนักเรียน

3.5 กิจกรรมการออกแบบตารางธาตุ D.I.Y.

นักเรียนในแต่ละกลุ่มร่วมกันออกแบบตารางธาตุจากเงื่อนไขที่กำหนดในสถานการณ์ตามความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ภายใต้วัสดุ-อุปกรณ์ที่ครูกำหนดให้

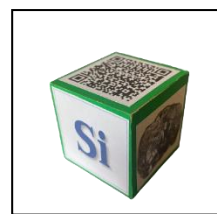
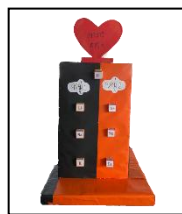
3.6 ประเมินชิ้นงาน

3.7 นำเสนอผลงาน (ตัวอย่างผลงานของนักเรียน ดังภาพที่ 1)

4. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ตารางธาตุ แบบปรนัยจำนวน 30 ข้อ

5. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนด้วยแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นแบบอัตนัยและปรนัยจำนวน 3 ข้อ

6. นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อใช้ในการสรุปและอภิปรายผลการทดลอง

ภาพที่ 1 ตัวอย่างตารางธาตุที่นักเรียนได้ออกแบบและการใช้ QR Code ของธาตุ การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ตารางธาตุ มีวิธีการดังนี้

1.1 หาค่าเฉลี่ย (X) ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ตารางธาตุ

1.2 ทดสอบเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ตารางธาตุ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) โดยใช้สถิติการทดสอบทีชนิดกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent group)

2. วิเคราะห์ข้อมูลของแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา มีวิธีการดังนี้

2.1 ประเมินทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรม โดยให้คะแนนจากเกณฑ์การประเมิน (Scoring Rubric) โดยมีรายการประเมิน 4 รายการได้แก่ 1) ระบุปัญหาหรือตั้งปัญหา 2) นิยามสาเหตุของปัญหา 3) แนวทางการแก้ปัญหาหรือวิธีการแก้ปัญหา 4) พิสูจน์คำตอบผลลัพธ์ที่ได้จากปัญหา

2.2 หาค่าเฉลี่ย (X) ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหา

2.3 ทดสอบเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) โดยใช้สถิติการทดสอบที ชนิดกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent group)

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหานักเรียน

ตารางที่ 1 ผลการประเมินทักษะการแก้ปัญหานักเรียน การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหานักเรียน โดยการใช้แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นแบบปรนัย จำนวน 1 ข้อ และอัตนัย จำนวน 2 ข้อ ผลแสดงดังตารางที่ 1

ที่	รายการประเมิน	คะแนนเฉลี่ย							
		ข้อ 1 (อัตนัย)		ข้อ 2 (อัตนัย)		ข้อ 3 (ปรนัย)		รวม	
		ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1	ระบุปัญหาหรือตั้งปัญหา	0.13	1.70	0.07	2.33	0.23	0.73	0.43	4.77
2	นิยามสาเหตุของปัญหา	0.97	1.93	3.00	3.00	0.53	1.00	4.50	5.93
3	แนวทางการแก้ปัญหา หรือวิธีการแก้ปัญหา	1.17	2.30	0.97	2.80	0.42	0.68	2.55	5.78
4	พิสูจน์คำตอบผลลัพธ์ที่ได้ จากปัญหา	0.93	3.00	1.00	3.00	0.67	1.00	2.60	7.00

ผลการประเมินในแต่ละข้อ	3.20	8.93	5.03	11.13	1.85	3.42	10.08	23.48
คิดเป็นร้อยละ	26.67	74.44	41.94	92.78	46.25	85.42	36.17	83.85

จากตารางที่ 1 การประเมินทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนจากเกณฑ์การประเมิน (Scoring Rubric) โดยมีรายการประเมิน 4 รายการ ผลการประเมินหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสะเต็มศึกษาพบว่าทักษะการพิสูจน์คำตอบผลลัพธ์ที่ได้จากปัญหามีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ 7.00 รองลงมาคือทักษะการนิยามสาเหตุของปัญหามีคะแนนเฉลี่ย 5.93 ส่วนทักษะทางการแก้ปัญหาหรือวิธีการแก้ปัญหา มีคะแนนเฉลี่ย 5.78 และทักษะที่ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือทักษะการระบุปัญหาหรือตั้งปัญหา มีคะแนนเฉลี่ย 4.77

ตารางที่ 2 ผลการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนก่อนและหลังจากการจัดกิจกรรม

	Pretest	Posttest	t-test	P
\bar{X}	10.08	23.48		
S.D.	2.70	1.87	29.57	.000
Percent	36.17	83.85		

จากตารางที่ 2 ผลการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เรื่อง ตารางธาตุ ก่อนทำกิจกรรมพบว่ามีคะแนนเฉลี่ย 10.38 คิดเป็นร้อยละ 37.08 และคะแนนเฉลี่ยหลังทำกิจกรรม 23.48 คิดเป็นร้อยละ 83.87

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน

ตารางที่ 3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียน

	Pretest	Posttest	t-test	P
\bar{X}	12.40	21.33		
S.D.	3.08	2.83	14.14	.000
Percent	41.33	71.11		

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เรื่อง ตารางธาตุ ก่อนเรียนพบว่ามีคะแนนเฉลี่ย 12.40 คิดเป็นร้อยละ 41.33 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 21.33 คิดเป็นร้อยละ 71.11

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เรื่อง ตารางธาตุ หลังทำกิจกรรมสูงกว่าก่อนทำกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เรื่อง ตารางธาตุ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการวิจัย การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เรื่อง ตารางธาตุ ได้ผลการวิจัย ดังนี้

1. จากผลการทดสอบการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนพบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังทำกิจกรรมสูงกว่าก่อนทำกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย โดยทดสอบจากแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ 3 สถานการณ์ ซึ่งก่อนการทำกิจกรรมนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 10.38 คะแนน จากการวิเคราะห์การทำแบบทดสอบของนักเรียนพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถวิเคราะห์ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ ไม่สามารถระบุได้ว่าปัญหาคืออะไร จะแก้ปัญหายังไง และไม่สามารถบอกได้ว่าผลของการแก้ปัญหาจะเกิดขึ้นได้อย่างไร ซึ่งหลังจากที่ได้รับการเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมสะเต็มศึกษาเข้ามาช่วยพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียน ที่ผู้วิจัยได้สร้างสถานการณ์ในการเรียนให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นและกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้วิธีแก้ปัญหา โดยให้นักเรียนวิเคราะห์ปัญหา ร่วมกันเป็นกลุ่ม ร่วมกันหาวิธีแก้ปัญหาและการดำเนินการค้นคว้าด้วยตนเอง ดำเนินการทดลองและร่วมกันอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและจดจำสิ่งที่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งในกิจกรรมการเรียนรู้นี้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าและออกแบบตารางธาตุด้วยตนเอง สามารถพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนในสถานการณ์ต่างๆได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนันต์ ทะสุข (2557 :53) กล่าวว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีคะแนนเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ยังมีนักเรียนบางส่วนที่ไม่สามารถวิเคราะห์ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้ อาจเนื่องมาจากสถานการณ์ยังไม่ครอบคลุมหรือน้อยเกินไป และนักเรียนมีความรู้สะสมซึ่งต้องใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์ในแบบทดสอบน้อยเกินไป ซึ่งควรแก้ไขโดยเพิ่มการฝึกการวิเคราะห์ปัญหาให้มากขึ้น และให้นักเรียนไปสืบค้น เชื่อมโยงกับความรู้ด้านอื่นๆ (ศิริพิมล หงษ์เหมและสุเทพ อ่วมเจริญ, 2557) อย่างไรก็ตามภายหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบทักษะการแก้ปัญหาซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย 23.48 คิดเป็นร้อยละ 83.86

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนพบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย โดยวิเคราะห์จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ตารางธาตุ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเรียนพบว่า ผลการทดสอบของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 12.40 คิดเป็นร้อยละ 41.33 เมื่อนำแบบทดสอบมาวิเคราะห์พบว่า นักเรียนสามารถบอกได้แค่ว่าธาตุมีชื่อและมีสัญลักษณ์อย่างไร แต่ไม่สามารถบอกสมบัติและประโยชน์ของธาตุได้ บอกได้แค่เพียงบางธาตุเท่านั้น เช่น คาร์บอน(C) – ถ่าน, เพชร แคลเซียม(Ca) – กระดูก,นม เป็นต้น ซึ่งเป็นธาตุที่พบเจอได้ในชีวิตประจำวัน ภายหลังจากที่นักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักเรียนสามารถศึกษา สืบค้นข้อมูล สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้เรื่องราวจากสถานการณ์ปัญหาที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง และใช้กระบวนการกลุ่มทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดที่หลากหลาย เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน (นิตยา ภูผาบาง, 2559) อีกทั้งยังช่วยสร้างความเข้าใจทฤษฎีผ่านการปฏิบัติให้เห็นจริงควบคู่กับการพัฒนาทักษะการคิด ตั้งคำถาม แก้ปัญหาและการหาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อค้นพบใหม่ๆ พร้อมทั้งสามารถนำข้อค้นพบนั้นไปใช้หรือบูรณาการกับชีวิตประจำวันได้(สถาบันการสอนส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2557) ซึ่งหากเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนหลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาแล้ว พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่สามารถบอกถึงลักษณะ ข้อมูลและประโยชน์ของธาตุได้แล้ว มีความเข้าใจเพิ่มขึ้นในเรื่องของการจัดเรียงอิเล็กตรอนของธาตุ สมบัติทางกายภาพและทางเคมีของธาตุ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พลศักดิ์ แสงพรมศรี (2558 :73) ว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ และเจตคติต่อการเรียนวิชาเคมี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เอกสารอ้างอิง

- ทิพวัลย์ ทองนอก,และกานต์ตะวัน วุฒิเสลา. (2562). การแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาเรื่องพันธะโคเวเลนต์. ในคณะอนุกรรมการสาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา (บ.ก.), *THE 11th NATIONAL ACADEMIC CONFERENCE OF 2019 “Professional management in a disruptive world”* (น.625-635). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.
- วัชรพงษ์ โถรัตน์. (2560). จิกซอว์: ตารางธาตุแบบความเป็นจริงเสริมสำหรับการสนับสนุนการเรียนรู้แบบร่วมมือ. ใน ผศ.ดร.ประภาพรพรณ ไชยานนท์ (บ.ก.), *การประชุมวิชาการระดับชาติด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ครั้งที่ 13(NCCIT2017)*, (น.111-122). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

- วิไลลักษณ์ ผ่านเมือง. (2560). การจัดการกิจกรรมเรียนรู้ด้วยรูปแบบสะเต็มศึกษาในรายวิชาเคมี เรื่องพอลิเมอร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เกรียงศักดิ์ วิเชียรสร้าง. (2560). ผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี ความสามารถในการแก้ปัญหา และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุกัญญา นาคอ้น. (2559). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่องตารางธาตุ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคบัตรเกม (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- นันทชา อัมฤทธิ์. (2559). การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานตามแนวคิดสะเต็มศึกษา เรื่องงานและพลังงาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จำลอง ออบุ่น. (2559). ผลการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ปฏิกิริยาเคมี ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการและเจตคติ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- นัสรีนทร์ ปือชา. (2558). ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชีววิทยา ความสามารถในการแก้ปัญหาและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อนันต์ ะสุข. (2557). การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และจิตวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ศิริพิมล หงษ์เหม และสุเทพ อ่วมเจริญ. (2557). การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์และคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้. ในผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.มาเรียม นิลพันธ์ (บ.ก.) วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, (น. 91-103). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Vasco D. B. Bonifacio. (2012). QR-Code Audio Periodic Table of the Element: A Mobile-Learning Tool. *Journal of Chemical education*, 89(1), 552-554.

Kei Fuchigami. (2016). Discovering Symmetry in Everyday Environments: A Creative Approach to Teaching Symmetry and Point Groups. *Journal of Chemical education*, 93, 1081–1084

ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดและผลตอบแทนของหลักทรัพย์ของบริษัท

จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มหุ้นยั่งยืน

The relationship between cash flow and stock returns of companies listed in
Thailand Sustainability Investment index (THSI)

สร้อยสุดา โมใหญ่¹, สุกัญญา รักพานิชณมณี²

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ถนนวิภาวดีรังสิต เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์: 095-114-9196, Email: Sukanya_ruk@utcc.ac.th

บทคัดย่อ

ข้อมูลทางบัญชีสำคัญต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ เนื่องจากนักลงทุนและนักวิเคราะห์จำเป็นต้องนำตัวเลขที่เปิดเผยในงบการเงินมาวิเคราะห์และคาดการณ์เกี่ยวกับผลตอบแทน ปัจจุบันตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการจัดอันดับกลุ่มหุ้นยั่งยืนเพื่อส่งเสริมการลงทุนในหุ้นที่ดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับผลตอบแทนของหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มหุ้นยั่งยืน ซึ่งมีกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน และกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินเป็นตัวแปรต้น และมีผลตอบแทนของหลักทรัพย์เป็นตัวแปรตาม โดยทำการเก็บข้อมูลย้อนหลัง 4 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2558 ถึงปี พ.ศ. 2561

จากการศึกษาพบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานและขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลตอบแทนของหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน และอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ไม่มีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนของหลักทรัพย์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ABSTRACT

Accounting information is important to an investment decision because investors and analysts need to use the numbers disclosed in the financial statements to analyze and forecast stocks returns. Currently, the Stock Exchange of Thailand has recommend an investment in Thailand Sustainability Investment index (THSI) to promote an investment in companies that conduct business regarding to the Environmental, Social and Governance (ESG). The propose of this research is to study relationship between cash flow and stock returns of companies listed in Thailand Sustainability Investment index. Cash flow from operating activities, cash flow from investing activities and cash flow from financing activities are independent variables and stock returns is an dependent variable. Data were collected from fiscal years 2015 to 2018.

The results show that cash flow from operating activities and size of companies are positively associated with stock returns at the significant level. However, cash flow from investing activities, cash flow from financing activities and debt to assets ratio have no relationship with stock returns at the significant level.

คำสำคัญ กระแสเงินสด ผลตอบแทนของหลักทรัพย์ หุ้นยั่งยืน

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคที่ตัวเลขดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์มีอัตราแทบไม่ต่างไปจาก 0% การฝากเงินไว้ในธนาคารเพียงอย่างเดียวไม่ใช่ทางเลือกในการบริหารเงินออมที่ดีอีกต่อไป ประกอบกับเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มขยายตัวต่ำกว่าที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประเมินไว้ ซึ่งส่งผลไปสู่การจ้างงานและอุปสงค์ภายในประเทศ ดังนั้นประชาชนจึงจำเป็นต้องหาทางเลือกอื่นๆ ในการสร้างความมั่งคั่งให้กับตนเอง การลงทุนจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการบริหารการเงินให้งอกเงย โดยการลงทุนคือการนำเอาทรัพย์สินที่บุคคลนั้นมีอยู่หรือสะสมไว้ไปดำเนินการในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์แล้วจะได้ผลตอบแทนกลับคืนมา ซึ่งส่วนใหญ่การลงทุนที่เป็นที่นิยมมักจะเป็นการลงทุนด้านการเงิน เช่น การลงทุนในตราสารหนี้ ตราสารทุน การลงทุนในกองทุนต่างๆ ของภาครัฐ หรือแม้กระทั่งการลงทุนในหุ้น โดยการลงทุนทางการเงิน คือ การลงทุนที่ผู้ลงทุนนั้นนำเงินที่มีอยู่ไปซื้อหลักทรัพย์ต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดรายได้ในอนาคตตามเงื่อนไขของหลักทรัพย์ที่ต้องการลงทุน ซึ่งผลตอบแทนที่ได้มานั้นขึ้นอยู่กับสถานะการณ์ของหลักทรัพย์ โดยแต่ละหลักทรัพย์จะมีความเสี่ยงมากน้อยแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการลงทุนทางการเงิน

ปัจจุบันการลงทุนอย่างยั่งยืนเป็นที่ยอมรับจากผู้ลงทุนทั่วโลกและมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในยุโรปและสหรัฐอเมริกา สำหรับในประเทศไทยการลงทุนอย่างยั่งยืนเป็นที่สนใจสำหรับผู้ลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ลงทุนสถาบัน โดยนำประเด็นผลการดำเนินงานด้าน ESG ของบริษัทจดทะเบียนมาใช้เป็นองค์ประกอบในการพิจารณาคัดเลือกหลักทรัพย์ในการลงทุนกันมากขึ้น ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเองก็ส่งเสริมให้ผู้ลงทุนตระหนักถึงการลงทุนอย่างยั่งยืนและสนับสนุนให้บริษัทจดทะเบียนมีการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืนด้วย จึงได้จัดทำรายชื่อหุ้นยั่งยืน (Thailand Sustainability Investment : THSI) ซึ่งรวบรวมรายชื่อบริษัทจดทะเบียนที่มีการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน ผ่านเกณฑ์การประเมินด้าน ESG และเผยแพร่ดัชนีความยั่งยืน SET THSI Index เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับการลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนไทยที่มีคุณภาพและมีการดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงความยั่งยืน เพื่อสร้างผลตอบแทนในระยะยาว อีกทั้งหุ้นของบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ในรายชื่อหุ้นยั่งยืนถือได้ว่าเป็นบริษัทที่มีศักยภาพของการนำแนวคิดด้านความยั่งยืนเข้าเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการดำเนินธุรกิจ มีการเตรียมพร้อมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้น (Emerging risks) และมีแนวทางการดำเนินงานเพื่อรองรับและบริหารจัดการประเด็นต่างๆ ที่ชัดเจน เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการสร้างโอกาสทางธุรกิจพร้อมรับมือแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุน

หุ้น (Stock) เป็นตราสารที่กิจการออกให้แก่นักลงทุนเพื่อระดมเงินทุนไปใช้ในกิจการ โดยผู้ถือหุ้นจะมีฐานะเป็น "เจ้าของ" ซึ่งจะมีส่วนได้เสียหรือมีสิทธิในทรัพย์สินและรายได้ของกิจการ ได้รับผลตอบแทนเป็นเงินปันผลเมื่อกิจการมีกำไร และหากกิจการมีผลการดำเนินงานที่ดี ราคาหุ้นเติบโต ก็จะสามารถทำกำไรได้จากส่วนต่างราคาได้

ด้วย อย่างไรก็ตาม ผลตอบแทนจากการลงทุนในหุ้นมีความไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงานของกิจการนั้นๆ หากกิจการมีปัญหาจนถึงขั้นล้มละลาย ผู้ถือหุ้นจะได้รับเงินลงทุนคืนก็ต่อเมื่อกิจการจ่ายภาระผูกพันแก่เจ้าหนี้และผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิเรียบร้อยแล้ว ซึ่งถือเป็นความเสี่ยงของการลงทุนในหุ้น

แนวคิดเกี่ยวกับตลาดทุน (กลุ่มหุ้นยั่งยืน)

Thailand Sustainability Investment หรือหุ้นยั่งยืนเป็นรายชื่อของบริษัทจดทะเบียนที่ดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืนโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล (Environmental, Social and Governance หรือ ESG) ซึ่งจะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้ลงทุนที่ต้องการลงทุนตามแนวคิดการลงทุนอย่างยั่งยืนที่น่าปัจจัยด้าน ESG มาเป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจลงทุนควบคู่ไปกับการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินของบริษัท เพื่อสร้างผลตอบแทนอย่างต่อเนื่องในระยะยาว รวมถึงเป็นการสนับสนุนบริษัทจดทะเบียนที่มีการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียอย่างครอบคลุมทั้งด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการบริหารจัดการเพื่อสร้างความยั่งยืนให้แก่องค์กร เช่น การบริหารความเสี่ยง การจัดการห่วงโซ่อุปทาน และการพัฒนานวัตกรรม ทั้งนี้ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจึงจัดทำดัชนี SETTHSI ขึ้นเพื่อเป็นดัชนีที่สะท้อนการเคลื่อนไหวราคาของกลุ่มหลักทรัพย์ของบริษัทที่มีการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน ซึ่งมีขนาดและสภาพคล่องผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2562)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อุษณี วรพันธ์พิทักษ์ (2549) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดและกำไรที่มีต่อราคาและผลตอบแทนของหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทุกบริษัท ยกเว้นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มเงินทุนหลักทรัพย์ กลุ่มธนาคาร กลุ่มประกันชีวิตและประกันภัย กลุ่มพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ กลุ่มบริษัทที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ใหม่ บริษัทที่รอบระยะเวลาบัญชีสิ้นสุดไม่ตรงกับวันที่ 31 ธันวาคม เนื่องจากกลุ่มบริษัทเหล่านี้เป็นกลุ่มบริษัทที่มีลักษณะเฉพาะ มีข้อบ่งชี้ในการจัดทำและนำเสนองบการเงินที่แตกต่างจากอุตสาหกรรมอื่นๆ เก็บข้อมูลจากงบการเงินระหว่างปี พ.ศ. 2546 ถึงปี พ.ศ. 2548 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงเดียวและการวิเคราะห์เชิงพหุคูณ ผลการวิเคราะห์พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน กระแสเงินสดปลอดภัย กำไรก่อนดอกเบี้ยจ่าย ภาษี ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย กำไรก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้ กำไรก่อนรายการพิเศษ และกำไรสุทธิมีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ โดยตัววัดผลการดำเนินงานคือกำไรสามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้ดีกว่าตัววัดผลการดำเนินงานคือกระแสเงินสด อีกทั้งกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน กระแสเงินสดปลอดภัย และกำไรสุทธิมีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนของหลักทรัพย์ โดยกระแสเงินสดสามารถอธิบายผลตอบแทนหลักทรัพย์ได้ดีกว่ากำไร

ธนพรธม ปัญญาเฟื่อง (2559) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดและผลตอบแทนของหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยกเว้นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมทางการเงิน เนื่องจากมีโครงสร้างทางการเงินและบัญชีที่แตกต่างจากอุตสาหกรรมทั่วไป บริษัทที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการ และบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วน เก็บรวบรวมข้อมูลแบบitudinalระหว่างปี พ.ศ. 2555 ถึงปี พ.ศ. 2557 เป็นระยะเวลาารวม 3 ปี วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานและกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับผลตอบแทนของหลักทรัพย์ แต่กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนมีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนของหลักทรัพย์ในทิศทางตรงกันข้ามและมีความสัมพันธ์น้อยที่สุด

นงคินิตย์ จันทร์จรัส และเพ็ญนิภา พรหมโคตร (2560) ได้ทำการศึกษากระแสเงินสด ผลตอบแทนของหลักทรัพย์และผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ จำนวน 49 บริษัท จาก 8 กลุ่มอุตสาหกรรม คือ 1. กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร 2. กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค 3. กลุ่มธุรกิจการเงิน 4. กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม 5. กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และสิ่งก่อสร้าง 6. กลุ่มทรัพยากร 7. กลุ่มบริการ และ 8. กลุ่มเทคโนโลยี และเป็นบริษัทที่มีข้อมูลงบการเงินรวมทั้งหมายเหตุประกอบงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชี พ.ศ. 2554 ถึงปี พ.ศ. 2559 เป็นบริษัทที่มีรอบระยะเวลาบัญชี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีการดำเนินงานในช่วงเวลาเดียวกัน และไม่เป็นบริษัทที่เข้าข่ายอาจถูกเพิกถอนออกจากตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ผลการวิเคราะห์พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับผลการดำเนินงานในอนาคตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนหลักทรัพย์ในอนาคต ในขณะที่กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ในอนาคตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานในอนาคต และกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ในอนาคตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานในอนาคต ส่วนกระแสเงินสดสุทธิ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานในอนาคตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ระเบียบวิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ใช้วิธีการศึกษาโดยการประมวลผลข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงในอดีต โดยกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มหุ้นยั่งยืน (THSI) ทำการเก็บข้อมูลย้อนหลัง 4 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2558 ถึงปี พ.ศ. 2561

ตัวแปรในการศึกษา

1. ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

ผลตอบแทนของหลักทรัพย์ (Stock Returns : SR)

2. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

ตัวแปรอิสระคือ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน และกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มหุ้นยั่งยืน

ตัวแปรควบคุม (Control Variables)

ขนาดของบริษัท (Size company)

อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (Debt to Asset ratio : D/A)

สมการที่ใช้ในการวิจัย

$$SR_{n,t} = \alpha_0 + \beta_1 CFO_{n,t} + \beta_2 CFI_{n,t} + \beta_3 CFF_{n,t} + \beta_4 Size_{n,t} + \beta_5 DA_{n,t} + \varepsilon_{n,t}$$

$SR_{n,t}$ = ผลตอบแทนของหลักทรัพย์ (Stock Returns)

α_0 = ค่าคงที่ (Constant)

β = ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (Regression coefficient)

$CFO_{n,t}$ = กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (Cash flow operating) จำนวนโดยนำกระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงานของบริษัท n ปีที่ t หาดด้วยสินทรัพย์รวมถั่วเฉลี่ย

$CFI_{n,t}$ = กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน (Cash flow investing) จำนวนโดยนำกระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมลงทุนของบริษัท n ปีที่ t หาดด้วยสินทรัพย์รวมถั่วเฉลี่ย

$CFF_{n,t}$ = กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน (Cash flow financing) จำนวนโดยนำกระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมจัดหาเงินของบริษัท n ปีที่ t หาดด้วยสินทรัพย์รวมถั่วเฉลี่ย

$Size_{n,t}$ = ขนาดของบริษัท จำนวนจากลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมของบริษัท

$DA_{n,t}$ = อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (Debt to Asset ratio : D/A) จำนวนโดยนำหนี้สินรวมของบริษัท n ปีที่ t หาดด้วยสินทรัพย์รวมของบริษัท n ปีที่ t

ε = ค่าความคลาดเคลื่อน (Error)

Model SR หรือ ผลตอบแทนของหลักทรัพย์ (Stock Returns)

$$SR_{n,t} = \frac{P_{n,t} - P_{n,t-1} + D_{n,t}}{P_{n,t-1}}$$

$SR_{n,t}$	ผลตอบแทนของหลักทรัพย์ของบริษัท n ปีที่ t
$P_{n,t-1}$	ราคาปิดของหลักทรัพย์ ณ วันทำการวันสุดท้ายของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม ของบริษัท n ปีที่ t-1
$P_{n,t}$	ราคาปิดของหลักทรัพย์ ณ วันทำการวันสุดท้ายของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม ของบริษัท n ปีที่ t
$D_{n,t}$	เงินปันผลจ่ายต่อหุ้นของบริษัท n ปีที่ t

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ของกระแสเงินสดและผลตอบแทนของหลักทรัพย์

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)					
	N	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
CFO	226	0.09	-0.23	0.32	0.08
CFI	226	-0.06	-0.34	0.13	0.07
CFF	226	-0.03	-0.24	0.31	0.09
Size company	226	10.55	8.34	12.50	0.96
DA Ratio	226	0.50	0.10	0.89	0.19
Stock return	226	0.05	-0.60	0.96	0.31

จากตารางที่ 4.1 พบว่ากระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (CFO) กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน (CFI) กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน (CFF) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มหุ้นยังยืนระหว่างปี พ.ศ. 2558 ถึงปี พ.ศ. 2561 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.09 , -0.06 , -0.03 ตามลำดับ

ผลตอบแทนของหลักทรัพย์ (Stock return) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มหุ้นยังยืนระหว่างปี พ.ศ. 2558 ถึงปี พ.ศ. 2561 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.05 ซึ่งบริษัทที่มีผลตอบแทนของหลักทรัพย์ต่ำที่สุดมีค่าเท่ากับ -0.60 และบริษัทที่มีผลตอบแทนของหลักทรัพย์สูงที่สุดมีค่าเท่ากับ 0.96 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.31

4.2 การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic)

4.2.1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อน (Correlation analysis)

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อน (Correlation analysis) เป็นการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับผลตอบแทนของหลักทรัพย์ ซึ่งสามารถอธิบายผลได้ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) ของกระแสเงินสดและผลตอบแทนของหลักทรัพย์

Correlations							
		Stock return	CFO	CFI	CFF	Size company	DA Ratio
Pearson Correlation	Stock return	1.000					
	CFO	0.215**	1.000				
	CFI	-0.060	-0.349**	1.000			
	CFF	-0.099	-0.565**	-0.432**	1.000		
	Size company	0.145*	-0.084	-0.006	0.073	1.000	
	DA Ratio	-0.028	-0.344**	-0.048	0.327**	0.550**	1.000

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

จากผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (CFO) และขนาดของบริษัท (Size company) มีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนของหลักทรัพย์ (Stock return) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันเท่ากับ 0.001 และ 0.029 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน (CFI) กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน (CFF) และอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (DA Ratio) ไม่มีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนของหลักทรัพย์ (Stock return) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระพบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (CFO) มีความสัมพันธ์เป็นลบกับกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน (CFI) กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน (CFF) และอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (DA Ratio) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน (CFF) มีความสัมพันธ์เป็นบวกกับอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (DA Ratio) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อย่างไรก็ตาม ขนาดของบริษัท (Size company) ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระใดนอกจากอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (DA Ratio) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

การวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple regression analysis)

ตัวแบบที่ใช้ในการวิจัย :

$$SR_{n,t} = \alpha_0 + \beta_1 CFO_{n,t} + \beta_2 CFI_{n,t} + \beta_3 CFF_{n,t} + \beta_4 Size_{n,t} + \beta_5 DA_{n,t} + \varepsilon_{n,t}$$

ตารางที่ 4.3 แสดงผลการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple regression analysis) ของความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับผลตอบแทนของหลักทรัพย์

Y = Stock Return				
Model	Coefficient	Std. Error	t	Sig.
(Constant)	-0.646	0.234	-2.754	0.006
CFO	1.274	0.501	2.540	0.012
CFI	0.508	0.501	1.013	0.312

CFF	0.529	0.473	1.118	0.265
Size company	0.063	0.025	2.531	0.012
DA Ratio	-0.104	0.137	-0.763	0.446
R Square	0.081			
Adjusted R-Square	0.060			
F	3.880			
Significant	0.002			
N	226			

จากการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานและผลตอบแทนของหลักทรัพย์ พบว่ากระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนของหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่า coefficient เท่ากับ 1.274 ค่า t เท่ากับ 2.540 และค่า Sig. เท่ากับ 0.012 จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ที่ว่ากระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานไม่มีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนของหลักทรัพย์ จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น แสดงให้เห็นว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานนั้นเป็นกระแสเงินสดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจหลักของบริษัทมากที่สุด เนื่องจากแสดงสภาพคล่องในส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียน หนี้สินหมุนเวียน เช่น ลูกหนี้ สินค้าคงเหลือ เจ้าหนี้ เป็นต้น ดังนั้นในมุมมองของนักลงทุนที่จะเลือกลงทุนในหุ้นตัวใด ควรจะต้องพิจารณากระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานเพราะเป็นตัวแปรสำคัญในการตัดสินใจสำหรับนักลงทุน

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนและผลตอบแทนของหลักทรัพย์ พบว่ากระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนไม่มีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนของหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินและผลตอบแทนของหลักทรัพย์ พบว่ากระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินไม่มีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนของ จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ที่ว่ากระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนหรือกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินมีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนของหลักทรัพย์

สรุปผลการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานและขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนของหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน และอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ไม่มีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนของหลักทรัพย์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากผลการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple regression analysis) ของความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับผลตอบแทนของหลักทรัพย์ พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนของหลักทรัพย์ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดและผลตอบแทนของหลักทรัพย์พบว่ากระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนของหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษณี วรพันธ์พิทักษ์ (2549) และธนพรธม ปัญญาเฟื่อง (2559) ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งแสดงว่า ถ้าบริษัทมีกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ผลตอบแทนของหลักทรัพย์เพิ่มขึ้น แต่ถ้าบริษัทมีกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานลดลงจะส่งผลให้ผลตอบแทนของหลักทรัพย์ลดลงเช่นกัน

อย่างไรก็ดีงานธนพรธม ปัญญาเฟื่อง (2559) พบความสัมพันธ์เป็นบวกระหว่างกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินและผลตอบแทนของหลักทรัพย์ และพบความสัมพันธ์เป็นลบระหว่างกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนและผลตอบแทนของหลักทรัพย์ และงานของ อุษณี วรพันธ์พิทักษ์ (2549) พบความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินและกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนกับราคาหลักทรัพย์ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยที่ได้ศึกษา

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผู้วิจัยควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดและผลตอบแทนของหลักทรัพย์โดยแบ่งเป็นรายอุตสาหกรรม เนื่องจากแต่ละอุตสาหกรรมมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันออกไป และผลการวิจัยที่ได้อาจแตกต่างกันด้วย นอกจากนี้ ผู้วิจัยอาจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกำไรสุทธิ และผลตอบแทนของหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มหุ้นยั่งยืนเพื่อดูความสัมพันธ์

เอกสารอ้างอิง

ปิยะรัตน์ โพธิ์ย้อย และสุปรียา คงแสงชู. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าตลาดกับมูลค่าตามบัญชี กำไรต่อหุ้น และกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET100*. ค้นเมื่อ 14 ธันวาคม 2562, จาก <http://www.rdi.rmutsb.ac.th/2011/digipro/002/proceedings>

ธนพรธม ปัญญาเฟื่อง. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดและผลตอบแทนของหลักทรัพย์ของบริษัท*

จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ค้นเมื่อ 14 ธันวาคม 2562, จาก

<http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis>

ธวัชชัย วรสุนทร และอุษณา แจ็งคล้าย. (2556). *ความสัมพันธ์ของกระแสเงินสดอิสระกับผลตอบแทนจากหลักทรัพย์ หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET100*. ค้นเมื่อ 14 ธันวาคม 2562,

จาก http://cheqa.rmuti.ac.th/rmuti_1500/SAR2557/macc/1.1-1-18

นงคินิตย์ จันทร์จรัส และเพ็ญนิภา พรหมโคตร. (2560). *กระแสเงินสด ผลตอบแทนของหลักทรัพย์และผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ*. ค้นเมื่อ 14 ธันวาคม 2562, จาก <http://mslib.kku.ac.th/elib/books/Accounting2561>

สมศรี พลภักดี. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับผลประกอบการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET100*. ค้นเมื่อ 14 ธันวาคม 2562, จาก <http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Somsri.Pho.pdf>

อุษณี วรพันธ์พิทักษ์. (2549). *ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดและกำไรที่มีต่อราคาและผลตอบแทนของหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. ค้นเมื่อ 14 ธันวาคม 2562, จาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/13818>

พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด

Work safety behavior of production employees at forth ems limited

ศรินันท์ พรหมบังเกิด, ฤทธิพล ไชยบุรี และกนกกร เกิดเงิน
ที่อยู่เลขที่ 28/410 ม.11 ซ.ไร่ชิง 36 ต.ไร่ชิง อ.สามพราน จ.นครปฐม 73210
โทรศัพท์ 082-4805851 อีเมลล์ phormbangkerd@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด 2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล วิธีการดำเนินการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ พนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด จำนวน 132 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับอธิบายข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของพนักงานฝ่ายผลิต คือ ความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับทดสอบผลสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ คือ t-test และ F-test

ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัดในภาพรวม ด้านเครื่องจักร เครื่องมือ และอุปกรณ์ในการทำงาน ด้านการปฏิบัติงาน และด้านการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย การปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีมาก และด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุช่วง 26-35 ปี ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประสบการณ์การทำงาน 2-4 ปี ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต ของบริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด

คำสำคัญ: พฤติกรรม พฤติกรรมความปลอดภัย ความปลอดภัยในการทำงาน

ABSTARACT

This research studies the safety behavior in production staff of Forth EMS Limited. Objectives of this study are 1) to study the safety behavior of production staff of Forth EMS Limited. 2) to compare safety in work of Forth EMS Limited. Method of conducting research the sample used in this research was production staff of Forth EMS Limited 132 people. The questionnaire was used to collect data. Statistics used in data analysis for explaining general personal information of production staff of Forth EMS Limited. Statistics used are Frequency Percentage Mean and Standard Deviation. Statistics used to analyze data for testing hypothesis for compare safety in work of Forth EMS Limited. Statistics used is t-test and F-test

The result of this research found that safety behavior of production staff of Forth EMS Limited in the whole. Machine, tools and equipment in the work and Occupational safety management at a very good level. And working environment at a high level. Most of production staff were female. They are 26-35 years old, have a high school / vocational certificate and working experience are 2-4 years. Results of the comparison hypothesis test safety behavior of production staff of Forth EMS Limited classified by personal does not affect safety behavior of production staff of Forth EMS Limited

Keywords. *behavior, safety behavior, Occupational Safety and Health*

บทนำ

ในภาคงานอุตสาหกรรม ย่อมต้องมีเครื่องจักรเป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อทดแทนกำลังคน สถานประกอบการกิจการยุคใหม่ที่พัฒนารูปแบบการผลิตเน้นการผลิตจำนวนมาก ได้นำเทคโนโลยีเครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์สมัยใหม่มาใช้เพื่อความรวดเร็วในการผลิต เพิ่มผลผลิต และประสิทธิภาพในการทำงานที่ดี แต่เทคโนโลยีเหล่านี้ล้วนมีอันตรายแฝงอยู่ทั้งสิ้น รวมไปถึงสภาพการทำงานที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสเสี่ยงต่ออันตรายมากขึ้น สภาพแวดล้อมของการทำงานที่ปลอดภัยที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ การบาดเจ็บ หรือเสียชีวิต รวมถึงโรคจากการทำงาน (บุญธรรม, 2561)

จากอัตราการประสบอันตรายจากการทำงานปี 2562 ของกองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม ลูกจ้างในการคุ้มครองกองทุนเงินทดแทน อัตราการประสบอันตรายจากการทำงานลูกจ้าง พบว่ามีลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานรวมทุกกรณี จำนวน 94,906 คน โดยส่วนใหญ่อุบัติเหตุจากการทำงานเกิดจากปัญหาสภาพแวดล้อมการทำงานที่ไม่ปลอดภัย และความประมาท ขาดความรอบคอบ และความระมัดระวังของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งปัญหาการประสบอันตรายจากการทำงานและความสูญเสียที่เกิดขึ้นจากการประสบอันตรายในประเทศไทยที่มีข้อมูลจากสำนักงานกองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม ชี้ให้เห็นว่าปัญหาดังกล่าวยังมีความรุนแรงและก่อให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจมหาศาล (Social Security Compensation Fund, 2562) ดังนั้นความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ทุกคนต้องตระหนักและใส่ใจตลอดเวลา เพราะผลจากการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นนอกจากจะก่อให้เกิดความสูญเสียแก่ตนเองที่เกิดการบาดเจ็บ พิการ หรือเสียชีวิตยังส่งกระทบไปยังครอบครัวของผู้ปฏิบัติงานอีกด้วย ซึ่งเป็นความสูญเสียที่เกินกว่าที่คาดคิดหรือเรียกกลับมาคืนได้ การจัดให้ผู้ปฏิบัติงานมีพฤติกรรมความปลอดภัยที่ดีช่วยลดความสูญเสียต่างๆ ที่เกิดขึ้นจะเป็นการลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุ ช่วยให้องค์กรลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล การบริหารจัดการด้านอาชีวอนามัย และความปลอดภัยที่ดีจะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และเป็นการแสดงออกถึงความห่วงใยขององค์กรที่มีต่อพนักงาน นำไปสู่ความมั่นใจในการทำงาน เสริมสร้างคุณภาพขององค์กร (Jetiyanuwat.2556)

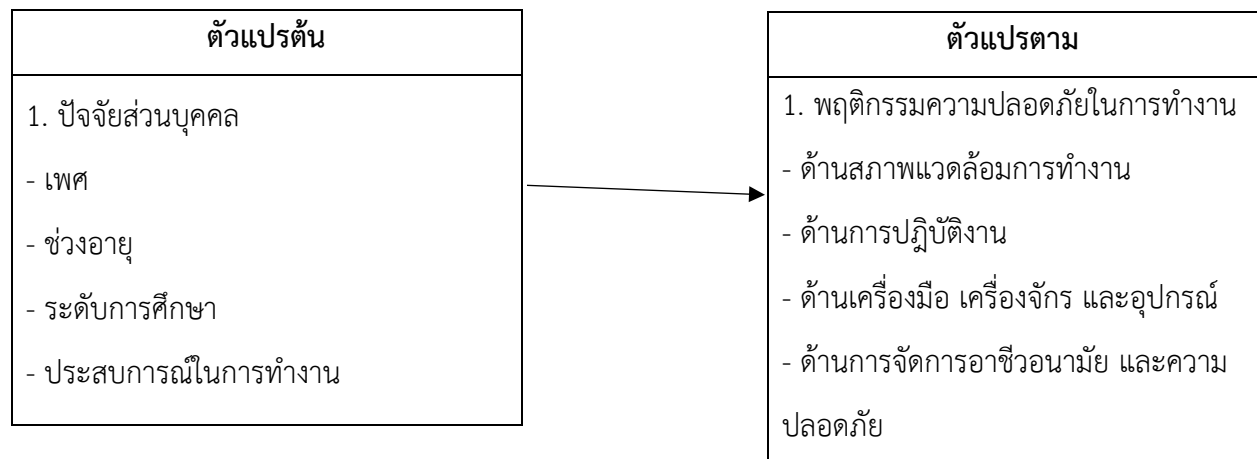
บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัดดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตและจำหน่ายอุปกรณ์โทรคมนาคมและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ภายใต้เครื่องหมายการค้า “FORTH” , ผลิตและประกอบแผงวงจรอุปกรณ์โทรคมนาคม และอิเล็กทรอนิกส์ภายใต้ตราสินค้าของลูกค้า , ผลิต จำหน่าย และรับเหมาติดตั้งอุปกรณ์ และระบบสัญญาณไฟจราจร และกล้องวงจรปิด ให้ความสำคัญในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และมีความมุ่งมั่นในการป้องกันและควบคุมอันตรายจากการทำงาน เพื่อสร้างแนวทางในการป้องกันและลดสถิติการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานให้เป็นศูนย์ แม้ว่าสถิติการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานของบริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัดมีแนวโน้มที่ลดลงจากแต่ก่อน แต่ยังคงพบอุบัติเหตุจากการทำงานยังคง

เกิดขึ้นกับพนักงานอยู่ตลอด จึงมีความสนใจศึกษาพฤติกรรมในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้สร้างความร่วมมือและส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างจิตสำนึกด้านความปลอดภัย และเพื่อให้สถานประกอบการสามารถวางแผนบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด ได้แก่ พนักงานฝ่ายผลิตซึ่งมีจำนวนประชากรทั้งหมด 200 คน (ข้อมูลจากฝ่ายทรัพยากรบุคคล บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด ณ วันที่ 28 มกราคม 2563)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด โดยได้ทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Robert V. Krejcie and Eayle W. Morgan. 1970) ในการคำนวณขนาด

กลุ่มตัวอย่างได้ทั้งหมด 132 คน โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบสุ่ม (Random) ซึ่งใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) สุ่มพนักงานฝ่ายผลิตเป็นรายบุคคลเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็นเพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยแบบสอบถามมีลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือก และให้ผู้ตอบเลือกเพียงคำตอบเดียว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน 2) ด้านการปฏิบัติงาน 3) ด้านเครื่องจักร เครื่องมือ และ อุปกรณ์ในการทำงาน 4) ด้านการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย โดยแบบสอบถามมีลักษณะการตอบจะเป็นประมาณค่า (Rating scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ยื่นหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ เพื่อขอเข้าเก็บข้อมูลในการทำวิจัยภายในบริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด

2. ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยให้กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานฝ่ายผลิตจำนวน 132 คน ตอบแบบสอบถาม คนละ 1 ฉบับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้สำหรับอธิบายข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับทดสอบผลสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน สถิติที่ใช้ คือ การทำสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป

ผลการวิจัย

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 86.40 เป็นเพศชาย จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 13.6 ส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 26-35 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 40.9 รองลงมา มีช่วงอายุ 36-45 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 38.60 และช่วงอายุที่มีผู้ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุดคือ ช่วงอายุมากกว่า 55 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 สำเร็จ

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มากที่สุด จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 และระดับปริญญาตรีน้อยที่สุด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30 ส่วนมากผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ในการทำงานในช่วงมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 รองลงมาคือ ช่วง 2-4 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.8 และน้อยที่สุดช่วงต่ำกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.80

พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานในภาพรวม พบว่า ด้านเครื่องจักร เครื่องมือ และอุปกรณ์ในการทำงาน ($\bar{X} = 4.76$, S.D = 0.630) ด้านการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.69$, S.D = 0.691) ด้านการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย ($\bar{X} = 4.53$, S.D = 0.763) การปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีมาก และด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน การปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.07$, S.D = 1.172)

พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน พบว่า พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน เมื่อนำข้อมูลมาจัดเรียงลำดับตามพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน พบว่า การปฏิบัติงานในพื้นที่แสงสว่างที่เพียงพอ ($\bar{X} = 4.40$, S.D = 0.977) การปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีเสียงไม่เกิน 85 เดซิเบล ($\bar{X} = 4.16$, S.D = 0.865) และการปฏิบัติงานในพื้นที่ที่อากาศถ่ายเทสะดวก และหายใจสะดวก ($\bar{X} = 4.07$, S.D = 1.062) ที่การปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี การปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีการสัมผัสหรือสูดดมกลิ่นสารเคมีอันตราย การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$, S.D = 1.235) การปฏิบัติงานในพื้นที่คับแคบหรือจำกัด ($\bar{X} = 3.99$, S.D = 0.798) การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย

พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด ด้านการปฏิบัติงาน พบว่า พนักงานสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล (PPE) ตามที่สถานประกอบการได้จัดไว้ให้ ($\bar{X} = 4.75$, S.D = 0.660) พนักงานปฏิบัติงานตามกฎหมายความปลอดภัยของสถานประกอบการ ($\bar{X} = 4.70$, S.D = 0.609) และพนักงานปฏิบัติงานโดยที่ร่างกายหรือจิตใจมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.60$, S.D = 0.742) การปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีมาก พนักงานปฏิบัติงานโดยไม่ได้รับอนุญาตจากหัวหน้างาน/นอกเหนือจากคำสั่งจากหัวหน้างาน ($\bar{X} = 4.75$, S.D = 0.627) และพนักงานปฏิบัติกิจกรรมอื่นร่วมด้วยในขณะที่ปฏิบัติงาน เช่น คุยโทรศัพท์ ($\bar{X} = 4.63$, S.D = 0.851) การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยมาก

พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด ด้านเครื่องจักร เครื่องมือ และอุปกรณ์ในการทำงาน พบว่า พนักงานได้จัดเก็บเครื่องมือ และอุปกรณ์ในการทำงานไว้ในพื้นที่ไม่กีดขวางต่อการทำงาน เป็นระเบียบเรียบร้อย ($\bar{X} = 4.85$, S.D = 0.402) พนักงานปฏิบัติงานตาม

วิธีการทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักรอย่างเคร่งครัด ($\bar{X} = 4.83$, S.D = 0.527) พนักงานปฏิบัติงานโดยสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายของเครื่องจักร (Machine Guard) ($\bar{X} = 4.76$, S.D = 0.671) พนักงานตรวจสอบเครื่องจักร เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานก่อนใช้งานอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.77$, S.D = 0.569) และพนักงานหยุดใช้เครื่องจักร เครื่องมือ และอุปกรณ์ในการทำงานเมื่อเห็นว่าสภาพการใช้งานผิดปกติ ($\bar{X} = 4.56$, S.D = 1.004) การปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีมาก

พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด ด้านการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่า ทางสถานประกอบการมีการดำเนินให้พนักงานปฏิบัติตามกฎความปลอดภัยในการทำงาน ($\bar{X} = 4.76$, S.D = 0.536) พนักงานให้ความร่วมมือในโครงการความปลอดภัยของสถานประกอบการ ($\bar{X} = 4.72$, S.D = 0.608) และพนักงานรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน ($\bar{X} = 4.63$, S.D = 0.700) ในระดับดีมาก ทางบริษัทมีการอบรมหลักสูตรความปลอดภัยในการทำงานให้แก่พนักงาน ($\bar{X} = 4.35$, S.D = 0.939) และมีการสนับสนุนและจัดกิจกรรมความปลอดภัยต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้มีจิตสำนึกและแรงจูงใจให้พนักงานปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย ($\bar{X} = 4.63$, S.D = 1.034) ในระดับดี

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่า p-value จากการทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด ในภาพรวม จำแนกตามเพศ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป t-test พบว่า ค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.418 ซึ่งมากกว่าค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่า พนักงานที่มีเพศแตกต่างกันมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่า p-value จากการทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด จำแนกตามช่วงอายุ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป One-way ANOVA พบว่าค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.471 ซึ่งมากกว่าค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่า พนักงานที่มีช่วงอายุที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่า p-value จากการทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป One-way ANOVA พบว่า ค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.645 ซึ่งมากกว่าค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่า พนักงานที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่า p-value จากการทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป One-way ANOVA พบว่า ค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.369 ซึ่งมากกว่าค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่า พนักงานที่มีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานไม่แตกต่างกัน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตบริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด ในภาพรวมด้านเครื่องจักร เครื่องมือ และอุปกรณ์ในการทำงาน ด้านการปฏิบัติงาน และด้านการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานอยู่ในระดับดีมาก และด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับงานวิจัยของวิทิต กมลรัตน์ (2552) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายปฏิบัติการ: บริษัท อิติตยา เบอร์ล่า เคมี คัลส์ (ประเทศไทย) จำกัด (ฟอสเฟต ดิวีชั่น) ผลการศึกษสามารถสรุปได้ดังนี้ ระดับพฤติกรรมความปลอดภัยซึ่งมี 4 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านเครื่องจักร อุปกรณ์ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านการจัดการ โดยภาพรวมพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีพฤติกรรมความปลอดภัยด้านสภาพแวดล้อมสูงถึงสูงมาก พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน ในการปฏิบัติงานในพื้นที่แสงสว่างที่เพียงพอ การปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีเสียงไม่เกิน 85 เดซิเบล และการปฏิบัติงานในพื้นที่ที่อากาศถ่ายเทสะดวก และหายใจสะดวก พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานอยู่ในระดับดี การปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีการสัมผัสหรือสูดดมกลิ่นสารเคมีอันตราย พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง การปฏิบัติงานในพื้นที่คับแคบหรือจำกัด พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานอยู่ในระดับน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของธรรมรักษ์ ศรีมารุต และคณะ (2555) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายผลิต บริษัทสยาม เมทัล เทคโนโลยี จำกัด จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่าทำงานพบว่า ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานมีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

จากการเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฟอर्थ อีเอ็มเอส จำกัด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงาน พบว่า เพศ

อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต ของบริษัท ฟอรัท อีเอ็มเอส จำกัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงศักดิ์ มณฑา (2560) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานสายการผลิตในบริษัท บูรณาการกรุ๊ป จำกัด ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานสายการผลิต ในบริษัท บูรณาการกรุ๊ป จำกัด พบว่า เพศ อายุ การศึกษา ความรู้ในงานที่ทำ ทักษะความปลอดภัย และบรรยากาศความปลอดภัยไม่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานสายการผลิต

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาโดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลแบบอื่น ๆ ร่วมกับการใช้แบบสอบถาม เช่น การสังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
2. ควรจัดทำให้มีบทเรียนหรือโปรแกรมเพื่อการเรียนรู้ในการปรับปรุง/พัฒนา พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน เพื่อเป็นตัวชี้วัดว่าพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานไปในทิศทางเดียวกับเป้าหมายขององค์กร

เอกสารอ้างอิง

ทวีสิทธิ์ บุญธรรม และคณะ (2561). *คู่มือการบริหารงานความปลอดภัยและอาชีวอนามัย*. กรุงเทพมหานคร. กองความปลอดภัยแรงงาน

กลุ่มงานกำหนดอัตราเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน สำนักงานกองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม. (2563).

“สถานการณ์การประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย เนื่องจากการทำงาน ปี2558 – 2562” ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

:https://www.sso.go.th/wpr/assets/upload/files_storage/sso_th/c00433eb3bc63a11720e488101b53d91.pdf 26 พฤษภาคม 263

ธรรมรักษ์ ศรีมารุต และคณะ. (2555). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ของพนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายผลิต บริษัทสยาม เมทัล เทคโนโลยี จำกัด จังหวัดระยอง*. รายงาน การวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

วิเลิศ เจตียนุวัตร และคณะ. (2556). คู่มือฝึกอบรมหลักสูตรเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับบริหาร.

กรุงเทพมหานคร. สวัสดิการกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

วิฑิต กมลรัตน์. (2552). ศึกษาพฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายปฏิบัติการ บริษัท
อิติตยา เบอร์ล่า เคมีคัลส์ (ประเทศไทย) จำกัด (ฟอสเฟส ดีวีชั่น). วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ทรงศักดิ์ มณฑา. (2560). พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานสายผลิตในบริษัท บุรพากรูป จำกัด.

วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา

การศึกษาพฤติกรรมและการใช้พื้นที่ครัวของผู้สูงวัย
กรณีศึกษาเทศบาลบางแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ

A study of the behaviors and use of the kitchen space of the elderly: a case
study of the bang kaeo municipality, samut prakan province

สิริโสภา องคณานวงศ์, สมชาย สุพิสาร

Sirisopa Ongkananuwong, Somchai Supisan

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน คณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยา

เขตอุเทนถวาย225 ถนน พญาไท แขวง ปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330

Interior Architecture Department, The Faculty of Engineering and Architecture,

Rajamangala University of Technology Tawan-ok: Uthenthawai Campus

225 Phayathai Road, Pathumwan, Bangkok 10330

*e-mail: Sirisopa_On@rmutto.ac.th Mobile: 080-447-0550,

บทคัดย่อ

การศึกษาพฤติกรรมและการใช้พื้นที่ครัวของผู้สูงวัย กรณีศึกษาเทศบาลบางแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยการออกแบบชุดครัวเสริมสำหรับผู้สูงวัยในศตวรรษที่ ๒๑ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา พฤติกรรมและกิจกรรมของกลุ่มผู้สูงอายุในการประกอบอาหารในช่วงอายุ 50-75 ปีและเพื่อศึกษาข้อจำกัด ทางด้านร่างกายในการเข้าถึงกิจกรรมของพื้นที่ภายในส่วนห้องครัว การดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุที่เป็นเพศหญิงที่ เป็นแม่บ้านสภาพร่างกายที่ถดถอย กำลังขาในการยืนทำอาหารหรือเตรียมอาหารเป็นเวลานาน จึงต้องการ อุปกรณ์เสริมในการทำอาหาร เตรียมอาหาร ดังนั้นการวิจัยนี้เพื่อแม่บ้านผู้สูงวัย ให้ประกอบกิจกรรมการทำอาหาร ในชีวิตประจำวันได้อย่างปกติ จึงต้องการศึกษาพฤติกรรมและการใช้พื้นที่ครัวของผู้สูงวัย โดยมีวิธีการเก็บข้อมูล ประเด็นลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เพื่อให้ทราบถึงลักษณะของรูปแบบที่เหมาะสมกับที่ตอบสนองการใช้งานที่ เหมาะสมสำหรับแม่บ้านผู้สูงวัย ประเด็นด้านพฤติกรรมการใช้งานเชิงพื้นที่ในส่วนครัวภายในบ้านพักสำหรับ แม่บ้านผู้สูงวัยโดยมุ่งเน้นศึกษากิจกรรม พฤติกรรมและปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในส่วนครัวภายในบ้าน ศึกษาตำแหน่ง ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่และกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับแม่บ้านผู้สูงวัย เพื่อหาอุปสรรคในการใช้พื้นที่และเพื่อให้ทราบถึง ปัจจัยของลักษณะของพื้นที่ที่ส่งผลกับข้อจำกัดทางด้านร่างกาย และการเคลื่อนไหวของแม่บ้านผู้สูงวัย ประชากร ตัวอย่างแม่บ้านผู้สูงวัย อายุ 50-75 ปี 1. กลุ่มแม่บ้านที่ทำอาหารประจำ 2. กลุ่มแม่บ้านที่ทำอาหารเป็นบางเวลา

ซื้อทานบ้าง เครื่องมือวิจัย แบบประเมินลักษณะทางกายภาพหลังการเข้าใช้พื้นที่ (Post Occupancy Evaluation, POE) ประกอบด้วย องค์ประกอบเชิงพื้นที่ เครื่องเรือน วัสดุ แบบสอบถาม จากการเก็บข้อมูลแม่บ้าน ผู้สูงอายุ 20 ท่าน พบว่า แม่บ้านทั้ง 20 ท่าน มีอายุเฉลี่ย 60-65 ปี ร้อยละ 40 66-70 ปี ร้อยละ 20 71-75 ปี ร้อยละ 5 76-80 ปี ร้อยละ 5 ประกอบอาชีพ แม่บ้าน ร้อยละ 80 เลี้ยงหลาน ร้อยละ 10 ทำอาหารขาย, ทำขนม ขาย ร้อยละ 5 มีรายได้ 5,000 บาท ร้อยละ 30 มีรายได้ 3,000 บาท , 10,000-20,000 บาท ร้อยละ 5 ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 45 ไม่เปิดเผยข้อมูล ลักษณะส่วนใหญ่เป็นครัวปูน ครัวสำเร็จรูป มีบ้างที่เป็นครัวที่ใช้การจัดวางจากเครื่อง เรือนที่มี และมีการเตรียมอาหารด้วยการมานั่งหั่นผัก เนื้อ โตะหินหน้าบ้านและห้องรับแขก บ้างบ้านที่มีพื้นที่ กว้างจะมีโต๊ะกลางสำหรับวางของและนั่งเตรียมอาหาร เพราะแม่บ้านผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีอาการปวดเข่า ร้อยละ 50 ปวดหลัง, ปวดไหล่, ปวดเอว ร้อยละ 10 บ้านหมุน, นิ้วล็อก ปวดข้อมือ ร้อยละ 5 มีการทำอาหารเอง คน และซื้อ ทานบ้าง คน มีโรคประจำตัว และมีปัญหาอุปสรรคในการใช้งานพื้นที่ครัว ตามลำดับดังนี้ ความถี่การใช้ครัว ส่วน ใหญ่ใช้ทุกวัน ร้อยละ 80 และทำอาหารเป็นบางเวลา ซื้อทานบ้าง ร้อยละ 20 ทางด้านกายภาพทางร่างกายของ แม่บ้านผู้สูงอายุพบว่า มีส่วนสูง 150-159 เซนติเมตร ร้อยละ 55 และ 160-169 เซนติเมตร ร้อยละ 40 และมีน้ำหนัก อยู่ที่ประมาณ 50-59 กิโลกรัม และ 60-69 กิโลกรัมอยู่ที่ร้อยละ 35 และมีน้ำหนักตัวมาก 70-80 กิโลกรัม ร้อยละ 10 พบว่าแม่บ้านผู้สูงอายุ มีโรคประจำตัว ส่วนใหญ่เป็นเบาหวาน ความดัน ร้อยละ 50 โรคหัวใจ น้ำในหูไม่เท่ากัน นิ้วล็อก เข่าเสื่อม ไขมันสูง ร้อยละ 10 พบว่าพื้นที่ในครัวของแม่บ้านผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีความเพียงพอต่อกิจกรรม ร้อยละ 70 และคับแคบ ร้อยละ 30 เนื่องจากความเคยชิน ไม่ต้องการปรับเปลี่ยน แต่มีปัญหาอุปสรรคในการ ระบายอากาศ อากาศไม่ถ่ายเทเนื่องจากเป็นบ้านทาว์นเฮาส์ ด้านหลังปิดทึบ ป้องกันขโมย จึงทำให้มีช่องระบาย อากาศน้อยถึงไม่มีเลย และตู้ลอยอาจสูงเกินระยะเอื้อม ขนาดพื้นที่ครัวที่เล็กที่สุดคือ 1.80x2.35 เมตร 4.23 ตารางเมตร แต่ความรู้สึกของผู้ใช้งานไม่รู้สึคับแคบ และแม่บ้านผู้สูงอายุที่รู้สึกว่ามีพื้นที่ไม่เพียงพอคือ แม่บ้านที่มี อาชีพขายอาหาร ทำขนมขาย ระยะครัวคือ 1.49x7.88 เมตร 11.74 ตารางเมตร ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ออกแบบครัว เสริมสำหรับแม่บ้านผู้สูงอายุในขั้นตอนแนวความคิดในการใช้งานที่เหมาะสมต่อไป

คำสำคัญ: พฤติกรรม, พื้นที่, ครัว, ผู้สูงอายุ

ABSTRACTS

A study of the behaviors and the use of the kitchen space of the elderly, a case study of the Bang Kaeo Municipality, Samut Prakarn, is part of a research study on developing an additional kitchen set for the elderly in the 21st century. The objectives of the study are 1) to study the behavior and cooking activities of the elderly aged 50-75 and 2) explore the bodily limitations to the access to the kitchen space. Since the present study aims to enable the elderly to do their cooking activities as normal, it is necessary to study the behavior and the kitchen space of elderly people. The data was collected in different aspects, including the physicality of the space in order to find out the most appropriate type of space which meets the needs of the elderly housekeepers; the way elderly housemaids use their kitchen spaces in their homes by focusing on the activities, behavior, and actual problems about kitchen space; and the location, the size of the space, and proper activities for elderly housekeepers. This was done with the purposes of finding the obstacles to the use of kitchen space and of knowing the factors contributing to the bodily limitations and movements of elderly housekeepers. The population of the study includes elderly housekeepers aged 50-75 years, including 1. housekeepers who cook regularly and 2. housekeepers who sometimes cook for themselves. The research tool used in the study is the Post Occupancy Evaluation or POE, which is an open-ended questionnaire consisted of the elements about space, furniture, and materials.

The results of the questionnaire distributed to 20 respondents showed that most of the respondents were 60-65 years old, accounting for 40%, followed by 66-70 years old (20%), and 71-75 years old (5%), respectively. In terms of the physical appearance of the elderly housekeepers, it was found that 55% of them were 150-159 cm tall and 40% of them weigh 50-59 kg., 35% weigh 60-69 kg., and 10% weigh 60-69 kg.

In terms of congenital diseases, the respondents with diabetes accounts for 50% of all the respondents and those with the heart disease, Meniere's disease, trigger finger, the osteoarthritis of the knee, and dyslipidemia accounts for 10% each. 80% of the respondents were housekeepers, whereas 10% of them raised their grandchildren at home. Those who sold their home-cooked food and desserts accounts for 5% each. The majority of the respondents (50% of them) received 5,000 Baht per month from their children or grandchildren, followed by those getting 10,000-20,000 Baht monthly from their children or grandchildren and those earning extra money from providing childcare, accounting for 5% each. However, the rest of the respondents (45%) did not reveal their income. Most of the kitchens were concrete and ready-made. Some of them were installed by the respondents themselves using their existing furniture. As for food preparation, they had to sit down on a stone bench and chop vegetables and meats on a stone table in front of their houses and living rooms because they could not stand for a long time and because of the heat in their kitchens. In the houses with ample spaces, there was a center table for placing any items and doing food preparation, since most elderly housekeepers had knee pain, which accounts for 50%. Nevertheless, those with back pain, shoulder pain, and waist pain accounts for 5% each. In addition, there were respondents who cooked food at home and bought food from a shop to eat. In terms of the frequency of using the kitchen, most of them used it every day, accounting for 80%, whereas those bought food from a shop accounts for 20%. Also, it was found that 70% of the respondents thought that their kitchen spaces were adequate for performing their activities, while 30% felt that their kitchen spaces were inadequate or too limited. Due to their familiarity, they would not like to make any changes to their existing kitchen spaces. However, there was a problem with air ventilation in their homes. The air flow was not good because their houses were town houses with enclosed rears for home safety and robbery prevention. Therefore, some of the houses only had few air inlets for air ventilation, while others did not have any. In addition, the floating cabinets were out of reach. The smallest size of the

kitchen was 1.80 x 2.35 m² or 4.23 square meters. However, the respondents did not feel that it was too small for them. The elderly housekeepers who felt that their kitchen spaces were not enough were those selling food or desserts, since the size of their kitchens was 1.49 x 7.88 m² or 11.74 square meters. Therefore, the researchers have decided to develop an additional kitchen set for elderly housekeepers which is appropriate for their future use.

Keywords: *Behavior ,Area ,Kitchen ,Elderly*

บทนำ

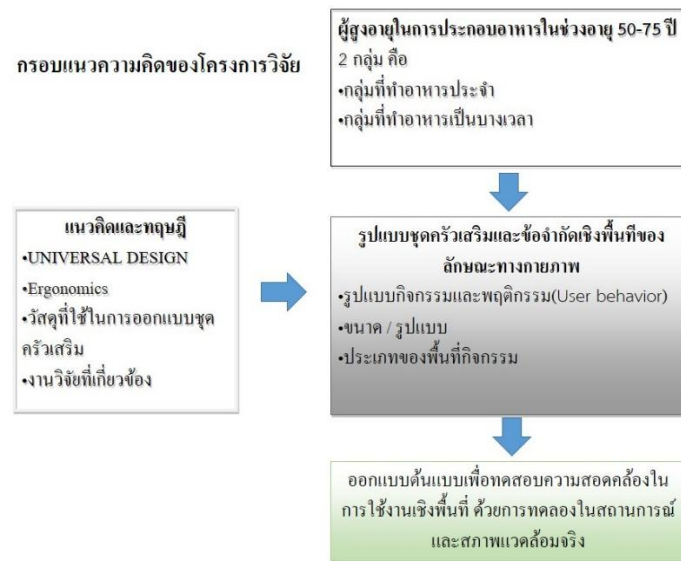
ปัจจุบันสังคมผู้สูงอายุจะมีแนวโน้มประชากรผู้สูงวัยที่เพิ่มขึ้นดังภาพกราฟสามะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2533 และ 2543 สำนักงานสถิติแห่งชาติ การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2543-2573 และ ลักษณะประชากรสูงอายุไทยในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นหญิง(ไม่ได้อยู่กับคู่สมรส)มากกว่าชาย ประมาณร้อยละ 55 ของประชากรสูงอายุไทย และมีอายุยืนยาวกว่าในอดีต ผู้สูงอายุชายเสียชีวิตเร็วกว่าผู้สูงอายุหญิง ผู้สูงอายุชายส่วนมากจะอาศัยอยู่กับคู่สมรส ในขณะที่ผู้สูงอายุหญิง ไม่ได้อาศัยอยู่กับคู่สมรส ด้วยเหตุนี้ผู้สูงอายุหญิงจึงมีโอกาสต้องการการดูแลสนับสนุนจากบุตรหลานมากกว่าผู้สูงอายุชายที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุมีสภาพไม่ค่อยดีนัก ถึงประมาณร้อยละ 12 ของผู้สูงอายุไทยในปัจจุบัน ลักษณะของครอบครัวเดิมเป็นครอบครัวขยายมีแนวโน้มการลดลงของคู่สมรสเปลี่ยนเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ทำให้ผู้สูงอายุขาดผู้ดูแลจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยบุตรหลาน (การศึกษาด้านสถานะทางสังคมของผู้สูงอายุไทย(สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล.2544) ดังนั้นในการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุที่เป็นเพศหญิงที่เป็นแม่บ้านสภาพร่างกายที่ถดถอย กำลังขาในการยืนทำอาหารหรือเตรียมอาหารเป็นเวลานานในการวิจัยนี้จึงต้องการศึกษาพฤติกรรมและกิจกรรมของกลุ่มแม่บ้านผู้สูงอายุในการประกอบอาหาร ซึ่งจะทำให้ได้ทราบถึงข้อจำกัดทางด้านร่างกายในการเข้าถึงกิจกรรมของพื้นที่ภายในส่วนห้องครัวในปัจจุบัน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะนำมาซึ่งเป็นแนวทางการออกแบบเพื่อช่วยให้แม่บ้านผู้สูงอายุได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถช่วยเหลือตัวเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมและกิจกรรมของกลุ่มผู้สูงอายุในการประกอบอาหารในช่วงอายุ 50-75 ปี
2. เพื่อศึกษาข้อจำกัดทางด้านร่างกายในการเข้าถึงกิจกรรมของพื้นที่ภายในส่วนห้องครัว

กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดในการวิจัยศึกษาทฤษฎี Universal Design การออกแบบเพื่อคนทุกคน Ergonomics การยศาสตร์ วัสดุที่ใช้ในการออกแบบชุดครัว และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของโครงการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นศึกษา ใน 2 ประเด็น คือ

1. ประเด็นลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เพื่อให้ทราบถึงลักษณะของรูปแบบที่เหมาะสมกับ ที่ตอบสนองการใช้งานที่เหมาะสมสำหรับแม่บ้านผู้สูงวัย
2. ประเด็นด้านพฤติกรรมการใช้งานเชิงพื้นที่ในส่วนครัวภายในบ้านพักสำหรับแม่บ้านผู้สูงวัยโดยมุ่งเน้นศึกษากิจกรรม พฤติกรรมและปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในส่วนครัวภายในบ้าน ศึกษาตำแหน่งที่ตั้ง ขนาดพื้นที่และกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับแม่บ้านผู้สูงวัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลภาคเอกสารได้ศึกษาข้อมูลในสองส่วน คือ ส่วนแรกเกี่ยวกับแนวความคิด ทฤษฎีของ Universal Design อีกทั้ง ส่วนที่สองเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบเชิงพื้นที่ เครื่องเรือน, วัสดุ วิธีการประเมินสภาพแวดล้อมเพื่อศึกษารูปแบบลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสม โดยเน้นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงวัย

ขั้นตอนที่ 2 ทำการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพในส่วนห้องครัวรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับผู้สูงวัยโดยใช้การสำรวจเบื้องต้นเพื่อให้ทราบรายละเอียดต่าง ๆ และข้อจำกัดของพื้นที่ในการจำแนกประเภทพื้นที่ต่าง ๆ ตามลำดับกิจกรรมของแม่บ้านผู้สูงวัย

ขั้นตอนที่ 3 สร้างแบบสังเกตการณ์เพื่อใช้ในการทดลองหาความเหมาะสมของรูปแบบโดยมีการบันทึกภาพนิ่งและวิดีโอ โดยมีจุดบันทึกลงในแบบสังเกตการณ์และสัมภาษณ์เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมของผู้ใช้ตลอดจนความพึงพอใจในการใช้งาน เพื่อหาอุปสรรคในการใช้พื้นที่และเพื่อให้ทราบถึงปัจจัยของลักษณะของพื้นที่ที่ส่งผลกับข้อจำกัดทางด้านร่างกาย และการเคลื่อนไหวของแม่บ้านผู้สูงวัย โดยใช้การวิเคราะห์ผลจากการทดลองโดยจับกลุ่มปัญหาและแยกปัญหาที่เกิดจากการทดลองของคนพิการโดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ

ขั้นตอนที่ 4 รวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์และสรุปแนวทางการออกแบบ

ขั้นตอนที่ 5 ทำการออกแบบชุดครัวเสริมเพื่อแม่บ้านผู้สูงวัย

ประชากร ตัวอย่าง แม่บ้านผู้สูงวัย อายุ 50-75 ปี 1. กลุ่มแม่บ้านที่ทำอาหารประจำ 2. กลุ่มแม่บ้านที่ทำอาหารเป็นบางเวลา ชื้อทานบ้าง

เครื่องมือวิจัย

1. แบบประเมินลักษณะทางกายภาพหลังการเข้าใช้พื้นที่ (Post Occupancy Evaluation, POE) เครื่องมือนี้มุ่งเน้นประเมินลักษณะ ทางกายภาพในส่วนครัวที่เหมาะสมสำหรับแม่บ้านผู้สูงวัยซึ่งใช้วิธีการการสำรวจประเด็นปัญหาและอุปสรรค ของสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ส่งผลต่อการใช้พื้นที่ทำกิจกรรมสำหรับแม่บ้านผู้สูงวัยโดยการสำรวจจะใช้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมาร่วมสำรวจและสรุปประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาและอุปสรรคทางกายภาพ ประกอบด้วย องค์กรประกอบเชิงพื้นที่ เครื่องเรือน วัสดุ (Measure area) ถ่ายภาพ

2. แบบสอบถาม (Questionnaire)

2.1 ข้อมูลส่วนบุคคล เพศ ช่วงอายุ ช่วงน้ำหนัก ช่วงความสูง และอาชีพ รายได้

2.2 ข้อมูลทางกายภาพของแม่บ้านผู้สูงอายุ โรคประจำตัว พฤติกรรมและกิจกรรมในการทำครัว ปัญหาในการใช้งานครัว

สถิติที่ใช้ การวิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ

วิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีพรรณนา จากข้อมูลที่ได้ ลักษณะทางกายภาพหลังการเข้าใช้พื้นที่ (Post Occupancy Evaluation, POE) และแบบสอบถาม (Questionnaire) นำมาสรุปและออกแบบแนวความคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ช่วยในการทำครัวสำหรับแม่บ้านผู้สูงอายุ

ผลวิจัยและอภิปราย

ผลการวิจัยพบว่า แม่บ้านทั้ง 20 ท่าน มีอายุเฉลี่ย 60-65ปี ร้อยละ 40 66-70 ปี ร้อยละ 20 71-75 ปี ร้อยละ 5 76-80ปี ร้อยละ 5 ประกอบอาชีพ แม่บ้าน ร้อยละ 80 เลี้ยงหลาน ร้อยละ 10 ทำอาหารขาย,ทำขนมขายร้อยละ 5 มีรายได้ 5,000 บาท ร้อยละ 30 มีรายได้ 3,000 บาท ,10,000-20,000 บาท ร้อยละ 5 ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 45 ไม่เปิดเผยข้อมูล ลักษณะส่วนใหญ่เป็นครัวปูน ครัวสำเร็จรูป มีบ้างที่เป็นครัวที่ใช้การจัดวางจากเครื่องเรือนที่มี และมีการเตรียมอาหารด้วยการมานั่งหั่นผัก เนื้อ โตะหินหน้าบ้านและห้องรับแขก บ้างบ้านที่มีพื้นที่กว้างจะมีโต๊ะกลางสำหรับวางของและนั่งเตรียมอาหาร เพราะแม่บ้านสูงวัยส่วนใหญ่มีอาการปวดเข่า ร้อยละ 50 ปวดหลัง,ปวดไหล่,ปวดเอว ร้อยละ 10 บ้านหมุน,นิ้วล็อก ปวดข้อมือ ร้อยละ 5 มีการทำอาหารเอง คน และซื้อทานบ้าง คน มีโรคประจำตัว และมีปัญหาอุปสรรคในการใช้งานพื้นที่ครัว ตามลำดับดังนี้ ความถี่การใช้ครัว ส่วนใหญ่ใช้ทุกวัน ร้อยละ 80 และทำอาหารเป็นบางเวลา ซื้อทานบ้าง ร้อยละ 20 ทางด้านกายภาพทางร่างกายของแม่บ้านผู้สูงวัยพบว่า มีส่วนสูง 150-159เซนติเมตร ร้อยละ 55 และ160-169 เซนติเมตร ร้อยละ 40 และมีน้ำหนักอยู่ที่ประมาณ 50-59 กิโลกรัม และ60-69 กิโลกรัมอยู่ที่ร้อยละ 35 และมีน้ำหนักตัวมาก 70-80 กิโลกรัม ร้อยละ 10 พบว่าแม่บ้านผู้สูงวัย มีโรคประจำตัว ส่วนใหญ่เป็นเบาหวาน ความดัน ร้อยละ 50 โรคหัวใจ น้ำในหูไม่เท่ากัน นิ้วล็อก เข่าเสื่อม ไขมันสูง ร้อยละ 10 พบว่าพื้นที่ในครัวของแม่บ้านผู้สูงวัย ส่วนใหญ่มีความเพียงพอต่อกิจกรรม ร้อยละ 70 และคับแคบ ร้อยละ 30 เนื่องจากความเคยชิน ไม่ต้องการปรับเปลี่ยน แต่มีปัญหาอุปสรรคในการระบายอากาศ อากาศไม่ถ่ายเทเนื่องจากเป็นบ้านทาวน์เฮาส์ ด้านหลังปิดทึบ ป้องกันขโมย จึงทำให้มีช่องระบายอากาศน้อยถึงไม่มีเลย และตู้ลอยอาจสูงเกินระยะเอื้อม ขนาดพื้นที่ครัวที่เล็กที่สุดคือ 1.80x2.35 เมตร 4.23 ตารางเมตร แต่ความรู้สึกของผู้ใช้งานไม่รู้สึคับแคบ และแม่บ้านผู้สูงวัยที่รู้สึกกว่าพื้นที่ไม่เพียงพอคือ แม่บ้านที่มีอาชีพขายอาหาร ทำขนมขาย ระยะครัวคือ 1.49x7.88 เมตร 11.74 ตารางเมตร

ชื่อ คุณแม่ลำพู แหม่มเหมือน ที่อยู่ 2/3 หมู่ 2 ช.บางแก้วประชาสันต์ ต.บางแก้ว อ.บางพลี สมุทรปราการ
เพศหญิง อายุ 67 อาชีพ แม่บ้าน ส่วนสูง 150 ซม. น้ำหนัก 60 กก.

ข้อจำกัดของร่างกาย
หัวเข่า มีการผ่าตัดหัวเข่าข้างขวา
ข้อมือ ไหล่
โรคประจำตัว
หัวใจ เบาหวาน เข่าเสื่อม

ความถี่ในการทำอาหาร ทุกวัน
ประเภทอาหาร อาหารไทย เช่น แกงส้ม แกงคั่ว คัมยี่
ช่วงเวลา 2 ช่วง เช้า และ เย็น
การใช้เวลา เตรียม 2-3 ชั่วโมง และปรุง 1 ชั่วโมง

ปัญหา ยืนนานไม่ไหว อากาศในครัวร้อน **การแก้ปัญหา** มานั่งทำข้างนอก(ห้องนั่งเล่น) หัน ปสอก และ เต็ดผัก

พื้นที่ในการทำอาหารเพียงพอต่อกิจกรรม แต่ไม่ชอบเปิดหน้าต่าง กลัวสัตว์เลื้อยคลาน ไข่มอย

แผนการวิจัยโครงการ การออกแบบชุดครัวเสริมสำหรับผู้สูงวัยในศตวรรษที่ 21

รูปที่ 2 พฤติกรรมและกิจกรรมของแม่บ้านผู้สูงวัย

สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในห้องครัวผู้สูงวัย

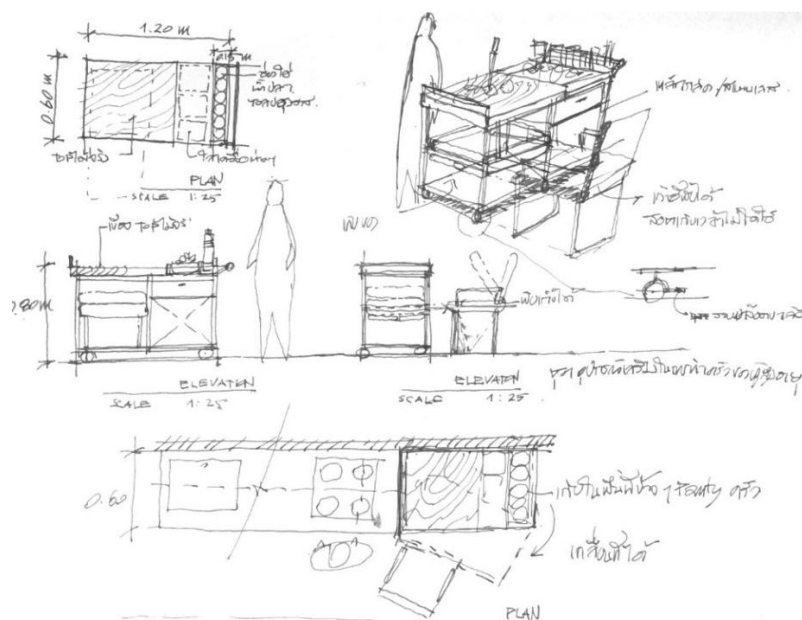
แผนการวิจัยโครงการ การออกแบบชุดครัวเสริมสำหรับผู้สูงวัยในศตวรรษที่ 21

เก็บข้อมูล: วันที่ 13 มีนาคม 2563

รูปที่ 3 องค์ประกอบเชิงพื้นที่ เครื่องเรือนและวัสดุ

ข้อสรุป

จากผลการวิจัย สรุปว่า แม่บ้านผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านร่างกายในส่วนข้อเข่าเสื่อม ยืนนานไม่ไหว มีปัญหาทางข้อมือนิ้วล็อค เวียนหัว เนื่องจากน้ำในหูไม่เท่ากัน อาศัยร่วมกับลูกและหลาน มีรายได้จากลูกหลาน อยู่ที่ประมาณ 5,000 บาทต่อเดือน ทำอาหารทุกวันเป็นส่วนใหญ่ และสภาพภายในครัวขาดช่องเปิด ทำให้อากาศร้อน ไม่ถ่ายเท จึงต้องออกมาเตรียมอาหารภายนอกครัว เช่น ม้าหินหน้าบ้าน ซุดโซฟาหน้าทีวี แล้วจึงกลับไปปรุงอาหารในครัว ซึ่งใช้เวลาไม่นาน ไม่เกิน 30-60 นาที ความรู้สึกเชิงพื้นที่ภายในครัวแม่บ้านผู้สูงอายุเคยชินกับพื้นที่ ส่วนใหญ่จึงมีความรู้สึกกว่าพื้นที่เพียงพอต่อความต้องการใช้งาน ส่วนน้อยที่รู้สึกไม่เพียงพอต่อการใช้งานจะเป็นแม่บ้านที่ประกอบอาชีพทำอาหารและขนมขายเพื่อต้องการรายได้มากขึ้น ดังนั้นทางผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลและออกแบบแนวความคิดในการออกแบบครัวเสริม รูปภาพที่ 4-5 มีขนาด 0.60x1.20x0.80 เซนติเมตร สามารถเคลื่อนย้ายได้(Moveable) Function การใช้งานสำหรับเตรียมอาหาร มีการซ่อนที่นั่งเมื่อใช้งานได้และสามารถเก็บในพื้นที่ครัว ใช้เป็นPantry ได้ พร้อมทั้งเก็บซอสปรงรสได้ และมีราวจับพยุงตัวได้เมื่อใช้งาน

รูปที่ 4 แสดงแนวความคิดการออกแบบชุดครัวเสริมสำหรับแม่บ้านผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุอบต.บางแก้ว จ.สมุทรปราการ.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก.

สิริโสภา อดิภาณวงศ์. 2556. การศึกษาแนวทางการออกแบบบ้านพักคนชราประหยัดพลังงาน กรณีศึกษา เวลเนส

สโสม อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก.

Molly Follette Story, M.S. IDSA. *Principles of Universal Design. Universal Design Handbook*. New York: McGraw-Hill.

การส่งเสริมความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณโดยการจัดการเรียนรู้ผสมผสาน
แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง
The promoting computational thinking ability based on blended with
project-based learning for mathayomsuksa 4 students at watsathong
municipality school

อรรถพล พรหมมาลี^{1*} ทรงศักดิ์ สองสนิท² และทิวารัตน์ ประเสริฐสูง³
Auttapon Phrommalee^{1*} Songsuk Songsanit² Tiwarat Prasertsung³
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม^{1,2,3}
jojorv41@gmail.com^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปฏิบัติการส่งเสริมความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณโดยการจัดการเรียนรู้ผสมผสานแบบโครงงานเป็นฐาน 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนผสมผสานแบบโครงงานเป็นฐาน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนส่งเสริมความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณโดยการจัดการเรียนรู้ผสมผสานแบบโครงงานเป็นฐาน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบบันทึกอนุทิน แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ตีความ สรุปและรายงานผลในรูปแบบบรรยาย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การส่งเสริมความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณโดยการจัดการเรียนรู้ผสมผสานแบบโครงงานเป็นฐาน มี 6 ขั้นตอน คือ 1. การระบุปัญหา ตระหนักถึงสิ่งที่ปัญหา ทำความเข้าใจปัญหา วิเคราะห์ความสำคัญ สาเหตุปัญหา เงื่อนไขหรือข้อจำกัดของสถานการณ์ปัญหา เพื่อกำหนดขอบเขตของปัญหา เสนอแนวทางวิธีการแก้ไขปัญหา จากสถานการณ์ของปัญหาได้ตรงประเด็น ซึ่งจะนำไปสู่การคิดเลือกหัวข้อทำโครงงาน 2. การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงงาน การรวบรวมข้อมูลและแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโครงงาน จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ด้วยวิธีการ สังเกต สอบถาม สัมภาษณ์ สืบค้น ทดลอง หรือสำรวจจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์และสรุปเป็นสารสนเทศเพื่อออกแบบโครงงาน 3. การ

ออกแบบ การประยุกต์ใช้ข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องเพื่อการออกแบบโครงการ ในการแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ และการนำไปใช้ประโยชน์ นำไปสู่การสร้างนวัตกรรม 4. การปฏิบัติการทดสอบและปรับปรุงโครงการ เป็นการตรวจสอบ ทดสอบ และบันทึกของโครงการ โดยผลที่ได้สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพได้อย่างเหมาะสมที่สุด 5. การนำเสนอผลโครงการ การนำเสนอแนวคิดและขั้นตอนของโครงการ หลังจากการพัฒนา ปรับปรุง ทดสอบ โดยการนำเสนอต่อสาธารณชนหรือทางสารสนเทศ ใช้การออกแบบวิธีการนำเสนอข้อมูลที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจและได้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา 6. การประเมินผลโครงการ การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนใช้แนวทางและวิธีการประเมินผลตามสภาพจริงการประเมินเพื่อสะท้อนความคิด การประเมินเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ 2) ความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าสัมพันธเชิงบวกในระดับสูง 3) นักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณโดยการจัดการเรียนรู้ผสมผสานแบบโครงการเป็นฐาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก

คำสำคัญ: การคิดเชิงคำนวณ , การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน , การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) To study the results of the promoting computational thinking ability based on blended with project-based learning 2) To study the relationship between computational thinking ability and learning achievement of students who studied with blended with project-based learning 3) To study student satisfaction with the promoting computational thinking ability based on blended with project-based learning. The target group used in this research is 30 students in Mathayomsuksa 4 at Wat Sathong Municipality school of Muang Roi Et district in Roi Et province during the 2018 academic year.

The results of the research were as follows: 1) the promotion of computational thinking ability by managing the project-based integrated learning, which consisted of 6 steps: 1. Problem identification by recognizing the problem to understand the problem. Analysis of the importance of problem situations, which helps determine the cause and condition. Begin to define the scope of the problem and propose a solution to the problem based on the problem situation, which will lead to thinking about choosing a project topic. 2. Collection of project-related information by collecting scientific data and ideas related to the project from reliable sources by observation, query, interview, search, experiment or survey from various media and learning sources. After that, the collected data are analyzed and summarized into information for project design. 3. Design is the application of information and related concepts to design a project. Therefore, it is important to consider the possibilities of its use and innovation. 4. The practice of testing and improving the project is the examination, testing and recording of the project. The results may be used to optimize and improve efficiency. 5. Project presentations demonstrate the concept and process of the project after development, improvement and testing. Public presentations should be easy to understand and interesting ways for others so that others can receive suggestions for improvement. 6. Project Evaluation is the assessment of learners' learning outcomes which use a physical assessment method which consists of reflective assessment, giving feedback, criticism of projects and using information for development 2) The computational thinking ability with academic achievement had a high positive correlation 3) The students who were promoted to

computational thinking ability based on blended with project-based learning had a high level of satisfaction.

Keyword: *Computational thinking, Blended learning, Project-based learning*

บทนำ

ในแวดวงการศึกษาเมื่อพิจารณาความมุ่งหวังของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ รายวิชาวิทยาการคำนวณ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ของประเทศไทย กำหนดไว้ว่า วิชาวิทยาการคำนวณมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่เน้นการเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้โดยใช้กระบวนการในการสืบเสาะหาความรู้และการแก้ปัญหาที่หลากหลาย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) แสดงให้เห็นว่า การเรียนการสอนในรายวิชาวิทยาการคำนวณควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นหาและพิจารณาปัญหา จัดการกับปัญหาที่หลากหลาย สอดคล้องกับการคิดเชิงคำนวณ (Computational Thinking) ซึ่งเป็นความสามารถในการคิดอย่างหนึ่งที่ควรปลูกฝังให้กับพลเมืองในประเทศ เนื่องจากเป็นความสามารถพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนควรมีเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนหรือปัญหาที่พบทั่วไปในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย Wing (2006) ได้กล่าวว่า การคิดเชิงคำนวณเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการออกแบบระบบ และความเข้าใจในการทำงาน โดยใช้กรอบแนวคิดพื้นฐานทางวิทยาการคำนวณสอดคล้องกับองค์การทางการศึกษา Barefoot (2014) ในประเทศอังกฤษที่นำเสนอว่าการคิดเชิงคำนวณเป็นวิธีการคิดที่ช่วยให้มนุษย์สามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาจใช้คอมพิวเตอร์มาเป็นเครื่องมือช่วยแก้ปัญหาหรือไม่ก็ได้ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่สนับสนุนว่าการคิดเชิงคำนวณเกี่ยวข้องกับการคิดแก้ปัญหา การเข้าใจรูปแบบของสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนสามารถใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาได้ (Gonzalez, Gonzalez, & Fernandez, 201) การคิดเชิงคำนวณไม่ใช่การคิดเหมือนหุ่นยนต์หรือการเขียนโปรแกรมโดยผู้เชี่ยวชาญ แต่เป็นทักษะที่มุ่งเน้นการคิดเชิงตรรกะ คือ สามารถอธิบายการคิดเชิงคำนวณได้อย่างเป็นระบบ หรือเป็นการแก้ไขอย่างเป็นลำดับขั้นตอน โดยการเข้าใจปัญหาและวิธีการในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ

จากการสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียนและสัมภาษณ์ครูผู้ร่วมวิจัย พบว่า การเรียนการสอนในรายวิชาวิทยาการคำนวณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลวัดสระทองภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่จะมีปัญหาในการวิเคราะห์โจทย์อย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ ไม่สามารถแก้ปัญหาโจทย์สถานการณ์แบบประยุกต์ได้ นักเรียนสามารถท่องจำสมการได้แต่ขาดความเข้าใจในการนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาโจทย์สถานการณ์อื่นที่แปลกใหม่ สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนยังต้องพัฒนาในการวิเคราะห์โจทย์ปัญหาที่เป็นขั้นตอนหรือเป็นระบบ การประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ไขปัญหาในรูปแบบอื่นๆ และความเข้าใจนิยามความหมายของสมการยังไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งเหล่านี้ล้วนเป็นองค์ประกอบของการคิดเชิงคำนวณ นอกจากนี้ ผลการประเมินโดยครูผู้สอนพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีปัญหาโดยนักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์ปัญหา และออกแบบวิธีการแก้ปัญหาเพื่อนำไปใช้ในการออกแบบโครงงานได้ ประเมินแล้วปรากฏว่าจากนักเรียน 30 คน คะแนนของนักเรียนอยู่ในช่วงเกณฑ์ 10-16 คะแนน ระดับคุณภาพ คือระดับต่ำ ซึ่งเป็นผลมาจาก

การขาดความสามารถในการคิดเชิงคำนวณ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนควรเป็นรูปแบบที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดเชิงคำนวณโดยให้นักเรียนได้เผชิญกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา สอดคล้องกับการเรียนการสอนรายวิชาวิทยาการคำนวณ ที่ผู้สอนต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ออกไปเผชิญปัญหาและการเปลี่ยนแปลง เรียนรู้ทักษะไปพร้อม ๆ กับทฤษฎี ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ (จรรยา สุจารีกุล, 2550)

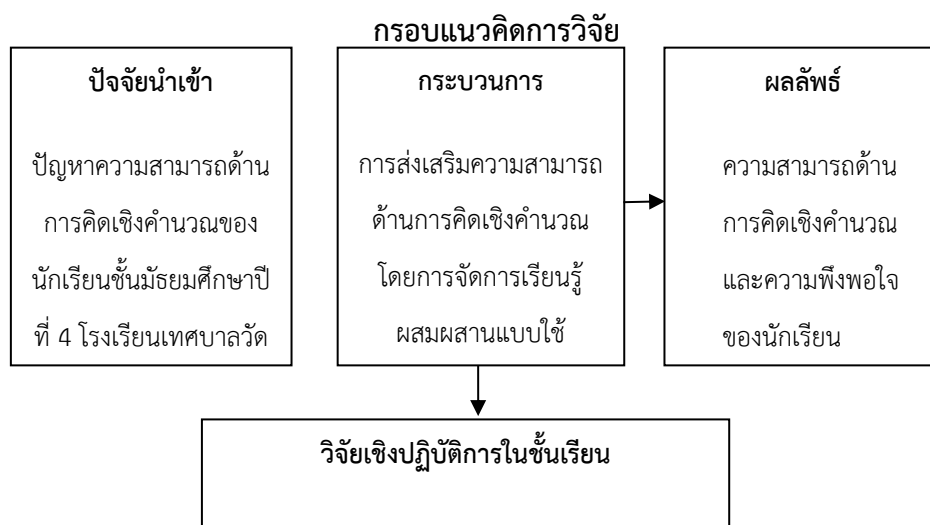
การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ผสมผสานระหว่างการจัดการเรียนการสอนทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียนโดยเป็นการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาร่วมใช้ในการจัดการเรียนรู้ ใช้บริการต่าง ๆ ในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางในการติดต่อระหว่างครูและนักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ได้จากนอกห้องเรียน นอกจากนี้ Thomson and NETg (2002)พบว่า ผู้เรียนที่เรียนแบบผสมผสานมีความสามารถในการเรียนรู้เนื้อหาได้เร็ว เนื่องจากการสอนแบบผสมผสานเป็นการเอาข้อดีของวิธีการเรียนในชั้นเรียนแบบดั้งเดิมและระบบการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์เข้าด้วยกัน โดยผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติการภายในห้อง และทบทวนความรู้ในเนื้อหาเพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในการเรียนได้ตามความต้องการของผู้เรียนด้วยการเรียนแบบออนไลน์โดยมีผู้สอนคอยแนะนำเมื่อเกิดปัญหา ซึ่งการเรียนแบบนี้สามารถพัฒนาทักษะ หรือความสามารถในด้านการแก้ปัญหา และยังส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลได้อีกด้วย

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานนั้น พบว่าผู้เรียนสามารถหาความรู้ได้อย่างมากมายในชีวิตประจำวันจากสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ โทรศัพท์ สิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์และอินเทอร์เน็ต ดังนั้นในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจะส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้เรียนและพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ การสอนแบบโครงงานจึงกลายเป็นทางเลือกที่ดีอีกวิธีหนึ่ง และการเรียนรู้แบบโครงงานมีจุดมุ่งหมายที่เด่นชัด คือ ต้องการให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนและนำความรู้ที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งจะทำให้เกิดความสามัคคีด้วยการร่วมมือกันในการทำงานกับผู้อื่นอีกด้วย การเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานมีจุดมุ่งหมายที่เด่นชัด คือ ต้องการให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนและนำความรู้ที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งจะทำให้เกิดความสามัคคีด้วยการร่วมมือกันในการทำงานกับผู้อื่นอีกด้วย

ผู้วิจัยมีสนใจที่จะส่งเสริมความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง โดยการจัดการเรียนรู้ผสมผสานแบบใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้ใช้ศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มความสามารถ สามารถนำความรู้ที่ได้รับในห้องเรียนไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข อีกทั้งยังเป็นการฝึกให้ผู้เรียนสามารถหาความรู้ได้ด้วยตนเองอีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปฏิบัติการส่งเสริมความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณโดยการจัดการเรียนรู้ผสมผสานแบบโครงการเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนผสมผสานแบบโครงการเป็นฐาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนส่งเสริมความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณ โดยการจัดการเรียนรู้ผสมผสานแบบโครงการเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน (Kemmis and McTaggart อ้างอิงใน ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. 2537 : 18) ดังนี้

ขั้นที่ 1 วางแผน ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ทำการศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาเกี่ยวกับการคิดเชิงคำนวณ ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการ

ชี้แจงให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนการเรียนการสอน จำนวน 3 วงจร 1 แผนการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 3 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลาทั้งหมด 12 ชั่วโมง และแจ้งให้ทราบถึงขอบเขตเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดผล และการประเมินผล ข้อตกลงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อ และสอนตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 3 สังเกตการณ์

เป็นการสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ซึ่งจะสังเกตสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยอาศัยเครื่องมือในการเก็บข้อมูลหลายชนิด ได้แก่ แบบบันทึกอนุทินของนักเรียน และ แบบสังเกตพฤติกรรม

ขั้นที่ 4 สะท้อนผลการปฏิบัติ

นำข้อมูลที่ได้จากแบบวัดความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณ แบบบันทึกหลังสอนที่เกิดขึ้นในแต่ละวงจร ปฏิบัติมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุป สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไขในแต่ละวงรอบ พร้อมทั้งพัฒนาปรับปรุงแก้ไข และวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งถัดไป

ประชากรตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 ห้องเรียน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน เครื่องมือการวิจัย

- 1 แผนการจัดการเรียนรู้ผู้ผสมผสานแบบโครงงานเป็นฐาน วิชาวิทยาการคำนวณ
- 2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณ
- 3 แบบวัดผลสัมฤทธิ์
- 4 แบบบันทึกอนุทินและแบบสังเกตพฤติกรรม
- 5 แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูลข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบอนุทิน วิเคราะห์ ตีความ และสรุปผล โดยรายงานผลในรูปแบบของการบรรยาย

2. ข้อมูลเชิงปริมาณ

2.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการคิดเชิงคำนวณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งกำหนดการแปลผลคะแนน ของค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Hinkle D. E. 1998, p.118)

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจ ที่มีต่อรูปแบบการสอนการส่งเสริมความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณโดยการจัดการเรียนรู้ผสมผสานแบบโครงงานเป็นฐาน ซึ่งกำหนดการแปลผลคะแนนตามระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2547)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบค่าสถิติ (Dependent t-test) และค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณโดยการจัดการเรียนรู้ผสมผสานแบบโครงงานเป็นฐาน

ผู้วิจัยได้ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ทั้งหมดวงจรปฏิบัติการ 3 วงจรปฏิบัติการ และได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นทบทวนความรู้เดิม ครูถามคำถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักเรียนถึงเนื้อหาที่ได้เรียนเมื่อสัปดาห์ก่อน ทบทวนเนื้อหาพร้อมทั้งลงมือปฏิบัติไปพร้อมกัน ขั้นบอกวัตถุประสงค์ ครูกำหนดเป้าหมายชิ้นงาน กำหนดเวลา อธิบายกติกา วิธีการให้คะแนน รางวัลตอบแทน และเงื่อนไขในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นฝึกปฏิบัติ

ขั้นที่ 1 การระบุปัญหา ตระหนักถึงสิ่งที่เป็นปัญหา ทำความเข้าใจปัญหา วิเคราะห์ความสำคัญ สาเหตุ ปัญหาเงื่อนไขหรือข้อจำกัดของสถานการณ์ปัญหา

ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงงาน การรวบรวมข้อมูลและแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโครงงาน จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ด้วยวิธีการ สังเกต สอบถาม สัมภาษณ์ สืบค้น ทดลอง หรือสำรวจจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

ขั้นที่ 3. การออกแบบโครงงาน การประยุกต์ใช้ข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องเพื่อการออกแบบโครงงาน ในการแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ และการนำไปใช้ประโยชน์ นำไปสู่การสร้างนวัตกรรม

ขั้นที่ 4. การปฏิบัติการทดสอบและปรับปรุงโครงงาน เป็นการตรวจสอบ ทดสอบ และบันทึกของโครงงาน โดยผลที่ได้เอานำมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพได้อย่างเหมาะสมที่สุด

ขั้นที่ 5. การนำเสนอผลโครงงาน การนำเสนอแนวคิดและขั้นตอนของโครงงาน หลังจากการพัฒนาปรับปรุง ทดสอบ โดยการนำเสนอต่อสาธารณชนหรือทางสารสนเทศ

ขั้นที่ 6. การประเมินผลโครงงาน การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนใช้แนวทางและวิธีการประเมินผลตามสภาพจริงการประเมินเพื่อสะท้อนความคิด การประเมินเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ

จากการผลการศึกษาความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณโดยใช้รูปแบบการสอนส่งเสริมความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณโดยการจัดการเรียนรู้ผสมผสานแบบโครงงานเป็นฐาน ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณเพิ่มขึ้นในทุก ๆ วงจรปฏิบัติ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณของผู้เรียน ในวงจรปฏิบัติการที่ 1-3

การคิดเชิงคำนวณ	วงจรปฏิบัติการที่ 1		วงจรปฏิบัติการที่ 2		วงจรปฏิบัติการที่ 3	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
	1. ด้านการระบุปัญหา	2.98	0.46	3.17	0.37	3.45
2. ด้านการรวบรวมข้อมูล	2.86	0.71	3.36	0.48	3.81	0.39
3. ด้านการออกแบบโครงงาน	3.02	0.64	3.45	0.50	3.64	0.48
4. ด้านการปฏิบัติการ	2.93	0.59	3.26	0.44	3.50	0.50
5. ด้านการนำเสนอ	3.19	0.59	3.52	0.50	3.74	0.44
6. ด้านการประเมินผล	3.01	0.62	3.33	0.34	3.62	0.47
รวม	3.00	0.61	3.35	0.35	3.63	0.48

จากตารางที่ 1 พบว่าความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณของการส่งเสริมความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณโดยการจัดการเรียนรู้ผสมผสานแบบโครงงานเป็นฐาน โดยในวงรอบปฏิบัติการที่ 1 ความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณของนักเรียนอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.00$, S.D. = 0.61) ในวงรอบปฏิบัติการที่ 2 ความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณของนักเรียนอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.35) และในวงรอบปฏิบัติการที่ 3 ความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณของนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.48)

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนผสมผสานแบบโครงงานเป็นฐาน

ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนด้วยการสอนผสมผสานแบบโครงงานเป็นฐาน มีผลดังแสดงตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณกับผลสัมฤทธิ์

ความสัมพันธ์ระหว่าง	การคิดเชิงคำนวณ (r)	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (r)
การคิดเชิงคำนวณ		0.780**
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	0.780	

**ระดับนัยสำคัญที่ .01

จากตาราง 2 พบว่าค่าสหสัมพันธ์ มีค่าเท่ากับ $r = 0.780$ หรือ ร้อยละ 78 เกณฑ์ การแปลผล คือ มีค่าสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง มีนัยสำคัญที่ .01 หมายถึง เมื่อนักเรียนมีทักษะปฏิบัติเพิ่มขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็จะเพิ่มขึ้นหรือมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียว

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน การส่งเสริมความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณ โดยการจัดการเรียนรู้ผสมผสานแบบโครงงานเป็นฐาน

จากการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยการออกแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเรียนการสอนส่งเสริมความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณโดยการจัดการเรียนรู้ผสมผสานแบบโครงงานเป็นฐาน ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียน

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.38	0.27	มาก
2. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้	4.47	0.32	มาก
3. ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน	4.23	0.39	มาก
4. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.38	0.39	มาก
โดยรวม	4.37	0.18	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยเฉลี่ยทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D.=0.18) ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.32) รองลงมา คือด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.27) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.39) และด้านบรรยากาศในชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.23$, S.D.=0.39) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปฏิบัติการ การส่งเสริมความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณโดยการจัดการเรียนรู้ผสมผสานแบบโครงงานเป็นฐาน พบว่า นักเรียนมีความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.48) ซึ่งจากผลการสังเกตแสดงให้เห็นว่านักเรียนสามารถเรียนรู้ เข้าใจขั้นตอนของแบบฝึกการคิดเชิงคำนวณ

โดยเริ่มจากให้นักเรียนลงมือฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง จะเห็นได้ว่านักเรียนสามารถทำตามขั้นตอนของแบบฝึกความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณได้บางส่วน นักเรียนได้ประสบการณ์การเรียนรู้ จากการลองผิดลองถูก และค้นพบปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการฝึกการคิดเชิงคำนวณ หลังจากนั้นให้นักเรียนค้นคว้าความรู้เพื่อแก้ไขปัญหาที่ค้นพบ และปรับการกระทำให้ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ KM CHIL (2558) กล่าวถึงการเรียนรู้ด้วยโครงงานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรูปแบบหนึ่งที่เป็นการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในลักษณะ

ของการศึกษาสำรวจค้นคว้าทดลอง ประดิษฐ์คิดค้น โดยครูเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ให้ความรู้ (teacher) เป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) หรือผู้ให้คำแนะนำ (guide) ทำหน้าที่ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม กระตุ้น แนะนำและให้คำปรึกษา เพื่อให้โครงการสำเร็จ

2. ผลศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า ความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 78 เกณฑ์การแปลผล คือ มีค่าสัมพันธเชิงบวกในระดับสูง มีนัยสำคัญที่ .01 การส่งเสริมความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณโดยการจัดการเรียนรู้ผสมผสานแบบโครงการเป็น ทำให้นักเรียนความกระตือรือร้น ตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา เกิดความแปลกใหม่ ความท้าทายของโจทย์ปัญหาต่างๆนักเรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อให้การทำงานรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และให้ความร่วมมือ รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Palts and Pedaste (2015) ที่ได้ระบุว่า ลักษณะของการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดเชิงคำนวณ ควรเริ่มจากการกำหนดหรือนิยามปัญหา จากนั้นจึงหาวิธีการแก้ปัญหา วางแผน ออกแบบ และเลือกวิธีแก้ปัญหา ดังนั้นลักษณะการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาจึงสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงคำนวณของนักเรียนได้

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริมความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณโดยการจัดการเรียนรู้ผสมผสานแบบโครงการเป็น นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X}=4.37$, S.D.=0.18) แสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของการเรียนรู้ โดยเฉพาะด้านบรรยากาศในชั้นเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้นักเรียนมีความสุข ท้าทาย แปลกใหม่และไม่น่าเบื่อ อีกทั้งเครื่องมือและสื่อที่ใช้ มีความทันสมัย น่าสนใจ ง่ายต่อการใช้งาน รวมทั้งกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณอย่างเป็นขั้นตอน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณิตา วรรณพิรุณ (2554) ได้ทำการวิจัย เรื่องผลของการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้เครื่องมือทางปัญญาเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ผลการทำวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้เครื่องมือทางปัญญาอยู่ในระดับมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

ดุขฎิ โยเหลา และ คณะ. (2557). การศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ PBL ที่ได้จากโครงการสร้างชุดความรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน: จากประสบการณ์ความสำเร็จของโรงเรียนไทย. กรุงเทพฯ : หจก. ทิพย์วิสุทธิ.

บัญญัติ พูลสวัสดิ์. (2559). เกมบนโปรแกรมเชิงจินตภาพ และแนวคิดเชิงคำนวณอย่างเป็นระบบ Visual programming and computational thinking game. *information science and technology*, 6(2).

- ปณิตา วรรณพิรุณ. (2554). ผลของการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้เครื่องมือทางปัญญาเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา. *วารสารวิทยบริการคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม*, 4(2), 178-182.
- ปริญญา อ้นภักดี. (2558). *การพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม โดยจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นฐานผ่านสื่อสังคมออนไลน์ วิชา IPST-Micro BOX ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชุมแพศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ไพฑูรย์ นันตะสุนทร และวัลลภา อยู่ทอง. (2557). *การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2561). *หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Allen, D.E., & Duch, B.J. (1988). *Thinking Toward Solution: Problem-Based Learning Activities for General Biology*. The United States of America: Harcourt Brace & Company.
- Weinberg, A. E. (2013). *Computational thinking: An investigation of the existing scholarship and research*. Degree of Doctor of Philosophy, Colorado State University.
- Yadav, A., Gretter, S., Good, J., & Mclean, T. (2017). *Computational thinking in teacher education*. In P. J. Rich & C. B. Hodges (Eds.), *Emerging research, practice, and policy on computational thinking* (pp. 205-220). Cham, Switzerland: Springer International Publishing AG.

การส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุน
 ประกอบการเรียนรู้รายวิชา แอนิเมชัน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย
 promoting success incentives through learning management as a competitive
 team social media to support the learning of animation courses for mathayom
 suksa 4, Roi Et Wittayalai School

อามิตี ลุนทองทา^{1*} ทรงศักดิ์ สองสนิ² วณิชชา สาคร³
 Arnut Luntongta^{1*} Songsuk Songsanit² Wanicha Sakorn³
 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม^{1,2,3} zazaarnut@gmail.com^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาผลปฏิบัติการการส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุนประกอบการเรียนรู้รายวิชา แอนิเมชัน ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุนประกอบการเรียนรู้รายวิชา แอนิเมชัน ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/8 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 40 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบบันทึกอนุทินสะท้อนความคิดของนักเรียน แบบบันทึกอนุทิน แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียน นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากนักเรียน ผู้ร่วมวิจัย และผู้วิจัย มาวิเคราะห์ ตีความ และสรุปผล แล้วรายงานผลในรูปแบบของการบรรยาย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุนประกอบการเรียนรู้รายวิชา แอนิเมชัน ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัยมี 5 ขั้นตอน คือ 1.ขั้นเสนอเนื้อหา 2.ขั้นจัดทีม 3.ขั้นเกม 4.ขั้นแข่งขัน 5.ขั้นยอมรับความสำเร็จของทีม ทำให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาอาศัยกัน ร่วมมือกัน ช่วยเหลือกัน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกันในกลุ่ม กล้าแสดงความคิดเห็น และมี ความกระตือรือร้นในการเรียนรายวิชา แอนิเมชัน 2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุนประกอบการเรียนรู้รายวิชา แอนิเมชัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัยพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับ ปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 4.72, S.D. = 0.45$) 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมเฉลี่ยทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73, S.D. = 0.44$)

คำสำคัญ: การส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์, การจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขัน, สื่อสังคมสนับสนุน

ABSTRACT

The objectives of this research are 1) to study the results of promoting motivation for achievement by organizing a competitive team learning with social media supporting the learning of animation courses in Mathayom Suksa 4 Roi Et School. College 2) To study the satisfaction of learning management as a competitive team with social media supporting the learning of animation courses in Mathayomsuksa 4, Roi Et College. The target group in this research is Secondary school students of the year 4/8 Semester 2, Academic Year 2018, Roi Et Wittayalai School Mueang Roi Et District Roi Et Province, 40 people were obtained from a specific selection (Purposive Sampling) where the researcher is responsible for teaching and learning. The research tools were learning management plans. The motivation for academic achievement The memorandum of note reflects the thoughts of the students. Memorandum Behavior observation form And a questionnaire to measure student satisfaction The data collected from the qualitative data collected from students, co-authors and researchers are analyzed, interpreted and summarized and reported in a lecture format. Quantitative data analysis Using mean, percentage and standard deviation.

The research findings were as follows: 1) promoting motivation to achieve through competitive team learning management with social media supporting the learning of animation courses in Mathayomsuksa 4, Roi Et College, there were 5 steps as follows: 1. Content presentation stage 2. Team organization stage 3. Game stage 4. Competition stage 5. Accepting the success of the team. This causes the learners to depend on each other, to cooperate, to help each other, to exchange knowledge among themselves. Dare to comment And enthusiastic in learning animation courses 2) The motivation for learning achievement by using a competitive team model with social media support for learning animation courses. Of Mathayomsuksa 4 students at Roi Et College, found that motivation for academic achievement was at a very practical level ($\bar{X} = 4.72$,

S.D. = 0.45) 3) The students were satisfied with the overall learning activities in all four areas at the highest level ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.44).

Keyword :Achievement incentive promotion, competitive team learning management, social media support

บทนำ

ในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตของผู้คนจำนวนมาก เนื่องด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เข้ามามีส่วนในชีวิตประจำวัน ทำให้ยากที่จะหลีกเลี่ยงจากการใช้งาน นับตั้งแต่เรื่องที่ซับซ้อน เช่น การวิเคราะห์และประมวลผลทางคณิตศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์เพื่อการออกแบบที่ก้าวหน้า การประมวลผลระบบคอมพิวเตอร์สำหรับจัดเก็บข้อมูลในเชิงธุรกิจ การวิเคราะห์ข้อมูลที่มีจำนวนมาก รวมไปถึงเรื่องพื้นฐานของชีวิตประจำวันที่ไม่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี เช่น การฟังดนตรี การชมภาพยนตร์ การอ่านหนังสือพิมพ์ การชำระค่าบริการต่าง ๆ เป็นต้น ล้วนแต่ถูกดึงเข้ามาสู่วิถีทางการใช้เทคโนโลยีด้วยกันทั้งสิ้น ดังนั้นอย่างน้อยที่สุดแล้ว เราควรที่จะทำความเข้าใจ และศึกษาการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น ซึ่งจะพื้นฐานในการพัฒนาทักษะในด้านเทคโนโลยีต่อไป (กวีพงษ์และกาญจนศักดิ์, 2555, น. 5) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนให้ผู้เรียนมีคุณภาพความรู้ตรงตามมาตรฐาน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ ประการแรกคือ ความสามารถในการสื่อสาร ประการที่สองคือ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ประการที่สามคือ ความสามารถในการคิด ประการที่สี่คือ ความสามารถในการแก้ปัญหา และประการสุดท้าย คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) จากการศึกษาบันทึกการสอนปีการศึกษา 2560 และปีการศึกษา 2561 ของผู้วิจัยในรายวิชาแอนิเมชัน พบว่า พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในกาวิชาแอนิเมชันเนื่องจากวิชาแอนิเมชันเป็นวิชาที่เน้นการปฏิบัติเป็นส่วนมากและในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องการเขียนโปรแกรมภาษา เป็นส่วนที่มีความซับซ้อนและมีเนื้อหาที่เป็นทฤษฎีรวมทั้งมีการปฏิบัติและการเขียนคำสั่งต่างๆ มากมายทำให้มีความน่าเบื่อต่อการเรียนของนักเรียนจึงส่งผลให้การเรียนการสอนในชั้นเรียนอาจจะไม่เป็นที่สนใจของผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยได้มีการจัดทำแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายจำนวน 40 คน พบว่า นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในรายวิชาแอนิเมชันอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.76$, S.D. = 1.05) และจากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในปีการศึกษา 2560 และปีการศึกษา 2561 จากครูผู้ร่วมวิจัยในรายวิชาแอนิเมชันดังกล่าวพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ต่ำและจากบันทึกหลังสอนในแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมไม่สนใจเรียน ขาดความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นวิชาที่ไม่มีแรงจูงใจให้อยากเรียน แม้ว่าเนื้อหาวิชานี้จะมีความสำคัญก็ตาม เมื่อผู้เรียนขาดแรงจูงใจที่จะกระตือรือร้นในการเรียนแล้ว จึงทำให้เป็นอุปสรรคและเป็นปัญหาอย่างมากต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งผลทำให้การเรียนการสอนไม่สามารถบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค TGT เป็นวิธีการหนึ่งที่จะนำมาใช้พัฒนาการจัดการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเป็นหนึ่งวิธีที่อาศัยเทคนิควิธีเรียนแบบร่วมมือมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อมีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนได้มีทักษะในการฝึกเรียนรู้วิธีการค้นคว้าหาความรู้อย่างเป็นระบบโดยขั้นตอนแรกคือ

การพิจารณาประเด็นปัญหา ขั้นที่สองคือการวิเคราะห์สภาพปัญหา ขั้นที่สามคือการสำรวจข้อมูล ขั้นที่สี่คือการตั้งสมมุติฐานและขั้นสุดท้ายคือการสรุปอย่างมีเหตุผล ไม่เพียงแต่จะทำให้ผู้เรียนได้มีทักษะดังที่กล่าวมานี้ ยังส่งผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การทำงานเป็นร่วมกับผู้อื่นจากกิจกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม ยอมรับฟังความคิดเห็นในกลุ่มสมาชิกของตน ช่วยเหลือผู้อื่น กล้าคิด กล้าตัดสินใจ และมีความมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. 2546 : 148) โดยกิจกรรมในเทคนิค TGT นั้นจะมีการจัดกิจกรรมแบ่งกลุ่มให้ผู้เรียนโดยภายในกลุ่มต้องมีผู้เรียนที่มีระดับความสามารถที่แตกต่างกันคือ ระดับอ่อน ระดับปานกลาง และระดับเก่ง ภายในกลุ่มจะมีสมาชิก 4-5 คน สมาชิกภายในกลุ่มจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือกันและส่งเสริมการทำงานของกลุ่มภายในกลุ่มเพื่อศึกษาค้นคว้าหาความรู้ อภิปรายซักถามซึ่งกันและกัน เข้าใจเนื้อหาหรืองานที่ได้รับมอบหมาย และช่วยกันทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่แต่ละกลุ่มตั้งไว้และสมาชิกในแต่ละกลุ่มจะเข้าร่วมการแข่งขันตอบปัญหาตามระดับความสามารถเพื่อสะสมคะแนนกลุ่ม เมื่อการแข่งขันเสร็จสิ้นจะมีการจัดอันดับคะแนน กลุ่มใดที่มีคะแนนสะสมมากที่สุดจะได้รับรางวัล (ทิตานา แคมมณี. 2548 : 98 – 99)

จากปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าวิชาแอนิเมชันมีความสำคัญต่อผู้เรียนและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือในการปฏิบัติงานจริงได้ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในรายวิชาแอนิเมชันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย โดยการจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุนซึ่งเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันนั้นเป็นเทคนิคการสอนที่สามารถนำมาจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เนื่องด้วยเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มนักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นสิ่งเร้า ให้ผู้เรียนเกิดความสนใจอยากเรียนรู้ โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะหรือผู้ช่วย ซึ่งจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนดีขึ้น (อิรพล ปะโสทะกัง. 2558 : 109) ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้ร่วมกับเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในบางครั้ง โดยใช้รูปแบบของการติดต่อสื่อสาร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลปฏิบัติการส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุนประกอบการเรียนรู้รายวิชา แอนิเมชัน ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุนประกอบการเรียนรู้รายวิชา แอนิเมชัน ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart (1990) มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุนประกอบการเรียนรู้รายวิชา แอนิเมชัน โดยดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้น ดังนี้
ขั้นที่ 1 วางแผน ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันสำรวจปัญหาและสิ่งที่ต้องการให้มีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จากครูผู้สอนในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและวิชาอื่น ๆ ในโรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2. วิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

3. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุนที่นำมาใช้ร่วมกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

3.1 แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุน วิชาแอนิเมชัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย จำนวน 3 แผนการเรียนรู้ ใช้เวลาสอนในห้องเรียน คาบละ 120 นาที จำนวน 6 คาบ รวมทั้งหมด 6 ชั่วโมง และนอกห้องเรียนสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง 30 นาที รวมทั้งหมด 16 ชั่วโมง 30 นาที

3.2 แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุน วิชาแอนิเมชัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย

3.3 แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนแบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุน วิชาแอนิเมชัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย

4. ผู้วิจัยให้ความรู้แก่ผู้ช่วยวิจัยเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุน วิชาแอนิเมชัน เพื่อให้ผู้ช่วยวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะทำการวิจัยและบทบาทหน้าที่ของผู้ช่วยวิจัยในการวิจัย

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการ

ผู้วิจัยนำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุนประกอบการเรียนรู้รายวิชา แอนิเมชัน ที่สร้างขึ้นมามีดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ชั้นเสนอเนื้อหา

ขั้นที่ 2 ชั้นจัดทีม

ขั้นที่ 3 ชั้นเกม

ขั้นที่ 4 ชั้นแข่งขัน

ขั้นที่ 5 ชั้นยอมรับความสำเร็จของทีม

ขั้นที่ 3 สังเกตการณ์

ในขณะที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้สังเกต และรวบรวมข้อมูลโดยได้ทำการจดบันทึกไว้ในเครื่องมือสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่

- 1) แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2) แบบบันทึกอนุทินสะท้อนความคิดของนักเรียนโดยนักเรียน

ขั้นที่ 4 สะท้อนผลการปฏิบัติ

เมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติการวิจัยในวงรอบ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากขั้นสังเกต ซึ่งได้แก่ แบบบันทึกอนุทินสะท้อนความคิดของนักเรียนโดยนักเรียน เพื่อหาข้อสรุปปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติการวิจัยในแต่ละรอบ และหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหา เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติการวิจัยในวงรอบถัดไป

2. เครื่องมือการวิจัย

- 2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุนวิชาแอนิเมชัน
- 2.2 แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.3 แบบบันทึกอนุทินสะท้อนความคิดของนักเรียน
- 2.4 แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียน

3. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 ห้องเรียน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/8 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 40 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

4.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากนักเรียน ผู้ร่วมวิจัย และผู้วิจัย มาวิเคราะห์ ตีความ และสรุปผล แล้วรายงานผลในรูปแบบของการบรรยาย

4.2 ข้อมูลเชิงปริมาณ

4.2.1 การวิเคราะห์แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนหลังปฏิบัติการวงรอบ โดยการวิเคราะห์จะใช้ค่าเฉลี่ยเทียบกับเกณฑ์การประเมิน 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

4.2.2 นำแบบวัดความพึงพอใจไปวัดความพึงพอใจของนักเรียนภายหลังสิ้นสุดวงจรการปฏิบัติ นำข้อมูลมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำข้อมูลที่ได้มาการแปรผลการวิเคราะห์ข้อมูลพิจารณาจากคะแนนค่าเฉลี่ยของช่วงระดับคะแนน 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 - 5.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 - 4.50 หมายถึง ฟังพอใจมาก
 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 - 3.50 หมายถึง ฟังพอใจปานกลาง
 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.51 - 2.50 หมายถึง ฟังพอใจน้อย
 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 - 1.50 หมายถึง ฟังพอใจน้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบค่าสถิติ (Dependent t-test) และค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณโดยการจัดการเรียนรู้ผสมผสานแบบโครงงานเป็นฐาน

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลปฏิบัติการการส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุนประกอบการเรียนรู้รายวิชา แอนิเมชัน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุนประกอบการเรียนรู้รายวิชา แอนิเมชัน ผลการวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1. ขั้นเสนอเนื้อหา ผู้วิจัยแนะนำรายวิชา โครงสร้าง อธิบายจุดประสงค์การเรียนรู้และเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ พร้อมอธิบายเกี่ยวกับเครื่องมือในการวาดภาพและการลงสีและใช้คำถามในการกระตุ้นความสนใจนักเรียน 2 ประเด็นคือ “มีเครื่องมือใดบ้างที่ใช้ในการวาดภาพ” และ “มีเครื่องมือใดบ้างที่ใช้ในการลงสี” ซึ่งให้นักเรียนตอบคำถามผ่านทาง Facebook

ขั้นที่ 2 ขั้นจัดทีม ผู้วิจัยจัดทีมให้นักเรียน ทีมละ 4 คน แบบคละความสามารถ ซึ่งแต่ละกลุ่มจะต้องประกอบด้วย นักเรียนที่มีความสามารถระดับเก่ง ปานกลาง อ่อน ในอัตราส่วน 1 : 2 : 1 พร้อมทั้งให้นักเรียนส่งรายชื่อทีมผ่านทาง Facebook

ขั้นที่ 3. ขั้นเกม ผู้วิจัยอธิบายแนวทางในการจัดกิจกรรม และข้อกติกาในการแข่งขัน และแจ้งเนื้อหาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการแข่งขัน ผ่านสื่อสังคมสนับสนุน (Facebook) โดยนักเรียนแต่ละทีมร่วมกันวางแผนเพื่อค้นคว้าข้อมูลตามเนื้อหาที่ตนเองรับผิดชอบและภายในทีมร่วมกันอภิปรายเนื้อหาที่ทีมได้รับผิดชอบ

ขั้นที่ 4. ขั้นแข่งขัน ผู้วิจัยจัดโต๊ะการแข่งขัน โดยจะแบ่งโต๊ะตามกลุ่มความสามารถเก่ง ปานกลาง อ่อน พร้อมทั้งให้นักเรียนส่งตัวแทนสมาชิกในกลุ่มเข้ามาแข่งขันกับกลุ่มอื่นตามความสามารถ ซึ่งนักเรียนจะดำเนินการแข่งขันการทำแอนิเมชันตามโจทย์ที่ผู้วิจัยกำหนดให้และดำเนินการส่งใน Google classroom เมื่อการแข่งขันเสร็จสิ้นผู้วิจัยจะตรวจและให้คะแนนนักเรียน และนักเรียนแต่ละคนนำคะแนนที่ได้มารวมกับทีมของตนเอง

ขั้นที่ 5. ขั้นยอมรับความสำเร็จของทีม ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากบทเรียน พร้อมประกาศผลคะแนนของทีมที่มีคะแนนสูงสุด 3 อันดับแรกและมอบรางวัลให้กับทีมที่มีคะแนนสูงสุด 3 อันดับแรก

ผลการปฏิบัติในวงรอบปฏิบัติการที่ 1

ผลคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนโดยผู้วิจัย โดยใช้แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ตารางที่ 1 ผลคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในวงจรปฏิบัติการที่ 1

ด้าน	\bar{X}	S.D	ระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
1. ด้านความกล้าเสี่ยงกล้าตัดสินใจ	4.02	0.80	ปฏิบัติมาก
2. ด้านความตั้งใจใฝ่เรียนรู้	4.16	0.83	ปฏิบัติมาก
3. ด้านความมีส่วนร่วมและร่วมมือ	3.99	0.97	ปฏิบัติมาก
4. ด้านความรับผิดชอบ	3.76	0.81	ปฏิบัติมาก
5. ด้านความอดทนต่อการทำงาน	3.92	0.85	ปฏิบัติมาก
รวม	4.01	0.84	ปฏิบัติมาก

สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนปฏิบัติแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับ ปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.84)

ผลการปฏิบัติในวงจรรอบปฏิบัติการที่ 2

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การวาดภาพและการลงสี

ตารางที่ 2 ผลการการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถด้านการคิดเชิงคำนวณกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ด้าน	\bar{X}	S.D	ระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
1. ด้านความกล้าเสี่ยงกล้าตัดสินใจ	4.48	0.50	ปฏิบัติมาก
2. ด้านความตั้งใจใฝ่เรียนรู้	4.43	0.50	ปฏิบัติมาก
3. ด้านความมีส่วนร่วมและร่วมมือ	4.48	0.79	ปฏิบัติมาก
4. ด้านความรับผิดชอบ	4.41	0.49	ปฏิบัติมาก
5. ด้านความอดทนต่อการทำงาน	4.36	0.48	ปฏิบัติมาก
รวม	4.43	0.50	ปฏิบัติมาก

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนปฏิบัติแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับ ปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.50)

ผลการปฏิบัติในวงจรรอบปฏิบัติการที่ 3

ผลคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในวงจรปฏิบัติการที่ 3

ด้าน	\bar{X}	S.D	ระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
1. ด้านความกล้าเสี่ยงกล้าตัดสินใจ	4.59	0.49	ปฏิบัติมากที่สุด
2. ด้านความตั้งใจใฝ่เรียนรู้	4.83	0.38	ปฏิบัติมากที่สุด
3. ด้านความมีส่วนร่วมและร่วมมือ	4.76	0.43	ปฏิบัติมากที่สุด
4. ด้านความรับผิดชอบ	4.47	0.47	ปฏิบัติมากที่สุด

5. ด้านความอดทนต่อการทำงาน	4.69	0.46	ปฏิบัติมากที่สุด
รวม	4.72	0.45	ปฏิบัติมากที่สุด

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการที่ 3 นักเรียนปฏิบัติแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับ ปฏิบัติมาก ($\bar{x} = 4.72$, S.D. = 0.45)

สรุปผลการปฏิบัติการในวงจรปฏิบัติการที่ 3

จากตารางที่ 3 ผลคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุน พบว่า นักเรียนปฏิบัติแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับ ปฏิบัติมาก ($\bar{x} = 4.72$, S.D. = 0.45) ซึ่งมีคะแนนสูงกว่าคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนในวงรอบปฏิบัติที่ 1- 2 ดังตารางที่ 4.

ตารางที่ 4 ผลคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในวงจรปฏิบัติการที่ 1-3

ด้านประเด็นที่สังเกต	ระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์					
	วงจรปฏิบัติการที่ 1		วงจรปฏิบัติการที่ 2		วงจรปฏิบัติการที่ 3	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
1. ด้านความกล้าเสี่ยงกล้าตัดสินใจ	4.02	0.80	4.48	0.50	4.59	0.49
2. ด้านความตั้งใจใฝ่เรียนรู้	4.16	0.83	4.43	0.50	4.83	0.38
3. ด้านความมีส่วนร่วมและร่วมมือ	3.99	0.97	4.48	0.79	4.76	0.43
4. ด้านความรับผิดชอบ	3.76	0.81	4.41	0.49	4.47	0.47
5. ด้านความอดทนต่อการทำงาน	3.92	0.85	4.36	0.48	4.69	0.46
รวม	4.01	0.84	4.43	0.50	4.72	0.45

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุน

ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุน โดยใช้แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนจำนวน 40 คน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน จำนวน 18 ข้อ ผลการศึกษาแสดงใน

ตารางที่ 5 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุน

ประเด็นที่สอบถาม	\bar{x}	S.D.	ระดับประเมิน
ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในภาพรวม	4.90	0.30	มากที่สุด
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเสนอเนื้อหา	4.93	0.27	มากที่สุด
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นจัดทีม	4.83	0.38	มากที่สุด
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเกม	4.85	0.36	มากที่สุด

ประเด็นที่สอบถาม	\bar{x}	S.D.	ระดับประเมิน
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นแข่งขัน	4.85	0.36	มากที่สุด
6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นยอมรับความสำเร็จของทีม	4.78	0.42	มากที่สุด
7. การส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.85	0.36	มากที่สุด
8. ความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่ม	4.90	0.30	มากที่สุด
เฉลยรายด้าน	4.86	0.30	มากที่สุด
ด้านเครื่องมือและสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
9. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับสื่อสังคม	4.68	0.47	มากที่สุด
10. ความเหมาะสมของสื่อและเนื้อหา	4.75	0.44	มากที่สุด
11. ความทันสมัยและสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน	4.70	0.46	มากที่สุด
เฉลยรายด้าน	4.71	0.46	มากที่สุด
ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน			
12. บรรยากาศในชั้นเรียน	4.78	0.42	มากที่สุด
13. บรรยากาศระหว่างทำกิจกรรม	4.75	0.44	มากที่สุด
14. ความเป็นกันเองของครูผู้สอน	4.58	0.50	มากที่สุด
15. ความมั่นใจในตนเองของนักเรียน	4.58	0.50	มากที่สุด
16. ความสุขจากการเรียน	4.78	0.42	มากที่สุด
เฉลยรายด้าน	4.69	0.46	มากที่สุด

(ต่อ)

ประเด็นที่สอบถาม	\bar{x}	S.D.	ระดับประเมิน
ด้านความรู้			
17. ระดับความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรม	4.48	0.51	มากที่สุด
18. การนำไปความรู้ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	4.58	0.50	มากที่สุด
19. นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	4.53	0.51	มากที่สุด
20. นักเรียนได้รับความรู้ตรงตามจุดประสงค์	4.55	0.50	มากที่สุด
เฉลยรายด้าน	4.53	0.50	มากที่สุด
โดยรวม	4.73	0.44	มากที่สุด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคม สนับสนุนร่วมกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมเฉลี่ย ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมาก

ที่สุด คือ ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.86, S.D. = 0.30$) รองลงมา คือ ด้านเครื่องและสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 4.71, S.D. = 0.46$) ด้านบรรยากาศในชั้นเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.69, S.D. = 0.46$) และด้านความรู้ ($\bar{x} = 4.53, S.D. = 0.50$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยการส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุนประกอบการเรียนรู้รายวิชา แอนิเมชันสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย มีข้อค้นพบดังนี้

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุนประกอบการเรียนรู้รายวิชา แอนิเมชัน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการในรูปแบบ PAOR ตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน (Planning) ขั้นการปฏิบัติ (Action) ขั้นสังเกต (Observing) และขั้นการสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflecting) และผู้วิจัยใช้วธีออกแบบการจัดการเรียนรู้ในรูแบบทีมแข่งขัน (TGT : Team Games Tournament) โดยออกแบบการจัดการกิจกรรม ตามแนวคิด (Johnson and Johnson.2003) 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นเตรียม 2) ขั้นสอน 3) ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม 4) ขั้นตรวจสอบผลงาน และ 5) ขั้นสรุปบทเรียน และประเมินผลการทำงานกลุ่ม และได้นำสื่อสังคมสนับสนุนเข้ามาร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนช่วยเหลือกัน และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา ขมมณี (2550) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ มีวัตถุประสงค์ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันคือเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระที่ศึกษามากที่สุด โดยอาศัยการร่วมมือกัน การช่วยเหลือกัน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนในกลุ่มและผู้เรียนในระหว่างกลุ่มด้วยกัน

2. ผลการส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุนประกอบการเรียนรู้รายวิชา แอนิเมชัน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์รายวิชา แอนิเมชัน ปฏิบัติมาก ($\bar{x} = 4.01, S.D. = 0.84$) ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูแบบทีมแข่งขันร่วมกับสื่อสังคมสนับสนุน มีการสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้กับผู้เรียน โดยผู้วิจัยได้ทำตามขั้นตอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเสนอเนื้อหา ขั้นตอนที่ 2 ขั้นจัดทีม ขั้นตอนที่ 3 ขั้นเกม ขั้นตอนที่ 4 ขั้นแข่งขัน ขั้นตอนที่ 5 ขั้นยอมรับความสำเร็จของทีม โดยการจัดการกิจกรรมจะมีเกมการแข่งขันระหว่างทีม และในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการนำสื่อสังคมสนับสนุนเข้ามาใช้ ตามความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือระหว่างทีมแข่งขัน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนใจ มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ และมีการแลกเปลี่ยนความคิดของสมาชิกในกลุ่ม โดยการใช้การจัดการเรียนการสอนแบบ TGT พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของผู้เรียนสูงขึ้น ($\bar{x} = 4.72, S.D. = 0.45$)

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุนประกอบการเรียนรู้รายวิชา แอนิเมชัน นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{x} = 4.73, S.D. = 0.44$) แสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของการเรียนรู้ โดยเฉพาะด้านบรรยากาศในชั้นเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน ทำท่าย แปลกใหม่และไม่น่าเบื่อ อีกทั้งเครื่องมือและสื่อที่ใช้ มีความทันสมัย น่าสนใจ ง่ายต่อการใช้งาน รวมทั้งกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันอย่างเป็นขั้นตอน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อีรพล ประโสทะกัง (2558) ที่ได้ทำการศึกษาตามพัฒนาการแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้วยบทเรียนบนเว็บ โดยการใช้การจัดการเรียนการสอนแบบ TGT เรื่องการเขียนโปรแกรมภาษาซี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสารคามพิทยาคม นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทการเรียนรู้ของนักเรียน เกิดความสนุกสนานกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น และกล้าที่จะเผชิญหน้ากับปัญหา ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนรู้สึกภาคภูมิใจทำให้นักเรียนมีกำลังใจที่จะเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะนำการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันที่มีสื่อสังคมสนับสนุนไปจัดการเรียนการสอน ควรตรวจสอบอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการทำกิจกรรมให้พร้อม เช่น คอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่าย เพื่อไม่ให้เสียเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. ข้อเสนอแนะการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบทีมแข่งขันกับสื่อสังคมสนับสนุนสามารถส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ให้สูงขึ้น ครูผู้สอนสามารถนำไปปรับใช้ในรายวิชาอื่น ๆ ที่สนใจได้

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ วังมณี. (2556). *การพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการคิดด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *เอกสารชุดเทคนิคการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ การบูรณาการ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จุฑามาศ มีสุข. (2558). *การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของนักเรียน โดยใช้เทคนิคเกมพีเคชั่น สำหรับนักเรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุกุลนารี. (ครุศาสตร์มหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- อีรพล ประโสทะกัง. (2558). *การพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้วยบทเรียนบนเว็บ โดยการใช้การจัดการเรียนการสอนแบบ TGT เรื่องการเขียนโปรแกรมภาษาซี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสารคามพิทยาคม*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Herman, J.M. (1970). *A Questionnaire Measure for Achievement Motivation*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Maslow, A., (1954). *A Theory of Human Motivation Psychological review* 50. New York : McGraw – Hill.

McClelland, D.C. (1961). *The Achievement Motive*. New York: Prentice-Hall.

McClelland, D. C. and thers. (1953). *The Achievement Motive*. New York: Appletion Century Crotts.Inc.

McGregor, Douglas M. (1960). *The Human Side of Enterprise*. New York : McGraw-Hill Book.

Rabideau, T.S., (2005). *Effects of Achievement Motivation on Behavior*. Retrieved April 7, 2019, from <http://www.personalityresearch.org>

Slavin, Robert E. (1991). *Synthesis of Resea Educational Leadership*, 5, 71 -79.

Williamson, Andy. (2013). *Social Media Guidelines for Parliaments*. Retrieved April 7, 2019, จาก <http://www.ipu.org/PDF/publications/SMG2013EN.pdf>

สมรรถนะของตัวแทนประกันชีวิต ในบริษัท เอไอเอ จำกัด (ประเทศไทย)
Competency of life insurance agents in aia co., ltd (THAILAND)

เสาวณีย์ ม้าสุวรรณ, ตระกูล จิตวัฒนากร และพิชญาน ยศดา
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ คณะศิลปศาสตร์ สาขาพัฒนาธุรกิจและทุนมนุษย์
โทรศัพท์ 080-4886580 อีเมล nudowe16@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของตัวแทนประกันชีวิต ในบริษัท บริษัท เอไอเอ จำกัด (ประเทศไทย) 2) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะของตัวแทนประกันชีวิต ในบริษัท บริษัท เอไอเอ จำกัด (ประเทศไทย) จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ตัวแทนประกันชีวิต ในบริษัท เอไอเอ จำกัด (ประเทศไทย) จำนวน 397 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ One way ANOVA

ผลการศึกษา พบว่า ระดับสมรรถนะของตัวแทนประกันชีวิต ในบริษัท เอไอเอ จำกัด (ประเทศไทย) โดยภาพรวมระดับมาก ผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานประกันชีวิต ที่แตกต่างกันมีสมรรถนะของตัวแทนประกันชีวิต ในบริษัท เอไอเอ จำกัด (ประเทศไทย) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

คำสำคัญ : สมรรถนะ, ตัวแทนประกันชีวิต, บริษัทเอไอเอ จำกัด (ประเทศไทย)

ABSTRACT

This objective of this research were to 1) To study the level of Competency of life insurance agents in AIA co., ltd (Thailand). 2) To compare the performance of life insurance agents in AIA Company Limited (Thailand) classified by personal factors. The samples were 397 of Life insurance agent in AIA co., ltd (Thailand). The tool used in this study was a questionnaire. The statistics used to analyze data including percentage, mean, standard deviation, t-test and One way ANOVA.

The results of this study revealed that opinion of Competency of Life insurance Agents in AIA co., ltd (Thailand) were at a high level. The hypothesis testing found that different Marital, status, education And life insurance work experience. Different Competency of life insurance agents in AIA co., ltd (Thailand) differ significantly at the .05

Keywords: *Competency, Life Insurance Agent, AIA co., ltd (Thailand)*

บทนำ

ประกันชีวิตต้องมีงานด้านการบริการซึ่งเป็น งานหลักที่ตัวแทนประกันชีวิตต้องทำ ตัวแทนประกันชีวิต เป็นอาชีพที่สร้างความมั่นคง และความก้าวหน้าในด้าน การทำงานเพื่อที่จะก้าวไปสู่การเป็นนักบริหารชั้นนำ เอ ไอ เอ เปิดโอกาสให้ตัวแทนของบริษัทได้มีความก้าวหน้าใน อาชีพด้วยทางเลือกมากมาย เอ ไอ เอ เชื่อมั่นว่าการ พัฒนาตัวแทนขาย และผู้บริหารหน่วยให้มีคุณภาพสูงสุด เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในระยะยาว จึงมุ่งพัฒนา ตัวแทนให้มีคุณภาพ และจรรยาบรรณ รวมทั้งมีทักษะ ความชำนาญหลายด้านด้วยหลักสูตรพัฒนาตัวแทน ใหม่ ๆ จากต่างประเทศ โดยวิทยากรที่มีความรู้ความ ชำนาญ ตัวแทนกว่า 150,000 คนของบริษัทได้รับการ ฝึกอบรม อย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากช่องทาง การขายผ่านตัวแทนเป็นช่องทางที่ลูกค้าใช้บริการมากที่สุด ซึ่ง ปัญหาของผู้มาใช้บริการผ่านช่องทางนี้อาจมี หลายประเด็น โดยเป็นเรื่องจำเป็นที่บริษัทต้องพิจารณา ประเด็น ปัญหาต่าง ๆ เพื่อการบริหารจัดการโดยให้ ตัวแทนต้องมีการให้บริการที่ดีต่อลูกค้าตลอดไป ซึ่งถ้า การให้บริการ ของตัวแทนไม่ดีผลก็คือลูกค้าผู้ใช้บริการ ก็จะทำให้เกิดความไม่พอใจในบริการ ซึ่งจะเกิดทัศนคติที่ไม่ดีกับตนเอง และ อาจจะถ่ายทอดให้บุคคลอื่นต่อไปเรื่อย ๆ จะเป็นเหตุให้ลูกค้าไม่ใช้บริการหรือในบางรายอาจมีการ ขอยกเลิก กรมธรรม์ ดังนั้นการบริการที่ดีของตัวแทน ประกันชีวิตมีผลทำให้ลูกค้าเกิดทัศนคติที่ดีต่อตัวแทน และองค์กร ซึ่ง ลูกค้าจะใช้บริการอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งจะ เป็นผู้แนะนำลูกค้ารายอื่นให้กับตัวแทนของบริษัทต่อไป ในอนาคต

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาสมรรถนะของตัวแทนประกันชีวิตในยุควิถีใหม่ ใน บริษัท เอไอเอ จำกัด (ประเทศไทย) อันจะก่อให้เกิด ผลของการทำงานภายในองค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ องค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของตัวแทนประกันชีวิต ในบริษัท เอไอเอ จำกัด (ประเทศไทย)
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะของตัวแทนประกันชีวิต ในบริษัท เอไอเอ จำกัด (ประเทศไทย) โดยจำแนก

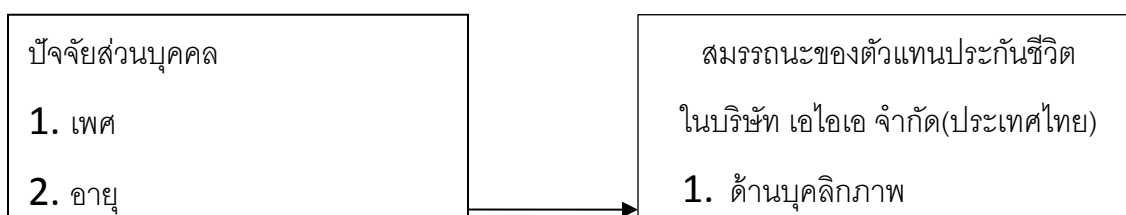
ตามประชากรศาสตร์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเรื่องสมรรถนะของตัวแทนประกันชีวิตในบริษัท เอไอเอ จำกัด(ประเทศไทย) ได้นำ แนวคิดทฤษฎี สภาพปัญหา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ นำมาเขียนกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องสมรรถนะของตัวแทนประกันชีวิตบริษัท เอไอเอ จำกัด(ประเทศไทย)เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามโดยการค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางประกอบการวิจัย โดยมีวิธีการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เฉพาะตัวแทนประกันชีวิต ในบริษัท เอไอเอ จำกัด(ประเทศไทย) ได้แก่ ตัวแทนประกันชีวิตมีจำนวน 51,000 คน (ที่มา. ณ เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2563)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เฉพาะตัวแทนประกันชีวิต ในบริษัท เอไอเอ จำกัด(ประเทศไทย) ได้แก่ ตัวแทนประกันชีวิตมี จำนวน 397 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณตามสูตรของการกำหนดขนาดตัวอย่างของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane Taro. 1970) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เท่ากับร้อยละ 95 ซึ่งหมายความว่า ยอมให้มีความคลาดเคลื่อนจากกลุ่มตัวอย่าง (Sampling Error) ร้อยละ 5 ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{\quad}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n คือ จำนวนของขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e คือ ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (โดยในการศึกษานี้ได้กำหนดให้ เท่ากับ .05) แทนค่า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของตัวแทนประกันชีวิตในยุควิถีใหม่ ในบริษัท เอไอเอ จำกัด(ประเทศไทย)

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของตัวแทนประกันชีวิต ในบริษัท เอไอเอ จำกัด (ประเทศไทย) ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานประกันชีวิต และกลุ่มตำแหน่งงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของตัวแทนประกันชีวิต ในบริษัท เอไอเอ จำกัด (ประเทศไทย) จำแนกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ ด้านการตลาด และด้านการทำงานเป็นทีม การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกให้แก่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 397 คน และขอเก็บแบบสอบถามทันที
2. ช่วงระยะเวลาที่เก็บข้อมูลการวิจัย เริ่มตั้งแต่ 1 พฤษภาคม 2563 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2563 เป็นระยะเวลา 5 เดือน
3. ผู้วิจัยได้คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีคำตอบครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป ซึ่งจากการแจกแบบสอบถาม จำนวน 397 คน มีแบบสอบถามที่มีความถูกต้อง และสามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ 397 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้มาตรวจสอบความถูกต้อง และบันทึกข้อมูล จากนั้น นำข้อมูลที่ได้ไปประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยกำหนดสถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Description Statistics Analysis) ได้แก่
 - 1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics Analysis) ได้แก่

2.1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ t-test (Independent Sample t-test) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแตกต่างระหว่างประชากร 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ เพื่อทดสอบสมมติฐานและปัจจัยด้านคุณลักษณะทางสังคมของตัวแทนประกันชีวิต ในบริษัท เอไอเอ จำกัด (ประเทศไทย) ที่มีการมีสมรรถนะแตกต่างกัน

2.2 ค่าเฉลี่ยการเปรียบเทียบด้วยสถิติ F- test หรือ One-way ANOVA เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดที่แตกต่างกัน โดยจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นอิสระต่อกัน ตั้งแต่ 3 กลุ่ม ขึ้นไป ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานประกันชีวิต และกลุ่มตำแหน่งงาน เมื่อพบความแตกต่างจากการทดสอบค่าสถิติ จะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ Least-Significant Different (LSD)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในเรื่องสมรรถนะของตัวแทนประกันชีวิตบริษัท เอไอเอ จำกัด(ประเทศไทย) ผลการวิจัย พบว่า เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น

เพศหญิง จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50.40 และเป็นเพศชาย จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 49.60

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 20-30 ปี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 รองลงมาคือ มีอายุ 31-40 ปีจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.10 และน้อยที่สุดมีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.40 ตามลำดับ

สถานภาพสมรส พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 53.40 รองลงมาคือ มีสถานภาพสมรส จำนวน 110 คิดเป็นร้อยละ 27.70 และน้อยที่สุดมีสถานภาพแยกกันอยู่ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.30 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 68.80 รองลงมาคือ มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.40 และน้อยที่สุดมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.80 ตามลำดับ

ประสบการณ์การทำงานด้านประกันชีวิต พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานด้านประกันชีวิต 6-10 ปี จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 รองลงมาคือ มีประสบการณ์การทำงานด้านประกันชีวิต1-5 ปี จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.70 และน้อยที่สุดมีประสบการณ์การทำงานด้านประกันชีวิตต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.4 ตามลำดับ ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของตัวแทนประกันชีวิตบริษัท เอไอเอ จำกัด(ประเทศไทย)ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ ด้านการตลาด และด้านการดำเนินงานเป็นทีม พบว่า โดยรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.014$, $SD. = 0.287$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.211$, $SD. = 0.498$) รองลงมาคือ ด้านการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.026$, $SD. = 0.472$) และน้อยที่สุด คือ ด้านความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.905$, $SD. = 0.431$) ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของตัวแทนประกันชีวิตในยุควิถีใหม่ ในบริษัท เอไอเอ จำกัด(ประเทศไทย) พบว่า เพศ อายุ มีความคิดเห็นต่อการปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของตัวแทนประกันชีวิตในยุควิถีใหม่ ในบริษัท เอไอเอ จำกัด(ประเทศไทย)ไม่แตกต่างกัน ส่วนสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานด้านประกันชีวิต แตกต่างกัน เฉพาะด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ ด้านการตลาด และด้านการทำงานเป็นทีม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ .05

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของตัวแทนประกันชีวิตบริษัท เอไอเอ จำกัด(ประเทศไทย) พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ ด้านการตลาด และด้านการทำงานเป็นทีม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตัวแทนมีความกระตือรือร้นมีชีวิตชีวา มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการประกันชีวิตและกฎหมายประกันชีวิตสามารถสร้างสรรค์รูปแบบการนำเสนอแบบประกันได้เหมาะสมกับลูกค้าแต่ละราย มีความสามารถในการสรรหาบุคลากรใหม่และสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเอนกเทียนบุชา.(2552). “การพัฒนาสมรรถนะหลักเพื่อเตรียมคนเข้าสู่งาน” ผลการวิจัย พบว่า สามารถกำหนดสมรรถนะหลักแบ่งเป็น ๓ ด้าน ด้านละ 3 องค์ประกอบ รวมเป็น ๙ องค์ประกอบ ๒๙ หน่วยสมรรถนะ และ ๑๒๕ หน่วยสมรรถนะย่อย ได้แก่สมรรถนะ เพื่อการดำรงชีวิตประกอบด้วยการพัฒนาอาชีพ สัญลักษณ์ในชีวิต สุขวิถีและชีวิตพอเพียง สมรรถนะหลักเพื่อการทำงานประกอบด้วยการแก้ปัญหา การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและสมรรถนะพื้นฐานประกอบด้วยการสื่อสาร การพัฒนาสมรรถนะหลักเพื่อเตรียมคนเข้าสู่งาน จากการวิจัยพบว่ารูปแบบการพัฒนา สมรรถนะหลักที่เหมาะสมมี ๕ ขั้นตอนคือการวิเคราะห์ การออกแบบ การพัฒนา การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผล ส่วนประกอบที่สำคัญของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะหลักคือการกำหนด คำอธิบาย สมรรถนะหลัก การกำหนดระดับของสมรรถนะหลักโดยแบ่งออกเป็น ๕ ระดับ การกำหนดมาตรฐานสมรรถนะหลัก และการจัดทำโมดูลการพัฒนาสมรรถนะหลัก กระบวนการพัฒนา สมรรถนะหลักที่สำคัญมี ๓ ขั้นตอนได้แก่การสร้าง ความตระหนัก การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และการฝึกปฏิบัติ การประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะหลักโดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่ารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะหลักมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะ ของแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการวิเคราะห์สมมติฐาน ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของตัวแทนประกันชีวิตในยุควิถีใหม่ ในบริษัท เอไอเอ จำกัด(ประเทศไทย) อยู่ในระดับมากทุกด้าน เป็นตามสมมติฐาน การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของตัวแทนประกันชีวิตในยุควิถีใหม่ ในบริษัท เอไอเอ จำกัด(ประเทศไทย) จำแนกตามประชากรศาสตร์ พบว่า ด้านอายุ ด้านสถานภาพการสมรส ด้านระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานด้านประกันชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของนันทนา ธนะมูล(2553)ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของตัวแทนประกันชีวิตบริษัท อเมริกัน อินเตอร์เนชั่นแนลแอสซัวร์นส์ จำกัด แพลทตินั่มทีม พบว่า บุคลิกภาพของตัวแทน มีค่าเฉลี่ย

มากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย 4.23 และมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องงานวิจัยของพัชรานี พัททองพรรณ.(2553). “แนวโน้มคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนสตรี เอกชน” พบว่า แนวโน้มคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนสตรีเอกชน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๙ ประกอบด้วย คุณลักษณะผู้นำ ๕ด้าน คือ (๑) ด้านความรู้ (๒) ด้านทักษะ (๓) ด้านทัศนคติ (๔) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (๕) ด้านบุคลิกภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำด้านบุคลิกภาพสูงสุด รองลงมาเป็นด้านคุณธรรมจริยธรรม ส่วนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับด้านคุณธรรมจริยธรรมสูงสุด รองลงมาเป็นด้านทัศนคติ ในภาพรวมทั้งสองกลุ่มให้ความสำคัญกับคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมมากกว่าด้านอื่น ๆ โดยที่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนสตรีเอกชนจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะด้านความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรสำหรับกุลสตรีไทย ศิลปวัฒนธรรมไทย ทักษะการใช้จิตวิทยาและการปกครองนักเรียนหญิง ทัศนคติที่ดีในการพัฒนาการศึกษาของสตรี การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และความเป็นไทย

เอกสารอ้างอิง

เกริกเกียรติ ศรีเสริมโภค. (2546). *การพัฒนาความสามารถเชิงสมรรถนะ = Competency-based approach*. กรุงเทพฯ: โกบัล คอนเซิร์น.

กลุ่มสารนิเทศการคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง. (2560). *คปก.เผยอาชีพอีพีตัวแทน-นายหน้า ประกันภัยบูม คาดปีนี้แหล่งสมัครสอบเฉลี่ย 4 แสนราย*.สืบค้น 20 สิงหาคม 2563, จาก <http://www.thaigov.go.th/news/contents/details/2156>.

คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น. (2558). *ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดมาตรฐานกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๔)*, (กรุงเทพมหานคร) : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี และราชกิจจานุเบกษา.

ซัชรินทร์ ชวนวัน. (2547). สมรรถนะ. *จุดสารสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา*, 4, 3.

ชูชัย สมितिไกร. (2550). *การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2546). *การบริหารงานทรัพยากรมนุษย์สมัยใหม่ภาคปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เอช อาร์ เซ็นเตอร์.

เทื่อน ทองแก้ว.(2545). “ภาวะผู้นำ : สมรรถนะหลักของผู้บริหารในยุคปฏิรูป,” *วิชาการ*. 5(9) :35-43.

ธำรงค์ดี คงคาสวัสดิ์. (2548). *เริ่มต้นอย่างไร เมื่อจะนำ Competency มาใช้ในองค์การ*, กรุงเทพมหานคร: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

นันทนา ธนะมูล.(2553). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของตัวแทนประกันชีวิต บริษัทอเมริกัน อินเตอร์เนชั่นแนลแอสซัวร์ันส์ จำกัด แพลทตินั่มทีม*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ประจักษ์ ทรัพย์อุดม. (2550). *แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วย Competency*. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนา อินเทอร์เน็ต.

ปิยะชัย จันทรวงศ์ไพศาล. (2549). *การค้นห้และวิเคราะห์เจาะลึก Competency ภาคปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559).

พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง. (2548). *บนเส้นทางที่สร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : เอส แอนด์ จี กราฟฟิก.

พัชรานี ฟักทองพรรณ. (2553). “*แนวโน้มคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนสตรีเอกชน*” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรกานต์ อินทรโสภณ. (2555). “*การพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก*” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิมาน วรรณคำ. (2553). *การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะ ผู้นำทางการบริหาร การศึกษา สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*.

รายงานของสมาคมประกันชีวิตไทยเรื่องสถิติธุรกิจประกันชีวิต ประจำปี 2561 (สืบค้นวันที่ 10 ตุลาคม 2563) เข้าถึงได้จาก https://www.tlaa.org/page_statistics_all.php?cid=81

สถิติจำนวนนักวิเคราะห์การลงทุน จากเว็บไซต์จากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ปรับปรุงล่าสุด 30 มกราคม 2563 (สืบค้นวันที่ 10 ตุลาคม 2563) เข้าถึงได้จาก <https://market.sec.or.th/public/orap/IC06.aspx?lang=th>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). *คู่มือสมรรถนะราชการพลเรือนไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). “*การปรับใช้สมรรถนะในการบริหาร ทรัพยากรมนุษย์*” ใน เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง สมรรถนะของข้าราชการ 31มกราคม 2548, รวบรวมจัดพิมพ์โดย สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน ก.พ.

สำนักงาน ก.พ. สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานบุคคล. 2549. *คู่มือการจัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคล ตามแนวทาง HR Scorecard*. กรุงเทพฯ : บริษัท พี.เอ.ลิวิ่ง จำกัด.

- สำนักงาน ก.พ. สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานบุคคล 2549. *คู่มือการจัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคล*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : บริษัท พี.เอ.ลีฟวิ่ง จำกัด.
- สุกัญญา รัตมีธรรมโชติ. (2548). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วย Competency based learning*, (กรุงเทพมหานคร : ศิริวัฒนา อินเทอร์เน็ต จำกัด มหาชน.
- อเนกกลาก สุทธินันท์. (2548). *แนวทางการนำสมรรถนะทั้ง 5 ไปเพิ่มประสิทธิภาพ การปฏิบัติงาน*. อย่างไม่ได้ผล กรุงเทพฯ : สยามศิลป์การพิมพ์.
- อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์. (2547). *Career Development in Practice*. กรุงเทพมหานคร: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- เอนก เทียนบุชา.(2552). “การพัฒนาสมรรถนะหลักเพื่อเตรียมคนเข้าสู่งาน” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ อุตสาหกรรมดุสิตบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. Cambridge University Press, (2007). *Cambridge Advanced Learner’s Dictionary*, Singapore: Green Giant Press.
- Ashby, M, (2010). *Oxford Advanced Learner’s Dictionary of Current English*, UK: Oxford University press.
- McClelland, David. C,(1973).*Testing for Competence Rather Than for Intelligence* Cambridge: Harvard University.
- Spencer L. M. & Spencer S. M, (1993).*Competence at Work: Models for Superior Performance*, New York: John Willey and Sons.
- Shermon, Ganesd, (2004). *Competency Based HRM: A Strategic Resource for Competency Mapping Assessment and Development Centers*, New Delhi: Tata McGraw-Hill.
- Lucia, A.D. and Lepsinger, R. (1999). *Art and Science of Competency Models*. Jossey-Bass, Francisco.

การเปลี่ยนแปลงและคาดการณ์แนวโน้มการใช้ที่ดินในเขตพื้นที่สงวนชีวมณฑล

สวนสักห้วยทาก จังหวัดลำปาง

Land use change and land use trends in huay tak teak biosphere reserve, lampang province

นลินธร พิลาแหวน

ภาควิชาการจัดการป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ p.nalinthron@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงและคาดการณ์แนวโน้มการใช้ที่ดินบริเวณพื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสักห้วยทาก จังหวัดลำปาง โดยจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน ปี พ.ศ. 2520, 2533, 2548 และ 2560 โดยใช้ภาพถ่ายดาวเทียม Landsat-5 ระบบ TM และภาพถ่ายดาวเทียม Landsat-8 ระบบ OLI โดยสามารถจำแนกประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่สวนป่าสัก พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ปลูกไม้ต้น พื้นที่ชุมชน/สิ่งปลูกสร้าง และพื้นที่แหล่งน้ำ

ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสัก ห้วยทาก จังหวัดลำปาง ในปี พ.ศ. 2520, 2533, 2548, 2560 ประกอบด้วยพื้นที่ป่าไม้, พื้นที่สวนป่าสัก, พื้นที่เกษตรกรรม, พื้นที่แหล่ง และพื้นที่ปลูกไม้ต้นร้อยละ 45.45, 40.95, 7.56, 4.55, 1.49 ตามลำดับ ทั้งนี้ไม่พบว่าพื้นที่ชุมชน/สิ่งปลูกสร้างมีการเปลี่ยนแปลง โดยรูปแบบการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินระหว่างปี พ.ศ. 2520 – 2560 พบว่าพื้นที่ป่ามีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินมากที่สุด การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในช่วงปี พ.ศ. 2520-2533 มีพื้นที่ที่ถูกเปลี่ยนประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินรวม 73.28 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 23.27 ของพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งพื้นที่ป่าไม้ถูกเปลี่ยนสภาพถึง 31.94 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 45.45 ของพื้นที่ทั้งหมด การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในช่วงปี พ.ศ. 2533 – 2548 พบว่ามีพื้นที่ที่ถูกเปลี่ยนประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินรวม 43.93 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 13.95 ซึ่งพื้นที่ป่าไม้ถูกเปลี่ยนสภาพไปถึง 31.94 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 45.45 ของพื้นที่ทั้งหมด และการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในช่วงปี พ.ศ. 2548 – 2560 พบว่ามีพื้นที่ที่ถูกเปลี่ยนประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินรวม 19.50 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 6.19 ซึ่งพื้นที่ป่าไม้ถูกเปลี่ยนสภาพไปถึง 8.23 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 42.21 ของพื้นที่ทั้งหมด จากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินพบว่าพื้นที่ป่าไม้มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน, คาดการณ์แนวโน้มการใช้ที่ดิน,

ABSTRACT

The objectives for this study were consideration of land use change and has predicted land use trends at Huay Tak Teak Biosphere Reserve, Lampang Province. There was classification the land use in 1977, 1990, 2005 and 2017 by Landsat-5 (TM system) and Landsat-8 (OLI system) which could be separated 6 categories were forest area, teak plantation, agricultural area, stand area, communication/building area and water body area.

The results indicated that Land use changed at Huay Tak Teak Biosphere Reserve, Lampang Province in 1977, 1990, 2005 and 2017 consisted of 64.33 % of forest area, 8.52 % of Teak plantation, 7.78 % of agricultural area, 12.97 % stand area, 4.80 % communication/building area, and 1.60 % water body area, respectively. The land use changed of forest area between 1977 - 2017 was highest. There was varied of land use between 1977 - 1990 became to others categories about 73.28 km² (23.27%) of all area. The forest area also could change to be others types area about 31.94 km² (45.45%) of all the area. In addition, the land use changed in 1990 to 2005 showed that there was 43.93 km² (13.95%) were varied for utility of all area while the forest area could be changed about 31.94 km² (45.45%) for others categories. Finally, the land use changed between 2005-2017 demonstrated that there was the land use changed about 19.50 km² (6.19%) and the forest area also altered about 8.23 km² (42.21%) from all of the area. In this study, the land use changed trend was continuously decreased.

Keywords: *Land Use Change, Land Use Trends, Biosphere reserve, GIS*

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า การบุกรุกพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ป่าสงวน พื้นที่อุทยานแห่งชาติ เป็นต้น มีอัตราเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ โดยมีปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว เช่น สภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน เทคโนโลยีที่ทันสมัย การติดต่อสื่อสาร เป็นต้น เพื่อสนองความต้องการอย่างไม่มีขีดจำกัดของมนุษย์ โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการจัดการและแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง

พื้นที่สงวนชีวมณฑล (biosphere reserve) หมายถึงพื้นที่อนุรักษ์สังคมพืชและสัตว์ในสภาวะของระบบนิเวศที่เป็นธรรมชาติ เพื่อรักษาความหลากหลายทางพันธุกรรม และเพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ พื้นที่สงวนชีวมณฑลถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อเป็นตัวแทนของความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม พื้นที่สงวนชีวมณฑลแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ส่วน คือ เขตแกนกลาง (Core area) ต้องเป็นพื้นที่อนุรักษ์ที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย เขตกันชน (Buffer zone) เป็นพื้นที่ผ่อนปรนให้มีกิจกรรมในทางสังคมและเศรษฐกิจชุมชนโดยรอบพื้นที่ (สมเจตน์ จันทวัฒน์, 2524) และต้องจัดให้มีการฝึกอบรมให้การศึกษาแก่ประชาชนในพื้นที่ให้รู้จักใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน สำหรับในประเทศไทยมีเขตสงวนชีวมณฑลจำนวน 4 แห่ง คือ เขตสงวนชีวมณฑลสะแกกราช เขตสงวนชีวมณฑลแม่สา-ห้วยคอกม้า เขตสงวนสวนสักห้วยทาก และเขตชีวมณฑลระนอง (ดร.รชนี เอมพันธุ์, 2531)

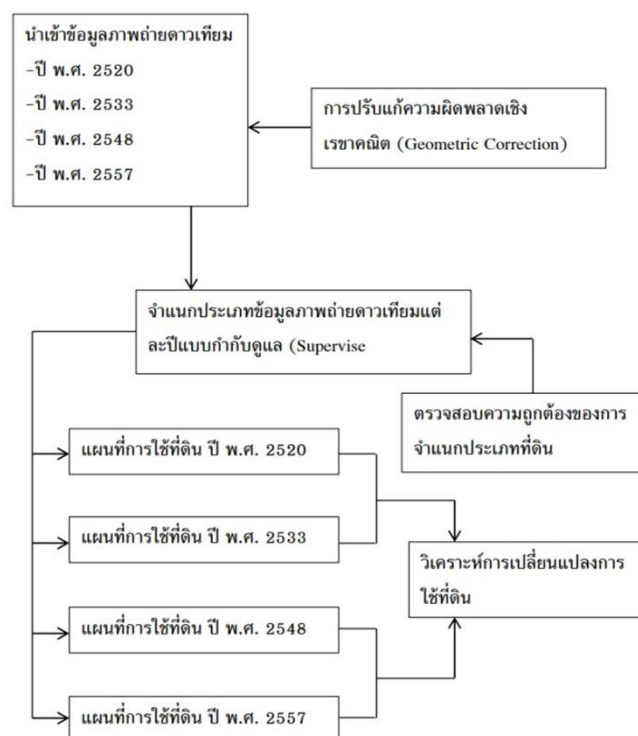
พื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสักห้วยทากถือได้ว่ามีความสำคัญในการอนุรักษ์ทางชีวภาพและให้ความรู้ทางด้านวิชาการหลายแขนง กล่าวคือ เป็นแหล่งอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพสมควรจะคงไว้ซึ่งระบบนิเวศที่สมบูรณ์ เป็นแหล่งศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติตลอดจนเป็นการศึกษารูปแบบการใช้ที่ดิน ตามจารีตประเพณีของท้องถิ่น นอกจากนี้พื้นที่แห่งนี้ยังเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร เป็นแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ไม้หลายชนิด ที่ควรเก็บรักษาไว้เป็นมรดกทางธรรมชาติของคนไทยทั่วประเทศ อีกทั้งป่าห้วยทากยังเป็นพื้นที่แห่งเดียวในประเทศไทยที่ครอบคลุมสวนสักที่สำคัญของประเทศที่อยู่ในป่าเบญจพรรณธรรมชาติและเป็นที่ยอมรับว่าเป็นแห่งไม้สักที่ดีที่สุดในโลกกระจายอยู่ ปัจจุบันได้มีปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้น ซึ่งพื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสักห้วยทากก็เป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีการบุกรุกของคนในพื้นที่เพื่อเข้าไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากความไม่ชัดเจนของพื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสักห้วยทาก และในปี พ.ศ. 2541 มีการจัดทำขอบเขตพื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสักห้วยทากใหม่ประชาชนในพื้นที่ไม่ได้มีส่วนร่วม และส่วนร่วมในการกำหนดขอบเขตพื้นที่แต่ละโซนของพื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสักห้วยทากที่มีผลต่อกิจกรรมที่จะดำเนินการในแต่ละโซน ดังนั้นพื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสักห้วยทากจึงเหมาะแก่การยกขึ้นมาศึกษาอย่างยิ่งเพื่อนำผลการศึกษารั้งนี้เพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการจัดการพื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสักห้วยทากให้มีประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

การนำเทคโนโลยีด้านการสำรวจระยะไกล (remote sensing) และระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic information system, GIS) มาประยุกต์ใช้เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน (สมพร สง่างศ์, 2552) ในพื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสักห้วยทาก ซึ่งจะทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของการใช้ที่ดิน และสามารถคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในอนาคต

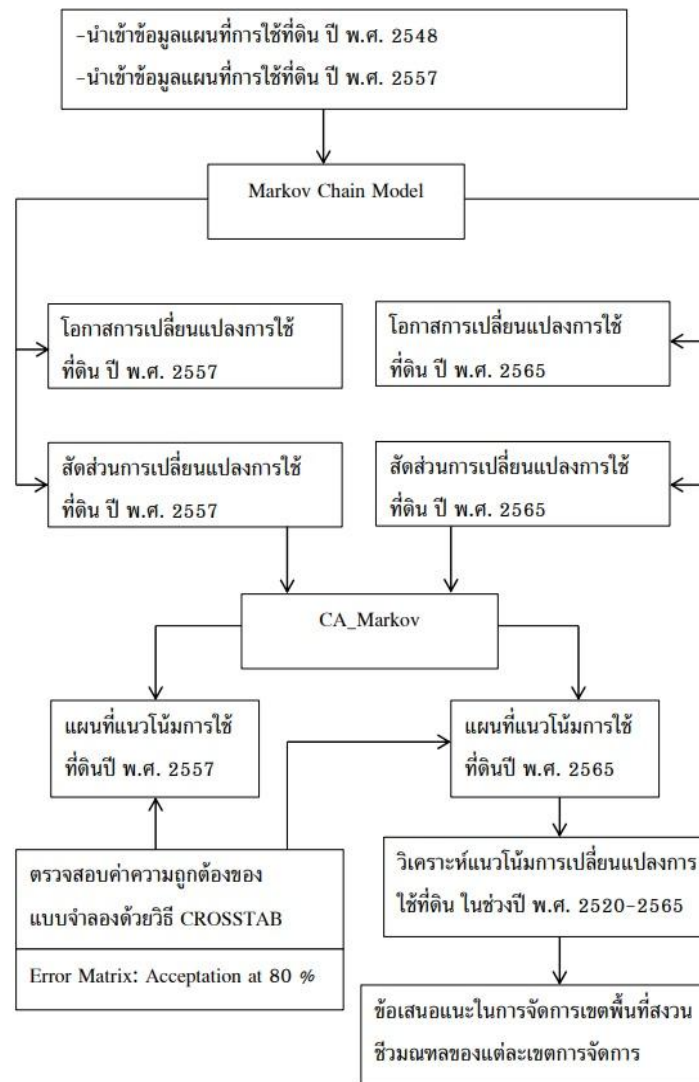
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินบริเวณพื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสักห้วยทาก ตั้งแต่ปี พ.ศ.2520 ถึงปี พ.ศ. 2568
2. เพื่อคาดการณ์แนวโน้มการใช้ที่ดินบริเวณพื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสักห้วยทากในปี พ.ศ. 2568

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดขั้นตอนการเตรียมข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมและการจำแนกการใช้ที่ดินเพื่อคาดการณ์ฯ

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดขั้นตอนการศึกษาและคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน

วิธีการวิจัย

1. การปรับแก้ข้อมูลจากภาพถ่ายดาวเทียมและจำแนกข้อมูลประเภทข้อมูลภาพ

1.1 ทำการปรับแก้ข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม โดยปรับแก้ความคลาดเคลื่อนทางเรขาคณิต แปลงค่าพิกัดจากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมไปยังแผนที่อ้างอิงจากแผนที่ภูมิประเทศ มาตราส่วน 1:50,000 ของกรมแผนที่ทหาร กำหนดจุดควบคุมภาคพื้นดิน โดยใช้สมการแปลงในรูปแบบสมการพหุนามเมื่อยี่สิบสองอันดับ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยกำหนดให้ค่าความผิดพลาด (Root Mean Square error: RMSe) ไม่เกิน 1 จุดภาพ ทำการประมาณค่าช่วง และจัดข้อมูลจุดภาพใหม่โดยใช้วิธีแบบตำแหน่งที่ใกล้สุด (Nearest Neighbour)

1.2 ทำการจำแนกประเภทข้อมูลภาพ (Image Classification) จำแนกประเภทการใช้ที่ดินในแต่ละปี ออกเป็นชั้นข้อมูลให้เหมาะสมกับประเภทของการใช้ที่ดินในบริเวณพื้นที่ที่ศึกษา โดยใช้การจำแนกประเภทของ ข้อมูลแบบกำกับดูแล ที่อาศัยการสร้างพื้นที่ตัวอย่าง เป็นตัวแทนของลักษณะต่าง ๆ ที่ปรากฏในภาพข้อมูล ดาวเทียม เพื่อคำนวณค่าสถิติ และใช้ค่าสถิติที่ได้ ทำการวิเคราะห์พื้นที่ภาพทั้งหมดโดยใช้ตัวจำแนกแบบความ น่าจะเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood Classification)

1.3 การตรวจสอบความถูกต้องของการจำแนกข้อมูล (Validation of Classification Result) ทำ การตรวจสอบความถูกต้องของการจำแนกข้อมูลภาพ โดยใช้ตารางความคลาดเคลื่อนและใช้ค่าสถิติ Kappa ใน การตรวจสอบ

2. การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงในแต่ละเขตพื้นที่ (Zonal Statistics, GIS Overlay)

2.1 ศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินบริเวณพื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสัก ห้วยทาก ในแต่ละเขต การจัดการ คือ เขตแกนกลาง เขตกันชน และเขตเปลี่ยนสภาพป่า โดยใช้เทคนิคการซ้อนทับ (overlay) ระหว่าง ข้อมูลแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินในช่วงปี พ.ศ. 2520 – 2533 และช่วงปี พ.ศ. 2533 – 2548 ด้วยโปรแกรม ประมวลผลข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

2.2 คำนวณพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละประเภท พร้อมทั้งวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ ที่ดินแต่ละประเภทของแต่ละเขตการจัดการในช่วงปี พ.ศ. 2520 – 2533 และช่วงปี พ.ศ. 2533 – 2548

3. การศึกษาความเหมาะสมของแบบจำลองสำหรับคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณพื้นที่ สงวนชีวมณฑลสวนสักห้วยทาก จังหวัดลำปาง ดังนี้

3.1 สร้างแบบจำลองสำหรับคาดการณ์การใช้ประโยชน์ที่ดินปี พ.ศ. 2557

- นำเข้าข้อมูลการใช้ที่ดินปี พ.ศ. 2548 และปี พ.ศ. 2557 เพื่อหาแนวโน้มการใช้ที่ดินของปี พ.ศ. 2557 ด้วยแบบจำลอง Markov Chain โดยโปรแกรมประมวลผลข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ จะได้ผลลัพธ์คือ ค่า สัดส่วนของการเปลี่ยนแปลงและค่าโอกาสของการเปลี่ยนแปลง

- นำค่าสัดส่วนของการเปลี่ยนแปลงของการใช้ที่ดินที่ได้จากการวิเคราะห์ตามข้อ ก. มาสร้างแบบจำลอง การใช้ที่ดินปี พ.ศ. 2557 ด้วยแบบจำลอง CA_Makov โดยโปรแกรมประมวลผลข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

3.2 ตรวจสอบค่าความถูกต้องของแบบจำลอง

- นำแผนที่การใช้ที่ดินปี พ.ศ. 2557 ที่ได้จากการคาดการณ์ด้วยแบบจำลอง CA_Makov ซ้อนทับกับแผนที่ การใช้ที่ดินปี พ.ศ. 2557 ที่ได้จากการแปลภาพถ่ายดาวเทียมและเพื่อทำการเปรียบเทียบข้อมูลการเปลี่ยนแปลง การใช้ที่ดินของแผนที่ระหว่าง 2 ชุด

- ตรวจสอบค่าความถูกต้องของแบบจำลอง โดยทำการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากการแปลภาพถ่ายดาวเทียมและข้อมูลที่ได้จากการคาดการณ์ โดยวิธี CROSSTAB ซึ่งเป็นการตรวจสอบความตรงกันเชิงพื้นที่ของข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินระหว่าง 2 ชุด

- วิเคราะห์และคำนวณการใช้ที่ดินแต่ละประเภท และเปรียบเทียบข้อมูลการใช้ที่ดินที่ได้จากการจำแนกประเภทข้อมูลดาวเทียมกับข้อมูลการใช้ที่ดินที่ได้จากแบบจำลอง (อดิศร สารวงศ์, 2551)

4. การสร้างแบบจำลองเพื่อศึกษาและคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณพื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสัก ห้วยทาก จังหวัดลำปาง ในปี พ.ศ. 2568

4.1 นำเข้าข้อมูลการใช้ที่ดินปี พ.ศ. 2548 และปี พ.ศ. 2557 มาสร้างแบบจำลองเพื่อคาดการณ์การใช้ที่ดินของปี พ.ศ. 2568 โดยใช้โปรแกรมประมวลผลข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

4.2 นำค่าสัดส่วนของการเปลี่ยนแปลงที่ได้จากการวิเคราะห์ตามข้อ 2.4.1 มาสร้างแบบจำลองสำหรับคาดการณ์การใช้ที่ดินในปี พ.ศ. 2568 โดยใช้โปรแกรมประมวลผลข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

4.3 คำนวณพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน และวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2520 – 2568

ผลวิจัยและอภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้ได้นำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ มาประยุกต์ใช้ร่วมกับแบบจำลอง Markov Chain model และ Markov cellular automata เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน และคาดการณ์แนวโน้มการใช้ที่ดินในอนาคตของพื้นที่ศึกษา ดังนี้

1. การใช้ประโยชน์ที่ดินและรูปแบบการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ระหว่างปี พ.ศ. 2520 – 2560

1.1 การใช้ที่ดินบริเวณพื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสัก ห้วยทาก จังหวัดลำปาง ปี พ.ศ. 2520, 2533, 2548 และ 2560 ได้จำแนกการใช้ที่ดินบริเวณพื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสักห้วยทาก จังหวัดลำปางออกเป็น 6 ประเภท คือ ป่าไม้ (ป่าดิบแล้ง ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง), สวนป่าสัก, พื้นที่เกษตรกรรม (นาข้าว, พืชไร่และไม้ผล), พื้นที่ไม้ต้น (ยางพาราและปาล์มน้ำมัน), พื้นที่ชุมชน/สิ่งปลูกสร้าง (ชุมชน, สถานที่ราชการและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ) และพื้นที่แหล่งน้ำ (แหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น) (ดังตารางที่ 1) ดังนี้

1.1.1 พื้นที่ป่าไม้

ประเภทของป่าไม้บริเวณพื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสัก ห้วยทาก จังหวัดลำปาง ได้แก่ ป่าดิบแล้ง ป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง จากการศึกษา พบว่า ใน ปี พ.ศ. 2520 มีพื้นที่ป่าไม้ จำนวน 255.85 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 81.25 ของพื้นที่ศึกษา ปี พ.ศ. 2533 มีพื้นที่ป่าไม้จำนวน 223.91 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 81.25 ของพื้นที่ศึกษา ปี พ.ศ. 2548 มีพื้นที่ป่าไม้จำนวน 210.79 ตารางกิโลเมตร คิดเป็น

ร้อยละ 66.94 และปี พ.ศ. 2560 มีพื้นที่ป่าไม้จำนวน 202.56 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 64.33 ของพื้นที่ศึกษา ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าพื้นที่ป่าไม้มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง

1.1.2 พื้นที่สวนป่าสัก

สวนป่าสักในพื้นที่สวนวิชฌมณฑลสวนสัก ห้วยทาก จังหวัดลำปาง จากการศึกษา พบว่า ใน ปี พ.ศ. 2520 มีไม่พบพื้นที่สวนป่าสัก คิดเป็นร้อยละ 0 ของพื้นที่ศึกษา ปี พ.ศ. 2533 มีพื้นที่สวนป่าสัก จำนวน 28.78 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 9.14 ของพื้นที่ศึกษา ปี พ.ศ. 2548 มีพื้นที่สวนป่าสัก จำนวน 24.56 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 7.80 ของพื้นที่ศึกษา และปี พ.ศ. 2560 มีพื้นที่สวนป่าสัก จำนวน 26.86 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 8.53 ของพื้นที่ศึกษา

1.1.3 พื้นที่เกษตรกรรม

พื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยการทำนา ปลูกพืชไร่ และสวนผลไม้ในบางพื้นที่ โดยไม่ผลที่ปลูก เช่น มะม่วง ลำไย ลิ้นจี่ เป็นต้น จากการศึกษาพบว่า ในปี พ.ศ. 2520 มีพื้นที่เกษตรกรรม จำนวน 31.55 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 10.02 ของพื้นที่ศึกษา ปี พ.ศ. 2533 มีพื้นที่เกษตรกรรม จำนวน 36.86 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 11.71 ของพื้นที่ศึกษา ปี พ.ศ. 2548 มีพื้นที่เกษตรกรรม จำนวน 39.13 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 12.43 ของพื้นที่ศึกษา และ ปี พ.ศ. 2560 มีพื้นที่เกษตรกรรม จำนวน 40.83 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 12.97 ของพื้นที่ศึกษา จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าพื้นที่เกษตรกรรมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

1.1.4 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง ประกอบด้วย ที่อยู่อาศัย วัด โรงเรียน สถานที่ราชการ เส้นทางคมนาคม เป็นต้น จากการศึกษาพบว่า ในปี พ.ศ. 2520 มีพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน 15.66 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 4.97 ของพื้นที่ศึกษา ปี พ.ศ. 2533 มีพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน 16.71 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 5.31 ของพื้นที่ศึกษา ปีพ.ศ. 2548 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน 14.16 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 4.50 ของพื้นที่ศึกษา และปี พ.ศ. 2560 มีพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน 15.11 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 4.80 ของพื้นที่ศึกษา

1.1.5 พื้นที่ไม้ต้น

พื้นที่ไม้ต้น ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน จากการศึกษาพบว่า ในปี พ.ศ. 2520 และปี พ.ศ. 2533 ไม่พบพื้นที่ปลูกไม้ต้น ในปี พ.ศ. 2548 มีพื้นที่ไม้ต้น จำนวน 19.69 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 6.25 ของพื้นที่ศึกษา และปี พ.ศ. 2560 มีพื้นที่ไม้ต้น จำนวน 15.11 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 4.80 ของพื้นที่ศึกษา

1.1.6 พื้นที่แหล่งน้ำ

จากการศึกษาพบว่า ในปี พ.ศ. 2520 มีพื้นที่แหล่งน้ำ จำนวน 11.83 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 3.76 ของพื้นที่ศึกษา ปี พ.ศ. 2533 มีพื้นที่แหล่งน้ำ จำนวน 8.63 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 2.74 ของ

พื้นที่ศึกษา ปี พ.ศ. 2528 มีพื้นที่แหล่งน้ำ จำนวน 6.56 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 2.08 ของพื้นที่ศึกษา และ ปี พ.ศ. 2560 มีพื้นที่แหล่งน้ำ จำนวน 5.04 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 1.60 ของพื้นที่ศึกษา จากผลการศึกษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าพื้นที่แหล่งน้ำมีสัดส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับขนาดของพื้นที่ศึกษา

ตารางที่ 1 การใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณพื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสัก ห้วยทาก จังหวัดลำปาง ปี พ.ศ. 2520 พ.ศ. 2533 พ.ศ.2548 และ พ.ศ. 2560

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	พื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน (ตร.กม.)							
	พ.ศ. 2520		พ.ศ. 2533		พ.ศ. 2548		พ.ศ. 2560	
	ตร.กม.	ร้อยละ	ตร.กม.	ร้อยละ	ตร.กม.	ร้อยละ	ตร.กม.	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	255.85	81.25	223.91	223.91	71.11	210.79	202.56	64.33
พื้นที่สวนป่าสัก	-	-	28.78	28.78	9.14	24.56	26.86	8.53
พื้นที่ไม้ต้น	31.55	10.02	36.86	36.86	11.71	39.13	40.83	12.97
พื้นที่ไม้ผล	-	-	16.71	16.71	5.31	19.69	24.49	7.78
พื้นที่ชุมชน	15.66	4.97	-	-	-	14.16	15.11	4.80
พื้นที่แหล่งน้ำ	11.83	3.76	8.63	8.63	2.74	6.56	5.04	1.60
รวม	314.89	100	314.89	100	314.89	100	314.89	100

2. คาดการณ์แนวโน้มการใช้ที่ดินในอนาคตของพื้นที่ศึกษา ดังนี้ การคาดการณ์แนวโน้มการใช้ที่ดิน บริเวณพื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสัก ห้วยทาก จังหวัดลำปาง ในอีก 8 ปีข้างหน้าด้วยแบบจำลอง Markov Chain โดยใช้ข้อมูลการใช้ที่ดิน ปี พ.ศ. 2548 และ 2560 เป็นข้อมูลพื้นฐาน และนำค่าสัดส่วนของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่ได้จากการวิเคราะห์มาสร้างแบบจำลองด้วยโปรแกรมประมวลผลข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (CA_Markov) ซึ่งอยู่ในโปรแกรม IDRISI ได้ผลลัพธ์เป็นแบบจำลองมาใช้สำหรับคาดการณ์แนวโน้มการใช้ที่ดิน ในปี พ.ศ. 2568

ผลจากการคาดการณ์การใช้ประโยชน์ที่ดินด้วยแบบจำลอง พบว่า ในปี พ.ศ. 2568 พื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสักห้วยทาก มีการใช้ที่ดินประเภทป่าไม้มากที่สุด พื้นที่ประมาณ 192.89 ตร.กม. และประเภทการใช้ประโยชน์

ที่ดินเรียงตามลำดับ จากมากไปน้อยได้ดังนี้ พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ปลูกไม้ต้น พื้นที่สวนป่าสัก สิ่งปลูกสร้าง/พื้นที่ชุมชน และแหล่งน้ำ เป็นพื้นที่ 40.53, 32.56, 26.86, 16.98 และ 5.07 ตารางกิโลเมตรตามลำดับ

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินบริเวณพื้นที่สงวนชีวมณฑล สวนสักห้วยทาก จังหวัดลำปาง พบว่าพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่สวนป่าสัก พื้นที่ไม้ต้น มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สาเหตุเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของประชากร และภาวะทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้เพื่อทำกิจกรรมอย่างอื่น เช่น ปลูกข้าวโพด ทำนา ปลูกยางพารา ปลูกไม้ผล เป็นต้น และแนวเขตพื้นที่สงวนชีวมณฑล สวนสักห้วยทาก ไม่ชัดเจนจึงทำให้มีการบุกรุกพื้นที่และเปลี่ยนรูปแบบการใช้ประเภทที่ดิน

ข้อสรุป

การประยุกต์ใช้หลักการสำรวจจากระยะไกลและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อคาดการณ์แนวโน้มการใช้ที่ดิน บริเวณพื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสักห้วยทาก จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน บริเวณพื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสัก ห้วยทาก จังหวัดลำปาง ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2520 – 2560 และคาดการณ์แนวโน้มการใช้ที่ดินใน ปี พ.ศ. 2565 โดยใช้แบบจำลอง CA_Markov โดยมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

1. การใช้ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน บริเวณพื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสัก ห้วยทาก จังหวัดลำปาง ปี พ.ศ. 2520 – 2560

1.1 ผลการจำแนกและวิเคราะห์ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินจากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม บริเวณพื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสักห้วยทาก จังหวัดลำปาง ในปี พ.ศ. 2520 - 2560 พบว่ามีรูปแบบประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน 6 ประเภท ได้แก่ พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่สวนป่าสัก พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ไม้ต้น พื้นที่ชุมชน/สิ่งปลูกสร้าง และพื้นที่แหล่งน้ำ สำหรับการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในช่วงปี พ.ศ. 2520-2533 มีพื้นที่ที่ถูกเปลี่ยนประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินรวม 73.28 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 23.27 ของพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งพื้นที่ป่าไม้ถูกเปลี่ยนสภาพถึง 31.94 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 45.45 ของพื้นที่ทั้งหมด การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในช่วงปี พ.ศ. 2533 – 2548 พบว่ามีพื้นที่ที่ถูกเปลี่ยนประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินรวม 43.93 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 13.95 ซึ่งพื้นที่ป่าไม้ถูกเปลี่ยนสภาพไปถึง 31.94 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 45.45 ของพื้นที่ทั้งหมด และการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในช่วงปี พ.ศ. 2548 – 2560 พบว่ามีพื้นที่ที่ถูกเปลี่ยนประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินรวม 19.50 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 6.19 ซึ่งพื้นที่ป่าไม้ถูกเปลี่ยนสภาพไปถึง 8.23 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 42.21 ของพื้นที่ทั้งหมด

1.2 ผลการตรวจสอบความถูกต้องของแบบจำลอง CA_Markov เปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากการแปลงภาพถ่ายดาวเทียม พบว่า ร้อยละความแตกต่างของพื้นที่ระหว่างข้อมูลทั้งสองชุด พื้นที่ป่าไม้มีค่าความถูกต้องของพื้นที่มากที่สุด คือ ร้อยละ 81.62 พื้นที่ไม้ต้น มีความถูกต้องน้อยที่สุด ร้อยละ 40.36 โดยรวมพื้นที่ที่มีพื้นที่การใช้ที่ดิน

ต่างกันประมาณ 19.5 ตร.กม. หรือร้อยละ 6.19 ของพื้นที่ทั้งหมด และผลการตรวจสอบค่าความถูกต้องของแบบจำลอง พบว่า แบบจำลองมีค่าความถูกต้องรวม เท่ากับร้อยละ 73.54 ซึ่งอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

2. การคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน บริเวณพื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสัก ห้วยทาก จังหวัดลำปาง ในปี พ.ศ. 2568 โดยใช้แบบจำลอง CA_Markov

2.1 ผลการคาดการณ์การใช้ประโยชน์ที่ดินด้วยแบบจำลอง พบว่า ในปี พ.ศ. 2568 พื้นที่สงวนชีวมณฑลสวนสักห้วยทาก จังหวัดลำปาง มีการใช้ที่ดินประเภทพื้นที่ป่าไม้มากที่สุดประมาณ 192.89 ตร.กม. รองลงมาเป็นพื้นที่พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ปลูกไม้ต้น พื้นที่สวนป่าสัก สิ่งปลูกสร้าง/พื้นที่ชุมชน และแหล่งน้ำ เป็นพื้นที่ 40.53, 32.56, 26.86, 16.98 และ 5.07 ตารางกิโลเมตรตามลำดับ

เอกสารอ้างอิง

ดรธรณี เอ็มพันธุ์. (2531). *หลักการใช้ประโยชน์ที่ดินเบื้องต้น*. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

สมเจตน์ จันทวัฒน์. (2524). *หลักการใช้ที่ดิน*. คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

สมพร สว่างวงศ์. (2552). *การสำรวจจากระยะไกลในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน-สิ่งปกคลุมดินและการประยุกต์*.

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

อดิศร สารวงศ์. (2551). *การประยุกต์การสำรวจระยะไกล เพื่อคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินและดัชนี*

ความแตกต่างของพืชพรรณ บริเวณเขตเตอร์แม่หวด ป่าสาธิตแม่เงา อำเภองาว จังหวัดลำปาง.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

การแก้ไขปัญหาตำแหน่งที่ตั้งจุดให้บริการรถฉุกเฉินสำหรับผู้สูงอายุ กรณีศึกษาในเขตพื้นที่
อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

Solving locations problem of provides emergency medical services for the
elderly a case study in the area of muangubonratchathani district,
ubonratchathani province.

ชนรัตน์ เหล็กเพชร, ฐาปกรณ์ การก่ำ, สุรศักดิ์ ธานี, เกียรติศักดิ์ พระเนตร

¹ สาขาการจัดการโลจิสติกส์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Email: Kiatisak.P@ubru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาจุดให้บริการรถฉุกเฉินสำหรับผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมืองอุบลราชธานี ด้วยเทคนิควิธีจุดศูนย์ถ่วงเพื่อหาตำแหน่งที่ตั้งที่เหมาะสม โดยมีเงื่อนไข คือ ระยะเวลาของรถฉุกเฉินสามารถเข้าถึงผู้ป่วยที่ตั้งแต่ได้รับแจ้งเหตุจนกระทั่งผู้ป่วยได้รับความช่วยเหลือภายในเวลา 10 นาที ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย 1) จำนวนประชากรผู้สูงอายุที่อยู่แต่ละหมู่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอเมืองอุบลราชธานี จำนวน 126 หมู่บ้าน รวมจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด 21,160 ราย และ 2) พิกัดทางภูมิศาสตร์ของแต่ละหมู่บ้านจำนวน 126 หมู่บ้าน จากผลการวิจัยพบว่า จุดให้บริการรถฉุกเฉินสำหรับผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมืองอุบลราชธานีมีทั้งหมด 8 จุด ประกอบไปด้วย จุดที่ 1 วัดบ้านปะอาว, จุดที่ 2 ศาลากลางบ้านหัวเรือ, จุดที่ 3 ศาลากลางบ้านหนองขอน, จุดที่ 4 ศาลากลางบ้านห้วยคุ่ม, จุดที่ 5 วัดบ้านกระโสบ, จุดที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองบ่อ, จุดที่ 7 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านทัพไทย และ จุดที่ 8 วัดบ้านค้อ

คำสำคัญ : เทคนิควิธีจุดศูนย์ถ่วง, จุดบริการการแพทย์ฉุกเฉิน, ผู้สูงอายุ

ABSTRACT

The Objective of this research were find an emergency vehicle service point for the elderly in the Muang Ubon Ratchathani district area. With the center of gravity technique to find the right location The condition is that the duration of the emergency vehicle can reach the patient from the incident until the patient receives assistance within 10 minutes. The data used for the analysis consisted of 1) the population of elderly in each village in the district. Muang Ubon Ratchathani district area of 126 villages, including the number of elderly in a total of 21,160 persons; and 2) the geographical coordinates of each village of 126 villages. There are 8 emergency vehicle service points for the elderly in Muang District, Ubon Ratchathani, including point 1 , Ban Pa Ao Temple, point 2, Ban Hua Rua town hall, point 3, Ban Nong Khon City Hall, point 4 Sala. In the middle of Ban Huai Khum, point 5, Ban Krasob Temple, point 6, Ban Nong Bo School, point 7, Ban Thap Thai Sub-District Health Promoting Hospital and point 8, Ban Kho Temple

Keywords : center Of Gravity Techniques, emergency medical services, elderly

บทนำ

จากข้อมูลของ United Nations World Population Ageing พบว่า ประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ สังคมผู้สูงอายุ โดยสมบูรณ์ (Aged Society) ซึ่งสหประชาชาติระบุว่า ประเทศใดมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ในสัดส่วนเกินร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ ถือว่าประเทศนั้นก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ หรือ Aging Society และจะเป็น "สังคมผู้สูงอายุเต็มรูปแบบ" (Aged Society) เมื่อสัดส่วนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 20 โดยตัวเลขของประเทศไทย คาดการณ์ว่าในปี 2564 ไทยจะเข้าสู่สังคมประชากรสูงวัยแบบสมบูรณ์ โดยมีผู้ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี เกิน 20% ของจำนวนประชากรทั้งหมด สถานการณ์นี้เป็นผลมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ จิราภรณ์ การะเกตุ (2562) ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการแพทย์ทำให้ประชากรมีอายุยืนยาว

แผนหลักการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ ฉบับที่ 3.1 พ.ศ. 2562 – 2564 ได้ทบทวนปรับปรุงจากแผนหลักการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2560-2564 โดยวิเคราะห์เงื่อนไขจากสถานการณ์ภายใต้กระแสโลก ในปัจจุบันจนถึงแนวโน้มความท้าทายในอนาคต สถานการณ์และบริบทของสังคมไทยที่มีความเกี่ยวข้องกับระบบการแพทย์ฉุกเฉิน โดยแผนหลักมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs) เป็นไปตามแนวทางของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี นโยบายรัฐบาล นโยบายประเทศไทย 4.0 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข การปฏิรูประบบการแพทย์ฉุกเฉิน และแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉินนอกโรงพยาบาล การบริการในห้องฉุกเฉิน การส่งต่อผู้ป่วยฉุกเฉิน และการจัดการสาธารณสุขด้านการแพทย์และสาธารณสุข ซึ่งแผนหลักฉบับนี้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉินระยะปานกลาง ที่มุ่งเน้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดที่ต้องการ “ลดการเสียชีวิตและความพิการจากการเจ็บป่วยฉุกเฉิน” ดังนั้นกระบวนการต่าง ๆ จำเป็นต้องมีการบูรณาการความร่วมมือกันของหน่วยงานต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การบวนาการ การเข้าถึงผู้ป่วยฉุกเฉิน การส่งต่อผู้ป่วยฉุกเฉิน และการรักษาพยาบาลผู้ป่วยฉุกเฉิน เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

เมื่อวิเคราะห์สถานการณ์ระบบการแพทย์ฉุกเฉินของประเทศไทยเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ จำเป็นจะต้องมีการวางระบบการแพทย์ฉุกเฉินให้มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับสัดส่วนประชากรกลุ่มผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จาก 16.5 % ในปี พ.ศ.2559 เป็น 20% ในปี พ.ศ.2564 และมีแนวโน้มจะเพิ่มสูงขึ้นเป็น 32.2% ในปี พ.ศ.2575 ซึ่งทำให้นโยบายของการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังของผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น จึงมีความเสี่ยงเกิดการเจ็บป่วยฉุกเฉินเพิ่มสูงขึ้นตามมาเช่นกัน ในจังหวัดอุบลราชธานี

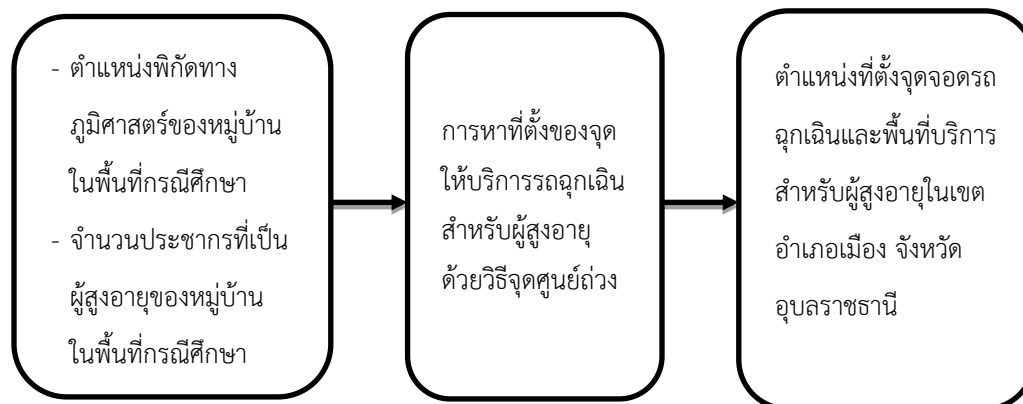
จากสถานการณ์แนวโน้มความต้องการการใช้บริการฉุกเฉินของผู้ป่วยสูงอายุที่เพิ่มขึ้นและสถานการณ์ระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน ทั้งในประเด็นความครอบคลุมทุกพื้นที่ และความตระหนักถึงภาวะฉุกเฉินทางการแพทย์ ความคาดหวัง และการรับรู้ต่อการแพทย์ฉุกเฉินของผู้สูงอายุ ญาติและชุมชน ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่อาจส่งผลต่อการเข้าถึงบริการการแพทย์ฉุกเฉินที่เหมาะสมอย่างทันที่ของผู้สูงอายุในอนาคต

ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำความรู้ด้านการจัดการโลจิสติกส์เพื่อมาประยุกต์ใช้ในระบบการบริการแพทย์ฉุกเฉิน โดยการหาที่ตั้งที่เหมาะสมของจุดให้บริการรถฉุกเฉินสำหรับผู้สูงอายุกรณีศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้การรักษาพยาบาลฉุกเฉิน ในกรณีจากอุบัติเหตุและเจ็บป่วยฉุกเฉินของผู้สูงอายุได้ทันที่ และช่วยลดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินที่จะเกิดขึ้น

วัตถุประสงค์

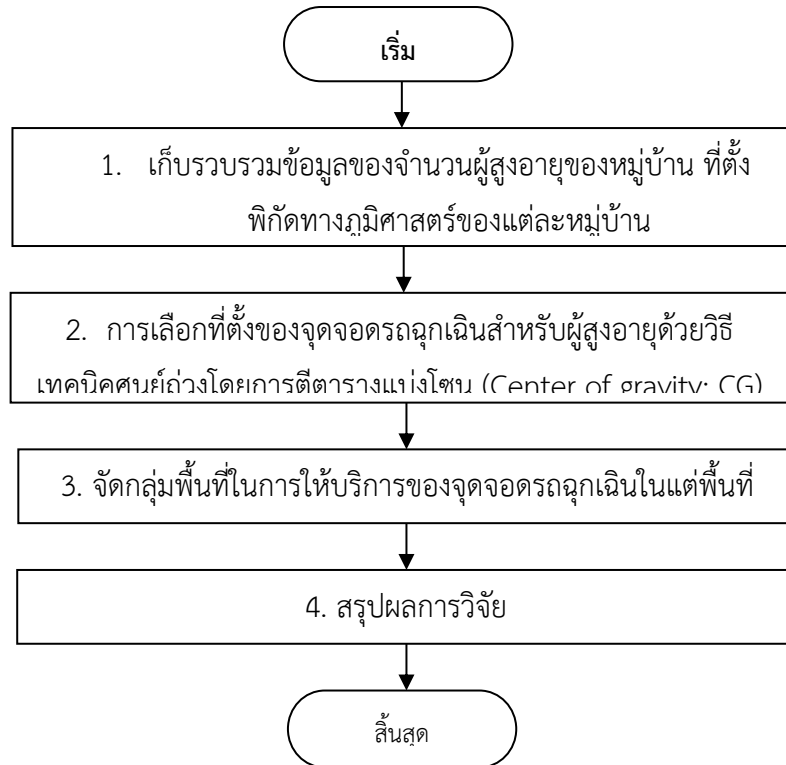
1. เพื่อศึกษาวิธีการการหาที่ตั้งของจุดให้บริการรถฉุกเฉินสำหรับผู้สูงอายุกรณีศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อหาที่ตั้งจุดให้บริการรถฉุกเฉินสำหรับผู้สูงอายุกรณีศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดวิจัย

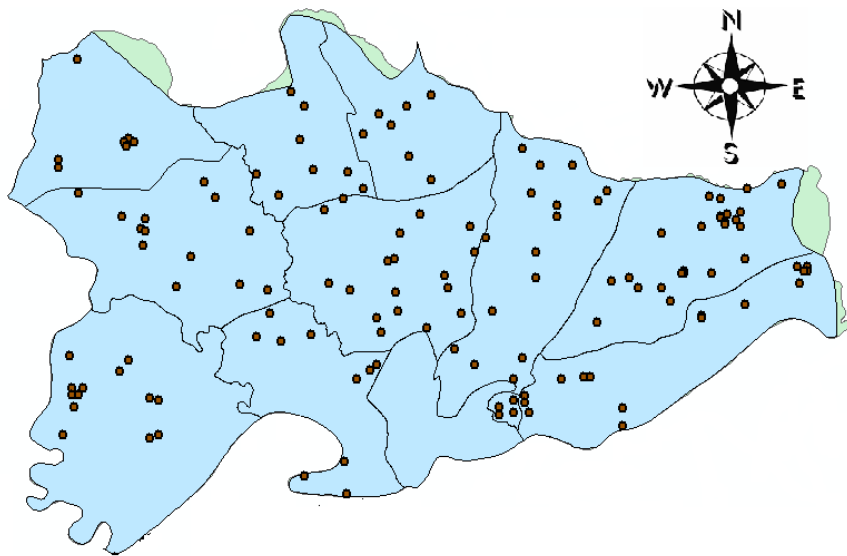
ระเบียบวิธีวิจัย

ภาพที่ 2 ระเบียบวิธีวิจัย

จากภาพที่ 2 แสดงถึงขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย โดยมีอยู่ 4 ขั้นตอน ประกอบไปด้วย

1. เก็บรวบรวมการเก็บรวบรวมจำนวนประชากรผู้สูงอายุของอำเภอในเมืองอุบลราชธานี ซึ่งได้รับการอนุเคราะห์ข้อมูลจากฝ่ายทะเบียนของสำนักงานอำเภอเมืองอุบลราชธานี โดย จำนวนผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานีจำนวน 21,160 ราย กระจายอยู่ในแต่ละหมู่บ้านในเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานี จำนวน 126 หมู่บ้าน โดยสามารถแสดงตำแหน่งพิกัดทางภูมิศาสตร์ดังภาพที่ 3 และ ตารางที่ 1

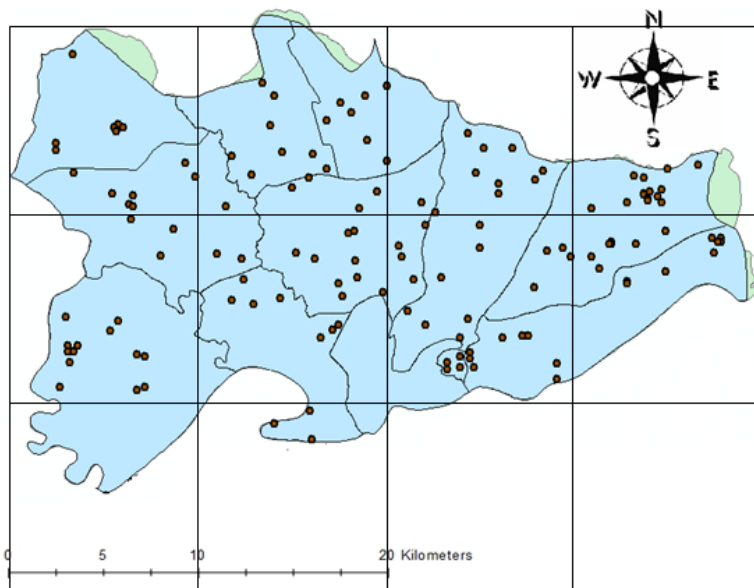
ภาพที่ 3 ตำแหน่งที่ตั้งของหมู่บ้านในพื้นที่เขตอำเภอเมืองอุบลราชธานี

ตารางที่ 1 ตัวอย่างข้อมูลจำนวนประชากรของแต่ละหมู่บ้านและพิกัดทางภูมิศาสตร์

ลำดับ	พิกัด X	พิกัด Y	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร
1	15.308808	104.8625015	บ้านขามใหญ่	467
2	15.3088073	104.8471806	บ้านตำแย	166
3	15.313286	104.8724165	บ้านหนองเค็ง	195
4	15.3132839	104.8570956	บ้านก้านเหลือง	245
5	15.3132826	104.8570956	บ้านด้ามพร้า	220
:	:	:	:	:
121	15.2995494	104.8742672	บ้านดอน	37
122	15.3000042	104.9378882	บ้านนางิ้ว	72
126	15.2914717	104.944061	บ้านหมากมี	153

2. การเลือกที่ตั้งของจุดจอตระกูลเงินสำหรับผู้สูงอายุด้วยวิธีเทคนิคศูนย์ถ่วงโดยการตีตารางแบ่งโซน (Center of gravity: CG) ประกอบไปด้วย

2.1 การกำหนดพื้นที่ของจุดบริการ เนื่องจากจุดบริการรถฉุกเฉินสำหรับผู้สูงอายุมีเงื่อนไขคือ ต้องเข้าถึงผู้ป่วยที่ตั้งแต่ได้รับแจ้งเหตุจนกระทั่งผู้ป่วยได้รับความช่วยเหลือภายในเวลา 10 นาที วิโรธ อินทรศิริพงษ์ (2557) ได้นำเสนอ การวิธีการแบ่งพื้นที่ในรูปแบบของตารางเพื่อเป็นข้อมูลเพื่อบันทึกและวิเคราะห์การให้บริการแพทย์ฉุกเฉิน ดังนั้นผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้วิธีการดังกล่าวเพื่อกำหนดแผนที่ทางภูมิศาสตร์มา เพื่อแบ่งออกเป็นตารางที่มีขนาด 10 กิโลเมตร X 10 กิโลเมตร ซึ่งระยะทาง 10 กิโลเมตร คือระยะทางที่เหมาะสมในการรถบริการฉุกเฉินวิ่งด้วยความเร็ว 80 กิโลเมตร/ชั่วโมง ทำให้ถึงจุดเกิดเหตุได้ภายใน 10 นาที โดยมีการแบ่งพื้นที่ ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 กำหนดพื้นที่ของจุดบริการ

2.2 เลือกที่ตั้งของจุดจอตรถฉุกเฉินสำหรับผู้สูงอายุด้วยวิธีเทคนิคศูนย์ถ่วง นันทพงศ์ นันทสำเร็จ (2554) ได้นำเสนอวิธีการจุดศูนย์ถ่วงมาประยุกต์ใช้กับปัญหาในการหาที่ตั้งสถานที่จอตรถกู้ชีพด้วยวิธีจุดศูนย์ถ่วง ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้เทคนิคการหาจุดศูนย์ถ่วง (Center of Gravity Technique) ดังกล่าวเพื่อเป็นวิธีการที่ใช้เลือกจุดจอตรถฉุกเฉินสำหรับผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานีดังสมการ

$$X = \frac{\sum_{i=1}^N X_i W_i}{\sum_{i=1}^N W_i} \quad \text{สมการที่ (1)}$$

$$Y = \frac{\sum_{i=1}^N Y_i W_i}{\sum_{i=1}^N W_i}$$

สมการที่ (2)

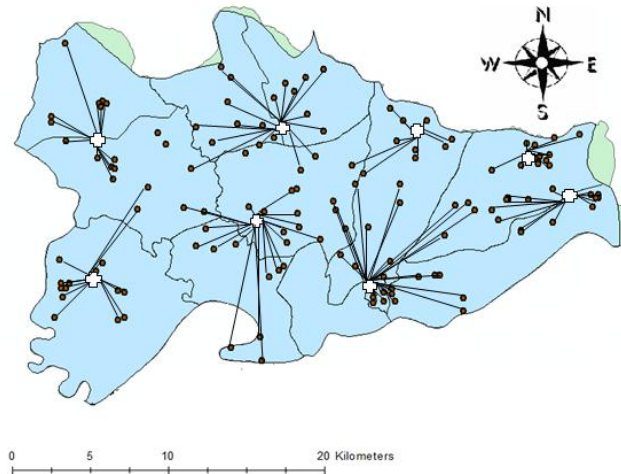
เมื่อ X, Y = จุดศูนย์กลางของที่ตั้งที่เหมาะสมที่สุด
 X_i, Y_i = พิกัดทางภูมิศาสตร์ของตำแหน่งจุดที่ i
 W_i = ค่าน้ำหนักของตำแหน่งจุดที่ i

ผลวิจัยและอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ด้วยวิธีจุดศูนย์กลางพบว่า ตำแหน่งที่ตั้งของจุดรถดูเงินสำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่อำเภอเมืองอุบลราชธานีมีทั้งหมด 8 โชน ดังตารางที่ 1 และ ภาพที่ ได้แก่

ตารางที่ 2 ตำแหน่งที่ตั้งของจุดรถดูเงินสำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่อำเภอเมืองอุบลราชธานี

โชน	พิกัดทางภูมิศาสตร์		จุดจอดรถบริการดูเงิน
	พิกัด X	พิกัด Y	
1	15.36222733	104.7245877	วัดบ้านปะอาว
2	15.37194778	104.8207828	ศาลากลางบ้านหัวเรือ
3	15.31354699	104.7255616	ศาลากลางบ้านหนองซอน
4	15.30758277	104.833296	ศาลากลางบ้านห้วยคุ่ม
5	15.30207242	104.9197019	วัดบ้านกระโสบ
6	15.25143956	104.7180618	โรงเรียนบ้านหนองบ่อ
7	15.25136764	104.8369358	รพ.สต.บ้านทัพไทย
8	15.26385416	104.9127351	วัดบ้านค้อ

ภาพที่ 5 ตำแหน่งที่ตั้งจุดรถฉุกเฉินและพื้นที่รับบริการสำหรับผู้สูงอายุในอำเภอเมืองอุบลราชธานี

จากตารางที่ 2 และ ภาพที่ 5 เป็นผลจากการวิจัย พบว่าตำแหน่งที่ตั้งที่เหมาะสมของจุดรถฉุกเฉินสำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่อำเภอเมืองอุบลราชธานีมีทั้งหมด 8 แห่ง ได้แก่ วัดบ้านปะอาว ศาลากลางบ้านหัวเรือศาลากลางบ้านหนองขอน ศาลากลางบ้านห้วยคุ่ม วัดบ้านกระโสบ โรงเรียนบ้านหนองบ่อ รพ.สต.บ้านทัพไทยและ วัดบ้านค้อ โดยแต่ละแห่งจะต้องรับผิดชอบเพื่อให้บริการแพทย์ฉุกเฉินกรณีมีผู้ป่วยหรือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บที่เป็นผู้สูงอายุของแต่ละหมู่บ้าน

สรุป

ในการหาตำแหน่งที่ตั้งจุดให้บริการรถฉุกเฉินสำหรับผู้สูงอายุกรณีศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี มีขั้นตอนซึ่งประกอบไปด้วย การจัดโซนในการให้บริการโดยใช้วิธีตารางขนาดระยะทาง 10 x 10 ตารางกิโลเมตร ในแผนที่ของเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานี และนำโซนแต่ละโซนมาหาตำแหน่งที่ตั้งด้วยวิธีจุดศูนย์กลางโดยมีเงื่อนไขว่าแต่ละจุดจะสามารถเข้าถึงผู้ป่วยภายในระยะเวลา 10 นาทีจากผลการวิจัยพบว่า

- 1) จุดบริการแพทย์ฉุกเฉินวัดบ้านปะอาวรับผิดชอบ บ้านทุ่งคำไผ่ บ้านชำโคม บ้านปะอาว บ้านสร้างหมากแข้ง และ บ้านทุ่งนาเพียง
- 2) จุดบริการแพทย์ฉุกเฉินศาลากลางบ้านหัวเรือรับผิดชอบ บ้านหัวเรือ บ้านหนองมุก บ้านหนองจอก บ้านหนองยาง บ้านหนองเม็ก บ้านสำราญ บ้านค้อ บ้านอัน บ้านหนองก่าน บ้านหนองจิก บ้านทุ่งขามเหนือบ้านหัวเรือทอง บ้านนาไททอง และบ้านทุ่งใหญ่

3) จุดบริการแพทย์ฉุกเฉินศาลากลางบ้านหนองขอนรับผิดชอบ บ้านท่าบ่อ บ้านหนองไหล บ้านจานไหล บ้านเชือก บ้านทุ่งขุนใหญ่ บ้านหนองขอน บ้านหนองข้าง บ้านดอนชี บ้านหนองไฮ บ้านทุ่งบูรพา บ้านพรานบุญ และบ้านทุ่งมั่ง

4) จุดบริการแพทย์ฉุกเฉินศาลากลางบ้านห้วยคุ่มรับผิดชอบ บ้านขามใหญ่ บ้านตำแย บ้านหนองเค็ง บ้านก้านเหลือง บ้านด้ามพร้า บ้านห้วยคุ่ม บ้านดอนแค บ้านหนองมะนาว บ้านหัวคำ บ้านหนองหัว บ้านขามลุ่ม บ้านหนองปลาปาก บ้านดอนยุง บ้านหนองบัว บ้านหนองไผ่ บ้านนาอุดม บ้านหนองตอแก้ว บ้านคำเจริญ บ้านหนองเชียงมวง บ้านหนองเสือ บ้านหนองจาน บ้านปลากระทอง บ้านดงแสนสุข บ้านทุ่งสำราญ และบ้านโนนหงษ์ทอง

5) จุดบริการแพทย์ฉุกเฉินวัดบ้านกระโสบรับผิดชอบ บ้านผาแก้วใหญ่ บ้านผาแก้วน้อย บ้านโพธิ์ทอง บ้านกุดลาดใต้ บ้านผาแก้วใต้ บ้านค้อเหนือ บ้านหนองมะนาวเหนือ บ้านปลาตุ๊ก บ้านทุ่งสว่าง บ้านพุทธินิคม บ้านนามีน บ้านคำพ่อปลา บ้านไร่ร้อย บ้านยางลุ่ม บ้านนาเมือง บ้านทุ่งแสนสุข บ้านหนองทาม บ้านนาใต้ บ้านโนนบ้านบ่อหวาย บ้านดินดำ บ้านเค็ง บ้านกระโสบ บ้านดอน บ้านนาจิว และ บ้านหมากมี

6) จุดบริการแพทย์ฉุกเฉินโรงเรียนบ้านหนองบ่อรับผิดชอบ บ้านทุ่งขุนน้อย บ้านหนองบ่อ บ้านมะเขือ บ้านโพงาม บ้านดงบัง บ้านจานตะโนน บ้านสำลาก และบ้านท่าสมานชัย

7) จุดบริการแพทย์ฉุกเฉินรพ.สต.บ้านทับไทยรับผิดชอบ บ้านท่าบ่อใต้ บ้านท่าบ่อ บ้านหนองแก บ้านคูเตื่อ และ บ้านทับไทย

8) จุดบริการแพทย์ฉุกเฉินวัดบ้านค้อ รับผิดชอบ บ้านค้อ บ้านกุดลาด บ้านปากน้ำ บ้านนาคำ บ้านแคนคำ บ้านปากห้วยวังนอง บ้านโนนสมบูรณ บ้านสร้างทราย บ้านดงห้องแห่ บ้านดงเจริญ บ้านท่ากกแห่ บ้านนิคมพัฒนา และบ้านท่าเต้าไห

เอกสารอ้างอิง

วิโรรส อินทศิริพงษ์. (2557). *การพัฒนาตัวแบบการจัดสรรตำแหน่งของหน่วยการแพทย์ฉุกเฉินเพื่อลดระยะเวลาการเข้าถึงจุดเกิดเหตุกรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. 2557.

นันทพงศ์ นันทสำเร็จ. (2554). *การวิเคราะห์สถานที่จอดรถกึ่งที่พักด้วยวิธีจุดศูนย์ถ่วงจากน้ำหนักความเสี่ยง*. เอกสารสืบเนื่องการประชุมวิชาการช่างงานวิศวกรรม ประจำปี 2554. โรงแรมแอมบาสเตอร์ซิตี จอมเทียน พัทยา จังหวัดชลบุรี. 20-21 ตุลาคม 2554.

สถาบันการแพทย์การแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ. (2562). แผนหลักการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ ฉบับที่ 3.1 พ.ศ. 2562
– 2564. ประเทศไทย.

การจัดเส้นทางรถขนส่งของธุรกิจค้าส่ง กรณีศึกษาบริษัท ABC ไอศกรีม จำกัด

The vehicle routing problems of wholesale business

a case study abc ice cream co.,ltd.

ธัชชดา โคตมมงคล, ลิทธิโชค ทาริยะวงศ์, ออมทรัพย์ ศรีธรรม, โยธิน พานแก้ว

¹สาขาการจัดการโลจิสติกส์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Email: Thachada.K@ubru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการขนส่งของบริษัท เอบีซี ไอศกรีม จำกัด โดยเป็นการประยุกต์การใช้ วิธีการกวาด (Sweep Approach) เพื่อกำหนดแผนการขนส่งในแต่ละวัน และ ใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ผลจากตัวแบบทางคณิตศาสตร์เพื่อจัดเส้นทางรถขนส่ง ซึ่งจากการวิจัยพบว่า วิธีการกวาดสามารถลดระยะเวลาในการขนส่งลงจาก 6 วัน เหลือ 5 วัน ซึ่งแผนการขนส่งที่ลดลงเหลือ 5 วัน จะทำการจัดเส้นทางรถขนส่งใหม่ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ผลจากตัวแบบทางคณิตศาสตร์ ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่า จากระยะทางเดิมก่อนปรับปรุงมีระยะทางรวม 1,582 กิโลเมตรต่อสัปดาห์ ลดลงเหลือ 1,399.31 กิโลเมตรต่อสัปดาห์ ลดลงร้อยละ 11.54

คำสำคัญ : การจัดเส้นทางรถขนส่งพาหนะ, ปัญหาการเดินทางของพนักงานขาย, วิธีการกวาด

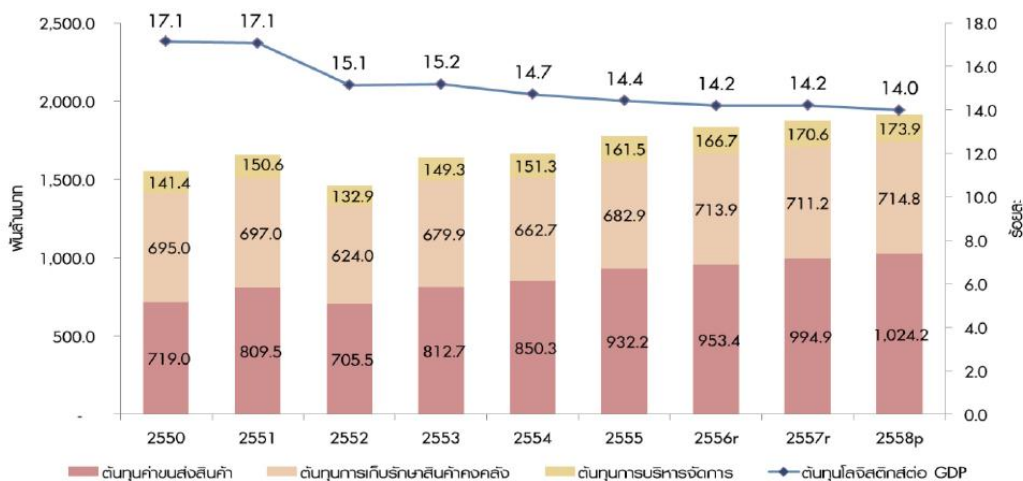
ABSTRACT

This research aims to increase the efficiency of ABC Ice Cream Co., Ltd. by applying the Sweep Approach to formulating daily transportation plans and using a mathematical model analysis program to organize Transport route Which from the research found that The sweeping method was able to shorten the transportation time from 6 days to 5 days, in which the transport plan was reduced to 5 days, the transport was rerouted by the mathematical model analysis program From which the analysis showed that From the original distance before improvement, the total distance was 1,582 kilometers per week, down to 1,399.31 kilometers per week, a decrease of 11.54 percent.

Keywords : Vehicle Routing Problem, Traveling Salesman Problems, Sweep Approach

บทนำ

ในสภาพการณ์ปัจจุบันการจัดการด้านโลจิสติกส์บทบาทสำคัญต่อการดำเนินกิจการของธุรกิจด้านสินค้าและบริการ ซึ่งการจัดการด้านโลจิสติกส์เป็นการบริหารจัดการการไหลของสินค้าตั้งแต่ต้นน้ำ (แหล่งวัตถุดิบ) กลางน้ำ (ผู้ผลิต) และปลายน้ำ (ลูกค้า) โดยเป้าหมายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพด้าน ต้นทุน เวลา และสร้างความน่าเชื่อถือให้กับลูกค้า ซึ่งหากพิจารณากิจกรรมด้านโลจิสติกส์ภายใต้ 13 กิจกรรม การขนส่งเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญ ต้นทุนการขนส่งสินค้ายังคงเป็นองค์ประกอบใหญ่ที่สุดของต้นทุนรวมด้านโลจิสติกส์ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รวมต้นทุนโลจิสติกส์ของประเทศไทย ปี 2558

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559

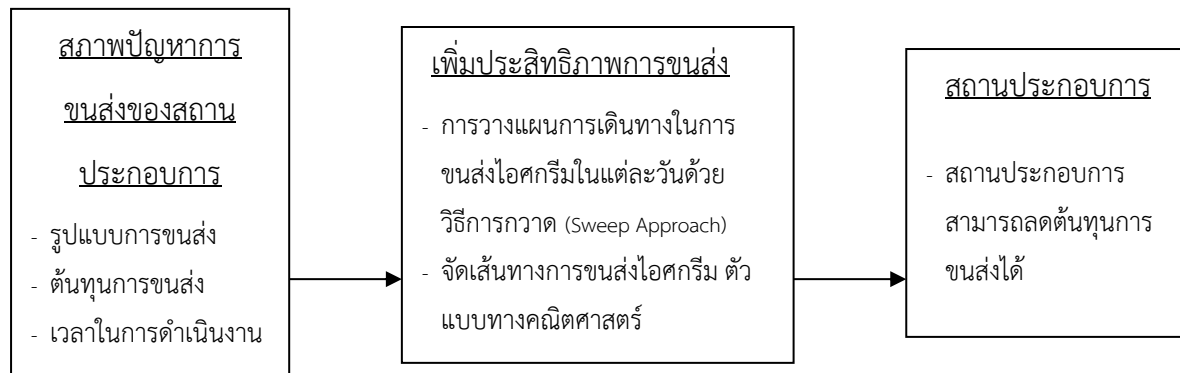
จากภาพที่ 1.1 แสดงถึงต้นทุนโลจิสติกส์ของประเทศไทยในปี 2558 พบว่า ต้นทุนการขนส่งสินค้าอยู่ที่ร้อยละ 7.5 ของ GDP หรือมูลค่าประมาณ 1,024.2 พันล้านบาท ดังนั้นหากมีการบริหารจัดการการขนส่งที่มีประสิทธิภาพ จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์ของธุรกิจ ซึ่งเป้าหมายของการขนส่ง คือ เพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการของการขนส่ง เช่น สามารถจัดส่งสินค้าตามคำสั่งซื้อของลูกค้าได้ถูกต้องตามความต้องการของลูกค้า สินค้าไม่แตกหรือเกิดการสูญหายระหว่างการขนส่ง สินค้าถึงมือลูกค้าในเวลาที่กำหนด สินค้าถูกต้องตามสถานที่นัดหมายระหว่างสถานประกอบการกับลูกค้าและต้นทุนในการเดินทางมีต้นทุนที่ต่ำ ซึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่ามีธุรกิจค้าส่งจำนวน 1,392 สถานประกอบการ โดยส่วนใหญ่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและมีระบบบริหารจัดการการขนส่งที่ยังไม่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการขนส่ง เนื่องจากมีต้นทุนการขนส่งที่ค่อนข้างสูง อีกทั้งผู้ประกอบการยังไม่ให้ความสำคัญในการลดต้นทุนการขนส่งเท่าที่ควร จึงทำให้สถานประกอบการมีต้นทุนการขนส่งที่สูงตามมา

บริษัท ABC ไอศกรีม จำกัด ดำเนินธุรกิจค้าส่งไอศกรีมภายใต้ตราสินค้ายี่ห้อหนึ่ง โดยมีพื้นที่ในการให้บริการกลุ่มลูกค้าครอบคลุมพื้นที่ 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดอำนาจเจริญ โดยทั้ง 2 จังหวัด แบ่งเส้นทางเพื่อส่งไอศกรีมให้กับลูกค้าทั้งหมด 6 สาย โดยแต่ละสายจะเดินทาง 2 ครั้ง โดยครั้งแรกเป็นการเดินทางเพื่อรับการสั่งสินค้าล่วงหน้า (pre order) และครั้งที่ 2 จะเป็นการจัดส่งไอศกรีมตามคำสั่งซื้อล่วงหน้า โดยจะมีการขนส่งไอศกรีมทุก ๆ สัปดาห์ ๆ ละ 6 วัน ตั้งแต่ วันจันทร์ – วันเสาร์ ซึ่งจากการลงพื้นที่ในการศึกษา ปัญหาของสถานประกอบการค้าส่งกรณีศึกษา โดยผู้วิจัยได้สอบถามข้อมูลจากการสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่า การดำเนินงานของบริษัท ABC ไอศกรีม จำกัด พบปัญหาเกี่ยวกับการเดินทางในเส้นทาง มีความซับซ้อน วกไปวนมา ทำให้เสียเวลาในการดำเนินงาน พร้อมทั้งไม่สะดวกต่อการจัดส่งสินค้าให้แก่ผู้บริโภค จึงได้เสนอแนวความคิดการเพิ่ม ประสิทธิภาพการขนส่งของสถานประกอบการให้เกิดประสิทธิภาพ โดยการจัดทำแผนการขนส่งในแต่ละวันรวมไปถึงการจัดเส้นทางในการขนส่งสินค้าใหม่ เพื่อลดระยะทางและระยะเวลาในการทำงานอันจะส่งผลให้สามารถลด ต้นทุนในการขนส่งในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งให้กับบริษัท ABC ไอศกรีม จำกัด
2. เพื่อจัดเส้นทางขนส่งของบริษัท ABC ไอศกรีม จำกัด

กรอบแนวความคิดการวิจัย

ภาพที่ 2 รวมต้นทุนโลจิสติกส์ของประเทศไทย ปี 2558

ระเบียบวิธีวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยจะประกอบไปด้วยขั้นตอนดังนี้

1. เก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยการสำรวจภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต จากเจ้าของสถานประกอบการ พนักงานที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งรวมถึงการสำรวจเส้นทางของการขนส่ง

ของสถานประกอบการภาคสนาม โดยข้อมูลที่ได้ในการเก็บข้อมูลภาคสนามประกอบไปด้วย ชื่อร้านค้าและ
เส้นทางการขนส่งในแต่ละวันตลอดหนึ่งสัปดาห์

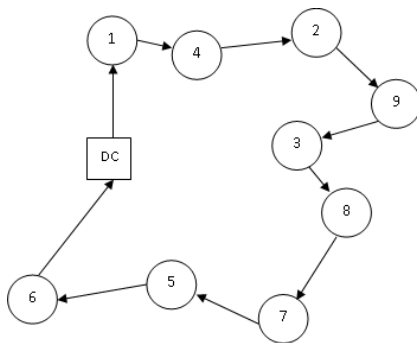
ตารางที่ 1 ชื่อร้านค้าจำนวน 141 ร้านเพื่อส่งสินค้าตลอด 1 สัปดาห์

ที่	ร้านค้า	ที่	ร้านค้า	ที่	ร้านค้า	ที่	ร้านค้า	ที่	ร้านค้า
1	ตำบลคอน สาย	3 0	ชนาภา	5 9	พาฝัน	88	สไปทริป	11 7	ตัว บมินิมาร์ท
2	รร.โปรงน้อย	3 1	ปิ่นสุข	6 0	ชนแก้ว	89	วิสัยรักการค้า	11 8	สมประสม
3	วันชัย	3 2	พลอยใส	6 1	เทโปวันมสด	90	รุ่งนภา	11 9	ชนิษฐา
4	รร.บ้านคำ กลาง	3 3	บ้านแสงลาย ไทย	6 2	รุ่งโพธิ์งาม	91	วัดถ้ำคูหา สวรรค์	12 0	น้ำนาง
5	แม่นาง	3 4	หนูรุ่งเรือง	6 3	เฮงเฮง	92	พรสุตาพานิช	12 1	นิวรรณรัตน์
6	แม่ฤที	3 5	แสงฟ้าซูป เปอร์	6 4	พิชชิง	93	สระชัย	12 2	สมปอง
7	รุ่งพานิชย์	3 6	ชุมชนบ้านห้วย แคน	6 5	รร.อนุบาล พิบูล	94	รร.โขงเจียม	12 3	สุกัญญา
8	ดารา	3 7	อมอนวัตติ	6 6	สนามชัย มินิ มาร์ท	95	ส.สมัย	12 4	เอสที การเกษตร
9	ศรีโพธิ์ไทร	3 8	ยุทธพร	6 7	เข้ม พร	96	อินทิรา	12 5	ต้นคูณ
10	คำพรพา นิทย์	3 9	บังอร	6 8	น้องบิว	97	ปานิตา	12 6	กลองพุดอน ม่วง
11	รร.โพธิ์ไทร พิทยา	4 0	พีทีมินิมาร์ท	6 9	เรืองชัย	98	หนูกร	12 7	ธนาวัตร
12	รร.บ้านโพธิ์ ไทร	4 1	แม่แสงจันทร์	7 0	แม่หอมจันทร์	99	เพริรณ์	12 8	รักษา

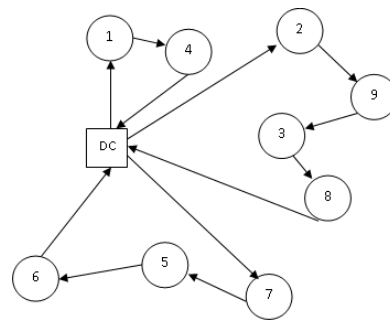
1 3	สองคอนมิ มาร์ท	4 2	นิมพา	7 1	นุชศร	10 0	พีเจ มินิมาร์ท	12 9	ร รแก้วทอง
1 4	สุริยะการค้า	4 3	แซปเกินร้อย	7 2	ทัฬหิ	10 1	เจบี มาคเกต	13 0	เตี้ยแบ่งเส็ง
1 5	อิสลาพร	4 4	แม่สำรอง	7 3	ปิวยาย	10 2	ภูทอฝมินซ็อบ	13 1	ทรัพย์ทคุณ
1 6	สามปอย	4 5	ภานุพร	7 4	บุญเรือง	10 3	वासสนา	13 2	สุวาทิยงเจริญ
1 7	แม่สาย	4 6	หมวดตุ้	7 5	ต้นฟ้า	10 4	เตรียมจิต	13 3	เจ็นน้อยแวง
1 8	ต้นม่อน การค้า	4 7	รลากแก้ว	7 6	วัชระ	10 5	ศรีอุตม	13 4	กันยา
1 9	แม่พูนปอง	4 8	รร ท่าช้าง	7 7	เอกชัยพานิชย์	10 6	สุขสวัสดิส	13 5	ลำไพ
2 0	รร.นาแวง	4 9	แม่แจ้ว	7 8	แอบปี่ซ็อบ	10 7	ลีซอ	13 6	แม่พาสมัย
2 1	นัททิมา	5 0	มุงมารวย	7 9	วีระภูพานิชย์	10 8	สุรุชัยซ็อบ	13 7	ธนาธร
2 2	ทรายมินิมาร์ท	5 1	ชัยเจริญ	8 0	เศสอินเตอร์ เน็ต	10 9	ยายสัน	13 8	เทอริโปรน้อย นมสด
2 3	สามยอดคอม พี	5 2	รุ่งเรืองรัก	8 1	เพื่อนพุ่มพเพ	11 0	กลองพุดอน กลาง	13 9	จิราพรพานิชย์
2 4	Pr ชุปเปอร์ มาร์ท	5 3	พุนทรัพย์	8 2	พิพเชวิท	11 1	พรพิช	14 0	ส.วันชัย
2 5	Rd พานิช	5 4	ส.สำราญ	8 3	สวัสดิการมา แต่้ม	11 2	มัสลิกา	14 1	สทรัพย์เจริญพา นิทย์
2 6	น้องอั้น	5 5	น้องเป็ก	8 4	น้องจ้อย	11 3	เลิศทรัพย์		

2 7	ดวงตา	5 6	สุวิมล	8 5	วารินี	11 4	ไพโรลิน
2 8	มะยูรี	5 7	วิสัย	8 6	กองทุนแม่สอง	11 5	บุกภา
2 9	ก.กุหลาบ	5 8	ทัศนีย์	8 7	รร.ชุมชนห้วยไผ่	11 6	วันนภา

2. ศึกษารูปแบบปัญหา ในการศึกษาปัญหาผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและเอกสารงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อทำการหาแนวทางแก้ไขปัญหา ซึ่งรูปแบบของปัญหาในการขนส่งของสถานประกอบการประกอบไปด้วย ปัญหาการเดินทางของพนักงานขาย (Traveling Salesman Problems : TSP) และ ปัญหาการเดินทางของพาหนะ (Vehicle Routing Problem: VRP) ดังภาพที่ ซึ่งงานวิจัยนี้จะนำกรณีศึกษาซึ่งมีลักษณะของปัญหาที่เป็นแบบ TSP รวมไปถึงการนำทฤษฎีการแก้ไขปัญหา TSP และศึกษาวิธีการกวาด (Sweep Approach) เพื่อจัดกลุ่มเพื่อวางแผนสายการเดินทางของแต่ละคันในแต่ละวัน และจัดเส้นทางการเดินรถในแต่ละเส้นทางการเดินในการขนส่งไอศกรีม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(ก) TSP

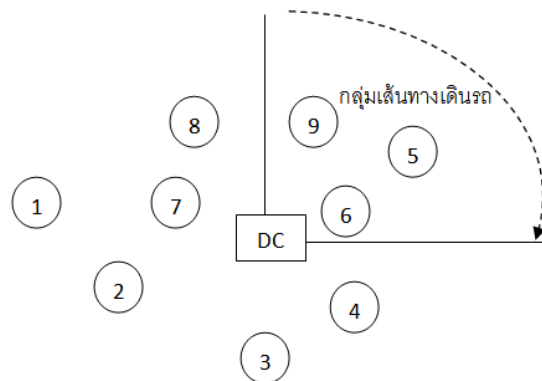

(ข) VRP

ภาพที่ 3 ปัญหา TSP

ซึ่งงานวิจัยนี้จะนำกรณีศึกษาซึ่งมีลักษณะของปัญหาที่เป็นแบบ TSP คือ ลักษณะปัญหา TSP ระบุที่ พันธุ์ ปีตาเคโส (2554) ได้กล่าวถึงปัญหาที่เอสพี (TSP) เป็นหนึ่งในปัญหาที่พบบ่อยในการขนส่งซึ่งปัญหา TSP เป็นปัญหาที่อยู่ในกลุ่ม NP-Hard ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความยากในการแก้ไขปัญหาและต้องใช้เวลาอันยาวนานเพื่อจะได้คำตอบที่ดีที่สุดซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดของปัญหาหากปัญหาที่มีขนาดใหญ่ใช้เวลาในการหาคำตอบก็มีระยะเวลาอันยาวนานตามขนาดของปัญหา ซึ่งในงานวิจัยนี้จะแก้ไขปัญห TSP และ ใช้วิธีการกวาด (Sweep Approach) เพื่อทำการวางแผนสายการเดินทางของแต่ละในแต่ละวันตลอด 1 สัปดาห์ และจัดเส้นทางการเดินทางในแต่ละเส้นทางการเดินทางในการขนส่งไอศกรีม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3. จัดกลุ่มของสายการเดินทางใหม่ ในการจัดกลุ่มของสายการเดินทางใหม่จะเป็นการนำหลักการวิธีวิธีการกวาด (The Sweep Approach) มาใช้เพื่อจัดตารางการเดินทางในแต่ละวันตลอด 6 วัน ดังตัวอย่างในการจัดกลุ่มสายการเดินทางใหม่ ดังภาพที่

ภาพที่ 4 การจัดกลุ่มของสายการเดินทางใหม่ด้วยวิธีการกวาด (The Sweep Approach)

จากภาพที่ 3 เป็นตัวอย่างของการจัดกลุ่มของสายการเดินทาง โดยนำข้อมูลที่ตั้งพิกัดทางภูมิศาสตร์ของลูกค้าที่ได้จากการเก็บข้อมูลอยู่ในรูปของแกนหลักจากนั้นทำการวาดเส้นกวาดข้อมูลในลักษณะตามเข็มนาฬิกาเพื่อเลือกของสายการเดินทาง โดยมีเงื่อนไขว่า ในสายการเดินทางแต่ละวันต้องมีระยะทางที่ใกล้เคียงกัน หรือ มีระยะเวลาในการเดินทางที่ใกล้เคียงกัน แล้วหลังจากนั้นจึงนำสายการเดินทางที่ได้ไปจัดเส้นทางอีกครั้ง

4. การสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ สมการรูปแบบคณิตศาสตร์พื้นฐานในการจัดการขนส่งแบบ (TSP) ปรับปรุงจาก สุพรรณ สุตสนธิ (2553)

ตัวแปรตัดสินใจ (Decision variable)

$x_{ij} = 1$ หมายถึง เส้นเชื่อมของลูกค้าที่ i ไปลูกค้าที่ j เมื่อ $i, j \in \{1, 2, \dots, N\}$

$x_{ij} = 0$ กรณีอื่น ๆ จะเท่ากับศูนย์

แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model)

สมการวัตถุประสงค์

$$\text{Min}Z = \sum_{(i,j) \in A} c_{ij} \cdot x_{ij} \quad (1)$$

สมการข้อข้อย่อย (Subject to)

$$\sum_{i=1}^N x_{ij} = 1 \quad \forall i \in \{2, \dots, N\} \quad (2)$$

$$\sum_{j=1}^N x_{ij} = 1 \quad \forall i \in \{2, \dots, N\} \quad (3)$$

$$\sum_{i \in S} \sum_{j \in S} x_{ij} \leq |S| - 1 \quad \forall S \subset V \quad (4)$$

$$x_{ij} \in \{0, 1\} \quad \forall i, j \in \{2, \dots, N\} \quad (5)$$

ฟังก์ชันวัตถุประสงค์ที่ 1 คือ ต้องการหาเส้นทางในการขนส่งตลอดเส้นทางที่สั้นที่สุด จากการรวมระยะทางของพนักงานขาย สมการข้อข้อย่อยที่ 2 และ 3 คือ ลูกค้าแต่ละรายพนักงานขายสามารถเดินไปได้ครั้งเดียวเท่านั้น โดยที่มีเส้นทางเข้าหนึ่งเส้น และเส้นทางออกอีกหนึ่งเส้น สมการข้อข้อย่อยที่ 4 คือ สมการป้องกันการเกิดเส้นทางย่อย (Sub tour) และสมการข้อข้อย่อย 5 คือ ตัวแปรตัดสินใจ

5. วิเคราะห์จากตัวแบบทางคณิตศาสตร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ในการวิเคราะห์คำตอบจะเป็นการทดสอบวิธีการเพื่อใช้ในการจัดเส้นทาง ด้วยวิธีการจากตัวแบบทางคณิตศาสตร์และทำการวิเคราะห์ผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

6. การวัดประสิทธิภาพของคำตอบในการวัดประสิทธิภาพของคำตอบจะเป็นการเปรียบเทียบคำตอบจากระยะทางของเส้นทางขนส่งแบบเดิม คือเป็นเส้นทางจริงที่ทางสถานประกอบการได้เดินทางไปยังกลุ่มของลูกค้า กับ เส้นทางขนส่งใหม่ คือเส้นทางที่ได้จากวิธีตัวแบบทางคณิตศาสตร์ โดยเปรียบเทียบว่าจะระยะทางและต้นทุนในการขนส่งน้อยกว่าหรือไม่ และจะยอมรับคำตอบที่มีต้นทุนในการขนส่งน้อยกว่าแบบเส้นทางเดิม

ผลวิจัยและอภิปรายผล

การวางแผนการขนส่งด้วยวิธีการกวาด (Sweep Approach) จากผลการวางแผนการขนส่งใหม่ด้วยวิธีการกวาด สามารถลดระยะเวลาการทำงานได้จาก 6 วัน เหลือ 5 วัน โดยประกอบไปด้วย 5 เส้นทาง ใน 1 เส้นทางจะใช้ระยะเวลาในการเดินทาง 1 วัน ดังนั้น ระยะเวลาในการเดินทางของ 1 เส้นทางการเดินทางจะประกอบไปด้วย 5 วัน โดยแผนการขนส่งทั้ง 5 วันมาทำการจัดเส้นทางใหม่ ซึ่งสามารถแสดงดัง

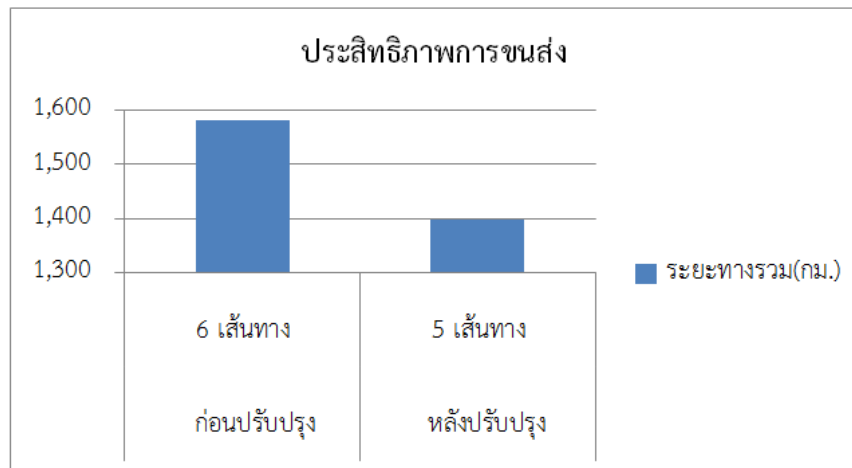
ตารางที่ 2 ผลคำนวณตัวแบบทางคณิตศาสตร์

วันที่	เส้นทาง	จำนวนลูกค้า	ระยะทาง
1	DC-15-22-21-16-12-13-14-23-20-19-17-18-2-8-11-10-9-7-6-5-4-1-3-DC	23 ราย	305 กม.
2	DC-33-30-32-1-29-10-11-25-22-24-12-20-2-14-18-31-4-3-8-17-26-15-19-5-6-7-9-23-27-13-28-21-DC	33 ราย	194.94 กม.
3	DC-12-14-15-9-2-13-16-4-17-18-10-19-24-23-28-11-25-26-6-27-21-22-3-20-8-7-5-1-DC	28 ราย	239.62 กม.
4	DC-7-8-6-5-10-13-4-2-3-1-11-12-17-16-29-30-31-32-24-23-33-22-21-25-28-27-26-14-18-19-20-15-9-DC	33 ราย	332.75
5	DC-24-6-5-7-13-12-15-22-23-18-21-20-19-16-17-14-9-8-10-11-2-4-3-1-DC	24 ราย	327 กม.
	รวม	141 ราย	1,399.31 กม.

จากการจัดเส้นทางการขนส่งด้วยการเคราะห์ตัวแบบทางคณิตศาสตร์ที่พัฒนาขึ้น สามารถเปรียบเทียบประสิทธิภาพของคำตอบดังตารางที่ 2

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบประสิทธิภาพคำตอบและเวลาในการประมวลผล

เส้นทาง	จำนวน	ระยะทางรวม(กม.)
1. ก่อนปรับปรุง	6 เส้นทาง	1,582
2. หลังปรับปรุง	5 เส้นทาง	1,399.31
ค่าความแตกต่าง % ลดลง		11.54%

ภาพที่ 4 การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของค่าตอบและเวลาในการหาค่าตอบ

จากตารางที่ 4.4 และ ภาพที่ 4.1 เป็นการเปรียบเทียบ จำนวนเส้นทางและระยะทางในการขนส่งที่ใช้ในการขนส่งก่อนปรับปรุงและหลังปรับปรุง ซึ่งก่อนปรับปรุงจำนวนเส้นทาง มีทั้งหมด 6 เส้นทาง เมื่อปรับปรุงกระบวนการลดลงเหลือ 5 เส้นทาง ระยะทาง 1,582 กิโลเมตร ลดลงเหลือ 1,399 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 11.54 ของระยะทางที่ลดลง

สรุปผล

จากการจัดกลุ่มของสายการเดินรถใหม่และจัดเส้นทางขนส่งของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกลุ่มธุรกิจค้าส่ง ทัศนศึกษา บริษัทอุบลไอศกรีม จำกัด สามารถสรุปผลการดำเนินการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

จำนวนเส้นทางและระยะทางในการขนส่งที่ใช้ในการขนส่งหลังปรับปรุงสามารถลดระยะทาง 1,582 กิโลเมตร เหลือ 1,399 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 11.54 ของระยะทางที่ลดลง โดยมีเส้นทางในการเดินรถดังต่อไปนี้

เส้นทางที่ 1 บริษัทอุบลไอศกรีม-มัสลิกา- สามปอย-พรพิศ-ยายสั้น-กลองทูนดอนกลาง-เลิศทรัพย์-บุภา-สุรชัยซ้อป-โพลิน-ตัว บ มินิมาร์ท-วันนภา-พีเจ มินิมาร์ท-เจบี มาเกต-ภูทอฝมินิซ้อป-เรืองชัย-เฟิร์น-เตรียมจิต-ศรีอุดม-สุขสวัสดิ์-ลีซอ-แม่หอมจันทร์-น้องบิว-วาสนา-บริษัทอุบลไอศกรีม ระยะทางรวม 305 กม.

เส้นทางที่ 2 บริษัทอุบลไอศกรีม-แม่แจ้ว-ส.สำราญ-หมวดตุ้-รร.อนุบาลพิบูลฯ-สนามชัย มินิมาร์ท-พิชชิง-เฮงเฮง-แช่บเกินร้อย-รุ่งโพธิ์งาม-เทไปวันมสด-ชนแก้ว-ปานิตา-น้องอั้น-สุวิมล-หนูกร-แม่แสงจันทร์-นิมพา-ทัศนีย์-นุช ธร-เข้ม พร-ดวงตา-ชัยเจริญ-แม่สำรอง-รุ่งเรืองรัก-พูนทรัพย์-พีทีมินิมาร์ท-ภานุพร-มยุรี-อินทิรา-แม่แจ้ว-พาฝัน-รร.ท่าช้าง-รร.ลากแก้ว-บริษัทอุบลไอศกรีม ระยะทางรวม 194.94 กม.

เส้นทางที่ 3 บริษัทอุบลไอศกรีม-ก กุหลาบ-น้องเป๊ก-วิลัย-ต้นฟ้า-ชานาภา-สมประสม-ปันสุข-พลอยใส-ชุมชนบ้านห้วยแคน-สระชัย-บุญเรือง-บ้านแสงลายไทย-อมรวดี-แสงฟ้าซูปเปอร์-หนูรุ่งเรือง-บังอร-สวัสดิ์-การผาแต้ม-พรสุดาพานิช-วัดถ้ำคูหาสวรรค์-ส. สมัย-ส. ทรัพย์เจริญพานิช-ชนิษฐา-วิสัยรักการค้า-รุ่งนภา-ทับทิม-ปิวยาย-น้ำนาง-วัชระ-บริษัทอุบลไอศกรีม ระยะทางรวม 239.62 กม.

เส้นทางที่ 4 บริษัทอุบลไอศกรีม-สไบทิพย์-รร. ชุมชนห้วยไผ่-รร. โขงเจียม-กองทุนแม่สองเอกชัยพานิช-จิราพรพานิช-จิราพรพานิช-นิวรรณรัตน์-ยุทธพร-แฮปปี้ซูป-น้องจ้อย-วารินี-สมปอง-สุกัญญา-กองทุนดอนม่วง-พี เซอร์วิส-เพื่อนพุ่มพู่เฟ้ด-เอสทีการเกษตร-ต้นคุณ-เตี้ยแปงเส็ง-รร.แก้วทอง-ธนาวัตร-รักษา-เทอร์โบน้อยนมสด-ทรัพย์คุณ-สุวาทิตย์เจริญ-เจ้จ้อยแ้วน-กันยา-เศสอินเตอร์เน็ต-วีระภูพานิช-ธนาธร-ลำไพ-แม่พาสสมัย-บริษัทอุบลไอศกรีม ระยะทางรวม 332.75 กม.

เส้นทางที่ 5 บริษัทอุบลไอศกรีม-วันชัย-แม่ฤทธิ-รร.โปรงน้อย-แม่นาง-รุ่งพานิช-รร.บ้านคำกลาง-ศรีโพธิ์ไทร-คำพรพานิช-ดารา-รร. บ้านโพธิ์ไทร-รร.โพธิ์ไทรพิทยา-สองคอนมินิมาร์ท-สุริยะการค้า-RD พานิช-อิสราพร-Pr ซุปเปอร์มาร์ท-สามยอดคอฟฟี่-แม่สาย-รร. นาแวง-แม่พูนปอง-ต้นม่อนการค้า-ทรายมินิมาร์ท-นัททิมมา-ตำบลคอนสาย-บริษัทอุบลไอศกรีม ระยะทางรวม 327 กม.

จากระยะทางในการขนส่งที่ลดลง 182.69 กิโลเมตร ต่อสัปดาห์ ทำให้ส่งผลต่อต้นทุนการขนส่ง โดยเฉพาะต้นทุนพลังงานเชื้อเพลิง คิดเป็น 730 บาทต่อสัปดาห์ (ระยะทาง x ราคาน้ำมันต่อกิโลเมตร (4 บาทต่อกิโลเมตร)

เอกสารอ้างอิง

ระพีพันธ์ ปิตาคะโส. (2554). *วิธีการเมตาฮีโรสติกเพื่อแก้ไขปัญหาการวางแผนการผลิตและการจัดการโลจิสติกส์.*

สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น), กรุงเทพฯ. 2554.

สุพรรณ สุตสนธิ์. (2553). *การออกแบบกระจายสินค้า.* เอกสารประกอบการสอนภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง (วิทยาเขตกาฬสินธุ์). 2553.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *รายงานโลจิสติกส์ของประเทศไทย ประจำปี 2559.* กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560.

การปรับปรุงกระบวนการคว้านสวมลูกสูบรถแทรกเตอร์ล้อยาง ด้วยเทคนิคเอฟเอ็มอีเอและอีซีอาร์เอส

Fmea and ecrs application for waste reduction in cylinder grinding process of wheel tractors

ศิราวุธ สงวนลีน^{1*} และ ภูมิ พรประเสริฐ²

^{1*} สำนักส่งเสริมและบริการวิชาการ วิทยาลัยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

² สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Email: sirawut.s@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อลดขั้นตอนที่ไม่เกิดประโยชน์และส่งผลกระทบต่อทำให้เกิดข้อขัดข้องในงานกลึงกระบอกสูบของรถแทรกเตอร์ล้อยางขนาด 34-45 แรงม้า โดยการประยุกต์ใช้เครื่องมือในการบริหารงานคุณภาพ การดำเนินการในบทความนี้ได้ให้นำเครื่องมือในการบริหารงานคุณภาพมาใช้ในการกำหนดขอบเขตแนวคิดตามหลัก DMAIC ในการช่วยกำหนดปัญหา วัดค่าระบุสาเหตุของปัญหา วิเคราะห์กระบวนการ ปรับปรุงกระบวนการ และควบคุมกระบวนการ ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาครั้งนี้พบว่าค่าตัวเลขที่ได้จากการปรับลดกระบวนการที่ไม่เกิดประโยชน์และควบคุมกระบวนการ ดัชนีความเสี่ยงในขั้นตอนที่มีการวิเคราะห์ข้อขัดข้องและผลกระทบ ผลการปรับปรุงพบว่าค่า RPN ในขั้นตอนที่มีปัญหาลดลงจาก 563 คะแนนเหลือ 387 คิดเป็นร้อยละ 31.26 ลดขั้นตอนจาก 28 ขั้นตอนเหลือ 22 ขั้นตอนคิดเป็นร้อยละ 21.43 เวลาที่ใช้ในกระบวนการ 2,189.26 วินาที ลดลงเหลือ 1,880 วินาที คิดเป็นร้อยละ 14.13 สามารถลดต้นทุนเป็นค่าแรงจาก 66.74 บาท/ชั่วโมง ลดลงเหลือ 57.34 บาท/ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 14.08 ซึ่งสามารถลดต้นทุนค่าแรงได้ถึง 75.2 บาทต่อวัน

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ความขัดข้องและผลกระทบ, ความสูญเสียเปล่า, รถแทรกเตอร์ล้อยาง

ABSTRACT

This research aims to reduce waste in cylinder grinding process of wheel tractors volume 34-45 hp. By applied the failure mode effective analysis (FMEA) technique. This research was conducted by the steps of Six Sigma process. The study began with the study of the processes and procedures that are currently available. Then analyze the risk of problems with the frustration and impact analysis by applied the failure mode effective analysis. And use the Pareto diagram for ranking and selection process with high risk priority for improvement. The results found that risk priority number in the issue process was reduced from 563 points to 387 points, 176 points or 31.26 percent. From 28 to 22 points, the difference was 6 points, or 21.43 points. The process time was 2,189.26 seconds, down to 1,880 seconds. The difference was 309.26 points. 14.13% can reduce labor costs from 66.74 baht / hour to 57.34 baht / hour, the difference is 9.4 baht / hour, or 14.08%, which reduces labor costs by 75.2 baht / day.

Keywords: *Failure Mode Effective Analysis, Waste and Wheel Tractors*

บทนำ

หลักการของ (Six Sigma) เป็นวิธีทางสถิติที่ถูกนำมาประยุกต์ใช้กับกระบวนการทางธุรกิจเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (Six Sigma) มีจุดมุ่งหมายต่อการปฏิบัติงานที่ปราศจากความผิดพลาดและยังสามารถคืนกำไรต่อองค์กรด้วย (กาญจนา จิตรจุน, 2550) เทคนิคการวิเคราะห์ความขัดข้องและผลกระทบ (Failure Mode Effect Analysis: FMEA) นี้ จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการวิเคราะห์หาปัญหาในกิจกรรมที่ไม่จำเป็นที่เกิดความสูญเปล่าขั้นตอนและเวลาปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็น (ปิยะพร โวะกิจ, 2550) ในการซ่อมคืนสภาพเสื่อสุบรรณแทรกเตอร์ที่เกิดขึ้นได้ในกระบวนการงานคว้านสวมลูกสูบ ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญมากถ้าเกิดความผิดพลาดในกระบวนการนี้เสื่อสุบรรณจะไม่สามารถนำไปใช้งานได้ต้องทำใหม่หรือทิ้งไป กระบวนการคว้านสวมลูกสูบจึงจำเป็นมากในการควบคุมคุณภาพ ซึ่งจะสามารถช่วยลดความสูญเปล่าของขั้นตอนและเวลาลงได้ ตอบสนองตามความต้องการสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า โดยมีการพัฒนา ปรับปรุงการผลิตและควบคุมคุณภาพตลอดจนการลดต้นทุนในการซ่อมเสื่อสุบรรณ ในงานวิจัยนี้ ได้นำแนวความคิดแบบ (Six Sigma) มาใช้ในการกำหนดขอบเขตแนวคิดตามหลักการ (DMAIC) ด้วยความจำกัดของเครื่องจักรและอุปกรณ์ จึงอาจสร้างความยุ่งยากในการปรับปรุงการซ่อมคืนสภาพ แต่เราสามารถนำแนวคิดของ (Six Sigma) มาใช้ในการช่วยวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงในการทำงาน ปรับปรุงวิธีการทำงาน และลดขั้นตอนที่ไม่เกิดประโยชน์ สามารถควบคุมคุณภาพให้ได้ตามค่ามาตรฐานที่กำหนด โดยการปรับเปลี่ยนเทคนิคในการทำงานเพิ่มอุปกรณ์บางอย่าง ให้สอดคล้องกับเครื่องจักรที่มีอยู่และให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อการปรับปรุงกระบวนการงานคว้านสวมลูกสูบรถแทรกเตอร์อย่าง

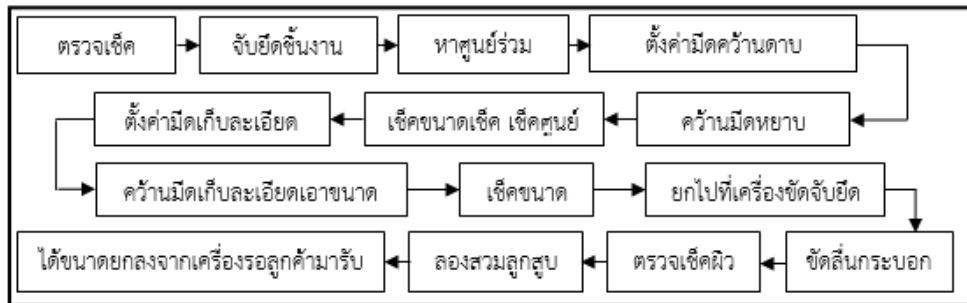
วิธีการดำเนินการ

ดำเนินการตามหลัก Six Sigma ด้วย 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้ (วสันต์ พุกผาสุข, 2549) 1) การกำหนดปัญหา(Define) ศึกษาขั้นตอนระบุกิจกรรมด้วยเทคนิคการศึกษาการทำงาน(Work Study) จากกระบวนการงานเดิมที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน 2) การวัดค่าระบุหาสาเหตุ (Measure) บันทึกค่าตัวเลขที่วัดได้ก่อนและหลังทำการปรับปรุงลงในตารางเก็บข้อมูล(Checklist) 3) วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา(Analysis) ด้วยแผนภูมิแสดงเหตุและผล (Cause-and-effect diagram) นำขั้นตอนที่ได้จากการศึกษาการทำงานวิเคราะห์ด้วยเทคนิค FMEA เพื่อหาค่าดัชนีความเสี่ยง(RPN)กิจกรรมที่ไม่เกิดประโยชน์ จัดลำดับความเสี่ยงด้วยหลักการพาเรโต (Pareto Chart) 4) ปรับปรุงกระบวนการ (Improve) และลดความสูญเปล่ากิจกรรมที่ไม่เกิดประโยชน์ด้วยหลักการECRSและ 5) ควบคุมกระบวนการ(Control) โดยประยุกต์ใช้แผนภูมิควบคุมกระบวนการ

การศึกษาขั้นตอนของกระบวนการ (Define)

การศึกษากิจการงานคว้านสวมลูกสูบ เป็นกระบวนการสุดท้ายที่สำคัญมากในการซ่อมคืนสภาพเสื่อสุบรรณแทรกเตอร์อย่าง จะใช้งานได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับกระบวนการนี้มีทั้งหมด 14 กิจกรรม 28 ขั้นตอน จะเลือก

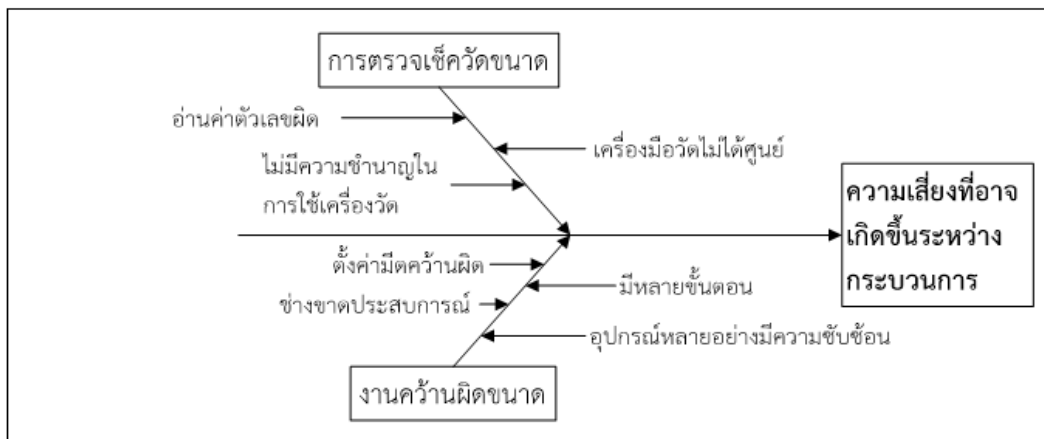
กิจกรรมและขั้นตอนที่มีความเสี่ยงสูงที่อาจเกิดความผิดพลาดไม่เกิดประโยชน์ในการทำงานตามกระบวนการในภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่1 กระบวนการทำงานคว้านสวมลูกสูบ

การวัดค่าระบุสาเหตุของปัญหา (Measure)

จากการวิเคราะห์โดยใช้แผนภูมิแสดงเหตุและผลพบว่า มีการกำหนดสาเหตุที่เป็นไปได้ (Possible Causes) เพื่อนำไปสู่การแก้ไขสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แผนภูมิแสดงเหตุและผลจากการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น

จากแผนภูมิแก๊งปลา สามารถวิเคราะห์หาสาเหตุที่ส่งผลต่อความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นระหว่างกระบวนการทำงานได้ 3 กระบวนการ สรุปได้ดังนี้

1. การตรวจวัดขนาด ขั้นตอนนี้มีความเสี่ยงมากที่สุด ซึ่งหากเกิดผิดจากการอ่านค่าจะทำให้กระบวนการต่อไปผิดพลาด ทำให้เกิดความเสียหาย งานไม่ได้คุณภาพตามที่ลูกค้าต้องการ โดยอาจมีสาเหตุมาจาก เครื่องมือ

วัดค่าเสีย ศูนย์ไม่ได้ตรวจสอบค่าก่อนใช้งานไม่มีความชำนาญในการใช้งานเครื่องมือวัด อ่านค่าตัวเลขผิด ทำให้กำหนดค่างานผิด เป็นต้น

2. งานคว้านผิวดินขนาด ขึ้นตอนนี้อาจเกิดจากพนักงานขาดความชำนาญ การอ่านค่าตัวเลขผิด การตั้งมีดคว้านผิวดินขนาดเป็นต้น

บันทึกค่าตัวเลขที่วัดได้ก่อนและหลังทำการปรับปรุงลงในตารางเก็บข้อมูล(Checklist)การวัดค่าระบุขนาดนี้จะใช้อยู่ 2 กรณี คือ การวัดค่าความเสียหายของลูกสูบกับกระบอกสูบเพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกวิธีการซ่อม และการวัดค่าระหว่างกระบวนการเพื่อให้ได้ตามขนาดที่กำหนด

3. การวัดค่าสุดท้ายหลังจากผ่านกระบวนการซ่อมคืนสภาพ เพื่อเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานของโรงงาน โดยมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้ ศูนย์มาตรฐานที่โรงงานกำหนดมาในข้อมูลทางเทคนิค ความกว้างกระบอกสูบจะอยู่ที่ 87.00 มิลลิเมตร

ตารางที่ 1 การวัดค่าระบุขนาด \varnothing รูในเสื้อสูบเก่าก่อนทำการซ่อมคืนสภาพ

ทิศทาง ลักษณะการวัด	จำนวนครั้งที่วัดขนาด	ขนาดที่วัดได้ของ \varnothing กระบอกสูบ				ค่าเฉลี่ย	
		ID:X1	ID:X2	ID:X3	ค่ามากที่สุด		
ช่วงบน 	1	87.225	87.250	87.250	87.250	87.242	
	2	87.200	87.300	87.250	87.300	87.250	
	3	87.250	87.300	87.225	87.300	87.258	
	4	87.225	87.250	87.250	87.250	87.242	
ช่วงกลาง 	5	87.225	87.250	87.250	87.250	87.242	
	6	87.250	87.250	87.250	87.250	87.250	
	7	87.250	87.250	87.250	87.250	87.250	
	8	87.205	87.250	87.250	87.250	87.235	
ช่วงล่าง 	9	87.215	87.250	87.300	87.300	87.255	
	10	87.300	87.250	87.255	87.300	87.268	
	11	87.255	87.250	87.250	87.255	87.252	
	12	87.250	87.255	87.250	87.255	87.252	
ค่าเฉลี่ยที่จะนำไปเปรียบเทียบ						87.300	87.250

ตารางที่ 2 การวัดค่า ϕ ระบุขนาดความโตนอกลูกสูบเก่าก่อนทำการซ่อมคืนสภาพ

ทิศทาง ลักษณะการวัด	จำนวนครั้งที่ วัดขนาด	ขนาดที่วัด ϕ ได้ของลูกสูบเก่า				ค่าเฉลี่ย	
		OD:Y1	OD:Y2	OD:Y3	ค่าน้อยสุด		
ช่วงบน		1	86.903	86.900	86.902	86.900	86.902
		2	86.902	86.900	86.900	86.900	86.901
		3	86.902	86.901	86.901	86.901	86.901
		4	86.904	86.903	86.902	86.902	86.903
ช่วงกลาง		5	86.904	86.902	86.902	86.902	86.903
		6	86.903	86.902	86.901	86.901	86.902
		7	86.905	86.905	86.902	86.902	86.904
		8	86.904	86.903	86.902	86.902	86.903
ช่วงล่าง		9	86.905	86.904	86.903	86.903	86.904
		10	86.904	86.903	86.902	86.902	86.903
		11	86.903	86.903	86.901	86.901	86.902
		12	86.902	86.901	86.900	86.900	86.901
ค่าเฉลี่ยที่จะนำไปเปรียบเทียบ			86.903	86.902	86.902	86.900	86.902

จากตารางที่ 1 และ 2 ค่ากำหนดที่จะใช้วัดขนาดในกระบวนการซ่อมคืนสภาพ เมื่อได้ค่ากำหนดแล้วจะใช้ในการออกแบบกระบวนการผลิตกระบอกสูบและคว้านเสื่อสูบ เพื่อให้ได้ค่าพิถีความเผื่อตามมาตรฐาน ดังนั้นเมื่อนำค่าที่วัดได้จะนำมาเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานที่โรงงานกำหนดจะได้พิถีงานสวมในการควบคุมชิ้นงานซ่อมคืนสภาพ งานนี้ใช้ระบบงานสวมพอดีเมื่อเทียบจากตารางค่าพิถีความเผื่อของ Boundy, A.W. (1989) เพราะเป็นกรณีลูกสูบเก่าจะได้ค่าดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าระบุพิถีความเผื่อที่นำไปใช้

	งานสวมพอดี			งานสวมอัด			งานสวมคลอน		
เพลลา : OD (ϕ ลูกสูบ)	h6	=	0.000	s6	=	0.093	h6	=	0.000
			-0.022			0.071			-0.022
รู : ID (ϕ รูคว้าน)	H7	=	+0.035	H7	=	+0.035	G7	=	+0.054
			0.000			0.000			+0.014

การวิเคราะห์กระบวนการ (Analysis)

การวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจเกิดข้อขัดข้องและผลกระทบด้วยเทคนิค FMEA จะประเมินจากค่าดัชนีความเสี่ยง (RPN) กิจกรรมที่ไม่เกิดประโยชน์ โดยทำการเก็บข้อมูลจากตรวจสอบและจัดบันทึกจากช่างที่ควบคุมเครื่องควานว่าลักษณะงานที่อาจเกิดข้อผิดพลาดและความเสียหายจากผลที่ที่เกิดขึ้น จึงเกิดเป็นกิจกรรมและขั้นตอนที่ทำการระบุลงในตารางเพื่อหาค่า (RPN) ก่อนและหลังปรับปรุงค่าดัชนีความเสี่ยงในแต่ละกิจกรรมในงานควานที่มีความเสี่ยงสูงที่มีโอกาสเกิดข้อผิดพลาดได้สูง ได้จากผลคูณกันระหว่างการนำเอาระดับความรุนแรงซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 1-1000 สามารถคำนวณได้จากสมการดังนี้

$$S \times O \times D \quad (1)$$

S = ความรุนแรงของปัญหา (Severity) มีค่าตั้งแต่ 1-4 จากรุนแรงน้อยไปมาก

O = ความถี่ของปัญหา (Occurrence หรือ Frequency) มีค่าตั้งแต่ 1-4 ความถี่น้อยไปมาก

D = ความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา (Detection) มีค่าตั้งแต่ 1-4 แก้ไขปัญหาได้ง่ายไปหายาก

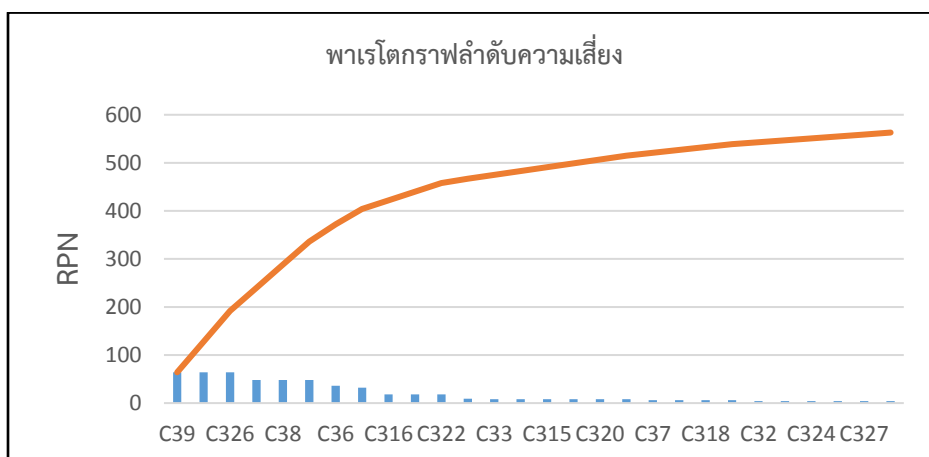
ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ข้อขัดข้องและผลกระทบก่อนปรับปรุงงาน C3

ลำดับที่	ขั้นตอนในการทำงาน (เก่า)	RPN	เวลา(วินาที)
C31	ตีสวม/อัดปลอกสูบลูกเข้ากับเสื้อสูบลูก	32	289.92
C32	เตรียมเครื่องมือ, อุปกรณ์ควาน	4	300.22
C33	ยกขึ้นเครื่องควาน	8	2.31
C34	ตั้งศูนย์, จัดยึด	9	30.25
C35	ควานกระบอกสูบลูกที่ 1	48	270.43
C36	เช็คศูนย์ 3 จุด	36	31.1
C37	ย้ายไปยังกระบอกสูบลูกที่ 2 ตั้งศูนย์, จัดยึด	6	24.98
C38	ควานกระบอกสูบลูกที่ 2	48	269.78
C39	เช็คศูนย์ 3 จุด	64	31.05
C310	ย้ายไปยังกระบอกสูบลูกที่ 3 ตั้งศูนย์, จัดยึด	6	25.47
C311	ควานกระบอกสูบลูกที่ 3	48	271.21
C312	เช็คศูนย์ 3 จุด	64	29.22
C313	รอกขึ้นเครื่องขัด	4	3.34
C314	เตรียมอุปกรณ์ขัด	8	68.26

C315	ยกขึ้นเครื่องขัดหาศูนย์, จับยึด	8	32.86
C316	ขัดมันกระบอกลูบที่ 1	18	64.11
C317	เช็คผิวงานขัด	8	12.56
C318	ย้ายไปขัดมันกระบอกลูบที่ 2	6	9.24
C319	ขัดมันกระบอกลูบที่ 2	18	64.33
C320	เช็คผิวงานขัด	8	5.81
C321	ย้ายไปขัดมันกระบอกลูบที่ 3	6	8.93
C322	ขัดมันกระบอกลูบที่ 3	18	63.84
C323	เช็คผิวงานขัด	8	5.45
C324	ถอดเก็บทำความสะอาดอุปกรณ์	4	15.24
C325	ทำความสะอาดชิ้นงาน	4	30.81
C326	เช็คขนาดครั้งสุดท้าย	64	96.32
C327	ยกลงจากเครื่องขัด	4	30.22
C328	จัดเก็บรอกลูกค้ำมา	4	0
	รวม	563	2,189.26

จัดลำดับและคัดเลือกความเสี่ยง

การคัดเลือกและจัดลำดับความเสี่ยงสูง 3 ลำดับจากภาพที่ 2 แผนภูมิ Pareto มี 3 ขั้นตอนที่มีความเสี่ยงสูงอาจเกิดความผิดพลาดในการทำงานที่จะไปปรับปรุงความเสี่ยงสูง 3 อันแรกคือ C39 C312 C326 จะถูกนำไปแก้ไขปรับปรุงเพื่อลดความเสี่ยง(RPN)กิจกรรมที่ไม่เกิดประโยชน์ขั้นตอนและเวลา

ภาพที่ 3 แผนภูมิพารेटอในการจัดลำดับความเสี่ยง

การปรับปรุงแก้ไขกระบวนการ (Improve)

หลักการ ECRS เป็นหลักการที่ประกอบด้วย การกำจัด (Eliminate) การรวมกัน (Combine) การจัดใหม่ (Rearrange) และการทำให้ง่าย (Simplify) ซึ่งเป็นหลักการง่ายๆ ที่สามารถใช้ในการ เริ่มต้นลดความสูญเปล่า หรือ MUDA ลงได้เป็นอย่างดี ในองค์กรธุรกิจทั่วไปจะสามารถแบ่งรูปแบบของกระบวนการหน่วยงานออกได้เป็น 2 ส่วน ใหญ่ๆ คือ ส่วนของงานโรงงาน และส่วนของงานสนับสนุนทั้ง 2 ส่วนนี้สามารถก่อให้เกิด ความสูญเปล่าได้ ซึ่งอธิบายเป็นตัวอย่างเป็นได้ดังนี้ ส่วนแรกคือส่วนของงานโรงงาน คือ ส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการผลิตสินค้าของบริษัท การลดความสูญเปล่าในการผลิตเป็นสิ่งจำเป็น และควรให้ความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะความสูญเปล่าที่เกิดขึ้นจะหมายถึงต้นทุนของสินค้าที่เพิ่มสูงขึ้น หากสามารถลดความสูญเปล่าลงได้ก็จะส่งผลให้ประหยัดต้นทุนการผลิตลงด้วย ผลที่ตามมาคือมีความสามารถในการแข่งขันกับคู่แข่งสูงขึ้น โดยแนวทางการลดความสูญเปล่า หรือ MUDA ลงสามารถทำได้โดยใช้หลักการ ECRS ดังนี้

การกำจัด (Eliminate) หมายถึง การพิจารณาการทำงานปัจจุบัน และกำจัดความสูญเปล่า ทั้ง 7 ที่พบในการผลิตออกไป คือการผลิตมากเกินไป การรอคอย การเคลื่อนที่เคลื่อนย้ายที่ไม่จำเป็น การทำงานที่ไม่เกิดประโยชน์ การเก็บสินค้าที่มากเกินไปการเคลื่อนย้ายที่ไม่จำเป็นและของเสีย

การรวมกัน (Combine) คือ ความสามารถลดการทำงานที่ไม่จำเป็นลงได้ โดยการพิจารณา สามารถรวมขั้นตอนการทำงานให้ลดลงได้หรือไม่ เช่น เดิมเคยทำ 5 ขั้นตอน ก็รวมบางขั้นตอน23 เข้าด้วยกัน ทำให้ขั้นตอนที่ต้องทำลดลงจากเดิมการผลิตก็จะสามารถทำได้เร็วขึ้นและลดการเคลื่อนที่ระหว่างขั้นตอนลงอีกด้วย เพราะถ้ามีการรวมขั้นตอนการเคลื่อนที่ระหว่างขั้นตอนก็ลดลง

การจัดใหม่ (Rearrange) คือ การจัดขั้นตอนการผลิตใหม่เพื่อให้เกิดการเคลื่อนที่ที่ไม่จำเป็น หรือการรอคอย เช่น ในกระบวนการผลิต หากทำการสลับขั้นตอนที่ 2 กับ 3 โดยทำขั้นตอนที่ 3 ก่อน 2 จะทำให้ระยะทางการเคลื่อนที่ลดลง เป็นต้น

การทำให้ง่าย (Simplify) หมายถึง การปรับปรุงการทำงานให้ง่าย โดยอาจจะออกแบบ Jig หรือ Fixture เข้าช่วยในการทำงานเพื่อให้การทำงานสะดวก และแม่นยำมากขึ้น ซึ่งสามารถลดของเสียลงได้ จึงเป็นการลดการเคลื่อนที่ที่ไม่จำเป็น และลดการทำงานที่ไม่จำเป็น (ยุทธณรงค์ จงจันทร์, 2554)

ในขั้นตอนนี้ได้นำหลักการ ECRS มาใช้ในการการปรับลดความสูญเปล่า จึงได้มีการออกแบบวิธีการซ่อมคืนสภาพในแต่ละเงื่อนไขให้เกิดความแน่นอน

การควบคุมกระบวนการ(Control)

จากค่ากำหนดขนาดที่ต้องการในการใช้งาน ค่านี้ได้มาเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานของค่าพิสัยความเผื่อ จึงได้ใช้แผนภูมิควบคุมในการควบคุมคุณภาพงาน ค่าที่ยอมรับได้สูงกับค่าที่ยอมรับได้ต่ำสุด ที่นำมาใช้ควบคุมได้มาจาก ตาราง ค่าพิสัยความเผื่อ ค่าความผิดพลาดที่ยอมรับได้ ค่าที่ได้นี้เป็นค่าเฉลี่ยที่ได้จากกระบวนการวัดของ 3 กระบอกที่ได้จากกระบวนการคว้านแต่ละกระบอก ดูเปรียบเทียบได้จากภาพที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าพิกัดในการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานและการปรับปรุงแก้ไข

ชิ้นส่วน/อะไหล่ที่วัด	ค่ามาตรฐาน	ค่าจากการทดลอง	ค่าสมรรถนะกระบวนการ
ลูกสูบเก่า	86.878-86.922	86.90	เล็กสุดได้ไม่น้อยกว่า $h_6 = -0.022$
รูคว้านงานสวมลูกสูบเก่า	86.920-86.935	86.920	โตสุด +0.035 เล็กสุด 0.000

จากตารางที่ 5 การวิเคราะห์ค่าสมรรถนะกระบวนการซ่อมคืนสภาพหลังปรับปรุง จะมีลักษณะเดียวกันกับการเก็บข้อมูลตัวเลขเพื่อมาวิเคราะห์ เมื่อได้ค่าตัวเลขหลังผ่านกระบวนการปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงและควบคุมแล้วนั้น จะนำมาเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานที่ได้จากการวิเคราะห์จากตารางค่าพิกัดความเผื่อและระบบงานสวมว่าสมรรถนะของกระบวนการนั้น ได้ตามค่ามาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ อยู่ในค่าความผิดพลาดที่ยอมรับได้ และค่าตัวที่วัดได้อยู่ในเขตเส้นควบคุมจากแผนภูมิควบคุมหรือไม่ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับค่าตัวเลขในตาราง

ผลการศึกษา

จากการปรับปรุงข้อขัดข้องและผลกระทบในกระบวนการคว้านสวมลูกสูบได้มีการเก็บข้อมูลจากจำนวนความเสี่ยงที่มีคุณลักษณะความขัดข้องและผลกระทบ (สมศักดิ์ สัมฤทธิ์, 2552) ที่อาจเกิดขึ้นได้ในกระบวนการงานกลึงหลังจากการศึกษากิจกรรมที่ทำอยู่ทำการวิเคราะห์และแก้ไขปรับปรุงกระบวนการ (ศิวัช แก้ววงศา เพ็ญสุตา พันธุ์ธิดา, 2555) ใช้เวลา 1 สัปดาห์ การปรับปรุงแก้ไขได้มีการเพิ่มอุปกรณ์ปรับเทคนิคการทำงานในบางขั้นตอนและลดขั้นตอนที่ไม่เกิดประโยชน์จะเห็นได้ว่าผลที่ได้มีความแตกต่างจากเดิม ดังตารางที่ 6

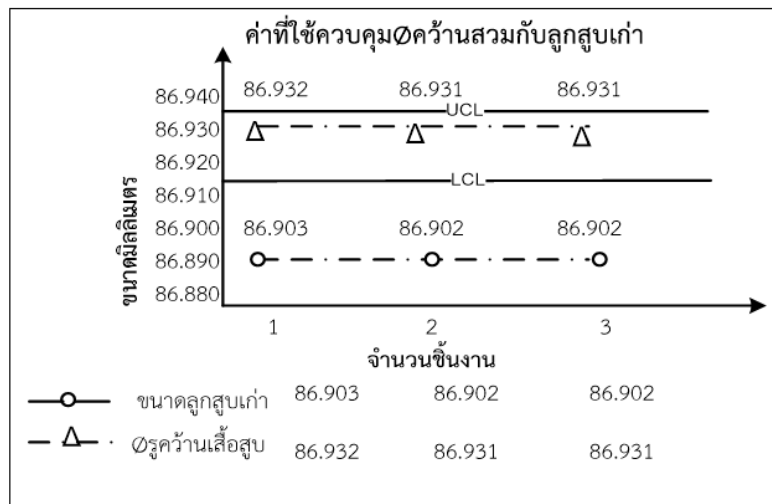
ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ข้อขัดข้องและผลกระทบหลังปรับปรุงงาน C3

ลำดับที่	ขั้นตอนในการทำงาน (เก่า)	RPN	เวลา (วินาที)
C31	ตีสวม/อัดปลอกสูบเข้ากับเสื้อสูบ	4	290.56
C32	เตรียมเครื่องมือ, อุปกรณ์คว้าน	8	312.25
C33	ยกขึ้นเครื่องคว้าน	9	2.45
C34	ตั้งศูนย์, จัดยึด, ตั้งค่ามีดคว้านหยาบกับละเอียดจากค่ากำหนดได้เลย	48	48.64
C35	คว้านกระบอกสูบที่ 1	36	281.28
C36	เช็คศูนย์ 2 จุด	48	26.78
C37	ย้ายไปยังกระบอกสูบที่ 2 ตั้งศูนย์, จัดยึด	6	25.13
C38	คว้านกระบอกสูบที่ 2	48	270.12
C39	ย้ายไปยังกระบอกสูบที่ 3 ตั้งศูนย์, จัดยึด	6	25.55
C310	คว้านกระบอกสูบที่ 3	64	270.15

C311	ลองสวมลูกสูบ	4	6.13
C312	ยกลงจากเครื่องคว้านไปที่เครื่องขัดเลยหาศูนย์, จับยึด	8	2.26
C313	เตรียมอุปกรณ์ขัด	18	67.97
C314	ขัดมันกระบอบอกสูบที่ 1	8	63.78
C315	เช็คผิวงานขัด	6	13.21
C316	ย้ายไปขัดมันกระบอบอกที่ 2	18	9.18
C317	ขัดมันกระบอบอกสูบที่ 2	8	64.34
C318	เช็คผิวงานขัด	6	6.47
C319	ย้ายไปขัดมันกระบอบอกที่ 3	18	8.14
C320	ขัดมันกระบอบอกสูบที่ 3	8	63.75
C321	เช็คผิวงานขัด	4	5.60
C322	ถอดเก็บทำความสะอาดอุปกรณ์	4	16.26
	รวม	387	1,880

ตารางที่ 7 ค่าตัวเลขที่นำไปสร้างแผนควบคุม

ตำแหน่ง	ค่ากลาง	ค่าที่ยอมรับได้	พิสัยบน	พิสัยล่าง	จุดควบคุม
ค่าความโตลูกสูบเก่า	86.90	โตสุด 87.00	87.00	86.75	การใช้เครื่องมือวัด ละเอียด
		เล็กสุด-0.250			
รูคว้านใช้กับงานสวมลูก สวมเก่า	86.918	โตสุด +0.035	86.935	86.912	การตั้งค่ามีดคว้านและ ขัดมัน
		เล็ก 0.012			

ภาพที่ 4 แผนภูมิควบคุมคุณภาพงานคว้านขัดสวมลูกสูบเก่า

สรุปผลการวิจัย

ในงานคว้านสวมลูกสูบเก่าจะใช้ระบบงานสวมพอดี โดยใช้ระบบเพลาคงที่ คือ ขนาดของลูกสูบเก่า ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระหว่าง 86.90-86.903 ไม่ต่ำกว่าค่าที่กำหนดคือ 86.90 มิลลิเมตร จากตารางที่ 5 เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับค่าที่ยอมให้ผิดพลาดได้ ในตารางที่ 7 จะมีค่าเท่ากับความโตสูงสุดของ รูคว้านที่ได้คือ +0.035 มิลลิเมตร และมีค่าน้อยสุดคือ +0.012 จะได้ดังนี้ โดยรูคว้านโตสุดจะมีขนาด 86.937 มิลลิเมตร และขนาดเล็กสุด 86.912 มิลลิเมตร เป็นค่าในการนำควบคุมกระบวนการในการคว้านสวมลูกสูบเก่า เนื่องจากเราจะใช้งานลูกสูบเก่าที่ผ่านการประเมินความเสียหายแล้วค่าที่ได้จะถูกนำมากำหนดขนาดการตั้งมีดคว้านเลื้อยสูบ ดังแสดงในแผนภูมิควบคุม ดังนั้นจึงเป็นค่ากำหนดในการคว้านสวมลูกสูบเก่าเมื่อสวมเข้ากันกับเลื้อยสูบแล้วเลื่อนขึ้นเลื่อนลง จะใช้แรงดันเบา ๆ ลูกสูบจะเคลื่อนที่แต่จะไม่ไหลลื่นจนรู้สึกหลวมจนหลุดออกจากเลื้อยสูบ

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบก่อนและหลังการปรับปรุง C3

การเปรียบเทียบ	ก่อนปรับปรุง	หลังปรับปรุง	ผลต่าง	ร้อยละ
ค่า RPN	563	387	176	31.26
ขั้นตอน	28	22	6	21.43
เวลา (วินาที)	2,189.26	1,880	309.26	14.13
ค่าแรง (ชั่วโมง)	66.74	57.34	9.4	14.08

การวิเคราะห์ข้อขัดข้องและผลกระทบ ผลการปรับปรุงพบว่าค่า RPN ในขั้นตอนที่มีปัญหาลดลงจาก 563 คะแนนเหลือ 387 คะแนนผลต่าง 176 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 31.26 ขั้นตอนจาก 28 ลดลงเหลือ 22 ผลต่าง 6 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 21.43 เวลาที่ใช้ในกระบวนการ 2,189.26 วินาทีลดลงเหลือ 1,880 วินาที ผลต่าง 309.26 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 14.13 สามารถลดต้นทุนเป็นค่าแรงจาก 66.74 บาท/ชั่วโมง ลดลงเหลือ 57.34 บาท/ชั่วโมง ผลต่าง 9.4 บาท/ชั่วโมง คะแนนคิดเป็นร้อยละ 14.08

ข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนในงานคว้านนั้นเป็นขั้นตอนที่ต้องควบคุมเป็นอย่างดีนั้นเนื่องในการไปประกอบเข้าชิ้นส่วนอื่นเพื่อนำไปใช้งานให้ได้นั้น ถ้าคว้านได้ไม่ดี หลวมไป แน่นเกินไปจะทำให้เกิดความเสียหายหรือไม่ได้ประสิทธิภาพที่ต้องการ ลูกสูบเก่าที่ผ่านการใช้มาแล้ว ผิวงานขนาดจึงมีความไม่แน่นอนอาจมีการคลาดเคลื่อนไปบ้างตามแต่สภาพที่ขั้นตอนในการวัดค่าจึงมีความสำคัญมากเวลาประเมินออกมาจึงมีค่าการประเมินที่สูง ประกอบกับเครื่องจักรเครื่องมือที่เก่าและมีความจำกัดในความเที่ยงตรงจึงต้องพยายามปรับเทคนิคในการทำงานให้รัดกุมควบคุมเข้มงวดในขั้นตอนนี้เป็นพิเศษ เพราะเกิดความผิดพลาดจะส่งผลไปสู่ขั้นตอนอื่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา จิตรจุน. (2550). การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยการบำรุงรักษาบนพื้นฐานของความน่าเชื่อถือ วิทยานิพนธ์: โรงงานผลิตชิ้นส่วนเครื่องจักรกล, วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ปิยะพร โวะกิจ. (2550). การศึกษาวิเคราะห์และควบคุมปริมาณโลหะในกระบวนการผลิตเครื่องประดับโดยใช้เทคนิค FMEA, วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุทธณรงค์ จงจันทร์. (2554). การเพิ่มผลผลิตสายการผลิตเตาเหล็กหล่อกรณศึกษา: บริษัท ที เอ็ม แมชชีนเนอรี แอนด์ฟราวนด์รี จำกัด, วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วสันต์ พุกผาสุก. (2549). การลดของเสียจากกระบวนการชุบโครเมียม โดยประยุกต์ใช้วิธีการซิกซ์ซิกมา วิทยานิพนธ์: บริษัทในอุตสาหกรรมชุบโครเมียม, วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ศิวัช แก้ววงศา เพ็ญสุตา พันฤทธิธิดา. (2555). การประยุกต์ใช้ FMEA เพื่อลดข้อผิดพลาดในงานออกแบบทางวิศวกรรมของการบริหารโครงการ, การประชุมวิชาการช่างงานวิศวกรรมอุตสาหกรรม ประจำปี 2555, ชะอำ เพชรบุรี, 17-19 ตุลาคม 2555.

สมศักดิ์ สัมฤทธิ์. (2552). การลดเวลาสูญเสียในการผลิตโดยวิธีการบำรุงรักษาเชิงป้องกันบนพื้นฐานทฤษฎีความน่าเชื่อถือ กรณีศึกษา: อุตสาหกรรมชิ้นส่วนคอนกรีตสำเร็จรูป, วิทยานิพนธ์วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

อดิพล ต่านเสถียร ศุภวิชญ์ อัคระรังษีกุล อาทิตย์ นาคบรรณ และ รณชัย ศีโรเวชญกุล. (2556). การลดความสูญเสียและความสูญเสียเปล่าด้วยแนวคิดลีนซิกซ์ซิกมาในโรงงานผลิตชิ้นส่วนอะไหล่จักรยายนยนต์”, การประชุมวิชาการช่างงานวิศวกรรมอุตสาหกรรม ประจำปี2556, พัทยา ชลบุรี 16-18 ตุลาคม 2556.

Boundy, A.W. (1989), *Engineering Drawing*. Australia: McGraw-Hill Book Company.

การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดส่งของผู้จัดจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง กรณีศึกษา บริษัท โฮมฮับ จำกัด
สาขาทัพไท อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

Delivery efficiency increasing for construction material supplier: a case study of
home hub (ban thapthai) co.,ltd, warin chamrap district ubon ratchathani
province

จิรพร บุญชู¹ ศิริรัตน์ นารณะ¹ ปวีณฤดา บุญรัมย์¹ และ ภิรม พรประเสริฐ^{1*}

^{*1} สาขาการจัดการโลจิสติกส์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Email: peema2000@yahoo.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดส่งของผู้จัดจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง กรณีศึกษา บริษัท โฮมฮับ จำกัดสาขาทัพไท โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเวลาระหว่าง เดือน พฤศจิกายน 2562 ถึง เดือน มีนาคม 2563 วิธีการศึกษาเริ่มจากการพิจารณาคัดเลือกปัญหาเร่งด่วน ค้นหาสาเหตุและวิเคราะห์ปัญหา กำหนดวิธีการแก้ไข และ เสนอแนะเพื่อกำหนดมาตรการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย การวิเคราะห์ความรุนแรงและผลกระทบ การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุจากแผนภาพก้างปลา การระดมสมอง และการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่ได้รับการจัดลำดับความสำคัญสูงสุดได้แก่ ปัญหาการจัดส่งขาดประสิทธิภาพ ในแผนกขนส่ง จึงคัดเลือกปัญหานี้มาดำเนินการศึกษา พบว่าสาเหตุของปัญหาการจัดส่งขาดประสิทธิภาพ ประกอบด้วยสาเหตุหลักได้แก่ แผนกขนส่งขาดข้อมูลในการตัดยอดสินค้า และ วิธีการคัดเลือก Supplier ไม่เหมาะสม จึงนำสาเหตุดังกล่าวมากำหนดวิธีการแก้ไข โดยการจัดทำมาตรฐานขั้นตอนการทำงานตัดยอดการส่งมอบสินค้าในแต่ละวัน เพื่อให้ทราบถึงปริมาณสินค้าที่ต้องการจัดส่งและสามารถวางแผนการส่งสินค้า ในวันถัดไป และ สร้างเกณฑ์และน้ำหนักความสำคัญในการประเมินผู้รับจ้าง เมื่อนำมาประยุกต์ใช้สามารถแบ่งผู้รับจ้างที่มีประสิทธิภาพจาก 28 แห่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ควรว่าจ้างระยะยาว 4 แห่ง กลุ่มที่ควรว่าจ้างเป็นครั้งคราว 15 แห่ง และกลุ่มที่ไม่ควรว่าจ้าง 10 แห่ง

คำสำคัญ : การเพิ่มประสิทธิภาพ การจัดส่ง ผู้จัดจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง

ABSTRACT

Objective of this research is to propose a guideline for improving the delivery efficiency of distributors of construction materials, a case study of Home Hub Company Limited, Thapthai Branch. The data was collected during the period between November 2019 and March 2020. Methods for the study started by considering urgent problem selection. Find the cause and analyze the problem. Define corrective measures and make recommendations to determine measures. The research instruments included Severity and impact analysis. Problem and causal analysis of fishbone diagrams, brainstorming, and hierarchical analysis.

The research results were found that the problems that are of the highest priorities are: Inefficient delivery problems in the transportation department. Therefore selecting this problem to study. It was found that the causes of inefficiency delivery problems consist of the main causes as follows. The transport department lacks information in the write-off and the method of selecting the Supplier is inappropriate, so the cause is taken to determine a solution. By establishing a standard work procedure to cut off the amount of deliveries on a daily basis. To get an idea of the quantity to be shipped, and to be able to plan the next day delivery and create a threshold and weight of significance for the contractor evaluation. When applied, the effective contractors can be divided into three groups: four long-term hiring, 15 occasional hiring and 10 non-hiring.

Keywords : *Efficiency Increasing, Delivery, Construction Material Supplier*

บทนำ

จังหวัดอุบลราชธานีจัดเป็นจังหวัดใหญ่จังหวัดหนึ่งในประเทศ ปัจจุบันประกอบด้วยอำเภอจำนวน 25 อำเภอ ประกอบไปด้วยแหล่งชุมชนที่มากมาย อีกทั้งยังมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านคือประเทศลาวและประเทศกัมพูชา จังหวัดอุบลราชธานีจึงมีการเจริญเติบโตของวงการก่อสร้างและมีการใช้วัสดุจำนวนมากตามมา จึงมีผู้จัดจำหน่ายวัสดุก่อสร้างเป็นจำนวนมากในจังหวัดอุบลราชธานี

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาผู้ประกอบการได้มีการพัฒนารูปแบบและคุณภาพการบริการให้สามารถตอบสนองความพึงพอใจของลูกค้า แต่ก็ยังพบว่าปัญหาการให้บริการด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการจัดส่งสินค้ายังมีปัญหาข้อบกพร่องหลากหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของระบบการประสานข้อมูลภายใน การให้ข้อมูลกับลูกค้าการจัดเส้นทางเดินรถ ความเสี่ยงต่ออันตราย และการด้อยประสิทธิภาพการจัดส่ง ซึ่งปัญหาเหล่านี้จะส่งผลให้ต้นทุนการประกอบการทางธุรกิจเพิ่มมากขึ้นและความน่าเชื่อถือลดน้อยลง ทำให้ลูกค้าเกิดความไม่พอใจและหันไปใช้บริการการเลือกซื้อสินค้าของผู้ประกอบการอื่น ๆ

จากการลงพื้นที่ศึกษาและเก็บข้อมูลเบื้องต้นในการทำงานของแผนกขนส่งของบริษัทกรณีศึกษา เป็นเวลา 3 เดือนพบว่า มีการส่งสินค้าตกค้าง ไม่ไปตามวันและเวลาที่แจ้ง ซึ่งเกิดจากการไม่มีมาตรฐานในการรับมอบสินค้า ทำให้ไม่ทราบวันและเวลาส่งสินค้าที่แน่นอน ประกอบกับขาดการวางแผนการทำงาน ซึ่งเกิดจากฝ่ายปฏิบัติการไม่มีข้อมูลรองรับการทำงานไม่อิงกับข้อมูลที่ฝ่ายขายและลูกค้าแจ้งมา ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องรีบปรับปรุงแก้ไขปัญหา เพื่อสร้างความได้เปรียบในธุรกิจก่อนที่การแข่งขันจะทวีความรุนแรงขึ้นจนผู้บริการมีทางเลือกอื่นที่พึงพอใจมากกว่า จากเหตุผลดังกล่าวการศึกษาเพื่อเสนอแนะเพิ่มประสิทธิภาพการจัดส่งของผู้จัดจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง จะช่วยสร้างบทสรุปในการวางแผนการปรับปรุงการให้บริการจัดส่ง อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการในการตัดสินใจวางแผนดำเนินการทางธุรกิจให้ประสบความสำเร็จยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดส่งของแผนกขนส่งบริษัท โฮมฮับ จำกัด

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. การวิเคราะห์ข้อขัดข้องและผลกระทบ (Failure Mode and Effects Analysis: FMEA)

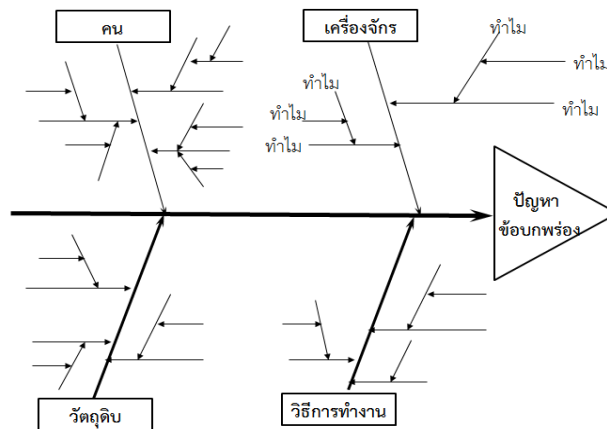
การวิเคราะห์ข้อขัดข้องและผลกระทบ หมายถึง การวางแผนจากการประชุมกลุ่มระดมสมองในการประเมิน ค้นหา วิเคราะห์ และ จัดลำดับความเสี่ยง ที่ทำให้อาจจะเกิดข้อบกพร่อง (Failure) และ ผลกระทบต่าง ๆ (Effects) เพื่อที่จะขจัด หรือลดความเสี่ยงที่ข้อบกพร่องนั้นอาจเกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบไปยังลูกค้าในอนาคต โดยผู้วิเคราะห์สามารถกำหนดค่าตัวเลขความรุนแรง โอกาสในการเกิด และ โอกาสในการตรวจจับได้ตามสถานการณ์หรือตามมติที่ประชุม (ภิรม พรประเสริฐ, 2562)

การวิเคราะห์เริ่มต้นจากการศึกษารวบรวมปัญหา พิจารณาความรุนแรงและผลกระทบของปัญหา จากนั้น วิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงโดยนำหลักการการวิเคราะห์ข้อขัดข้องและผลกระทบ (FMEA) มาช่วย

เพื่อพิจารณาระบบหรือโอกาสในการเกิดลักษณะข้อบกพร่อง รวมถึงการตรวจจับข้อบกพร่องให้พบ ซึ่งแบ่งเกณฑ์ในการประเมินออกเป็น 3 ส่วนคือ ความรุนแรง (Severity: S) โอกาสในการเกิด (Occurrence: O) และ โอกาสในการตรวจพบข้อบกพร่อง (Detection: D) (กิตติศักดิ์ พลอยพานิชเจริญ, 2552)

2. แนวคิดเกี่ยวกับแผนภาพก้างปลา (Fish Bone Diagram)

แผนภาพก้างปลา (Fish Bone Diagram) คือ แผนภาพที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบ (Effect) กับสาเหตุ (Causes) อย่างเป็นระบบระหว่างสาเหตุหลาย ๆ สาเหตุที่เป็นไปได้ที่ส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาหนึ่งปัญหาที่ทำให้เกิดผลลัพธ์นั้น ๆ แผนภาพแสดงเหตุและผลมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้จัดกลุ่มสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา และแจกแจงออกมาให้เห็นภาพอย่างชัดเจน เพื่อการวิเคราะห์การหาแนวทางการแก้ปัญหาให้ตรงประเด็น นอกจากนี้แผนภาพแสดงเหตุและผลยังมีชื่อเรียกชื่ออื่น ๆ อีก ได้แก่ แผนภาพแสดงเหตุและผล (Cause and Effect Diagram) แผนภาพอิชิกาวา (Ishigawa Diagram) เป็นต้น (เกษม พิพัฒน์ปัญญานุกูล, 2557) โดยมีลักษณะการเชื่อมโยงปัญหา สาเหตุหลัก สาเหตุรองในรูปแบบก้างปลาดังแสดงในภาพที่ 1

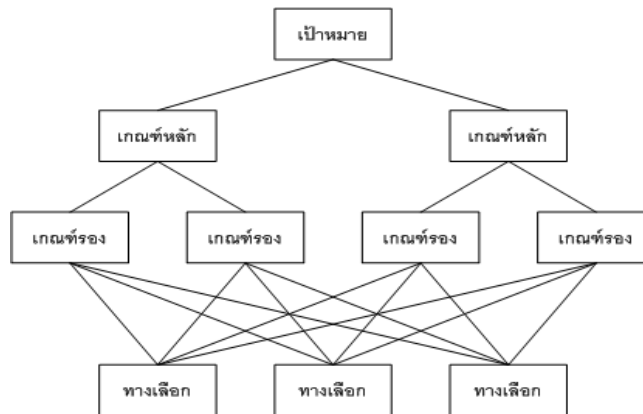

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของแผนภาพแสดงเหตุและผล

3. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น

กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น (อภิชาติ โสภางแดง, 2552). เป็นหนึ่งในวิธีการตัดสินใจแบบหลายหลักเกณฑ์ (Multiple Criteria Decision Making, MCDM) นั่นคือการตัดสินใจเลือกทางเลือก หรือจัดลำดับความสำคัญของทางเลือก เมื่อมีเกณฑ์ในการพิจารณาหลายหลักเกณฑ์ โดยกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้นเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพและมีความสะดวกในการจัดลำดับความสำคัญและช่วยในทำให้เกิดการตัดสินใจที่ดีที่สุด สถานการณ์ที่ต้องมีการเลือก ซึ่งสามารถใช้ได้กับการตัดสินใจที่มีความยุ่งยากซับซ้อนโดยใช้วิธีการเปรียบเทียบกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้นไม่เพียงแต่ช่วยให้ผู้ที่ทำการตัดสินใจได้ตัดสินใจในสิ่งที่ดีที่สุดแล้วยังแสดงถึงเหตุผลอย่างชัดเจนว่าทำไมสิ่งที่เลือกนั้นถึงดีที่สุด

กระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น จะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นระดับชั้น คือ เป้าหมาย เกณฑ์ เกณฑ์ย่อย และทางเลือก จากนั้นให้วิเคราะห์เปรียบเทียบเกณฑ์หรือทางเลือกทีละคู่โดยให้ความสำคัญตามตารางระดับความสำคัญหรือความชอบและคำนวณหาลำดับความสำคัญของแต่ละชั้นดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แผนภูมิการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น (Yoon P.K. and Ching-Lai Hwang, 1995)

ในแต่ละระดับชั้นให้พิจารณาเปรียบเทียบความสำคัญของเกณฑ์ต่าง ๆ ในระดับชั้นเดียวกัน โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบทางเลือกทีละคู่ (Pair wise comparison) ตามตารางระดับความสำคัญดังตารางที่ 1 ตารางที่ 1 คะแนนลำดับความสำคัญของการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น

ระดับความสำคัญ	ค่าคะแนน
เท่ากัน	1
เท่ากันถึงปานกลาง	2
ปานกลาง	3
ปานกลางถึงค่อนข้างมาก	4
ค่อนข้างมาก	5
ค่อนข้างมากถึงมากกว่า	6
มากกว่า	7
มากกว่าถึงมากที่สุด	8
มากที่สุด	9

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนการวิจัยตามกระบวนการ PDCA ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการวิจัย

1. พิจารณาคัดเลือกปัญหาเร่งด่วน

โดยเริ่มต้นจากการศึกษารวบรวมปัญหา ประชุมกลุ่มพิจารณาความรุนแรงและผลกระทบของปัญหา เพื่อวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง โดยพิจารณาปัญหาเร่งด่วนจากความรุนแรง (Severity: S) โอกาสในการเกิด (Occurrence: O) และ โอกาสในการตรวจพบข้อบกพร่อง (Detection: D) จากนั้นเลือกปัญหาที่ได้รับการจัดลำดับความสำคัญสูงสุดมาดำเนินการศึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน

2. ค้นหาสาเหตุและวิเคราะห์ปัญหา

โดยใช้แผนภาพก้างปลา (Fishbone Diagram) แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบ (Effect) กับสาเหตุ (Causes) อย่างเป็นระบบระหว่างสาเหตุหลาย ๆ สาเหตุที่เป็นไปได้ เพื่อหาแนวทางแก้ไขป้องกัน ในรูปของแผนงานสรุปปัญหาและมาตรการการแก้ไขปัญหา

3. กำหนดวิธีการแก้ไข

โดยใช้วิธีประชุมกลุ่มระดมสมอง(Brainstorming) ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหา

4. เสนอแนะเพื่อกำหนดมาตรการ

โดยนำวิธีการแก้ไขจากการประชุมกลุ่มระดมสมองมาเสนอแนะเพื่อกำหนดมาตรการ และวิเคราะห์น้ำหนักความสำคัญของผู้รับจ้างโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Expert Choice ในการประมวลผล

สรุปผลการวิจัย

ผลการพิจารณาคัดเลือกปัญหาเร่งด่วน

จากการศึกษาข้อมูลรวบรวมปัญหา ประชุมกลุ่มระดมสมองพิจารณาความรุนแรงและผลกระทบของปัญหา เพื่อวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง โดยพิจารณาปัญหาเร่งด่วนจากความรุนแรง (Severity: S) โอกาสในการเกิด (Occurrence: O) และ โอกาสในการตรวจพบข้อบกพร่อง (Detection: D) ได้ผลการผลการพิจารณาคัดเลือกปัญหาเร่งด่วนดังแสดงในภาพที่ 4

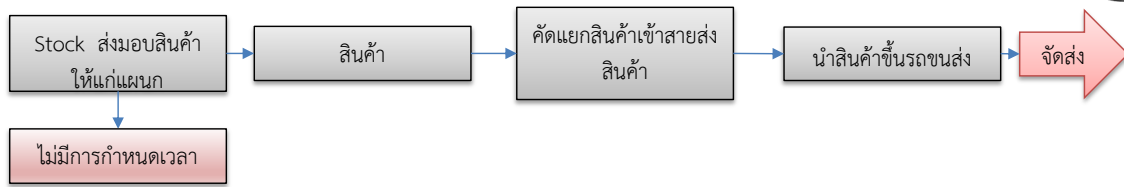
*หมายเหตุ △ หมายถึงคะแนนความเร่งด่วนของปัญหา

ภาพที่ 4 ผลการพิจารณาคัดเลือกปัญหาเร่งด่วน

จากภาพที่ 4 พบว่าปัญหาที่ได้รับการจัดลำดับความสำคัญสูงสุดได้แก่ ปัญหาการจัดส่งขาดประสิทธิภาพในแผนกขนส่ง จึงคัดเลือกปัญหานี้มาดำเนินการศึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน

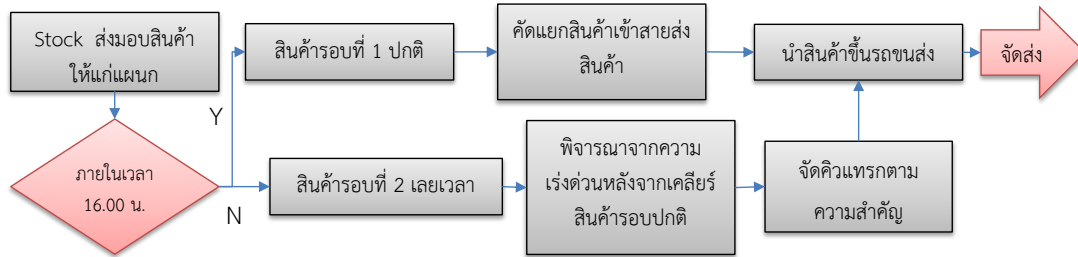
ผลการค้นหาสาเหตุและวิเคราะห์ปัญหา

จากการใช้แผนภาพก้างปลา (Fishbone Diagram) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบ (Effect) กับสาเหตุ (Causes) อย่างเป็นระบบได้ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในภาพที่ 5

ภาพที่ 6 กระบวนการจัดส่งก่อนการจัดทำมาตรฐานขั้นตอนการตัดยอดสินค้า

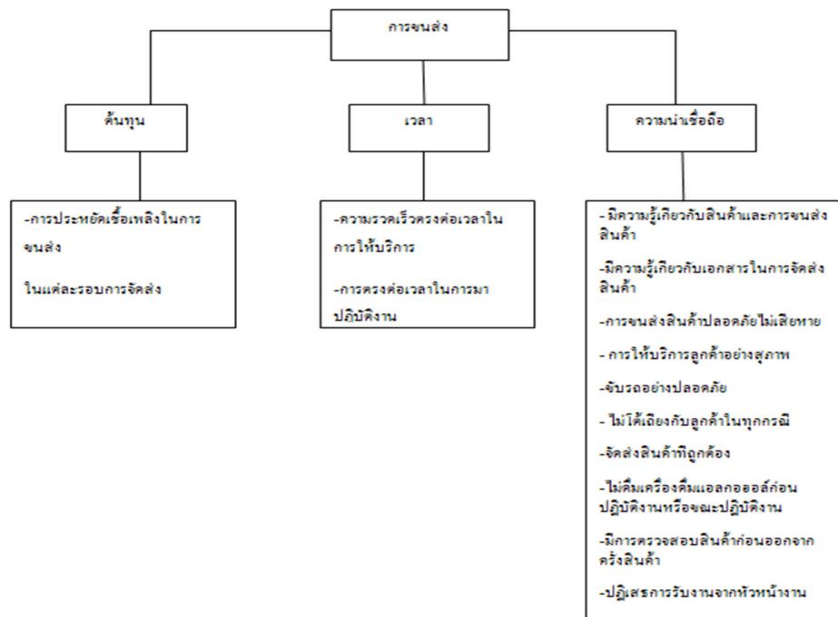
จัดทำมาตรฐานขั้นตอนการทำงานตัดยอดการส่งมอบสินค้าในแต่ละวัน เพื่อให้ทราบถึงปริมาณสินค้าที่ต้องการจัดส่งและสามารถวางแผนการส่งสินค้า ในวันถัดไป ดังแสดงในภาพที่ 7

ภาพที่ 7 กระบวนการจัดส่งหลังการจัดทำมาตรฐานขั้นตอนการตัดยอดสินค้า

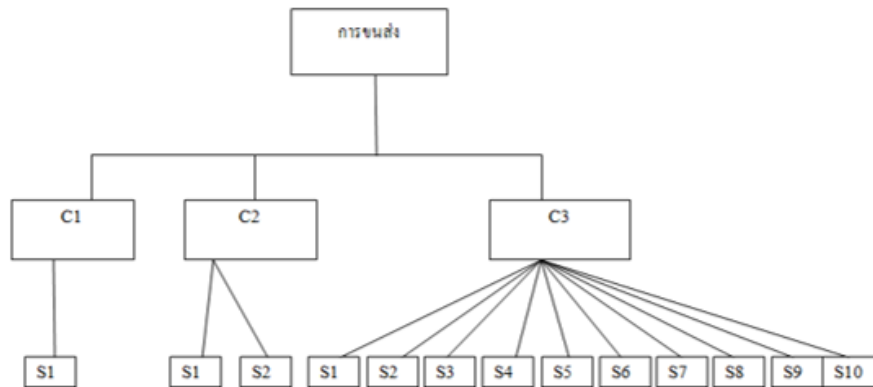
2. ผลการกำหนดวิธีการแก้ไขสาเหตุวิธีการคัดเลือกผู้รับจ้างช่วงไม่เหมาะสม

ดำเนินการกำหนดเกณฑ์หลัก เกณฑ์รอง และตัวชี้วัด ดังแสดงในแผนภาพ โดยแถบบนสุดของแผนภาพหมายถึงเกณฑ์หลัก แถวที่สองของแผนภาพหมายถึงเกณฑ์รอง และ แถวล่างสุดของแผนภาพหมายถึงตัวชี้วัด ดังแสดงในแผนภาพภาพที่ 8

ภาพที่ 8 จัดเกณฑ์ปัญหาหลักปัญหารอง

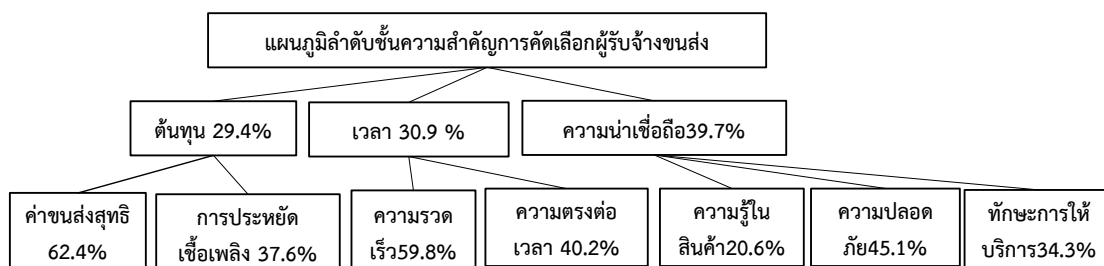
จากนั้นกำหนดตัวแปรและให้ผู้เกี่ยวข้องประเมินตัวเลขความสำคัญเพื่อเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้นโดยใช้โปรแกรม Expert Choice ดังแสดงในภาพที่ 9

ภาพที่ 9 ตัวแปรในกระบวนการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น

จากการระดมสมองได้มีการกำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้ C1 ต้นทุน, S1 การประหยัดเชื้อเพลิงในการขนส่งในแต่ละรอบการจัดส่ง, C2 เวลา, S1 ความรวดเร็วตรงต่อเวลาในการให้บริการ, S2 การตรงต่อเวลาในการมาปฏิบัติงาน, C3 ความน่าเชื่อถือ, S1 มีความรู้เกี่ยวกับสินค้าและการขนส่งสินค้า, S2 มีความรู้เกี่ยวกับเอกสารในการจัดส่งสินค้า, S3 การขนส่งสินค้าปลอดภัยไม่เสียหาย, S4 การให้บริการลูกค้าอย่างสุภาพ, S5 ขับรถอย่างปลอดภัย, S6 ไม่ได้เถียงกับลูกค้าในทุกกรณี, S7 จัดส่งสินค้าที่ถูกต้อง, S8 ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนปฏิบัติงานหรือขณะปฏิบัติงาน, S9 มีการตรวจสอบสินค้าก่อนออกจากครั้งสินค้า และ S10 ปฏิเสธการรับงานจากหัวหน้างาน

จากการประเมินตัวเลขความสำคัญและเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้นโดยใช้โปรแกรม Expert Choice ได้ผลลัพธ์ดังแสดงในภาพที่ 10

ภาพที่ 10 การวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น

จากการใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้นสามารถสร้างเกณฑ์และน้ำหนักความสำคัญในการประเมินผู้รับจ้าง เมื่อนำมาประยุกต์ใช้สามารถแบ่งผู้รับจ้างที่มีประสิทธิภาพจาก 28 แห่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ควรว่าจ้างระยะยาว 4 แห่ง กลุ่มที่ควรว่าจ้างเป็นครั้งคราว 15 แห่ง และกลุ่มที่ไม่ควรว่าจ้าง 10 แห่ง

ข้อเสนอแนะ

สามารถใช้วิธีการในโครงการนี้ประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาโลจิสติกส์ ด้านอื่น ๆ เช่น การจัดเส้นทาง การซ่อมบำรุง การรับออเดอร์ เป็นต้น โดยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาวิเคราะห์คุณภาพการให้บริการในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อประเด็นที่หลากหลายมากขึ้น
2. ควรศึกษาวิเคราะห์ภาพลักษณ์ในการให้บริการ
3. ควรมีการวิจัยถึงการแก้ปัญหาโลจิสติกส์ ด้านอื่น ๆ เช่น การจัดเส้นทาง การขนส่ง การรับออเดอร์ เป็นต้น

ต้น

เอกสารอ้างอิง

กิตติศักดิ์ พลอยพานิชเจริญ. (2552). *หลักการการควบคุมคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย - ญี่ปุ่น).

เกษม พิพัฒน์ปัญญาคุณกุล. (2557). *การควบคุมคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: ท้อป.

ภิรม พรประเสริฐ. (2562). *การควบคุมคุณภาพ*. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

อภิชาติ โสภางแดง. (2552). *การตัดสินใจเพื่อการบริหาร (Decision Making for Management)*. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Yoon P.K. and Ching-Lai Hwang. (1995). *Multiple Attribute Decision Making: An Introduction (Quantitative applications in the social sciences)*, SAGE University paper series. / Sage Publications Inc,

การพยากรณ์ปริมาณความต้องการโลหิตและปริมาณการบริจาคโลหิต
ภาคบริการโลหิตแห่งชาติที่ 7 จังหวัดอุบลราชธานี

Forecasting of blood demand and blood donation volume of national blood
service region 7, ubonratchathani province

กาญจนา เชื้อนุ่น, สายสมร กาวีสว่าง, คชา ทานอก, ณัฐภักดิ์ พลະพันธ์ุ

¹ สาขาการจัดการโลจิสติกส์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Email: nattapak.p@ubru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบการพยากรณ์ที่เหมาะสมของปริมาณความต้องการโลหิต และปริมาณการบริจาคโลหิต ของสภากาชาดภาคบริการโลหิตแห่งชาติที่ 7 จังหวัดในจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อที่จะสามารถนำรูปแบบการพยากรณ์ และค่าพยากรณ์ที่ได้ไปใช้ในการวางแผนเตรียมความพร้อมในการรับบริจาคโลหิต โดยการนำข้อมูลรายงานการเบิก-จ่ายโลหิต ตั้งแต่ มกราคม พ.ศ. 2557- ธันวาคม พ.ศ. 2562 โดยการพยากรณ์แบบอนุกรมเวลา พบว่ารูปแบบการพยากรณ์ที่เหมาะสมกับการพยากรณ์ปริมาณความต้องการโลหิต คือ รูปแบบ Decomposition Analysis (Additive Model) และ รูปแบบการพยากรณ์ที่เหมาะสมกับการพยากรณ์ปริมาณการบริจาคโลหิตคือ รูปแบบ Winters' Method Analysis (Additive Model)

คำสำคัญ : การพยากรณ์, ความต้องการโลหิต, การบริจาคโลหิต

ABSTRACT

The objective of this research was to determine an appropriate forecasting model of blood demand. And the amount of blood donation Of the Red Cross in the National Blood Service Region 7 provinces in Ubon Ratchathani In order to be able to adopt the forecasting model And the forecasting value that has been used in planning the preparation for blood donation By bringing the blood disbursement report data from January 2014 to December 2019 by time series forecasting It was found that the forecasting model suitable for forecasting blood demand was Decomposition Analysis (Additive Model) and the suitable forecasting model for forecasting blood donation quantity was Winters' Method Analysis (Additive Model).

Keywords : forecasting , blood demand , blood donation

บทนำ

ปัจจุบันปริมาณเลือดสำรองในคลังของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ เนื่องจากมีผู้บริจาคโลหิตลดน้อยลง ปกติจะต้องได้รับโลหิตบริจาคตามเป้าหมายคือ 2,000 - 2,500 ยูนิตต่อวัน แต่ปัจจุบันได้รับโลหิตบริจาคเฉลี่ย 1,500 - 1,700 ยูนิตต่อวันเท่านั้น เกิดการขาดแคลนสะสม ปริมาณโลหิตคงคลังลดน้อยลงไป ปัญหาอาจเกิดขึ้นกับศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ที่ทำหน้าที่แจกจ่ายโลหิตให้กับโรงพยาบาลต่าง ๆ นำเป็นห่วง คือ ขณะที่เริ่มส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยในโรงพยาบาลต่าง ๆ โดยเฉพาะในโรงพยาบาลใหญ่หลายแห่งที่ทำการรักษาด้วยการผ่าตัดให้ผู้ป่วยความจำเป็นต้องใช้โลหิต โลหิต 77% ที่ได้รับบริจาคถูกนำไปใช้เพื่อทดแทนโลหิตที่สูญเสียไปในภาวะต่าง ๆ อาทิ อุบัติเหตุการผ่าตัดโรคระเพาะอาหารการคลอดบุตรและอื่น ๆ อีก 23% เป็นการนำไปใช้ เฉพาะโรคเลือด อาทิ โรคเลือดจาง ธาลัสซีเมีย เกล็ดโลหิตต่ำ ฮีโมฟีเลีย เป็นต้นต้องใช้เลือดในปริมาณมาก และต่อเนื่อง ในโรงพยาบาลบางแห่งต้องเลื่อนการผ่าตัดผู้ป่วยออกไป รวมทั้งผู้ป่วยเด็กโรคเลือดได้รับเลือดล่าช้าออกไป เพื่อรอให้ได้โลหิตสำรองเพียงพอก่อนทำการผ่าตัดให้ผู้ป่วย การขาดแคลนโลหิตมีเป็นประจำทุกปี

งานธนาคารเลือดภายในโรงพยาบาลมีความสำคัญมากในการรักษาชีวิตผู้ป่วยในหลายกรณีเช่นผู้ป่วยได้รับอุบัติเหตุเสียเลือดเป็นจำนวนมาก ผู้ป่วยที่ต้องการรับการผ่าตัด ผู้ป่วยที่มีภาวะเลือดออกในทางเดินอาหาร เป็นต้น ซึ่งการเตรียมโลหิต หรือส่วนประกอบโลหิตให้ผู้ป่วยที่รวดเร็ว และมีความปลอดภัยจะทำให้การรักษาของแพทย์มีประสิทธิภาพมากขึ้น และจะช่วยรักษาชีวิตผู้ป่วยไว้ได้ในที่สุด ดังนั้นการได้มาซึ่งถุงโลหิต และส่วนประกอบโลหิตที่ถูกต้องตามความต้องการอย่างรวดเร็วนั้นจะส่งผลให้กิจกรรมดังกล่าวสามารถดำเนินไปได้ด้วยดีโดยบุคลากรภายในธนาคารเลือดของโรงพยาบาลต้องสามารถจัดการ และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในธนาคารเลือดได้อย่างมีประสิทธิภาพดังนั้นภาคบริการโลหิตแห่งชาติที่ 7 จังหวัดอุบลราชธานี สภากาชาดไทย จึงจำเป็นต้องมีกิจกรรม และกระบวนการดำเนินงานที่สามารถสนับสนุนประสิทธิภาพของธนาคารเลือดในโรงพยาบาล แต่ละแห่งเช่นเดียวกันเพราะเปรียบเสมือนศูนย์กลางในการจัดหาตรวจสอบจัดเก็บ และเบิกจ่ายโลหิตให้กับโรงพยาบาลในเครือข่าย ซึ่งจะเห็นได้ว่ากิจกรรมที่ทางภาคบริการโลหิตกับธนาคารเลือดของโรงพยาบาลนั้นต้องดำเนินการร่วมกันหรือพึ่งพาซึ่งกัน และกันนั่นคือการเบิกจ่ายโลหิต และการกระจายโลหิตกล่าวคือ ภาคบริการโลหิตแห่งชาติที่ 7 จังหวัดอุบลราชธานี สภากาชาดไทย เปรียบเสมือนศูนย์กระจายสินค้าโรงพยาบาล แต่ละแห่งในเครือข่าย แต่ละแห่ง เปรียบเสมือนลูกค้าหรือพ่อค้าคนกลาง และท้ายที่สุดผู้ป่วยในโรงพยาบาลที่ต้องการเลือดเปรียบเสมือนลูกค้าขั้นสุดท้ายซึ่งทุกส่วนดังกล่าวนี้มีความสัมพันธ์ซึ่งกัน และกันภายในห่วงโซ่อุปทาน จัดเป็นห่วงโซ่อุปทานโลหิต

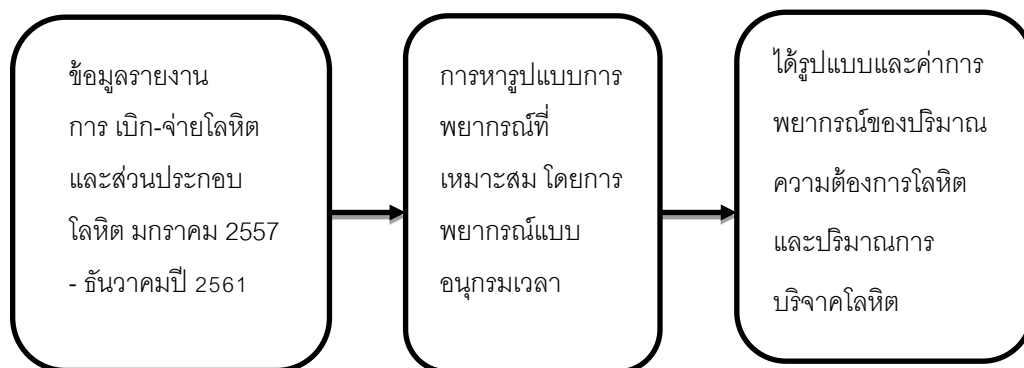
การพยากรณ์ปริมาณโลหิตจึงจำเป็นในการใช้เป็นข้อมูลเพื่อประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์ของการดำเนินงานคาดการณ์ปริมาณความต้องการโลหิต และปริมาณปริมาณการบริจาคโลหิต วิเคราะห์วางแผนของการเตรียมวัสดุ อุปกรณ์หรือวัตถุดิบต่าง ๆ และบุคลากรให้เพียงพอต่อความต้องการในการปฏิบัติงานแต่ละครั้ง เพื่อดำเนินการตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาค้นคว้าของวิจัยนี้ขึ้นมาโดยเลือกโดยในส่วนของภาคบริการ

โลหิตแห่งชาติที่ 7 จังหวัดอุบลราชธานี สภากาชาดไทย เป็นภาคบริการโลหิต ซึ่งตั้งอยู่ ณ จังหวัดอุบลราชธานี มีเครือข่ายการให้บริการงานด้านโลหิต ทั้งหมด 6 จังหวัด ได้แก่ อุบลราชธานี ยโสธร มุกดาหาร อำนาจเจริญ นครพนม ศรีสะเกษ ภาคบริการโลหิตแห่งชาติที่ 7 จังหวัดอุบลราชธานี สภากาชาดไทย เป็นหน่วยงานหลักในการบริการโลหิตทางด้านการจัดหาตรวจสอบจัดเก็บ และเบิกจ่ายโลหิต ให้กับโรงพยาบาลแห่งต่าง ๆ ภายในเครือข่าย เป็นต้น

วัตถุประสงค์

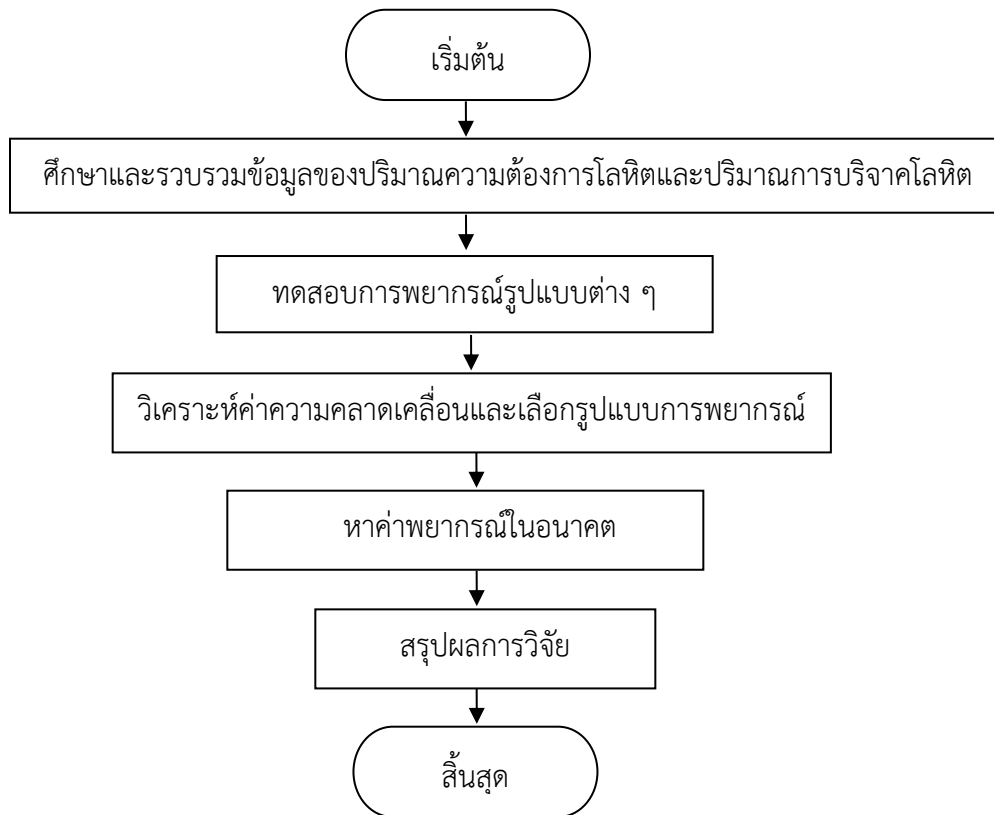
1. เพื่อศึกษาวิธีการการหารูปแบบการพยากรณ์ปริมาณความต้องการโลหิต และปริมาณการบริจาคโลหิตที่เหมาะสมของภาคบริการโลหิตแห่งชาติที่ 7 จังหวัดอุบลราชธานี สภากาชาดไทย
2. เพื่อหารูปแบบการพยากรณ์ปริมาณความต้องการโลหิต และปริมาณการบริจาคโลหิตที่เหมาะสมของภาคบริการโลหิตแห่งชาติที่ 7 จังหวัดอุบลราชธานี สภากาชาดไทย
3. เพื่อหาค่าพยากรณ์ปริมาณความต้องการโลหิต และปริมาณการบริจาคโลหิตที่เหมาะสมของภาคบริการโลหิตแห่งชาติที่ 7 จังหวัดอุบลราชธานี สภากาชาดไทย ในการนำไปใช้วิเคราะห์วางแผนการเตรียมบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์หรือวัตถุดิบต่าง ๆ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ภาพที่ 2 ระเบียบวิธีวิจัย

จากภาพที่ 2 แสดงถึงขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย โดยมีอยู่ 4 ขั้นตอน ประกอบไปด้วย

1) ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลของปริมาณความต้องการโลหิตและปริมาณการบริจาคโลหิต

จากการศึกษาของปริมาณความต้องการโลหิตกับปริมาณของผู้บริจาคโลหิต ด้านขอบเขตของหน้าที่ความรับผิดชอบ และกระบวนการในการร้องขอ และเบิกจ่าย การกระจายโลหิตให้กับโรงพยาบาล แต่ละแห่งในเครือข่ายของภาคบริการโลหิตแห่งชาติที่ 7 จังหวัดอุบลราชธานี สภากาชาดไทย จากการขอข้อมูลการบันทึกการเบิกจ่ายของโลหิตจากภาคบริการโลหิตแห่งชาติที่ 7 จังหวัดอุบลราชธานี สภากาชาดไทย

ข้อมูลที่ได้เป็นตารางการเก็บข้อมูลรายงานการเบิก-จ่ายโลหิต และส่วนประกอบโลหิตของภาคบริการโลหิตแห่งชาติที่ 7 จังหวัดอุบลราชธานี สภากาชาดไทย ซึ่งเป็นข้อมูลในอดีตย้อนหลัง 6 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2557 ถึง พ.ศ.

2562

Order Date	Hospital	Province	Blood type	Order A	Order B	Order O	Order AB	Send A	Send B	Send O	Send AB	mon	year	total order	total send	
28538	28/12/2019	เชียงใหม่	ศูนย์รวม	129									12	2019	2	2
28539	28/12/2019	เชียงใหม่	ศูนย์รวม	109	2	2			2	2			12	2019	2	2
28540	28/12/2019	แม่ฮ่องสอน	ศูนย์รวม	129	2	2							12	2019	2	2
28541	28/12/2019	แม่ฮ่องสอน	ศูนย์รวม	129	2	2							12	2019	2	2
28542	29/12/2019	ศรีสะเกษ	ศูนย์รวม	100	15		15				9		12	2019	30	11
28543	29/12/2019	ขอนแก่น	ศูนย์รวม	100	5	5	5	2	3	2	5		12	2019	17	10
28544	29/12/2019	ขอนแก่น	ศูนย์รวม	120				2				2	12	2019	7	7
28545	29/12/2019	แม่ฮ่องสอน	ศูนย์รวม	210				1			1		12	2019	1	1
28546	29/12/2019	ราชบุรี	ศูนย์รวม	120	3					2			12	2019	3	2
28547	29/12/2019	ส.อ.พรหมเทพวิทยาลัย	ศูนย์รวม	100		10	10			10	8		12	2019	20	18
28548	29/12/2019	ส.อ.พรหมเทพวิทยาลัย	ศูนย์รวม	120		10	10			0	0		12	2019	20	0
28549	29/12/2019	มหา	ศูนย์รวม	100	5	3				2	3		12	2019	8	5
28550	29/12/2019	ศรีสะเกษ	ศูนย์รวม	120						5			12	2019	5	5
28551	29/12/2019	เชียงใหม่	ศูนย์รวม	100	20	15	15	10	2	5	5	0	12	2019	60	12
28552	29/12/2019	อำนาจเจริญ	ศูนย์รวม	120									12	2019	0	0
28553	29/12/2019	ราชบุรี	ศูนย์รวม	240	2	2	2	1	2	2	2	1	12	2019	7	7
28554	29/12/2019	แม่ฮ่องสอน	ศูนย์รวม	129	4				4				12	2019	4	4
28555	29/12/2019	มุกดาหาร	ศูนย์รวม	120	5		5			2	5		12	2019	10	7
28556	30/12/2019	ราชบุรี	ศูนย์รวม	120	1					1			12	2019	1	1
28557	30/12/2019	อำนาจเจริญ	ศูนย์รวม	100	2					2			12	2019	2	2
28558	30/12/2019	วังน้อย	ศูนย์รวม	100			5				5		12	2019	5	5
28559	30/12/2019	แม่ฮ่องสอน	ศูนย์รวม	129			2				2		12	2019	2	2
28560	30/12/2019	วังน้อย	ศูนย์รวม	129	2					2			12	2019	2	2
28561	31/12/2019	อำนาจเจริญ	ศูนย์รวม	100	1					1			12	2019	1	1
28562	31/12/2019	อำนาจเจริญ	ศูนย์รวม	120	1					1			12	2019	1	1
28563	31/12/2019	ราชบุรี	ศูนย์รวม	100	2								12	2019	2	2
28564	31/12/2019	มหาชัย	ศูนย์รวม	100			6				6		12	2019	6	6
28565	31/12/2019	ศูนย์รวม	ศูนย์รวม	100		1	4			1	4		12	2019	5	5
28566	31/12/2019	ศูนย์รวม	ศูนย์รวม	300		5	5				5		12	2019	10	10

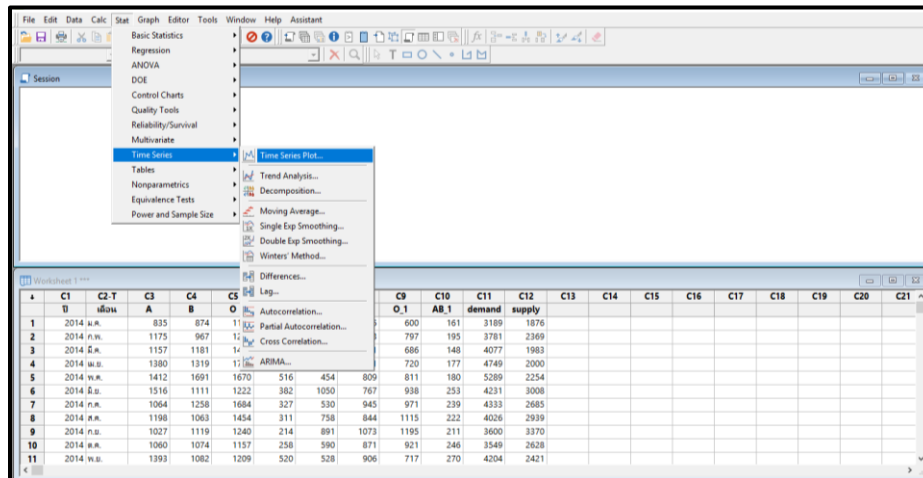
ภาพที่ 3 ตัวอย่างข้อมูลทุติยภูมิรายงานการเบิก - จ่ายโลหิต และส่วนประกอบโลหิต

2) ทดสอบการพยากรณ์รูปแบบต่าง ๆ

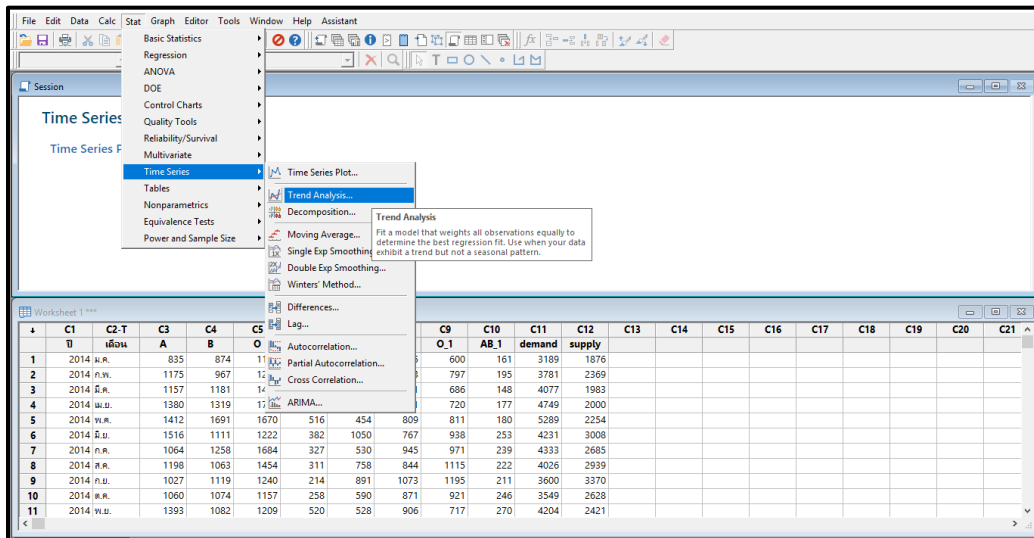
นำข้อมูลรายงานการเบิก - จ่ายที่แยกและกรองแล้ว นำมาพยากรณ์ในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยใช้รูปแบบการพยากรณ์แบบอนุกรมเวลา (Time Series Method) ซึ่งมีรูปแบบการพยากรณ์ย่อยอยู่ 6 รูปแบบ ดังนี้

- 1) Forecasts for a Moving Average Analysis
- 2) Forecasts for a Single Exponential Smoothing Analysis
- 3) Forecasts for a Double Exponential Smoothing Analysis
- 4) Forecasts for Winters' Method Analysis
- 5) Forecasts for a Trend Analysis
- 6) Forecasts for a Decomposition Analysis

โดยมีวิธีการพยากรณ์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติดังต่อไปนี้

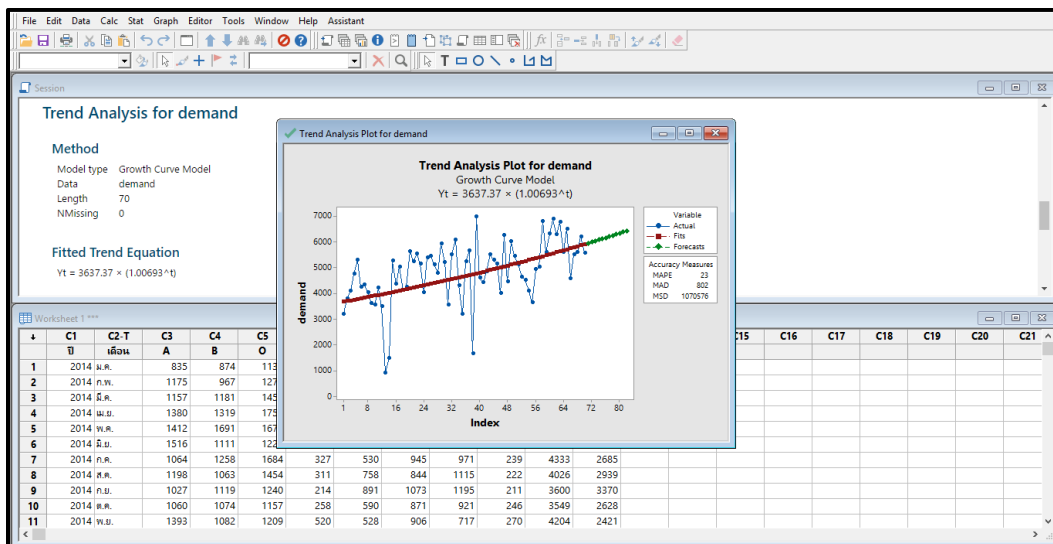

ภาพที่ 4 ภาพการกรอกข้อมูลลงใน Worksheet และเลือกเมนู Time Series Plot เพื่อแสดงกราฟแนวโน้มของข้อมูล

ภาพที่ 5 ขั้นตอนการเลือกเมนูเพื่อเลือกรูปแบบการพยากรณ์

จากภาพที่ 4 และ 5 แสดงขั้นตอนการเลือกข้อมูลเพื่อที่จะแสดงกราฟจะเห็นได้ว่าข้อมูลที่แสดงคือ ชื่อหัวเรื่องของข้อมูลในคอมลินน์ที่ 0 ทั้งหมดจากตัวอย่างได้เลือกข้อมูล demand นำมาแสดงกราฟแนวโน้ม แสดงการเลือกรูปแบบการพยากรณ์ Trend Analysis

ภาพที่ 6 ผลการวิเคราะห์ และกราฟแนวโน้มของค่าพยากรณ์

จากภาพที่ 6 แสดงขั้นตอนการเลือกข้อมูล demand มาพยากรณ์โดยใช้รูปแบบการพยากรณ์ Trend Analysis และเลือกระยะเวลาพยากรณ์ 12 เดือน

3) วิเคราะห์ค่าความคลาดเคลื่อน และเลือกรูปแบบการพยากรณ์

เมื่อทำการทดลองพยากรณ์ทั้งหมด 6 รูปแบบโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ จะได้ค่าความคลาดเคลื่อน MAPE MAD MSD โดยนำค่าความคลาดเคลื่อนทั้งหมด 6 รูปแบบมาทำการเปรียบเทียบดังตัวอย่างตารางที่ 3.1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตัวอย่างการเปรียบเทียบการวิเคราะห์ค่าความคลาดเคลื่อนของรูปแบบการพยากรณ์ของปริมาณความต้องการโลหิต และปริมาณการบริจาคโลหิต

รูปแบบ	MAPE	MAD	MSD
1) Trend Analysis			
- Quadratic Trend Model	26	768	1115701
2) Decomposition Analysis			
- Multiplicative Model	25	762	1074113
- Additive Model	25	758	1061100
3) Moving Average Analysis			
- Length 2	28	976	1710532
- Length 3	28	941	1473159
- Length 4	27	901	1389364
4) Single Exponential Smoothing Analysis	26	858	1243389
5) Double Exponential Smoothing Analysis	27	940	1634374
6) Winters' Method Analysis			
- Multiplicative	30	1123	1781688
- Additive Model	27	985	1377003

จากตารางที่ 4.1 พบว่าการเปรียบเทียบค่าความคลาดเคลื่อนของค่าพยากรณ์ปริมาณความต้องการโลหิต แต่ละรูปแบบ จะเห็นได้ว่าค่าความคลาดเคลื่อนสมบูรณ์ (MAD) และค่าเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสมบูรณ์ (MAPE) ที่ต่ำที่สุดคือการพยากรณ์รูปแบบ Decomposition Analysis (Additive Model)

โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนดังนี้

$$\text{MAPE} = 25$$

MAD = 758

MSD = 1061100

4) วิเคราะห์ค่ายอมรับความ และค่าพยากรณ์ในอนาคต

เป็นการนำค่าพยากรณ์ปริมาณความต้องการโลหิต และปริมาณการบริจาคของปี พ.ศ. 2562 นำมาเปรียบเทียบกับค่าจริงเพื่อหาเปอร์เซ็นต์ความแตกต่างซึ่งค่าเปอร์เซ็นต์แตกต่างที่ภาคบริการโลหิตแห่งชาติที่ 7 จังหวัดอุบลราชธานี สภากาชาดไทย สามารถยอมรับได้ไม่เกิน 10% หากมีเปอร์เซ็นต์ที่สามารถยอมรับได้แปลว่ารูปแบบการพยากรณ์นั้นสามารถนำมาหาค่าพยากรณ์อนาคตของปี พ.ศ. 2563 ได้

ตารางที่ 2 ตารางเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าพยากรณ์และค่าจริงของปริมาณความต้องการโลหิตและปริมาณการบริจาคโลหิต ปี พ.ศ. 2562

เดือน	ปริมาณความต้องการโลหิต		ปริมาณการบริจาคโลหิต	
	ค่าพยากรณ์	ค่าจริง	ค่าพยากรณ์	ค่าจริง
มกราคม	5,530.76	5,606	2,162.61	2,389
กุมภาพันธ์	4,827.76	6,317	2,356.16	2,241
มีนาคม	5,868.57	6,875	1,911.79	2,233
เมษายน	4,333.73	6,273	1,959.58	2,562
พฤษภาคม	6,139.34	6,761	2,155.78	2,492
มิถุนายน	5,131.50	5,603	1,934.70	2,024
กรกฎาคม	6,231.12	6,500	2,216.86	2,710
สิงหาคม	5,306.99	4,576	2,738.19	2,845
กันยายน	5,513.35	5,493	2,642.55	3,232
ตุลาคม	5,904.41	5,583	2,557.92	2,174
พฤศจิกายน	5,597.11	6,199	2,198.93	2,358
ธันวาคม	5,131.50	5,572	2,367.38	2,332
รวม	65,517	71,358	27,203	29,592
ความแตกต่าง		8.92%		8.78%

จากตารางที่ 4.3 พบว่าเมื่อนำข้อมูลปริมาณความต้องการโลหิตของเดือนมกราคมปี พ.ศ. 2557 - เดือนธันวาคมปี พ.ศ. 2561 นำมาพยากรณ์โดยใช้รูปแบบการพยากรณ์ Decomposition Analysis (Additive Model) หาปริมาณความต้องการโลหิตปี พ.ศ. 2562 ได้ผลพยากรณ์ปริมาณความต้องการโลหิตรวมมีค่าเท่ากับ 65,517 ถูง/ปี และนำมาเปรียบเทียบกับค่าปริมาณความต้องการโลหิตจริงของปี พ.ศ. 2562 มีค่าเท่ากับ 71,358 ถูง/ปี ซึ่งได้เปอร์เซ็นต์ความแตกต่างเท่ากับ 8.92% และพบว่าเมื่อนำข้อมูลปริมาณการบริจาคตโลหิตของเดือนมกราคมปี พ.ศ. 2557 - เดือนธันวาคมปี พ.ศ. 2561 นำมาพยากรณ์โดยใช้รูปแบบการพยากรณ์ Winters' Method Analysis (Additive) หาปริมาณการบริจาคตโลหิตปี พ.ศ. 2562 ได้ผลพยากรณ์ปริมาณความต้องการโลหิตโลหิตรวมมีค่าเท่ากับ 27,203 ถูง/ปี และนำมาเปรียบเทียบกับค่าปริมาณการบริจาคตโลหิตจริงของปี พ.ศ. 2562 มีค่าเท่ากับ 29,592 ถูง/ปี ซึ่งได้เปอร์เซ็นต์ความแตกต่างเท่ากับ 8.78% ซึ่งค่าเปอร์เซ็นต์ความแตกต่างที่ภาคบริการโลหิตแห่งชาติที่ 7 จังหวัดอุบลราชธานี สภากาชาดไทย สามารถยอมรับได้ไม่เกิน 10% ดังนั้นการพยากรณ์ปริมาณความต้องการโลหิตโดยใช้รูปแบบการพยากรณ์ Decomposition Analysis (Additive Model) และการพยากรณ์ปริมาณการบริจาคตโลหิตโดยใช้รูปแบบการพยากรณ์ Winters' Method Analysis (Additive) จึงสามารถยอมรับได้

ตารางที่ 3 ผลค่าพยากรณ์ของปริมาณความต้องการโลหิต และปริมาณการบริจาคตโลหิตของปี พ.ศ. 2563

เดือน	ปริมาณความต้องการโลหิต	ปริมาณการบริจาคตโลหิต
มกราคม	5,929	1,861
กุมภาพันธ์	5,616	1,954
มีนาคม	6,779	1,596
เมษายน	6,245	1,683
พฤษภาคม	6,687	1,794
มิถุนายน	5,652	1,504
กรกฎาคม	6,208	1,864
สิงหาคม	5,929	2,286
กันยายน	5,859	2,291
ตุลาคม	6,348	1,977
พฤศจิกายน	6,079	1,744
ธันวาคม	5,947	1,867

รวม	73,278	22,421
-----	--------	--------

จากตารางที่ 3 พบว่าผลค่าพยากรณ์ของปริมาณความต้องการโลหิตปี พ.ศ. 2563 โดยใช้รูปแบบการพยากรณ์ Decomposition Analysis (Additive Model) ได้ผลพยากรณ์ปริมาณความต้องการโลหิตรวมมีค่าเท่ากับ 73,278 ถู/ปี และปริมาณการบริจาคโลหิตของปี พ.ศ. 2563 โดยใช้รูปแบบการพยากรณ์ Winters' Method Analysis (Additive) ได้ผลพยากรณ์ปริมาณการบริจาคโลหิตรวมมีค่าเท่ากับ 22,421 ถู/ปี

สรุป

การหารูปแบบการพยากรณ์ที่เหมาะสมของปริมาณความต้องการโลหิต และปริมาณการบริจาคโลหิตของสภากาชาดภาคบริการโลหิตแห่งชาติที่ 7 จังหวัดในจังหวัดอุบลราชธานี โดยการใช้ข้อมูลรายงานการเบิก - จ่ายโลหิต และส่วนประกอบโลหิต ตั้งแต่เดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2557 - เดือนธันวาคมปี พ.ศ. 2562 โดยการพยากรณ์แบบอนุกรมเวลา (Time Series Method) ซึ่งมีรูปแบบการพยากรณ์ย่อย 6 รูปแบบ ได้แก่

- 1) Forecasts for a Moving Average Analysis
- 2) Forecasts for a Single Exponential Smoothing Analysis
- 3) Forecasts for a Double Exponential Smoothing Analysis
- 4) Forecasts for Winters' Method Analysis
- 5) Forecasts for a Trend Analysis
- 6) Forecasts for a Decomposition Analysis

จากการวิจัยพบว่ารูปแบบการพยากรณ์ที่เหมาะสมกับการพยากรณ์ปริมาณความต้องการโลหิต คือ รูปแบบ Decomposition Analysis (Additive Model) และ รูปแบบการพยากรณ์ที่เหมาะสมกับการพยากรณ์ปริมาณการบริจาคโลหิตคือ รูปแบบ Winters' Method Analysis (Additive Model)

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพงษ์ อินทร์ทอง. (2556). *การกำหนดเป้าหมายยอดขายที่เหมาะสมกรณีศึกษาสินค้าไฟเบอร์ซีเมนต์*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา. 2556
- เฉลิมชาติ วีระวิริยะ. (2560). *การเปรียบเทียบวิธีพยากรณ์สำหรับความต้องการใช้ไฟฟ้าจังหวัดนครพนม*. งานวิจัย. มหาวิทยาลัยนครพนม. 2556
- ปรัชญา พละพันธุ์. (2560). *วิเคราะห์และจัดการข้อมูลสถิติด้วย Minitab*. บริษัท ไอทีซีพีริเมียร์ จำกัด. นนทบุรี.

การลดความเสี่ยงในกระบวนการผลิตขวดน้ำในอุตสาหกรรมน้ำดื่มบรรจุขวด
ในจังหวัดอุบลราชธานี

Risk reduction in water bottle manufacturing process in the bottled drinking
water industry in ubon ratchathani province

ภีม พรประเสริฐ¹

อมรรัตน์ พรประเสริฐ²

ชลธิรา เหลาผา³

ชาญวิทย์ ลาดสมดี⁴

ปัฐวี หลีกคำ⁵

^{1,3,4,5}สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

²สาขาการจัดการทั่วไป คณะบริหารธุรกิจและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

E-mail: peema2000@yahoo.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ข้อขัดข้องและผลกระทบในกระบวนการขึ้นรูปและเสนอแนะแนวทางการลดความเสี่ยงในกระบวนการขึ้นรูปขวดพลาสติกในอุตสาหกรรมน้ำดื่มบรรจุขวดงานวิจัยเริ่มต้นจากการศึกษากระบวนการการขึ้นรูป ค้นหาสาเหตุของปัญหา วิเคราะห์หาแนวโน้มลักษณะข้อบกพร่อง วิเคราะห์ข้อขัดข้องและผลกระทบ จัดลำดับความสำคัญ และ เสนอแนะแนวทางการลดความเสี่ยงในกระบวนการขึ้นรูปโดยใช้เครื่องมือในการวิจัยได้แก่แผนภูมิกระบวนการผลิต แผนภูมิแกงปลา การวิเคราะห์ข้อขัดข้องและผลกระทบ และ ผังพาเรโต ตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่า ความเสี่ยงสำคัญที่ต้องได้รับการป้องกันอย่างเร่งด่วนได้แก่ แรงดันไฟฟ้าไม่สม่ำเสมอหลอดพลาสติกไม่ตรงตามมาตรฐานที่กำหนดหลอดพลาสติกเกิดความชื้นหลอดพลาสติกมีสิ่งปนเปื้อนเกิดปัญหาในการส่งเครื่องจักร แรงดันลมไม่สม่ำเสมอ และการส่งงานเครื่องจักรไม่ตรงตามความต้องการของผลิตภัณฑ์ที่กำหนด จากนั้นจึงเสนอแนะแนวทางการลดความเสี่ยงในกระบวนการขึ้นรูปขวดพลาสติกเพื่อป้องกันข้อผิดพลาดของผลิตภัณฑ์ในการผลิตต่อไป

คำสำคัญ: ความเสี่ยง, ขวดน้ำ, อุตสาหกรรมน้ำดื่ม

ABSTRACTS

Objective of this research is to analyze crashes and impacts in the molding process and to suggest ways to reduce the risks of plastic bottle molding processes in the bottled water industry. The research began with the study of the molding process. Find the cause of the problem Analyze the trend of fault characteristics Analyze crashes and impacts Prioritize and recommend ways to reduce the risks in the molding process. Using research tools such as production process charts Fishbone chart Analysis of crashes and impacts and Pareto charts respectively. The major risks that need to be prevented urgently include: Intermittent voltage The plastic straws do not meet the required standards. Plastic tubes get moisture. The plastic tube is contaminated. There was a problem ordering the machine. Air pressure is inconsistent and the operation of the machine does not meet the requirements of the specified product. Then a guideline is to reduce the risks in the plastic bottle molding process in order to prevent further product errors..

Keywords: *Risk, Water Bottle, Drinking Water Industry*

บทนำ

น้ำดื่มเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ในอดีตตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 16 เป็นต้นมา มนุษย์เริ่มผลิตน้ำดื่มบรรจุขวดด้วยเหตุผลทางสุขภาพเป็นสำคัญ โดยมีที่มาจากความเชื่อที่ว่าน้ำดื่มที่มีแร่ธาตุตามธรรมชาติมีผลในการรักษาโรคและฟื้นฟูสุขภาพร่างกาย (ลักษณะ ไม่ตรีมิตร, 2560) น้ำบรรจุขวดในยุคนั้นจึงมีจำหน่ายตามร้านขายยาและไม่ได้มีไว้เพื่อการบริโภคในชีวิตประจำวัน จนมาถึงในศตวรรษที่ 20 เกิดปัญหามลพิษที่ทวีความรุนแรงขึ้นทั่วทุกมุมโลกทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารเคมีและเชื้อโรคในแหล่งน้ำอุปโภคบริโภค น้ำที่ผ่านการปรับปรุงคุณภาพบรรจุขวดจึงเข้ามารองรับความต้องการน้ำสะอาดเพื่อการบริโภคของประชาชน นอกจากนี้การผลิตแบบอุตสาหกรรมและกลยุทธ์ทางการตลาดได้ทำให้น้ำดื่มบรรจุขวดแพร่หลายมากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันน้ำดื่มบรรจุขวดเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่มีการแข่งขันสูงและเติบโตอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันในตลาด ผู้ผลิตจะต้องปรับปรุงคุณภาพของน้ำดื่มและบรรจุภัณฑ์ให้เป็นไปตามความต้องการของลูกค้า มีการจัดการระบบการผลิตเพื่อลดของเสียและระยะเวลาในการผลิตให้น้อยลง และให้สามารถผลิตได้ทันตามความต้องการ โดยที่ยังคงรักษามาตรฐานคุณภาพของสินค้าให้คงเดิม ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายทางธุรกิจ (ยุทธณรงค์ จงจันทร์, 2554)

กระบวนการผลิตขวดบรรจุน้ำดื่ม จัดว่าเป็นกระบวนการหลักที่สำคัญอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมน้ำดื่มบรรจุขวด หากกระบวนการมีความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ที่อาจส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด ก็จะทำให้ประสิทธิภาพการผลิตลดลงตามไปด้วย การความเสี่ยงในกระบวนการผลิตขวดบรรจุน้ำดื่มจะช่วยเพิ่มความสามารถในการดำเนินการเพื่อรับมือเหตุการณ์อันเนื่องมาจากความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต เพื่อให้กระบวนการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้งบประมาณ เวลา และข้อจำกัดด้านเทคนิคที่วางแผนไว้ ดังนั้นการพิจารณาความเสี่ยงจากปัจจัยการผลิตที่สำคัญ เช่น คน เครื่องจักร วัตถุดิบ และสภาพแวดล้อม ฯลฯ จะช่วยให้ผู้ผลิตค้นพบสาเหตุที่ทำให้เกิดความสูญเสียในการผลิต ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะหาวิธีดำเนินการแก้ไขปัญหาความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต โดยนำหลักการการวิเคราะห์ข้อขัดข้องและผลกระทบ ประเมินความรุนแรง โอกาสการเกิดข้อบกพร่อง และ ค่าความสามารถในการตรวจพบข้อบกพร่องในกระบวนการขึ้นรูปแบบฉีดเป่า (Injection Blow Molding) ขวดบรรจุน้ำดื่ม เพื่อเสนอแนวทางในการลดความเสี่ยงในกระบวนการต่อไป

วัตถุประสงค์

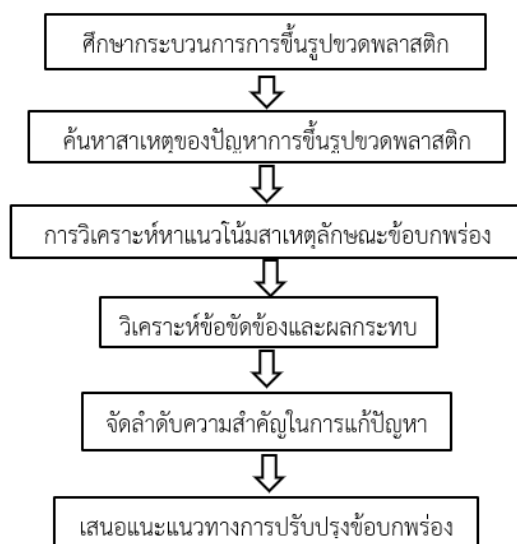
1. เพื่อวิเคราะห์ข้อขัดข้องและผลกระทบในกระบวนการขึ้นรูปขวดพลาสติก
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการลดความเสี่ยงในกระบวนการขึ้นรูปขวดพลาสติก

ขอบเขต

1. งานวิจัยนี้ศึกษากระบวนการขึ้นรูปขวดพลาสติกจากโรงงานน้ำดื่มพรีเมียม จังหวัดอุบลราชธานี
2. ช่วงเวลาที่ใช้ในการศึกษา ตั้งแต่เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2562 ถึงเดือน มีนาคม 2563
3. กระบวนการที่ใช้ศึกษาได้แก่ กระบวนการผลิตขวดน้ำดื่มขนาด 350ml 600ml 920ml 1500ml

วิธีวิจัย

งานวิจัยนี้มีขั้นตอนการดำเนินงานดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนการวิจัยเริ่มต้นจาก ศึกษากระบวนการการขึ้นรูปขวดพลาสติกโดยใช้แผนภูมิการไหล ค้นหาสาเหตุของปัญหาโดยใช้แผนภูมิแก๊งปลา (กิตติศักดิ์ พลอยพานิชเจริญ, 2552) วิเคราะห์และประเมินค่าความเสี่ยง โดยนำหลักการการวิเคราะห์ข้อขัดข้องและผลกระทบ (FMEA) มาช่วยเพื่อพิจารณาระบบหรือโอกาสในการเกิดลักษณะข้อบกพร่อง รวมถึงประสิทธิภาพในการตรวจจับข้อบกพร่องให้พบก่อนถูกส่งเข้าสู่กระบวนการ ซึ่งแบ่งเกณฑ์ในการประเมินหลักออกเป็น 3 ส่วนคือ ความรุนแรง (Severity: S) โอกาสในการเกิด (Occurrence: O) และโอกาสในการตรวจพบข้อบกพร่อง (Detection: D) โดยมีเกณฑ์การประเมินดังแสดงในตารางที่ 1 ถึง 3 (ภิรม พรประเสริฐ, 2562)

ตารางที่ 1 ค่าตัวเลขความสำคัญของระดับความรุนแรง

ผลจากปัญหา	ความรุนแรง	คะแนน
เกิดความรุนแรงมากที่สุด	ทำให้ลูกค้าไม่พอใจเป็นอย่างมาก และเลิกสั่งซื้อสินค้าได้	4
เกิดความรุนแรงมาก	ทำให้ลูกค้าไม่พอใจมาก อาจจะเลิกสั่งซื้อสินค้า	3
เกิดความรุนแรงปานกลาง	ทำให้ลูกค้าไม่พอใจ	2
เกิดความรุนแรงน้อย	มีผลกระทบต่อลูกค้าเล็กน้อย	1

ตารางที่ 2 ค่าตัวเลขความสำคัญของระดับความถี่หรือโอกาสที่จะเกิด

จำนวนความถี่ของการเกิดปัญหา	ความถี่สะสม	คะแนน
มีโอกาสดังเดิม	0 - 60%	4
มีโอกาสดังสูง	60% - 85%	3
มีโอกาสดังต่ำ	85% - 95%	2
แทบไม่มีโอกาส	95% - 100%	1

ตารางที่ 3 ค่าตัวเลขความสำคัญของระดับประสิทธิภาพในการตรวจพบสาเหตุ

โอกาสในการตรวจจับสาเหตุ	คะแนน
1. ไม่ทราบข้อมูลและวิธีการที่จะตรวจจับสาเหตุ	4
2. ทราบข้อมูลและวิธีการ แต่เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่จะตรวจจับสาเหตุ	3
3. ทราบข้อมูลและวิธีการ และเป็นข้อมูลที่บันทึกไว้เป็นประจำที่จะตรวจจับสาเหตุ	2
4. ทราบข้อมูลและวิธีการ ที่จะตรวจจับสาเหตุเป็นอย่างดี	1

พิจารณาตัวเลขลำดับความสำคัญของความเสี่ยงที่ทำให้เกิดข้อบกพร่อง (Risk Priority Number: RPN) ซึ่งค่าตัวเลขนี้นี้ คือ การคูณกันระหว่าง ลำดับความรุนแรง ลำดับความถี่ในการเกิดข้อบกพร่อง และลำดับความสามารถในการตรวจจับปัญหา โดยสามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$RPN = S \times O \times D$$

โดยที่ RPN = ตัวเลขแสดงลำดับความสำคัญของแต่ละหัวข้อปัญหา (Risk Priority Number)

S = ความรุนแรงของปัญหา (Severity)

O = ความถี่ของปัญหา (Occurrence หรือ Frequency)

D = ความสามารถในการตรวจจับปัญหา (Detection)

จากนั้นนำแต่ละกระบวนการมาเรียงลำดับจากค่า RPN มากไปหาน้อย และสรุปข้อมูลหาเปอร์เซ็นต์สะสม นำข้อมูลที่ได้ไปเขียนแผนภาพพาเรโต เพื่อหาความเสถียรของข้อมูลและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และนำประเด็นที่อยู่ในร้อยละสะสมไม่เกินร้อยละ 80 มาดำเนินการศึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน (เกษม พิพัฒน์ ปัญญาบุญกุล, 2557)

สรุปผลการวิจัย

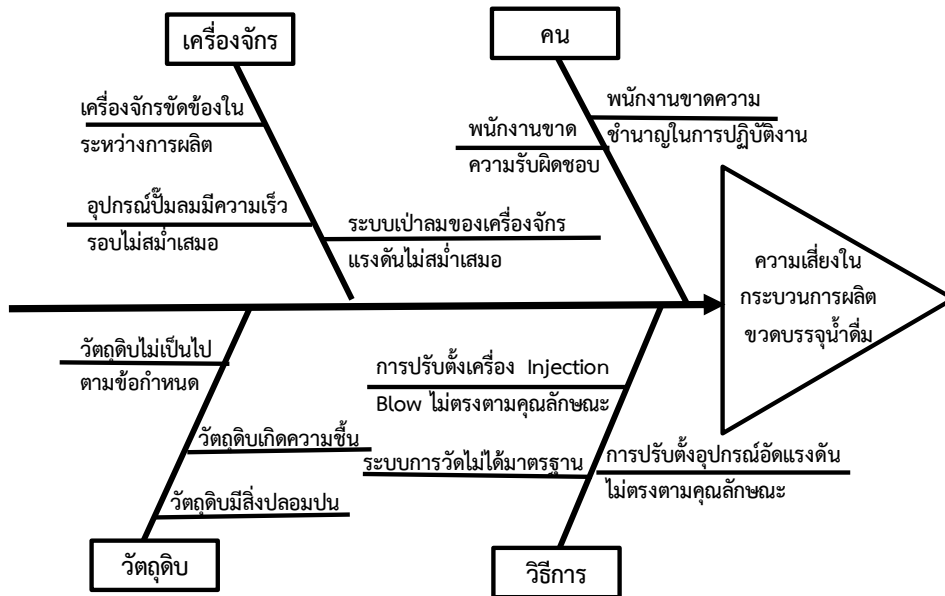
1. ผลการศึกษากระบวนการการขึ้นรูปขวดพลาสติก พบว่ามีกระบวนการดังภาพที่ 2

สัญลักษณ์	คำอธิบายการทำงาน
● ⇒ □ D ▽	ขึ้นรูปขวดพลาสติก
○ ⇒ ■ D ▽	ตรวจสอบขวดพลาสติกที่ขึ้นรูป
○ ⇒ □ D ▽	นำไปเตรียมติดโลโก้และข้อมูล
● ⇒ □ D ▽	ติดโลโก้และข้อมูลลงบนขวด
○ ⇒ ■ D ▽	ตรวจสอบความเรียบร้อยของโลโก้และข้อมูล
○ ⇒ □ D ▽	นำไปเตรียมบรรจุหน้า
● ⇒ □ D ▽	บรรจุหน้าโดยเครื่องบรรจุอัตโนมัติ
○ ⇒ ■ D ▽	ตรวจสอบความเรียบร้อย
● ⇒ □ D ▽	จัดเข้าแพ็ค
○ ⇒ □ D ▽	จัดเก็บเตรียมส่งขาย

ภาพที่ 2 กระบวนการการขึ้นรูปขวดพลาสติก

2. ผลการค้นหสาเหตุของปัญหา

เนื่องด้วยปัญหาดังกล่าว มีที่มาหลายสาเหตุจึงทำให้ต้องมีการวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาจากสาเหตุที่แท้จริง โดยการใช้เครื่องมือและวิธีทางสถิติมาช่วยในการวิเคราะห์ โดยใช้แผนภาพสาเหตุและผล ใช้เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุและผลของปัญหา โดยวิเคราะห์ตามกระบวนการผลิต คือ วัตถุดิบ คน วิธีการ และเครื่องจักร ดังแสดงในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 การวิเคราะห์สาเหตุปัญหาของกระบวนการผลิตขวดน้ำดื่ม

3. ผลการวิเคราะห์หาแนวโน้มสาเหตุลักษณะข้อบกพร่อง

การวิเคราะห์การวิเคราะห์หาแนวโน้มสาเหตุลักษณะข้อบกพร่องความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุและผลของปัญหา โดยใช้แผนภาพสาเหตุและผล พบว่าปัญหาที่นำมาแก้ไขมีความซับซ้อน มีสาเหตุที่หลากหลาย และแต่ละสาเหตุมีความสัมพันธ์กันจึงนำการวิเคราะห์ลักษณะข้อบกพร่องและผลกระทบด้านคุณภาพ FMEA มาใช้ในการตรวจหาข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อช่วยระบุสาเหตุเพิ่มเติม ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์หาแนวโน้มสาเหตุลักษณะข้อบกพร่อง

ตัวแปรป้อนเข้า (Key Process in put)	ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น (Potential Failure Mode)	ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น (Potential Effect of Model)
1. ไม่มีการควบคุมแรงดันของปั๊มลม	แรงดันของลมไม่สม่ำเสมอ	ทำให้ขวดพลาสติกบิดเบี้ยว หรือเกิดรอยกีดแหวน
2. เครื่องจักรขาดการบำรุงรักษา	เกิดการขัดข้องในการสั่งการทำงาน	ทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ไม่ตรงตาม ความต้องการ
3. ไม่มีการตรวจสอบอายุของอะไหล่เครื่องจักร	เกิดการสั่งการทางด้านแรงดันไม่สม่ำเสมอ	ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้เกิดรอยแหวน

4. ใช้แรงดันในการเป่ามากเกินไปหรือน้อยเกินไป	แรงดันในการเป่าพลาสติกไม่เสถียร	ทำให้หลอดพลาสติกบิดเบี้ยว หรือเกิดรอยกีดแห้ว
5. เก็บหลอดพลาสติกนานเกินไป ระยะเวลาที่กำหนด	หลอดพลาสติกเกิดความชื้นหรือมีสิ่งปนเปื้อน	ชิ้นงานเสียหายขณะเป่าขึ้นรูป
6. ขาดความชำนาญกับงาน และเครื่องจักร	เกิดการสั่งงานกับเครื่องจักร ไม่ตรงตามความต้องการ ของผลิตภัณฑ์ที่กำหนด	ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้ไม่ตรงตามมาตรฐาน ที่กำหนด
7. ขาดความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่รับผิดชอบ	เกิดผลกระทบด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์	ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้ไม่ตรงตามที่มาตรฐานที่กำหนด
8. หลอดพลาสติกมีความชื้นสะสม	หลอดพลาสติกมีความชื้น	ทำให้ได้ชิ้นงานที่ไม่ตรงตามความต้องการ เกิดการบิดเบี้ยวกลายเป็นของเสีย
9. หลอดพลาสติกมีการปนเปื้อน จากสิ่งแปลกปลอม	หลอดพลาสติกปนเปื้อน	ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้มีสิ่งปนเปื้อน
10. หลอดพลาสติกสีไม่ตรง ตามมาตรฐาน	หลอดพลาสติกสีไม่ตรง ตามมาตรฐานที่กำหนด	ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายแบบหลีกเลี่ยงไม่ได้

4. ผลการวิเคราะห์ข้อขัดข้องและผลกระทบ

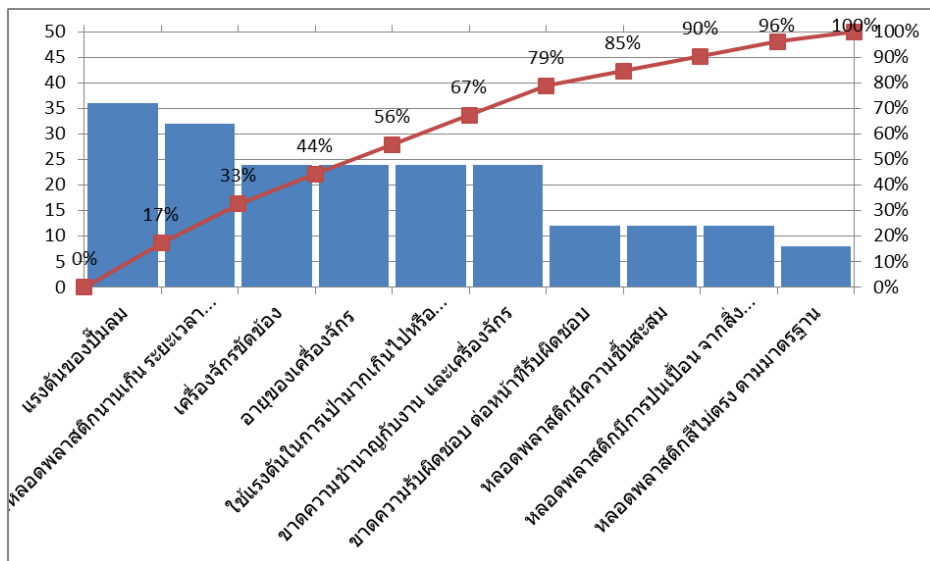
พิจารณาจากความรุนแรงของข้อบกพร่อง (Severity: S) โอกาสที่เกิดขึ้นจากสาเหตุนั้นว่าบ่อยเพียงใด (Occurrence : O) และการตรวจจับ (Detection : D) ผลการวิเคราะห์และประเมินค่าความเสี่ยง (Risk Priority Number: RPN) โดยการประชุมกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ตารางการวิเคราะห์และประเมินค่าความเสี่ยง (Risk Priority Number: RPN)

กระบวนการ	ข้อบกพร่อง	ผลจากข้อบกพร่อง	S	ความถี่	O	การตรวจจับ	D	RPN
1. แรงดันของปั๊มลม	แรงดันของลมไม่สม่ำเสมอ	ทำให้หลอดพลาสติกบิดเบี้ยว เกิดรอยแห้ว	4	กำลังไฟฟ้าไม่เสถียร	3	มีตัวหม้อแปลงไฟฟ้า	3	36
2. เครื่องจักรขัดข้อง	เกิดการขัดข้องในการสั่งการทำงาน	ทำผลิตภัณฑ์ไม่ตรงตามความต้องการ เกิดความล่าช้าในการทำงาน	4	อะไหล่สึกหรอหรือชำรุด	3	ตรวจสอบเครื่องจักร ก่อนเปิดใช้งาน	2	24
3. อายุของเครื่องจักร	เกิดการสั่งการทางด้านแรงดันไม่สม่ำเสมอ	ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้เกิดรอยแห้ว	4	ปั๊มลมสึกหรอ	3	ตรวจสอบบำรุงรักษาเครื่องจักรตามการชำรุด	2	24
4. หลอดพลาสติกมีความชื้นสะสม	. หลอดพลาสติกมีความชื้น	ทำให้ได้ชิ้นงานไม่ตรงตามต้องการ เกิดการบิดเบี้ยว กลายเป็นของเสีย	4	จัดเก็บหลอดพลาสติกในพื้นที่ที่มีความชื้น	2	ควบคุมการจัดเก็บและ อุณหภูมิให้เหมาะสม	3	24
5. หลอดพลาสติกมีการปนเปื้อน	หลอดพลาสติกปนเปื้อน	ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้มีสิ่งปนเปื้อน	4	มีการจัดเก็บที่ไม่ดี	2	จัดเก็บตามพื้นที่ว่าง	3	24

6. หลอดพลาสติกสีไม่ตรงตามมาตรฐาน	หลอดพลาสติกสีไม่ตรงตามมาตรฐานที่กำหนด	ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายแบบหลีกเลี่ยงไม่ได้	4	การขึ้นรูปจากเม็ดพลาสติกที่ฉีดพลาสติกจากโรงงาน	2	ขาย	4	32
7. ใช้แรงดันในการเป่ามากเกินไปหรือน้อยเกินไป	แรงดันในการเป่าพลาสติกไม่เสถียร	ทำให้หลอดพลาสติกบิดเบี้ยวหรือเกิดรอยแห้วง	3	พนักงานควบคุมเครื่องจักร	2	ควบคุม การใช้แรงดันในการเป่าหลอดพลาสติก	2	12
8. เก็บหลอดพลาสติกนานเกินระยะเวลาที่กำหนด	หลอดพลาสติกเกิดความชื้นหรือมีสิ่งปนเปื้อน	ชิ้นงานเสียหายขณะเป่าขึ้นรูป	3	ขาดการดูแลและการวางแผน	2	วางแผนการผลิต	2	12
9. ขาดความชำนาญกับงาน และเครื่องจักร	เกิดการสั่งงานเครื่องจักรไม่ตรงตามความต้องการ	ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้ไม่ตรงตามมาตรฐาน	3	ขาดการความรู้เกี่ยวกับงาน	2	การสอนงาน	2	12
10. ขาดความรับผิดชอบต่อนหน้าที่	เกิดผลกระทบด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์	ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้ไม่ตรงตามที่มาตรฐาน	2	กฎระเบียบที่ยืดหยุ่นเกินไป	2	ตั้งกฎ กติกาในการทำงานในองค์กรให้เคร่งคัด ัดมากขึ้น	2	8

5. ผลการจัดลำดับความสำคัญ แสดงโดยใช้ผังพาเรโตดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 การจัดลำดับความสำคัญในการแก้ปัญหาโดยใช้ผังพาเรโต (Pareto)

6. ผลการเสนอแนะแนวทางการลดความเสี่ยงในกระบวนการขึ้นรูป

นำข้อบกพร่องที่ได้จากผลการจัดลำดับความสำคัญในภาพที่ 4 มาวิเคราะห์หาสาเหตุที่เป็นไปได้ (Potential Cause Mechanism of Failure) เพื่อประชุมกลุ่มผู้เกี่ยวข้องเสนอแนวทางการปรับปรุงแก้ไข (Recommend Action) ได้ผลการเสนอแนะทางดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการปรับปรุงข้อบกพร่อง

ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น (Potential Failure Mode)	สาเหตุที่เป็นไปได้ (Potential Cause Mechanism of Failure)	แนวทางการปรับปรุงแก้ไข (Recommend Action)
แรงดันไฟฟ้าไม่สม่ำเสมอ	กำลังไฟฟ้าไม่เสถียร	การตรวจเช็คหม้อแปลงและกำลังไฟฟ้า ทุกครั้งที่จะทำการผลิต
หลอดพลาสติกไม่ตรงตาม มาตรฐานที่กำหนด	การฉีดหลอดพลาสติกจากเม็ด พลาสติกที่ฉีดพลาตจาก โรงงาน	การตรวจเช็คการรับเข้าและการส่งคืน สินค้าไปยังผู้ผลิต

หลอดพลาสติกเกิดความชื้น หรือมีสิ่งปนเปื้อน	ขาดการดูแลและการวางแผน	จัดหาพื้นที่เก็บที่เหมาะสมและมีการ ตรวจสอบอุณหภูมิและความชื้นทุก ๆ วัน
เกิดการขัดข้องในการสั่งการ เครื่องจักร	อะไหล่สึกหรอหรือชำรุด	ทำใบตรวจเช็คและซ่อมแซมเครื่องจักร หลังการใช้งาน เปลี่ยนอะไหล่ตามอายุ การใช้งานทุกครั้ง
แรงดันลมไม่สม่ำเสมอ	ปั๊มลมสึกหรอ	เขียนรายงานการทำงานของปั๊มลมทุก วันหลังการใช้งาน ที่ใช้งาน
การทำงานกับเครื่องจักรไม่ตรง ตามความต้องการของ ผลิตภัณฑ์ที่กำหนด	ขาดการความรู้เกี่ยวกับงาน นั้น ๆ	จัดอบรมให้ความรู้และทำการทดสอบ ความรู้ต้องผ่านเท่านั้นจึงจะสามารถ ทำงานกับเครื่องจักรได้

เอกสารอ้างอิง

ลักษณะ ไมตรีมิตร, (2560), จากน้ำดื่มบรรจุขวดสู่ละอองน้ำในอากาศ. [Online]. Available HTTP: <https://thaipublica.org/2017/10/landscape-architecture-and-sustainability02/> [2562, เมษายน 28].

ยุทธณรงค์ จงจันทร์, (2554), การเพิ่มผลผลิตสายการผลิตเตาเหล็กหล่อกรณีศึกษา: บริษัท ที เอ็ม แมชชีนเนอรี แอนด์ฟราวนด์รี จำกัด, วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

กิตติศักดิ์ พลอยพานิชเจริญ. (2552). หลักการการควบคุมคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย - ญี่ปุ่น).

เกษม พิพัฒน์ปัญญานุกูล. (2557). การควบคุมคุณภาพ. กรุงเทพฯ: ท้อป.

กิม พรประเสริฐ. (2562). การควบคุมคุณภาพ. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

คำสั่ง

ที่ /2563

คณะกรรมการงานประชุมวิชาการระดับชาติ

เรื่อง คุณภาพของการบริหารจัดการและนวัตกรรม ครั้งที่ 5

เนื่องจากมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น ร่วมกับ 2 มหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ จะจัดการประชุมวิชาการเพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการของนักวิจัย นักวิชาการ และนักศึกษา จากสถาบันการศึกษาต่างๆ ในวันเสาร์ที่ 28 พฤศจิกายน 2563 ณ มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงาน ดังกล่าว สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ มหาวิทยาลัยฯ จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประชุมวิชาการ ดังนี้

1. ที่ปรึกษาโครงการ

1) ศ.ดร.ไพบุลย์ ช่างเรียน	นายกสภามหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น
2) รศ.ดร.วีระศักดิ์ จินารัตน์	อธิการบดีกิตติมคุณมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น
3) ดร.จินตिया จินารัตน์	อธิการบดีมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น
4) รศ.ธรรมรักษ์ ละอองนวล	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
5) ดร.ปัทมา ผ่องศิริ	ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์

2. คณะกรรมการดำเนินงานโครงการ

1) ดร.จินตिया จินารัตน์	ประธานกรรมการ
2) อ.กาญจนา อุปสาร	กรรมการ
3) ผศ.ดร.พจน์ ยงสกุลโรจน์	กรรมการ
4) ดร.ธรรมนิศย์ วราภรณ์	กรรมการ
5) ผศ.ดร.สมานจิต ภิรมย์รื่น	กรรมการ

- 6) ดร.พรสวรรค์ สุตะคาน กรรมการ
- 7) ดร.พร้อมวิชญ์ อัครกฤษณาวิณ กรรมการ
- 8) ดร.พนมพร ช่วงชิง กรรมการ
- 9) ผศ.ดร.สิริพร แสนทวีสุข กรรมการ
- 10) ดร.สมศักดิ์ แทนคำ กรรมการ
- 11) ผศ.ดร.ภาณุมาศ จินารัตน์ กรรมการ
- 12) ผศ.ดร.เฉลิมพล มีชัย กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

- 1) ดำเนินโครงการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 2) จัดกระบวนการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัย ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์
- 3) กำกับติดตามงานทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่องทั้งก่อนและหลังการประชุมวิชาการ
- 4) สรุปผลจากการดำเนินงานเป็นรูปเล่ม
- 5) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่ออำนวยความสะดวก

3. คณะกรรมการวิชาการ

1) ผศ.ดร.ภาณุมาศ จินารัตน์	ประธานกรรมการ
2) ผู้แทนมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิ
3) ผู้แทนมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิ
4) ผู้แทนมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิ
5) ผู้แทนวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิ์ประสงค์	กรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิ
6) ผู้แทนวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิ์ประสงค์	กรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิ
7) ผศ.ดร.พจน์ ยงสกุลโรจน์	กรรมการ
8) ดร.จินตिया จินารัตน์	กรรมการ
9) ผศ.ดร.สมานจิต ภิรมย์รื่น	กรรมการ
10) ดร.ธรรมนิตย์ วราภรณ์	กรรมการ

11) ดร.พรสวรรค์ สุตะคาน	กรรมการ
12) ผศ.ดร.สิริพร แสนทวีสุข	กรรมการ
13) ดร.พนมพร ช่างชิง	กรรมการ
14) ดร.พร้อมวิษณุ อัครวฤณาวิน	กรรมการ
15) ดร.สมศักดิ์ แทนคำ	กรรมการ
16) ผศ.ดร.เฉลิมพล มีชัย	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

- 1) พิจารณาคัดเลือกผลงานวิชาการในการนำเสนอ
- 2) ตรวจให้ข้อเสนอแนะ และประเมินผลงานเพื่อคัดเลือกผลงานวิชาการลงใน Proceeding
- 3) ดำเนินงานการนำเสนอผลงาน Oral Presentation ในวันงาน

4. คณะกรรมการฝ่ายพิธีการ

1) อ.อนรรฆ ฆมาฤกษ์	ประธานกรรมการ
2) อ.นริศรา เพียรความสุข	กรรมการ
3) นางสาวนุสรุา พันธุ์ไร่	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

- 1) ดำเนินงานพิธีการในวันงานประชุมวิชาการ
- 2) เป็นพิธีกรตลอดงาน
- 3) ประสานงานในการจัดห้องประชุมวิชาการ
- 4) ประสานงานกับประธาน แขกพิเศษ และบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อการดำเนินงานตามกำหนดการ
- 5) อำนวยความสะดวกและดูแลกำกับให้การนำเสนอผลงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- 6) เป็นพิธีกร ในห้องประชุม ห้องนำเสนอผลงานวิชาการ

5. คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์

1) ดร.คำภีร์ นิลแสง	ประธานกรรมการ
2) ผศ.สุนิรัตน์ ศรีโสภาก	กรรมการ
3) นายวัฒชิระ ธาณี	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

1. ประชาสัมพันธ์การจัดงานผ่านสื่อต่างๆกับหน่วยงานทั้งภายใน ภายนอกมหาวิทยาลัย
2. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่ออำนวยความสะดวก

6. คณะกรรมการฝ่ายต้อนรับ อาหาร อาหารว่างและเครื่องดื่ม

1) อ.กาญจนา อุปสาร	ประธานกรรมการ
2) อ.ไพรินทร์ ชันดีสกุลเจริญ	กรรมการ
3) อ.พิมพ์ิกา ลาคำเสน	กรรมการ
4) อ.กิตติศักดิ์ คำวัน	กรรมการ
5) อ.มานุช กุศลสุทธิชัย	กรรมการ
6) นางสาวนිරนุช ไชยขันตรี	กรรมการ
7) นางสาวรัชนี ชูบุญ	กรรมการ
8) อ.ภััสสรารณณ์ ถนอมสิงห์	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

- 1) ต้อนรับวิทยากร และแขกพิเศษที่สนามบิน และดูแลเกี่ยวกับอาหาร และอาหารว่าง
- 2) ต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุมวิชาการ และดูแลเกี่ยวกับอาหาร และอาหารว่าง
- 3) ประสานรถรับ-ส่ง วิทยากร และแขกพิเศษจากที่พักมาที่มหาวิทยาลัย
- 4) ประสานรถรับ-ส่ง ผู้นำเสนอผลงานวิชาการ จากที่พักมาที่มหาวิทยาลัย/ที่ประชุมวิชาการ
- 5) ประสานงานกับฝ่ายสถานที่ในการจัดเตรียมสถานที่รับประทานอาหารกลางวัน และอาหารว่าง
- 6) ประสานการจัดอาหารว่าง เครื่องดื่ม และอาหารกลางวัน สำหรับผู้เข้าประชุม
- 7) ประสานงานกับคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ เพื่อให้เกิดความพร้อมในการดำเนินงาน

7. คณะกรรมการฝ่ายรับลงทะเบียน

1) อ.กัญญาภักดิ์ บุตรศรี	ประธานกรรมการ
2) อ.เปรมยุดา ลุสมบัติ	กรรมการ
3) นางสาวปภัสรา คลังบุญวาสน์	กรรมการ
4) อ.ธราดณ แสงสุข	กรรมการ

5) นางสาวอัจฉรา เกลี้ยงรส	กรรมการ
6) นางสาวสุภาภรณ์ พลเที่ยง	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

- 1) จัดเตรียมใบรายชื่อรับลงทะเบียนรอบเช้า และรอบบ่าย
- 2) จัดเตรียมป้ายชื่อผู้เข้าประชุมวิชาการ ดูแลการลงทะเบียนเข้าประชุมวิชาการ
- 3) ประสานงานกับคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ เพื่อให้เกิดความพร้อมในการดำเนินงาน

8. คณะกรรมการฝ่ายการเงิน

1) อ.เข็มทอง แก้วประทุม	ประธานกรรมการ
2) นางสาวสุชาดา ทนุพันธ์	กรรมการ
3) นางสาวรำไพโร เวฬุวนารัตน์	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

- 1) จัดเตรียมใบเสร็จสำหรับผู้ลงทะเบียนทุกท่าน
- 2) ดูแลการชำระเงินค่าลงทะเบียน
- 3) ประสานงานกับคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ เพื่อให้เกิดความพร้อมในการดำเนินงาน

9. คณะกรรมการฝ่ายสถานที่

1) อ.เข็มชาติ ดวงมาลา	ประธานกรรมการ
2) นักการ/แม่บ้าน	กรรมการ
3) อ.ชัยมงคล กิตติพิทยานนท์	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

- 1) จัดเตรียมโต๊ะ เก้าอี้ สำหรับรับประทานอาหารกลางวัน และอาหารว่าง
- 2) จัดเตรียมโต๊ะ เก้าอี้ สำหรับลงทะเบียน วิทยากร และผู้เข้าฟังประชุมวิชาการ
- 3) จัดเตรียมป้ายบนเวที และป้ายชื่อคณะกรรมการ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย
- 4) จัดเตรียมป้าย x-stand สำหรับผู้นำเสนอโปสเตอร์
- 5) จัดโต๊ะ เก้าอี้ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมรับประทานอาหารว่างและอาหารกลางวัน
- 6) ประสานงานกับคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ เพื่อให้เกิดความพร้อมในการดำเนินงาน

10. คณะกรรมการฝ่ายจัดทำเล่มรวมบทความคัดย่อและ Proceedings

1) ผศ.ดร.เฉลิมพล มีชัย	ประธานกรรมการ
2) ดร.สิริพร แสนทวีสุข	กรรมการ
3) ผศ.สุระชัย นันทะบุตร	กรรมการ
4) อ.นฤพร โวหาร	กรรมการ
5) นางสาวอัจฉรา เกลี้ยงรส	กรรมการ
6) นางสาวรัชณี ชูบุญ	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

- 1) รวบรวมและจัดเตรียมเอกสารประกอบการประชุม
- 2) จัดทำเล่มรวมบทความคัดย่อและ Proceeding Proceedings ให้แก่ผู้นำเสนอผลงานวิชาการ

11. คณะกรรมการฝ่ายเกียรติบัตร จัดกระเป๋า และประเมินผล

1) ผศ.สุนิรัตน์ ศรีโสภากา	ประธานกรรมการ
2) นายวัฒชิระ ธานี	กรรมการ
3) นางสาวปัทมรา คลังบุญวาสน์	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

- 1) รวบรวมเอกสารจากทุกฝ่ายและจัดกระเป๋าเอกสาร
- 2) จัดทำเกียรติบัตรผู้นำเสนอผลงานวิชาการ
- 3) จัดทำแบบประเมินการจัดประชุมวิชาการ
- 4) เก็บรวบรวมข้อมูล และจัดทำเล่มสรุปผลการจัดประชุมวิชาการ

12. คณะกรรมการฝ่ายเครื่องเสียง/ไฟฟ้า

1) อ.ชณัฐพงษ์ อารีรัมย์	ประธานกรรมการ
2) อ.ชัยมงคล กิตติพิทยานนท์	กรรมการ
3) อ.อรรถกฤษณ์ คำมี	กรรมการ
4) อ.หิรัญทรัพย์ แสนทวีสุข	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

- 1) จัดเตรียมเครื่องเสียงและไมโครโฟนในห้องประชุมรวม และห้องประชุมย่อย
- 2) ดูแลระบบไฟฟ้าตลอดงาน
- 3) ประสานงานกับคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ เพื่อให้เกิดความพร้อมในการดำเนินงาน

13. คณะกรรมการฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์

1) ดร.คำภีร์ นิลแสง	ประธานกรรมการ
2) อ.ศรายุทธ ตรีโรจน์พร	กรรมการ
3) อ.รุจิกร แก้วเนตร	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

- 1) จัดเตรียมเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ในห้องประชุมรวม และห้องประชุมย่อย จุดลงทะเบียน
- 2) ดูแลระบบความพร้อมของโสตทัศนูปกรณ์ตลอดการประชุมวิชาการ
- 3) ประสานงานกับคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ เพื่อให้เกิดความพร้อมในการดำเนินงาน

14. คณะกรรมการฝ่ายบันทึกภาพ

1) อ.รุจิรา กุลวงศ์	ประธานกรรมการ
2) น.ส.อัจฉรา เกลี้ยงรส	กรรมการ
3) น.ส.นุสรา พันธุ์ไร่	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

1. จัดเตรียม/ประสานงานกล้องวิดีโอ และกล้องภาพนิ่ง
2. กำกับดูแลการบันทึกภาพนิ่งและวิดีโอตลอดงาน
3. ประสานงานกับคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ เพื่อให้เกิดความพร้อมในการดำเนินงาน
ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 17 กันยายน 2563 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 16 กันยายน 2563

(ดร.จินตिया จินารัตน์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

ที่ มจทอ./2563

วันที่ 23 กันยายน 2563

เรื่อง ขอเชิญส่งบทความวิจัย เพื่อนำเสนอในงานประชุมวิชาการระดับชาติ

เรื่อง คุณภาพของการบริหารจัดการและนวัตกรรม ครั้งที่ 6

เรียน อธิการบดี/หัวหน้าส่วนราชการ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. กำหนดการจัดงานประชุมวิชาการ
 2. ใบสมัครและกำหนดการจัดการประชุมวิชาการ
 3. รายละเอียด/รูปแบบการจัดทำบทความวิจัย

ด้วยมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น ร่วมกับ 2 มหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ ได้กำหนดจัดงานประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่อง คุณภาพของการบริหารจัดการและนวัตกรรม ครั้งที่ 6 ในวันเสาร์ที่ 28 พฤศจิกายน 2563 เวลา 08.30-16.00 น. ณ ห้องประชุมฟองจันทร์ ตึก President ชั้น 4 มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น จ.อุบลราชธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างผู้เข้าร่วมประชุมวิชาการจากสถาบันต่างๆ อันจะนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการที่มีคุณค่าต่อไปในอนาคต ในการนี้มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น ขอเรียนเชิญท่านและบุคลากรในหน่วยงานของท่าน คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ ตลอดจนนิสิต นักศึกษา ร่วมส่งบทความวิจัย ตามรายละเอียดที่แนบมาพร้อมนี้ ภายในวันเสาร์ที่ 25 พฤศจิกายน 2563

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์ในหน่วยงานของท่านให้ทราบโดยทั่วกัน จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.จินตिया จินรัตน์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

ชื่อผู้ประสานงานที่สามารถติดต่อได้ อาจารย์สุพรรณิ ศรีธัมมา สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. (045)283770-2 , โทรสาร.(045)283773

ใบสมัครเข้าร่วมการประชุมวิชาการระดับชาติ
เรื่อง คุณภาพของการบริหารจัดการและนวัตกรรม ครั้งที่ 6
(6th National Conference on Quality Management and Technology Innovation)
วันเสาร์ที่ 28 พฤศจิกายน 2563

ชื่อ		นามสกุล		
ชื่อบทความ				
สถาบัน/หน่วยงาน:				
ตำแหน่งปัจจุบัน				
ชื่อสถาบัน/หน่วยงาน				
ที่อยู่				
จังหวัด		รหัสไปรษณีย์		
โทรศัพท์ที่ทำงาน		โทรศัพท์ที่บ้าน/มือถือ		
โทรสาร		อีเมล		
ชื่อ-ที่อยู่ ในใบเสร็จรับเงิน				
นาม				
ที่อยู่				
การตอบรับการเข้าร่วมประชุม				
☐ เข้าร่วมฟังการประชุม		☐ เข้าร่วมประชุมโดยส่งบทความวิจัยนำเสนอ(โปรดระบุ)		
		☐ Oral	☐ Poster	
กรุณาเลือกห้องประชุมย่อย 1 ห้องเท่านั้น				
☐ ห้องที่ 1: ด้านการศึกษา				
☐ ห้องที่ 2: ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์				
☐ ห้องที่ 3: ด้านบริหารธุรกิจ				
☐ ห้องที่ 4: ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี				
อัตราค่าลงทะเบียนนำเสนอผลงานระดับชาติ				
สมัครและชำระเงิน	บุคคลทั่วไปนำเสนอผลงานบทความวิจัย	สถาบันร่วมจัด(3 สถาบัน)นำเสนอผลงานบทความวิจัย	บุคคลทั่วไปเข้าร่วมฟังการประชุมวิชาการ	สถาบันร่วมจัด(3สถาบัน)เข้าร่วมฟังการประชุมวิชาการ
ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป	☐ 2,500 บาท	☐ 1,500 บาท	☐ 1,000 บาท	☐ 500 บาท
การชำระค่าลงทะเบียน				
<p>◆ โอนเงินค่าลงทะเบียนเข้าบัญชีธนาคารกรุงเทพ สาขาอุบลราชธานี ชื่อบัญชี “มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น” เลขที่บัญชี 256-448708-6 กรุณาส่งเอกสารใบนำฝากเงิน (Deposit Slip) ใบสมัครมายัง ผศ.ดร.เฉลิมพล มีชัย เลขานุการคณะกรรมการจัดงานประชุม ทางโทรสาร: 045-283773 หรือ e-mail: chaloemphon.m@umt.ac.th</p>				
ประสงค์รับประทานอาหารประเภท ☐ ทั่วไป ☐ มังสวิรัติ ☐ อิสลาม				

รายละเอียดและรูปแบบการจัดทำบทความวิจัย

1. รูปแบบของบทความ

เนื้อหาของบทความฉบับสมบูรณ์ต้องเป็นภาษาไทย ภาษาที่ใช้ควรถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม MS Word โดยมีการกำหนดรูปแบบดังต่อไปนี้

1) รูปแบบของบทความฉบับสมบูรณ์ (Full Paper Template) บทความจะต้องมีความยาวไม่เกิน 10 หน้ากระดาษ ขนาด A4

- คำโครงหน้ากระดาษและขอบกระดาษ ขนาดขอบกระดาษของบทความคือ 21*29.7 ซม.(A4) จัดพิมพ์โดยใช้รูปแบบหน้าเดียว ระยะขอบบน 3.5 ซม. ระยะขอบล่าง 2.5 ซม. ระยะกั้นซ้าย 3 ซม. ระยะกั้นขวา 2 ซม.

- ลักษณะข้อความและขนาดอักษร

บทความภาษาไทยจัดทำข้อความทั้งหมดในรูปแบบอักษร TH Sarabun

New แบบปกติ ขนาด 16 ระยะบรรทัดเดี่ยว จัดหน้ากระดาษซ้ายและขวา ข้อความควรแยกออกจากภาพประกอบ รูปภาพและตารางทั้งหมด โดยการกำหนดระยะเต็มบรรทัด

- ส่วนหัวเรื่อง แบ่งเป็น 3 หัวเรื่อง ที่ด้านบนของหน้ากระดาษ จัดกลาง

หัวเรื่อง 1 ชื่อบทความ (สูงสุดไม่เกิน 2 บรรทัด)
ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด ตัวหนา มีทั้งภาษาไทยและ
ภาษาอังกฤษ โดยภาษาอังกฤษ ใช้รูปแบบอักษร Times
New Roman ขนาด 14

หัวเรื่อง 2 ชื่อผู้เขียนบทความ

หัวเรื่อง 3 ที่อยู่ที่เป็นทางการ (รวมถึงหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร
และอีเมล) ของผู้เขียนหลัก ตัวเอียง

- ส่วนบทคัดย่อ แบ่งเป็น 3 หัวเรื่อง มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

โดยบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ใช้รูปแบบอักษร Times New Roman ขนาด 11

หัวเรื่อง 1 บทคัดย่อ/ Abstract

ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด ตัวหนา จัดกลาง

หัวเรื่อง 2 เนื้อหาบทคัดย่อ ความยาวไม่เกิน 300 คำ

หัวเรื่อง 3 คำสำคัญ/ Keywords ตัวเอียง

- ส่วนเนื้อเรื่อง (ภาษาไทย) แบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 บทนำ

	กล่าวถึงความสำคัญของหัวเรื่องงานวิจัยโดยสรุป
ส่วนที่ 2	วัตถุประสงค์ของการวิจัย
ส่วนที่ 3	กรอบแนวคิดการวิจัย ระเบียบวิธีวิจัย ประชากร ตัวอย่าง เครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล
ส่วนที่ 4	ผลวิจัยและอภิปรายผล
ส่วนที่ 5	ข้อสรุป

2) รูปแบบการเขียนอ้างอิง ผู้เขียนต้องรับผิดชอบในความถูกต้องของ เอกสารอ้างอิง การอ้างอิงเอกสารใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association)

2. ประเภทของบทความ

เปิดรับบทความวิจัยในกลุ่มสาขาวิชา ดังนี้

- 1) การศึกษา
- 2) มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- 3) บริหารธุรกิจ
- 4) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3. การเตรียมการนำเสนอบทความวิจัย

Oral presentations: นำเสนอโดยใช้ PowerPoint และให้นำไฟล์ส่งได้อย่างช้าในวันที่ 25 พฤศจิกายน 2563 เวลา 12.00 น. บทความ 1 เรื่อง ใช้เวลานำเสนอ 15 นาที และถาม-ตอบ 5 นาที

เนื้อหาที่นำเสนอประกอบด้วย ชื่อเรื่องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ , ชื่อผู้วิจัยและหน่วยงานที่สังกัด , บทนำ , วัตถุประสงค์การวิจัย, กรอบแนวคิดการวิจัย ,วิธีวิจัย , สรุปและอภิปรายผลการศึกษา , ข้อเสนอแนะจากการวิจัย , เอกสารอ้างอิง

Poster session:

- 1) โปสเตอร์แนวตั้ง ขนาด กว้าง*สูง (60 cm. (width) x 160 cm. (height)) เจาะรู 4 มุม (ผู้จัดงานจะเตรียมขาตั้ง x-stand ไว้ให้ติดตั้งโปสเตอร์)

- 2) โปสเตอร์ต้องประกอบด้วย ชื่อเรื่องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ , ชื่อผู้วิจัยและหน่วยงานที่สังกัด , บทนำ , วัตถุประสงค์การวิจัย, กรอบแนวคิดการวิจัย ,วิธีวิจัย , สรุปและอภิปรายผลการวิจัย , ข้อเสนอแนะจากการวิจัย , เอกสารอ้างอิง
- 3) โปสเตอร์ต้องติดตั้งภายในวันที่ 25 พฤศจิกายน 2563 เวลา 16.00 น. หรือ ส่งมาทางไปรษณีย์เพื่อฝ่ายจัดงานติดตั้งให้ โดย โทรแจ้งที่ 089-849-9151
- 4) โปสเตอร์ต้องเก็บให้เรียบร้อยในวันที่ 28 พฤศจิกายน 2563 หลังเวลา 16.00 น.
- 5) ผู้นำเสนอผลงานแบบโปสเตอร์ต้องนำเสนอผลงานตามช่วงเวลาที่แจ้งในกำหนดการ

หมายเหตุ : การนำเสนอผลงานผ่านระบบออนไลน์ (ทั้งนี้จะแจ้งวิธีการนำเสนออีกครั้ง ในวันที่ 25 พฤศจิกายน 2563)

4. การพิจารณาบทความ

บทความวิชาการหรือบทความวิจัย ที่ส่งเข้าร่วมงานประชุมวิชาการระดับนานาชาติครั้งนี้ จะได้รับการพิจารณากลับกรองและประเมินคุณภาพทางวิชาการ(Peer Reviews) จากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งนี้เพื่อรักษาคุณภาพและเป็นมาตรฐานตามหลักสากล โดยบทความที่ผ่านการกลับกรองและประเมินคุณภาพทางวิชาการจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เขียนจะได้รับเชิญให้เข้าร่วมนำเสนอบทความในการประชุมและได้รับการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องหลังการประชุม(Proceedings)

5. กำหนดการส่งบทความเข้ารับการจัดพิมพ์

กิจกรรม	วันที่
1. เปิดรับบทความฉบับสมบูรณ์เพื่อนำเสนอในที่ประชุมวิชาการ	18 ก.ย. 63 – 31 ต.ค. 63
2. ประกาศผลการพิจารณาบทความเพื่อนำเสนอในที่ประชุมวิชาการ	ภายใน 25 พ.ย. 63
3. ลงทะเบียนเข้าร่วมงานและชำระค่าลงทะเบียน	18 ก.ย. 63 – 31 ต.ค. 63
4. นำเสนอผลงานในงานประชุมวิชาการ	28 พฤศจิกายน 2563
5. เผยแพร่ Proceedings ในเว็บไซต์มหาวิทยาลัย www.umt.ac.th	28 พฤศจิกายน 2563

6. การส่งบทความ

ผู้ที่สนใจส่งผลงานเข้าร่วมจะต้องจัดพิมพ์บทความตามรูปแบบที่กำหนด พร้อมระบุสาขาวิชาและประเภทของบทความให้ชัดเจน โดยส่งผลงานได้ 3 ช่องทาง

- 1) ส่งผ่านอีเมล conference@umt.ac.th หรือ
- 2) ส่งผ่านเว็บงานประชุมวิชาการ www.umt.ac.th หรือ
- 3) ส่งผลงานพร้อม CD ทางไปรษณีย์มาที่
อาจารย์สุพรรณิ ศรีธัมมา สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

749/1 ถ.ชยางกูร ต.ในเมือง อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000

7. การชำระค่าลงทะเบียน

บุคคลทั่วไปนำเสนอผลงานบทความวิจัยระดับชาติ ค่าลงทะเบียน 2,500 บาท/คน/เรื่อง

สถาบันร่วมจัด(3 สถาบัน) นำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ค่าลงทะเบียน 1,500 บาท/คน/เรื่อง

บุคคลทั่วไปเข้าร่วมฟังการประชุมวิชาการ ค่าลงทะเบียน 1,000 บาท/คน

สถาบันร่วมจัด(3สถาบัน)เข้าร่วมฟังการประชุมวิชาการ ค่าลงทะเบียน 500 บาท/คน

หมายเหตุ : สถาบันร่วมจัด(3 สถาบัน) ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี วิทยาลัยพยาบาล

บรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ และมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

โดยสามารถชำระเงินได้ 2 ช่องทาง

1) ชำระด้วยตนเองที่ฝ่ายการเงินมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

2) โอนเงินเข้าบัญชีธนาคารกรุงเทพ สาขาอุบลราชธานี ชื่อบัญชี “มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น” เลขที่บัญชี 256-448708-6 และนำส่งหลักฐานการจ่ายเงินโดยระบุชื่อ จำนวนเงิน ค่าลงทะเบียน มาทางแฟกซ์ 045-283773 หรือทางอีเมล conference@umt.ac.th

8. สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

อาจารย์สุพรรณิ ศรีธัมมา

โทรศัพท์ (045)283770-2

แฟกซ์ 045-283773 หรือทางอีเมล conference@umt.ac.th

Poster session:

1) โปสเตอร์มีขนาด กว้าง*ยาว (70 cm. (width) x 150 cm. (height))

2) โปสเตอร์ต้องประกอบด้วย ชื่อเรื่องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ , ชื่อผู้วิจัยและหน่วยงานที่สังกัด , บทนำ , วัตถุประสงค์การวิจัย, วิธีวิจัย , สรุปและอภิปรายผลการวิจัย , ข้อเสนอแนะจากการวิจัย , เอกสารอ้างอิง

3) โปสเตอร์ต้องติดตั้งภายในวันที่ 25 พฤศจิกายน 2563 เวลา 15.00-17.00 น.

4) โปสเตอร์ต้องเก็บให้เรียบร้อยในวันที่ 28 พฤศจิกายน 2563 หลังเวลา 17.00 น.

5) ผู้นำเสนอผลงานแบบโปสเตอร์ต้องนำเสนอผลงานตามเวลาที่แจ้งในกำหนดการ

ที่ มจทอ./2563

วันที่ 23 กันยายน 2563

เรื่อง ขอเชิญส่งบทความวิจัย เพื่อนำเสนอในงานประชุมวิชาการระดับชาติ
เรื่อง คุณภาพของการบริหารจัดการและนวัตกรรม ครั้งที่ 6

เรียน อธิการบดี/หัวหน้าส่วนราชการ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. กำหนดการจัดงานประชุมวิชาการ
 2. ใบสมัครและกำหนดการจัดการประชุมวิชาการ
 3. รายละเอียด/รูปแบบการจัดทำบทความวิจัย

ด้วยมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น ร่วมกับ 2 มหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุบลราชธานี และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ ได้กำหนดจัดงานประชุม
วิชาการระดับชาติ เรื่อง คุณภาพของการบริหารจัดการและนวัตกรรม ครั้งที่ 6 ในวันเสาร์ที่ 28 พฤศจิกายน
2563 เวลา 08.30-16.00 น. ณ ห้องประชุมฟองจันทร์ ตึก President ชั้น 4 มหาวิทยาลัยการจัดการและ
เทคโนโลยีอีสเทิร์น จ.อุบลราชธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์
ระหว่างผู้เข้าร่วมประชุมวิชาการจากสถาบันต่างๆ อันจะนำไปสู่การสร้างสรรคผลงานทางวิชาการที่มีคุณค่า
ต่อไปในอนาคต ในการนี้มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น ขอเรียนเชิญท่านและบุคลากรใน
หน่วยงานของท่าน คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ ตลอดจนजनิสิต นักศึกษา ร่วมส่งบทความวิจัย ตามรายละเอียดที่
แนบมาพร้อมนี้ ภายในวันเสาร์ที่ 25 พฤศจิกายน 2563

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์ในหน่วยงานของท่านให้
ทราบโดยทั่วกัน จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.จินตยา จินรัตน์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

ลิขสิทธิ์โดย มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

เลขที่ 749/1 ถนนชยางกูร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

www.umt.ac.th